สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

T 0 4 9 6 7 4

นายพนธวรรธน์ วงษ์รักษ์

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน 49674
วัน, เดือน, ปี 12 มี.ค. 2547

.b.....
.i.....

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต
ภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา 2545-2546

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต

.....

(ผศ. กุลธร เลื่อนฉวี)

คณบดี คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

ผศ. กอบกุล อินพรวิจิตร	ประธานกรรมการ
ดร. รพิฑตย์ สุวรรณะชฎ	กรรมการ
อ. อาจ วสุวานิช	กรรมการ
อ. ทรรศนีย์ ลี้ตระกูล	กรรมการและเลขานุการ

.....

(รศ. กุสุมา ธรรมธำรง)

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....

(อ. พรพรรณ บุญชื่น)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์ สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI
ชื่อนักศึกษา นายพนธวรรธน์ วงษ์รักษ์
อาจารย์ที่ปรึกษา รศ. กุสุมา ธรรมธำรง
อ. พรพรรณ บุญชื่น

บทคัดย่อ

ข้อปัญหา

ชุมชนในประเทศไทย แม้แต่การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศที่ผ่านมา ได้ก่อประโยชน์แก่สังคมไทยหลายด้าน แต่ขณะเดียวกันกลับสร้างบาดแผลฉกรรจ์จำนวนมากทิ้งไว้รอการเยียวยารักษา บาดแผลร้ายแรงบาดแผลหนึ่ง ได้แก่ การที่สังคมเต็มไปด้วยชุมชนอ่อนแอและล่มสลายทั้งชุมชนเมืองและชุมชนชนบท อันเป็นผลจากแนวทางการพัฒนาชนบท

ชุมชนในชนบทมีความอ่อนแอและล่มสลาย เนื่องจากหนุ่มสาวในชนบทจำนวนมากต่างละทิ้งที่ทำกินทางการเกษตร เข้ามาแสวงหารายได้ที่ดีขึ้นด้วยการเป็นแรงงานไร้ฝีมือในภาคอุตสาหกรรมในกรุงเทพ ฯ และเมืองใหญ่ๆ ขณะที่เกษตรกรที่เหลืออยู่กลับไร้พลังในการรวมตัวในการพัฒนาชุมชนของตน อันเนื่องจากระบบเน้นการในการรวมตัวในการพัฒนาชุมชนของตน อันเนื่องจากระบบเน้นการพึ่งพิงส่วนกลาง ยิ่งกว่านั้นการที่เกษตรกรได้รับการสนับสนุนให้เพราะปลูกพืชเพียงชนิดเดียวอย่างขาดความรอบคอบ เป็นเหตุให้เงินทุนของเกษตรกรมหมดไปกับค่าปุ๋ย ย่าฆ่าแมลง อีกทั้งต้องตกอยู่ภายใต้การกดราคาของพ่อค้าคนกลาง และมีความเสี่ยงต่อราคาพืชผลที่ตกต่ำ เกษตรกรจำนวนไม่น้อยจึงมีหนี้สินที่ไม่สามารถผ่อนชำระได้ ซึ่งยิ่งเป็นตัวเร่งให้ชุมชนในชนบทล่มสลายเร็วยิ่งขึ้น นอกจากนี้ในยุคฟองสบู่ที่ผ่านมา ราคาที่ดินได้รับการปั่นให้สูงอย่างขาดความยั่งยืน ในยุคนั้นมีเกษตรกรจำนวนไม่น้อยได้ขายที่ดินทำกินของตนให้แก่นายทุนซึ่งนำไปสร้างเป็นกอล์ฟ รีสอร์ท ฯลฯ ตัวอย่างเหตุผลต่างๆ ดังกล่าวนี้ นับเป็นบาดแผลสำคัญของการล่มสลายของชุมชนชนบทในช่วงที่ผ่านมา ไม่เฉพาะแต่ชุมชนในชนบทเท่านั้นที่ล่มสลายลง แต่ความเป็นชุมชนเมืองยังไม่เคยรวมตัวกันได้นับตั้งแต่อดีตเมืองใหญ่เป็นเพียงแหล่งรวมคนจากทั่วทุกสารทิศมาอยู่ด้วยกันในฐานะปัจเจกบุคคลคนในสังคมเมืองต่างคนต่างอยู่ ต่างคนต่างคิด ต่างคนต่างทำ แม้จะอยู่ในชุมชนเดียวกัน แต่กลับไม่มีการรวมกลุ่มกันเพื่อคิดแก้ปัญหาในชุมชนของตน เมืองไม่มีที่รองรับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนไม่ว่าจะเป็นปัญหายาเสพย์ติด ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาแหล่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เสื่อมโทรมในชุมชน ปัญหาการฆ่าตัวตาย ปัญหาความเหงาว้าเหว่ ฯลฯ ปัญหาเหล่านี้กลายเป็นปัญหาเรื้อรังสะสมที่มุ่งรอคอยการแก้ไขจากภาครัฐเป็นหลักเท่านั้น โดยที่ชุมชนเกือบจะไม่ได้มุ่งที่จะแก้ไขปัญหาเหล่านี้ด้วยตนเองเลย ความอ่อนแอของชุมชนทั้งในเมืองและในชนบท ทำให้หลายมิติของการพัฒนาประเทศไม่ประสบผลสำเร็จเช่นที่ควรจะเป็น และยังส่งผลกระทบที่ทำให้คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนตกต่ำกว่าที่พึงจะเป็นอีกด้วย ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าความอ่อนแอที่เกิดขึ้นกับชุมชนมีต้นตอสำคัญมาจากการขาดความสมดุลและความรอบคอบของปรัชญาการพัฒนาประเทศของภาครัฐ

ปัจจุบันมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องสร้างชุมชนให้เป็นหนึ่งในสถาบันหลักที่มีความเข้มแข็ง สามารถที่จะมีส่วนพัฒนาตนเองสามารถแก้ปัญหาของตนเองได้ ชุมชนควรได้รับการพัฒนาศักยภาพให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ เพราะหากชุมชนทั่วประเทศแข็งแกร่ง จะเป็นมูลเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการพัฒนาด้านต่างๆ อย่างยั่งยืน และส่งผลให้ประเทศชาติสามารถตั้งมั่นคงได้อย่างสง่างามในอนาคต

แนวคิดประชาสังคมจึงถือกำเนิดมา เพื่อขจัดปัญหาของชุมชนตามที่กล่าวข้างต้นประชาสังคมเป็นชุมชนที่ประกอบด้วยคนจำนวนหนึ่ง ที่มีขนาดใหญ่มากพอที่จะตอบสนองความต้องการของคนได้อย่างครบถ้วน แต่ไม่มีขนาดใหญ่มากเกินไป จนทำให้สูญเสียการแสดงความเป็นเอกลักษณ์และขาดความเป็นตัวตนของคน ดังนั้นชุมชนจะต้องไม่มีขนาดใหญ่เกินไปจนทำให้คนๆ หนึ่งเปรียบเสมือนเป็นหยดน้ำในมหาสมุทรของฝูงชน ขาดการรู้จักกัน จนกระทั่งสมาชิกในชุมชนไม่ต้องมีความสำนึกในการยึดโยงรับผิดชอบต่อใคร แต่ขนาดของชุมชนต้องมีขนาดเล็กเพียงพอที่ทำให้คนรู้ว่าใครเป็นใคร สัมพันธ์กันอย่างไร แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าความสัมพันธ์ของทุกคนในชุมชนจะต้องอยู่ในระดับที่ลึกซึ้งที่สุดเสมอไป เพราะหากสมาชิกในชุมชนจะสัมพันธ์กันระดับลึกซึ้งได้ ขนาดของชุมชนจะต้องเล็กมากๆ จนมีปริมาณคนไม่มากเกินไปที่จะตอบสนองตามความต้องการครบมิติในด้านต่างๆ นิยามของประชาสังคมจึงควรเป็นขนาดพอเหมาะ ที่เอื้อให้สมาชิกชุมชนมีความสัมพันธ์ในระดับที่ทำให้เกิดความรับผิดชอบต่อกัน มีความสำนึกเมื่อกระทำความถูกความผิด รู้จักผิดชอบชั่วดี ต้องไม่มีขนาดใหญ่หรือเล็กจนเกินไป แต่มีขนาดที่เหมาะสมเพียงพอต่อการที่สมาชิกจะรู้จักหน้ากัน เกรงใจกัน โดยไม่จำเป็นต้องสนิทสนมกันอย่างที่สุดในทุกกรณีไป แต่อยู่ในบริบทที่เชื่อมโยงกันอย่างสลับซับซ้อน สมาชิกทุกคนของชุมชนมีพันธะยึดโยงต่อกันแบบ "หนึ่งต่อทั้งหมด" หรือ "หนึ่งต่อชุมชน" จนทำให้สมาชิกทั้งหมดของชุมชนกลายเป็นคนที่เกิดความรับผิดชอบต่อคนอื่นและสังคมในท้ายที่สุด ส่งผลให้ลักษณะของชุมชนภายใต้แนวคิดนี้มีความแตกต่างจากชุมชนโดยทั่วๆ ไป โดยจะมีเอกลักษณ์ที่เฉพาะเจาะจง ทั้งในเรื่องของความหลากหลายใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเภทชุมชน จำนวนชุมชนที่มีมากมายไม่จำกัดวัตถุประสงค์ของชุมชน ดังนั้นการทำความเข้าใจลักษณะชุมชนตามแนวคิดประชาสังคมในรายละเอียดจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพราะจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างประชาสังคมเชิงรูปธรรมในระยะต่อไป

สถานประชาสังคมชุมชน (civic centre) เป็นโครงการที่คิดขึ้นมาเพื่อมุ่งประเด็นไปสู่การทำงานสถาปัตยกรรมที่คำนึงถึงความสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกันในสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติและวัฒนธรรมของตน โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อฟื้นฟูและอนุรักษ์สังคม ให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นสถานที่ชุมชนคนในชุมชนทุกเพศทุกวัย ได้มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีความพยายามทำอะไรร่วมกัน มีการเรียนรู้ร่วมกันในการกระทำ ซึ่งรวมถึงการติดต่อสื่อสาร (communicate) แสดงความเห็นกันในรูปแบบต่าง ๆ โดยไม่ทำลายความโดดเด่นและเอกลักษณ์ของชุมชน กล่าวได้ว่าเป็นการฟื้นฟูสังคมได้ทีเดียว

การฟื้นฟูสังคมนั้น เป็นหนึ่งในนโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่เก้าพ.ศ.2545 – 2549 ที่ต้องการให้ชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถยืนหยัดได้ด้วยตัวเอง เสริมสร้างจิตสำนึกแห่งการอยู่ร่วมกันในชุมชนด้วยความเกื้อกูลกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และร่วมมือทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม ส่งเสริมวัฒนธรรมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น

วิทยานิพนธ์นี้ได้นำ ชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มาศึกษา เพราะว่า ชุมชนเกาะเกร็ดเป็นชุมชนที่มีขนาดพอสมควร เป็นชุมชนที่โดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ของตนเองอย่างสูง กล่าวคือ เป็นชุมชนที่เป็นเกาะธรรมชาติกลางแม่น้ำเจ้าพระยา มีศักยภาพทั้งในการพัฒนาการท่องเที่ยว เศรษฐกิจ และสังคม ด้วยเหตุที่ มีประชากรที่มีเชื้อสายแตกต่างจากชุมชนอื่นในอาณาบริเวณรอบข้าง คือเป็นชุมชนของชาวไทยหลากหลายเชื้อสาย ได้แก่ ชาวไทย ชาวจีน ชาวมอญ ชาวมุสลิม ที่อยู่ร่วมกันอย่างเข้มแข็ง มีวิถีชีวิตและวิถีทางวัฒนธรรม ทั้งในด้าน ภาษา ดนตรีและนาฏศิลป์ ขนบธรรมเนียมประเพณี ที่เป็นลักษณะเฉพาะของชุมชนตน

จากสภาพการณ์ในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจและเทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งนับวันจะมีแต่ทำลายชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนชาวเกาะเกร็ดลงทุกขณะ ควรที่ให้ชุมชนนี้มีการพัฒนาควบคู่ไปกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบันให้มีความสอดคล้องเหมาะสม สร้างจิตสำนึกให้ชาวชุมชนเกาะเกร็ด มีความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์และลักษณะที่โดดเด่นของชุมชนเกาะเกร็ดจึงควรที่จะจัดให้มี **โครงการสถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด (Koh–kred civic centre : Nonthaburi)** ภายในชุมชนเกาะเกร็ดเพื่อจะได้เป็นสถานที่ในการติดต่อสื่อสาร เรียนรู้ร่วม รักษาและเผยแพร่เอกลักษณ์ของชุมชนให้แก่ประชาชนในชุมชนและผู้สนใจก่อให้เกิดการฟื้นฟูและอนุรักษ์ชุมชนเกาะเกร็ดไว้ให้ยั่งยืนสืบไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปวัตถุประสงค์ของโครงการ

วัตถุประสงค์ด้านสังคม

1.1 เป็นสถานที่ของชุมชนที่ทำกิจกรรมร่วมกันของคนในชุมชน

1.2 เป็นสถานที่ของชุมชนที่นัดพบและประสานงานของสมาชิกในชุมชน

1.3 เป็นสถานที่จัดตั้งการบริหารชุมชน จากกลุ่มคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

วัตถุประสงค์ด้านการศึกษา

2.1 เป็นสถานที่ของชุมชนที่ให้ความรู้ความเข้าใจและเก็บรวมรวมข้อมูลชุมชน

2.2 เป็นสถานที่ของชุมชนที่ที่เผยแพร่ความรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.3 เป็นสถานที่ของชุมชนที่เก็บสะสมดูแลรักษามรดกทางวัตถุของชุมชน

2.4 เป็นสถานศึกษานอกระบบ จากประสบการณ์ตรงที่เกิดขึ้นภายในชุมชน

วัตถุประสงค์ด้านเศรษฐกิจและการพาณิชย์

3.1 ส่วนในการท่องเที่ยวทางอ้อมให้กับชุมชน

3.2 เป็นสถานที่ที่ส่งเสริมศิลปินพื้นบ้านและประชาชนให้มีการจ้างงาน

วัตถุประสงค์ด้านสภาพแวดล้อม

สถานที่บางส่วน จัดให้เป็นพื้นที่บริการแก่สาธารณะ สำหรับการพักผ่อนของชุมชนเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และให้ความบันเทิงในรูปแบบต่างๆ ที่มีคุณค่าทางสังคมแก่คนในชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขั้นตอนและวิธีการศึกษา

1. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเกาะเกร็ด การบริหารส่วนตำบล และประชาสังคม เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการออกแบบโครงการ
2. ศึกษาสภาพสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนเกาะเกร็ดในปัจจุบัน ผลกระทบและปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น รวมทั้งนโยบายภาครัฐ เพื่อหาข้อมูลสนับสนุนความเป็นไปได้และความสมเหตุสมผลของโครงการ
3. ศึกษาและสำรวจความต้องการการสังคมของชุมชน เพื่อให้เข้าใจในลักษณะของโครงการและกำหนดองค์ประกอบของโครงการตามความต้องการของชุมชน
4. ศึกษาและค้นคว้าเกี่ยวกับโครงการและตัวอย่างอาคาร ที่มีลักษณะหน้าที่ใช้สอยที่ใกล้เคียงกัน เพื่อนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการออกแบบและกำหนดรายละเอียดโครงการ
5. ศึกษากิจกรรมของโครงการ ประเภทและลักษณะรวมถึงพฤติกรรมในการใช้งานของผู้ใช้โครงการ
6. ศึกษาและวิเคราะห์รายละเอียดของโครงการ ทั้งองค์ประกอบและพื้นที่ใช้สอยของโครงการ
7. ศึกษาและหาตำแหน่งที่เหมาะสมของสถานที่ตั้งของโครงการ พิจารณาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องต่างๆที่จะสนับสนุนที่ตั้งของโครงการที่เหมาะสม
8. ศึกษาลักษณะการออกแบบเฉพาะทางและข้อจำกัดต่างๆ ตลอดจนอิทธิพลต่างๆที่มีผลต่อการออกแบบ
9. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลการออกแบบทั้งหมด และหาแนวความคิดในการออกแบบ เพื่อนำมาเป็นตัวกำหนดแนวทางในการออกแบบ
10. ทำการออกแบบสถาปัตยกรรมให้สัมฤทธิผลตามแนวทางในการออกแบบข้างต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การศึกษาผู้ใช้โครงการ

จากการศึกษาวัตถุประสงค์และการดำเนินงานและตัวอย่างโครงการจะได้ผู้ใช้โครงการโดยหลัก 2 ประเภท

1. **ผู้มาใช้บริการ**

1.1 **ผู้มาใช้บริการหลัก** (MAIN USER) เป็นประชาชนในชุมชนรอบพื้นที่โครง การ ได้แก่ วัยเด็ก จนถึง วัยชรารวมทั้งคนพิการ พฤติกรรมของกลุ่มนี้ ส่วนใหญ่จะมีใช้บริการในส่วนบริการสาธารณะ รวมทั้งห้องสมุดเป็นประจำทุกวัน ไม่จำเป็นต้องมีกิจกรรมพิเศษจึงจะมา เนื่องจากที่พักอาศัยของกลุ่มนี้อยู่ใกล้กับโครงการมีเวลาว่างมากกว่าคนกลุ่มอื่น คนกลุ่มนี้บริการในส่วนต่างๆของโครงการ

1.2 **ผู้มาใช้บริการรอง** (SUB USER) เป็นผู้ที่มาใช้บริการชั่วคราว คือผู้เข้ามาเพื่อ ทำกิจกรรมหลักของโครงการ แต่จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบรอง เช่น องค์กรพัฒนาชุมชน บุรุษไปรษณีย์ หรือ ผู้มาติดต่อทำธุระกับโครงการ ได้แก่

1.2.1 ตัวแทนองค์กรพัฒนาชุมชน

1.2.2 บุคลากรที่ให้ความรู้ความบันเทิงกับประชาชน

1.2.3 ผู้มาติดต่อทำธุระกับโครงการ

1.2.4 ผู้ให้บริการชั่วคราวแก่โครงการ

2 **ผู้ให้บริการ**

2.1 **เจ้าหน้าบริหาร** ทำหน้าที่บริหารและดูแลโครงการทั่ว ๆ ไป วางแผนในการดำเนินกิจ กรรมของโครงการ ส่วนนี้จะทำหน้าที่ติดต่อกับผู้มาใช้บริการเป็นส่วนใหญ่

2.2 **เจ้าหน้าที่ส่วนบริการต่าง ๆ** จะดูแลในส่วนกิจกรรมทางการศึกษาทั้งหมดที่เกี่ยวกับโครงการ

2.3 **เจ้าหน้าที่ฝ่ายเทคนิค** ทำหน้าที่ดูแลประสานงานกับฝ่ายการแสดงในด้านเทคนิคและการบริการต่าง ๆ เช่นระบบอุปกรณ์ แสงเสียง รวมทั้งงานด้านระบบอื่นๆ ของโครงการ เช่น เจ้าหน้าที่ฝ่ายเครื่องกล เครื่องไฟฟ้า เป็นต้น

ประชาสังคม เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นจากผู้ใช้โครงการหลายสถานภาพในชุมชน ที่ต่างเห็นถึงปัญหาที่แตกต่างกันไป และร่วมมือกันแก้ปัญหาเหล่านี้ โดยกำหนดกลุ่มดำเนินการแก้ปัญหาที่ต่างกันไปกิจกรรมต่างๆ ที่กลุ่มเหล่านี้จัดตั้งขึ้น ต้องอาศัยการร่วมมือกันของคนในสังคมจึงจะนำไปสู่ผลสำเร็จตามต้องการ การร่วมมือกันนี้จะเป็นต้องอาศัยการจูงใจ เชิญชวน หรือประชาสัมพันธ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยต้องมีเทคนิคและวิธีการที่เหมาะสม เนื่องจากปัญหาสังคมเป็นเรื่องของคนส่วนรวม คนส่วนใหญ่จึงคิดว่าไม่ได้เป็นหน้าที่ของตน เป็นหน้าที่ของผู้บริหารบ้านเมืองหรือชุมชน ขาดความเข้าใจและใส่ใจในการร่วมกันแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

อัตรากำลังของเจ้าหน้าที่โครงการ	อัตรา
คณะกรรมการบริหารโครงการ	2
ฝ่ายธุรการ	7
ฝ่ายกิจกรรมและการศึกษา	19
ฝ่ายเผยแพร่ประชาสัมพันธ์	6
ฝ่ายเทคนิค	2
รวม	36

สรุปอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่บริหารชุมชน	อัตรา
คณะกรรมการบริหารชุมชน	2
ฝ่ายธุรการ	2
ฝ่ายกิจกรรมและการศึกษา	4
ฝ่ายเผยแพร่ประชาสัมพันธ์	2
รวม	10

รวมอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ 46 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การศึกษาและวิเคราะห์จัดตั้งองค์ประกอบโครงการและกำหนดพื้นที่ใช้สอย

จากการกำหนดองค์ประกอบจากการดำเนินงานและผู้ใช้โครงการ สามารถแบ่งองค์ประกอบเป็นส่วนดำเนินงานและมีพื้นที่ใช้สอย ดังนี้

1. ศาลาประชาคม
   - ห้องประชุมอเนกประสงค์
   - ห้องเก็บของเก็บอุปกรณ์การจัดประชุม
   - โถงพักรอผู้ประชุม
   - ห้องเก็บอุปกรณ์การจัดประชุม
   - ห้องอเนกประสงค์หลังเวที
   - ห้องควบคุมแสงเสียง
   - พื้นที่บริการหลังเวที
2. ส่วนสำนักงานประชาสังคม
   2.1 ส่วนสำนักงานประชาสังคมภาคประชาชน
   - โถงพักรับรองสำนักงาน
   - ห้องทำงานผู้อำนวยการ
   - ที่ทำงานเจ้าหน้าที่
   - ส่วนประชุมเจ้าหน้าที่

   2.2 ส่วนสำนักงานบริหารโครงการ
   - โถงพักรับรองสำนักงาน
   - ห้องทำงานผู้อำนวยการ
   - ที่ทำงานฝ่ายธุรการ
   - ที่ทำงานฝ่ายกิจกรรมการศึกษา
   - ที่ทำงานฝ่ายเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
   - ห้องประชุมเจ้าหน้าที่
   - ห้องรับรองเจ้าหน้าที่พิเศษ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ส่วนบริการชุมชน

3.1 ส่วนฝึกอาชีพและวัฒนธรรมชุมชน

- ห้องบรรยายการสอน
- ห้องละหมาดและสอนศาสนา
- ห้องเก็บของเก็บอุปกรณ์
- ห้องน้ำ – ส้วม

3.2 ส่วนรักษาความปลอดภัยชุมชน

- ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่ตำรวจ
- ห้องน้ำสาธารณะ

4. ส่วนบริการสาธารณะ

4.1 ลานเอนกประสงค์กลางแจ้ง

- ส่วนประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารนิเทศ
- ส่วนนั่งเล่นพักผ่อน
- เวทีแสดงกลางแจ้ง

4.2 โถงพักผ่อนทำกิจกรรม

- บริเวณเล่นเกมส์ทำกิจกรรมสำหรับเด็ก
- เวทีจัดแสดงและประกวด
- บริเวณชมรายการโทรทัศน์
- บริเวณนั่งเล่นพักผ่อน
- ห้องเก็บของอุปกรณ์
- ห้องน้ำ – ส้วม

4.3 ร้านค้าชุมชน

- ร้านค้าสหกรณ์
- ร้านค้าให้เช่า
- ร้านขายอาหาร
- ครัวร้านอาหาร
- ร้านกาแฟ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4 ห้องสมุดประชาชน

- ห้องทำงานบรรณารักษ์
- โถงบริการห้องสมุด
- ห้องสมุด
- ห้องโสตทัศนศึกษา
- ห้องน้ำ – ส้วม
- ชั้นฝากของ
- มุมหนังสือเด็ก
- บริเวณอ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสาร

4.5 ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวและพิพิธภัณฑ์ชุมชน

- เคาน์เตอร์ให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว
- โถงพักติดต่อสอบถาม
- ส่วนคอมพิวเตอร์ระบบสัมผัสค้นหาข้อมูล
- พิพิธภัณฑ์ชุมชน
- ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑ์ชุมชน
- ห้องเจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑ์
- ส่วนคลังพิพิธภัณฑ์ชุมชน

5 ที่จอดรถจักรยานยนต์ และท่าเทียบเรือ

- ที่จอดรถจักรยานยนต์
- ท่าเทียบเรือ

6.ส่วนบริการ

- ห้องเก็บของเก็บอุปกรณ์
- ห้องน้ำ – ส้วม
- ห้องเครื่องเทคนิค
- ห้องแยกขยะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การศึกษาการเลือกที่ตั้งโครงการ

หลักเกณฑ์ในการนำเอาที่ดินมาพิจารณาที่ตั้งโครงการในขั้นต้น

1. **ต้องเป็นที่ดินที่อยู่ติดกับแม่น้ำเจ้าพระยา**

ที่ตั้งโครงการสถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด ต้องสามารถเข้าถึงโครงการได้สะดวก ส่วนการคมนาคมในเกาะจะเดินทางโดยอาศัยเรือเป็นพาหนะในการคมนาคมขนส่ง อีกทั้งโครงการยังต้องแสดงออกถึงความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับแม่น้ำเจ้าพระยา และมองเห็นแม่น้ำเจ้าพระยาได้ ฉะนั้นที่ตั้งโครงการควรจะอยู่ติดกับแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นสำคัญ โดยจะต้องเข้าถึงแม่น้ำเจ้าพระยาได้โดยตรง

2. **ในด้านกรรมสิทธิ์ที่ดิน**

โครงการสถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด เป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในชุมชนเกาะเกร็ด ดังนั้นการเลือกที่ตั้งของโครงการ ควรสร้างความลำบากให้เจ้าของที่ดินเดิมน้อยที่สุด โดยจากการสอบถามองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด ทราบว่าพื้นที่ว่างเปล่าในเกาะเกร็ดส่วนใหญ่เป็นที่ดินธรณีสงฆ์ ที่ดินขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งการเลือกที่ตั้งโครงการ ควรคำนึงถึงการสร้างความลำบากให้เจ้าของที่ดินเดิมเป็นจุดแรก โดยถ้าไม่มีทางเลือกที่ดีกว่านี้อาจนำที่ดินเอกชนเข้ามาพิจารณาเป็นทางเลือกสุดท้าย

3. **ต้องเป็นพื้นที่ที่ส่งเสริมในด้านการปฏิสัมพันธ์ของประชาชนในชุมชน**

โครงการสถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด เป็นโครงการเพื่อชุมชนทางด้านการสังคม ติดต่อสื่อสารกัน จึงต้องการการสนับสนุนจากประชาชนพื้นที่โดยรอบ โครงการจึงจะประสบความสำเร็จได้ ถ้าหากขาดการสนับสนุนจากประชาชนพื้นที่โดยรอบหรือขัดแย้งในเรื่องการใช้ที่ดินกับพื้นที่โดยรอบ จะทำให้โครงการไม่ประสบผลดังวัตถุประสงค์โครงการ

ที่ตั้งที่ถูกพิจารณาคัดเลือกคือ ที่ตั้งบริเวณท่าน้ำวัดกลางเกร็ด

ทิศเหนือ	-	**ติดกับท่าเรือตรงข้ามวัดกลางเกร็ดและถนนภายในชุมชน บริเวณนี้มีที่พักคอยรถจักรยานยนต์รับจ้าง**
ทิศใต้	-	**ติดกับทุ่งหญ้าและบ้านเรือนบ้านศาลากุลใน**
ทิศตะวันออก	-	**ติดกับถนนภายในหมู่ที่ 3**
ทิศตะวันตก	-	**ติดกับแม่น้ำเจ้าพระยา**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การศึกษาอิทธิพลที่มีผลต่อการออกแบบ

อิทธิพลที่มีผลกระทบต่อการออกแบบนั้นจะเป็นปัจจัยที่ช่วยนำไปใช้ในการออกแบบ ซึ่งมีปัจจัยด้าน ต่าง ๆ มากมายซึ่งพอจะเรียบเรียงมาได้ดังต่อไปนี้

1.) งานระบบที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

งานระบบที่เกี่ยวข้องกับโครงการ เป็นส่วนที่สำคัญไม่แพ้รายละเอียดของโครงการโดยงานระบบจะเป็นส่วนเติมเต็มให้ส่วนดำเนินงานสามารถดำเนินงานไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเลือกว่าแต่ละส่วนจะใช้งานระบบแบบใดนั้น จึงต้องมีการศึกษาและเลือกระบบที่เหมาะสมที่สุดและนำมาใช้

2.) กฎหมายและเทศบัญญัติที่มีผลต่อการออกแบบโครงการ

กฎหมายเป็นกฎหมายเป็นกฎเกณฑ์ของสังคมที่ต้องปฏิบัติ เป็นส่วนที่กำหนดกฎระเบียบของสังคม ดังนั้น งานสถาปัตยกรรมที่เกี่ยวข้องกับคนจำนวนมากจึงต้องเคารพต่อกฎของสังคมด้วย โดยในแต่ละสังคมจะมีกฎของสังคมเอง และมีบางส่วนที่ร่วมกัน ซึ่งเราต้องปฏิบัติตามทั้ง 2 ส่วน โดยกฎหมายควบคุมอาคารเป็นกฎหมายที่เราต้องทราบอยู่แล้วในการออกแบบทุกโครงการ

สรุปผลการศึกษา

1. **แนวความคิดในการออกแบบผังบริเวณ**

เนื่องจากสถานประชาสังคม เป็นโครงการที่ต้องเชื่อมต่อกับชุมชนที่อยู่รอบโครงการคือ

1. ด้านที่ติดกับท่าเทียบเรือโดยสารริมแม่น้ำเจ้าพระยา
2. **ด้านที่ติดกับทางแยกระหว่างทางที่เลียบริมแม่น้ำเจ้าพระยากับทางที่เข้าไปยังชุมชนกลางเกาะเกร็ด**
3. **ด้านติดแม่น้ำเจ้าพระยาทัศนียภาพที่สวยงามมองเห็นได้จากท่าน้ำวัดกลางเกร็ด ด้านที่ติดกับทางแยกระหว่างทางไปสถานสงเคราะห์ฯสตรี บ้านเกร็ด ตระการกับทางที่ไปยัง สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านถนนที่ขนาบยาวติดกับที่ตั้งโครงการด้านทิศตะวันตก

การวางผังบริเวณอาคารได้ข้อสรุปว่า

1. ส่วนศาลาประชาคม มีการใช้งานสม่ำเสมอตลอด ควรอยู่ด้านหน้าเข้าถึงได้สะดวกโดยตรง
2. มีทางสัญจรหลักที่ชัดเจนในการเชื่อมโยงองค์ประกอบต่างๆ
3. กิจกรรมภายนอกควรเชื่อมโยงกับทางสัญจรหลักและกิจกรรมภายในได้ บริเวณชั้นล่างควรเป็นพื้นที่สาธารณะใช้งานได้หลากหลาย

2. แนวความคิดในการออกแบบสถาปัตยกรรม

อาคารแสดงถึงการอยู่ร่วมกันระหว่างใหม่กับดั้งเดิม อาคารเป็นลักษณะร่วมสมัย ต้องการรูปแบบอาคารให้มีความเหมาะสมกับวัสดุโครงสร้าง กล่าวคือเป็นการผสมผสานระหว่างรูปทรงเรือนเครื่องก่อ กับ อาคารในปัจจุบัน

การแสดงออกของรูปลักษณ์อาคาร ได้ข้อสรุปว่า

1. อาคารแสดงถึงการตอบรับกับอาคารท้องถิ่นเดิมในชุมชน ประยุกต์รูปทรงงานสถาปัตยกรรมของเกาะเกร็ดในหลายลักษณะ เพื่อรวบรวมเอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเกาะเกร็ดไว้ โดยปรับให้เข้ากัน
2. อาคารแสดงออกถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมของประชาชนในชุมชน ชุมชนเกาะเกร็ดประกอบไปด้วย ประชาชนต่างถิ่นต่างวัฒนธรรมต่างเชื้อสาย จึงนำเอาเอกลักษณ์เด่นๆ มาใช้กับการออกแบบสถานประชาสังคม
3. อาคารต้องมีสิทธิที่เสมอภาคในการใช้งานอาคาร องค์ประกอบของอาคารในส่วนต่างๆ ผู้ใช้อาคารทุกคนควรมีโอกาสใช้งานร่วมกันอยู่เสมอ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องจัดให้เกิดความสะดวกต่อคนทั่วไปทุกเพศทุกวัย และคนพิการ

3. แนวความคิดในการออกแบบภูมิสถาปัตยกรรม

เนื่องจากภูมิอากาศของประเทศไทยเป็นเมืองร้อน พื้นที่โล่งต่างๆควรปกคลุมด้วยร่มไม้ ดังนั้นพื้นที่โล่ง ลานกิจกรรมต่างๆในโครงการจึงควรมีต้นไม้ที่สามารถให้ร่มเงาปลูกขึ้นไม่ให้เกิดลานโล่งขนาดใหญ่มากนัก ออกแบบสะท้อนความเป็นชุมชนและเหมาะสมต่อการใช้งาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อเสนอแนะ

สิ่งหนึ่งที่ผู้ทำวิทยานิพนธ์เห็นว่าเป็นลักษณะอันสำคัญยิ่งของสถานประชาสังคมชุมชนที่แตกต่างจากโครงการอื่นๆคือ ชีวิตวัฒนธรรมในชุมชนที่มีความเคลื่อนไหวตามสภาพสังคมมิได้หยุดอยู่นิ่งนั่นหมายถึงกิจกรรมต่างๆที่สื่อแสดงความเคลื่อนไหวของสังคมสามารถเกิดขึ้นในสถานประชาสังคมชุมชนนี้ได้ สถานประชาสังคมชุมชนในลักษณะที่เป็นสวัสดิการสังคม เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน จึงต้องแสดงตัวเป็นหน้าตาหรือสิ่งประดับตกแต่งของชุมชน ทำให้คนทั่วไปสามารถทราบถึงความเป็นอยู่ของชุมชนนั้นๆ

แนวคิดเบื้องต้นนี้มีผลอย่างมากต่อการศึกษาโครงการขั้นต่อมาทั้งการกำหนดองค์ประกอบ การกำหนดที่ตั้งโครงการ ไปจนถึงการพัฒนาการออกแบบขั้นสุดท้ายทั้งหมดต้องยืนอยู่บนรากฐานความเป็นจริงของสภาพสังคม ดังที่กล่าวมา

ในขั้นตอนการออกแบบโครงการประเภทสถานประชาสังคมชุมชนจะประกอบด้วยองค์ประกอบที่มีความต้องการเฉพาะหลายอย่างซึ่งจำเป็นต้องศึกษาให้ดีเสียก่อนที่จะเริ่มทำการออกแบบเช่น ศาลาประชาคม เวทีกลางแจ้ง ห้องสมุด รวมไปถึงกิจกรรมของเชุมชนที่เกิดขึ้นที่ไม่สามารถระบุให้แน่ชัดตายตัวเป็นองค์ประกอบที่เลื่อนไหลปรับเปลี่ยนได้ เช่น ลานคนเมือง พื้นที่เชื่อมต่อกิจกรรม พื้นที่เอนกประสงค์ พื้นที่ลักษณะเช่นนี้อาจเป็นองค์ประกอบหลักของกิจกรรมมากกว่าองค์ประกอบที่กล่าวขั้นต้นเสียอีก

ซึ่งองค์ประกอบต่างๆมีความต้องการแตกต่างกัน ความต้องการปริมาตรและที่ว่าง (Volumn and Space) ที่แตกต่างเป็นผลให้รูปลักษณ์(Form) ก็มีความแตกต่างกันมากแต่มีความจำเป็นต้องประสานกิจกรรมและองค์ประกอบให้ต่อเนื่องเป็นหนึ่งเดียวให้เกิดลักษณะจำเพาะ (Unique) เป็นหนึ่งเดียวกับกิจกรรมบนพื้นที่ตั้ง เป็นหนึ่งเดียวกับชุมชน

ซึ่งในจุดนี้ด้วยข้อจำกัดของเวลาและประสบการณ์ทำให้วิทยานิพนธ์นี้ยังทำการออกแบบขั้นสุดท้ายได้ไม่สมบูรณ์นัก ผู้ทำวิทยานิพนธ์หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์นี้จะมีการพัฒนาข้อบกพร่องหรือเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ผู้ทำวิทยานิพนธ์จะรู้สึกภาคภูมิใจกับผลงานชิ้นสุดท้ายของชีวิตการศึกษาในขั้นนี้เป็นอันมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีส่วนหนึ่งเพราะความกรุณาและความช่วยเหลือจากบุคคลต่างๆที่จะกล่าวถึงดังต่อไปนี้

อาจารย์ รศ. กุสุมา ธรรมธำรง

อาจารย์พรพรรณ บุญชื่น

สำหรับการสั่งสอนและคำปรึกษาที่ดีในทุกๆขั้นตอนของการศึกษาวิทยานิพนธ์ รวมทั้งความรู้และสำนึกในจิตใจที่สำคัญยิ่ง

อาจารย์วัชรี วัชรสินธุ์

อาจารย์สุภณัฐ นิลรัตน์

สำหรับคำแนะนำและประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์

คณะกรรมการวิทยานิพนธ์

สำหรับการดำเนินงานวิทยานิพนธ์ในขั้นตอนแรกจนสำเร็จลุล่วง

อาจารย์ทุกท่าน

สำหรับสำหรับการสั่งสอนอบรมตลอดระยะเวลา 5 ปีการศึกษา

เจ้าหน้าที่สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด

ประชาชนในชุมชนเกาะเกร็ด

เจ้าหน้าที่กรมผังเมืองและกรมแผนที่ทหาร

สำหรับข้อมูลและความรู้ที่เป็นประโยชน์

เพื่อนๆรุ่น 410251xx

คุณประพนธ์ กุลพฤทธานนท์

คุณกฤตย์กร ถำอุทก

คุณปวิณ ชีวมงคลการุณ

คุณดารา โควัคชาภรณ์

คุณชลัช แดงสกุล

คุณธีระพันธ์ เพ็ญสุภา

คุณพริมา คัจฉสุวรรณมณี

คุณธนบดี อุตตะโมต

สำหรับสำหรับความช่วยเหลือทุกๆอย่างในช่วงเวลาที่ผ่านมา

นายพนธวรรธน์ วงษ์รักษ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ ก - 1

กิตติกรรมประกาศ ข - 1

สารบัญ ค - 1

สารบัญตาราง ง - 1

สารบัญภาพประกอบ จ - 1

สารบัญแผนภาพ ฉ - 1

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความเป็นมาของโครงการ 1

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ 7

1.3 ประโยชน์ของการศึกษาโครงการ 9

1.4 ขอบเขตของการศึกษาโครงการ 10

1.5 ขอบเขตของโครงการ 11

1.6 องค์ประกอบของโครงการ 12

1.7 การได้มาซึ่งข้อมูลและเอกสารอ้างอิง 13

บทที่ 2 การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของโครงการ

2.1 ลักษณะและหลักการของประชาสังคม

2.1.1 ลักษณะของแนวคิดประชาสังคม 14

2.1.2 ลักษณะของชุมชนตามแนวคิดประชาสังคม 16

2.1.3 ประโยชน์ของประชาสังคมต่อประชาชนในชุมชน 27

2.1.4 ประโยชน์ของประชาสังคมต่อชุมชนและสังคม 29

2.1.5 หลักการสร้างประชาสังคม 31

2.2 ลักษณะและวิธีดำเนินงานของสถานประชาสังคม

2.2.1 พัฒนาการของการประชาสังคมในไทย 33

2.2.2 ข้อพิจารณาเกี่ยวกับการประชาสังคมในไทย 36

2.2.3 การประสานงานของสถานประชาสังคม 39

2.2.4 เทคนิคและวิธีการทำงานร่วมกันในสถานประชาสังคม 41

2.2.5 งบประมาณดำเนินการและประสานงานของสถานประชาสังคม 42

2.3 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับชุมชนเกาะเกร็ด 44

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.1 ประวัติของชุมชนเกาะเกร็ด 46

2.3.2 สภาพโดยทั่วไปของชุมชนเกาะเกร็ด 48

2.3.3 สถานที่ท่องเที่ยวในชุมชนเกาะเกร็ด 56

2.3.4 วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณีในชุมชนเกาะเกร็ด 65

2.4 การบริหารชุมชนและนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด 82

บทที่ 3 การศึกษาและวิเคราะห์ผู้ใช้โครงการ

3.1 ประเภทของผู้ใช้โครงการ 93

3.2 พฤติกรรมของผู้ใช้โครงการ 96

3.3 การวิเคราะห์และสรุปจำนวนผู้ใช้โครงการ 102

บทที่ 4 การศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบโครงการ 111

4.1 การประเมินความต้องการของโครงการจากวัตถุประสงค์ของโครงการ 112

4.2 การประเมินความต้องการของโครงการจากขอบเขตของโครงการ 115

4.3 การประเมินความต้องการของโครงการจากกิจกรรม 117

4.4 การประเมินความต้องการของโครงการจากการสำรวจภาคสนาม

4.4.1 รูปแบบคำถามของแบบสอบถาม 138

4.4.2 การแจกจ่ายและติดตามแบบสอบถาม 138

4.4.3 รูปแบบของแบบสอบถามที่ใช้ในการสำรวจภาคสนาม 139

4.4.4 สรุปผลการตอบแบบสอบถาม 144

4.5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหลักโครงการกับพฤติกรรมผู้ใช้โครงการ 150

4.6 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักโครงการ 166

4.7 การสรุปองค์ประกอบโครงการโดยละเอียด 175

4.8 การศึกษาองค์ประกอบและวิเคราะห์พื้นที่โครงการ 181

4.9 การกำหนดพื้นที่ขององค์ประกอบโครงการ 244

4.10 การสรุปพื้นที่ใช้สอยโครงการ 261

บทที่ 5 การศึกษาและวิเคราะห์ที่ตั้งของโครงการ

5.1 การวิเคราะห์และกำหนดที่ตั้งโครงการ 270

5.2 การศึกษาข้อมูลกายภาพของที่ตั้งโครงการ 282

5.3 การศึกษาข้อมูลทางภูมิศาสตร์ของที่ตั้งโครงการ

5.3.1 สภาพทางภูมิประเทศและธรณีวิทยา 284

5.3.2 สภาพทางอุทกศาสตร์ 284

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.3.3 สภาพทางภูมิอากาศ 285
5.4 การศึกษาข้อมูลทางการคมนาคมและขนส่ง 288
5.5 การศึกษาข้อมูลสภาพแวดล้อมและผลกระทบของที่ตั้งโครงการ 290
5.6 การศึกษาข้อมูลทางสิ่งแวดล้อม
5.6.1 ปัญหาการใช้ทรัพยากรน้ำและมลภาวะทางน้ำ 293
5.6.2 ปัญหาน้ำท่วม 297
5.6.3 ปัญหามลภาวะทางอากาศและฝุ่นละออง 300
5.6.4 ปัญหามลภาวะทางเสียง 302
5.6.5 ปัญหาอาชญากรรมและความปลอดภัยชุมชน 303
5.6.6 ปัญหาอัคคีภัย 303
5.6.7 ปัญหาขยะมูลฝอยและของเสีย 304
5.6.8 ปัญหาการจราจร 307
5.6.9 ปัญหาสัตว์กัดแทะและสัตว์พาหะนำโรค 308
บทที่ 6 การศึกษาอิทธิพลที่มีผลต่อการออกแบบ
6.1 ตัวอย่างอาคารประเภทเดียวกันกับโครงการ
6.1.1 ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย 310
6.1.2 อาคาร musicon bremen , phiharmonic hall 320
6.2 งานระบบที่เกี่ยวข้องกับโครงการ
6.2.1 ระบบไฟฟ้า 325
6.2.2 ระบบติดต่อสื่อสาร 327
6.2.3 ระบบประปาและสุขาภิบาล 329
6.2.5 ระบบป้องกันน้ำท่วม 337
6.2.6 ระบบปรับอากาศและการป้องกันมลภาวะทางอากาศในอาคาร 339
6.2.7 ระบบเสียงและการป้องกันมลภาวะทางเสียงในอาคาร 345
6.2.8 ระบบป้องกันอาชญากรรมในอาคาร 357
6.2.10 ระบบป้องกันและควบคุมอัคคีภัย 361
6.2.11 ระบบการกำจัดขยะ 366
6.2.12 ระบบป้องกันสัตว์กัดแทะและสัตว์พาหะนำโรค 368

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.2.13 การใช้พลังงานในอาคาร 370
6.3 กฎหมายและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับโครงการ 376
บทที่ 7 ผลงานการออกแบบโครงการ
7.1 แนวความคิดในการวางผังบริเวณ 388
7.2 แนวความคิดในการออกแบบสถาปัตยกรรม 396
7.3 แนวความคิดในการออกแบบภูมิทัศน์ 402
7.4 ผลงานการออกแบบ 406
บรรณานุกรม ช - 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	เปรียบเทียบประชากรตำบลเกาะเกร็ด	50
2.2	เนื้อที่และจำนวนครัวเรือนของตำบลเกาะเกร็ด	50
4.1	ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักโครงการในส่วนเจ้าหน้าที่บริหารโครงการ	166
4.2	ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักโครงการในส่วนเจ้าหน้าที่บริหารชุมชน	167
4.3	ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักโครงการในส่วนผู้เช่าร้านค้า	168
4.4	ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักโครงการในส่วนประชาชนภายนอกชุมชน	169
4.5	ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักโครงการในส่วนประชาชนภายในชุมชน	170
4.6	ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักโครงการในส่วนนักวิชาการ นักธุรกิจ นักพัฒนาเอกชน กรรมการชุมชน	171
4.7	ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักโครงการในส่วนผู้มาติดต่อทำธุระกับโครงการ	172
4.8	ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักโครงการในส่วนบุคลากรรับเชิญ	173
4.9	ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักโครงการในส่วนผู้ให้บริการกับโครงการ	174
4.10	รายละเอียดเนื้อหาจัดแสดงและการวิเคราะห์พื้นที่จัดแสดง	208
4.11	มาตรฐานวัสดุไม่ติพิมพ์ในห้องสมุดประชาชนขนาดเล็ก	230
4.12	มาตรฐานจำนวนบุคลากรในห้องสมุดประชาชนขนาดเล็ก	230
4.13	มาตรฐานขนาดของครุภัณฑ์ของห้องสมุดประชาชนขนาดเล็ก	231
5.1	ตัวอย่างน้ำเสียจากบ้านพักอาศัย	296
5.2	ความรุนแรงของฝนตามระยะเวลาต่างๆ(มิลลิเมตรต่อชั่วโมง)	298
5.3	แหล่งกำเนิดขยะ	305
6.1	เปรียบเทียบ ข้อดีและข้อเสียของระบบปรับอากาศแบบแยกส่วน	341
6.2	อัตราการระบายอากาศของลักษณะการใช้งานภายในอาคารต่างๆ ที่ไม่มีการใช้เครื่องปรับอากาศ	344
6.3	อัตราการระบายอากาศของลักษณะการใช้งานภายในอาคารต่างๆ ที่มีการใช้เครื่องปรับอากาศ	344
6.4	มาตรฐานทั่วไปสำหรับเสียงเบื้องหลังที่อนุญาตให้มีได้	352
6.5	สัมประสิทธิ์การดูดซับเสียงของวัสดุ	353
6.6	อัตรส่วนทางออกฉุกเฉิน	364
6.7	องค์ประกอบต่างๆที่มีผลต่อการใช้พลังงานและการออกแบบ	372

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพประกอบ

ภาพที่		หน้า
1.1	นายมาซาโยชิ ทาเคดะ	2
1.2	ผลงานการทดลองปฏิบัติการทางสถาปัตยกรรมที่อาศัยแนวคิด interactive community village	2
1.3	วิถีชีวิตและวิถีทางวัฒนธรรมของชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี	6
1.4	ภาชนะดินเผา เอกลักษณ์ทางศิลปกรรมของเกาะเกร็ด	6
2.1	แผนที่เกาะเกร็ดและสถานที่สำคัญ	44
2.2	แผนที่แสดงการเดินทางไปเกาะเกร็ด	45
2.3	ภาพถ่ายทางอากาศเกาะเกร็ด	48
2.4	การทำสวน	51
2.5	การทำเครื่องปั้นดินเผา	51
2.6	การตั้งบ้านเรือนในชุมชน	54
2.7	สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด	55
2.8	วัดปรมัยยิกาวาส	58
2.9	พระเจดีย์ใหญ่ วัดปรมัยยิกาวาส	58
2.10	พระเจดีย์เอียงริมแม่น้ำ วัดปรมัยยิกาวาส	58
2.11	วัดไผ่ล้อม	59
2.12	เจดีย์และพระอุโบสถ วัดเสาธงทอง	60
2.13	ตึกขุนเทพภักดี	60
2.14	พระอุโบสถวัดฉิมพลี	61
2.15	พระอุโบสถวัดป่าเลไลยก์	61
2.16	เตาเผาโบราณ	62
2.17	การผลิตเครื่องปั้นดินเผา	63
2.18	ศูนย์แสดงเครื่องปั้นดินเผากวานอามาน	64
2.19	วัฒนธรรมในชุมชนเกาะเกร็ด	65
2.20	ขบวนแห่ข้าวแช่ที่เกาะเกร็ด	66
2.21	การตักบาตรทางน้ำ	72
2.22	ประเพณีตักบาตรดอกไม้	73
2.23	การรำมอญ	75

เอกสารนี้มีไว้เพื่อสงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.24	การละเล่นเพลงระบำบ้านไกล	78
4.1	ตัวอย่างการจัดที่นั่งแบบต่างๆ	182
4.2	ตัวอย่างเวทีแสดงกลางแจ้ง	184
4.3	ตัวอย่างการจัดร้านค้าและร้านอาหาร	185
4.4	พื้นที่เคาน์เตอร์แบบสอบถาม	189
4.5	พื้นที่วางสิ่งตีพิมพ์เอกสารข้อมูลการท่องเที่ยว	190
4.6	พื้นที่จำหน่ายหรือขายของที่ระลึก	190
4.7	พื้นที่ผนังที่แสดงถึงแหล่งที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว	191
4.8	พื้นที่พักคอยและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว	191
4.9	พื้นที่วางโทรศัพท์สาธารณะ	192
4.10	พื้นที่บอร์ดฝากข้อความและประกาศ	192
4.11	พื้นที่บอร์ดข้อมูลข่าวสาร	193
4.12	การจัดห้องแสดงแบบ ROOM TO ROOM ARRANGEMENT	195
4.13	การจัดห้องแสดงแบบ CORRIDOR TO ROOM ARRANGEMENT	195
4.14	การจัดห้องแสดงแบบ NAVE TO ROOM ARRANGEMENT	196
4.15	การจัดห้องแสดงแบบ CENTRAL ARRANGEMENT	196
4.16	การจัดบอร์ดแบบธรรมดา	200
4.17	ขนาด display board	201
4.18	ขนาด diorama 1	202
4.19	ขนาด diorama 2	202
4.20	ขนาด electronic board	203
4.21	ขนาด model object 1	204
4.22	ขนาด model object 1	205
4.23	ขนาดการจัดแสดงโลงเหม	205
4.24	ขนาดการจัดแสดงธงตะขาบ	206
4.25	ขนาดการจัดแสดงยอดมหารามัญเจดีย์	206
4.26	ขนาดการจัด computer graphic และ video 1	207
4.27	ขนาดการจัด computer graphic และ video 2	207
5.1	การวิเคราะห์การเลือกตำแหน่งที่ตั้งโครงการภายในชุมชนเกาะเกร็ด	274
5.2	ที่ตั้งโครงการ 1 ที่นำมาพิจารณาวิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ	275
5.3	ที่ตั้งโครงการ 2 ที่นำมาพิจารณาวิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ	278

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.4	ภาพถ่ายทางอากาศบริเวณที่ตั้งโครงการ	282
5.5	ที่ตั้งโครงการ	283
5.6	สภาพแหล่งน้ำแม่น้ำเจ้าพระยา	285
5.7	สภาพภูมิอากาศของที่ตั้งโครงการ	286
5.8	การเดินทางมายังที่ตั้งโครงการ	288
5.9	การเดินทางมายังที่ตั้งโครงการ บริเวณวัดสนามเหนือ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี	289
5.10	การใช้ทรัพยากรน้ำจนนำไปสู่การเกิดน้ำเสีย	294
5.11	มลภาวะทางอากาศ	300
6.1	ทัศนียภาพยามค่ำของหอประชุม ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย	311
6.2	ทัศนียภาพภายนอกหอประชุมใหญ่ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย	312
6.3	เวทีการแสดง หอประชุมใหญ่ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย	312
6.4	ห้องควบคุมสียง หอประชุมใหญ่ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย	312
6.5	ห้องฉายภาพยนตร์ หอประชุมใหญ่ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย	312
6.6	ห้องรับรองแขกพิเศษ หอประชุมใหญ่ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย	312
6.7	ห้องฝึกซ้อมการแสดง หอประชุมใหญ่ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย	312
6.8	ห้องแต่งตัวนักแสดง หอประชุมใหญ่ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย	313
6.9	ห้องอาหาร หอประชุมใหญ่ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย	313
6.10	โถงหอประชุมใหญ่ทั้งภายนอกและภายในโครงการ หอประชุมใหญ่	313
6.11	ด้านหน้าหอประชุมเล็ก ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย	314
6.12	อัฒจันทร์ภายในอาคารหอประชุมเล็ก ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย	314
6.13	โถงหอประชุมเล็กและห้องควบคุมเสียง หอประชุมเล็ก ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย	314
6.14	โรงละครกลางแจ้ง ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย	315
6.15	ห้องสมุดวัฒนธรรม ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย	315
6.16	ห้องนิทรรศการหมุนเวียน ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย	315
6.17	ห้องบรรยาย ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย	315
6.18	ห้องประชุม ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย	315
6.19	ศูนย์สารนิเทศ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย	315
6.20	ศูนย์ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เด็ก ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย	315
6.21	ศาลาไทยและศาลาญี่ปุ่น ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย	316
6.22	ผังการใช้สอยของศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย	318
6.23	ผังบริเวณศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย	319

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.24	ผังส่วนนิทรรศการและส่วนบริการการศึกษา ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย	319
6.25	รูปทรงของ MUSICON BREMEN , PHIHARMONIC HALL	320
6.26	การปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองรอบโครงการ	320
6.27	ผังที่ตั้งโครงการ MUSICON BREMEN	321
6.28	ผังอาคาร MUSICON BREMEN	322
6.29	หุ่นจำลองโครงการ MUSICON BREMEN	323
6.30	แบบอาคาร MUSICON BREMEN	324
6.31	รูปทัศนียภาพภายในหอประชุม MUSICON BREMEN	324
6.32	ระบบประปาแบบ down feed distribution	330
6.33	ตัวอย่างถังเก็บน้ำใต้ดิน	330
6.34	ท่อระบายน้ำฝน	331
6.35	ท่อระบายน้ำทิ้ง	332
6.36	ตะแกรงดักขยะแบบเอียง	332
6.37	บ่อดักไขมัน	333
6.38	ถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูป	334
6.39	การทำงานบึงน้ำประดิษฐ์แบบ free water surface wetland	335
6.40	ภาพตัดบึงน้ำประดิษฐ์แบบ free water surface wetland	336
6.41	การแก้ปัญหาน้ำท่วม	339
6.42	การใช้ภูมิสถาปัตยกรรมเพื่อช่วยลดความดังของเสียง 1	346
6.43	การใช้ภูมิสถาปัตยกรรมเพื่อช่วยลดความดังของเสียง 2	346
6.44	รูปแบบการติดตั้งวัสดุช่วยในการสะท้อนเสียง	350
6.45	ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ prefabricated acoustics units	354
6.46	การรักษาความปลอดภัยด้วย ร.ป.ภ.	360
6.47	การรักษาความปลอดภัยภายในอาคารด้วย key card และวงจรปิด	360
6.48	การรักษาความปลอดภัยภายนอกอาคารด้วยกล้องวงจรปิด	360
6.49	อุปกรณ์ดับเพลิงมือถือ	361
6.50	อุปกรณ์แจ้งเหตุเพลิงไหม้	361
6.51	สายส่งดับเพลิง	361
6.52	อุปกรณ์ตรวจจับควันไฟ	362
6.53	ระบบท่อเปียก	362
6.54	ป้ายแสดงทางออกฉุกเฉิน	364

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.55	เครื่องกำจัดแมลงและสัตว์พาหะนำโรค	369
7.1	การเชื่อมต่อกิจกรรมภายนอกกับภายในโครงการ	388
7.2	แกนทางเข้าหลัก	389
7.3	แกนอาคาร	390
7.4	การวางผังบริเวณครั้งที่ 1	391
7.5	การวางผังบริเวณครั้งที่ 2	391
7.6	การวางผังบริเวณครั้งที่ 3	392
7.7	รูปแบบเรือนเครื่องก่อ	394
7.8	การปรับรูปแบบยอดจั่วหลังคาอาคาร	395
7.9	การปรับรูปแบบการใช้กระจกสี	396
7.10	การปรับรูปแบบรูปทรงหลังคา	396
7.11	การปรับรูปแบบกำแพงเตี้ย	396
7.12	การปรับรูปแบบพื้นที่ปิดล้อม	397
7.13	การปรับรูปแบบสีสันมาใช้กับการออกแบบ	398
7.14	การประยุกต์ลายผ้ามาใช้กับลาน	398
7.15	การประยุกต์เสาหงส์ธงตะขาบมาใช้กับลาน	399
7.16	การประยุกต์ฐานย่อมุมมาใช้กับเวทีชุมชนกลางแจ้ง	399
7.17	การประยุกต์บ้านจีนมาใช้กับอาคาร	400
7.18	การประยุกต์ซุ้มประตูจีนมาใช้กับอาคาร	400
7.19	ทางลาด	400
7.20	ขนาดที่ว่างต่างๆ เพียงพอต่อคนพิการและผู้ใช้รถเข็น	401
7.21	ผังภูมิสถาปัตยกรรม	402
7.22	ขั้นตอนการออกแบบ (process) 1	406
7.23	ขั้นตอนการออกแบบ (process) 2	407
7.24	แบบผังบริเวณโครงการ	408
7.25	แบบทัศนียภาพบริเวณโครงการโดยรวม	408
7.26	แบบผังพื้นโครงการ ชั้นล่าง	409
7.27	แบบผังพื้นโครงการ ชั้นบน	409
7.28	แบบรูปตัดอาคารโครงการ	410
7.29	แบบรูปด้านอาคารโครงการ	411
7.30	แบบทัศนียภาพ และส่วนขยายที่สำคัญของอาคารโครงการ	412
7.31	หุ่นจำลองโครงการ	413

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
2.1	ความเชื่อมโยงของประชาสังคมโลกและไทย	35
2.2	การก่อตัวและการเคลื่อนไหวของประชาสังคมไทย	35
2.3	ขั้นตอนการก่อตัวและการเคลื่อนไหวของประชาสังคมไทย	36
2.4	การประสานงานของประชาสังคม	39
2.5	การประสานงานระดับแนวนอน	40
2.6	การทำงานร่วมกันในลักษณะประชาสังคม	41
3.1	องค์ประกอบที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของประชาชนในชุมชน	97
3.2	องค์ประกอบที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของประชาชนที่มาใช้ห้องสมุด	98
3.3	องค์ประกอบที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้มาทำธุระกับโครงการ	99
3.4	องค์ประกอบที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้รับบริการในส่วนร้านอาหาร	101
3.5	องค์ประกอบที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่	101
3.6	โครงสร้างการบริหาร ในการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก	102
3.7	โครงสร้างการบริหาร ในการประสานงานกับหน่วยงานภายใน	103
4.1	ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักโครงการในส่วน เจ้าหน้าที่บริหารโครงการ	166
4.2	ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักโครงการในส่วน เจ้าหน้าที่บริหารโครงการ	167
4.3	ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักโครงการในส่วนผู้เช่าร้านค้า	168
4.4	ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักโครงการในส่วนประชาชนภายนอก	169
4.5	ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักโครงการในส่วนประชาชนภายใน	170
4.6	ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักโครงการในส่วนนักวิชาการ นักธุรกิจ กรรมการชุมชน	171
4.7	ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักโครงการในส่วนผู้มาติดต่อทำธุระกับโครงการ	172
4.8	ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักโครงการในส่วนบุคลากรรับเชิญ	173
4.9	ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักโครงการในส่วนผู้ให้บริการกับโครงการ	174
7.1	ผังทางสัญจรในโครงการ	393

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1 บทนำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
NONTHABURI

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาของโครงการ

เนื่องจากสภาพการณ์ในปัจจุบันที่เทคโนโลยีกำลังเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ส่งผลให้การทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวันมีความสะดวกสบาย มากยิ่งขึ้น เราสามารถจับจ่ายซื้อของผ่านหน้าจอคอมพิวเตอร์ในระบบอินเตอร์เน็ต สามารถหาข้อมูลที่ต้องการโดยไม่ต้องเข้าห้องสมุด สามารถประชุมผ่านหน้าจอคอมพิวเตอร์ โดยผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมดอยู่ในสถานที่ซึ่งแตกต่างกันความสะดวกสบายจากเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทดังกล่าวนี้เอง ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์ จากที่เคยอยู่ร่วมกันเป็นสังคมอย่างเช่นในอดีต มีการพึ่งพาอาศัยกันหรือรู้จักกันทั้งหมู่บ้าน มีการทำบุญฉลองเทศกาลต่างๆ ร่วมกัน ก็กลายเป็นแต่ละคนสามารถพึ่งพาตนเองได้ทุกอย่างโดยไม่ต้องปฏิสัมพันธ์กับใครความสัมพันธ์หรือกิจกรรมต่างๆ ที่เคยเกิดขึ้นภายในชุมชนก็ลดน้อยลง มนุษย์เริ่มที่จะปฏิเสธตัวออกจากสังคมมากขึ้น

รูปแบบการอยู่อาศัยภายในเมือง ก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่กำลังมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การขยายตัวของย่านธุรกิจศูนย์กลางเมืองเริ่มที่จะกระจายออกสู่พื้นที่โดยรอบ เขตแบ่งแยกระหว่าง ย่านที่อยู่อาศัยชานเมืองกับย่านธุรกิจศูนย์กลางเมืองเริ่มมีความไม่ชัดเจน ที่ดินมีราคาแพงมากขึ้น ที่อยู่อาศัยและชุมชนหมู่บ้านอันเงียบสงบที่เคยมี ถูกรุกรานด้วยอาคารสูง อย่างอพาร์ทเมนท์ คอนโดมิเนียมและอาคารที่จอดรถ พื้นที่ว่างที่เคยใช้พักผ่อนหรือ ประกอบกิจกรรมต่างๆ ในแนวราบเริ่มหมดไป ในขณะเดียวกันพื้นที่บางส่วนก็ถูกทิ้งไปอย่างรกร้าง ซึ่งจากสภาพการขยายตัวของเมืองที่ไร้ระเบียบและการขาดการวางผังเมืองที่ดีนั้นเอง ส่งผลกระทบให้เกิดปัญหาทั้งทางด้านกายภาพและสังคมของชุมชนภายในเมือง

มาซาโยชิ ทาเคดะ สถาปนิกชาวญี่ปุ่น ได้เล็งเห็นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนี้จะทำให้องค์ประกอบในการสนทนาทางสังคมสูญเสียไป และสภาพของเมืองก็จะกลายเป็นที่ไม่น่าอยู่และไม่ปลอดภัย จึงพยายามหาทฤษฎีในการแก้ไขปัญหาอันจะทำให้ย่านที่พักอาศัยต่างๆ ในปัจจุบันยังคงความเป็นชุมชนเช่นในอดีต หวนกลับไปสู่วิถีชีวิตพื้นฐานของคนในสังคมที่มีความใกล้ชิดกัน นอกจากนี้ยังมีแนวคิดที่จะรวมพื้นที่ว่างขนาดเล็กที่เป็นพิเศษ หรือพื้นที่ดินที่สูญเสียการใช้ประโยชน์จากการสร้างเมืองใหม่โดยไม่ได้คำนึงถึงสภาพของเมืองเดิม ให้รวมเป็นพื้นที่ว่างใหม่ที่สามารถใช้ร่วมกันได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

ภายในชุมชน ซึ่งนำมาสู่การนำเสนอทฤษฎีความคิดของเมืองในจินตนาการ หรือ "ชุมชนปฏิสัมพันธ์ " (interactive community village) [1]

ในทฤษฎีนั้นได้กล่าวถึง ลักษณะการจัดวางผัง โดยให้ชุมชนมีที่ว่างบริเวณส่วนกลางภายในชุมชน ซึ่งใช้เป็นสวนสาธารณะที่มีการจัดสภาพแวดล้อมเป็นธรรมชาติและห้ามไม่ให้นำรถยนต์เข้ามาใช้เพื่อความปลอดภัยของผู้อยู่อาศัย จะมีแต่เพียงทางเดินเท้า จักรยาน และรถเข็นเท่านั้นที่ได้รับอนุญาตให้สัญจรภาย

ภาพที่1.1
นายมาซาโยชิ ทาเคดะ

ภาพที่ 1.2 ผลงานการทดลองปฏิบัติการทางสถาปัตยกรรมที่อาศัยแนวคิด interactive community village

ในบริเวณได้ แต่อย่างไรก็ตามจะมีการอนุญาตให้รถบรรทุกสินค้าสามารถวิ่งเข้าออกได้ในบางส่วนของหมู่บ้านเฉพาะช่วงเวลาที่กำหนด และด้วยความเร็วที่จำกัดเท่านั้น บริเวณทางเดินเท้าภายในมีความกว้างประมาณ 5 เมตร มีการตกแต่งด้วยต้นไม้และเฟอร์นิเจอร์สนามต่างๆ อย่าง ม้านั่ง ซุ้มขายของ สำหรับแผ่นป้ายบอกทางจะถูกกำหนดให้ติดตั้งได้แค่บริเวณถนนและในที่ที่มีการค้าข าย นอกจากนั้นยังมีการจำกัดจำนวนป้ายโฆษณาต่าง ๆของร้านค้าให้มีเท่าที่จำเป็นเท่านั้น พื้นที่จอดรถของชุมชนจะอยู่บริเวณลานจอดรถใต้ดินมีทางเชื่อมเข้าออก 2 จุด ติดกับระบบถนนข้างเคียงรองโครงการ ผู้อยู่อาศัยในแต่ละครัวเรือนจะมีพื้นที่จอดรถ 1 คัน ซึ่งลานจอดรถสาธารณะที่ใช้ร่วมกันดังกล่าวจะทำให้ผู้อยู่อาศัยภายในชุมชนมีโอกาสที่จะรู้จัก พบประพูดคุย ก่อให้เกิดกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันต่อไปซึ่งทั้งหมดนี้มาจากการออกแบบวางผังที่มีจุดมุ่งหมายในการฟื้นฟูสังคม ให้คนทุกเพศทุกวัยสามารถดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นสุข ทำให้สังคมเกิดการสนทนาปราศรัยซึ่งกันและกัน

---

[1] อรมา สยามเศรณี. " ศาลาคนเมือง " **วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตร์บัณฑิต**. สาขาวิชาสถาปัตยกรรม, คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2543.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

ลักษณะพื้นที่ภายในสวนสาธารณะ จะจัดให้มีสภาพแวดล้อมเป็นธรรมชาติอันประกอบไปด้วย พื้นดิน สระน้ำตื้นๆ พร้อมด้วยลำธารไหลผ่าน มีการปลูกต้นไม้ภายในเป็นจำนวนมากเพื่อใช้ร่มเงา ในการบังแดด หรือเป็นที่หลบฝน แทนที่จะมีเต้นท์หรือผ้าใบต่างๆเพื่อให้ผู้คนได้เรียนรู้ในการสัมผัสธรรมชาติอันเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงถึงการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุลย์ระหว่างธรรมชาติมนุษย์และสถาปัตยกรรม นอกจากนั้นยังมีการนำระบบรีไซเคิลมาใช้ เช่น การนำน้ำฝนมากรองเพื่ออุปโภคบริโภค หรือรดน้ำต้นไม้ในสวน เช่นเดียวกันกับการนำเอาขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่อีกครั้ง สำหรับขยะสดจากครัวจะถูกแยกและนำมาใช้เป็นปุ๋ยอินทรีย์กลับคืนลงสู่ดิน ภายในพื้นที่ว่างต่างๆ ในสวนสาธารณะจะประกอบไปด้วยพื้นที่ในการทำกิจกรรมร่วมกัน และสถานที่อำนวยความสะดวกต่างๆ เช่นสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานที่ชุมนุมของผู้สูงอายุ หรือสถานปฐมพยาบาลโดยกระจายอยู่ทั่วทั้งพื้นที่เพื่อรองรับกิจกรรมต่างๆ ของผู้อยู่อาศัยภายในชุมชน อันเป็นจุดประสงค์หลักอันหนึ่งของชุมชนปฏิสัมพันธ์ ที่จะสร้างสถานที่สำหรับผู้อยู่อาศัยทุกเพศทุกวัยได้มีโอกาสพบปะสนทนากัน ผู้สูงอายุมีโอกาสพูดคุยหรือสั่งสอนเด็กที่เล่นอยู่ในสนามนอกจากนั้นพื้นที่เปิดโล่งภายในสวนสาธารณะแห่งนี้ยังสามารถใช้ทำกิจกรรมในโอกาสหรือเทศกาลพิเศษอื่นๆ ได้อีก ซึ่งกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นนั้นจะทำให้ชุมชนเกิดความสามัคคีกลมเกลียวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ผู้อยู่อาศัยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ก็จะส่งผลให้ทุกคนรู้สึกภูมิใจว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนอันเป็นรากฐานสำคัญที่จะทำให้ชุมชนประสบความสำเร็จในการเป็นชุมชนปฏิสัมพันธ์ตลอดไป

ชุมชนในประเทศไทยก็เช่นเดียวกัน แม้แต่การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศที่ผ่านมา ได้ก่อประโยชน์แก่สังคมไทยหลายด้าน แต่ขณะเดียวกันกลับสร้างบาดแผลฉกรรจ์จำนวนมากทิ้งไว้รอการเยียวยารักษา บาดแผลร้ายแรงบาดแผลหนึ่ง ได้แก่ การที่สังคมเต็มไปด้วยชุมชนอ่อนแอและล่มสลายทั้งชุมชนเมืองและชุมชนชนบท อันเป็นผลจากแนวทางการพัฒนาชนบท

ชุมชนในชนบทมีความอ่อนแอและล่มสลาย เนื่องจากหนุ่มสาวในชนบทจำนวนมากต่างละทิ้งที่ทำกินทางการเกษตร เข้ามาแสวงหารายได้ที่ดีขึ้นด้วยการเป็นแรงงานไร้ฝีมือในภาคอุตสาหกรรมในกรุงเทพ ฯ และเมืองใหญ่ๆ ขณะที่เกษตรกรที่เหลืออยู่กลับไร้พลังในการรวมตัวในการพัฒนาชุมชนของตน อันเนื่องจากระบบเน้นการในการรวมตัวในการพัฒนาชุมชนของตน และการพึ่งพิงส่วนกลาง ยิ่งกว่านั้นการที่เกษตรกรได้รับการสนับสนุนให้เพาะปลูกพืชเพียงชนิดเดียวอย่างขาดความรอบคอบ เป็นเหตุให้เงินทุนของเกษตรกรหมดไปกับค่าปุ๋ย ยาฆ่าแมลง อีกทั้งต้องตกอยู่ภายใต้การกดราคาของพ่อค้าคนกลาง และมีความเสี่ยงต่อราคาพืชผลที่ตกต่ำ เกษตรกรจำนวนไม่น้อยจึงมีหนี้สินที่ไม่สามารถผ่อนชำระได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

ซึ่งยิ่งเป็นตัวเร่งให้ชุมชนในชนบทล่มสลายเร็วยิ่งขึ้น นอกจากนี้ในยุคฟองสบู่ที่ผ่านมา ราคาที่ดินได้รับการปั่นให้สูงอย่างขาดความยั่งยืน ในยุคนั้นมีเกษตรกรจำนวนไม่น้อยได้ขายที่ดินทำกินของตนให้แก่นายทุนซึ่งนำไปสร้างเป็นสนามกอล์ฟ รีสอร์ท ฯลฯ ตัวอย่างเหตุผลต่างๆ ดังกล่าวนี้ นับเป็นบาดแผลสำคัญของการล่มสลายของชุมชนชนบทในช่วงที่ผ่านมา ไม่เฉพาะแต่ชุมชนในชนบทเท่านั้นที่ล่มสลายลง แต่ความเป็นชุมชนเมืองยังไม่เคยรวมตัวกันได้นับตั้งแต่อดีต

เมืองใหญ่เป็นเพียงแหล่งรวมคนจากทั่วทุกสารทิศมาอยู่ด้วยกันในฐานะปัจเจกบุคคลคนในสังคมเมืองต่างคนต่างอยู่ ต่างคนต่างคิด ต่างคนต่างทำ แม้จะอยู่ในชุมชนเดียวกัน แต่กลับไม่มีการรวมกลุ่มกันเพื่อคิดแก้ปัญหาในชุมชนของตน เมืองไม่มีที่รองรับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนไม่ว่าจะเป็นปัญหายาเสพย์ติด ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาแหล่งเสื่อมโทรมในชุมชน ปัญหาการฆ่าตัวตาย ปัญหาความเหงาว้าเหว่ ฯลฯ ปัญหาเหล่านี้กลายเป็นปัญหาเรื้อรับสะสมที่มุ่วรอคอยการแก้ไขจากภาครัฐเป็นหลักเท่านั้น โดยที่ชุมชนเกือบจะไม่ได้มุ่งที่จะแก้ไขปัญหาเหล่านี้ด้วยตนเองเลย ความอ่อนแอของชุมชนทั้งในเมืองและในชนบท ทำให้หลายมิติของการพัฒนาประเทศไม่ประสบผลสำเร็จเช่นที่ควรจะเป็น และยังส่งผลกระทบที่ทำให้คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนตกต่ำกว่าที่พึงจะเป็นอีกด้วย ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าความอ่อนแอที่เกิดขึ้นกับชุมชนมีต้นตอสำคัญมาจากการขาดความสมดุลและความรอบคอบของปัรัชญาการพัฒนาประเทศของภาครัฐ

ปัจจุบันมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องสร้างชุมชนให้เป็นหนึ่งในสถาบันหลักที่มีความเข้มแข็ง สามารถที่จะมีส่วนพัฒนาตนเอง สามารถแก้ปัญหาของตนเองได้ ชุมชนควรได้รับการพัฒนาศักยภาพให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ เพราะหากชุมชนทั่วประเทศแข็งแกร่ง จะเป็นมูลเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการพัฒนาด้านต่างๆ อย่างยั่งยืน และส่งผลให้ประเทศชาติสามารถตั้งมั่นคงได้อย่างสง่างามในอนาคต

แนวคิดประชาสังคมจึงถือกำเนิดมา เพื่อขจัดปัญหาของชุมชนตามที่กล่าวข้างต้น ประชาสังคมเป็นชุมชนที่ประกอบด้วยคนจำนวนหนึ่ง ที่มีขนาดใหญ่มากพอที่จะตอบสนองความต้องการของคนได้อย่างครบถ้วน แต่ไม่มีขนาดใหญ่มากเกินไป จนทำให้สูญเสียการแสดงความเป็นเอกลักษณ์และขาดความเป็นตัวตนของคน ดังนั้นชุมชนจะต้องไม่มีขนาดใหญ่เกินไปจนทำให้คนๆ หนึ่งเปรียบเสมือนเป็นหยดน้ำในมหาสมุทรของฝูงชน ขาดการรู้จักกัน จนกระทั่งสมาชิกในชุมชนไม่ต้องมีความสำนึกในการยึดโยงรับผิดชอบต่อใคร แต่ขนาดของชุมชนต้องมีขนาดเล็กเพียงพอที่ทำให้คนรู้ว่าใครเป็นใคร สัมพันธ์กันอย่างไร แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าความสัมพันธ์ของทุกคนในชุมชนจะต้องอยู่ในระดับที่ลึกซึ้งที่สุดเสมอไป เพราะหากสมาชิก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในชุมชนจะสัมพันธ์กันระดับลึกซึ้งได้ ขนาดของชุมชนจะต้องเล็กมากๆ จนมีปริมาณคนไม่มากเกินไปที่จะตอบสนองตามความต้องการครบมิติในด้านต่างๆ นิยามของประชาสังคมจึงควรเป็นขนาดพอเหมาะ ที่เอื้อให้สมาชิกชุมชนมีความสัมพันธ์ในระดับที่ทำให้เกิดความรับผิดชอบต่อกัน มีความสำนึกเมื่อกระทำความถูกความผิด รู้จักผิดชอบชั่วดี ต้องไม่มีขนาดใหญ่หรือเล็กจนเกินไป แต่มีขนาดที่เหมาะสมเพียงพอต่อการที่สมาชิกจะรู้จักหน้ากัน เกรงใจกัน โดยไม่จำเป็นต้องสนิทสนมกันอย่างที่สุดในทุกกรณีไป แต่อยู่ในบริบทที่เชื่อมโยงกันอย่างสลับซับซ้อน

สมาชิกทุกคนของชุมชนมีพันธะยึดโยงต่อกันแบบ "หนึ่งต่อทั้งหมด" หรือ "หนึ่งต่อชุมชน" จนทำให้สมาชิกทั้งหมดของชุมชนกลายเป็นคนที่เกิดความรับผิดชอบต่อคนอื่นและสังคมในท้ายที่สุด ส่งผลให้ลักษณะของชุมชนภายใต้แนวคิดนี้มีความแตกต่างจากชุมชนโดยทั่วๆ ไป โดยจะมีเอกลักษณ์ที่เฉพาะเจาะจง ทั้งในเรื่องของความหลากหลายในประเภทชุมชน จำนวนชุมชนที่มีมากมายไม่จำกัดวัตถุประสงค์ของชุมชน ดังนั้นการทำความเข้าใจลักษณะชุมชนตามแนวคิดประชาสังคมในรายละเอียดจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพราะจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างประชาสังคมเชิงรูปธรรมในระยะต่อไป

สถานประชาสังคมชุมชน (civil society forum) เป็นโครงการที่คิดขึ้นมาเพื่อมุ่งประเด็นไปสู่การทำงานสถาปัตยกรรมที่คำนึงถึงความสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกันในสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติและวัฒนธรรมของตนโดยอาศัยทฤษฎีการออกแบบสถาปัตยกรรมเพื่อชุมชนของ มาซาโยชิ ทาเคดะ มาใช้เป็นหลักการพื้นฐาน เป็นสถาปัตยกรรมที่มีลักษณะเป็น โครงการแนวใหม่ (regeneration project) ที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อฟื้นฟูและอนุรักษ์สังคม ให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นสถานที่ชุมชนคนในชุมชนทุกเพศทุกวัย ได้มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีความพยายามทำอะไรร่วมกัน มีการเรียนรู้ร่วมกันในการกระทำ ซึ่งรวมถึงการติดต่อสื่อสาร (communicate) แสดงความเห็นกันในรูปแบบต่าง ๆ โดยไม่ทำลายความโดดเด่นและเอกลักษณ์ของชุมชน กล่าวได้ว่าเป็นการฟื้นฟูสังคมได้ทีเดียว

การฟื้นฟูสังคมนั้น เป็นหนึ่งในนโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่เก้า พ.ศ.2545 – 2549 ที่ต้องการให้ชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถยืนหยัดได้ด้วยตัวเอง เสริมสร้างจิตสำนึกแห่งการอยู่ร่วมกันในชุมชนด้วยความเกื้อกูลกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และร่วมมือทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม ส่งเสริมวัฒนธรรมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

วิทยานิพนธ์นี้ได้นำ ชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มาศึกษา เพราะว่า ชุมชนเกาะเกร็ดเป็นชุมชนที่มีขนาดพอสมควร เป็นชุมชนที่โดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ของตนเองอย่างสูง กล่าวคือ เป็นชุมชนที่เป็นเกาะธรรมชาติกลางแม่น้ำเจ้าพระยา มีศักยภาพทั้งในการพัฒนาการท่องเที่ยว เศรษฐกิจ และสังคม ด้วยเหตุที่ มีประชากรที่มีเชื้อสายแตกต่างจากชุมชนอื่นในอาณาบริเวณรอบข้าง คือเป็นชุมชนของชาวไทยหลากหลายเชื้อสาย ได้แก่ ชาวไทย ชาวจีน ชาวมอญ ชาวมุสลิม ที่อยู่ร่วมกันอย่างเข้มแข็ง มีวิถีชีวิตและวิถีทางวัฒนธรรม ทั้งในด้าน ภาษา ดนตรีและนาฏศิลป์ ขนบธรรมเนียมประเพณี ที่เป็นลักษณะเฉพาะของชุมชนตน

ภาพที่ 1.3 วิถีชีวิตและวิถีทางวัฒนธรรมของชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ภาพที่ 1.4 ภาพแสดงภาชนะดินเผา
เอกลักษณ์ทางศิลปกรรมของเกาะเกร็ด

จากสภาพการณ์ในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจและเทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งนับวันจะมีแต่ทำลายชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนชาวเกาะเกร็ดลงทุกขณะ ควรที่ให้ชุมชนนี้มีการพัฒนาควบคู่ไปกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบันให้มีความสอดคล้องเหมาะสม สร้างจิตสำนึกให้ชาวชุมชนเกาะเกร็ด มีความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์และลักษณะที่โดดเด่นของชุมชนเกาะเกร็ดจึงควรที่จะจัดให้มี ***โครงการสถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด*** *(Koh–kred civic centre : Nonthaburi)* ภายในชุมชนเกาะเกร็ดเพื่อจะได้เป็นสถานที่ในการติดต่อสื่อสาร เรียนรู้ร่วมรักษาและเผยแพร่เอกลักษณ์ของชุมชนให้แก่ประชาชนในชุมชนและผู้สนใจก่อให้เกิดการฟื้นฟูและอนุรักษ์ชุมชนเกาะเกร็ดไว้ให้ยั่งยืนสืบไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOHKRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

โครงการสถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จ.นนทบุรี หน้าที่หลักเพื่อฟื้นฟูและอนุรักษ์สังคม ให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นสถานที่ชุมชนคนในชุมชนทุกเพศทุกวัย ได้มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีความพยายามทำอะไรร่วมกัน มีการเรียนรู้ร่วมกันในการกระทำ ซึ่งรวมถึงการติดต่อสื่อสาร (communicate) แสดงความเห็นกันในรูปแบบต่าง ๆ โดยไม่ทำลายความโดดเด่นและเอกลักษณ์ของชุมชน

นอกจากนี้ยังเป็นสถานที่เรียนรู้ร่วมรักษาและเผยแพร่เอกลักษณ์ของชุมชนให้แก่ประชาชนในชุมชนและผู้สนใจ ก่อให้เกิดการฟื้นฟูและอนุรักษ์ชุมชนเกาะเกร็ดไว้ให้ยั่งยืน เป็นประโยชน์ในการพัฒนาชุมชนอื่นๆต่อไป ซึ่งมีวัตถุประสงค์ของโครงการด้านต่างๆ ดังนี้

วัตถุประสงค์ด้านสังคม

1.1 เป็นสถานที่ของชุมชนที่ทำกิจกรรมร่วมกันของคนในชุมชน ในลักษณะที่มีความชัดเจนในการดำเนินกิจกรรมอันเกิดจากการรวมตัวกันของประชาชนในชุมชน ให้เป็นไปอย่างมีระบบและสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของคนในชุมชน

1.2 เป็นสถานที่ของชุมชนที่นัดพบและประสานงานของสมาชิกในชุมชน ที่มีบทบาทร่วมกันในการพัฒนาชุมชน ไม่ว่าจะเป็นชาวบ้าน นักธุรกิจ นักพัฒนาเอกชน นักวิชาการ หรือข้าราชการ เพื่อพูดคุยถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน

1.3 เป็นสถานที่จัดตั้งการบริหารชุมชน จากกลุ่มคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือหลายกลุ่ม ในรูปของสมาคม มูลนิธิ องค์กรต่างๆ โดยอาศัยประชาธิปไตยเป็นพื้นฐานในการอยู่ร่วมกัน

วัตถุประสงค์ด้านการศึกษา

2.1 เป็นสถานที่ของชุมชนที่ให้ความรู้ความเข้าใจ และเก็บรวมรวมข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และมรดกพื้นบ้านไว้อย่างเป็นระบบระเบียบ

2.2 เป็นสถานที่ของชุมชนที่ที่เผยแพร่ความรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยจัดแสดงให้เหมาะสมและดึงหลักการและเทคโนโลยีในการแสดง

2.3 เป็นสถานที่ของชุมชนที่เก็บสะสมดูแลรักษามรดกทางวัตถุของชุมชน อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อป้องกันการสูญหายและเสียหายของวัตถุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4 เป็นสถานศึกษานอกระบบ จากประสบการณ์ตรงที่เกิดขึ้นภายในชุมชนโดยอาศัยการอยู่ร่วมกัน ปฏิบัติตนร่วมกับผู้อื่นภายใต้ชุมชนเดียวกัน

วัตถุประสงค์ด้านเศรษฐกิจและการพาณิชย์

3.1 เป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางอ้อมให้กับชุมชน โดยเน้นศูนย์ให้บริการทางด้านข้อมูลและข่าวสารด้านการท่องเที่ยว เพื่อสร้างภาพพจน์ที่ดีให้กับการท่องเที่ยว

3.2 เป็นสถานที่ที่ส่งเสริมศิลปินพื้นบ้านและประชาชนให้มีการจ้างงาน ให้บริการสินค้าและบริการที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน มีการขายสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนและของที่ระลึก นำรายได้เข้าสู่ประชาชนในชุมชน

วัตถุประสงค์ด้านสภาพแวดล้อม

สถานที่บางส่วน จัดให้เป็นพื้นที่บริการแก่สาธารณะสำหรับการพักผ่อนของชุมชน เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และให้ความบันเทิงในรูปแบบต่างๆ ที่มีคุณค่าทางสังคมแก่คนในชุมชน อันเป็นสิ่งจูงใจคนให้มาร่วมกันสร้างมิตรภาพระหว่างกัน และนำไปสู่การร่วมมือร่วมใจกันในการสร้างความเป็นชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3 ประโยชน์ของการศึกษา

ในการศึกษาโครงการสถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เป็นการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ในการศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ดังต่อไปนี้

1. สามารถนำกระบวนการพัฒนาความคิด ซึ่งได้มาจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของโครงการไปจนถึงการแก้ปัญหาการออกแบบทางสถาปัตยกรรม ไปปรับใช้ได้กับการประกอบวิชาชีพ
2. สามารถนำลักษณะสถาปัตยกรรมเขตร้อนชื้น สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น และสถาปัตยกรรมร่วมสมัย ที่ได้ศึกษาและเข้าใจ เพื่อนำไปปรับใช้ตามกาลเทศะได้ในอนาคต
3. สามารถเข้าใจถึงระบบการทำงานของการประชาสังคม และหน้าที่ใช้สอยโครงการอื่นๆ
4. สามารถเข้าใจถึงกิจกรรมที่เกิดขึ้นในโครงการ ทั้งเรื่องลักษณะและพฤติกรรมผู้ใช้สอยโครงการ องค์ประกอบโครงการ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ของกิจกรรมและพื้นที่ใช้สอยโครงการ
5. สามารถเข้าใจถึงการออกแบบและรูปแบบอาคาร ให้มีความสัมพันธ์ เหมาะสมกับลักษณะสภาพแวดล้อมของพื้นที่
6. สามารถเข้าใจถึงระบบและอุปกรณ์อาคารต่างๆ รวมทั้งสามารถนำระบบเหล่านั้นมาใช้ได้อย่างเหมาะสม
7. สามารถเข้าใจถึงกฎหมาย ข้อกำหนด และมาตรฐานต่างๆ ที่เกี่ยงข้องกับโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

1.4 ขอบเขตของการศึกษาโครงการ

ในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและรายละเอียดโครงการสถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีขอบเขตการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเกาะเกร็ด การบริหารส่วนตำบล และประชาสังคม เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการออกแบบโครงการ
2. ศึกษาสภาพสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนเกาะเกร็ดในปัจจุบัน ผลกระทบและปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น รวมทั้งนโยบายภาครัฐ เพื่อหาข้อมูลสนับสนุนความเป็นไปได้และความสมเหตุสมผลของโครงการ
3. ศึกษาและสำรวจความต้องการการสังคมของชุมชน เพื่อให้เข้าใจในลักษณะของโครงการและกำหนดองค์ประกอบของโครงการตามความต้องการของชุมชน
4. ศึกษาและค้นคว้าเกี่ยวกับโครงการและตัวอย่างอาคาร ที่มีลักษณะหน้าที่ใช้สอยที่ใกล้เคียงกัน เพื่อนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการออกแบบและกำหนดรายละเอียดโครงการ
5. ศึกษากิจกรรมของโครงการ ประเภทและลักษณะรวมถึงพฤติกรรมในการใช้งานของผู้ใช้โครงการ
6. ศึกษาและวิเคราะห์รายละเอียดของโครงการ ทั้งองค์ประกอบและพื้นที่ใช้สอยของโครงการ
7. ศึกษาและหาตำแหน่งที่เหมาะสมของสถานที่ตั้งของโครงการ พิจารณาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องต่างๆที่จะสนับสนุนที่ตั้งของโครงการที่เหมาะสม
8. ศึกษาลักษณะการออกแบบเฉพาะทางและข้อจำกัดต่างๆ ตลอดจนอิทธิพลต่างๆที่มีผลต่อการออกแบบ
9. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลการออกแบบทั้งหมด และหาแนวความคิดในการออกแบบ เพื่อนำมาเป็นตัวกำหนดแนวทางในการออกแบบ
10. ทำการออกแบบสถาปัตยกรรมให้สัมฤทธิผลตามแนวทางในการออกแบบข้างต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

1.5 ขอบเขตของโครงการ

จากสภาพปัญหาทางสังคมในชุมชนดังกล่าว การจัดสถานที่ภายในชุมชนเกาะเกร็ดเพื่อ ให้เป็นสถานที่ในการติดต่อสื่อสาร เรียนรู้ร่วมรักษาและเผยแพร่เอกลักษณ์ของชุมชนให้แก่ประชาชนในชุมชนและผู้สนใจ จึงเกิดโครงการโดยมีขอบเขตของโครงการดังนี้

ด้านงานบริหารสังคม

1.1 เป็นส่วนที่จะร่วมกันแสดงความคิดความต้องการของตนเองออกมา เพื่อแสดงความเป็นชุมชน ความเป็นศูนย์รวมของประชาสังคม

1.2 จัดตั้งขึ้นจากปัญหาด้านต่างๆ ภายในชุมชนแยกกลุ่มตามลักษณะส่วนบุคคล เช่น อายุ เพศ สถานภาพทางการงาน เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาให้ตรงกับความต้องการของแต่ละกลุ่ม

ด้านการศึกษา

เป็นสถานที่เก็บรวบรวมข้อมูล และเผยแพร่ความรู้ทั่วไปหรือเรื่องที่ประชาชนสนใจ

ด้านเศรษฐกิจและการพาณิชย์

ให้บริการสินค้าและบริการทั่วไปที่เป็นที่ต้องการของประชาชนในแต่ละสถานภาพ

ด้านสภาพแวดล้อม

เป็นสิ่งจูงใจให้คนในชุมชนมาทำกิจกรรมร่วมกัน

ด้านงานบริหารโครงการ

เป็นฝ่ายควบคุมดูแลกิจกรรมที่เกิดขึ้นในโครงการและประสานงานกับหน่วยงานภายนอก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET COMMUNITY CENTRE NONTHABURI

1.6 องค์ประกอบของโครงการ

ในการศึกษาโครงการสถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จ.นนทบุรี นี้ เป็นการออกแบบสถานที่ทำกิจกรรมร่วมกันของชุมชนเป็นหลัก และมีองค์ประกอบอื่นๆ ด้วยการจัดองค์ประกอบส่วนต่างๆทั้งภายนอกและภายในโครงการให้มีความสอดคล้องกันซึ่งสามารถกำหนดผลประกอบของโครงการได้ ดังนี้

1. องค์ประกอบหลัก
    - ศาลาประชาคม
    - ส่วนสำนักงานประชาสังคม
        - สำนักงานประชาสังคมภาคประชาชน
        - สำนักงานบริหารสถานประชาสังคม
2. องค์ประกอบรอง
    - ส่วนบริการชุมชน
        - ส่วนฝึกอาชีพและวัฒนธรรมชุมชน
        - ส่วนรักษาความปลอดภัยชุมชน
    - ส่วนบริการสาธารณะ
        - ลานเอนกประสงค์กลางแจ้ง
        - โถงพักผ่อนทำกิจกรรม
        - ร้านค้าชุมชน
        - ห้องสมุดประชาชน
        - ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวและพิพิธภัณฑ์ชุมชน
3. องค์ประกอบเสริม
    - ห้องระบบเทคนิค
    - ห้องแยกขยะ
    - ที่จอดรถจักรยานยนต์และท่าเทียบเรือ
    - พื้นที่ภูมิสถาปัตยกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

1.7 การได้มาซึ่งข้อมูลและเอกสารอ้างอิง

ในการศึกษาโครงการสถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี การได้มาซึ่งข้อมูลและเอกสารอ้างอิงนั้น มีที่มาจากหลากหลายที่และวิธีการ อันจะนำมาซึ่งข้อมูลที่เที่ยงตรงและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการออกแบบโครงการดังกล่าว ประกอบไปด้วยการได้มาซึ่งข้อมูลดังต่อไปนี้

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ
   - แบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนชุมชนเกาะเกร็ด เรื่องพฤติกรรมและความต้องการในการปฏิสัมพันธ์ชุมชน

2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ
   - ห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
   - ห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
   - ห้องวิทยานิพนธ์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
   - สำนักหอสมุดกลางและวิทยบริการ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
   - ห้องหนังสือองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด
   - ข้อมูลเชิงสถิติและสำมะโนประชากรเกาะเกร็ด ของสำนักงานสถิติจังหวัดนนทบุรี
   - การสำรวจกายภาพและสัมภาษณ์ประชาชนชุมชนเกาะเกร็ด
   - ภาพถ่ายทางอากาศ ของกรมแผนที่ทหาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2 การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE

บทที่ 2
การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของโครงการ

การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของโครงการ จะกล่าวถึงสภาพปัญหา และสาเหตุต่างๆ ที่ทำให้เกิดโครงการสถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรีขึ้นมา รวมทั้งชี้ให้เห็นถึงข้อมูลสนับสนุนต่างๆ และความเป็นไปได้ในการที่จะจัดตั้งโครงการสถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด ซึ่งข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลสนับสนุนต่างๆ สามารถแยกออกเป็นหัวข้อต่างๆได้ดังนี้

2.1 ลักษณะและหลักการของสถานประชาสังคม

2.1.1 ลักษณะของแนวคิดประชาสังคม [1]

ความหมายและแนวคิด "ประชาสังคม" (civil society) ในสังคมไทย มีคำ หลายคำที่มีความหมายเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เช่น ความเป็นชุมชน สังคมเข้มแข็ง ชุมชนเข้มแข็ง ประชาสังคม สังคมประชาธรรม civil society, civility , civic tradition แต่ก่อนจะกล่าวถึงความหมายของคำเหล่านี้ จำเป็นที่จะต้องกล่าวถึงความหมายของคำว่า " ชุมชน " กล่าวคือ

ชุมชน (community) หมายถึง กลุ่มคนที่มีวิถีชีวิตเกี่ยวพันกัน และมีการติดต่อสื่อสารเกี่ยวข้องกันอย่างเป็นปกติต่อเนื่อง อันเนื่องมาจากการอยู่ในพื้นที่ร่วมกัน หรือการมีอาชีพร่วมกัน หรือการประกอบกิจการซึ่งมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน หรือการมีวัฒนธรรม ความเชื่อ หรือความสนใจร่วมกัน อีกนัยหนึ่งยังหมายถึงกลุ่มที่รวมหลายๆ ครอบครัวในเขตเนื้อที่อันจำกัด ครอบครัวเหล่านี้สามารถพึ่งพาอาศัยกัน ทำให้สามารถสนองความต้องการในชีวิตประจำวันของกันและกันได้

ประชาสังคม (civil society) หมายถึง ความเป็นชุมชน คือการที่ประชาชนจำนวนหนึ่งมีวัตถุประสงค์ร่วมกันมีอุดมคติร่วมกัน หรือความเชื่อร่วมกันในบางเรื่อง มีการติดต่อสื่อสารกัน หรือมีการร่วมกลุ่มกันจะอยู่ห่างกันก็ได้

---

[1] ประเวศ วะสี, <u>ประชาคมตำบล : ยุทธศาสตร์เพื่อเศรษฐกิจพอเพียง ศีลธรรมและสุขภาพ</u>. พิมพ์ครั้งที่3, กรุงเทพฯ : มติชน, 2541.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
CHAPET KWAM CHUMCHON CHAPET KWAM CHUMCHON NONTHABURI

มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีเรื่องจิตใจเข้ามาเกี่ยวด้วย มีความรัก มีมิตรภาพ มีการเรียนรู้ร่วมกันในการกระทำ ในการปฏิบัติบางสิ่งบางอย่างจะเรื่องใดก็แล้วแต่ และมีการจัดการ นอกจากนี้ยังหมายความถึง

- กลุ่มองค์กรที่เป็นพลังนอกรัฐ เป็นกลุ่มที่รวมตัวกันขึ้นมาโดยไม่หวังกำไร หรือหวังกำไรก็ตาม ที่ต้องการมีบทบาทร่วมกับรัฐในการที่จะจัดระเบียบการปกครอง การพัฒนา จัดรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน

- สถาบันอิสระที่อยู่นอกภาครัฐ สถาบันอิสระดังกล่าวไม่ได้เป็นของประชาชนทั้งหมด มีที่ของเอกชนด้วย ธุรกิจเอกชนก็ร่วมด้วย รากเหง้าหรือที่มาของคำนี้ขอเป็นแต่เพียงเหล่าสถาบันที่อยู่นอกรัฐก็นับว่าเป็นประชาสังคม

- สังคมที่ประชาชนทั่วไปมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตของประชาชน โดยอาศัยองค์กร กลไก กระบวนการ และกิจกรรมอันหลากหลายที่ประชาชนจัดขึ้น หรือหมายถึงส่วนของสังคมที่ไม่ใช่ภาครัฐ (ซึ่งดำเนินงานโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย) และไม่ใช่ภาคธุรกิจ (ซึ่งดำเนินงานโดยมุ่งหวังกำไร)

- การที่ผู้คนในสังคม เห็นวิกฤตการณ์หรือสภาพปัญหาในสังคมที่สลับซับซ้อนยากแก่การแก้ไข มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน ซึ่งนำไปสู่การก่อจิตสำนึก (civic consciousness) ร่วมกัน มารวมตัวกันเป็นกลุ่มหรือองค์กร (civic group / organization) ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน หรือภาคสังคม (ประชาชน) ในลักษณะที่เป็นหุ้นส่วนกัน (partnership) เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาหรือกระทำการบางอย่างให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ด้วยความรัก ความสมานฉันท์ ความเอื้ออาทรต่อกัน ภายใต้ระบบการจัดการโดยมีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย (civic Network)

ลักษณะของประชาสังคม

จากปรัชญาเบื้องต้นและความหมายของแนวคิดประชาสังคมส่งผลให้ลักษณะของชุมชนภายใต้แนวคิดนี้มีความแตกต่างจากชุมชนโดยทั่วๆ ไป โดยจะมีเอกลักษณ์ที่เฉพาะเจาะจง ทั้งในเรื่องของความหลากหลายในประเภทชุมชน จำนวนชุมชนที่มีมากมายไม่จำกัดวัตถุประสงค์ของชุมชน ดังนั้นการทำความเข้าใจลักษณะชุมชนตามแนวคิดชุมชนนิยมในรายละเอียดจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพราะจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างประชาสังคมเชิงรูปธรรมในระยะต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลลานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

2.1.2 ลักษณะชุมชนตามแนวคิดประชาสังคม [1]

ประกอบด้วยลักษณะสำคัญหลายประการ ดังนี้

1. **ชุมชนที่มีขนาดเหมาะสมที่ทุกคนรู้จักกันทำให้เกิดความยึดโยงรับผิดชอบต่อกัน**

ประชาสังคมเป็นชุมชนที่ประกอบด้วยคนจำนวนหนึ่ง ที่มีขนาดใหญ่มากพอที่จะตอบสนองความต้องการของคนได้อย่างครบถ้วน แต่ไม่มีขนาดใหญ่มากเกินไป จนทำให้สูญเสียการแสดงความเป็นเอกลักษณ์และขาดความเป็นตัวตนของคน ดังนั้นชุมชนจะต้องไม่มีขนาดใหญ่เกินไปจนทำให้คนๆ หนึ่งเปรียบเสมือนเป็นหยดน้ำในมหาสมุทรของฝูงชน ขาดการรู้จักกัน จนกระทั่งสมาชิกในชุมชนไม่ต้องมีความสำนึกในการยึดโยงรับผิดชอบต่อใคร แต่ขนาดของชุมชนต้องมีขนาดเล็กเพียงพอที่ทำให้คนรู้ว่าใครเป็นใครสัมพันธ์กันอย่างไร แต่ทั่งนี้ไม่ได้หมายความว่าความสัมพันธ์ของทุกคนในชุมชนจะต้องอยู่ในระดับที่ลึกซึ้งที่สุดเสมอไป เพราะหากสมาชิกในชุมชนจะสัมพันธ์กันระดับลึกซึ้งได้ ขนาดของชุมชนจะต้องเล็กมากๆ จนมีปริมาณคนไม่มากเกินไปที่จะตอบสนองตามความต้องการครบมิติในด้านต่างๆ

ขนาดของชุมชนตามนิยามของประชาสังคมจึงควรเป็นขนาดพอเหมาะ ที่เอื้อให้สมาชิกชุมชนมีความสัมพันธ์ในระดับที่ทำให้เกิดความรับผิดชอบต่อกัน มีความสำนึกเมื่อกระทำความถูกความผิด รู้จักผิดชอบชั่วดี ต้องไม่มีขนาดใหญ่ หรือเล็กจนเกินไป แต่มีขนาดที่เหมาะสมเพียงพอต่อการที่สมาชิกจะรู้จักหน้ากัน เกรงใจกัน โดยไม่จำเป็นต้องสนิทสนมกันอย่างที่สุดในทุกกรณีไป แต่อยู่ในบริบทที่เชื่อมโยงกันอย่างสลับซับซ้อน สมาชิกทุกคนของชุมชนมีพันธะยึดโยงต่อกันแบบ "หนึ่งต่อทั้งหมด" หรือ "หนึ่งต่อชุมชน" จนทำให้สมาชิกทั้งหมดของชุมชนกลายเป็นคนที่เกิดความรับผิดชอบต่อคนอื่นและสังคมในท้ายที่สุด

---

[1] เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, **ชุมชนนิยม : ฝ่าวิกฤตชุมชนล่มสลาย**. กรุงเทพฯ : ซัคเซสมีเดีย, 2544.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

2. ชุมชนที่ตอบสนองความต้องการของสมาชิกทุกด้าน

ประชาสังคมมีความมุ่งหมายรองรับความต้องการของคนในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นความต้องการด้านจิตใจ หรือชีวิตความเป็นอยู่ทางกายภาพ กล่าวคือ มีความพยายามที่จะให้คนในสังคมมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น หลุดพ้นจากปัญหาพื้นฐานต่างๆ ที่คอยรุมเร้าชีวิตของคน เช่น อาการป่วยทางจิต ปัญหาเรื่องปากท้อง เป็นต้นซึ่งปัญหาเหล่านี้อาจขยายผลนำไปสู่ปัญหาทางสังคมอื่นๆ ตามมา อาทิ ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาขอทาน ปัญหาการฆ่าตัวตาย ฯลฯ

นอกจากนี้ความต้องการในด้านต่างๆ ของคนแต่ละช่วงวัยยังมีความแตกต่างกัน วัยเด็กมีความต้องการแตกต่างจากวัยผู้ใหญ่ช่วงวัยของคนทำงานมีความต้องการแตกต่างจากคนที่เกษียณอายุความต้องการของคนมีความสลับซับซ้อนแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับภาวะอารมณ์ ความเข้าใจในชีวิต โลกทัศน์ ตลอดจนประสบการณ์ในอดีตแนวคิดประชาสังคมเห็นความสำคัญในความละเอียดอ่อนของความต้องการเหล่านี้ และมีความประสงค์ที่จะเข้ามารองรับในเรื่องดังกล่าว

3. ชุมชนที่รวมตัวตามความสนใจร่วม

ประชาสังคมเป็นการรวมตัวที่เกิดขึ้นจากการมีความสนใจร่วมในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ไม่จำเป็นต้องกำหนดสภาพชุมชนตามขอบเขตแนวนอนทางแกนภูมิศาสตร์เสมอไป แต่เกิดขึ้นจากความตั้งใจที่จะปฏิสัมพันธ์กันโดยสมัครใจ เปรียบเสมือนพันธสัญญาทางใจที่มีต่อกัน ความสนใจร่วมซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการรวมตัวเป็นชุมชน ซึ่งอาจแบ่งได้ดังนี้

1. กลุ่มที่มีความสนใจประเด็นต่างๆ ในพื้นที่ที่ตนอาศัยอยู่ คนในพื้นที่นั้นๆ จะรวมตัวเป็นชุนชมหมู่บ้าน ชุมชนประจำ ตรอก ซอก ซอย เพื่อร่วมกันดูแลสภาพความเป็นอยู่ในบริเวณพื้นที่ของตน เป็นต้น

2. กลุ่มที่มีความสนใจในสิ่งที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันคนกลุ่มนี้ซึ่งเป็นชุมชนในแนวตั้ง ซึ่งจะรวมตัวเพื่อทำกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของตนและคนในกลุ่ม เช่น ชมรมคนรักดนตรี กลุ่มเพื่อนสลัม เป็นต้น

ความสนใจที่มีร่วมกันจะช่วยให้การรวมตัวเป็นชุมชนเกิดได้ง่ายขึ้น เนื่องจากธรรมชาติของคนเรามักชอบอยู่ใกล้กับคนที่สนใจในบางสิ่งบางอย่างคล้ายคลึงกับตน เพราะจะมีความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนมคุ้นเคย และผูกพันได้ง่ายและมากกว่าความสัมพันธ์กับคนที่สนใจในสิ่งที่แตกต่างกันอย่างมาก นอกจากนี้ยังช่วยให้คนที่รวมตัวกันนั้นมีความคิดความเข้าใจบางสิ่งบางอย่างใกล้เคียงกัน พูดจาภาษาเดียวกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
49674

ลลาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
NONTHABURI

ช่องว่างทางความคิดของคนในชุมชนจะแคบลง ยังผลให้การรวมตัวของคนเพื่อประกอบกิจกรรมต่างๆ เป็นไปโดยง่ายเนื่องจากสมาชิกแต่ละคนได้ทำในสิ่งที่ตนเองสนใจอยู่แล้ว ไม่ต้องมาเสียเวลา และเสียกำลังไปกับการระดมคน และการชักชวนคนให้เข้ามามีส่วนร่วมกับชุมชน

4. ชุมชนที่มีเป้าหมายร่วมกัน และทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

ประชาสังคมรวมตัวกันอย่างมีเป้าหมาย สมาชิกทุกคนของชุนชมมีความชัดเจนในเป้าหมายในการดำเนินชีวิต ชุมชนเหล่านี้จึงไม่เป็นเพียงการนำคนที่มีความสนใจร่วมกันจำนวนหนึ่งมารวมกันโดยไม่ได้ตั้งใจทำสิ่งใดเป็นชิ้นเป็นอันเลย เพราะลักษณะการรวมตัวเช่นนั้นไม่น่าจะเรียกว่าเป็นชุมชน แนวความคิดประชาสังคมจะเป็นชุมชนได้ต่อเมื่อชุมชนมีเป้าหมายเด่นชัดในการกระทำสิ่งต่างๆ เพราะว่าเป้าหมายจะนำมาซึ่งการทำกิจกรรมที่สอดคล้อง ชุมชนใดที่ทำกิจกรรมเช่นนี้อย่างต่อเนื่องถือได้ว่าเป็นชุมชนที่มีชีวิต เพราะกิจกรรมเหล่านี้จะช่วยให้สมาชิกในชุมชนรู้จักกัน สนิทสนมกัน และแบ่งปันชีวิตซึ่งกันและกัน แต่ละกิจกรรมจะมีวัตถุประสงค์ในตัวเองมีเป้าหมายร่วมกันกระทำกิจกรรมต่างๆ ดังนั้นการรวมตัวของคนบางลักษณะเช่น สมาคมศิษย์เก่าที่พบประกันปีละหนึ่งครั้งในวันประชุมใหญ่อาจจะไม่ใช่ชุมชน ในขณะที่ชุ้มมอเตอร์ไซค์รับจ้างอาจเป็นชุมชน หากมีการรวมตัวกันนานจนนำไปสู่เป้าหมายและทำกิจกรรมบางสิ่งบางอย่างร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

เป้าหมายยังแบ่งออกเป็น เป้าหมายของชุมชน และ เป้าหมายส่วนตัว ของสมาชิกประชาสังคมจะต้องคำนึงถึงเป้าหมายทั้งสองส่วนไปพร้อมๆกัน ไม่ละเลยอันใดอันหนึ่ง และต้องสนับสนุนสมาชิกทุกคนให้บรรลุถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ เป้าหมายของสมาชิกควรจะสอดคล้องกับเป้าหมายของชุมชน และที่สำคัญต้องสอดคล้องกับเป้าหมายหลักของประเทศ เพราะจะทำให้การประกอบกิจกรรมมุ่งไปในทิศทางเดียวกัน อันไม่เป็นการสิ้นเปลืองทรัพยากรของชาติโดยไม่จำเป็น และยังเกิดประโยชน์ต่อทุกฝ่ายทั้งส่วนตนและส่วนรวมในคราเดียวกัน

5. ชุมชนที่สมาชิกผูกพันตายตัว

ประชาสังคม ให้น้ำหนักกับการผูกพันตัวของสมาชิกต่อชุมชนเป็นพิเศษ เพราะสมาชิกที่ผูกพันตายตัวจะเป็นชุมกำลังแท้จริงของชุมชนชุมชนจะก้าวไปไกลเพียงใดหรือจะคงทนถาวรหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับความเข้มข้นของการผูกพันตัวเป็นสำคัญ ชุมชนใดยิ่งมีสมาชิกผูกพันตัวมาก ชุมชนนั้นยิ่งแข็งแกร่ง และสามารถทำสิ่งที่มีประโยชน์ส่งผ่านไปถึงสังคมภายนอกได้มากยิ่งขึ้น การผูกพันตัวอของสมาชิกจะเป็นคำตอบของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOHKRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

ความสำเร็จในการธำรงรักษาชุมชนเอาไว้ต่อไปภายภาคหน้าชุมชนใดที่สมาชิกไร้ซึ่งการผูกพันตัว จะไม่แตกต่างไปจากกลุ่มคนที่มารวมตัวกันเพื่อเชียร์กีฬา คงอยู่เพียงชั่วครูชั่วยาม เสร็จสิ้นการแข่งขันแล้วต่างฝ่ายต่างแยกย้ายคนละทิศละทางไม่ยั่งยืนถาวร

ด้วยเหตุนี้การเข้าเป็นสมาชิกหลายชุมชนมากเกินไปสำหรับคนเพียงหนึ่งคน ในทางปฏิบัติแทบจะเป็นไปไม่ได้เลย การกระทำดังกล่าวจะทำให้การเป็นสมาชิกในแต่ละชุมชนของบุคคลดังกล่าวเป็นเพียงรูปแบบเท่านั้น ไม่ได้เข้าถึงความหมายแท้จริงของประชาสังคมเนื่องจากไม่มีเวลามากพอในการติดต่อสัมพันธ์และพัฒนาความผูกพันร่วมกับสมาชิกคนอื่นๆ ในชุมชน ไม่มีเวลาเพียงพอในการประกอบกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับบุคคลอื่น อันจะทำให้ความรู้สึกในความผูกพันตัวร่วมแรงร่วมใจกับชุมชนมีอยู่เพียงเล็กน้อย ความเป็นชุมชนจะไม่เกิดขึ้นจริงชุมชนจะอ่อนแอและไร้พลังในการช่วยเหลือสมาชิกและทำประโยชน์ให้กับสังคม อย่างไรก็ตาม สมาชิกอาจจะสังกัดมากกว่าหนึ่งชุมชนได้ แต่หากต้องการประสิทธิผลในชุมชนคนแต่ละคนต้องไม่สังกัดหลายชุมชนจนมากเกินไป บนเงื่อนไขที่ว่าการประพฤติในรูปแบบของความเป็นชุมชนของบุคคลผู้นั้น จะต้องไม่ขาดเนื้อหาสาระจนเป็นเพียงรูปแบบเปลือกนอก หรือเป็นเพียงสมาชิกชุมชนแต่ในนามเท่านั้น

6. ชุมชนที่สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วม

ประชาสังคมเห็นความสำคัญของสมาชิกทุกคนในชุมชน ทั้งนี้เพราะชุมชนไม่ได้เป็นเพียงของผู้นำชุมชน คณะผู้บริหารชุมชน หรือใครคนใดคนหนึ่งเท่านั้น แต่ประชาสังคมเป็นของสมาชิกทุกคนในชุมชน ชุมชนนิยมจึงเป็น ชุมชนประชาธิปไตย ที่เปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนเข้ามีส่วนร่วมในทุก ๆ เรื่อง สมาชิกจะมีเสรีภาพในการกระทำสิ่งต่างๆ ที่เอื้อประโยชน์ต่อชุมชน ชุมชนต้องสนับสนุนและช่วยเหลือให้สมาชิกแต่ละคนใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ หากชุมชนเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนมากเท่าใด สมาชิกจะยิ่งรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของ (sense of belonging) ในชุมชนมากยิ่งขึ้น และหากสมาชิกรู้สึกอย่างหนักแน่นว่าตนเป็นเจ้าของชุมชน ชุมชนนั้นจะเข้มแข็งเป็นอย่างยิ่ง โอกาสที่ชุมชนจะล่มสลายจะเป็นไปได้ยาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOHKRET CIVIL CENTRE NONTHABURI

ประชาสังคมต้องยึดถือหลักที่ว่า "สมาชิกทุนคนควรมีส่วนร่วมรับผิดชอบงานในชุมชนอย่างน้อย 1 อย่าง " คนมีความสมารถเฉพาะเจาะจงที่แตกต่างกันไป และมีศักยภาพแฝงที่พร้อมจะนำออกมาใช้เสมอ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของชุมชนที่ต้องส่งเสริม และปลดปล่อยสมาชิกทุกคนให้มีส่วนร่วมใช้ศักยภาพของตนชุมชนจะต้องพยายามตระเตรียมจัดสรรงานที่เหมาะสมให้กับสมาชิกแต่ละคน (put the right man in the right job) แต่การตัดสินใจเข้าร่วมในบทบาทความรับผิดชอบใดนั้น ให้เป็นไปโดยความสมัครใจของสมาชิก จะใช้วิธีจูงใจและไม่ใช้การบังคับให้สมาชิกต้องทำในสิ่งที่ชุมชนเตรียมไว้ โดยจะมีการชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ที่ตัวสมาชิกและชุมชนจะได้รับในการทำบทบาทหน้าที่ดังกล่าว

7. ชุมชนที่รับผิดชอบแก้ปัญหาตนเองก่อนพึ่งพารัฐ

ประชาสังคมเป็นชุมชนพึ่งตนเองในความหมายของ "การแก้ปัญหาด้วยตัวเอง" มากกว่าการมุ่งแต่จะพึ่งตนเองถ่ายเดียวโดยไม่พึ่งพาข้างนอกเสียเลยแม้ในยามคับขัน นั้นคือชุมชนต้องแก้ปัญหาตัวเองก่อนเป็นอันดับแรก ไม่ใช่เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นมักจะเรียกหาแต่ภาครัฐเข้ามาช่วย เมื่อชุมชนต่อสู้กับปัญหานั้นๆ อย่างเต็มที่แล้ว และปรากฏว่ายังเกินขอบเขตความสามารถของชุมชนในการจัดการ ไม่ว่าจะเป็นการขาดแคลนเครื่องมือ ทรัพยากร ความรู้ความเข้าใจ หรือแม้กระทั่งความรุนแรงของปัญหาเกินกว่าที่คาดคิดไว้ ชุมชนจึงจะร้องขอให้ภาครัฐและหน่วยงานอื่นๆ เข้ามาช่วยในภายหลัง กล่าวโดยสรุปเมื่อมีปัญหาต่างๆ เกิดขึ้นภายในชุมชน สมาชิกจะต้องนึกถึงการพึ่งพอกันเองภายในชุมชนให้มากที่สุด ก่อนที่จะร้องขอความช่วยเหลือจากภายนอก

การให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง จะทำให้ชุมชนสามารถจัดการปัญหาได้อย่างรวดเร็ว แก้ไขได้ตรงจุด เพราะชุมชนจะมีความเข้าใจในปัญหาของตนเองได้ดีกว่าภาครัฐ หรือบุคคลรวมทั้งหน่วยงานภายนอก นอกจากนี้ยังเป็นการปลูกฝังค่านิยมที่ดีงามแก่สมาชิกในชุมชนไม่ว่าจะเป็นค่านิยมการรักชุมชน ความเสียสละ การร่วมแรงร่วมใจ การมีจิตใจนักสู้ไม่ยอมแพ้สิ่งใดง่ายๆ และยังทำให้เกิดกระบวนการสั่งสมการเรียนรู้ในชุมชนอีกด้วย

8. ชุมชนที่เชื่อมโยงกับสังคม

ประชาสังคมเป็นมโนทัศน์การยอมรับชุมชนเล็กๆ ภายใต้โครงสร้างของสังคมใหญ่ โดยแต่ละชุมชนสามารถเชื่อมโยงกับชุมชนอื่นๆและรับผิดชอบต่อสังคมภาพรวม และอยู่ภายใต้อำนาจกฎหมายของสังคมใหญ่ โดยเป็นไปตามแนวความคิดการปกครองที่ยึดหลักนิติธรรม (rule of law) ซึ่งให้กฎหมายเป็นใหญ่ ขณะเดียวกันชุมชนยังมีเอกสิทธิ์ในการจัดการดูแลตนเองอย่างเต็มที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
[illegible] CIVIC CENTRE NONTHABURI

ตราบเท่าที่การดำเนินกิจกรรมชุมชนไม่ส่งผลกระทบในทางลบต่อชุมชนอื่นและสังคม ในทางหนึ่งกฎหมายของประเทศจะต้องเอื้ออำนวยต่อการดำรงอยู่ของชุมชน มีความยุติธรรมเพียงพอต่อทุกกลุ่มคน ไม่เลือกปฏิบัติเพื่อทำให้ทุกชุมชนยอมรับและอยู่ภายใต้กติกาของสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข แนวคิดประชาสังคมจึงแตกต่างจากแนวความคิดแบบอนาธิปัตย์นิยม (anarchism) ซึ่งให้ความสำคัญกับความมีอิสระของชุมชนอย่างสุดโต่ง โดยไม่ขึ้นกับอำนาจใดแม้แต่หลักกฎหมายที่ใช้ในการปกครองสังคมก็ตาม

ประชาสังคมจะต้องประสานเชื่อมโยงกับสังคม นั่นคือ ไม่เป็นกลุ่มปิด แต่คำนึงถึงส่วนรวมเป็นสำคัญ แต่ละกลุ่มจะต้องปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มอื่นๆ รวมตัวกันเป็นเครือข่ายสังคม ไม่แยกตัวอยู่อย่างโดดเดี่ยว โดยไม่ขึ้นต่อใคร เพราะการกระทำดังกล่าวจะไม่เป็นผลดีต่อชุมชน เนื่องจากในทางปฏิบัติจริง ชุมชนจำเป็นต้องพึ่งพาสังคมใหญ่ในเรื่องที่เกินขอบเขตการจัดการของชุมชน และถ้าชุมชนกระทำสิ่งใดที่ส่งผลเสียหายต่อสังคม ผลกระทบทางลบดังกล่าวจะย้อนกลับมาทำร้ายชุมชนในที่สุดเพราะชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ทุกการกระทำย่อมส่งผลกระทบถึงกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

9. ชุมชนที่พลวัต

ประชาสังคมต้องพร้อมต่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเองเสมอ เพื่อเตรียมชุมชนให้สอดรับกับสภาพแวดล้อมภายนอกที่เปลี่ยนแปลงไป ต้องมีความเอาใจใส่และเฝ้าติดตามในความเป็นไปของโลกเปิดรับข้อมูลใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นและนำมาประยุกต์ใช้กับชุมชนของตนเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเป็นไปอย่างรวดเร็วจนคาดไม่ถึง และผลกระทบแห่งกาเปลี่ยนแปลงขยายวงกว้างออกไปแตะทุกส่วนในสังคมรวมถึงชุมชนด้วย ดังนั้นชุมชนจำเป็นต้องปรับตัวให้สอดรับกับกาเปลี่ยนแปลงของโลกที่ไหลบ่าเข้ามาปะทะชุมชนเพื่อที่จะธำรุงรักษาชุมชนให้ดำรงอยู่ได้ต่อไปในโลกยุคอนาคต โดยไม่ถูกกระแสธารแห่งการเปลี่ยนแปลงพัดพาชุมชนให้ล่มสลายลง

ชุมชนที่เป็นพลวัตจะต้องเป็น "ชุมชนแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต" ติดตามแสวงหาภูมิปัญญาความรู้ใหม่ๆ ที่อยู่ในกระแสธารความคิดของโลก หมั่นตรวจตราติดตามข้อมูลข่าวสารความเปลี่ยนแปลงในโลก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

ที่มีผลต่อชุมชนของตน นำมาวิพากษ์วิเคราะห์ประเมินถึงผลดีผลเสียของนวัตกรรมทางความรู้ใหม่ๆ ตลอดจนการนำเอาความรู้เหล่านั้นที่ผ่านการกลั่นกรองทางความคิดจากชุมชนมาเป็นอย่างดี นำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนของตน เพื่อทำให้ชุมชนของตนก้าวล้ำทันโลกอยู่เสมอ ไม่ถูกผลักให้ตกไปอยู่ชายขอบของสังคมโลก อันจะไม่เป็นผลดีต่อสมาชิกภายในชุมชน

10. ชุมชนที่เหมาะสมกับบริบทท้องถิ่น

ประชาสังคมแม้ว่าในเชิงความคิดจะมีความเป็นสากล แต่ในทางปฏิบัติเมื่อสร้างชุมชนนิยม ณ ที่แห่งใด จำเป็นต้องผสมผสานความเป็นท้องถิ่นเข้ากับชุมชนอย่างลงตัว โดยพยายามนำเอาบริบทท้องถิ่นมาปรับใช้ให้มากที่สุด ขณะที่ยังคงรักษาหลักการของชุมชนนิยมเอาไว้ "คงหลักการแต่ปรับเปลี่ยนในรายละเอียด" การทำให้ชุมชนเหมาะสมกับบริบทท้องถิ่น จะช่วยให้สมาชิกชุมชนรู้สึกถึงบรรยากาศสภาพแวดล้อมที่คุ้นเคย ไม่ตื่นตะลึงและเข้าถึงสภาพวิถีชีวิตจริงของสมาชิกได้มากกว่า สมาชิกจะสามารถรับแนวคิดชุมชนนิยมได้ดีกว่าการนำหลักการมาใช้อย่างขาดการประยุกต์ เมื่อชุมชนเหมาะสมกับบริบทท้องถิ่น ย่อมจะมีโอกาสได้รับการยอมรับจากคนทุกกลุ่มได้โดยง่าย และมีโอกาสสูงที่จะสร้างชุมชนนิยมสำเร็จ

การปรับตัวให้เข้ากับบริบทท้องถิ่นได้ดีจะต้องเข้าใจในค่านิยม ประเพณี วัฒนธรรม และมุมมองความคิดของกลุ่มคนนั้นๆ โดยนำมาวิเคราะห์และหาแนวทางประยุกต์หลักการของชุมชนนิยมให้เหมาะสมกับวิถีชีวิตของกลุ่มคนดังกล่าว

ขอยกตัวอย่างการปรับตัวเข้ากับบริบท เช่น แนวคิดชุมชนนิยมให้ความสำคัญกับการเ.ารพในความสามารถของคนมากกว่าความอาวุโสทางวัยวุฒิ เมื่อนำหลักการดังกล่าวมาใช้ในการจัดโครงสร้างการปกครองบริหารชุมชนในท้องที่หนึ่ง ซึ่งผู้คนในชุมชนนั้นเห็นคุณค่าในความอาวุโสทางวัยวุฒิมากกว่าความสามารถส่วนบุคคลไม่เพียงพอ ถ้าเราเข้าไปในชุมชนและเปลี่ยนแปลงใหม่หมด โดยตั้งคนหนุ่มไฟแรงขึ้นเป็นหัวหน้าชุมชน การกระทำเช่นนี้จะไม่นำผลสัมฤทธิ์มาสู่ชุมชน เพราะสมาชิกจะไม่ยอมรับคนอ่อนอาวุโส การสร้างชุมชนนิยมจะไม่สำเร็จผลดังตั้งใจ เราจึงต้องหาวิธแก้ไขใหม่ที่เหมาะสม โดยอาจแต่งตั้งให้หัวหน้าชุมชนเป็นคนที่สูงอายุเพื่อคงไว้เป็นศูนย์รวมใจของสมาชิก แต่ลดบทบาทหน้าที่ลงเหลือเพียงเป็นที่ปรึกษาในภาคปฏิบัติ แล้วตั้งตำแหน่งใหม่ให้กับคนหนุ่มผู้มีความสามารถเป็นผู้จัดการชุมชนซึ่งมีอนาจเต็มในการตัดสินใจบริหารงานต่างๆ ของชุมชน แต่ก่อนที่จะลงมือทำสิ่งใดควรจะต้องพยายามชุกจูงใจหัวหน้าชุมชนด้วยเหตุผลที่น่าเชื่อถือ เพื่อเป็นการแสดงการให้เกียรติ และเห็นคุณค่าผู้อาวุโส แล้วจึงค่อยประกาศการตัดสินใจอย่างเป็นทางการ ซึ่งจะนำผลดีอีกประการหนึ่งคือ การใช้ความอาวุโสของหัวหน้าชุมชนเป็นตัวอ้างอิงการตัดสินใจของต้นดังที่กล่าว จะทำให้สมาชิกชุมชนเกิดการยอมรับ ขณะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

เดียวกันงานต่างๆ ของชุมชนจะสามารถเคลื่อนไปได้ด้วยดี ไม่สูญเสียทั้งหลักการ และยังเหมาะสมกับบริบทของชุมชนอีกด้วย และนานวันเข้าเมื่อสมาชิกชุมชนเห็นทักษะในการทำงานของคนหนุ่มผู้เต็มไปด้วยความสามารถยอมรับในความเป็นผู้นำชุมชนของคนหนุ่มไฟแรงผู้นั้นจะเกิดขึ้นเองอย่างเป็นธรรมชาติ ยังผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงค่านิยมของชุมชนทีละเล็กละน้อย จากการเห็นความสำคัญของความอาวุโสมาสู่การยกย่องในความสามารถเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นไปตามหลักการประชาสังคมในที่สุดเป็นต้น

11. ชุมชนที่มีการถ่ายทอดแบบแผนการดำเนินชีวิตจากรุ่นสู่รุ่น

ประชาสังคมให้ความสำคัญกับการดำรงอยู่ของชุมชนจากรุ่นสู่รุ่น จึงมีลักษณะเป็น ชุมชนที่ยั่งยืน (sustainable community) ความสำเร็จของชุมชนไม่ได้ขึ้นอยู่กับการทำให้สมาชิกปัจจุบันอยู่ดีมีสุขเท่านั้น ซึ่งเป็นความสำเร็จเพียงชั่วครู่ชั่วยาม แต่ความสำเร็จของชุมชนที่แท้จริงจะต้องวัดด้วยความสำเร็จในระยะยาวด้วย โดยพิจารณาถึงการตั้งมั่นคงอยู่ได้ของชุมชนในช่วยเวลาถัดไป งานวิจัยเกี่ยวกับชุมชนทางเลือกใหม่ในคริสต์ศตวรรษที่ 18 ของโรวาเบ็ธ แคนเตอร์ นักสังคมวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยฮาวาร์ด เสนอว่าเกณฑ์วัดความสำเร็จของชุมชนให้พิจารณาจากอายุของชุมชน ท่านผู้วิจัยพบว่า มีชุมชนเพียง 12 ใน 91 ชุมชนเท่านั้นที่สามารถอยู่รอดได้นานถึง 16 ปี หรือมากกว่านั้น ขณะที่มีอีกเพียง 9 ชุมชนเท่านั้นที่อยู่ได้นานถึง 33 ปี จะเห็นได้ว่าชุมชนส่วนใหญ่ที่ยังยึดมั่นในปรัชญาเดิมแรกเริ่มก่อตั้งจะคงอยู่ได้ไม่เกินหนึ่งชั่วอายุคน จากนั้นก็เริ่มเสื่อมทรามลงและล่มสลายไป ดังนั้นถ้าประชาสังคมจะเป็นชุมชนที่ยั่งยืนจะต้องให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดแบบแผนการปฏิบัติ วิถีการดำเนินชีวิต ค่านิยม ความคิดส่งผ่านเป็นช่วงๆ จากรุ่นสู่รุ่น เพื่อไม่ให้เกิดการสะดุด ตัดตอน อันเป็นเหตุหนึ่งที่นำมาสู่การล่มสลายของชุมชน

กระบวนการถ่ายทอดวิถีการดำรงชีวิต (socialization) จะช่วยรักษาแบบแผนการปฏิบัติของชุมชน (pattern maintenance) ให้คนรุ่นต่อไปรับรู้และเข้าใจถึงแนวทางปฏิบัติอย่างถูกต้องในชุมชน กระบวนการถ่ายทอดที่กล่าวถึงนี้จะต้องให้ความสำคัญกับการส่งผ่าน "หลักการ" ของประชาสังคม มากกว่าการเน้นย้ำถึง "รูปแบบการปฏิบัติ" เนื่องจากในโลกแห่งความเป็นจริงมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นตลอดเวลา ทำให้รูปแบบวิถีปฏิบัติของชุมชนที่เคยกระทำกันมาในรุ่นก่อนอาจไม่สามารถนำมาปฏิบัติได้ในรุ่นถัดไปรูปแบบจึงอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม แต่ความสำคัญอยู่ที่หลักการที่ดีงามของประชาสังคม ซึ่งต้องคงรักษาไว้ เพื่อแม้ว่ากาลเวลาจะผ่านไปหลายรุ่นอายุคน ชุมชนนั้นก็จะยังมีหลักการที่เหมาะสมเป็นเกณฑ์ใช้ยึดเหนี่ยวต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

การถ่ายทอดแบบแผนการดำเนินชีวิตจึงต้องถ่ายทอดให้ถูกจุด ถ้าถ่ายทอดผิดจุดแล้วชุมชนจะไม่มั่นคง เพราะว่าการถ่ายทอดเพียงรูปแบบโดยละเลยหลักการ จะทำให้สมาชิกชุมชนรุ่นถัดไปได้แต่ปฏิบัติตามๆ กันไปเท่านั้น โดยไม่รู้ถึงที่มาของแนวคิดเบื้องหลังนานวันเข้าเมื่อสมาชิกเห็นว่าแนวปฏิบัติล้าสมัย วิถีปฏิบัตินั้นจะถูกยกเลิกไป และอาจหาแนวปฏิบัติอื่นที่ไม่สอดคล้องกับหลักการของชุมชนมาทดแทน เนื่องจากไม่มีรากฐานทางหลักการที่ดีงามของชุมชนมาเป็นกรอบความคิด ชุมชนจึงอาจถึงกาลล่มสลายได้

12. ชุมชนที่มีเอกภาพท่ามกลางความแตกต่าง

ประชาสังคมเป็นกลุ่มคนเล็ก ๆ ที่อาจจะมีความหลากหลายในชุมชน ถึงแม้ว่าชุมชนต้องมีจุดสนใจที่สำคัญร่วมกันอย่างน้อยหนึ่งจุด แต่เรื่องอื่นๆ สามารถมีความหลากหลายได้ไม่จำกัด และในภาพของสังคม ประชาสังคมคือการรวมกลุ่มชุมชนต่างๆ ที่มีความหลากหลาย เช่น มีความหลากหลายทั้งในแง่มุมของความสนใจ อาชีพ เชื้อชาติ ลัทธินิกายของศาสนา ความเชื่อ ความคิด ฐานะ อายุ วัฒนธรรม ประเพณี ฯลฯ ให้อยู่ร่วมกันในสังคม ประกอบกันเป็นสังคมขนาดใหญ่เพื่อสร้างสรรค์สังคมในภาพรวม ถึงแม้จะมีความแตกต่างระหว่างชุมชนต่างๆ แต่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติมีเอกภาพในความหลากหลาย เคารพในวิถีชีวิตของกันและกัน ยอมรับและอดทนในความแตกต่างที่แต่ละชุมชนเป็น ไม่ขัดแย้งหรือรังเกียจเดียดฉันท์ระหว่างกัน แต่ร่วมมือกันสร้างสรรค์ให้เกิดสิ่งดีแก่สังคมของตน

การธำรงเอกภาพในความแตกต่างหลากหลายระหว่างชุมชนจะช่วยให้สังคมเกิดสันติภาพ เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เกิดความสมานฉันท์ อันเป็นการส่งเสริมความมั่นคงของชาติ ทำให้ชาติเป็นปึกแผ่น ปราศจากรอยร้าวในสังคม หากชุมชนหรือกลุ่มคนใดละเมิดในหลักการดังกล่าว โดยอ้างว่าเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ และใช้วิธีการอันมิชอบต่างๆ นานา อาทิใส่ร้ายป้ายสีชุมชนซึ่งเป็นคนกลุ่มน้อยบางกลุ่ม เพื่อยุแหย่ให้ชุมชนอื่นๆ เกลียดกลัวชุมชนดังกล่าวอันเป็นเหตุให้สังคมเกิดความแตกร้าว เพียงเพราะมีความคิดความเห็นแตกต่างกัน การกระทำเช่นนี้นับว่าเป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติยิ่งกว่าการที่แต่ละชุมชนมีความแตกต่างทางความคิดความเชื่อแต่สามารถที่จะร่วมกันได้อย่างสมานฉันท์ ดังนั้นประชาสังคมจึงต้องรักษาเอกภาพในความหลากหลายอย่างเคร่งครัด เพราะเป็นหนทางเดียวที่จะทำให้สังคมเกิดความสงบสุข และได้รับการสร้างสรรค์อย่างแท้จริง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
NONTHABURI

13. ชุมชนที่มีลักษณะเชิงซ้อน

ประชาสังคม มีลักษณะเป็นชุมชนเชิงซ้อน ภายในประชาสังคมแบ่งเป็น กลุ่มย่อยๆ เพื่อประสิทธิภาพในการดูแลสมาชิก ตลอดประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่าไม่มีสังคมใดอยู่ได้โดยปราศจากกลุ่มย่อย เช่น สังคมประกอบด้วยครอบครัวจำนวนมาก กรมทหารแบ่งเป็นกรม / กอง / หมู่ ร่างกายมีเซลล์ / อวัยวะ องค์กรประกอบด้วยหน่วย / แผนก / ฝ่าย เป็นต้น และเมื่อพิจารณาในด้านการทำงานจะพบว่าการทำงานเป็นกลุ่มย่อยมีความคล่องตัวมากกว่ากลุ่มใหญ่

การแบ่งประชาสังคมออกเป็นกลุ่มย่อย จะช่วยให้สมาชิกของชุมชนได้รับการดูแลอย่างทั่วถ้วนและอย่างใกล้ชิด เกิดการแบ่งปันและลงลึกในรายละเอียดของชีวิต มีความสนิทสนมและความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้ง เต็มไปด้วยบรรยากาศของความรักความผูกพัน สมาชิกแต่ละคนได้รับการเอาใจใส่ในทุกด้านอย่างครบถ้วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านจิตใจที่ได้รับน้ำหล่อเลี้ยงและเติมเต็มกำลังใจอยู่เสมอ อันจะทำให้สมาชิกชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ลักษณะพิเศษของกลุ่มย่อย ที่ทำให้สมาชิกในชุมชนนิยมสนิทสนมกันอย่างลึกซึ้ง อาทิ

1. ประกอบด้วยคนจำนวนน้อยที่ปฏิสัมพันธ์ลงลึกกันได้ในทุกๆ เรื่องของชีวิต
2. ต้องพึ่งพาอาศัยกันและกันเพื่อทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
3. ให้ความรู้สึกเป็นเจ้าของและเป็นสมาชิกของกลุ่ม
4. ให้ความรู้สึกถึงความสัมพันธ์แบบเป็นพี่เป็นน้องภายในกลุ่ม (sense of being family)
5. มีความยึดโยงรับผิดชอบต่อกันอย่างใกล้ชิด
6. ดำเนินการกลุ่มบนพื้นฐานของบรรทัดฐานร่วม มีวัฒนธรรมและวิธีการที่กลุ่มยอมรับร่วมกัน อันจะไม่ทำให้เกิดความแตกแยก

กลุ่มย่อยในประชาสังคมคล้ายคลึงกับ กลุ่มปฐมภูมิ (primary group) ตามแนวคิดทางสังคมวิทยา ซึ่งมีลักษณะสำคัญดังนี้

1. ประกอบด้วยคนจำนวนน้อย
2. มีการกระทำโต้ตอบกันโดยตรง
3. สมาชิกรู้จักมักคุ้นกันเป็นส่วนตัว
4. มีการติดต่อสัมพันธ์กันหลายด้าน
5. สมาชิกกลุ่มมีการคบค้าสมาคมแบบตัวต่อตัว
6. สมาชิกกลุ่มไม่ได้คบค้าสมาคมกัน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะบางประการเท่านั้น แต่ยังมีความสัมพันธ์กันทางสังคมในเรื่องทั่วไปของชีวิตประจำวันด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. การคบค้าสมาคมและความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มมีลักษณะค่อนข้างถาวร ไม่กระทำกันบนพื้นฐานความสัมพันธ์เฉพาะกิจ แต่มุ่งเน้นการสร้างสัมพันธ์ในระยะยาว

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าความเป็นกลุ่มเล็กภายในประชาสังคม จะทำให้มิตรภาพระหว่างสมาชิกแนบแน่นยิ่งขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOHKRED CIVIC CENTRE NONTHABURI

2.1.3 ประโยชน์ของประชาสังคมต่อประชาชนในชุมชน [1]

1. ประชาสังคมตอบสนองและรองรับความต้องการของสมาชิกได้อย่างเหมาะสม

ประชาสังคม เป็นการรวมกลุ่มที่ตรงกับความสนใจของผู้เข้าร่วมเป็นสมาชิก สามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกได้อย่างตรงจุด สนับสนุนให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายดำเนินการและลงมือแก้ไขปัญหาด้วยน้ำมือของตน จึงทำให้มีความเข้าใจและรับรู้ถึงความต้องการอันแท้จริงของผู้คนในชุมชน มากกว่าการดำเนินงานที่เกิดจากความคิดความอ่านของผู้นำชุมชนแต่เพียงฝ่ายเดียวซึ่งอาจจำกัดตัวเฉพาะกับคนบางกลุ่มในชุมชนหรือผู้หวังดีที่มีจากภายนอกเท่านั้น อันจะทำให้สมาชิกไม่ได้รับการเอาใจใส่ในรายละเอียดของชีวิตและการตอบสนองความต้องการอย่างถูกต้องลักษณะของประชาสังคมดังกล่าวจึงช่วยให้สมาชิกได้รับการตอบสนองความต้องการได้อย่างเหมาะสม

2. ประชาสังคมรับผิดชอบดูแลสมาชิกของตนเองได้ไม่ต้องรอการพึ่งพาจากรัฐ

ประชาสังคม ให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาด้วยตนเองอย่างสุดความสามารถ ก่อนที่จะรับความช่วยเหลือจากภายนอกในเรื่องที่เกินความสามารถในการจัดการของชุมชน อีกทั้งยังสนับสนุนให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมรับผิดชอบตนเอง หวังพึ่งผู้อื่นให้น้อยลงแต่ออกไปช่วยเหลือผู้อื่นมากขึ้น ทำให้ชุมชนมีจิตสำนึกในการดูแลตนเอง สามารถแก้ปัญหาและช่วยเหลือสมาชิกได้รวดเร็วและทันท่วงทีไม่สะสมปัญหาไว้รอให้ภาครัฐเข้ามาจัดการ

3. ประชาสังคมป้องกันสมาชิกกระทำผิดจากปทัสถาน (norm)ที่ดีงาม

ประชาสังคม เป็นชุมชนที่มีขนาดพอเหมาะ สมาชิกทุกคนรู้จักกันเป็นอย่างดี มีความเกรงอกเกรงใจกันในระดับหนึ่ง อันเป็นระดับหนึ่งที่ทำให้สมาชิก เกิดความยึดโยงรับผิดชอบ (accountability) ต่อกันในชุมชน สมาชิกแต่ละคนจะรู้สึกถึงความรับผิดชอบในการกระทำของตน ที่อาจส่งผลกระทบถึงผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นผลกระทบทางกายภาพหรือด้านความรู้สึก จึงเป็นเหตุให้จะต้องระมัดระวังการกระทำของตนมากยิ่งขึ้นกว่าการดำเนินชีวิตอยู่เพียงลำพัง ซึ่งมักมีแนวโน้มทำตามใจตนเอง

การที่สมาชิกถูกรายล้อมไปด้วยคนรู้จักและอยู่ภายใต้กติกาชุมชนที่ล้อมกรอบชีวิตของเขาไว้ หากมีการกระทำสิ่งใดๆ ละเมิดจากปทัสถานที่ดีงามของชุมชน สมาชิกผู้นั้นอาจถูกต่อต้านและไม่ได้รับการยอมรับจากสมาชิกรายอื่นๆ ในชุมชนได้ ดังนั้นการอยู่ในชุมชนที่สมาชิกทุกคนรู้จักกัน และปฏิสัมพันธ์กันอย่าง

---

[1] เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, ชุมชนนิยม : ฝ่าวิกฤตชุมชนล่มสลาย. กรุงเทพฯ : ซัคเซสมีเดีย, 2544.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET COMMUNITY CENTRE NONTHABURI

ต่อเนื่อง จะทำให้โอกาสการกระความผิดของสมาชิกมีน้อยกว่าการดำรงอยู่อย่างอิสระโดยปราศจากชุมชน อันจะเป็นการช่วยสมาชิกให้รอดพ้นจากผลร้ายบางประการที่เกิดจากการกระทำความผิดของตนเอง

4. ประชาสังคมดูแลสมาชิกทั้งด้านจิตใจและกายภาพอย่างครบถ้วนและทั่วถึง

ประชาสังคม นิยมสนใจในการดูแลสมาชิกในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นมิติทางใจที่ต้องการความรักความเอาใจใส่ การทะนุถนอม และการเอื้ออาทร หรือมิติทางกายภาพที่ต้องการเห็นความบริบูรณ์ในการดำรงชีวิต สมาชิกทุกคนในชุมชนจะได้รับการดูแลอย่างไม่ขาดตกบกพร่องในสิ่งใด เนื่องจากประชาสังคมเป็นชุมชนที่มีขนาดพอเหมาะ ไม่ใหญ่เทอะทะ และมีการจัดโครงสร้างชุมชนเชิงซ้อน หลายระดับชั้นตั้งแต่กลุ่มเล็กไปจนถึงกลุ่มใหญ่ จึงทำให้การเอาใจใส่ดูแลสมาชิกเป็นไปอย่างใกล้ชิดและละเอียดอ่อน ลงลึกในความสัมพันธ์ สมาชิกจะมีความบริบูรณ์ในการดำรงชีวิต และประกอบด้วยวุฒิภาวะทางจิตใจที่สมบูรณ์

5. ประชาสังคมช่วยให้สมาชิกสัมผัสถึงคุณค่าในตนเอง

ประชาสังคม ให้ความสำคัญอย่างยิ่งยวดในเรื่องบทบาทหน้าที่ของสมาชิกต่อชุมชน ส่งเสริมสมาชิกทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบงานของชุมชนในทางใดทางหนึ่ง อย่างน้อย 1 บทบาทที่มีความเหมาะสมกับความถนัดของตน ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงออกถึงศักยภาพความสามารถของต.น และเนื่องจากขนาดชุมชนไม่ใหญ่โตจนเกินไป จึงทำให้สมาชิกทุกคนมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีภาระหน้าที่ในการเข้าไปมีส่วนช่วยสนับสนุนงานของชุมชนที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ สมาชิกทุกคนในชุมชนยังรู้จักกันหมด คบหาสมาคมซึ่งกันและกัน ไม่มีใครถูกละเลยในความเป็นตัวตนของตน ทุกคนมีความเป็นมิตรสหายต่อกันและกัน

สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้สมาชิกแต่ละคนสัมผัสถึงคุณค่าแห่งตนที่ซ่อนอยู่ในชีวิต เกิดความมั่นใจว่าตนเองมีคุณค่าเพียงพอในการดำรงชีวิตในสังคมท่ามกลางฝูงชนเป็นอันมาก ไม่รู้สึกเหมือนกับว่าถูกทอดทิ้งให้โดดเดี่ยว หรือละลายหายไปในฝูงชน เป็นเสมือนหยดน้ำหยดหนึ่งที่ไร้ค่าในมหาสมุทรอันกว้างใหญ่ ความรู้สึกมั่นคงทางใจที่เห็นคุณค่าตนเองดังกล่าวนี้ จะช่วยให้เกิดความลดน้อยถอยลงของการมีชีวิตอยู่อย่างไร้ความหมายไปเพียงวันๆ และป้องกันมนุษย์ไม่ให้เกิดความผิดปกติทางจิต อันจะนำมาสู่การทำลายตนเอง การเสียสติ และความฟั่นเฟือนในที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

2.1.4 ประโยชน์ของประชาสังคมต่อชุมชนและสังคม [1]

1. ประชาสังคมสร้างให้เกิดเสรีภาพทางความคิดในสังคม

ประชาสังคมส่งเสริมสมาชิกแต่ละคนให้มีส่วนร่วม และสามารถแสดงออกทางความคิดอย่างเต็มที่ เมื่อทุกชุมชนในสังคมมีเสรีภาพทางความคิด จะทำให้สังคมโดยรวมเต็มไปด้วยบรรยากาศแห่งเสรีภาพทางความคิดเช่นเดียวกัน การมีเสรีภาพทางความคิดจะทำให้คนสามารถเข้ามีส่วนร่วมสร้างเสริมชุมชนและสังคมได้ ทั้งการแก้ไขปัญหา และการเสนอความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาชุมชนและสังคมให้ดีขึ้น มากกว่าการที่สังคมมีบรรยากาศแห่งการปิดกั้นทางความคิด

เมื่อเกิดความคิดเห็นที่ไม่ลงรอยกันขึ้นระหว่างชุมชนต่างๆ ในสังคม เนื่องมาจากต่างฝ่ายต่างมีข้อคิดเห็นของตน สังคมที่มีเสรีภาพทางความคิดจะไม่กดขี่ทางความคิดของกันและกัน แต่จะใช้เหตุผลในการพูดจา ทำความเข้าใจ และประนีประนอมขัดแย้งทางความคิดด้วยเหตุผลที่น่าเชื่อถือ ไม่ใช่ด้วยอารมณ์ หรือการใช้อำนาจบังคับ มีการพูดคุยจนได้ข้อสรุปร่วมกัน การกระทำดังกล่าวจะส่งเสริมให้บรรยากาศของการใช้เสรีภาพทางความคิดยิ่งพอกพูนขึ้นในสังคม

2. ประชาสังคมสร้างจิตสำนึกประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง

ประชาสังคมเป็นแบบจำลองเล็กๆ ในการปกครองแบบประชาธิปไตย เป็นสถานที่แห่งการทดสอบการฝึกฝนประสบการณ์จริง เพื่อสร้างจิตสำนึกประชาธิปไตยให้เข้มแข็ง การอยู่ร่วมกันในชุมชนนิยมให้หลักการประชาธิปไตยหลายประการเป็นพื้นฐาน ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการบริหารจัดการชุมชน การคัดเลือกผู้นำชุมชนโดยอิงระบบคุณธรรม (merit system) การให้เสรีภาพแก่สมาชิกในการคิดการพูด การคำนึงถึงหลักความเท่าเทียมกันท่ามกลางสมาชิกในชุมชน การใช้หลักเหตุผลเป็นมาตรฐานในการตัดสินใจร่วมกัน การให้ความเคารพในสิทธิของกันและกัน เป็นต้น

นอกจากนี้ประชาสังคมยังส่งเสริมหลักการข้อหนึ่งที่สำคัญยิ่งในการปกครองระบบประชาธิปไตย นั่นคือ "จิตสำนึกในการใช้เสรีภาพ" เสรีภาพแท้ต้องอยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม ไม่ใช่เป็นการใช้เสรีภาพตาม

---

[1] เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, ชุมชนนิยม : ฝ่าวิกฤตชุมชนล่มสลาย. กรุงเทพฯ : ซัคเซสมีเดีย, 2544.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

ใจชอบของตนเอง โดยไม่คำนึงถึงบุคคลอื่นในชุมชนและสังคมว่าจะได้รับผลกระทบกระเทือนในทางลบหรือไม่ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การใช้เสรีภาพตามระบอบประชาธิปไตยต้องไม่แปรสภาพเป็นอนาธิปไตยจะต้องอยู่ภายใต้ข้อตกลงและหลักปฏิบัติร่วมกันของชุมชนและสังคมดังนั้น ประชาสังคมจึงเป็นที่แห่งการปลูกฝังจิตสำนึกประชาธิปไตยในภาคปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

3. **ประชาสังคมช่วยให้สังคมพัฒนาก้าวไปข้างหน้าเสมอ**

ชุมชนนิยมให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงสังคมและโลกติดตามความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโลกเสมอ เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความเป็นพลวัตและปรับตัวเองให้ก้าวทันกับความเป็นไปในโลกตลอดเวลา ลักษณะสำคัญดังกล่าวของประชาสังคมทำให้สังคมในภาพรวมพัฒนาก้าวไปข้างหน้า ไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่ สังคมใดที่หยุดนิ่งจะมีแนวโน้มเสื่อมสลายลงไปตามกาลเวลา ดังนั้นชุมชนนิยมจึงช่วยให้สังคมมีความตื่นตัวและเกิดพลวัตอยู่เสมอ ส่งผลให้สังคมเกิดความยั่งยืนในที่สุด

อย่างไรก็ตามประชาสังคมไม่ได้ไหลตามทุกกระแสความเป็นไปในโลก แต่รู้จักเลือกรับเอาเฉพาะสิ่งดีเท่านั้นเข้าสู่ชุมชน เพราะชุมชนมีหลักการพื้นฐานที่ดีที่เป็นที่ยอมรับร่วมกันอยู่ ดังนั้นชุมชนจะกลั่นกรองและหาทางป้องกันสิ่งไม่ดี เพราะว่าถ้าชุมชนรับเอาทุกสิ่งในโลกอันรวมถึงสิ่งไม่ดีด้วยนั้น เช่น ค่านิยมที่ผิดๆ ความประพฤติที่ไม่เหมาะสม ฯลฯ สิ่งเหล่านี้อาจส่งผลร้ายต่อชุมชนในภายหลัง และที่สำคัญจะส่งผลกระทบต่อสังคมส่วนรวมทำให้สังคมถดถอยและพังทลายลง ดังนั้นประชาสังคมจึงจะเลือกรับแต่สิ่งที่ดีงามอันเป็นเหตุให้สังคมส่วนรวมก้าวไปข้างหน้าอย่างมั่นคง

4. **ประชาสังคมทำให้สังคมเกิดความสันติอย่างถาวร**

ประชาสังคม เป็นชุมชนที่มีเอกภาพท่ามกลางความแตกต่างหลากหลาย มีการยอมรับซึ่งกันและกัน แม้จะมีสิ่งต่างๆ ที่ไม่เหมือนกัน แต่ละชุมชนมีทั้งจุดเด่นและจุดด้วย ไม่มีชุมชนใดที่สมบูรณ์หาที่ติมิได้ ชุมชนหนึ่งจึงไม่สามารถดูถูกดูแคลนชุมชนอื่นที่แตกต่างจากตนได้ แต่ควรให้ความเคารพซึ่งกันและกัน แม้ความแตกต่างแต่ยังสามารถเป็นหนึ่งเดียวกันได้ อีกทั้งประชาสังคมยังมีลักษณะเชื่อมโยงกับสังคม ไม่แยกตัวเป็นรัฐอิสระ เป็นเอกเทศจากสังคมใหญ่ และคำนึงถึงสังคมส่วนรวมและชุมชนอื่นๆ รอบข้างเป็นสำคัญ

สิ่งเหล่านี้ช่วยทำให้แต่ละชุมชนไม่ก่อความขัดแย้งระหว่างกันแต่เป็นมิตรและร่วมมือร่วมใจธำรงรักษาความสงบสุขให้เกิดขึ้นในสังคม สังคมจะมีเสถียรภาพและความมั่นคง เต็มไปด้วยบรรยากาศแห่งมิตรภาพ สันติภาพแท้จะเกิดขึ้นและดำรงอยู่ในสังคมอย่างถาวร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

2.1.5 หลักการสร้างประชาสังคม[1]

การวางหลักการเบื้องต้นในการสร้างชุมชนเป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะทำให้ชุมชนที่ถูกสร้างขึ้นไม่ดำเนินไปอย่างสะเปะสะปะ แต่จะมีแบบแผนและทิศทางที่คมชัดและมีลักษณะที่ถูกต้องอย่างที่ควรจะเป็น หลักการเบื้องต้นในการสร้างชุมชนมี 8 ประการสำคัญ ได้แก่

1. หลักการให้คนเป็นศูนย์กลาง

ปรัชญาหลักของประชาสังคม จะวาง "มนุษย์" ไว้ใจกลางแนวความคิด เพราะมนุษย์เป็นจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะสร้างชุมชนขึ้นมารองรับ ประชาสังคมต้องการให้มนุษย์มีชีวิตที่ใกล้เคียงกับความบริบูรณ์ที่สุดทั้งความบริบูรณ์ทางกายภาพและทางจิตใจ เพื่อป้องกันปัญหาที่ไม่พึงประสงค์ที่อาจเกิดต่อมนุษย์ อันจะนำผลเสียหายอย่างร้ายแรงมาสู่ชีวิตมนุษย์ได้ เช่น ความผิดปกติทางจิต การหลงไหลในค่านิยมที่ไม่ถูกต้องการหันไปพึ่งพายาเสพย์ติด เป็นต้น

2. หลักการดูแลตนเองมากที่สุด

ชุมชนต้องพยายามช่วยตนเองอย่างสุดความสามารถในกิจกรรมทุกๆด้าน ริเริ่มกระทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง และเรียนรู้ถึงวิธีการจัดการบริหารภายในชุมชนอย่างดี เพื่อให้ชุมชนสามารถยืนอยู่รอดได้ด้วยกำลังขาของตนเอง ไม่ต้องพึ่งพิงสถาบันอื่นๆ โดยเฉพาะภาครัฐ เปรียบเหมือนกับการสอนให้คนๆ หนึ่งเรียนรู้วิธีการหาอาหารด้วยตนเองเพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่รอดได้ มิใช่พึ่งพิงผู้อื่น หรือขอเขากินไปเพียงวันๆ เท่านั้น หรือเหมือนกับการสอนวิธีหาปลาเพื่อให้คนสามารถจับปลาได้ด้วยตนเองเพื่อให้มีชีวิตอยู่รอดในระยะยาว ไม่ใช้เพียงให้เนื้อปลาไปรับประทานในแต่ละมื้อ เป็นต้น

3. หลักความสมดุล

การสร้างประชาสังคมจะต้องรักษาความสมดุลในเรื่องต่างๆไม่ให้เอียงไปข้างใดข้างหนึ่งเพื่อทำให้ชุมชนที่ถูกสร้างขึ้นเป็นชุมชนที่รองรับความต้องการในด้านต่างๆ ของสมาชิกอย่างครบถ้วน เช่น สมดุลระหว่างการสร้างวัตถุและการพัฒนาจิตใจ สมดุลระหว่างการใช้เสรีภาพอย่างเต็มที่และการรักษาระเบียบวินัย สมดุลระหว่างการประยุกต์ให้เข้ากับบริบทท้องถิ่นในขณะที่สอดคล้องกับความเป็นสากลสมดุลระหว่างการให้แรงงานและการใช้ควาคิดเป็นต้น

---

[1] ประเวศ วะสี และคณะ, **ประชาสังคม : ทรรศนะนักคิดในสังคมไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ : มติชน, 2541.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. หลักเสรีภาพในชุมชน

บรรยากาศในประชาสังคมจะต้องให้เสรีภาพแก่สมาชิกอย่างเต็มที่ในการคิด การพูด การแสดงความคิดเห็น การกระทำสิ่งต่างๆ ตราบเท่าที่ไม่กระทบกระเทือนต่อปทัสถานที่ดีงามของชุมชนและสังคมส่วนรวม และไม่นำผลเสียในทางลบมาสู่เพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกได้พัฒนาศักยภาพของตน ปลดปล่อยสมาชิกให้ค้นพบตัวเองและกระทำสิ่งต่างๆ ในทางสร้างสรรค์ อันเป็นทางหนึ่งในการสร้างเสริมชุมชนและสังคมให้พัฒนารุดหน้าในที่สุด

5. หลักการให้สมาชิกมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม

ประชาสังคม จะแข็งแกร่งและมีชีวิตก็ต่อเมื่อสมาชิกเข้าร่วมในกิจกรรมของชุมชน พบประสังสรรค์พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์เป็นประจำสม่ำเสมอ ไม่ปล่อยให้สมาชิกแม้แต่สักคนเดียวไม่มีส่วนร่วมในชุมชน หรือไม่มีบทบาทหน้าที่ใดๆ ในชุมชน แต่ต้องออกแบบชุมชนให้สมาชิกทุกคนมีพันธะหน้าที่ต่อชุมชนในทางใดทางหนึ่งอย่างน้อยคนละหนึ่งบทบาท เพื่อสร้างจุดเชื่อมระหว่างสมาชิกกับชุมชนอันจะส่งผลให้สมาชิกเกิดความรัก ความผูกพัน และความใส่ใจห่วงใยในชุมชนของตน รู้สึกว่าชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตที่ไม่สามารถขาดหายไปได้

6. หลักความยั่งยืนของชุมชน

ความสำเร็จที่แท้จริงในการสร้างประชาสังคม มิได้วัดจากจำนวนสมาชิกของชุมชน หรือกิจกรรมที่ชุมชนทำ หรือการดำรงอยู่ในช่วงชีวิตเดียว แต่วัดจากการส่งผ่านชุมชนต่อกันเป็นทอดๆ สู่คนรุ่นต่อไปในขณะที่ยังรักษาหลักการที่ดีงามของชุมชนเอาไว้ได้ สิ่งนี้เรียกว่าชุมชนยั่งยืน การรักษาชุมชนให้ยั่งยืนเป็นปัจจัยสำคัญอันหนึ่งในการสร้างคนรุ่นต่อไปให้มีคุณภาพ เพราะเป็นโรงเรียนถ่ายทอดค่านิยมและวัฒนธรรมอันดีงามไปยังเยาวชน ให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

7. หลักการพึ่งพิงภูมิปัญญาและความคิดของตน

การสร้างประชาสังคมจะต้องทำให้ชุมชนสามารถนำภูมิปัญหาที่ดีและมีประโยชน์ของตนเองมาใช้สร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ให้เกิดประโยชน์และมีความเหมาะสมกับชุมชนของตนมากที่สุด เป็นการพึ่งตนเองทางปัญญา ไม่ใช่รับมาจากข้างนอกเสมอไป เริ่มต้นที่ภูมิปัญญาของตนเองก่อน ขณะเดียวกันต้องตระหนักว่าชุมชนไม่สามารถพึ่งภูมิปัญญาของตนเองในลักษณะสัมบูรณ์เบ็ดเสร็จได้ เพราะเป็นสิ่งที่ขัดแย้งกับโลกแห่งความเป็นจริง เนื่องจากภูมิปัญญาของแต่ละชุมชนมีจำกัด ดังนั้นชุมชนจึงต้องรู้จักผสมผสานความรู้ของตนเข้ากับความรู้ภายนอกอย่างเหมาะสม โดยหยิบยืมภูมิปัญญาที่ดีและมีอยู่จำนวนมากจากข้างนอกมาใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOHKRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

และใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาต่อยอดให้ดีขึ้นกว่าของเดิมเพื่อนำมาประยุกต์ให้เกิดประโยชน์กับชุมชนของตนมากที่สุด

8. หลักการมองแบบองค์รวม

ในข้อนี้เป็นเรื่องของการออกแบบชุมชน เนื่องจากชุมชนควรมีทุกอย่างครบถ้วนในตัวเอง ไม่ว่าจะเป็นแง่มุมทางเศรษฐกิจ การบริหารการปกครอง การสาธารณสุข ฯลฯ ในสัดส่วนที่เหมาะสมและสมดุลกับลักษณะของชุมชนนั้น ๆ เหตุฉะนั้นจึงจำเป็นต้องใช้วิธีการมองอย่างองค์รวม โดยการคำนึงถึงทุกมิติ ใช้แนวคิดในหลากหลายศาสตร์มาประกอบในการสร้างชุมชน เพื่อปิดจุดอ่อนของชุมชน นอกจากนี้ยังช่วยป้องกันปัญหาล่วงหน้าที่อาจจะมีขึ้น เพราะโดยธรรมชาติของปัญหามักจะเชื่อมโยงและทับซ้อนกันหลากหลายปัญหาเสมอ จะทำให้เห็นรายละเอียดของการเชื่อมโยงของกลุ่มปัญหาดังกล่าว อันจะทำให้เกิดความเข้าใจและสามารถหาทางป้องกันได้ ดังนั้นการมองแบบองค์รวมจึงเป็นวิธีคิดที่รอบคอบและรัดกุม สามารถป้องกันความผิดพลาด และช่วยให้ชุมชนนิยมที่ถูกสร้างขึ้นมีความครบถ้วนสมบูรณ์ที่สุดเท่าที่จะเป็นได้

2.2 ลักษณะและวิธีการดำเนินงานของสถานประชาสังคม [1]

สถานประชาสังคม (civic centre) หมายถึง สถานที่รวมตัวกันของกลุ่มองค์กร ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคธุรกิจ ภาควิชาการ ภาคเอกชน หรือภาคสังคม (ประชาชน) ในลักษณะที่เป็นหุ้นส่วนกัน (Partnership) ทั้งนี้ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร มีอุดมคติร่วมกันมีการติดต่อสื่อสารกัน มีการร่วมกลุ่ม และมีการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อก่อให้เกิดความเป็นชุมชน ที่มีอำนาจในการจัดการเกี่ยวกับวิถีชีวิตของตนเอง โดยอาศัย องค์การ กลไก กระบวนการ และกิจกรรมอันหลากหลายที่ประชาชนจัดขึ้น

2.2.1 พัฒนาการของการประชาสังคมไทย

การเคลื่อนไหวของประชาสังคมไทยมีมาช้านาน ในรูปแบบต่างๆ ทั้งที่เป็นการแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม หรือที่มีจิตสำนึกร่วมกันแก้ปัญหาสังคม ดังจะเห็นได้จากกลุ่มคน ชมรมองค์กร ที่อยู่นอกภาครัฐการรวมตัวกันที่เกิดความเคลื่อนไหวของกลุ่มได้แก่

---

[1] ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม. ประชาคมตำบล : หมายเหตุจากนักคิด. กรุงเทพฯ : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา, 2541.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

-ในชนกลุ่มน้อย เช่น คนจีนโพ้นทะเลรวมกลุ่มกันเป็นสมาคมจีน โรงเรียนจีน

-การร่วมกลุ่มกันโดยมีจิตสำนึกร่วมกันในการช่วยเหลือเกื้อกูลคนในสังคมเดียวกัน ในลักษณะสังคมสงเคราะห์ เช่น สภาพสตรี สภากาชาดไทย มูลนิธิทางศาสนา การจัดตั้งโรงพยาบาล โรงเรียน

-กลุ่มวิชาชีพต่างๆ เช่น สภาทนายความ แพทยสภา เพื่อพัฒนาคุณภาพวิชาชีพ คุ้มครองปกป้องสาธารณะชน

-การรวมกลุ่มของพ่อค้าวาณิช เพื่อต่อรองกับรัฐให้ลดการควบคุม เพิ่มความคล่องตัวในการทำธุรกิจ และพัฒนาไปสู่การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาสังคม เช่น กลุ่มธนาคาร บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ที่ดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในขณะนี้

-การมีบทบาทของอย่างมีอิสระของสื่อมวลชน ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม รายการทางวิทยุโทรทัศน์บางรายการ คอลัมน์ในหนังสือพิมพ์บางคอลัมน์ ได้ทำหน้าที่ในการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจที่ไม่ชอบธรรม เป็นปากเสียงแทนประชาชนอย่างมีพลัง

-การรวมตัวของผู้คนในองค์กรชุมชนท้องถิ่นต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในชุมชน เชื่อมโยงกับนักวิชาการ นักพัฒนาเอกชน ข้าราชการ นักธุรกิจ ได้มีการสร้างเครือข่ายระหว่างกลุ่มต่างๆ มีการขยายขอบเขตไปทั่วประเทศ จากพัฒนาการอันหลากหลากของกลุ่มต่างๆ เกิดขึ้นเนื่องจากมีปัญหาหรือเหตุการณ์ที่สำคัญ (critical events) ที่ปรากฏอยู่เบื้องหน้า การก่อตัวและการเคลื่อนไหวของประชาสังคมจึงเกิดขึ้นในลักษณะต่างๆ กัน ในช่วงตอนของประวัติศาสตร์ที่แตกต่างกัน จึงเป็นการยากที่จะนำการเคลื่อนตัวอันหลากหลายมาร่วมกัน

อย่างไรก็ตาม ประเด็นหลักที่ว่าการก่อตัวของแนวคิดประชาสังคมร่วมสมัยในระดับโลกนั้น มีสาเหตุมาจากวิกฤตการณ์ของโลก (global crisies) ไม่ว่าจะเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมปัญหาโรคเอดส์ ปัญหาเด็กและสตรี ล้วนไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยชุมชน องค์การ หรือด้วยงานของรัฐภายในประเทศใดประเทศหนึ่ง หากแต่ประชาคมโลกต้องช่วยกัน โดยถือว่าโลกเป็นหนึ่งเดียว (single operating unit) มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีความสมานฉันท์ สามัคคีกัน จึงจะสามารถแก้ไขปัญหาหรือวิกฤตการณ์ของสังคมเมืองและชนบท ที่มีความสลับซับซ้อนเกินกว่ารัฐจะเข้าไปแก้ปัญหาได้โดยลำพัง หรือเกินกำลังของผู้คนในชุมชนใดชุมชนหนึ่ง เพียงลำพังที่จะแก้ปัญหาได้เนื่องจากวิกฤตการณ์ และปัญหาในสถานการณ์ปัจจุบัน ไม่เพียงแต่เต็มไปด้วยความสลับซับซ้อนหากยังแผ่ข่านออกไปอย่างไร้พรมแดนอีกด้วยดังแผนภาพที่ 1 และ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIL CENTRE NONTHABURI

แผนภาพที่ 2.1 ผังแสดงความเชื่อมโยงของประชาสังคมโลกและไทย

แผนภาพที่ 2.2 ผังแสดงการก่อตัวและการเคลื่อนไหวของประชาสังคมไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

การก่อตัวของแนวคิดประชาสังคมในไทย ค่อยๆ ก่อตั้งขึ้นมาอย่างช้าๆ ในช่วงไม่เกิน 1 ทศวรรษที่ผ่านมา แต่มีเหตุปัจจัยช่วยให้แนวคิดนี้พัฒนาต่อไปเป็นอย่างดี ได้แก่

- การก่อกำเนิดของชนชั้นกลางและขยายตัวอย่างรวดเร็ว
- เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 พัฒนาการของกระบวนการประชาธิปไตย ได้เปิดโอกาสให้ประชาชน สื่อมวลชน แสดงความคิดเห็นได้โดยอิสระ
- ระบบการติดต่อสื่อสาร โดยอาศัยเทคโนโลยีทันสมัย
- ความไร้ประสิทธิภาพและความไม่โปร่งใสของหน่วยงาน ของรัฐ

2.2.2 ข้อพิจารณาเกี่ยวกับการพัฒนาประชาสังคมไทย

การก่อตัวและการเคลื่อนไหวของประชาสังคมในไทยมีขั้นตอนคือ

การเกิดจิตสำนึกทางสังคม (civic conciousness)

↓

การเกิดกลุ่มองค์กร(civic group / organization)

↓

การก่อตัวของอุดมการณ์ร่วมของสังคม (ideology of civil society)

↓

สถาบัน

แผนภาพที่ 2.3 ขั้นตอนการก่อตัวและการเคลื่อนไหวของประชาสังคมในไทย

กระบวนการเกิดเหล่านี้อยู่ภายใต้บริบทของสังคมไทย ย่อมมีเอกลักษณ์ความเป็นเฉพาะตัวของสังคมไทยซึ่งนำไปสู่การพัฒนาประชาสังคมแบบไทยดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

1. สถาบันพระมหากษัตริย์ เป็นสถาบันหลักที่แสดงความต่อเนื่องของระบบการปกครองมีความมั่นคง เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนทั้งชาติ ทุกครั้งที่มีวิกฤตการณ์ในสังคมไทย สถาบันพระมหากษัตริย์จะนำมาซึ่งสันติสุขความสามัคคีของคนในชาติ ดังนั้นสถาบันพระมหากษัตริย์จะช่วยเสริมสร้างความเป็นชุมชน การขยายเครือข่ายในแนวราบอย่างเดียวอาจไม่พอ การประสานแนวดิ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ทางสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

2. พุทธศาสนา เป็นศาสนาที่เอื้อต่อการสร้างความเป็นชุมชน คำว่า "สงฆ์" แปลว่าชุมชน คำว่า "ไตรสิกขา" แปลว่า ศึกษาดังนั้น สงฆ์ คือ ชุมชนของผู้เรียนรู้ (learning community) พุทธศาสนาสอนให้คนไทยมีอหิงสา ไม่นิยมความรุนแรง ไม่นิยมการเผชิญหน้าและมีการผสานผลประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการสร้างสังคมให้เข้มแข็ง ซึ่งเป็นแนวทางของการใช้ปัญญาโดยสันติวิธี และสมานฉันท์

3. สังคมไทยสามารถทำให้บุคคลต่างวัฒนธรรม ผสมกลมกลืนเข้ากับวัฒนธรรมไทย โดยปราศจากความขัดแย้งรุนแรง

4. "รัฐราชการ" ระบบราชการเป็นระบบรวมศูนย์อำนาจ เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ แต่ภายในระบบราชการมีข้าราชการที่มีความรู้ความสามารถอย่างมาก หากสามารถปรับแนวคิดของข้าราชการเหล่านี้ จะเป็นพลังสำคัญ ในการประสานงานร่วมกันกับ นักพัฒนาเอกชน นักวิชาการ นักธุรกิจ ผู้นำชุมชน

5. องค์กรพัฒนาสังคมที่อยู่นอกภาครัฐ เช่น องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรวิชาชีพ องค์กรธุรกิจเอกชน ชมรม สมาคม มูลนิธิต่างๆ ซึ่งมีบทบาททางสังคมสูงขึ้นในการพัฒนาสังคมและประชาธิปไตย ช่วยเสริมสังคมให้เข้มแข็งเร็วขึ้น

6. สื่อมวลชนและประชาชนมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีทั้งกระแสโลกาภิวัฒน์จะมีส่วนเร่งให้สังคมไทยเชื่อมโยงกับสังคมเปิดในประเทศอื่นๆ ทั่วโลกอย่างไร้พรมแดน ช่วยเพิ่มอัตราเร่งในการสร้างสังคมให้เข้มแข็งเร็วขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

อย่างไรก็ตามหากมองอีกมุมหนึ่ง ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของสังคมไทยอาจเป็นกระแสเหนี่ยวรั้ง การสร้างความเป็นชุมชนได้ดังนี้

1. ระบบพรรคการเมืองที่ไม่มีโครงสร้างเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง พรรคการเมืองอยู่ภายใต้อิทธิพลของคนเพียงไม่กี่คน ที่สามารถกำหนดผู้สมัคร ส.ส. ได้ทั้งประเทศ แทนที่จะกระจายอำนาจในสาขาพรรคท้องถิ่น ลักษณะเช่นนี้ไม่เอื้ออำนวยต่อการสร้างสังคมให้เข้มแข็ง

2. รัฐราชการ เป็นระบบสร้างอาณาจักร อาณาจักรของใครของคนนั้น หวงอำนาจแย่งทรัพยากร (คน งบประมาณ อำนาจตามกฎหมาย) ไม่ประสานงานกันทั้งในส่วนกลางและภูมิภาคซึ่งระบบราชการนี้ได้แทรกซึมไปทุกที่ ทำให้ภาคสังคมอ่อนแอ

3. ระบบการศึกษา ที่คนส่วนใหญ่ของประเทศจบเพียงชั้นประถมต้น กระบวนการสอนเน้นการท่องจำ มากกว่าให้รู้จักคิด เป็นการสนับสนุนความคิดของไพร่ (client) คนไทยจึงมีลักษณะพึ่งพิง เชื่อง่าย ขาดการไตร่ตรอง รวมทั้งคนไทยไม่ชอบเห็นใครดีกว่าตน ชื่นชมคนเก่งที่มีความสามารถไม่ค่อยเป็น รู้สึกหมั่นไส้กันง่าย ซึ่งไม่สนับสนุนการสร้างประชาสังคม

4. ความสัมพันธ์ของผู้คนในสังคมไทยเป็นความสัมพันธ์ในแนวดิ่ง (vertical relationship) เป็นลักษณะมูลนายกับไพร่ (client) โดยเฉพาะในสังคมชนบทจะมีความสัมพันธ์ในเชิงอุปถัมภ์อย่างแนบแน่น คนไทยจึงคิดแบบไพร่มองไม่เห็นปัญหาเชิงระบบหรือโครงสร้าง คิดแต่เพียงตนเป็นอยู่ไม่ดี เพราะมูลนายไม่ดี ตรงข้ามกับความเป็นพลเมือง (citizen) ที่อยู่ในแต่เพียงตนเป็นอยู่ไม่ดี เพราะมูลนายไม่ดี ตรงข้ามกับความเป็นพลเมือง (citizen) ที่อยู่ใน "ประชาสังคม" มีความสัมพันธ์เท่าเทียมกันในแนวราบ (horizontal relationship)

5. สื่อมวลชน ในสังคมไทยจำนวนไม่น้อย ยังไม่อยู่ในฐานะที่สามารถตรวจสอบถ่วงดุลได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังมีแนวโน้มในการรับใช้อำนาจรัฐอำนาจทุนมากกว่าสาธารณชน ซึ่งไม่เอื้ออำนวยต่อการสร้างความเข้มแข็งให้สังคม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

2.2.3 การประสานงานของประชาสังคม [1]

ความต้องการของชุมชน (community needs) หมายถึง ความต้องการของประชาชนแต่ละคน แต่ละกลุ่ม แต่ละวัย แต่ละอาชีพ แต่ละฐานะทางสังคม ซึ่งย่อมแตกต่างกันอย่างมาก จึงเป็นการที่จะตอบสนองความต้องการของทุกคนได้อย่างทันเหตุการณ์ ต้องอาศัยการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง กับการจัดบริการด้านต่างๆ ในวิถีชีวิต ที่จะช่วยให้บุคคลมีสภาพความเป็นอยู่ดีขึ้น

การประสานงานต้องประสานกันทุกระดับ กล่าวคือด้านผู้ให้บริการควรมีการประสานงานกันตั้งแต่ระดับนโยบาย ลงมาถึงระดับปฏิบัติอย่างสอดคล้อง และเข้าใจวัตถุประสงค์ในการปฏิงานตรงกัน จึงจะบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายได้

การประสานงานสามารถจำแนกได้ 2 ประเภทคือ

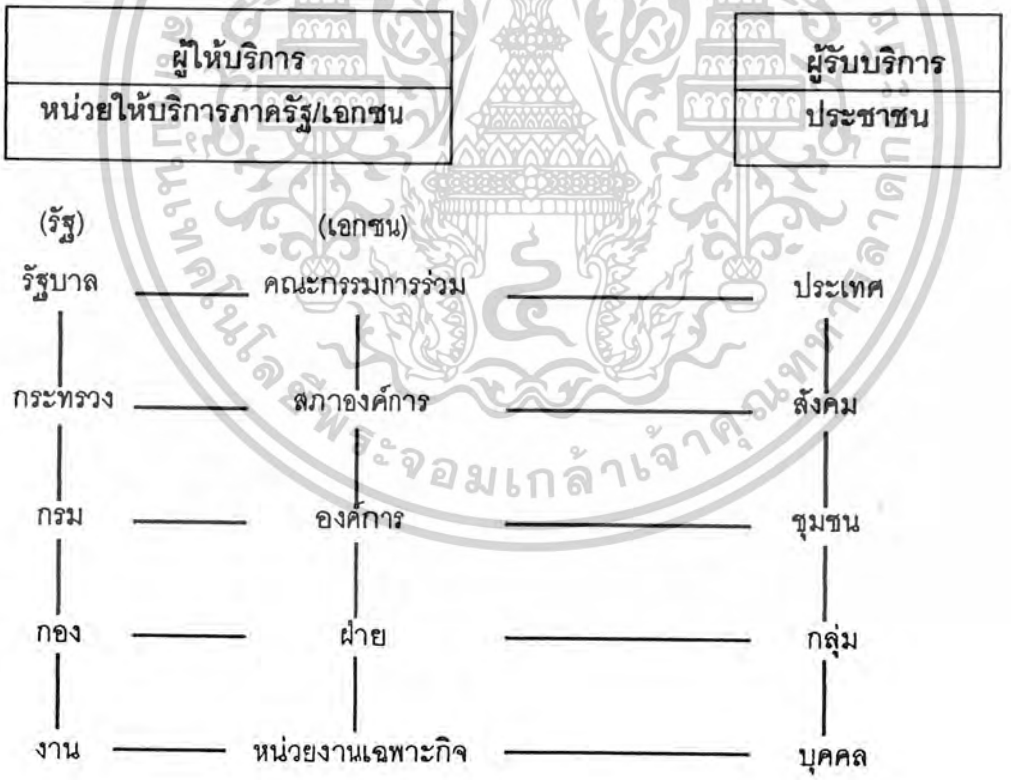

แผนภาพที่ 2.4 ผังการประสานงานของประชาสังคม

---

[1] ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม. <u>ประชาคมตำบล : หมายเหตุจากนักคิด.</u> กรุงเทพฯ : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา, 2541.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

การประสานงานระดับแนวตั้ง (vertical coordination) เป็นการประสานงานของหน่วยงานที่ให้บริการสังคมของภาครัฐและเอกชน เริ่มตั้งแต่รัฐบาลเป็นผู้กำหนดเป็นผู้กำหนดนโยบายให้กระทรวงรับไปปฏิบัติ และจำแนกส่วนงานออกเป็น กรม กอง งาน ส่วนภาคเอกชนได้แก่คณะกรรมการร่วมกับภาครัฐบาล สภาองค์การ องค์กร ฝ่าย และหน่วยงานปฏิบัติการเฉพาะกิจภาคสนามในการนี้หมายถึง การประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่ให้บริการสังคม ทุกระดับ ตั้งแต่ระดับ ผู้กำหนดนโยบาย ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงาน จำเป็นต้องมีความเข้าใจตรงกันในวัตถุประสงค์และแนวการดำเนินงาน ต้องให้ความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงาน เพื่อบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานตน ซึ่งถือเป็นอุดมการณ์ร่วมกัน เรียกว่า "เป็นการประสานงานภายในหน่วยงานเดียวกัน"

การประสานงานระดับแนวนอน (horizontal coordination) เป็นการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่ให้บริการสังคมประเภทต่างๆ ที่ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่หรือชุมชนเดียวกัน มีการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนได้ทันท่วงทีและส่งเสริมสวัสดิการทางสังคมให้เกิดขึ้นในชุมชนนั้นๆ การประสานงานระดับนี้เรียกว่า "การประสานงานระหว่างหน่วยงาน"

แผนภาพที่ 2.5 ผังการประสานงานระดับแนวนอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

2.2.4 เทคนิคและวิธีการทำงานร่วมกันในลักษณะประชาสังคม [1]

นักจัดระเบียบชุมชนได้ประยุกต์ความรู้ทางจิตวิทยาสังคมด้านการร่วมมือกัน (Cooperation) นำไปสู่กลวิธีดำเนินงานแบบเห็นต้องกันเป็นเอกฉันท์ (Consensus Strategy) และการต่อต้านหรือการแข่งขัน (Competition) นำไปสู่กลวิธีการดำเนินงานแบบขัดแย้งกัน (Conflict Strategy)

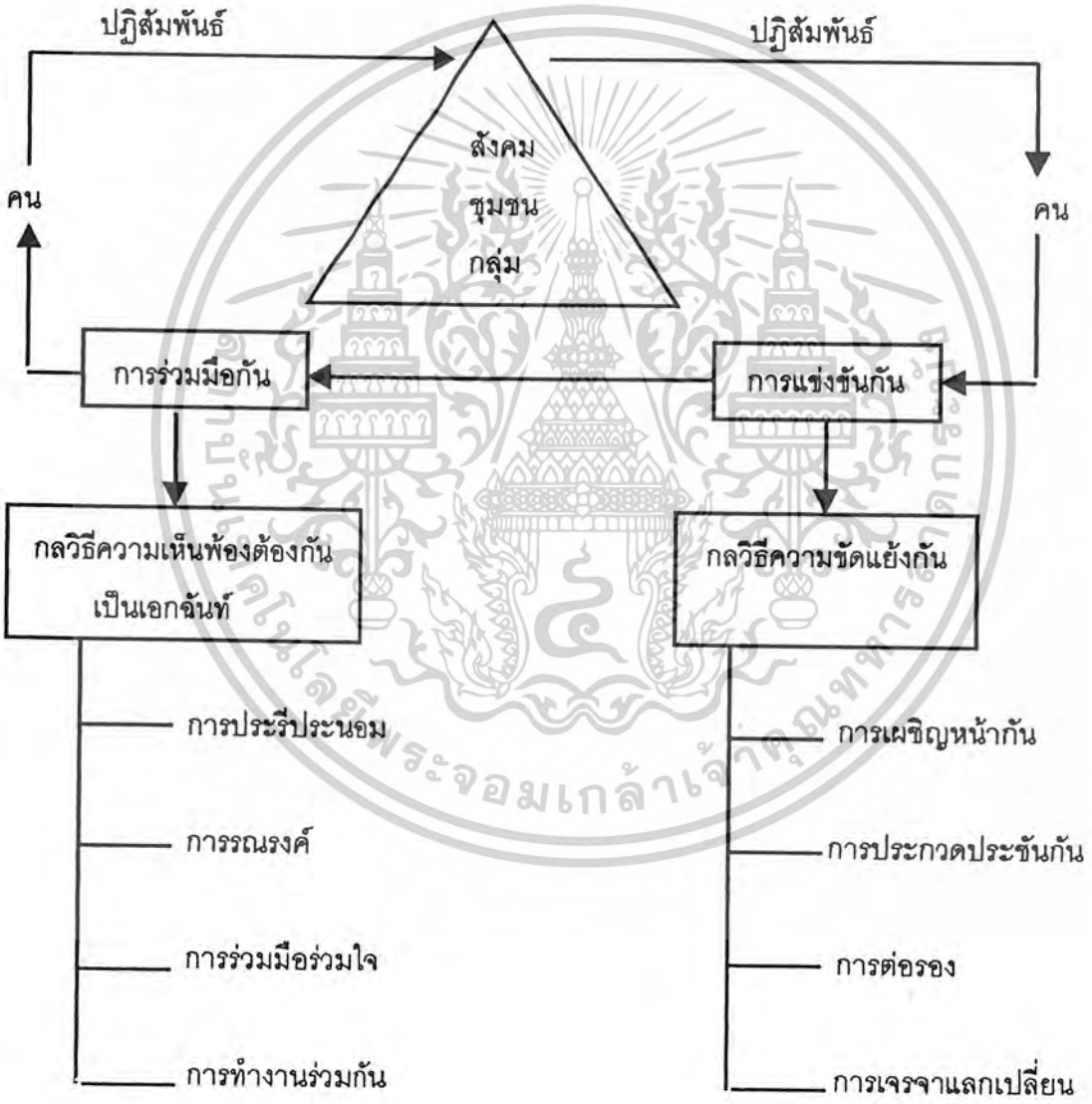

แผนภาพที่ 2.6 ผังการทำงานร่วมกันในลักษณะประชาสังคม

---

[1] ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม. **ประชาคมตำบล : หมายเหตุจากนักคิด.** กรุงเทพฯ : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา, 2541.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

การร่วมมือกัน หมายถึง การที่บุคคลหลายๆ คนทำงานด้วยกันเพื่อนำไปสู่จุดหมายร่วมกันและทำงานนั้นให้สำเร็จ

การแข่งขันกัน หมายถึง การที่บุคคลหลายๆ คนต่างฝ่ายต่างทำงานในสถานการณ์เดียวกันเพื่อนำไปสู่จุดุหมายส่วนตัวเพื่อทำงานนั้นให้บรรลุจุดมุ่งหมายส่วนตัวให้สำเร็จ

กลวิธีความเห็นพ้องต้องกันเป็นเอกฉันท์ จำเป็นต้องใช้การกระตุ้น (Catalyst) ให้ประชาชนตื่นตัว เข้าใจในศักยภาพของตนเองและผู้อื่น สามารถคิดอย่างเป็นระบบในปัญหาที่พบรับรู้และเข้าใจในปัญหาของชุมชนร่วมกันและรู้จักคิดหาทางแก้ไขป้องกันปัญหาของชุมชนด้วยตนเอง อาจใช้เทคนิคการให้ความรู้ความเข้าใจ การสัมมนา ฝึกอบรม การประชาสัมพันธ์ การสาธิต เป็นต้น

กลวิธีความขัดแย้งกัน อาจใช้ในกลุ่มที่มีความแตกต่างกันมาก ต้องการผลสำเร็จเป็นของตนเองมากกว่า หรือต้องการการแข่งขันสูง เช่น กลุ่มผู้ประกอบการค้า ต้องการความเป็นเลิศในการค้าของตนเอง อาจใช้เทคนิคการจัดการประกวดการผลิตสินค้า เพื่อสนับสนุนให้เป็นพ่อค้าตัวอย่างหรือเทคนิคการเจรจาต่อรองแลกเปลี่ยนข้อเสนอต่างๆ สำหรับชุมชนผู้ด้อยโอกาส หรือเสียเปรียบทางสังคม เช่น ต้านแรงงาน โดยคำนึงถึงหลักความเป็นธรรมทางสังคม (Social Jostice) และหลักของการช่วยเหลือเกื้อกูลทางสังคม (Social Care) เป็นสำคัญ

2.2.5 **งบประมาณดำเนินการ**

เจ้าของ องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ดและประชาชนเป็นเจ้าของโครงการร่วมกัน โดยงบประมาณดำเนินการส่วนใหญ่องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ดเป็นผู้รับผิดชอบ ส่วนการบริหารโครงการประชาชนมุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการ

งบประมาณ หลักการจัดสรรงบประมาณประจำปีจากสำนักงบประมาณแบ่งเป็น 2 ระยะคือ

1. งบประมาณในการจัดตั้งโครงการ ได้แก่
   - ค่าที่ดิน
   - ค่าก่อสร้าง
   - ค่าวัสดุอุปกรณ์
   - เงินเดือนเจ้าหน้าที่บริหารโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ซึ่งได้มาจาก

- งบประมาณประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด
- เงินช่วยเหลือจากกองทุน , สมาคม , มูลนิธิต่างๆ

2. งบประมาณดำเนินการของโครงการ ได้แก่

- ค่าวัสดุอุปกรณ์ที่จัดหาเพิ่มเติมในการจัดกิจกรรม
- ค่าบำรุงรักษาอาคารสถานที่และอุปกรณ์
- เงินเดือนเจ้าหน้าที่
- บุคลากรผู้ให้บริการกับโครงการในการจัดกิจกรรมต่างๆ

ซึ่งได้มาจาก

- งบประมาณประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด
- เงินช่วยเหลือจากเอกชน
- รายได้จากการให้เช่าสถานที่ เช่น สถานที่ในการจัดแสดง จัดประชุม จัดงานเลี้ยง และร้านค้าต่างๆในโครงการ
- ค่าธรรมเนียมของการเข้าชมการแสดงต่างๆ โดยทั่วไปกิจกรรมที่จัดขึ้นในโครงการจะให้บริการโดยไม่เก็บเงิน หรือเก็บในราคาที่ต่ำ เช่น ห้องออกกำลังกาย มีอุปกรณ์ ห้องเปลี่ยนเครื่องแต่งกาย สามารถเก็บเงินผู้มาใช้บริการเพื่อนำเงินมาบำรุงซ่อมแซมอุปกรณ์นั้นให้คงทนหรือดีขึ้นกว่าเดิม

กลุ่มเป้าหมาย

- ประชาชนทุกคนในสังคมที่จะมาทำกิจกรรมร่วมกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE

2.3 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับชุมชนเกาะเกร็ด

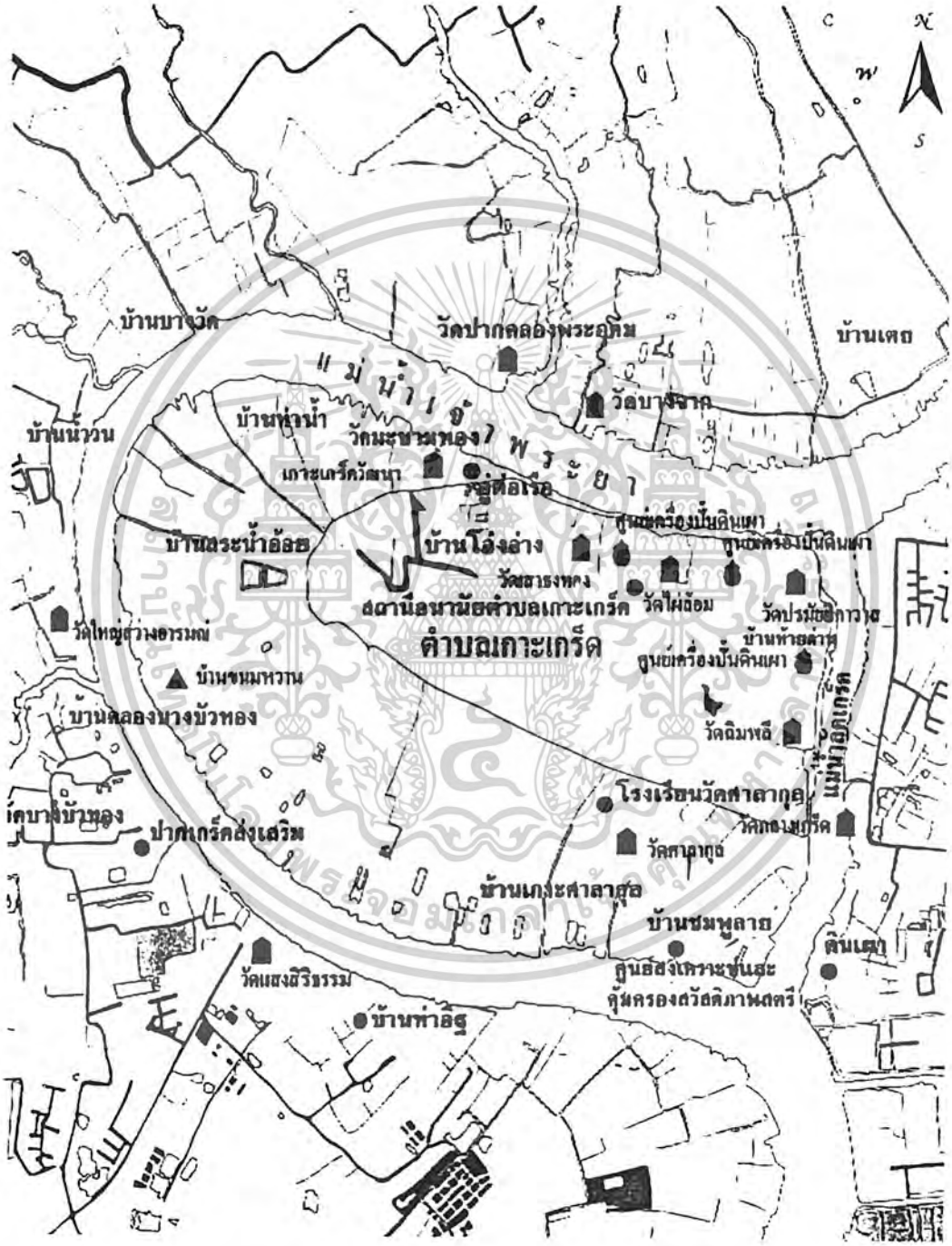

ภาพที่ 2.1 แสดงแผนที่เกาะเกร็ดและสถานที่สำคัญ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนที่แสดงบริเวณเกาะเกร็ด

เกาะเกร็ด ตั้งอยู่ที่ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีแม่น้ำล้อมรอบ คือแม่น้ำเจ้าพระยากับคลองลัดเกร็ด จึงเรียกกันว่า เกาะเกร็ด การเดินทางไปยังเกาะเกร็ดไปได้ 2 ทางคือทางรถยนต์ โดยนำรถยนต์ไปจอดที่วัดสนามเหนือ หรือวัดกลางเกร็ด อำเภอปากเกร็ด แล้วลงเรือที่ท่าวัดสนามเหนือ หรือท่าวัดกลางเกร็ด ไปยังเกาะเกร็ดได้ หรือถ้านั่งรถโดยสารไปก็สะดวกมาก เพราะมีรถโดยสารหลายสายไปปากเกร็ด แล้วเดินไปลงเรือที่ท่าวัดสนามเหนือไปยังเกาะเกร็ดได้เช่นกัน ถ้าหากไปทางเรือจะมีเรือด่วนจากกรุงเทพมหานครไปปากเกร็ด ซึ่งจอดรับคนโดยสารที่ท่าวัดราชสิงขร ท่าราษฎร์บูรณะ ท่าเตียน ท่าช้างวังหน้าท่าพระจันทร์ ท่าศิริราช และท่าเทเวศร์ เป็นต้น

บริเวณท่าเทียบเรือ

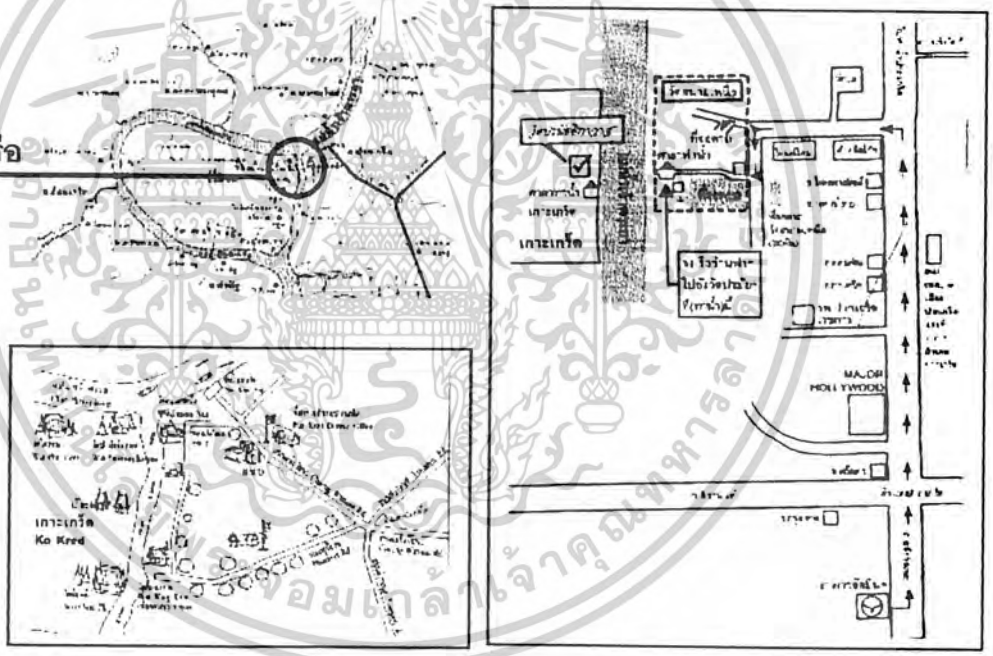

ภาพที่2.2 แผนที่แสดงการเดินทางไปเกาะเกร็ด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET C C CENTRE NONTHABURI

2.3.1 ประวัติชุมชนเกาะเกร็ด [1]

ที่มาของเกาะเกร็ดนั้น เนื่องมาจากในสมัยอยุธยามีเรือสินค้าทั้งในและต่างประเทศผ่านเข้ามาตามลำน้ำเจ้าพระยามากมาย เมื่อถึงรัชกาลสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวท้ายสระ (พ.ศ.2250 – 2275) ทรงพิจารณาถึงความจำเป็นที่จะต้องขุดคลองลัดตามลำน้ำเจ้าพระยาเพิ่มขึ้น เพื่อความสะดวกในการคมนาคม และการพัฒนาเศรษฐกิจของกรุงศรีอยุธยา จึงทรงมีพระราชดำริให้ขุดคลองลัดแม้น้ำเจ้าพระยา ช่วยเกาะเกร็ดที่แม่น้ำเจ้าพระยาไหลโค้งอ้อมไปทางทิศตะวันตก แล้วไหลออกมาทางทิศตะวันออกในปี พ.ศ. 2265 ดังปรากฏในพระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขาตอนหนึ่งว่า

"ในปีขาล จัตวาศกนั้น ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯให้พระธนบุรีเป็นแม่กอง เกณฑ์ไพร่พลคนหัวเมืองปากใต้ให้ได้คนหมื่นเศษให้ขุดคลองเกร็ดน้อยลัดคุ้ง บางบัวทองนั้นอ้อมนักขุดลัดให้ตรง พระธนบุรีรับสั่งแล้วถวายบังคมลามาให้เกณฑ์คนไพร่พลในบรรดาหัวเมืองปากใต้ได้คนหมื่นเศษให้ขุดคลองเกร็ดน้อยนั้นลึก 6 ศอก กว้าง 6 วา ยาวทางไกล ได้ 29 เส้นเศษขุด เดือนเศษจึงแล้ว พระธนบุรีนั้นจึงกลับมากราบทูลพระกรุณาให้ทราบทุกประการ "

เมื่อขุดคลองลัดแม่น้ำเจ้าพระยาได้แล้ว ทำให้การเดินเรือลัดเร็วขึ้น คลองที่ขุดมีขนาดกว้างเพียง 6 วา ลึก 6 ศอก และยาว 29 เส้น เรียกคลองนี้ในสมัยนั้นว่า คลองเกร็ดน้อย ต่อมานิยมเรียกกันว่า คลองลัดเกร็ด ต้นคลองหรือปากคลองเรียกกันว่า ปากเกร็ด ต่อมาคลองลัดเกร็ดได้ถูกความแรงของกระแสน้ำเซาะตลิ่งพัง จนกว้างมากขึ้นเรื่อยๆ กลายเป็นแม่น้ำไป บริเวณที่ดินที่เป็นเกาะเกร็ดจึงมีลักษณะเป็น "เกาะ"เรียกกันว่า "เกาะเกร็ด"

ในหนังสือโบราณเรียกเกาะเกร็ดซึ่งเป็นเกาะเล็กนี้ว่าเกร็ดน้อย (ที่เชียงราก จังหวัดปทุมธานี เรียกว่าเกร็ดใหญ่ เพราะเป็นเกาะใหญ่กว่าเกาะเกร็ด) อาจเป็นไปได้ว่าคนโบราณนิยมเรียกเกาะที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ว่า เกร็ด ต่อมามีการยกฐานะปากเกร็ดเป็นชื่อตำบลและชื่ออำเภอ ส่วนเกาะเกร็ดก็ได้รับการยกฐานะเป็นตำบลเกาะเกร็ดด้วย จนถึงปัจจุบันนี้

ในสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ตรงกับ พ.ศ. 2317 ได้โปรดเกล้า ฯ ให้ข้าหลวงไปรับครอบครัวมอญมาตั้งบ้านเรือนอยู่ในท้องที่ปากเกร็ด (รวมทั้งในเกาะเกร็ดด้วย) และสามโคก จังหวัดปทุมธานี เนื่องจากมอญพ่ายสงครามกับพม่า เมื่อมอญสู้พม่าไม่ได้จึงกวาดครอบครัวมาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร

---

[1] อลิสา รามโกมุท. <u>เกาะเกร็ด : วิถีชีวิตชุมชนมอญริมน้ำเจ้าพระยา</u>. กรุงเทพฯ : กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์, กรมศิลปากร, 2542.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงเลือกพื้นที่ช่วงเกาะเกร็ดและปากเกร็ดเป็นสถานที่ประกอบพระราชพิธีอัญเชิญพระแก้วมรกตและพระบาง ที่สมเด็จเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกอัญเชิญมาจากเวียงจันทน์ โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้ากรมขุนอินทรพิทักษ์เสด็จล่วงหน้าขึ้นไปในวันแรม 4 ค่ำ เดือน 3 ครั้นถึงวันขึ้น 4 ค่ำ เดือน 4จึงเสด็จขึ้นไปรับเสด็จ พระตำหนักบางธรณีด้วยพระองค์เอง สำหรับพระราชพิธีอัญเชิญพระแก้วมรกตและพระบางครั้งนี้ นับเป็นพระราชพิธีอันยิ่งใหญ่ที่ใช้บริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาในท้องที่ปากเกร็ดและเกาะเกร็ด มีการจัดกระบวนเรือเสด็จพระราชดำเนินทางชลมารค และกระบวนเรืออัญเชิญพระแก้วมรกตและพระบางที่ยิ่งใหญ่

ต่อมาในปี พ.ศ. 2358 ตรงกับสมัยรัชกาลที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ สมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยได้โปรดเกล้า ฯ ให้เจ้าฟ้ามงกุฎ (รัชกาลที่4) ไปรับครอบครัวมอญซึ่งหนีภัยสงครามมาจากพม่า มาอยู่ที่ด่านเจดีย์สามองค์ เมืองกาญจนบุรี และโปรดเกล้า ฯ ให้พระยาอภัยภูธร สมุหนายก ไปรับครอบครัวมอญเหล่านั้นมาอยู่ที่เมืองนนทบุรีบ้าง ปทุมธานีบ้าง เมืองเชื่อนขันธ์ (พระประแดง) บ้าง ดังนั้นจึงมีครอบครัวมอญมาอาศัยอยู่ในเกาะเกร็ด และในท้องที่หลายตำบลของอำเภอปากเกร็ดรวม 2 ครั้ง คือ พ.ศ. 2317 และ พ.ศ. 2358

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์มักเสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐานยังพระราชวังบางปะอินเสมอ กล่าวกันว่าทรงแวะพักเรือพระที่นั่งตามวัดต่างๆ บริเวณปากเกร็ดและเกาะเกร็ดนี้ทุกวัดทีเดียว และพระองค์ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ บูรณะปฏิสังขรณ์วัดปรมัยยิกาวาสถวายเป็นพระราชกุศลร่วมกับพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรม สมเด็จพระสุดารัตนราชประยูร พระบรมวงศานุวงศ์ผู้ใหญ่ที่ทรงอภิบาลทำนุทำรุงสมเด็จพระเทพศิรินทราพระบรมราชชนนี และพระองค์มาตั้งแต่ครั้งยังทรงพระเยาว์

ในสมัยเปลี่ยนแปลงการปกครองหลัง พ.ศ. 2475 และช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 หมู่บ้านตำบลย่านปากเกร็ดและเกาะเกร็ดริมแม่น้ำเจ้าพระยา กลายเป็นแหล่งหลบซ่อนตัวเพื่อเตรียมรับภาวะวิกฤตในกรุงเทพฯ นักการเมืองและข้าราชการชั้นผู้ใหญ่หลายท่านได้มาสร้างบ้านสำรองฉุกเฉินไว้ ต่อมาทางราชการได้ยึดบ้านดังกล่าวได้หมด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

2.3.2 สภาพทั่วไปของชุมชน

ภาพที่ 2.3 แสดงภาพถ่ายทางอากาศเกาะเกร็ด

1. **สภาพโดยทั่วไปของเกาะเกร็ด**

ที่ตั้ง

เป็นพื้นที่ที่มีแม่น้ำเจ้าพระยาล้อมรอบ ตั้งอยู่ ทางทิศใต้ของอำเภอปากเกร็ดระยะห่างประมาณ 2 กิโลเมตร

ทิศเหนือ	จดตำบลคลองพระอุดม
ทิศใต้	จดตำบลท่าอิฐ
ทิศตะวันออก	จดตำบลปากเกร็ด
ทิศตะวันตก	จดตำบลอ้อมเกร็ด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

เนื้อที่

มีเนื้อที่ 4.2 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 2,625 ไร่ เป็นพื้นที่ทำการเกษตร 1,268 ไร่ หรือร้อยละ 44.65

ภูมิประเทศ

เป็นเกาะมีน้ำล้อมรอบ พื้นที่ทั่วไปเป็นสวนผลไม้ บริเวณส่วนกลางเกาะเป็นพื้นที่กว้างว่างเปล่ามีน้ำท่วมถึงตลอดทั้งเกาะในช่วงฤดูฝน

หมู่บ้าน

จำนวนหมู่บ้านในเขต อบต. เต็มทั้งตำบล 7 หมู่บ้าน (1,215 ครัวเรือน) ได้แก่

หมู่ที่ 1 บ้านลัดเกร็ด
หมู่ที่ 2 บ้านศาลากุลนอก
หมู่ที่ 3 บ้านศาลากุลใน
หมู่ที่ 4 บ้านคลองน้ำอ้อย
หมู่ที่ 5 บ้านท่าน้ำ
หมู่ที่ 6 บ้านบ้านเสาธงทอง
หมู่ที่ 7 บ้านโอ่งอ่าง

ประชากร

ประชากรทั้งสิ้น 7,013 คน แยกเป็นชาย 3,499 คน เป็นหญิง 3,514 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 1,477 คน / ตารางกิโลเมตร จากจำนวนประชากรทั้งหมดของตำบล แยกตามการตั้งถิ่นฐานและเชื้อชาติได้ดังนี้

1. หมู่ที่ 1,6,7 มีประชากรเชื้อชาติมอญร้อยละ 43 ของประชากรทั้งตำบล
2. หมู่ที่ 2,3 ประชากรซึ่งอาศัยอยู่บริเวณริมแม่น้ำมีประชากรที่นับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 15 ของประชากรทั้งตำบล
3. หมู่ที่ 2,3,4,5 เป็นประชากรเชื้อชาติไทย ไทย – จีน บางส่วนร้อยละ 42 ของประชากรทั้งตำบล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

ตารางที่ 2.1 ตารางเปรียบเทียบประชากร

หมู่ที่	จำนวนครัวเรือน	ประชากร	
		ชาย	หญิง
หมู่ 1	198	512	605
หมู่ 2	220	598	655
หมู่ 3	167	468	510
หมู่ 4	99	252	323
หมู่ 5	207	470	553
หมู่ 6	142	379	440
หมู่ 7	81	171	197
รวม	**1114**	**2850**	**3192**

ตารางที่ 2.2 ตารางแสดงเนื้อที่และจำนวนครัวเรือนของตำบลเกาะเกร็ด

	เนื้อที่ (ไร่)	สัดส่วน (%)	จำนวนครัวเรือน
หมู่ที่ 1 บ้านลัดเกร็ด	580	20.42	198
หมู่ที่ 2 บ้านศาลากุลนอก	280	9.86	220
หมู่ที่ 3 บ้านคลองศาลากุล	759	26.72	167
หมู่ที่ 4 บ้านคลองสระน้ำอ้อย	303	10.67	99
หมู่ที่ 5 บ้านท่าน้ำ	508	17.89	207
หมู่ที่ 6 บ้านเสาธงทอง	230	8.10	142
หมู่ที่ 7 บ้านโอ่งอ่าง	180	6.34	81
รวม	**2,840**	**100.00**	**1,114**

ที่มา องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด, <u>รายงานและแผนพัฒนาตำบลเกาะเกร็ดประจำปี 2545</u>. นนทบุรี : มกราคม 2545.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชน[1]

อาชีพ

โดยทั่วไปเป็นชาวสวน เครื่องปั้นดินเผา บางส่วนเป็นข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ และพนักงานบริษัท รายได้เฉลี่ย 78,000 บาท / ปี

เกษตรกรมีที่ดินเป็นของตนเอง ร้อยละ 72.80

ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพมากกว่าหนึ่งอาชีพในส่วนอาชีพหัตถกรรม – อุตสาหกรรมในครัวเรือน ทำเครื่องปั้นดินเผาในหมู่ที่ 1,2,5,6,7 และการสานเข่งปลาทูในหมู่ที่ 2,3,4,5

เกษตรส่วนใหญ่ทำสวนผลไม้ยืนต้น ผลผลิตสูงสุดอยู่ที่หมู่ 4 และต่ำสุดอยู่ที่หมู่ 5 การปลูกผักมีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 50 ไร่ อยู่ในหมู่ที่ 2,3,4,5 ด้านการตลาดมีพ่อค้าในท้องถิ่นมารับซื้อที่สวนเป็นส่วนใหญ่

ภาพที่ 2.4 แสดงการทำสวน

ภาพที่ 2.5 แสดงการทำเครื่องปั้นดินเผา

หน่วยธุรกิจใน อบต.

ปั๊มน้ำมันและก๊าซ 1 แห่ง (ร้านค้าขายปลีก)

สภาพทางสังคมของชุมชน

ประชากรส่วนใหญ่สามารถอ่านออกเขียนได้ จบการศึกษาภาคบังคับ ร้อยละ 62 และกำลังศึกษาในระดับต่างๆ อีกร้อยละ 23

ประชากรนับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 85 นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 15

---

(1) องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด, <u>รายงานและแผนพัฒนาตำบลเกาะเกร็ดประจำปี 2545</u>. นนทบุรี : มกราคม 2545.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การศึกษา

- โรงเรียนประถมศึกษา 2 แห่ง
- โรงเรียนมัธยมศึกษา 1 แห่ง
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ 1 แห่ง
- ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านห้องสมุดประชาชน 7 แห่ง

สถาบันและองค์การทางศาสนา

- วัด / สำนักสงฆ์ 5 แห่ง
- ศาลเจ้า 5 แห่ง

การสาธารณสุข

สถานีอนามัยประจำตำบล / หมู่บ้าน 2 แห่ง

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- สถานีตำรวจชุมชน 1 แห่ง

การบริการพื้นฐานชุมชน

การคมนาคม

- เส้นทาง คสล.ถนนหลัก 1 สาย เส้นทาง คสล. ทางแยก 9 ซอย
- ท่าเรือ 6 แห่ง
- โป๊ะเทียบเรือ 16 แห่ง

การโทรคมนาคม

- โทรศัพท์เข้าถึง 7 หมู่บ้าน
- โทรศัพท์สาธารณะ 7 แห่ง

การไฟฟ้า

- ไฟฟ้าเข้าถึง 7 แห่ง

แหล่งน้ำธรรมชาติ

- คลอง 11 แห่ง

แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

- ประปาบาดาล 7 แห่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน

พื้นที่ส่วนใหญ่ของเกาะเกร็ดมีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วม บริเวณกลางเกาะเป็นที่ราบลุ่ม ลาดต่ำไปทางพื้นที่ริมแม่น้ำ ในฤดูน้ำหลากระหว่างเดือนกันยายนถึงพฤศจิกายน น้ำจะท่วมบริเวณพื้นที่เกษตรกรรมเป็นประจำ อากาศที่เกาะเกร็ดร้อนชื้น มีฝนตกชุกในช่วงฤดูฝน บางปีเกิดอุทกภัย พื้นที่ทั่วไปไม่แห้งแล้งเพราะมีพื้นที่ที่เป็นสวนผลไม้อยู่มากและมีน้ำล้อมรอบทำให้มีความชุ่มชื้นตลอดปี

ลักษณะดินบริเวณเกาะเกร็ดส่วนใหญ่เป็นดินเหนียว สีเทาปนสีเขียวมะกอกหรือมีจุดประสีเทา และสีน้ำตาลปนเหลืองหรือสีน้ำตาลอ่อนปนเขียวมะกอก เนื้อละเอียดน้ำซึมผ่านได้ยากเหมาะแก่การทำเครื่องปั้นดินเผา ชาวมอญเกาะเกร็ดใช้ดินเหนียวที่เกาะเกร็ดทำเครื่องปั้นดินเผาตั้งแต่เริ่มแรกจนเมื่อประมาณ 50 ปีที่ผ่านมา เจ้าของเรือกสวนไร่นาบนเกาะเกร็ดไม่ยอมขายหรือให้ชาวมอญนำดินในที่ของตนไปใช้ทำเครื่องปั้นดินเผา ชาวมอญต้องซื้อดินจากจังหวัดปทุมธานีมาใช้ทำเครื่องปั้นดินเผาแทนดินเหนียวเนื้อดีของเกาะเกร็ด

เกาะเกร็ดล้อมรอบด้วยแม่น้ำเจ้าพระยา และมีคลองแยกจากแม่น้ำเจ้าพระยาเข้าไปภายในพื้นที่ทั้ง 7 หมู่บ้าน เป็นทั้งคลองส่งน้ำเข้าไปใช้ในการเกษตรกรรมและการอุปโภคต่างๆ และเป็นคลองระบายน้ำหรือระบายน้ำโสโครก ลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยา ปัจจุบันคลองเหล่านี้ตื้นเขินไม่มากยังไม่ได้รับการขุดลอก ชาวเกาะเกร็ดจึงใช้น้ำบาดาลในการอุปโภคและใช้น้ำจากคลองต่างๆ เพื่อการเกษตรกรรมเป็นหลัก

การตั้งบ้านเรือนของชุมชน

การตั้งบ้านเรือนอยู่อาศัยของประชากรในบริเวณเกาะเกร็ดตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ส่วนใหญ่ตั้งบ้านเรือนอยู่หนาแน่นบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยารอบๆ เกาะ เหมือนวิถีชีวิตชาวไทยทั่วไปในอดีตที่นิยมตั้งบ้านเรือนอยู่ริมน้ำเพื่อความสะดวกสบายในการใช้น้ำอุปโภคบริโภค และใช้เป็นเส้นทางคมนาคม

การตั้งบ้านเรือนของประชาชนตำบลเกาะเกร็ด มี 2 ลักษณะคือ ตั้งบ้านเรือนเป็นกลุ่ม เช่น บริเวณริมแม่น้ำ ริมทางเดินสาธารณะใกล้กับสถานที่สำคัญต่างๆ เช่น วัด โรงเรียน โรงงาน เครื่องปั้นดินเผา เป็นชุมชนเล็กๆ หลายชุมชน อีกลักษณะหนึ่งคือตั้งบ้านเรือนแบบกระจายตามพื้นที่เกษตรกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

ภาพที่ 2.6 การตั้งบ้านเรือนในชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

ศักยภาพในชุมชน [1]

ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล

(1) จำนวนบุคลากร	จำนวน	18	คน
- ตำแหน่งในสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน	14	คน
- ตำแหน่งส่วนการคลัง	จำนวน	3	คน
- ตำแหน่งส่วนโยธา	จำนวน	1	คน
(2) ระดับการศึกษาของบุคลากร			
- ประถมศึกษา	จำนวน	10	คน
- มัธยมศึกษา/อาชีวศึกษา	จำนวน	19	คน
- ปริญญาตรี	จำนวน	5	คน

(3) รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 จำนวนทั้งสิ้น 6,377,129.23 บาท แยกเป็น

รายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง	314,,844.77	บาท
รายได้ที่ส่วนราชการต่างจัดเก็บให้	3,654,984.46	บาท
เงินอุดหนุนจากรัฐบาล	1,207,300.00	บาท
เงินรายได้ที่ อบต. จัดหาเอง (กิจการพาณิชย์)	1,200,000.00	บาท

ภาพที่ 2.7 สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด

---

[1] องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด, <u>รายงานและแผนพัฒนาตำบลเกาะเกร็ดประจำปี 2545</u>. นนทบุรี : มกราคม 2545.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

ศักยภาพของชุมชนและพื้นที่

1. การรวมกลุ่มของประชาชน

จำนวนกลุ่มทุกประเภท	6	กลุ่ม
- กลุ่มอาชีพ	4	กลุ่ม
- กลุ่มออมทรัพย์	1	กลุ่ม
- กลุ่มอื่น ๆ	1	กลุ่ม

2. มวลชนจัดตั้ง

- ลูกเสือชาวบ้าน 3 รุ่น 200 คน

2.3.3 สถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน

ตำบลเกาะเกร็ดเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดนนทบุรี และของประเทศ ในปัจจุบันกำลังเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ เพราะว่าเกาะเกร็ดตั้งอยู่ใกล้กับกรุงเทพมหานคร อีกทั้งการเดินทางก็สะดวกทั้งทางบก และทางน้ำ และที่สำ าญด้วยสภาพของความเป็นเกาะที่มีสภาพแวดล้อมที่ดีไม่มีปัญหาด้านมลพิษ และมีแหล่งโบราณสถานและโบราณวัตถุที่คุณค่าทางประวัติศาสตร์มากมาย เช่น วัดปรมัยยิกาวาส มีจิตรกรรมฝาผนังที่พระอุโบสถซึ่งเป็นภาพฝีพระหัตถ์หม่อมเจ้าประวิชในพระเจ้าราชวงศ์เธอกรมขุนราชศรีหวิกรม เป็นภาพแสดงชุดธุดงวัตร 13 ประการและพุทธประวัติมีพระมหารามัญเจดีย์เป็นเจดีย์รามัญที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดให้สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2421 ภายในบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ , พระนนทมุนินทร์ ซึ่งเป็นพระพุทธรูปประจำจังหวัดนนทบุรี ฯลฯ วัดเสาธงทอง มีเจดีย์ย่อมุมไม้สิบสอง ศิลปะสมัยอยุธยา เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีขนบธรรมเนียมประเพณีเครื่องปั้นดินเผา อาหารพื้นเมืองของชาวรามัญที่สืบสานมายาวนานนับร้อยๆ ปี และยังคงอนุรักษ์รูปแบบไว้ได้เป็นอย่างดี นับว่าเป็นสถานที่หนึ่งที่ควรจะเข้ามาเที่ยวชมและศึกษา เป็นอย่างยิ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

วัดปรมัยยิกาวาส

วัดนี้ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของเกาะ และอยู่ตรงมุมของแม่น้ำเจ้าพระยากับคลองลัดเกร็ดพอดี ถ้าหากจะข้ามเรือจากตัวอำเภอปากเกร็ด ต้องข้ามที่ท่าวัดสนามเหนือ ใต้ตลาดปากเกร็ดเล็กน้อย ส่วนเรือนำเที่ยวที่มาจากกรุงเทพมหานครมักมาจอดที่วัดนี้ เพราะเป็นวัดใหญ่และเป็นวัดสำคัญของเกาะเกร็ดเนื่องจากมีโบราณสถานที่เก่าแก่และน่าศึกษาน่าชมมากมาย

วัดปรมัยยิกาวาส เดิมชื่อวัดปากอ่าว อาจจะเป็นเพราะว่าวัดตั้งอยู่ตรงแม่น้ำเจ้าพระยาที่มีคลองลัดเกร็ดแยกไปลงมาทางทิศใต้พอดีนั้นเอง วัดนี้สร้างขึ้นตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนปลายเมื่อคนมอญอพยพมาอาศัยอยู่ที่เกาะเกร็ดนี้จึงได้ร่วมกันสร้างวัดขึ้น ถือว่าเป็นวัดที่มีความสำคัญของคนมอญ เคยเป็นที่สถิตของสังฆราชฝ่ายรามัญที่พระสุเมธาจารย์ด้วย คนมอญเรียกวัดนี้เป็นภาษามอญว่าเพี้ยมู่ฮะเติ้ง ปัจจุบันวัดนี้ก็ยังเป็นที่รวมทำบุญในโอกาสสำคัญของคนมอญ เช่น วันทำบุญออกพรรษา และตักบาตรดอกไม้ เป็นต้น

หลังจากวัดนี้สร้างขึ้นครั้งแรกในสมัยอยุธยาตอนปลายแล้ว ต่อมาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงโปรดให้สถาปนาใหม่ทั้งพระอาราม และได้รับพระราชทานนามใหม่ว่า วัดปรมัยยิกาวาส เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลร่วมกับพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมสมเด็จพระสุดารัตนราชประยูร พระบรมวงศานุวงศ์ผู้ใหญ่ที่ททรงอภิบาลทำนุบำรุงสมเด็จพระเทพศิรินทราพระบรมราชชนนี และพระองค์มาตั้งแต่ครั้งยังทรงพระเยาว์ปัจจุบันวัดปรมัยยิกาวาส เป็นอารามหลวงชั้นโทชนิดราชวรวิหารด้วย

โบราณวัตถุสถานที่น่าชม คือ พระอุโบสถ และจิตรกรรมฝาผนังภายในพระอุโบสถ ซึ่งเป็นฝีพระหัตถ์ของหม่อมเจ้าประวิชชุมสาย เป็นภาพธุดงควัตร และพุทธจริยาวัตรที่สวยงามมากหน้าบันพระอุโบสถมีปูนปั้นตราพระเกี้ยว อันเป็นตราประจำพระองค์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯประดิษฐานอยู่ แวดล้อมด้วยลวดลายปูนปั้นที่สวยงามมาก รอบพระอุโบสถมีรั้วและบานประตูเหล็ก ที่เสาประตูเหล็กมีรูปหล่อศรีษะนักรบโรมันโบราณด้วย ด้านหน้าพระอุโบสถมี ศาลารับเสด็จ หลังหนึ่ง เดิมมี 2 หลัง แต่พังลงน้ำไปหลังหนึ่งเพราะตลิ่งถูกน้ำกัดเซาะ ศาลารับเสด็จนี้เคยเป็นที่รับเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล กับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เมื่อเดือนพฤษภาคม 2489 เพื่อทรงเยี่ยมราษฎรชาวไทยและชาวรามัญในอำเภอปากเกร็ด ทางทิศตะวันตกของพระอุโบสถมี เจดีย์องค์ใหญ่แบบมอญ ซึ่งจำลองแบบพระธาตุเจดีย์มุเตา จากเมืองหงสาวดี และมีพระบรมสารีริกธาตุบรรจุไว้ด้วย ถัดไปมี วิหารพระพุทธไสยาสน์ องค์พระพุทธไสยาสน์เข้าใจว่าสร้างขึ้นในสมัยอยุธยาตอนปลาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET C C CENTRE NONTHABURI

ภาพที่ 2.8 วัดปรมัยยิกาวาส

ภาพที่ 2.9 พระเจดีย์ใหญ่

ภาพที่ 2.10เจดีย์เอียงริมแม่น้ำ

สวนพระวิหารสร้างขึ้นใหม่ในสมัยรัชกาลที่ 5 ที่เพดานพระวิหารมีภาพเขียนตราเครื่องราชอิสริยาภรณ์ปฐมจุลจอมเกล้าวิเศษด้วย หลังพระวิหารมีพระนนทมุนินท์ ซึ่งเป็นพระพุทธรูปประจำจังหวัดนนทบุรีประดิษฐานอยู่ด้วย และมีพระพุทธรูปที่ระเบียงวิหารคดถึง 46 องค์ ที่ริมแม่น้ำ มีเจดีย์เอียงองค์เล็ก ตั้งเด่นสง่ามองเห็นได้แต่ไกล ทั้งเวลานั่งเรือไปตามแม่น้ำเจ้าพระยา หรือมองจากฝั่งอำเภอปากเกร็ดด้วยเจดีย์เอียงองค์นี้ถือเป็นเอกลักษณ์พิเศษของวัด

บริเวณนี้ทางวัดได้ปลูกต้นไม้ไว้เป็นสวนพักผ่อนดีมากมีต้นไม้ที่น่าสนใจเรียกกันว่า ต้นสามกษัตริย์ คือ มีต้นโพธิ์ต้นไทร และต้นหว้า ขึ้นรวมเป็นต้นเดียวกัน เป็นต้นไม้เก่าแก่อายุไม่ต่ำกว่า 100 ปีแน่นอน ใกล้ๆ กันมี ปราสาทห้ายอดแบบรามัญ ซึ่งสร้างด้วยไม้และประดับด้วยกระดาษสีฉลุลาย ทางวัดสร้างขึ้นเพื่อพระราชทานเพลิงศพท่านเจ้าคุณพระไตรสรณธัช (มาลัย ธาตุสุวรรณ) อดีตเจ้าอาวาสวัดปรมัยยิกาวาล เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2540 เสียดายที่ปัจจุบันชำรุดมากแล้ว

นอกจากนี้วัดปรมัยยิกาวาสยังมีสิ่งที่น่าศึกษาน่าชมอีกคือ พิพิธภัณฑ์ ซึ่งมีโบราณวัตถุแสดงให้ชมมากพอสมควร เช่นโลงเหมมอญ (เป็นโลงศพที่สร้างให้พระสงฆ์ที่คนในชุมชนนับถือศรัทธา)กากะเยีย (เครื่องสำหรับวางหนังสือใบลาน ทำด้วยไม้ 8 อันร้อยไขว้กัน)ตู้พระธรรมลายรดน้ำ สมุดข่อย พัดรอง และพระไตรปิฎกภาษามอญที่ได้รับพระราชทานจากรัชกาลที่ 5 เป็นต้น และอีกแห่งที่น่าแวะไปชมคือ โรงทำลูกหนู อยู่ใกล้ๆ พระวิหาร ซึ่งเป็นโรงที่ทางวัดเคยทำลูกหนู ยังมีอุปกรณ์การทำลูกหนู และกระบอกลูกหนูให้ชมด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

ภาพที่ 2.11 แสดงวัดไผ่ล้อม

วัดไผ่ล้อม

วัดไผ่ล้อม ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา และอยู่ทางทิศตะวันตกของวัดปรินัยยิกาวาส ห่างจากวัดปรมัยยิกาวาสตามทางเดินประมาณ 350 เมตร เข้าใจว่าวัดนี้คงสร้างสมัยอยุธยาตอนปลายเช่นกัน โบราณสถานของวัด ที่น่าชมคือพระอุโบสถ ซึ่งมีหน้าบันจำหลักไม้เป็นรูปดอกไม้ที่สวยงาม มีคันทวยและบัวหัวเสาที่มีความงามไม่แพ้กัน ด้านหน้าของพระอุโบสถมีเจดีย์ 2 องค์มีฐานเป็นสี่เหลี่ยมย่อมุมไม้สิบสอง ซึ่งคนมอญเรียกว่าเพียะโต้ ทั้งพระอุโบสถและเจดีย์ได้รับการบูรณะจนดูเสมือนสร้างขึ้นใหม่

วัดเสาธงทอง

วัดเสาธงทอง ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาเช่นกัน และอยู่ทางทิศตะวันตกของวัดไผ่ล้อม ห่างจากวัดไผ่ล้อมประมาณ 300 เมตร ดังนั้นวัดเสาธงทอง วัดไผ่ล้อม และวัดปรมัยยิกาวาสจึงอยู่ไม่ไกลกันมากนัก เดิมวัดเสาธงทองมีชื่อว่า วัดสวนหมาก เข้าใจว่าเมื่อสร้างวัดใหม่ ๆ คงมีสวนหมากมาก หรือที่ตั้งวัดอาจเป็นสวนหมากมาก่อนก็ได้ สันนิษฐานกันว่าวัดนี้ได้รับการปฏิสังขรณ์ในตอนปลายรัชกาลที่ 4โดยเจ้าจอมมารดาอำภา ในรัชกาลที่ 2 และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเคยเสด็จวัดนี้เมื่อปี พ.ศ. 2440 และได้เสด็จชมสวนสะท้อนห่อที่เกาะเกร็ดด้วย โบราณสถานของวัดเสาธงทอง คือ พระอุโบสถ ซึ่งซ่อมแซมใหม่ทั้งหลัง จนดูเสมือนเป็นพระอุโบสถสร้างใหม่ เจดีย์เหลี่ยมย่อมุมไม้สิบสอง และมีเจดีย์บริวารเล็กๆ ล้อมรอบอีก 12 องค์ ซึ่งคนมอญเรียกว่า เพียะอาล้าด หรือ พระธุตังคธาตุเจดีย์ ใกล้ๆ พระอุโบสถมีเจดีย์อีก 2 องค์ องค์หนึ่งเป็นทรงระฆังกลม อีกองค์หนึ่งทำองค์ระฆังเป็นดูคล้ายผลมะเฟือง พระวิหารยังไม่ได้ซ่อมแซม จึงพบเห็นลวดลายปูนปั้นที่ซุ้มประตูและซุ้มหน้าต่างที่สวยงาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

ภาพที่ 2.12 เจดีย์และพระอุโบสถวัดเสาธงทอง

ศาลาเจ้าจอมมรกต เป็นศาลาท่าน้ำ ซึ่งเจ้าจอมมรกตในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าอยู่หัวสร้างถวาย ปัจจุบันซ่อมแซมใหม่เช่นกัน หอสวดมนต์และหมู่กุฏิสงฆ์ เป็นอาคารทรงไทย มีลวดลายไม้ฉลุและจิตรกรรมฝาผนังด้วย สร้างเมื่อราว พ.ศ. 2456 สะพานข้ามคลองเก่า เป็นสะพานคอนกรีตเสริมเหล็กข้ามคลองในบริเวณวัด แต่คลองตื้นเขินมากแล้ว ต้นยางใหญ่อยู่ใกล้พระอุโบสถ เป็นต้นยางขนาดใหญ่วัดรอบต้นได้ถึง 5.75 เมตร อายุราว 200 ปี และที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยายังมีต้นโพธิ์ใหญ่ 2 ต้น ต้นมะขามใหญ่อีก 1 ต้นด้วย

ตึกขุนเทพภักดี (สง จารุสังข์)

เป็นตึกที่ขุนเทพภักดีสร้างเป็นอาคารโรงเรียนมัธยม เมื่อปี พ.ศ. 2451 ปัจจุบันทำเป็นห้องสมุด

ภาพที่ 2.13 แสดงตึกขุนเทพภักดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

วัดฉิมพลี

ภาพที่ 2.14 แสดงพระอุโบสถวัดฉิมพลี

วัดฉิมพลี ตั้งอยู่ริมคลองลัดเกร็ด และอยู่ทางทิศใต้ของวัดปรมัยยิกาวาส ห่างจากวัดปรมัยยิกาวาส ประมาณ 800 เมตร ถ้าหากจะไปชมวัดนี้ โดยข้ามฟากที่ท่าวัดกลางเกร็ดจะสะดวกมากกว่า เพราะเมื่อขึ้นจากท่าเรือฝั่งเกาะเกร็ดแล้ว เดินขึ้นไปทางทิศเหนืออีกเล็กน้อยก็ถึงวัดนี้

วัดฉิมพลีเป็นวัดสมัยอยุธยาตอนปลายอีกวัดหนึ่ง เดิมชื่อวัดป่าฝ้าย สันนิษฐานกันว่า พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงปฏิสังขรณ์แล้วทรงตั้งชื่อใหม่ว่าวัดฉิมพลีสุทธาวาส ตามชื่อเดิมของพระองค์คือ เจ้าฟ้าชายฉิม โบราณสถานของวัดที่น่าชมคือ พระอุโบสถ ซึ่งมีฐานโค้งแบบท้องเรือสำเภา หน้าบันจำหลักไม้เป็นรูปเทพทรงราชรถล้อมรอบด้วยลายดอกไม้ ซุ้มประตูและซุ้มหน้าต่างมีลวดลายปูนปั้นที่สวยงาม ด้านเหนือของพระอุโบสถมีเจดีย์เหลี่ยมย่อมุมไม้สิบสองและมีเจดีย์องค์เล็ก 4 องค์ล้อมรอบองค์ใหญ่ องค์ระฆังประดับด้วยกระจกสีสวยงามในบริเวณวัดมี ตุ๊กตาหิน เข้าใจว่านำมาจากเมืองจีน ในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

วัดป่าเลไลยก์

ภาพที่ 2.15 แสดงพระอุโบสถวัดป่าเลไลยก์

วัดป่าเลไลยก์ เป็นวัดร้างตั้งอยู่ติดกับวัดฉิมพลี ปัจจุบันจึงรวมถึงวัดฉิมพลี ยังมีโบราณสถานของวัดเหลืออยู่คือ พระอุโบสถ กับ เจดีย์เหลี่ยมย่อมุมไม้สิบสอง 2 องค์ กล่าวกันว่าภายในพระอุโบสถเคยมีพระประธานเป็นพระพุทธรูปสัมฤทธิ์ปางมารวิชัย หน้าตักกว้าง 3 ศอก ปัจจุบันถูกขโมยไปแล้ว ทั้งพระอุโบสถและเจดีย์ชำรุดทรุดโทรมและมีหญ้าขึ้นรก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

วัดศาลากุล

วัดศาลากุล ตั้งอยู่เกือบกลางเกาะเกร็ด และอยู่ในหมู่ที่ 3 บ้านเกาะศาลากุล การเดินทางไปยังวัดนี้ถ้าหากข้ามเรือที่ท่าวัดกลางเกร็ด เมื่อขึ้นที่ท่าเกาะเกร็ด จะมีถนนไปถึงวัดนี้ได้ ระยะทางประมาณ 1,400 เมตร กล่าวกันว่าวัดนี้เป็นวัดเก่าเช่นกัน เดิมตั้งอยู่ริมแม่น้ำ เนื่องจากดินริมแม่น้ำงอกขึ้นเรื่อยๆ ปัจจุบันนี้จึงอยู่เกือบกลางเกาะเกร็ด สันนิษฐานกันอีกว่า ชื่อวัดเดิมชื่อ วัดศาลากุน เป็นชื่อที่ได้มาจากผู้สร้างศาลาถวายวัด ผู้สร้างคือ เจ้าพระยารัตนาธิเบศร์(กุน) สมุหนายก ซึ่งรับราชการในสมัยพระเจ้าตากสิน จนถึงสมัยรัชกาลที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ และยังกล่าวกันอีกว่า เดิมเกาะเกร็ดมีชื่อว่า เกาะศาลากุน เหมือนกับชื่อวัดศาลากุน เพี้ยนเปลี่ยนมาเป็น "เกาะเกร็ด' ภายหลังตอนนี้ตั้งเป็นตำบลเกาะเกร็ด และตั้งอำเภอปากเกร็ด

สำหรับโบราณสถานของวัดล้วนสร้างขึ้นใหม่ คือพระอุโบสถลักษณะทรงโบราณ 2 ชั้น ศาลาการเปรียญ หอสวดมนต์ เจดีย์ และกุฏิสงฆ์ และยังมีโบราณวัตถุเก่า เช่น โต๊ะหมู่บูชาขนาดใหญ่ประดับมุก เครื่องแก้วเจียระไน และหีบศพประดับมุก ซึ่งทางวัดเก็บรักษาไว้ และวัดศาลากุลยังมีชื่อเสียงในการทำเครื่องรางของขลัง คือ หนุมานแกะสลักของพระอาจารย์สุน อดีตเจ้าอาวาสซึ่งเป็นเจ้าอาวาสสมัยรัชกาลที่ 5 ปัจจุบันหาหนุมานแกะสลักได้ยากมาก

เตาเผาโบราณ

ในเกาะเกร็ดยังมีเตาเผาโบราณหลายเตา ที่เจ้าของยังเก็บรักษาไว้ จะไปดูเตาเผาโบราณเหล่านี้ได้โดยเดินตามทางเดินจากวัดปรมัยยิกาวาสไปทางทิศใต้ จะพบเตาเผาโบราณริมทางเดินหลายเตา เข้าใจว่าเตาเผาเหล่านี้เริ่มทำตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนปลายเรื่อยมา แต่ปัจจุบันไม่ได้ใช้แล้ว เพราะมีขนาดใหญ่มากที่ใช้เผาอยู่ในปัจจุบันเป็นเตาเผาที่ทำขึ้นใหม่ และมีขนาดเล็กกว่าขอชมเชยเจ้าของเตาเผาโบราณเหล่านี้ยังเก็บรักษาไว้ ไม่รื้อทิ้งทำให้เราได้ชมได้ศึกษา และยังทำให้ทราบว่ามีการทำเครื่องปั้นดินเผาที่เกาะเกร็ดนี้มาตั้งแต่สมัยโบราณแล้ว แต่ก็น่าเสียดายที่เตาเผาโบราณอีกจำนวนมากถูกรื้อทิ้งไปแล้ว เพราะยังสังเกตเห็นเป็นเนินดินที่เป็นซากอิฐหลายแห่ง บางแห่งกลายเป็นที่ตั้งของบ้านเรือนในปัจจุบันไปแล้วก็มี

ภาพที่ 2.16 แสดงเตาเผาโบราณ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

ศูนย์ผลิตเครื่องปั้นดินเผา

ในเกาะเกร็ดมีศูนย์ผลิตเครื่องปั้นดินเผาที่น่าชมหลายแห่งเช่น "ศูนย์ผลิตเครื่องปั้นดินเผากวานอาม่าน" เป็นศูนย์ของคุณบริรักษ์ สุขศีลธรรม อยู่ห่างจากวัดปรมัยยิกาวาสไปทางทิศตะวันตกตามทางเดินราว 250 เมตร เราสามารถเข้าชมการสาธิตทำเครื่องปั้นดินเผาและการแกะสลักลวดลายลงบนเครื่องปั้นดินเผา และที่ศูนย์นี้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เคยเสด็จมาชมเมื่อวันที่ 14 เมษายน 2541 และได้ทรงปั้นรูปช้างตัวเล็กๆ พระราชทานไว้ให้ด้วย เป็นที่สังเกตว่าศูนย์นี้ตั้งอยู่บนเนินสูง เข้าใจว่าเป็นเตาเผาโบราณที่ถูกรื้อไปแล้วนั่นเอง

นอกจากนี้ยังมีศูนย์ผลิตเครื่องปั้นดินเผาอีกหลายแห่งที่เราสามารถเข้าไปชมได้ริมทางเดิน ทางเดียวกับที่กล่าวแล้ว และริมทางเดินจากวัดปรมัยยิกาวาสไปทางทิศใต้ บางแห่งก็เพิ่งรื้อฟื้นขึ้นมาผลิตกันใหม่ ในช่วงที่ทางการได้ประชาสัมพันธ์ให้คนมาเที่ยวเกาะเกร็ด หลังจากหยุดผลิตมานานเพราะบางคนก็ย้ายไปประกอบอาชีพใหม่ เมื่อกลับมาผลิตกันใหม่ก็ผลิตได้ไม่พอจำหน่าย เพราะมีคนมาเที่ยวและซื้อหากันมากขึ้น

ภาพที่ 2.17 การผลิตเครื่องปั้นดินเผา

ศูนย์แสดงเครื่องปั้นดินเผา

ในเกาะเกร็ดมีศูนย์แสดงเครื่องปั้นดินเผาหลายแห่ง และจำหน่ายเครื่องปั้นดินเผาด้วย โดยเดินไปทางทิศตะวันตกหรือทางทิศใต้ของวัดปรมัยยิกาวาสก็ได้ บางแห่งก็ดัดแปลงบ้านที่อยู่อาศัยแบบไทยที่เคยเงียบเหงา ให้เป็นที่จำหน่ายเครื่องปั้นดินเผา บางแห่งเป็นทั้งที่ผลิตและจำหน่าย เครื่องปั้นดินเผามีทั้งขนาดใหญ่ ประเภทโอ่ง กระถางต้นไม้ ครก บางชิ้นมีการแกะสลักลวดลายไม้ประณีตสวยงามมาก เช่น หม้อน้ำลายวิจิตร เป็นต้น ส่วนเครื่องปั้นดินเผาขนาดเล็กทำเป็นของชำร่วย ของที่ระลึก เครื่องประดับและงานประดับในตู้โชว์ ซึ่งนิยมกันมากในปัจจุบัน ศูนย์บางแห่งมีโบราณวัตถุเก่าแก่แสดงไว้ให้ชมด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

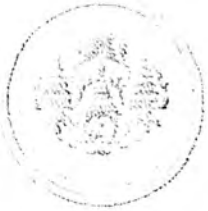

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

เนื่องจากปัจจุบันนี้มีคนไปเที่ยวเกาะเกร็ดกันมาก
ทำให้ชาวเกาะเกร็ดผลิตเครื่องปั้นดินเผาออกมาจำหน่ายไม่ทัน
จึงมีการนำเครื่องปั้นดินเผา รวมทั้งเครื่องประดับ ของชำร่วย
ของที่ระลึกอาหารและขนมแห้งต่างๆ จากถิ่นอื่นมาจำหน่าย
ดังนั้นเวลาซื้อควรสังเกตด้วยหรือสอบถามก่อน จะได้ไม่ผิดพลาด

ภาพที่ 2.18 ศูนย์แสดงเครื่องปั้นดินเผากวานอาม่าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

2.3.4 วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณีในชุมชนเกาะเกร็ด

เนื่องจากในเกาะเกร็ดมีคนมอญอพยพเข้ามาอาศัยอยู่มากพอสมควร คนมอญจึงนำประเพณีและความเชื่อต่างๆ มาจากเมืองมอญด้วย ประเพณีจึงมีหลายหลายและแตกต่างไปจากประเพณีไทย เช่น ประเพณีสงกรานต์ จะมีการทำบุญกลางบ้านมีการแห่ข้าวแช่ แห่น้ำหวาน แห่หางหงส์ มีการรำเจ้า มีการเล่นสะบ้ามอญและทะแยมอญ เป็นต้น นอกจากประเพณีสงกรานต์แล้วยังมีประเพณีอื่นๆ อีก เช่น ประเพณีการจุดลูกหนู ประเพณีตักบาตรทางน้ำ ประเพณีตักบาตรดอกไม้ ประเพณีการตักบาตรน้ำผึ้ง ประเพณีรำมอญ ประเพณีการเล่นเพลงเจ้าขาว และประเพณีการละเล่นเพลงระบำบ้านไกล เป็นต้น

นอกจากประเพณีในเกาะเกร็ดแล้ว ยังมีประเพณีที่น่าสนใจที่ปฏิบัติกันไม่ไกลจากเกาะเกร็ดมากนักคือ ประเพณีทำบุญตักบาตรพระร้อยแปด จึงนำมากล่าวไว้ด้วยซึ่งเป็นประเพณีที่ปฏิบัติกันแต่เดิม แต่ปัจจุบันได้ปฏิบัติผิดเพี้ยนไปบ้างมีการปรับปรุงแก้ไขให้ทันสมัยบ้าง

ภาพที่ 2.19 วัฒนธรรมในชุมชนเกาะเกร็ด

ประเพณีสงกรานต์

ประเพณีสงกรานต์ เป็นประเพณีเก่าแก่ของคนไทยทั้งชาติ แต่คนไทยเชื้อสายมอญที่เกาะเกร็ด มีการปฏิบัติที่แตกต่างไปจากที่อื่น และเรียกประเพณีสงกรานต์ว่า ปัจจะห์ต๊ะห์ โดยจะมีการทำบุญเฉลิมฉลองกันอย่างมโหฬารทุกหมู่บ้านของชุมชนในเกาะเกร็ด เทศกาลสงกรานต์นี้ใช้เวลาหลายวัน เริ่มตั้งแต่วันที่ 13 เมษายนไปจนถึงเดือนพฤษภาคมของทุกปี พิธีจะเริ่มจากการทำบุญฉลองสงกรานต์ ซึ่งประกอบด้วยการแห่ข้าวแช่ แห่น้ำหวาน แห่สงกรานต์ ปล่อยปลา และทำบุญกลางบ้าน ก่อนวันสงกรานต์จะมีการกวนขนมกะละแม ข้าวเหนียวแดง ข้าวเหนียวแก้ว และมีการทำคะนอมจินหรือขนมจีนเพื่อทำบุญด้วย ในตอนเย็นและกลางคืนตามหมู่บ้านต่างๆ จะมีการเล่นสะบ้ามอญ และทะแยมอญ หลังวันที่ 15 เมษายนจะมีการทำบุญกลางบ้าน จากนั้นจะมีการทำบุญต่อเนื่องไปอีกด้วยการทำบุญสรงน้ำพระ แห่หางหงส์ และจบด้วยการรำเจ้าประจำปีของแต่ละหมู่บ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

จะเห็นได้ว่าในเทศกาลสงกรานต์ของเกาะเกร็ดมีประเพณีต่างๆ ที่น่าสนใจหลากหลายทีเดียว เช่น แห่งสงกรานต์ แห่น้ำหวาน แห่ข้าวแช่ แห่หางหงส์ เล่นสะบ้ามอญ เล่นทะแยมอญ รำเจ้า การปล่อยปลา การทำบุญกลางบ้าน สรงน้ำพระและเจดีย์มอญ จะได้กล่าวถึงประเพณีเหล่านี้ตามลำดับไป

แห่สงกรานต์

เมื่อถึงเทศกาลสงกรานต์ คนไทยเชื้อสายมอญที่เกาะเกร็ดถือว่าเป็นการขึ้นศักราชใหม่ จึงจัดให้มีการเฉลิมฉลองกันด้วยการทำบุญรักษาศีลเพื่อเป็นการต้อนรับศักราชใหม่ และเพื่อบูชาพระรัตนตรัยและนางสงกรานต์ คนมอญนั้นเมื่อถึงหน้าทำบุญก็จะทำบุญกันอย่างจริงจัง และสนุกสนานกันอย่างเต็มที่เทศกาลสงกรานต์ของคนมอญจึงมีทั้งพิธีกรรมทางศาสนา และการละเล่นต่างๆ หลังวันที่ 15 เมษายน จะมีการแห่งสงกรานต์ ซึ่งจัดการแห่อย่างยิ่งใหญ่ที่เดียว โดยขบวนแห่จะเดินไปอย่างมีระเบียบสวยงาม จะแต่งตัวอย่างพิถีพิถันสวยงามเป็นพิเศษขบวนแห่สงกรานต์นี้จะมีทั้งแห่น้ำหวาน ปลาและนกที่จะนำไปปล่อย พร้อมทั้งขบวนการละเล่นต่างๆ เช่น มอญรำ เม้ยเจิง เป็นต้น

แห่น้ำหวาน

การแห่น้ำหวานเป็นประเพณีที่ทำหลังจากวันสงกรานต์ประมาณหนึ่งสัปดาห์ โดยชาวบ้านจะมาร่วมทำบุญด้วยการจัดขบวนแห่น้ำหวานบรรจุขวด เพื่อถวายพระภิกษุสงฆ์ไว้ฉันเวลากระหายน้ำ เมื่อขบวนแห่ถึงวัดใดก็ทำน้ำหวานที่จัดไว้ถวายพระสงฆ์และสามเณรทุกรูปในวัด ขบวนแห่น้ำหวานจะมีทั้งนกและปลายเพื่อนำไปปล่อยตามวัดต่างๆ ด้วย ตามเส้นทางที่ขบวนผ่านจะมีโรงทานตั้งอยู่เป็นระยะๆ มีน้ำดื่ม ขนมและของว่างบริการแก่ผู้ร่วมขบวนหรือผู้ร่วมงานด้วย ซึ่งเป็นการให้บริการฟรีประเพณีแห่น้ำหวานนี้คนไทยเชื้อสายมอญที่เกาะเกร็ด ได้ปฏิบัติเพียงแห่งเดียวในประเทศไทย

แห่ข้าวแช่

ประเพณีการแห่ข้าวแช่ เป็นประเพณีที่คนมอญเรียกว่า เปิงฮุงกราน คือในเช้าวันสงกรานต์ชาวบ้านจะจัดเตรียมสำรับอาหาร และนำข้าวแช่ใส่ในหม้อดินเผา สาเหตุที่ใช้ภาชนะหม้อดินเผาใส่ข้าวแช่ ก็เพราะจะช่วยทำให้ข้าวแช่เย็นและมีกลิ่นหอม น่ารับประทาน ที่เกาะเกร็ดจะมีการหุงข้าวแช่โดยจัดทำ

ภาพที่ 2.20 ขบวนแห่ข้าวแช่ที่เกาะเกร็ด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIL CENTRE NONTHABURI

รวมกันเป็นหมู่บ้าน ชาวบ้านจะรวมกันออกค่าใช้จ่ายและรวมกันทำข้าวแช่ในที่เดียวกัน เวลานำข้าวแช่ไปถวายพระที่วัดจะจัดเป็นขบวนแห่เรียกว่า แห่ข้าวแช่ และจะจัดทำพิธีบูชานางสงกรานต์ที่มอญเรียกว่า มี้ซงกรานต์ ด้วยการสร้างศาลเพียงตาหน้าบ้าน นำข้าวแช่พร้อมเครื่องบูชามาวางไว้ จะมีการส่งสำรับข้าวแช่ให้แก่ญาติผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือด้วย เพื่อเป็นการแสดงความเคารพ โดยปกติการแห่ข้าวแช่จะทำกัน ปีละ 2 ครั้งคือ ในวันสงกรานต์ครั้งหนึ่ง และในวันออกพรรษาอีกครั้งหนึ่ง

แห่หางหงส์

การแห่หางหงส์ เป็นประเพณีในเทศกาลสงกรานต์ซึ่งคนไทยเชื้อสายมอญที่เกาะเกร็ด จะจัดพิธีแก่หางหงส์เพื่อเฉลิมฉลอง หางหงส์จะทำด้วยผ้ามาตัดเย็บเป็นรูปธงยาวผูกปลายไม้ แห่ไปตามหมู่บ้าน เพื่อเป็นศิริมงคล ความร่มเย็นเป็นสุขของบ้าน และถวายเป็นพุทธบูชา ชาวบ้านผู้มีศรัทธามาร่วมกันทำหางหงส์ ผู้มีศรัทธามักตัดผมตนเองไปผูกไว้ที่หางหงส์ แล้วแห่ไปถึงหมู่บ้าน เมื่อถึงวัดชาวบ้านจะทำการสักการะพระเจดีย์ที่สำคัญของวัดนั้น แล้วเชิญหางหงส์ขึ้นสู่ยอดเสาหงส์ของวัด พระสงฆ์สวดชยันโตเพื่อเป็นศิริมงคล ประเพณีแห่หางหงส์ยังทำกันในเกาะเกร็ดจนถึงปัจจุบันนี้

เนื่องจาก หงส์ เป็นสัญลักษณ์ของชนชาติมอญมาแต่โบราณ มีตำนานเกี่ยวกับหงส์ ในพงศาวดารมอญ ซึ่งกล่าวไว้ว่าครั้งหนึ่งเมื่อประมาณพันปีเศษมาแล้วมีสำเภาใหญ่ลำหนึ่งแล่นมาจากพิทยานคร ในประเทศอินเดีย เพื่อจะไปค้าขายยังสุวรรณภูมิลมได้พัดพาเรือสำเภาไปถึงบริเวณภูเขาสุทัศนะมรังสฤษดิ์ บรรดาผู้คนในเรือสำเภานั้นแลเห็นหงส์ทองสองตัวกำลังเล่นน้ำอยู่ที่หาดทราย พราหมณ์ผู้รู้จดหมายเหตุโบราณได้กราบทูลพระเจ้าบัณฑุราชาเจ้าผู้ครองพิทยานครว่า เมื่อครั้งพระพุทธเจ้ายังมีพระชนมายุอยู่นั้น ได้เคยเสด็จมาถึงสถานที่หงส์ทองสองตัวลงเล่นน้ำ ได้ทรงทำนายว่าสถานที่นี้จะได้เป็นพระมหานครต่อมาเจ้าชายสมละกุมารและเจ้าชายวิมลกุมาร โอรสฝาแฝดของพระเจ้าเสนะคงคาและพระนางวิมลาราชเทวีได้พาผู้คนมาตั้งบ้านเรือนและสร้างเมืองขึ้นมีพระอินทร์ลงมาช่วยสร้าง เหตุที่มีหงส์ทองมาลงเล่นน้ำ ณ ที่นั้น จึงขนานนามว่า หงสาวดี หงส์จึงเป็นสัญลักษณ์ของชนชาติมอญมาแต่โบราณ และเพื่อเป็นสิริมงคลจึงนิยมทำเสาหงส์ ไว้ตามวัดเป็นพุทธบูชา

สะบ้ามอญ

การเล่นสะบ้ามอญ เป็นการละเล่นพื้นบ้านของคนมอญในเกาะเกร็ดระหว่างเทศการสงกรานต์ คือ ในวันที่ 13 - 15 เมษายน ช่วงตอนเย็นและกลางคืนจะมีการเล่นสะบ้ามอญตามหมู่บ้านต่างๆ เป็นการเปิดโอกาสให้หนุ่มสาวได้มีโอกาสรู้จักสนิทสนมกัน แต่ก็อยู่ในสายตาของผู้ใหญ่ เพราะสถานที่เล่นสะบ้ามอญนั้นจัดขึ้นในบริเวณหมู่บ้าน หรือในบริเวณบ้านใดบ้านหนึ่ง หรือหลายๆ บ้านในหมู่บ้านนั้น สถานที่เล่นสะบ้ามอญ เรียกว่า "บ่อน" ทำบนลานดินต้องปรับที่ทุบดินให้เรียบ ที่กว้างขวางพอที่จะให้สาวๆ นั่งเรียงกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

ได้ตั้งแต่ 8 – 12 คน ประดับประดาบริเวณด้วยกระดาษสีและผ้าสีต่างๆ มีการเตรียมอาหารและเครื่องดื่มไว้รับรองแขกด้วยหนุ่มๆ ที่จะมาเล่นสะบ้ามอญต้องจัดมาเป็นกลุ่มเป็นพวก มีหัวหน้าซึ่งอาวุโสกว่าบุคคลอื่นพวกรุ่นน้องต้องเชื่อฟังอย่างเคร่งครัด นอกจากนี้ยังมีกลุ่มหนุ่มๆ พร้อมด้วยเครื่องดนตรี ซึ่งกลุ่มหนุ่มเหล่านี้จะต้องรำทำเพลงเรียกว่า กล่อมสะบ้า ทำให้บรรยากาศสนุกสนานยิ่งขึ้น

ทะแยมอญ

ทะแยมอญ เป็นเพลงพื้นบ้านเก่าแก่ของคนไทยเชื้อสายมอญที่เกาะเกร็ด นิยมเล่นกันได้ทั่วไป ทั้งในเทศกาลสงกรานต์งานมงคล งานอวมงคล ไม่จำเป็นต้องเป็นงานพิธี เนื้อร้อยและท่วงทำนองของเพลงเป็นภาษามอญ แต่อาจมีภาษาไทยปนบ้างในบางตอน เนื้อร้องเป็นการร้องโต้ตอบระหว่างฝ่ายชายกับฝ่ายหญิง อาจจะเป็นการเกี้ยวพาราสี ต่อปากต่อคำ หรือมีข้อธรรมะโต้ตอบกันหรือชมชนชมไม้ ทั้งนี้แล้วแต่ว่าผู้ร้องจะดำเนินเรื่องไปอย่างไรมีการรำประกอบด้วย แต่ไม่เป็นแบบแผนตายตัว

นอกจากนี้ยังมีเพลงมอญประเภทเพลงใหญ่ ซึ่งเป็นเพลงหลักที่ใช้บรรเลง ขณะทำบุญที่บ้านหรือที่วัด ได้แก่ เพลงประจำบ้านทางตรง เพลงประจำบ้านทางกลาง เพลงประจำวัดทางตรง และ เพลงประจำวัดทางกลาง เป็นต้น

รำเจ้า

การรำเจ้านี้ถือเป็นส่วนหนึ่งของงานสงกรานต์ของคนมอญที่เกาะเกร็ด และเป็นการรำที่หมู่บ้านคนมอญถือปฏิบัติตั้งแต่เมื่ออยู่เมืองมอญ และคนไทยเชื้อสายมอญก็ได้ปฏิบัติสืบต่อกันมาตั้งแต่โบราณจนถึงปัจจุบันนี้ โดยจะมีการรำเจ้าเป็นประเพณีทุกปีหลังเทศกาลสงกรานต์ หรือขึ้น 1 ค่ำ เดือน 6 เป็นการแสดงความเคารพต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทุกหมู่บ้านจะมีศาลประจำหมู่บ้านของตนเอง ได้แก่ศาลเจ้าพ่อชั้นผู้ใหญ่ คือ เจ้าพ่อเกษแก้วไชยฤทธิ์ หรือตามตำนานการรำเจ้า เล่ากันต่อๆ มาว่า เจ้าพ่อเกษแก้วไชยฤทธิ์เป็นหนุ่มโสด ดังนั้นจึงเรียกกันว่า เจ้าพ่อหนุ่มอีกชื่อหนึ่ง คนไทยเชื้อสายมอญในเกาะเกร็ดจะถือว่า เจ้าพ่อเกษแก้วไชยฤทธิ์หรือเจ้าพ่อหนุ่มเป็นเจ้าพ่อชั้นผู้ใหญ่มีศาลอยู่ที่เมือง เมาะตะมะ คนมอญเรียกว่า เละจุ๊สะเป็นปล่ายคนมอญเคารพนับถือมากเมื่อคนมอญได้มาอยู่ในประเทศไทยจึงได้ตั้งศาลให้ท่านที่เกาะเกร็ดซึ่งอยู่ใต้วัดปรมัยยิกาวาสไม่ไกลนัก พร้อมด้วยเครื่องเซ่น นอกจากเป็นที่พึ่งทางใจแล้ว คนมอญยังชื่อว่าเจ้าพ่อจะนำสิ่งที่ดีที่เป็นมงคลมาสู่ชีวิต ทำให้ชาวบ้านได้อยู่ดีมีความสุขทุกครอบครัวและทุกหมู่บ้าน

เครื่องเซ่นในพิธีรำเจ้า ประกอบด้วย ขนมต้มแดง ขนมต้มขาว อย่างละถ้วย มะพร้าวอ่อน 1 ผล กล้วย 1 หวี ข้าวสวย 1 ถ้วย ไข่ต้ม 1 ฟอง วางบนข้าว นำสิ่งเหล่านี้จัดใส่ถาด นำไม้ไผ่อันเล็กๆ ยาวๆ เรียกไม้เกี้ยว มาหักเป็นรอยให้เป็นข้อ แต่ละข้อห่างกันประมาณครึ่งนิ้ว รอยข้อหมายถึงจำนวนคนในบ้าน บ้านไหนคนมากรอยข้อก็มาก ข้อหนึ่งหมายถึงคนหนึ่ง นำไม้เกี้ยวนี้ไปปักบนหวีกล้วยในถาด ชาวบ้านจะนำถาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOHKRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

เหล่านี้ไปวางบนโต๊ะที่จัดไว้ในบริเวณพิธี และจะต้องจัดหาผ้าม่วง ผ้าขาวม้า ผ้านุ่งที่เป็นผ้าไหมสวย ๆ เตรียมไว้หลายๆ ชุด เพราะในการรำเจ้านี้ นอกจากเจ้าพ่อหนุ่มแล้วจะมีเจ้าพ่อเจ้าแม่องค์อื่นๆ ซึ่งได้รับเชิญมารำร่วมด้วย

พิธีกรรมในการำเจ้า จะเริ่มประมาณบ่าย 3 โมง ผู้ร่วมพิธีจะเป็นสตรีที่ได้รับเชิญให้เป็นร่างทรง ไม่จำกัดจำนวน ก่อนรำร่างทรงจะต้องรับเครื่องเช่น คือ ถาดที่ชาวบ้านจัดมา และเมื่อเจ้าเข้าประทับในร่างทรงแล้ว ร่างทรงจะเลือกหยิบผ้านุ่ง หรือสไบมาสวมทับชุดเดิม หลังจากนั้นก็จะรำดาบ โดยหยิบดาบที่วางอยู่ขึ้นมารำไปรอบๆ รำใบหว้าก็หยิบใบหว้าขึ้นมา ใช้ปี่พาทย์มอญบรรเลงเพลงมอญโบราณ บรรเลงเป็นช่วงสั้นๆ ไม่มีคำร้อง เพลงแรกให้เชิญเพลงคล้ายๆ เพลงสาธุการ เพลงรำดาบ เพลงรำใบไม้เพลงหาบกล้วย ในขณะที่รำนั้นเจ้าพ่อหนุ่มจะเข้าประทับในร่างทรงและท่านจะเลือกสาวๆ ให้ออกมารำด้วย โดยร่างทรงของเจ้าพ่อจะชี้ไปที่สาวๆ ซึ่งมักเป็นคนสวนให้ออกมารำ และจะมีเจ้าเข้าประทับก็จะต้องเป็นร่างทรง เมื่อเป็นร่างทรงแล้วจะต้องมารำถวายเจ้าพ่อเป็นประจำทุกปี เวลาเจ้าพ่อจะกลับ ร่างทรงนั้นก็จะล้มลง

การปล่อยปลา

เนื่องจากคนมอญส่วนมากมีอาชีพเกษตรกรรม การเดินทางสัญจรตามท้องทุ่ง ในบางฤดูกาลพบเห็นปลาตกคลัก เพราะขาดน้ำอยู่เสมอ จึงพากันนำไปปล่อยที่แม่น้ำ ต่อมาจึงได้กลายเป็นประเพณีปล่อยปลาในวันสงกรานต์ เพราะเดือนเมษายนของไทยเป็นเดือนแห่งการขาดฝน พิธีกรรมปล่อยปลาถือเป็นการช่วยต่ออายุสัตว์ คนมอญจึงถือว่าการปล่อยปลาในวันสงกรานต์ เป็นการสะเดาะเคราะห์ช่วยต่ออายุของผู้กระทำ และเป็นการนำตนไปประสบโชคดี หลังวันที่ 15 เมษายนแล้ว จะมีขบวนแห่ปลาและนกของคนไทยเชื้อสายมอญที่เกาะเกร็ด หนุ่มสาวจะแต่งตัวกันอย่างงามพริ้ง หิ้วถังปลา หรือโถแก้วใส่ปลาและกรงนกที่ตกแต่งอย่างสวยงาม เดินเป็นขบวนนำปลาไปปล่อยที่ท่าน้ำ วัดปรมัยยิกาวาส และปล่อยนกที่บริเวณลานวัดนั่นเอง

ตามตำนานการปล่อยปลา กล่าวไว้ว่า เมื่อโบราณกาลมีพระอาจารย์รูปหนึ่งมีลูกศิษย์หลายคน พระอาจารย์มีความชำนาญในการทายโชคชะตาราศี วันหนึ่งได้ตรวจดวงชะตาศิษย์รักก็ทราบว่าอยู่ในเกณฑ์อายุถึงฆาตต้องตายไม่ในช้า ด้วยความสงสารจึงบอกให้เณรน้อยกลับไปเยี่ยมบ้าน เพื่อเยี่ยมโยมบิดามารดาเป็นครั้งสุดท้าย โดยมิได้บอกเรื่องดวงชะตา สามเณรดีใจออกเดินทางเพื่อกลับไปยังบ้านของตน ระหว่างทางได้ผ่านหนองน้ำที่มีน้ำแห้งขอด มีปลาตกคลักเป็นจำนวนมาก จึงจับปลาเหล่านั้นไปปล่อยแม่น้ำให้รอดตายทุกตัว จากนั้นจึงเดินทางต่อไปจนถึงบ้าน เยี่ยมโยมบิดามารดาอยู่นานพอสมควร จึงเดินทางกลับมายังสำนักอาจารย์ ฝ่ายอาจารย์เห็นศิษย์กลับมาอย่างปลอดภัยก็แปลกใจจึงสอบถามเรื่องราวต่างๆ และทราบว่าลูกศิษย์ได้ประกอบความดีด้วยเมตตาจิต ด้วยการช่วยชีวิตปลาจึงรอดปลอดภัยมาได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

การทำบุญกลางบ้าน

การทำบุญกลางบ้านที่เกาะเกร็ด คนมอญเรียกว่า ปิะย์กาวยา อาโต้ห์กวาน การทำบุญนี้จะทำกันในหมู่บ้านเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ชาวบ้าน และหมู่บ้านนั้นจะจัดทำบุญกลางบ้านขึ้นหลังวันที่ 15 เมษายน โดยมีการเลี้ยงพระในตอนเช้า ชาวบ้านในหมู่บ้านจะช่วยกันจัดอาหาร มาถวายพระ และเลี่ยงกันในหมู่ชาวบ้านก่อสงกรานต์ประมาณหนึ่งสัปดาห์ มีการเตรียมกวนกะละแม ซึ่งเป็นขนมที่ต้องใช้แรงคนมากในการทำ นอกจากกวนกะละแมแล้ว จะมีการกวนข้าวเหนียวแดง ข้าวเหนียวแก้ว ซึ่งเป็นขนมสำหรับทำบุญในเทศกาลนี้ นอกจากขนมแล้ว ยังมีการทำขนมจีน หรือ "คะนอมจิน" ซึ่งเป็นอาหารของคนมอญแต่โบราณกาลเพื่อเตรียมทำบุญด้วย เมื่อได้ทำบุญกลางบ้านแล้ว การเฉลิมฉลองการขึ้นศักราชใหม่ยังคงมีต่อเนื่องไปอีกด้วย เช่น การจัดทำพิธีทำบุญสรงน้ำพระ เป็นต้น

สรงน้ำพระและเจดีย์มอญ

เมื่อได้ทำบุญกลางบ้านแล้ว การเฉลิมฉลองการขึ้นศักราชใหม่จะมีการทำบุญต่อเนื่องไปอีกด้วย การจัดพิธีทำบุญสรงน้ำพระเนื่องจากในระยะสงกรานต์นี้เป็นช่วงที่อากาศร้อนจัดมากชาวบ้านจึงร่วมกันจัดทำบุญสรงน้ำพระพุทธรูปและพระเจดีย์สำคัญในวัดเปลี่ยนผ้าแพรสีแดงที่พันรอบพระเจดีย์ทุกองค์ การทำบุญให้ทานต่างๆ ผ่านมาจนถึงวันที่มีการสรงน้ำพระแล้ว คนมอญทั้งหลายเชื่อว่าความร่มเย็นเป็นสุข ความเป็นสุข ความเป็นสิริมงคลทั้งหลายอันเป็นผลบุญจากการประกอบการกุศล การเฉลิงศกใหม่จึงเป็นนิมิตหมายในสิ่งที่ดีงามทุกคนดำเนินชีวิตอย่างสงบสุข ความเจริญร่มเย็นตามเจตนารมณ์ที่มุ่งหมายไว้และอิ่มเอมในผลบุญกุศลอย่างมั่นคงตลอดไป

ประเพณีการจุดลูกหนู

ประเพณีการจุดลูกหนู เป็นประเพณีการจุดดอกไม้เพลิงชนิดหนึ่งของคนมอญที่ใช้จุดเผาศพพระสงฆ์ในเกาะเกร็ด และในอำเภอปากเกร็ด เนื่องจากพระสงฆ์เป็นสถาบันที่คนมอญเคารพนับถือมาก เพราะพระสงฆ์เป็นผู้ทรงศีลปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ การเผาศพต้องทำด้วยความเคารพ ไม่นิยมจุดดอกไม้จันทร์เผาศพพระสงฆ์ด้วยมือตนเอง ซึ่งถือว่าไม่เป็นการสมควรจึงใช้ลูกหนูจุดศพ และมีการสร้างปราสาทสำหรับเผาศพโดยเฉพาะ โดยจะเผาปราสาทไปพร้อมกับเผาศพด้วย เป็นประเพณีเฉพาะวัดที่มีพระสงฆ์มอญเท่านั้น ไม่มีการจำกัดชั้น วรรณะของพระสงฆ์แต่ประการใด ประเพณียังคงรักษาสืบมาจนถึงปัจจุบันนี้ คนมอญยังนิยมทำลูกหนูมาจุดแข่งขันกันในงานศพด้วย แข่งกันว่าของใครจะมีเสียงดัง และวิ่งตามสายไปโดยที่เสียงไม่ขาดหายและมีกำลังแรงสามารถโดยหีบศพ หรือปราสาทที่ไว้ศพจำลองพังได้ ก็นับว่าเป็นผู้ชนะ ระยะทางที่ให้ลูก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

หนูวิ่งนั้น แล้วแต่จะสัญญาตกลงกันเอง และก่อนที่จะนำลูกหนูมาจุดนั้น จะต้องมีการแห่กันอย่างใหญ่โต ลูกหนูของใครก็แก่กันมา มีปี่พาทย์มอญ กลองยาว หรือเปิงมาง สุดแต่ว่าใครจะจัดอะไรมาก็ได้ มีสาวๆ สวยๆ ของหมู่บ้านแต่งกายสวยงามร่วมฟ้อนรำมาในขบวนแห่ลูกหนูด้วย

อุปกรณ์ในการจัดทำลูกหนู

เดิมทีเดียวใช้ไม้ไผ่ตัดเป็นท่อนๆ บรรจุดินปืนไว้ข้างในเรียกว่า ตัวลูกหนู แต่เนื่องจากลูกหนูไม้ไผ่มีกำลังวิ่งน้อย ปัจจุบันจึงเปลี่ยนมาทำด้วยไม้มะม่วงบ้าง ไม้ขนุนบ้าง ตัดเป็นท่อนๆ ท่อนหนึ่งยาวประมาณ 80 เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 15 เซนติเมตร เจาะรูตรงกลาง เพื่อบรรจุดินปืน แล้วอุดหัวและท้ายเจาะรูด้านหนึ่ง สำหรับใส่สายชนวน แขวนตัวลูกหนูไว้กับลวดสลิงเส้นใหญ่ ซึ่งขึงเป็นสายยาวประมาณ 200 เมตร สายหนึ่งมีลูกหนูประมาณ 6 – 12 ตัว ต้นสายผูกติดไว้กับต้นไม้ ส่วนปลายสายจะทำเป็นเชื่อนด้วยไม้ปักเป็นขาทรายตรึงไว้ ส่วนมากจะมีหาบพาดกลาง ให้ลูกหนูทุกสายได้ผูกเล็งตรงยังโลงศพที่อยู่ในปราสาทตัวเชื่อนนี้ห่างจากเมรุประมาณ 20 – 30 เมตร การจุดลูกหนูครั้งหนึ่งจะใช้กี่สายก็ได้แต่สายหนึ่งต้องจุดทีละตัว

วิธีจุดลูกหนู

การจุดลูกหนูเพื่อเผาศพพระสงฆ์นั้น เดิมทีเดียวพระสงฆ์เป็นผู้จุดชนวน ฆราวาสจะยุ่งเกี่ยวไม่ได้ เพราะถือว่าพระสงฆ์เป็นปูชนียบุคคลอันสูงสุด เมื่อจุดลูกหนูวิ่งไปยังปราสาทแล้ว ไฟจากดินปืนจะลุกไหม้เชื้อเพลิงภายในปราสาท ทำให้ปราสาทและโลงศพไหม้ไฟ ถ้าจุดลูกหนูหมดแล้วศพยังไหม้ไม่หมด ก็จะช่วยกันเผาต่อไปจนไหม้หมด เนื่องจากมีปัญหามาที่แรงวิ่งของลูกหนู บางครั้งทำให้ศพกระจัดกระจาย ดูแล้วเป็นอุจาดตาอย่างยิ่ง ปัจจุบันนี้จึงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสม โดยสร้างเมรุจำลองสำหรับทำพิธีขึ้นต่างหาก มีปราสาทโลงศพเช่นกัน ส่วนศพจริงๆ นั้นตั้งไว้ที่เมรุสำหรับเผาจริง เวลาจุดลูกหนูก็จะจุดไปที่เมรุจำลองต่อมาการจุดลูกหนูจึงกลายเป็นการเล่นแข่งขันกันในงานศพพระประเภทหนึ่งโดยสงตัวแทนของวัดประมาณ 5 – 8 วัด หรือมากกว่านั้น สุดแต่ความใหญ่โตของงาน การแข่งขันนี้จะจุดทีละสาย สายละตัวจนครบทุกสาย สายใดลูกหนูวิ่งไปชนยอดปราสาทถือว่าชนะเลิศ จะมีเงินรางวัลให้ตามความสามารถลดหลั่นกันไป เมื่อแข่งขันเสร็จแล้ว จึงมีการเผาจริงอีกครั้งหนึ่ง พิธีจุดลูกหนูนี้จะทำกันในตอนบ่ายของวันเผาจริง

โรงทำลูกหนู

ปัจจุบันยังมีโรงทำลูกหนูที่วัดปรมัยยิกาวาส เกาะเกร็ดและมีกระบอกลูกหนูที่ทำเสร็จแล้วหลายลูก และมีอุปกรณ์การผลิตลูกหนูด้วย ถ้าต้องการชมเชิญแวะไปชมได้ที่วัดปรมัยยิกาวาสสำหรับวัดที่เคยมีชื่อเสียงในการจุดลูกหนู ได้แก่วัดสนามเหนือวัดบางพูดใน วัดกู้ วัดศรีรัตนาราม และวัดหงษ์ทอง เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

ประเพณีทำบุญออกพรรษา

การทำบุญออกพรรษาตามวัดในเกาะเกร็ด จะเริ่มตั้งแต่วันขึ้น 14 ค่ำ เดือน 11 จนถึงวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 โดยจะมีการทำบุญเป็นพิเศษเป็นวัดๆ ไป เช่น มีการทำบุญปิดทองไหว้พระเวียนกันไปวัดละ 1 วัน แล้วแต่ว่าในท้องที่นั้นจะมีวัดสำคัญมากน้อยเพียงใด บางแห่งมีการทำบุญเช่นนี้ถึง 10 วันหลังจากวันออกพรรษา เฉพาะในวันขึ้น 14 – 15 ค่ำ และแรม 1 ค่ำเดือน 11 จะมีการทำบุญคล้ายๆ กันทั้ง 3 วัน เริ่มตั้งแต่เช้ามืดของวันขึ้น 14 ค่ำชาวบ้านจะจัดสำรับอาหารไปถวายพระที่วัดเป็นสำรับใหญ่ จะมีขนมจีนน้ำยา น้ำพริก กระยาสารท กล้วยไข่ เป็นหลัก นอกจากนั้นจะมีอาหารอื่นๆ อีก งานทำบุญอกพรรษา เป็นเทศกาลประจำปี เพื่อน้อมถวายเป็นพุทธบูชา ความยิ่งใหญ่ไม่ยิ่งหย่อนหรือดูจะยิ่งใหญ่กว่าเทศกาลสงกรานต์ซึ่งเป็นงานตอนต้นปีเสียอีก

นอกจากการทำบุญตามวัดในช่วงออกพรรษาแล้ว ในเกาะเกร็ดยังมีการตักบาตรทางน้ำ และการตักบาตรดอกไม้อีกด้วยจะได้กล่าวถึงประเพณีทั้ง 2 นี้ตามลำดับไป

ประเพณีตักบาตรทางน้ำ

ภาพที่ 2.21 การตักบาตรทางน้ำ

ประเพณีตักบาตรทางน้ำเป็นประเพณีในเทศกาลออกพรรษา ซึ่งชาวเกาะเกร็ด และชาวอำเภอปากเกร็ดจะทำกันในวันพระขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 โดยคนมอญจะตบแต่งเรือสำหรับให้พระภิกษุสงฆ์และลูกศิษย์จากวัดต่างๆ พายเรือออกไปรับบิณฑบาตตามบ้านเรือนของคนมอญที่อยู่สองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาเริ่มตั้งแต่เช้าตรู่ตะวันขึ้นเป็นต้นไป คนมอญจะพร้อมกันทำบุญมากกว่าวันอื่นๆ เรือแต่ละลำส่วนมากเป็นเรือขนาดใหญ่ เรือบางลำมีลูกศิษย์มากกว่า 20 คน ทั้งยังมีเสียงเพลงที่ลูกศิษย์แต่ละลำ ร้องรำทำเพลงดังไปทั่วท้องน้ำอย่างสนุกสนานครึกครื้น เมื่อครบทุกหมู่บ้านแล้วจึงกลับวัด

สำหรับเพลงที่ร้องนั้น น่าสนใจมาก เรียกกันว่า "เพลงโหยนโหย่" ท่วงทำนองเพลงเป็นการให้สัญญาณกำกับจังหวะแก่ฝีพาย ขณะพายเรือตามแบบมอญ ขอยกตัวอย่าง ดังนี้

ต้นเสียง – เยอว ป๊ะ เยอว

ลูกเรือน – เย้อว (พร้อมกับจ้วงฝีพาย)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

เดิมทีเดียวใช้คำร้องเป็นภาษามอญ ต่อมามีการผูกคำร้องเป็นภาษาไทย เนื้อร้องมีไม่มากนัก เป็นการร้องดันโดยใช้ทำนอง "โหยนโหย่" เป็นเครื่องประกอบทำนอง โดยคำลงท้ายเป็นสระโอตัวอย่าง เช่น

ต้นเสียง - ไชโย โหยนโหย่ ผมมาก็ที่โหล่

ลูกคู่รับ - ไชโย โหยนโหย่ ขอแกงผมสักโถ

ไชโย โหยนโหย่ แกงหมูชิ้นโตๆ

ไชโย โหยนโหย่ ขอให้ได้บุญอักโข

ไชโย โหยนโหย่ ให้พรั่งพร้อมด้วยลาโภ ฯลฯ

ปัจจุบันทางอำเภอปากเกร็ดได้จัดให้มีการประกวดการตักบาตรทางน้ำด้วย ทำให้มีการเปลี่ยนรูปแบบประเพณีเดิม เช่น ตบแต่งเรือมากเกินไป มีการนำผู้หญิงร่ายรำในเรือด้วย นับว่าไม่สมควรอย่างยิ่ง

ประเพณีตักบาตรดอกไม้

ประเพณีตักบาตรดอกไม้ถูปเทียนเป็นพิธีกรรมทางพุทธศาสนาอย่างหนึ่งในเกาะเกร็ด ความมุ่งหมายของชาวพุทธนั้นถือเป็นการปฏิบัติและแสดงความคารวะนอบน้อม อีกทั้งขอขมาลาโทษ หากมีเหตุอันใดพลาดพลั้งไป ซึ่งเป็นการกระทำล่วงเกินต่อพระพุทธศาสนา และพระภิกษุสงฆ์ ขอให้อานิสงส์แห่งการถวายดอกไม้จงมีขึ้น เมื่อพระภิกษุได้รับบิณฑบาตแล้ว และได้นำไปบูชาพระพุทธและปูชนียสถานในวัดต่อไป

พิธีกรรมของการตักบาตรดอกไม้

จะจัดในวันพระขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 อันเป็นวันออกพรรษานั้น หลังจากมีการทำบุญใส่บาตรทางน้ำในตอนเช้าแล้ว ชาวบ้านจะรีบจัดอาหารไปถวายพระที่วัดปรมัยยิกาวาส พระสงฆ์จากวัดต่างๆ ในท้องที่นั้นจะไปฉันเพลรวมกันที่ศาลาการเปรียญบนศาลาการเปรียญจะมีสำรับอาหารคาวหวานสำหรับถวายพระทุกรูปที่มาร่วมทำพิธี ชาวบ้านจากหมู่บ้านต่างๆ จะจัดสำรับมาบ้านละ1 ชุด สำรับที่วัดนี้จะเป็นสำรับที่สวยงาม ทั้งเครื่องทองเหลือง ถ้วยชามลายคราม หรือเครื่องแก้ว เมื่อนำสำรับมาวางกลางศาลาการเปรียญจึงแลดูสวยงามมาก เมื่อพระสงฆ์ทั้งหลายฉันภัตตาหารเพลแล้ว จะเดินลงจากศาลาการเปรียญสู่พระอุโบสถโดยมีผู้อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุ ซึ่งประดิษฐานไว้ในหีบมุกที่สวยงาม สิ่งของทั้งหมดนี้ได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ภาพที่ 2.22 ประเพณีการตักบาตรดอกไม้ที่วัดปรมัยยิกาวาส

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTER NONTHABURI

จากนั้นจะเป็นการชอนธูป โดยชาวบ้านจะนั่งเรียงรายสองข้างทาง จากศาลาการเปรียญถึงหน้าประตูพระอุโบสถ ทุกคนจะมีธูปเทียนวางอยู่ในพานหรือถาดจำนวนมาก เมื่อพระท่านเดินผ่านมาต่างก็ถวายธูปเทียน เริ่มตั้งแต่ถวายพระบรมธาตุมาจนถึงพระสงฆ์ทั้งหมดนั้น ด้วยอาการที่เคารพนอบน้อม ขบวนพระสงฆ์ที่มีพระบรมธาตุนำหน้า จากศาลาการเปรียญถึงพระอุโบสถจึงเป็นภาพที่งดงาม และน่าศรัทธาเลื่อมใสมาก พระสงฆ์ทั้งหมดจะไปร่วมทำพิธีปวารณาที่พระอุโบสถ ชาวบ้านจะมารวมกันที่หน้าพระอุโบสถพร้อมกับทำพิธีขอสมาพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ การถวายของแด่พระสงฆ์นี้ คนมอญต่างท้องที่อาจมีผิดแผกไปบ้าง ที่เกาะเกร็ด แต่เดิมจะถวายธูปและเรียกเป็นภาษามอญว่า "ชอนธูป' แต่ในปัจจุบันถวายทั้งธูปและดอกไม้ แต่บางแห่งก็ถวายดอกไม้อย่างเดียว เช่นที่อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรีเป็นต้น

ปี่พาทย์มอญเกาะเกร็ด

เดิมทีเดียววงปี่พาทย์มอญเกาะเกร็ดมีหลายคณะด้วยกัน เช่น คณะครูบุญทิว ศิลปดุริยางค์ เมื่อครูบุญทิวเสียชีวิตจึงเลิกวงไป ปัจจุบันมีเหลืออยู่คณะเดียวคือ วงแหยมศิลป์ ผู้ก่อตั้งวงคือ ครูแหยม รนขาว ครูแหยมเป็นศิษย์ครูจำปาซึ่งเป็นคนมอญเกาะเกร็ดหมู่ที่ 7 และเป็นครูปี่พาทย์ตั้งเดิม มีลูกศิษย์ลูกหามากมาย ครูแหยมเป็นลูกศิษย์มาตั้งแต่เด็ก เมื่อครูจำปาเสียชีวิต ครูแหยมจึงตั้งวงชื่อวงแหยมศิลป์ โดยรบเครื่องดนตรีของวงครูจำปามาทั้งชุด และบรรเลงแต่เพลงมอญแท้ๆ ไม่เล่นเพลงไทยเลย โดยยึดการบรรเลงแบบมอญเก่าอย่างเคร่งครัด จึงแตกต่างจากปี่พาทย์มอญปทุมธานี และพระประแดง เมื่อครูแหยมเสียชีวิต ครูสมจิตร รนขาว ซึ่งเป็นบุตรชายได้รับหน้าที่หัวหน้าวง ต่อมาครูสมจิตร รนขาวได้เสียชีวิตเมื่อปี พ.ศ. 2540 คุณชวลิต รนขาว ได้รับผิดชอบมาถึงปัจจุบันนี้

ประเพณีรำมอญ

รำมอญ เป็นนาฏศิลป์ที่เก่าแก่ของคนมอญ และคงเหลืออยู่สืบต่อมาจนกระทั่งทุกวันนี้ ลูกหลานมอญรุ่นหลังๆ นี้ยังคงได้รับการถ่ายทอดศิลปะนี้ไว้ด้วยดีตลอดมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกาะเกร็ด พระประแดง และปทุมธานี ยังมีผู้ที่รำมอญได้จำนวนมาก ซึ่งรวมทั้งมี วงปี่พาทย์มอญ บรรเลงประกอบการรำ ก็ยังคงมีหลายวงเช่นกัน แต่ละวงล้วนมีฝีมือเยี่ยมทางบรรเลงเพลงมอญกันทั้งสิ้น คนมอญจะเรียกรำมอญ ว่า "ป๊วะ – หะเป๊ิน " จะมีรำมอญในโอกาสมีงานมงคล งานสมโภชต่างๆ ตลอดจนงานศพโดยเฉพาะในงานศพพระสงฆ์ ชาวบ้านจะนิยมรำถวายหน้าศพเพราะถือว่าได้บุญ ในงานศพคฤหัสถ์ผู้มีอาวุโส หรือผู้ที่เป็นที่เคารพนับถือ ชาวบ้านจะมารำด้วยความเคารพเช่นกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

ท่ารำ

ภาพที่ 2.23 แสดงการรำมอญ

ท่ารำดั้งเดิมมี 10 ท่า ที่เกาะเกร็ดนิยมรำ 12 ท่า (เพลง) แต่ละท่ามีปี่พาทย์บรรเลงประกอบการรำ ก่อนรำผู้รำจะทำการกราบครั้งหนึ่ง และเมื่อรำจบแล้วจะกราบอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อแสดงความเคารพ เพราะการรำมอญนั้น โดยปกติมักจะรำเพื่อแสดงความเคารพ เพราะการรำมอญนั้น โดยปกติมักจะรำเพื่อแสดงความเคารพ มิใช้รำเพื่อความรื่นเริงแต่เพียงอย่างเดียว การรำมอญผู้รำจะอาศัยจังหวะตะโพนมอญเป็นหลัก หน้าทับของการตีตะโพนมอญ เมื่อลงจังหวะตีทางหน้าด้านใหญ่ ผู้รำจะทิ้งมือลงให้พอดีกับจังหวะของตะโพน การเคลื่อนไหวตัวของผู้รำจะทิ้งมือลงให้พอดีกับจังหวะของตะโพน การเคลื่อนไหวตัวของผู้รำจะทำโดยการเอนตัวอย่างอ่อนช้อย และกระเถิบเท้าไปทีละน้อยๆ ตามจังหวะดนตรี ส่วนใหญ่จะใช้มือร่ายรำเคลื่อนไหวน้อยมาก ซึ่งต่างกับการรำไทย การรำมอญ ผู้รำจะเหยียดมือทั้งสองออกรำในท่านิ่งอยู่กับที่พร้อมกับการเคลื่อนไหวลำตัวดังกล่าวข้างต้นนี้ เมื่อรำจบแต่ละเพลงผู้รำจะทิ้งมือลง ปี่พาทย์จะขึ้นเพลงใหม่

การแต่งกาย

ผู้รำแต่งกายแบบสตรีมอญ เครื่องแต่งกายผ้านุ่งใช้ผ้าซิ่นยาวกรอมเท้า เสื้อแขนกระบอก พาดผ้าสไบไหล่เดียวหรือคล้องคอปล่อยชายให้ห้อยอยู่ข้างหน้าทั้งสองชาย และจะใช้เครื่องแต่กายสีอะไรก็ได้แม้ในงานศพ เพราะคนมอญไม่ถือว่าในงานศพต้องแต่สีดำ จึงแต่งสีอะไรก็ได้ รำมอญยังคงมีอยู่ในหมู่ชาวมอญและคงจะสืบทอดศิลปะนี้ไปอีกนาน อันเป็นการแสดงถึงสัญลักษณ์ของศิลปวัฒนธรรมอันมีค่ายิ่งที่คนมอญได้พยายามรักษาไว้ให้คงอยู่คู่กับความเป็นมอญตลอดเวลาที่ยาวนาน การรำมอญในจังหวัดนนทบุรียังคงมีสืบต่อมาจนกระทั่งทุกวันนี้ลูกหลานมอญรุ่นหลังๆ ได้ รับการถ่ายทอดศิลปะนี้ไว้ด้วยดีตลอดมารำมอญที่นับว่างดงามสูมบูรณ์แบบทุกขบวนท่ารำที่สุดในประเทศไทยขณะนี้ คือรำมอญของชาวบ้านตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด

เพลงประกอบการรำ

เริ่มต้นด้วยการบรรเลงเพลงโหมโรง มอญเรียกเพลงนี้ว่า "ซอ - ป๊าด" จะได้ยินเพลงนี้ทุกวันทางสถานีวิทยุกระจายเสียงกรมประชาสัมพันธ์ ในเวลา 8.00 น. เวลาเที่ยบนาฬิกา เพลงนี้เป็นเพลงโหมโรงของมอญ ปี่พาทย์มอญจะบรรเลงทุกครั้งก่อนมีการรำ จากนั้นจึงบรรเลงเพลงที่ 1 ถึง 10 ประกอบการรำของผู้รำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

เพลงต่างๆ มีเนื้อร้อง และมีชื่อเพลงเป็นภาษามอญดังนี้

เพลงที่ 1	ชื่อเพลง	- "ยาก - หะเป้น"
เพลงที่ 2	ชื่อเพลง	- "ถะบ๊ะ - ซาน"
เพลงที่ 3	ชื่อเพลง	- "ดอม – ทอ "
เพลงที่ 4	ชื่อเพลง	- "ขะวัว - ตอห์ "
เพลงที่ 5	ชื่อเพลง	- "ขะวัว - ขะนอม"
เพลงที่ 6	ไม่ทราบชื่อเพลง	
เพลงที่ 7	ชื่อเพลง	- "กะ - ยาน "
เพลงที่ 8	ชื่อเพลง	- "หะ - ว่าย"
เพลงที่ 9	ชื่อเพลง	- "เมี่ยง – ปล้าย - หะเลี่ย"
เพลงที่ 10	ชื่อเพลง	- "ป๊าก - เมียะ"

ที่น่าประทับใจก็คือ คนมอญในเกาะเกร็ดได้รำมอญถวายหน้าพระที่นั่งมาแล้วรวม 3 ครั้งด้วยกัน คือ ครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. 2472 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 เสด็จพระราชดำเนินมาฉลองวัดปรมัยยิกาวาส ครั้งที่สองเมื่อ พ.ศ. 2474 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ พระราชทานสมณศักดิ์ให้เจ้าอาวาสวัดปรมัยยิกาวาส เป็นที่พระสุเมธาจารย์บริหารธรรมชันธ์รามัญสังฆนายก ในการฉลองสมณศักดิ์มีการรำมอญถวายเป็นการบูชาด้วย และครั้งที่สาม เมื่อปี พ.ศ. 2489 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล พร้อมด้วยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลปัจจุบัน ได้เสด็จมายังวัดปรมัยยิกาวาส เพื่อสำราญพระอิริยาบถ

ประเพณีการเล่นเพลงเจ้าขาว

เพลงเจ้าขาวเป็นเพลงพื้นบ้านเก่าแก่ของชาวเกาะเกร็ดและอำเภอปากเกร็ด เป็นเพลงเรือของชาวมอญที่ใช้ร้องรับกันระหว่างพายเรือไปตามบ้านเรือนริมน้ำ เพื่อบอกให้ทราบว่าเรือคณะนี้จะทำบุญที่วัดใด พร้อมกันนั้นก็ชักชวนให้คนมาทำบุญร่วมกันไปด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเทศกาลทอดกฐิน ทอดผ้าป่า ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ระดับน้ำในแม่น้ำลำคลองเอ่อล้นตลิ่ง ซึ่งเหมาะอย่างยิ่งที่ชาวบ้านจะออกบอกบุญทางเรือด้วยการพายเรือไปตามหมู่บ้านต่างๆ พร้อมกับร้องเพลงเรือ เชิญชวนผู้มีจิตศรัทธาร่วมทำบุญด้วยกัน การบอกบุญเช่นนี้จะมีกำเนิดมาตั้งแต่เมื่อใดยังหาหลักฐานไม่ได้ แต่อย่างไรก็ตามต้องมีอายุไม่น้อยกว่า 200 ปี กล่าวคือประมาณต้นกรุงรัตนโกสินทร์ เพลงเรือนี้ คนมอญที่มีภูมิลำเนาในเกาะเกร็ด และ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

อำเภอปากเกร็ดได้ปฏิบัติเป็นประเพณีมาช้านานแล้ว อาจเป็นพระเพณีที่มีอยู่ก่อนในเมืองมอญและคนมอญเหล่านั้นได้นำมาใช้เมื่อมาอยู่ในเมืองไทย ดังจะเห็นได้ว่าประเพณีนี้มีเฉพาะในหมู่คนไทยเชื้อสายมอญเท่านั้น

พิธีกรรม

ก่อนเทศกาลทอดกฐินมาถึง ในตอนค่ำๆ ชาวบ้านจะรวมกลุ่มกันทั้งชายและหญิง ลงเรือลำใหญ่ ภายในเรือจะกระบุงหรือภาชนะอื่นๆ ที่เตรียมไว้ใส่ข้าวสาร ที่หัวเรือจะมีตะเกียงจ้าพายุจุดไว้เพื่อให้แสงสว่าง กลางลำเรือจะมีเครื่องดนตรีอีก 1 ชุด เพื่อใช้บรรเลงประกอบเวลาร้อง เรือเจ้าขาวจะพายไปตามบ้าน ถึงบันได้บ้านใคร ก็ร้องเพลงเชิญให้เจ้าบ้านมาทำบุญ เมื่อเจ้าของบ้านทำบุญแล้วจะร้องเพลงให้พรแก่เจ้าของบ้าน จากนั้นก็พายไปยังบ้านอื่นๆ ต่อไป เรือเจ้าขาว จะออกบอกบุญคราวละหลายๆ คืนจนเมื่อเห็นว่าบรรดาสิ่งของที่ได้รับบริจาคไม่ว่าจะเป็นข้าวสารกล้วย อ้อย มะพร้าว ฯลฯ รวมทั้งเงินได้พอทอดกฐินแล้วการบอกบุญก็หยุด เรือบอกบุญรับบริจาคค่อยๆ หลายลับคุ้งน้ำไปอย่างช้าๆ ท่ามกลางบรรยากาศอันสงบในยามดึกจนรุ่งสาง

บทเพลงเจ้าขาว

สำหรับบทเพลงเจ้าขาว เป็นเพลงที่ผู้ร้องสามารถร้องต่อไปได้เรื่อยๆ โดยเปลี่ยนสร้อยท้ายชื่อดอกไม้ไปเรื่อย ๆ (เช่น ดอกสลิด ดอกตำลึง ดอกพลับพลึง ดอกมะตัน และลงท้ายให้คล้องจองกับชื่อดอกไม้นั้นๆ

ตัวอย่าง เช่น

" .... เจ้าเอย เจ้าขาว ราวละลอก
หอมแต่ดอก ดอกเอ๋ย ดอกสลิด
ทำบุญด้วยกัน ได้ขึ้นสวรรค์ ชั้นดุสิต
(ลูกคู่) เห่ เฮ เฮ้ ละล่า
เจ้าเอย เจ้าขาว ราวละลอก
หอมแต่ดอก ดอกเอ๋ย ดอกตำลึง
นำบุญมาให้ถึง หัวกระได แล้วแม่รำพึง....."

คำว่า "ชั้นดุสิต" จะคล้องจองกับ "ดอกสลิด"และคำว่า "แม่รำพึง" จะคล้องจองกับ "ดอกตำลึง")

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

ประเพณีการตักบาตรน้ำผึ้ง

ประเพณีการตักบาตรน้ำผึ้งเป็นประเพณีที่ปฏิบัติกันในเกาะเกร็ดมานานเช่นกัน ซึ่งตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 10 โดยจะเริ่มในตอนเช้า พระสงฆ์จะออกบิณฑบาตตามปกติ คนมอญจะนำข้าว น้ำผึ้ง และข้าวต้มลูกโยนมาใส่บาตร

ประเพณีการตักบาตรน้ำผึ้งมีความเป็นมาจากพุทธประวัติคือสมัยที่เจ้าชายสิทธัตถะได้ทรงเลิกบำเพ็ญทุกรกิริยาแล้ว กลับมาเสวยกระยาหารตามปกติ แต่ความสมบูรณ์แห่งพระวรกายก็ยังไม่ฟื้นคืนดังเดิม จนนางสุชาดาได้กวนข้าวมธุปายาส (ข้าวที่หุงด้วยน้ำนมเจือน้ำผึ้ง) นำมาถวาย เมื่อได้เสวยข้าวมธุปายาสแล้ว ทำให้พระวรกายกลับสมบูรณ์แข็งแรงขึ้นอย่างรวดเร็ว พระปรีชาญาณก็เกิด จนสามารถตรัสรู้สำเร็จพระโพธิญาณ มีอยู่คราวหนึ่งในช่วงเดือน 10 พระภิกษุทั้งหลายกายถูกฝนจนชุ่มด้วยน้ำฝน เกิดอาพาธจังหันอาเจียน ร่ายกายซูบผอมเศร้าหมองลง เมื่อพระพุทธองค์ทรงทราบ ได้ทรงพุทธานุญาตให้ภิกษุรับและฉันน้ำผึ้ง น้ำอ้อย เนยข้น เนยใส และน้ำมันพืชได้ในยามวิกาล เพื่อระงับโรคและบำรุงร่างกาย เพราะถือว่าทั้ง5ชนิดเป็นเภสัชด้วย ด้วยเหตุนี้การตักบาตรน้ำผึ้ง จึงเป็นการถวายเภสัชทาน ได้ปฏิบัติสืบต่อมาจนเป็นประเพณีการตักบาตรน้ำผึ้ง ตั้งแต่นั้นมา

ภาพที่ 2.24 แสดงการละเล่นเพลงระบำบ้านไกล

การละเล่นเพลงระบำบ้านไกล

การละเล่นเพลงระบำบ้านไกล เป็นการเล่นเพลงพื้นบ้านของชาวเกาะเกร็ด ในเทศกาลต่างๆ รวมทั้งในเทศกาลสงกรานต์ด้วย หลังจากการเล่นสะบ้า เป็นการร้องและรำเล่นเพื่อความสนุกสนานไม่จำเป็นจำนวนผู้เล่น แบ่งผู้เล่นออกเป็นฝ่ายชาย ฝ่ายหญิงนั่งเรียงแถวหน้ากระดานอยู่คนละฝั่ง แต่หันหน้าเข้าหากัน มีครกตำข้าวอยู่ตรงกลางลาน แต่กลับเอาทางก้นครกขึ้น ชายจะเป็นฝ่ายเริ่มต้นโดยออกมานั่งบนครกตำข้าวหันหลังให้ผู้หญิง ฝ่ายหญิงคนใดคนหนึ่งจะใช้มือตบพื้นให้ดังผัวะแล้วให้ผู้ชายที่นั่งอยู่บนครกทายว่าใครตบ ถ้าทายถูก ผู้หญิงที่ตบพื้นก็ต้องออกมาร้องและรำคู่กับชายที่กลางลาน คนที่อยู่รอบๆ ก็เป็นลูกคู่ และปรบมือให้จังหวะ การแต่งกาย ฝ่ายชายนุ่งโสร่งลอยชาย สวมเสื้อคอกลมพาดผ้าสองไหล่ ผู้หญิงนุ่งผ้าถุงสีสวมเสื้อแขนกระบอกผ้าสไบคล้องคอปล่อยชายให้ห้อยอยู่ข้างหน้าทั้ง 2 ชาย นับว่าเป็นเล่นเพลงพื้นบ้านที่สนุกสนานอย่างยิ่งของชาวเกาะเกร็ด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

ประเพณีลอยกระทง

ประเพณีลอยกระทง เป็นประเพณีความเชื่อของคนไทยที่นิยมทำกันในวันเพ็ญเดือน 12 ซึ่งสืบต่อกันมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยสมัยอยุธยา สมัยรัตนโกสินทร์ เรื่อยมาจนถึงสมัยปัจจุบันคือในตอนกลางคืนนิยมจัดงานสนุกสนานรื่นเริง และร่วมกันปลดปล่อยความทุกข์กับสิ่งไม่ดีที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน นำสัญลักษณ์บางอย่างของตนเองใส่ในกระทง เช่น เศษผม เศษเงิน เมื่อลอยกระทงก็จุดธูปเทียนกล่าวขอขมาพระแม่คงคา เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ตนเอง

สำหรับประเพณีลอยกระทงที่เกาะเกร็ดและอำเภอปากเกร็ด ที่จัดในวันเพ็ญเดือน 12 ของทุกปีนั้น มักจะจัดที่เกาะเกร็ด เพราะเป็นสถานที่ที่เหมาะสมอย่างยิ่งกับการลอยกระทงเนื่องจากมีวัดและบ้านเรือนส่วนใหญ่อยู่ริมแม่น้ำอยู่แล้ว โดยทางอำเภอปากเกร็ดและเทศบาลตำบลปากเกร็ดได้จัดงานลอยกระทงที่วัดปรมัยยิกาวาส เพราะสถานที่เหมาะสมกับการลอยกระทงอย่างยิ่งนั่นเอง แต่เมื่อปี พ.ศ. 2542 ได้จัดที่เมืองทองธานี ซึ่งสถานที่ไม่ได้อยู่ริมแม่น้ำเหมือนที่เกาะเกร็ด ส่วนทางจังหวัดนนทบุรีได้ร่วมกับเทศบาลเมืองนนทบุรี จัดให้มีงานประเพณีลอยกระทงขึ้น ณ บริเวณริมเขื่อนหน้าศาลากลางจังหวัดหลังเก่า โดยในวันดังกล่าว จะมีการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น การประกวดการประดิษฐ์กระทงดอกไม้สด การประกวดกระทงในภาคค่ำก็จะมีการประกวดนางนพมาศ และมีมหรสพตอลดคืน ครั้นเวลา 14.00 น. มาถึง ข้าราชการพ่อค้า ประชาชน รวมทั้งนพมาศก็จะพร้อมใจกันร่วมลอยกระทงบริเวณริมเขื่อนเป็นภาพที่น่าประทับใจอย่างยิ่ง

ประเพณีทำบุญตักบาตรพระร้อยแปด

ประเพณีการทำบุญตักบาตรพระร้อยแปด เป็นประเพณีที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาช้านานแล้วในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรีซึ่งอยู่ไม่ไกลจากเกาะเกร็ดมานัก โดยจัดขึ้นตามลำน้ำในคลองบางกอกน้อย ได้จัดขึ้นหลายวัดด้วยกัน เช่น วัดไทยเจริญ วัดบางไกรนอก วัดอุทยาน วัดโบสถ์ และวัดบางไกรในประเพณีนี้จะเริ่มขึ้นในวันแรม 8 ค่ำเดือน 12 ซึ่งเป็นวันทำบุญที่แท้จริง แต่ประเพณีจะเริ่มขึ้นตั้งแต่วันแรม 7 ค่ำ เดือน 12 ซึ่งจัดเป็นประจำทุกปี โดยจัดมาประมาณ 80 ปีเศษมาแล้ว และปัจจุบันก็ยังจัดอยู่ พิธีกรรมมิได้แตกต่างไปจากการทำบุญตักบาตรทั่วๆไป คือแทนที่พระภิกษุจะออกบิณฑบาตไปตามถนนได้เปลี่ยนมาพายเรือขนาดต่างๆ ออกมาบิณฑบาต คำว่า "พระร้อยแปด" นั้นมิได้หมายถึง พระภิกษุสงฆ์จำนวน 108 รูปเท่านั้นร้อยแปดเป็นคำที่คนไทยนิยมเรียกสิ่งของที่มีมาก จนเกินความคาดเดาให้ทราบถึงจำนวนที่แท้จริงได้ เช่นเดียวกับคำว่า "ร้อยแปดพันเก้า" นั่นเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

KOH KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

ประวัติความเป็นมาของประเพณีทำบุญตักบาตรพระร้อยแปด เดิมทีเดียวชาวบ้านวัดหญ้าไทยได้ริเริ่มจัดทำขึ้นก่อน ต่อมาวัดหญ้าไทยเกิดขัดข้องไม่สามารถจัดทำได้อีก จึงได้มอบให้วัดบ้านจีน (วัดไทยเจริญ) รับทำต่อ เวลานั้นวัดบ้านจีนที่เป็นศูนย์รวม จิตใจของชาวบ้านยังไม่มีพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ไว้สักการะและใช้ประกอบพิธีทางศาสนกิจ อธิการแฉ่งเจ้าอาวาสจึงมีโครงการหล่อพระพุทธรูปขึ้น และได้ป่าวประกาศบอกบุญให้ชาวบ้านมาร่วมเป็นเจ้าภาพ เพื่อรับบริจาคทองเหลืองมาหล่อเป็นองค์พระเมื่อได้ทองเหลืองพอแก่ความต้องการแล้ว จึงแผ่ทองเหลืองให้เป็นแผ่นและออกไปแจกจ่ายให้แก่สมภารทุกวัดในเขตท้องที่นนทบุรี ตลอดจนเกจิอาจารย์ผู้เรืองวิทยาคมให้ช่วยลงอักขระในแผ่นทองเหลืองที่ได้รับแจกไป แล้วนำกลับมาหล่อเป็นพระพุทธรูปต่อไป ขนานนามว่า "พระพุทธอาคม" การตักบาตรพระร้อยแปดก็เริ่มทำมาตั้งแต่สร้างหลวงพ่อพุทธอาคมเสร็จ ตรงกับวันเสาร์แรม 8 ค่ำเดือน 12 ปีกุน ตรงกับวันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2466

สำหรับจุดประสงค์ของการแห่ขบวนพระนี้ก็เพื่อประกาศให้ประชาชนได้ทราบโดยทั่วกันว่า จะมีพิธีทำบุญตักบาตรพระร้อยแปด ขึ้นอีกครั้งหนึ่งแล้ว และให้สาธุชนมาทำบุญร่วมกันในวันรุ่งขึ้น การแห่งขบวนพระนี้ทุกวัดจะแห่พร้อมกันหมด พิธีจะเริ่มขึ้นในวันแรม 7 ค่ำ เดือน 12 โดยเริ่มพิธีตั้งแต่ตอนบ่าย ทุกวัดที่จัดงานนี้จะมีการแห่พระพุทธรูปที่มีชื่อเสียงของวัดนั้น เช่นหลวงพ่ออาคมจากวัดไทยเจริญ หลวงพ่อโตวัดอุทยาน แห่ไปตามลำน้ำ โดยการจัดขบวนแห่อย่างสวยงาม มีการรำประกอบด้วยขบวนแห่ ได้นำเรือล่องไปตามบ้านเรือนต่างๆ ตามลำคลองบางกอกน้อย โดยมุ่งไปทางทิศตะวันออกจนจนวัดชัยพฤกษ์ แล้วย้อนกลับมาทางทิศตะวันตกจนถึงอำเภอบางใหญ่ ต่อจากนั้นจะนำเรือย้อนกลับมาตั้งที่วัด เปิดโอกาสให้ชาวบ้านมากราบไหว้ปิดทองบูชาเป็นเวลา 3 วัน 3 คืน ตลอดงาน จะมีมหรสพสมโภชอย่างมโหฬาร พิธีกรรมจะเริ่มเวลา 5.00 น. ในวันแรม 8 ค่ำ เดือน 12 ซึ่งถือว่าเป็นวันทำบุญใหญ่จะมีประชาชนมาร่วมทำบุญตามลำน้ำอย่างแน่นขนัดทั้งสองฝั่งคลอง ประชาชนส่วนใหญ่ที่มาทำบุญพระร้อยแปดนี้ จะไม่โดยเรือพายและเรือเครื่อง ซึ่งมีการเตรียมอาหารคาวหวานมาอย่างพร้อมมูล ส่วนทางด้านพระสงฆ์นั้นชาวบ้านจะนิมนต์ลงเรือจ้างบ้าง เรืออีแปะบ้าน บางลำมีพระ 1 รูป หรือ 2 รูป แต่ส่วนใหญ่ไม่เกิน 3 รูปและมีคนพายเรือ 3 – 4 คน เพื่อรับอาหารคาวหวานจากประชาชน พระจะบิณฑบาต ไปในทางเดียวกันเช่น เริ่มต้นทางฝั่งขวาก็จะรับบิณฑบาตเรื่อยไป แล้วจึงวกกลับมาฝั่งซ้ายบ้างแต่ละวัดจะมีกำแรห่พระพุทธรูปสำคัญซึ่งประดับประดาอย่างสวยงามไปรับบิณฑบาตด้วย พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนปิดทองและบริจาคทรัพย์เพื่อนำไปบำรุงวัด ช่วงเวลาที่ประชาชนทำบุญกันหนาตาจะอยู่ระหว่าง 6.00 – 7.00 น.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

ในระหว่างการทำบุญนี้ เพื่อให้เกิดความสนุกสนานยิ่งขึ้นชาวบ้านจะแต่งตัวเป็นฤาษีบ้างหรือนำผ้าหลองมาห่มบ้าง และใช้ขันครอบศีรษะ สมมติเป็นพระสงฆ์มาร่วมบิณฑบาตด้วย

เป็นที่สังเกตว่าประเพณีทั้งหมดที่กล่าวมาแล้วนี้ ส่วนใหญ่เป็นประเพณีของคนไทยเชื้อสายมอญ ที่ปฏิบัติกันมาตั้งแต่อพยพมาอาศัยอยู่ในเกาะเกร็ด และในท้องที่อำเภอปากเกร็ดในสมัยอยุธยาตอนปลาย ที่น่าเป็นห่วงก็คือประเพณีเหล่านี้ได้ปฏิบัติกันผิดเพี้ยนจากประเพณีเดิม บางประเพณีก็ค่อยๆ หายไปจึงน่าที่ทุกฝ่ายจะต้องช่วยกันรักษาไว้ให้นานเท่านาน เพื่อยืนยันว่าเกาะเกร็ดและอำเภอปากเกร็ดมีประเพณีเก่าแก่มาแต่อดีตแล้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

2.4 การบริหารและนโยบายส่วนตำบลเกาะเกร็ด[1]

นโยบายพื้นฐานการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล

1. **นโยบายของ อบต. เกาะเกร็ด**

1.1 ทางด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ

1. ส่งเสริมการดำเนินงานโครงการหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล กลุ่มอาชีพและการสร้างร้านค้าชุมชน
2. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเครื่องปั้นดินเผา และของที่ระลึกอื่นๆ

1.2 ด้านการพัฒนาสังคม

1. พัฒนาชุมชนเกาะเกร็ดให้เป็นชุมชนปลอดยาเสพติด และเป็นชุมชนน่าอยู่
2. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาในชุมชนให้มีประสิทธิภาพ
3. ส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปะวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาชาวบ้าน
4. ปรับปรุงการดำเนินงานด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณะภัย
5. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกระดับ
6. ส่งเสริมกิจกรรมการกีฬา ออกกำลังกาย

1.3 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

1. สร้างถนน สะพานทางเดินเท้าให้ทั่วถึงทุกชุมชน
2. พัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ โดยก่อสร้างหอกระจายข่าว
3. ติดตั้งระบบไฟฟ้าส่องสว่างตามถนนสาธารณะและสถานที่สำคัญๆ

1.4 ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ

1. พัฒนาคุณภาพและบริการระบบน้ำบาดาล
2. สนับสนุนการขยายเขตบริการการประปานครหลวง
3. ขุดลอกคูคลอง กำจัดวัชพืชในลำคลองต่างๆ

---

[1] องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด, <u>รายงานและแผนพัฒนาตำบลเกาะเกร็ดประจำปี 2545</u>. นนทบุรี : มกราคม 2545.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

1.5 ด้านการเมืองและการบริหาร

1. ส่งเสริมการพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพสมาชิกสภาฯ กรรมการบริหาร และพนักงานส่วนตำบลส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยกระบวนการประชาคมหมู่บ้าน / ตำบล
2. จัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในสำนักงานเพื่อให้บริการประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ
3. ปรับปรุงการให้บริการและการจัดเก็บรายได้ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

1.6 ด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

1. พัฒนาการศึกษาของชุมชนให้มีคุณภาพ
2. ส่งเสริมอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี และภูมิปัญญาชาวบ้าน

1.7 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. มุ่งพัฒนาชุมชนให้เป็นเมืองน่าอยู่
2. เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะมูลฝอย
3. ส่งเสริมให้ประชาชนมีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
4. ดูแลรักษา แม่น้ำ คูคลอง ให้มีคุณภาพ

1.8 ด้านสาธารณสุข

1. ป้องกันและระงับโรคติดต่อ เช่น โรคไข้เลือดออก , โรคพิษสุนัขบ้า และโรคเอดส์
2. ส่งเสริมให้ราษฎรมีสุขภาพที่เข้มแข็ง

1.9 ด้านส่งเสริมการท่องเที่ยว

1. ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวทางสื่อต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ , วิทยุ , โทรทัศน์ , อินเตอร์เน็ต
2. จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกและรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว
3. ให้มีศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารและบริการอื่นๆ แก่นักท่องเที่ยว

2. นโยบายการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล ปี2545-2549

วิสัยทัศน์

1. เมืองที่ปราศจากมลภาวะสิ่งแวดล้อมดี มีระบบบริหารจัดการดี ผังเมืองดี พัฒนาโดยคำนึงถึงความยั่งยืนมีการดูแลทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่ให้เสื่อมโทรมพัฒนาแม่น้ำคูคลอง
2. มีโครงสร้างพื้นฐานทั่วถึงและครอบคลุมทุกพื้นที่ ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการ / แก้ปัญหา กำกับดูแลคุณภาพการให้บริการสาธารณะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

3. สังคมเข้มแข็ง ประชาชนได้รับการศึกษา ชุมชนมีส่วนร่วมในการศึกษา และผนึกกำลังร่วมกันพัฒนาส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและอนุรักษ์ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น
4. ประชาชนมีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงทุกเพศทุกวัย มีความรู้ในการดูแลสุขภาพตนเอง มีศูนย์สาธารณสุขมูลฐานตามชุมชน มีการคุ้มครองผู้บริโภคอย่างได้ผล
5. รองรับความเจริญทางเศรษฐกิจการค้าของจังหวัด ประชาชนมีอาชีพมั่นคงเศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็ง
6. เมืองน่าอยู่ ปลอดภัยอาชญากรรมและสิ่งเสพติด ประชาชนทราบซึ้งในศิลปวัฒนธรรมมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีจริยธรรม มีศาสนา เป็นเครื่องยึดเหนี่ยว ประชาชนรู้รักสามัคคี ร่วมรักษาความปลอดภัยของชุมชน
7. ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ผู้นำและข้าราชการมีจิตสำนึกที่ดี ภาครัฐองค์กรเอกชนและประชาชนร่วมกันทำงานเพื่อสนับสนุนการบริหารการจัดการ
8. จัดการท่องเที่ยวแบบครบวงจรเชิงอนุรักษ์ มีระเบียบ สะอาด สวยงาม มีการจัดการที่ดี มีสวนสาธารณะให้ประชาชนได้พักผ่อน

ยุทธศาสตร์การพัฒนา

อบต.ได้นำวิสัยทัศน์การพัฒนาแต่ละด้านมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์พัฒนา 5 ปี (พ.ศ. 2545 – 2549) โดยศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค / ข้อจำกัด ศักยภาพ / โอกาส ของการพัฒนาแต่ละด้านเพื่อนำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาแต่ละด้าน ซึ่งยึดกรอบแนวคิดปรัชญา "คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา" การยึดหลักปรัชญา "เศรษฐกิจพอเพียง" รวม 8 ด้าน

1. **ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านบริการสาธารณะพื้นฐาน**

- มุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้เป็นระบบที่เชื่อมโยงซึ่งกันและกันภายใน อบต.และอำเภอปากเกร็ด เอื้ออำนวยต่อกิจกรรมเศรษฐกิจและการดำรงชีวิต

2. **ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ**

- มุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจโดยเน้นศักยภาพของพื้นที่เป็นหลัก
- มุ่งเน้นการสร้างความเชื่อมโยงของระบบเศรษฐกิจและโครงสร้างพื้นฐานมีความเกื้อหนุนระหว่างเศรษฐกิจชุมชนกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

3. **ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสุขภาพ**

- มุ่งเน้นการให้บริการสาธารณสุขมูลฐานให้เพียงพอ
- มุ่งเน้นการส่งเสริมภูมิปัญญาไทยและแพทย์แผนไทยให้แพร่หลาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านคุณภาพประชากร

- มุ่งเน้นการพัฒนาระบบการศึกษาให้มีลักษณะบูรณาการ สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
- มุ่งเน้นส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและทรัพย์สิน
- มุ่งเน้นการส่งเสริมอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณี

5. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- มุ่งเน้นการส่งเสริมการสร้างความร่วมมือของชุมชนทำงานด้านการรักษาความปลอดภัยและร่วมมือกันแก้ปัญหายาเสพติดและป้องกันอาชญากรรม

6. ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงและความเป็นระเบียบในสังคม

- มุ่งเน้นการส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดี สนับสนุนการเมืองภาคประชาชนพัฒนามาตรฐานการเมืองไทย ให้ความรู้ประชาชนในเรื่องการเมืองอย่างสม่ำเสมอ
- มุ่งเน้นการสนับสนุนการเมืองที่ใช้ความรู้ ความสามารถและคุณธรรม พร้อมทั้งสร้างเสริมค่านิยมที่ดีของสังคม

7. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- มุ่งเน้นการอนุรักษ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
- มุ่งเน้นการส่งเสริมบทบาทชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม

8. ยุทธศาสตร์ด้านภาวะแวดล้อมและการพักผ่อนหย่อนใจ

- มุ่งเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
- มุ่งเน้นการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

แนวทางการพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

จะดำเนินการปรับปรุงด้านโครงสร้าง สาธารณูปโภค สาธารณปการ ต่างๆ ให้ดีเพื่อรองรับการเจริญและการขยายตัวของชุมชน ให้สอดคล้องกับระบบผังเมืองรวม ดังนี้

1. กำหนดแหล่งและกิจกรรมทางเศรษฐกิจและชุมชนให้เป็นไปตามระบบผังเมือง
2. จะดำเนินการปรับปรุงและก่อสร้างถนนในเขต อบต. ให้ได้มาตรฐาน เพื่อเป็นเส้นทางคมนาคมและขนส่งสินค้าและบริการต่างๆ พร้อมทั้งก่อสร้างสะพานเพื่อการคมนาคมสะดวกยิ่งขึ้น
3. จะดำเนินการประสานการจัดระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปโภค อาทิเช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ให้ทั่วถึงทุกพื้นที่ และเพียงพอกับความต้องการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

4. จะดำเนินการปรับปรุงและขยายเขตไฟฟ้า แสงสว่าง ให้ทั่วถึงและเพียงพอแก่ชุมชนต่างๆ ในเขต อบต.
5. จะส่งเสริมการจัดระบบระเบียบจราจร ให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย และเหมาะสมกับพื้นที่ในตำบลเกาะเกร็ด
6. จะดำเนินการจัดความเป็นระเบียบเรียบร้อยความสะอาดของชุมชนเกาะเกร็ด ให้ถูกสุขลักษณะและอนามัยของประชาชน

ด้านเศรษฐกิจ

จะดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพของประชาชน เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชน ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

1. ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเสริมต่างๆ เพื่อการพัฒนาและเพิ่มรายได้ อาทิเช่น กลุ่มเครื่องปั้นดินเผา กลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร กลุ่มแปรรูปอุตสาหกรรมในครัวเรือน
2. จะส่งเสริมพัฒนาคุณภาพแรงงาน ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้แรงงานในพื้นที่มีคุณภาพและศักยภาพในตนเอง
3. จะสนับสนุนและเอื้ออำนวยให้ประชาชนได้รับความเป็นธรรมในการซื้อสินค้าและบริการ
4. จะพัฒนาสนับสนุนอาชีพหลัก คือการเกษตร และค้าขาย ซึ่งเป็นอาชีพส่วนใหญ่ของประชาชนให้มีมาตรฐานการผลิตเพื่อการครองชีพให้ดีขึ้น
5. จะส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการสร้างงาน และการผลิตในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนในมากขึ้น

ด้านสังคม

จะดำเนินการสนับสนุนการศึกษา ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น รวมถึงกระบวนการทางสังคม โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วม มีดังนี้

1. จะสนับสนุนการจัดงานประเพณีท้องถิ่น เพื่อเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยว อันเป็นการสนับสนุนกระบวนการทางเศรษฐกิจ อีกทางหนึ่ง
2. จะดำเนินการให้การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาของเยาวชน ประชาชนท้องถิ่นกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
3. จะร่วมฟื้นฟูและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ประเพณีเอกลักษณ์ของท้องถิ่นให้ คงอยู่สืบต่อไป
4. จะสนับสนุนและส่งเสริมในด้านสาธารณสุข สุขภาพของประชาชน ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสภาพที่ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOHKRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

5. จะปรับปรุงดูแลรักษาความสะอาดเรียบร้อยของถนน / ทางสาธารณะ และสาธารณะต่างๆ ให้อยู่ในสภาพที่ดี
6. จะให้การสนับสนุน การสงเคราะห์แก่กลุ่มผู้ด้อยโอกาสต่างๆ ให้สามารถดำรงชีพอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข
7. จะส่งเสริมสนับสนุนการกีฬาเยาวชน ประชาชน

ด้านการเมืองการบริการ

จะดำเนินการส่งเสริมด้านการเมือง การปกครอง และการบริหารการจัดการ ให้มีความเป็นประชาธิปไตย สิทธิเสมอภาคกัน มุ่งเน้นการบริหาร ให้สามารถเอื้ออำนวยความสะดวกรวดเร็ว ในการให้บริการแก่ประชาชน อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนี้

1. จะปรับปรุงระบบการบริหารงาน อบต. ให้ปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ
2. จะส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน มีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน ตามระบบการเมืองการปกครอง ในระบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
3. จะส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจต่างๆ แม้กระทั่งการมีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิดการพัฒนาท้องถิ่น
4. จะส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการปรับปรุง พัฒนาบุคลากร เครื่องมือเครื่องใช้และสร้างขวัญกำลังใจพนักงานและลูกจ้างในด้านต่างๆ ให้มีและมีคุณภาพมากขึ้น
5. จะสนับสนุนหน่วยงานต่างๆ ในด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน อีกทั้งการระงับและป้องกันอัคคีภัยในชุมชน
6. จะเน้นการพัฒนา อบต. โดยใช้แผนในระดับต่างๆ เป็นแกนนำเพื่อลดปัญหากระจุกตัวของการพัฒนาที่ไม่มีความชัดเจน หรือแม้กระทั่งความซ้ำซ้อนของการพัฒนา
7. จะพัฒนาและปรับปรุงระบบการจัดเก็บภาษี และค่าธรรมเนียมต่างๆ ให้สะดวกรวดเร็วแก่ผู้เสียภาษีโดยเน้นการดำเนินการเชิงรุก

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จะร่วมดำเนินการปรับปรุงสภาพแวดล้อม ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ดังนี้

1. ส่งเสริมให้มีการรักษาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ไปพร้อมกันตลอดจนการพัฒนาสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น
2. จะจัดระบบการกำจัดขยะมูลฝอย ระบบบำบัดน้ำเสียให้ดี มิให้เกิดผลกระทบต่อส่วนรวมและสิ่งแวดล้อม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

3. จะสนับสนุนส่งเสริมให้มีแหล่งพักผ่อน สวนสุขภาพ สวนสาธารณะต่างๆ ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

วัตถุประสงค์ของนโยบายการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล ปี 2545-2549

1. สาขาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

การพัฒนาสาขาโครงสร้างพื้นฐาน เป็นการพัฒนาซึ่งครอบคลุมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเป็นการพัฒนาศักยภาพทางกายภาพ การปรับปรุงสภาพพื้นที่ อาทิ เช่น ถนน รวมถึงการก่อสร้าง สาธารณูปโภคที่ขาดแคลนและจำเป็นเพื่อการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน อาทิ เช่น ระบบคมนาคม ไฟฟ้า ประปา ระบบระบายน้ำส่งเพื่อการเกษตร เป็นต้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อการปรับปรุงและก่อสร้างถนน / ก่อสร้างสะพาน ให้อยู่ในสภาพที่ได้มาตรฐานและเพียงพอต่อการขยายของชุมชนในอนาคต
2. เพื่อการขยายเขตไฟฟ้าแสงสว่างสาธารณะให้ทั่วถึงและเพียงพอแก่ชุมชน
3. เพื่อการให้บริการในด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการต่างๆ ให้ทั่วถึงและเพียงพอ
4. เพื่อจัดระบบผังเมืองให้เป็นไปตามประกาศผังเมืองจังหวัดนนทบุรี

จากวัตถุประสงค์ของสาขาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา จึงได้กำหนดแผนงานโครงการ ประกอบด้วย 2 แผนงานหลัก 4 แผนงานย่อย ดังนี้

1. แผนงานหลัก ⟶ การก่อสร้างและปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการและไฟฟ้า

ทำการก่อสร้างและปรับปรุงบูรณะระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการพื้นฐานในชุมชน อันได้แก่ ถนน / ทาง , สะพานสาธารณะ ระบบระบายน้ำ และระบบไฟฟ้าสาธารณะเพื่อบริการแก่ประชาชนธุรกิจส่วนราชการในพื้นที่ ประกอบด้วย 4 แผนงานย่อย

1.1 แผนงานย่อย / การก่อสร้าง / ปรับปรุงถนน / ทางและสะพาน

1.2 แผนงานย่อย การปรับปรุงและขยายเขตไฟฟ้าแสงสว่างสาธารณะและระบบโทรคมนาคม

1.3 แผนงานย่อย การก่อสร้าง / ปรับปรุงคลองระบายน้ำ

1.4 แผนงานย่อย ก่อสร้าง / ปรับปรุงระบบส่งน้ำเพื่อการเกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET C - C CENTRE NONTHABURI

2. แผนงานหลัก ⟶ การขยายเขตหรือสร้างระบบประปา

พิจารณาก่อสร้างประปา ปรับปรุงพัฒนาระบบประปา เพื่อการขยายเขตให้บริการประปาแก่ประชาชน ในจุดที่ขาดแคลนและเพื่อการรองรับการขยายตัวของชุมชนในอนาคต

2. สาขาการพัฒนาเศรษฐกิจ

การพัฒนาเศรษฐกิจ ถือเป็นภาระกิจที่จะส่งเสริมและการพัฒนาอาชีพ รายได้ของประชาชนให้มีภาวะความเป็นอยู่และการครองชีพที่ดีขึ้น อาทิเช่น การจัดหาทุน อุปกรณ์ ที่จำเป็นสำหรับการฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพ เพื่อการพัฒนาและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรและอุตสาหกรรมในครัวเรือน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพของประชาชน
2. เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชน ในลักษณะของเศรษฐกิจพอเพียง
3. เพื่อการส่งเสริมสนับสนุนการฝึกอบรม อาชีพต่างๆ

1. แผนงานหลัก ⟶ ส่งเสริมการกระจายรายได้แก่ประชาชน

จะดำเนินการสนับสนุนและกระตุ้น ให้เกิดการกระจาย ได้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นการขยายฐานทางเศรษฐกิจไปสู่กลุ่มชนบทต่างๆ

2. แผนงานหลัก ⟶ ส่งเสริมอาชีพเพื่อการเพิ่มรายได้แก่ประชาชน

ดำเนินการสนับสนุน ให้มีการฝึกอบรมกลุ่มอาชีพเสริมต่างๆ อันเป็นการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ และดำรงตนอยู่ได้ในภาวะเศรษฐกิจพอเพียง

3. สาขาการพัฒนาสังคม

การพัฒนาสังคมเป็นภาระกิจหน้าที่ในอำนาจ อบต. เกี่ยวกับเรื่องการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนศิลปวัฒนธรรมท้องที่ อีกทั้งเรื่องของสุขภาพอนามัยของประชาชน โดยทั่วไปและความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความสะอาดของชุมชน ถนน ที่สาธารณะต่างๆ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้การรักษาความสะอาดและการจัดเก็บขยะมูลฝอย เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อการลดจำนวนผู้ติดยาเสพติดและเอดส์ในชุมชนให้ลดน้อยลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

3. เพื่อให้การสนับสนุนด้านบริการสาธารณสุขมูลฐานแก่ประชาชน กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
4. เพื่อการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีสุขภาพอนามัยที่แข็งแรง ทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ
5. เพื่อการสนับสนุนการจัดการศึกษาแก่ เยาวชนประชาชน ของหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง
6. เพื่อการจัดให้มีสถานที่พักผ่อน และสถานที่ออกกำลังกาย ที่พอเพียงแก่ประชาชน
7. เพื่อการสนับสนุนและส่งเสริม และการอนุรักษ์วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไป

4. สาขาการพัฒนาการเมือง การบริหาร

การพัฒนาการเมืองปกครอง การบริหารและการบริการ เป็นการพัฒนาที่ครอบคลุมภารกิจและกิจกรรมที่สนับสนุนการปกครองตามระบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข อันเป็นการส่งเสริมและการสนับสนุนให้มีประชาชนมีส่วนทางการเมืองในระดับต่างๆ รวมถึงการบริหาร การบริการ ที่อำนวยความสะดวกแก่ประชาชนให้ในรูปแบบต่างๆ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ในระดับต่างๆ รวมถึงมีบทบาทในการร่วมแก้ไขปัญหาและการพัฒนาท้องถิ่น
2. เพื่อประชาสัมพันธ์ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับงานในภารกิจหน้าที่ของ อบต. และระเบียบกฎหมายต่างๆ ให้ประชาชนได้รับทราบ
3. เพื่อการปรับปรุงการบริการต่างๆ ให้รวดเร็ว มีประสิทธิภาพประสิทธิผล อันจะเป็นการสร้างความพึงพอใจแก่ประชาชนผู้รับบริการ
4. เพื่อการปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ของ อบต.
5. เพื่อการปรับปรุงและก่อสร้างอาคาร สถานที่ เครื่องมือ เครื่องใช้ให้เพียงพอแก่การให้บริการแก่ประชาชน อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล
6. เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในระงับและป้องกันบรรเทาสาธารณภัยต่างๆ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

จากวัตถุประสงค์ของสาขาการพัฒนาการเมือง การบริการ วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา จึงได้กำหนดแผนงานโครง ประกอบด้วย 7 แผนงานหลักดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

1. แผนงานหลัก ⟶ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการเมืองการปกครอง

เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในแสดงความคิดเห็น เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่น

2. แผนงานหลัก ⟶ ส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบกฎหมาย

เพื่อประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ ในอำนาจหน้าที่ของตนเองตามระเบียบและความรู้ความเข้าใจในบทบาทภาระกิจหน้าที่ของ อบต.

3. แผนงานหลัก ⟶ การพัฒนาบุคลากรของ อบต.

เพื่อให้สมาชิกสภา อบต. และพนักงานมีความรู้ ความสามารถในการบริหารการจัดการเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่และภารกิจในเทศบาล และให้การบริการประชาชนทั่วไปด้วยความมีประสิทธิภาพ

4. แผนงานหลัก ⟶ การพัฒนาการจัดเก็บรายได้ของ อบต.

เพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ ตามที่กฎหมายกำหนด

5. แผนงานหลัก ⟶ ปรับปรุงและก่อสร้างอาคารสถานที่และจัดหาเครื่องมืองเครื่องใช้สำหรับการปฏิบัติงาน

6. แผนงานหลัก ⟶ การบริหารงานและการจัดการ

เพื่อการบริหารและการจัดการ เป็นไปด้วยความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และสอดคล้องกับแผนปฏิบัติในระเบียบต่าง ๆ

7. แผนงานหลัก ⟶ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับการระงับป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยต่างๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

5. สาขาการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การพัฒนาสิ่งแวดล้อมและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติเป็นการพัฒนา ซึ่งครอบคลุมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน อันจะเป็นการส่งเสริมการพัฒนาในด้านสาขาอื่นๆ อาทิเช่น การปลูกต้นไม้ บริเวณสองฝั่งทางสาธารณะ การจัดการกับสิ่งแวดล้อม ในแม่น้ำลำคลอง และสองฝั่งแม่น้ำลำคลอง การจัดการระบบน้ำเสีย การจัดการขยะมูลฝอยและอื่นๆ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นการป้องกันปัญหามลพิษหรือมลภาวะที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต
2. เพื่อการจัดการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามระบบผังเมือง
3. เพื่อเฝ้าระวังป้องกัน บำบัดฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติมิให้ถูกทำลาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

จากวัตถุประสงค์ ของสาขาการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนา จึงได้กำหนดแผนงานโครงการ ประกอบด้วย 2 แผนงานหลัก ดังนี้

1. แผนงานหลัก ⟶ สร้างจิตสำนึกและความตระหนักในการจัดการและสิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติ

ดำเนินการเสริมสร้างจิตสำนึกและสร้างความตระหนัก ให้แก่ประชาชนและองค์กรต่างๆ ในท้องถิ่นให้ร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ให้คงอยู่ตลอดไป

2. แผนงานหลัก ⟶ บำบัด ฟื้นฟู และเฝ้าระวังสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

ดำเนินการเฝ้าระวังและบำบัดฟื้นฟู สิ่งแวดล้อมในชุมชน มิให้เป็นอันตรายต่อการดำรงชีวิตของประชาชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3 การศึกษาและวิเคราะห์ผู้ใช้อาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

บทที่ 3
การศึกษาและวิเคราะห์ผู้ใช้โครงการ

วัตถุประสงค์ในการศึกษาผู้ใช้โครงการ คือเพื่อให้เข้าใจถึงกลุ่มผู้ใช้โครงการที่มีจุดประสงค์ในการใช้อาคารแตกต่างกันไป เพราะลักษณะเชิงพฤติกรรมที่แตกต่างกันนี้จะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ต้องคำนึงถึงเพื่อให้การออกแบบอาคารสามารถตอบสนองผู้ใช้อาคารได้เป็นอย่างดีตลอดจนการคาดคะเนจำนวนผู้ใช้โครงการในส่วนกิจกรรมต่าง ๆ จะเป็นตัวกำหนดขนาดของโครงการเพื่อรองรับจำนวนผู้ใช้ได้อย่างเหมาะสม ลักษณะกิจกรรมและการให้บริการหลักของโครงการสามารถคาดคะเนจากองค์ประกอบที่คนเหล่านั้นเข้ามาใช้ ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น

1. ส่วนบริการชุมชน (SOCIETY SERVICE AREA)
2. ส่วนบริการสาธารณะ (PUBLIC SERVICE AREA)
3. ส่วนบริหารโครงการ (ADMINISTRATION AREA)
4. ส่วนงานเทคนิค (TECHNICAL AREA)

3.1 ประเภทของผู้ใช้โครงการ

ในการศึกษาประเภทของผู้ใช้โครงการ สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ผู้มาใช้บริการ

1.1 ผู้มาใช้บริการหลัก (MAIN USER) เป็นประชาชนในชุมชนรอบพื้นที่โครงการ ได้แก่ วัยเด็ก จนถึง วัยชรารวมทั้งคนพิการ พฤติกรรมของกลุ่มนี้ ส่วนใหญ่จะมีใช้บริการในส่วนบริการสาธารณะ รวมทั้งห้องสมุดเป็นประจำทุกวัน ไม่จำเป็นต้องมีกิจกรรมพิเศษจึงจะมา เนื่องจากที่พักอาศัยของกลุ่มนี้อยู่ใกล้กับโครงการมีเวลาว่างมากกว่าคนกลุ่มอื่น คนกลุ่มนี้บริการในส่วนต่างๆของโครงการได้แก่

ส่วนบริการชุมชน
- ทำกิจกรรมที่โครงการจัดขึ้น รวมทั้งขอเช่าใช้สถานที่ในการจัดกิจกรรมของตนเอง
- ใช้เวลาว่างในการศึกษาความรู้เพิ่มเติมจากการอ่านหนังสือ ชมนิทรรศการ ฟังการบรรยายฝึกอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

- เข้าร่วมกับกลุ่มประชาสังคมในการพัฒนาหมู่บ้านที่ตนอาศัยอยู่ เพื่อการแก้ปัญหาที่ถูกต้อง

ส่วนบริการสาธารณะ - ทำกิจกรรมต่างๆ ที่โครงการจัดขึ้น รวมทั้ง พักผ่อนออกกำลังกายในเวลาว่างจากภาระหน้าที่

ส่วนบริหารโครงการ - ติดต่อขอใช้สถานที่ทำกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งรับทราบข้อมูลข่าวสารของทางศูนย์

1.2 ผู้มาใช้บริการรอง (SUB USER) เป็นผู้ที่มาใช้บริการชั่วคราว คือผูเข้ามาเพื่อทำกิจกรรมหลักของโครงการ แต่จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบรอง เช่น องค์กรพัฒนาชุมชน บุรุษไปรษณีย์ หรือ ผู้มาติดต่อทำธุระกับโครงการ ได้แก่

1.2.1 **ตัวแทนองค์กรพัฒนาชุมชน**

เช่น นักวิชาการ นักธุรกิจ นักพัฒนาเอกชน ภาครัฐบาล และคณะกรรมการชุมชน เป็นตัวแทนในภาคต่างๆของสังคม ที่จะร่วมมือในการพัฒนาสังคม ดังนั้นจึงมาใช้โครงการเมื่อมีการประชุมสัมมนา ปรึกษาหารือกันระหว่างกลุ่มประชาสังคมต่างๆ ในชุมชน กับตัวแทนของภาคสังคมเหล่านี้ในส่วนบริการชุมชน คนกลุ่มนี้จะใช้บริการในส่วนต่างๆ ของโครงการ ได้แก่

ส่วนบริการชุมชน - ร่วมกันทำงานกับกลุ่มประชาคมและประสานงานไปยังส่วนต่างๆของสังคม เพื่อการแก้ปัญหาและพัฒนาสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

- เป็นวิทยาการการบรรยายฝึกอบรมให้กับประชาชน ในเรื่องที่นำมาจัดนิทรรศการให้ประชาชนศึกษา

- เป็นวิทยาการในการประชุมสัมมนาที่จัดขึ้นเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจถึงปัญหาที่มีอยู่ในสังคมและร่วมกันแก้ไขปัญหาเหล่านั้น

- ใช้เวลาว่างในการศึกษาความรู้เพิ่มเติมจากการอ่านหนังสือ ชมนิทรรศการ ฟังการบรรยายฝึกอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

ส่วนบริการสาธารณะ -ใช้จัดปราศรัยอภิปราย เรื่องที่ภาคต่างๆ ของสังคมต้องเสนอต่อประชาชน

ส่วนบริหารโครงการ - ติดต่อประสานงานในการพัฒนาสังคม และจัดกิจกรรมให้กับประชาชน รวมทั้งติดต่อขอใช้สถานที่ในการจัดกิจกรรม

1.2.2 บุคลากรที่ให้ความรู้ความบันเทิงกับประชาชน

เป็นบุคลากรที่ทางโครงการเชิญมาเพื่อให้ความรู้ความบันเทิงกับประชาชน ในกิจกรรมต่างๆ ที่โครงการจัดขึ้น คนกลุ่มนี้จะใช้บริการในส่วนต่างๆ ของโครงการ ได้แก่

ส่วนบริการชุมชน - เป็นวิทยากรในการฝึกอบรมบรรยายให้ความรู้กับประชาชน

- เป็นผู้แสดง ผู้ให้ความรู้ ในกิจกรรมต่างๆ ที่โครงการจัดขึ้น

ส่วนบริการสาธารณะ - จัดแสดง ให้ความรู้ ในกิจกรรมที่โครงการจัดขึ้นบริเวณลานเอนกประสงค์กลางแจ้ง

ส่วนบริหารโครงการ - ติดต่อกับฝ่ายกิจกรรมและการศึกษา

1.2.3 ผู้มาติดต่อทำธุระกับโครงการ

เป็นผู้ที่มาติดต่อขอใช้สถานที่ส่วนต่างๆ ของโครงการ หรือมาขอข้อมูลข่าวสารกิจกรรมของโครงการ ดังนั้นส่วนใหญ่จะมาใช้โครงการในส่วนบริหารโครงการ

1.2.4 ผู้ให้บริการชั่วคราวแก่โครงการ

เป็นพนักงานส่งพัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานของโครงการ พนักงานเก็บเงินค่าบริการสาธารณูปโภคต่าง ๆ พนักงานส่งไปรษณีย์ เอกสารให้กับศูนย์ รวมทั้งพนักงานขนถ่ายขยะออกจากโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

2. ผู้ให้บริการ

2.1 **พนักงานประจำของโครงการ** มีทั้ง พนักงานที่ทำงานตามเวลาปกติ คือ 8.30 – 17.30 น. และพนักงานส่วนที่ทำงานเฉพาะด้าน ไม่กำหนดเวลาทำงานแน่นอน ขึ้นอยู่กับประเภทของงาน และเวลาที่มีการแสดง เช่นปกติวันธรรมดาละครจะแสดงในช่วงเวลา 18.00 – 21.00 น. ก็ต้องมีพนักงานในช่วงเวลานี้ ซึ่งสามารถแบ่งหน้าที่ประเภทเจ้าหน้าที่ได้ดังนี้

- เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหาร ทำหน้าที่บริหารและดูแลโครงการทั่ว ๆ ไป วางแผนในการดำเนินกิจกรรมของโครงการ ส่วนนี้จะทำหน้าที่ติดต่อกับผู้มาใช้บริการเป็นส่วนใหญ่
- เจ้าหน้าที่ส่วนบริการต่างๆ จะดูแลในส่วนกิจกรรมทางการศึกษาทั้งหมดที่เกี่ยวกับโครงการ
- เจ้าหน้าที่ฝ่ายเทคนิค ทำหน้าที่ดูแลประสานงานกับฝ่ายการแสดงในด้านเทคนิคและการบริการต่าง ๆ เช่นระบบอุปกรณ์ แสงเสียง รวมทั้งงานด้านระบบอื่นๆ ของโครงการ เช่น เจ้าหน้าที่ฝ่ายเครื่องกล เครื่องไฟฟ้า เป็นต้น

3.2 พฤติกรรมผู้ใช้โครงการ

ลักษณะพฤติกรรมของผู้ใช้โครงการ จะเป็นตัวกำหนดสิ่งเหล่านี้ คือ
1.การใช้พื้นที่ส่วนต่าง ๆ ของโครงการ
2.การลำดับก่อนหลังขององค์ประกอบ
3.ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ของโครงการ
จากการแบ่งประเภทของผู้ใช้โครงการ สามารถศึกษาพฤติกรรมผู้ใช้โครงการได้ดังนี้

1. ผู้มาใช้บริการหลัก

1.1 ประชาชนในชุมชนที่มาร่วมประชุมภายในศาลาประชาคม ชมนิทรรศการ หรือมาร่วมกิจกรรมในโครงการโดยพฤติกรรมตามลำดับดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

- เข้าสู่โถงกลางของโครงการ
- ก่อนเข้าสู่ส่วนบริการชุมชน หรือส่วนบริการสาธารณะ จะมีเจ้าหน้าที่คอยให้บริการ ติดต่อสอบถาม และมีส่วนรับฝากของ
- เมื่อเข้าชมส่วนแสดงงาน หรือร่วมกิจกรรมแล้ว จะออกมารับของฝากไว้ และอาจเข้าใช้กิจกรรมอื่น ๆ ภายในโครงการ หรือเดินทางกลับ

กรณีการเข้าร่วมประชุมชุมชน

- ในกรณีเข้าสู่ศาลาประชาคม จะเข้าสู่โถงรวม ซึ่งเป็นส่วนที่มีบริเวณติดประกาศข้อมูลและสารสนเทศชุมชน
- เข้าสู่โถงพักคอย ซึ่งมีเจ้าหน้าที่คอยดูแลความเรียบร้อย
- ออกจากศาลาประชาคม เพื่อใช้ในกิจกรรมอื่น ๆ หรือเดินทางกลับ

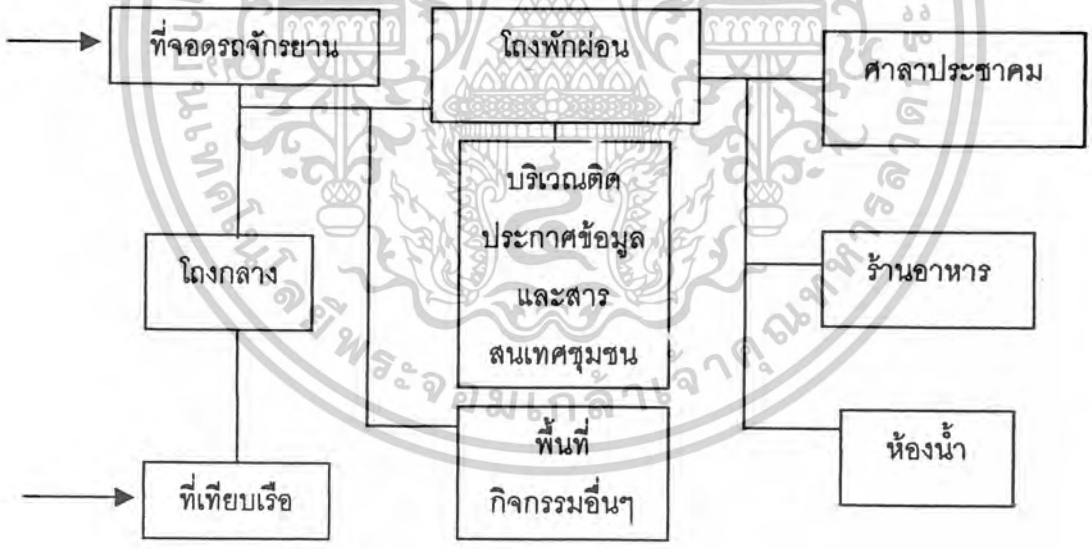

แผนภูมิที่ 3 1 แสดงองค์ประกอบที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของประชาชนในชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

1.2 ผู้ใช้บริการส่วนห้องสมุดประชาชน ได้แก่ ผู้ที่ต้องการรับบริการทางความรู้ที่เกี่ยวกับชุมชนเกาะเกร็ด ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม หรือเข้ามาใช้เพื่อการพักผ่อนอ่านนิตยสาร หนังสือ โดยมีพฤติกรรมหลัก ๆ คือ

- เข้าสู่โถงทางเข้าห้องสมุด มีเจ้าหน้าที่คอยตรวจและรับฝากสิ่งของ
- ผู้ที่ต้องการเป็นสมาชิก จะตรงไปยังส่วนติดต่อสอบถาม เพื่อขอทำบัตรในการใช้บริการยืม-คืนหนังสือ
- เข้าสู่ส่วนอ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสารต่าง ๆ
- เข้าสู่โถงย่อย ซึ่งจะนำไปสู่ส่วนต่าง ๆ คือ ส่วนหนังสืออ้างอิง และส่วนสื่อสารสนเทศ
- เมื่อใช้บริการเสร็จ ในกรณีที่ต้องการยืมหนังสือ วิดีโอ หรือ เทป จะตรวจหนังสือที่ยืมบริเวณโต๊ะบรรณารักษ์
- ให้เจ้าหน้าที่ตรวจหนังสือ และรับของที่ฝากไว้ ก่อนที่จะใช้บริการในส่วนอื่น ๆ ต่อไป

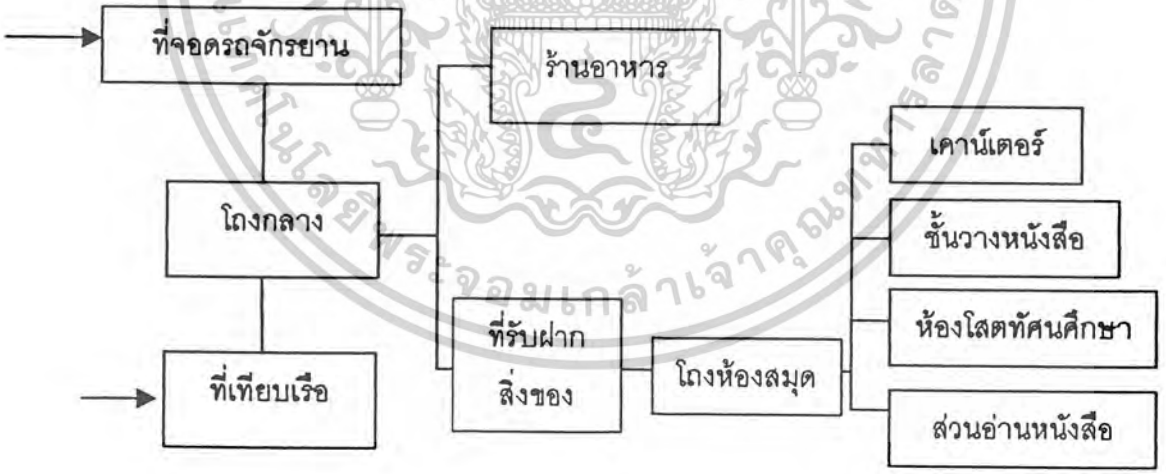

แผนภูมิที่ 3.2 แสดงองค์ประกอบที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของประชาชนที่มาใช้ห้องสมุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

2. **ผู้มาใช้บริการรอง**

2.1 ผู้มาทำธุระกับโครงการ โดยมีพฤติกรรมดังนี้

กรณีตัวแทนองค์กรพัฒนาชุมชนและบุคลากรรับเชิญ

- **เข้าสู่สำนักงานประชาสังคม**
- ก่อนเข้าสู่ส่วนบริการชุมชน หรือส่วนบริการสาธารณะ จะมีเจ้าหน้าที่คอยช่วยเหลือในการบริการ
- เมื่อเข้าส่วนบริการชุมชน หรือส่วนบริการสาธารณะแล้ว จะออกมารับพักผ่อนอิริยาบถในสำนักงานประชาสังคม หรือเดินทางกลับ

กรณีผู้มาติดต่อกับส่วนสำนักงานบริหาร

- **เข้าสู่โถงรวมของส่วนสำนักงานบริหาร โดยมีส่วนต้อนรับของส่วนสำนักงานคอยต้อนรับอยู่**
- **เข้าสู่ส่วนพักคอย เพื่อติดต่อเข้าสู่ส่วนต่าง ๆ ของแต่ละฝ่ายที่ผู้มาติดต่อต้องการมาติดต่อ**

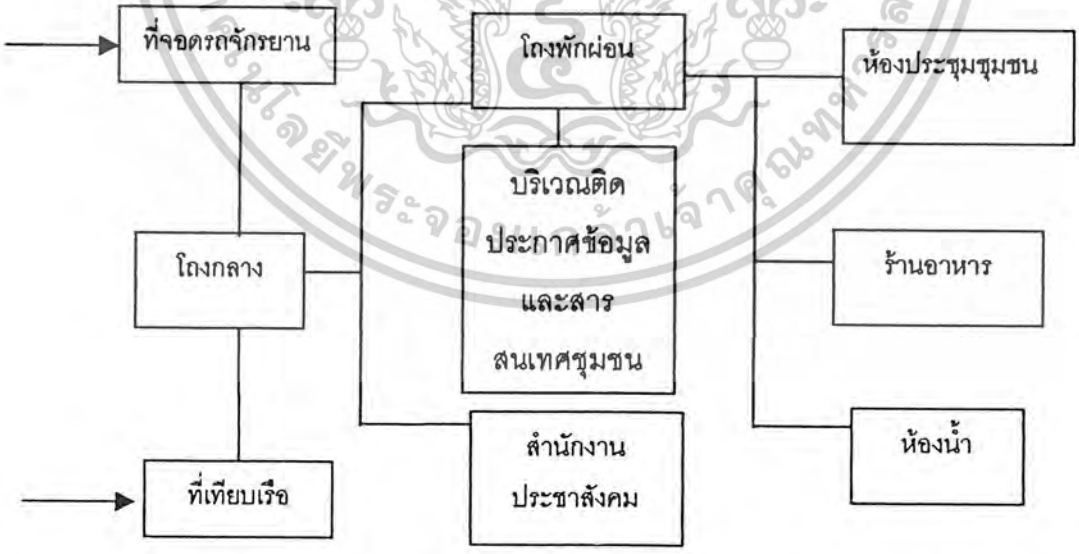

แผนภูมิที่ 3.3 แสดงองค์ประกอบที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้มาทำธุระกับโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

กรณีผู้ให้บริการชั่วคราวกับทางสถานประชาสังคม ได้แก่

- พนักงานเก็บเงินค่าบริการต่าง ๆ ได้แก่ กิจการรักษาความปลอดภัย ทำความสะอาด ค่าโทรศัพท์ ประปา ไฟฟ้า เป็นต้น จะติดต่อกับฝ่ายบุคคลโดยตรง เพราะดูแลควบคุมเกี่ยวกับอาคาร
- บุรุษไปรษณีย์ทำการส่งจดหมาย ลงในผู้รับที่โถงชั้นล่าง พัสดุ หรือสิ่งของอื่น ๆ ที่จะส่ง โดยผ่านพนักงานขึ้นไปยังฝ่ายต่าง ๆ ที่ต้องการติดต่อ
- พนักงานทำความสะอาด จะทำงานในช่วง 6.00 - 18.00 น. โดยลงเวลาทำงาน หรือพิมพ์บัตรเวลา โดยทำความสะอาดอาคารในเวลาก่อนและหลังการใช้งาน
- พนักงานรักษาความปลอดภัย จะทำงานตลอดเวลาโดยแบ่งเป็นผลัดทำหน้าที่ตรวจตราอาคาร เฝ้าตรวจตราในแต่ละจุดที่กำหนดไว้
- พนักงานช่างเครื่องกล ช่างเครื่องไฟฟ้า ทำงานตั้งแต่เวลา 8.00-18.00 น. หรือบางครั้งอาจต้องทำงานตลอดคืนด้วย โดยทำหน้าที่ตรวจหาอุปกรณ์ บริการอาคารในส่วนห้องเครื่องต่าง ๆ ตลอดจนควบคุม ดูแลซ่อมแซม บำรุงอุปกรณ์ต่าง ๆ
- พนักงานดับเพลิง ในกรณีเกิดอัคคีภัย พนักงานดับเพลิงจะเข้ามายังบริเวณอาคาร เพื่อติดตั้งสายสูบน้ำ ขึ้นไปยังตัวอาคาร และใช้ลิฟท์ขนส่งพนักงานดับเพลิงขึ้นไปยังบริเวณที่มีเพลิงไหม้ เพื่อทำการดับเพลิง

2.2 ผู้รับบริการในส่วนร้านอาหาร มีพฤติกรรมตามลำดับดังนี้

- ผู้รับบริการจะตรงไปยังบริเวณสั่งซื้ออาหาร หรือไปจับจองที่นั่งรับประทานอาหารก่อน
- หยิบถาดใส่อาหาร เลื่อนไปตามเคาน์เตอร์ ก่อนนำไปปรุงรส หรือไปยังส่วนนั่งรับประทานอาหาร
- ภายหลังรับประทานอาหารเสร็จ อาจไปยังห้องน้ำส่วนรับประทานอาหารก่อนออกไปใช้บริการยังส่วนอื่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

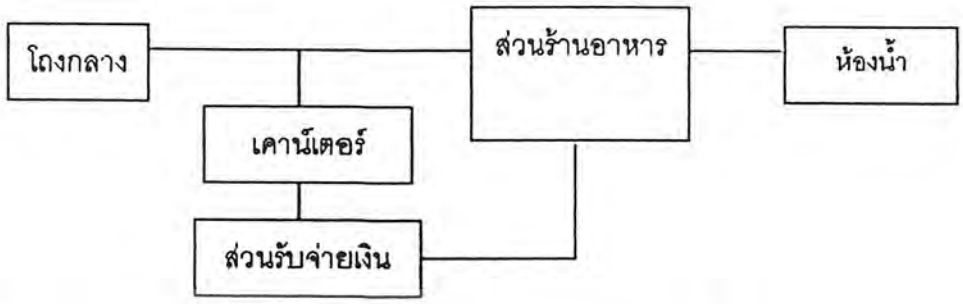

แผนภูมิที่ 3.4 แสดงองค์ประกอบที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้รับบริการในส่วนร้านอาหาร

3. ผู้ให้บริการ

3.1 เจ้าหน้าที่และพนักงานฝ่ายต่าง ๆ พฤติกรรมจะขึ้นอยู่กับหน้าที่ของแต่ละบุคคลแต่ละแผนกตามหน้าที่กล่าวมาแล้ว ในที่นี้จะกล่าวถึง พฤติกรรมของพนักงานในส่วนที่เป็นพนักงานประจำที่ทำงานตามเวลาปกติ ในช่วงเวลา 8.00 – 17.30 น. ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

7.00 – 8.00 น. มาถึงบริษัทโดยรถประจำทาง รถส่วนตัว บางคนอาจแยกไปทานอาหารเช้า พักผ่อนหรือเข้าทำงาน

8.30 – 12.30 น. แยกย้ายไปทำงานในภาคเช้า

12.00 – 13.00 น. พักเที่ยง

13.00 – 17.30 น. แยกย้ายไปทำงานในภาคบ่าย

3.2 เจ้าหน้าที่เทคนิค พฤติกรรมขึ้นกับหน้าที่ของแต่ละบุคคล และไม่มีเวลา ทำงานตายตัวแน่นอน ขึ้นกับประเภทของงาน และ กิจกรรมที่เกิดขึ้นที่เกี่ยวกับการประชุม เช่น เจ้าหน้าที่อุปกรณ์แสง เสียง เป็นต้น

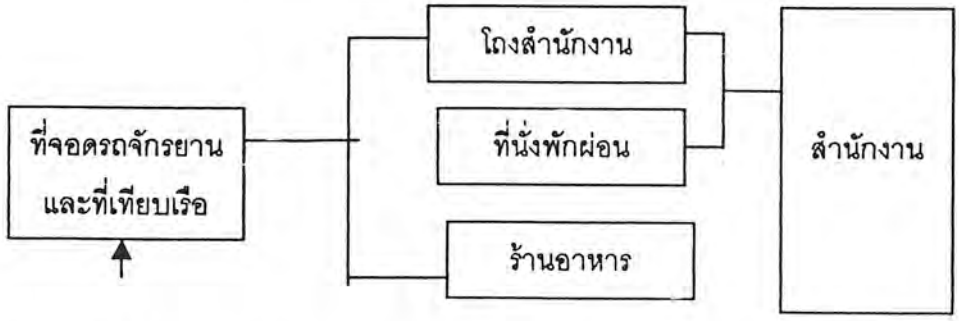

แผนภูมิที่ 3.5 แสดงองค์ประกอบที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

3.3 การวิเคราะห์และสรุปจำนวนผู้ใช้โครงการ

เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นจากผู้ใช้โครงการหลายสถานภาพในชุมชน ที่ต่างเห็นถึงปัญหาที่แตกต่างกันไป และร่วมมือกันแก้ปัญหาเหล่านี้ โดยกำหนดกลุ่มดำเนินการแก้ปัญหาที่ต่างกันไปกิจกรรมต่างๆ ที่กลุ่มเหล่านี้จัดตั้งขึ้น ต้องอาศัยการร่วมมือกันของคนในสังคมจึงจะนำไปสู่ผลสำเร็จตามต้องการ การร่วมมือกันนี้จะเป็นต้องอาศัยการจูงใจ เชิญชวน หรือประชาสัมพันธ์ โดยต้องมีเทคนิคและวิธีการที่เหมาะสม เนื่องจากปัญหาสังคมเป็นเรื่องของคนส่วนรวม คนส่วนใหญ่จึงคิดว่าไม่ได้เป็นหน้าที่ของตน เป็นหน้าที่ของผู้บริหารบ้านเมืองหรือชุมชน ขาดความเข้าใจและใส่ใจในการร่วมกันแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง จึงเกิดโครงการนี้ขึ้มมา โดยมีโครงสร้างการบริหารงานดังนี้

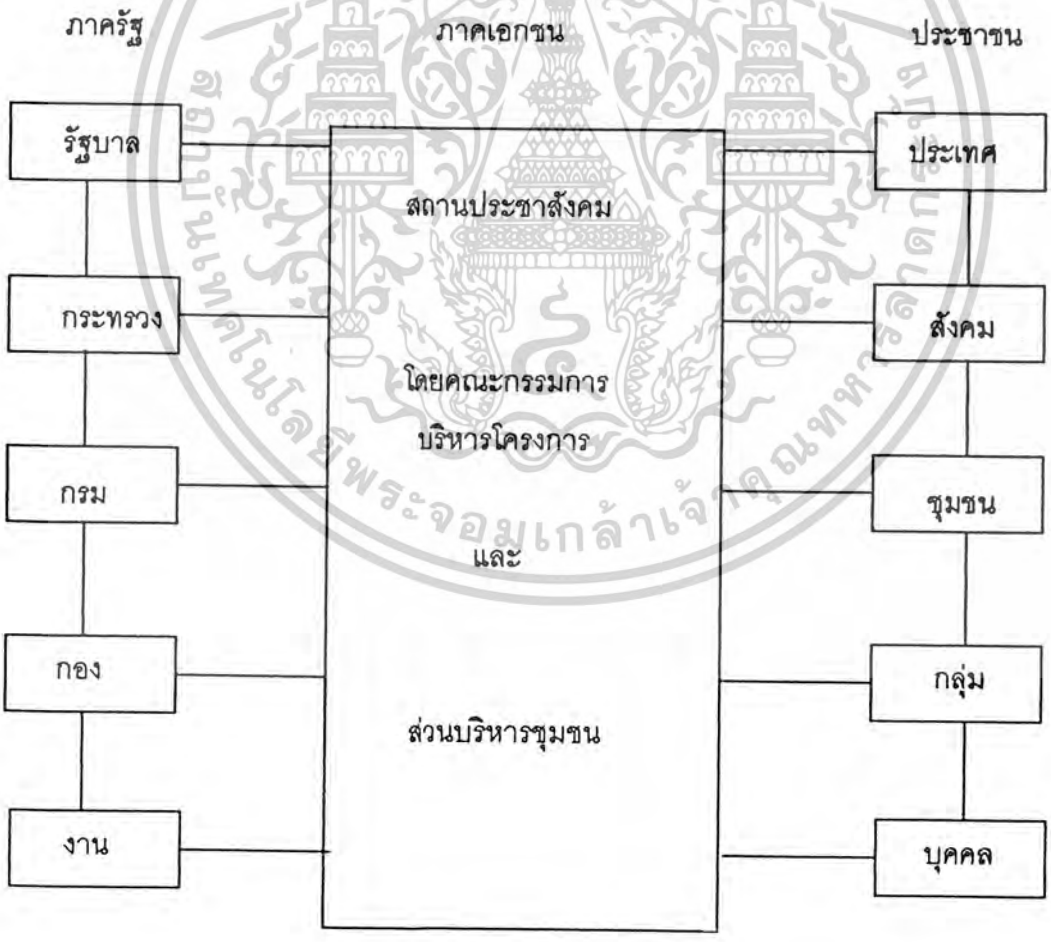

แผนภูมิที่ 3.6 โครงสร้างการบริหารงาน ในการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

การประสานงานภายในโครงการ

แผนภูมิที่ 3.6
โครงสร้างการบริหารงาน ในการประสานงานกับหน่วยงานภายใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

อัตรากำลังและหน้าที่ของผู้บริหารโครงการและผู้บริหารชุมชน

อัตรากำลังและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในโครงการ กำหนดจากการศึกษาผู้ใช้โครงการข้างต้น

อัตรากำลังและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่โครงการ

ฝ่าย	หน้าที่	อัตรา
1. คณะกรรมการบริหารโครงการ - ผู้อำนวยการ	เลือกจากสมาชิกกลุ่มประชาคมทั้งหมด ภายในเขตทำหน้าที่รับผิดชอบวางแผนการดำเนินงานของโครงการร่วมดำเนินการประสานงานกับฝ่ายต่างๆ อย่างใกล้ชิด	1
- เลขานุการ	เลือกจากคนที่มีความสามารถทางธุรกิจบริหารเช่น NGO กลุ่มราชการ หรือสถาบันการศึกษารับผิดชอบงานธุรการ ติดต่อประสานงานกับฝ่ายต่างๆ จัดทำรายงานการดำเนินงานของโครงการให้กับผู้อำนวยการ	1
2. ฝ่ายธุรการงานการเงินและบัญชี - เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี	- รับผิดชอบการบริหารงานด้านการเงินงบประมาณการดำเนินงานของโครงการ - จัดทำบัญชี รายรับ – รายจ่ายของโครงการและทะเบียนบัญชีพนักงานของโครงการ	1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
NONTHABURI CIVIC CENTRE NONTHABURI

ฝ่าย	หน้าที่	อัตรา
งานพัสดุอาคารสถานที่		
- เจ้าหน้าที่พัสดุอาคาร	- รับผิดชอบและจัดซื้อพัสดุครุภัณฑ์ที่ใช้ในโครงการและควบคุมดูแลอาคารให้เรียบร้อย - จัดทำทะเบียนพัสดุครุภัณฑ์ของศูนย์ ช่วยในการควบคุมดูแลอาคารให้เป็นระเบียบเรียบร้อย	1
- นักการภารโรงภายในอาคาร	- ดูแลรักษาความสะอาดความเรียบร้อยภายในอาคารส่วนต่างๆ	2
งานรักษาความปลอดภัย		
- เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย	- รับผิดชอบการจัดการรักษาความปลอดภัยควบคุมและกำหนดการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย - ดูแลรักษาความปลอดภัยความสงบเรียบร้อยภายในอาคาร - ดูแลรักษาความปลอดภัยความสงบเรียบร้อยภายนอกอาคาร บริเวณลานจอดรถและลานเอนกประสงค์	2
งานร้านค้าเช่า		
- เจ้าหน้าที่งานร้านค้าเช่า	- รับผิดชอบการติดต่อเช่าร้านค้า จัดเก็บค่าเช่าพื้นที่และดูแลความสงบเรียบร้อยบริเวณร้านค้า - จัดทำทะเบียนบัญชีร้านค้า รับเรื่องความต้องการของผู้เช่าเพื่อนำไปแก้ไข	1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOHKRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

ฝ่าย	หน้าที่	อัตรา
3. ฝ่ายกิจกรรมการศึกษา		
งานวิชาการและประเมินผล		
- เจ้าหน้าที่วิชาการและประเมินผล	- รับผิดชอบดำเนินการสรุปผลและประเมินการทำงานประสานงานกับนักวิชาการและหน่วยงานอื่น เพื่อศึกษาถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม พร้อมทั้งวิธีการปรับปรุงแก้ไข - ค้นคว้าวิจัย รวบรวมข้อมูล ผลการดำเนินงานของโครงการ สรุปผลการทำงานและเสนอแนะวิธีการปรับปรุงแก้ไขการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย รวมทั้งให้ความรู้ โดยจัดอบรม สาธิตสัมมนากับประชาชน	1
- เจ้าหน้าที่จัดทำสถิติและรายงานสรุปผล	- จัดทำแบบสำรวจ จดข้อมูลทางสถิติและรายงานสรุปผลที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาสงคม	1
งานกิจกรรมและวางแผน		
- เจ้าหน้าที่งานกิจกรรมและวางแผน	- รับผิดชอบการดำเนินงานการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโครงการ รวมทั้งประสานงานกับกลุ่มประชาคมในการพัฒนาชุมชน - ศึกษาถึงรูปแบบกิจกรรมที่จะจัดขึ้นให้เหมาะสมกับการพัฒนาสังคม รวมทั้งให้ความรู้ความเข้าใจในการทำกิจกรรมร่วมกันของประชาชน	1
- เจ้าหน้าที่ประสานงานการจัดกิจกรรม	- ติดต่อประสานงานกับกลุ่มประชาคมทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งหน่วยงานอื่นๆ ในการจัดกิจกรรมขึ้นภายในโครงการ - ดูแลควบคุมให้บริการในส่วนจัดนิทรรศการ	1
- เจ้าหน้าที่ประจำส่วนประชุมชน	- ดูแล ควบคุม ในบริการในส่วนประชุมชน	2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

ฝ่าย	หน้าที่	อัตรา
งานห้องสมุด		
- บรรณารักษ์	- จัดหาหนังสือประเภทที่คนในชุมชนให้ความสนใจ เหมาะต่อการพัฒนาความรู้ของคนวัยต่างๆ	1
- เจ้าหน้าที่ห้องสมุด	- ช่วยเหลืองานห้องสมุด จัดพิมพ์บัตรรายการซ่อมแซมหนังสือ จัดเก็บหนังสือ	1
งานโสตทัศนศึกษา		
- เจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา	- รับผิดชอบการผลิต รวบรวม จัดหา ข้อมูลในรูปแบบต่างๆ เช่น ภาพยนตร์ ภาพนิ่ง เทป โทรทัศน์	1
งานฝึกสอนอาชีพและวัฒนธรรม	- สอนการรำมอญแก่ผู้สนใจ	1
	- สอนการเล่นเครื่องดนตรีมอญชนิดต่าง ๆ	2
	- สอนการร้องทะแยมอญโต้ตอบระหว่างฝ่ายชายและฝ่ายหญิง	1
	- สอนภาษามอญ	1
	- สอนงานปั้นเครื่องปั้นดินเผา	2
	- สอนงานทอและเย็บปักถักร้อย	1
	- สอนงานแกะสลักและฉลุกระดาษ (การต่อโลงเหมและการทำธงตะขาบ)	1
	- สอนงานจักรสาน	1
4. ฝ่ายเผยแพร่ประชาสัมพันธ์		
งานประชาสัมพันธ์		
- เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์	- รับผิดชอบการดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารของโครงการให้หน่วยงานภายนอกและประชาชนได้รับรู้	1
	- การรวบรวมข้อมูลข่าวสารของโครงการเพื่อนำมาจัดทำเป็นสื่อต่างๆ ในการเผยแพร่ให้ทุกส่วนรับทราบ	1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศาลาประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

ฝ่าย	หน้าที่	อัตรา
งานประสานงาน		
- เจ้าหน้าที่ประสานงาน	- รับผิดชอบการดำเนินงานประสานงานติดต่อกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกโครงการเพื่อการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ	1
- เจ้าหน้าที่งานจัดข้อมูลข่าวสาร	- รับผิดชอบดำเนินงานการรวบรวม จัดเก็บ จัดทำข้อมูลข่าวสารของโครงการก่อนนำออกเผยแพร่	1
งานจัดพิมพ์		
- เจ้าหน้าที่จัดพิมพ์เอกสาร	- รับผิดชอบการดำเนินการจัดพิมพ์เอกสารข้อมูลในการประชาสัมพันธ์งานของโครงการทั้งหมดก่อนนำเผยแพร่	2
5. **ฝ่ายเทคนิค**		
งานช่างเทคนิค		
- ช่างเทคนิคด้านต่างๆ	- ช่างควบคุมงานระบบในส่วนต่างๆ ของโครงการ เช่นระบบไฟฟ้า ระบบแสง เสียง ควบคุมระบบโดยรวมของโครงการ เช่น ระบบเครื่องปรับอากาศ ระบบบำบัดน้ำเสีย	2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

อัตรากำลังและหน้าที่ของผู้บริหารชุมชน (แต่ละกลุ่มประชาสังคม)

ฝ่าย	หน้าที่	อัตรา
1. คณะกรรมการบริหาร		
- ผู้อำนวยการกลุ่ม	เลือกจากสมาชิกภายในกลุ่มทำหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินงานของกลุ่ม ร่วมดำเนินการประสานงานกับภาคต่างๆ ของสังคมอย่างใกล้ชิด	1
- เลขานุการ	เลือกจากคนที่มีความสามารถทางธุรกิจบริหารอาจมาจากสถาบันการศึกษา กลุ่มราชการ NGO รับผิดชอบทำงานธุรการ ติดต่อประสานงานกับฝ่ายต่างๆ จัดทำรายงานการดำเนินงานของกลุ่มให้กับผู้อำนวยการ	1
2. ฝ่ายธุรการ	รับผิดชอบการจัดหา การบริหารงานด้านการเงินงบประมาณการดำเนินงานของกลุ่ม	2
6. ฝ่ายกิจกรรมการศึกษา	รับผิดชอบดำเนินการสรุปผลการทำงานของกลุ่มติดต่อประสานงานกับภาคต่างๆของสังคมเพื่อศึกษาถึงปัญหาของกลุ่มพร้อมทั้งวิธีการแก้ไขรวมทั้งดำเนินการจัดกิจกรรมให้ประชาชนเข้าร่วมในการแก้ปัญหาที่กลุ่มต้องการ	4
4. ฝ่ายเผยแพร่ประชาสัมพันธ์	รับผิดชอบการดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของกลุ่มและประสานงานให้หน่วยงานอื่นๆ รวมทั้งประชาชนได้รับรู้	2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

KOH KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

สรุปอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่โครงการ	อัตรา
1. คณะกรรมการบริหารโครงการ	2
2. ฝ่ายธุรการ	7
3. ฝ่ายกิจกรรมและการศึกษา	19
4. ฝ่ายเผยแพร่ประชาสัมพันธ์	6
5. ฝ่ายเทคนิค	2
รวม	36

สรุปอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่บริหารชุมชน	อัตรา
1. คณะกรรมการบริหารชุมชน	2
2. ฝ่ายธุรการ	2
3. ฝ่ายกิจกรรมและการศึกษา	4
4. ฝ่ายเผยแพร่ประชาสัมพันธ์	2
รวม	10

รวมอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ 46 **คน**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4 การศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

บทที่ 4
การศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบโครงการ

เมื่อคำนึงถึงความต้องการจากข้อมูลเบื้องต้นของโครงการ และความต้องการเพื่อช่วยให้โครงการสมบูรณ์ จะสามารถสรุปองค์ประกอบหลักของโครงการ ตามวัตถุประสงค์และรูปแบบการดำเนินงานโครงการได้ดังนี้

1 ส่วนบริหารโครงการ (ADMINISTRATION AREA)
2 ส่วนบริการชุมชน (SOCIETY SERVICE AREA)
3 ส่วนบริการสาธารณะ (PUBLIC SERVICE AREA)
4 ส่วนงานเทคนิค (TECHNICAL AREA)

เมื่อคำนึงถึงประเภทผู้ใช้อาคารและพฤติกรรมผู้ใช้อาคารในแต่ละส่วนขององค์ประกอบของโครงการ จะสามารถประเมินความต้องการและกิจกรรมโครงการ เพื่อหาองค์ประกอบโครงการ โดยพิจารณาจากได้

4.1 วัตถุประสงค์ของโครงการ
4.2 ขอบเขตของโครงการ
4.3 กิจกรรมของโครงการ แบ่งเป็น
- กิจกรรมตามความต้องการและความสนใจของสมาชิกในสังคม
- กิจกรรมในการพัฒนาและแก้ปัญหาสังคม

4.4 การสำรวจภาคสนาม
4.5 การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้ใช้โครงการและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบโครงการหลัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1. การประเมินความต้องการจากวัตถุประสงค์โครงการ

วัตถุประสงค์โครงการ	การจัดการ	ส่วนประกอบ	องค์ประกอบ
1. เป็นสถานที่ที่เปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้ใช้เวลาว่างทางสังคมร่วมกัน เพื่อแสดงถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงสังคมในด้านต่างๆ	- จัดการประชุม อบรม บรรยาย สัมมนา ตามวาระ เพื่อให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการรับรู้และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน	ส่วนบริการชุมชน	- ห้องประชุมชุมชน
	- จัดแสดงนิทรรศการ สาธิตฝึกอบรม ในเรื่องที่ประชาชนให้ความสนใจและต้องการ	ส่วนบริการชุมชน	- พื้นที่จัดนิทรรศการ
	- จัดกิจกรรมที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	ส่วนบริหารโครงการ ส่วนบริการสาธารณะ	- ส่วนข้อมูลและสารสนเทศชุมชน - ลานเอนกประสงค์กลางแจ้ง
2. เป็นแหล่งนัดพบและประสานงานของสมาชิกในชุมชน ที่มีบทบาทร่วมกันในการพัฒนาชุมชน ไม่ว่าจะเป็นชาวบ้าน นักธุรกิจ นักพัฒนาเอกชน นักวิชาการ หรือข้าราชการ เพื่อพูดคุยถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน	- จัดประชุมสัมมนา พูดคุย ถกถึงปัญหาที่เกิดในชุมชน และแนวทางในการแก้ปัญหา	ส่วนบริการชุมชน	- ห้องประชุมชุมชน
		ส่วนบริหารโครงการ	- สำนักงานประชาสังคม
	- เป็นศูนย์ประสานงานของกลุ่มประชาคมต่างๆที่จัดขึ้นทั้งภายในโครงการและภายนอกโครงการ	ส่วนบริหารโครงการ	- สำนักงานบริหารโครงการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY CENTRE NONTHABURI

วัตถุประสงค์โครงการ	การจัดการ	ส่วนประกอบ	องค์ประกอบ
3. เป็นสถานที่จัดตั้งการบริหารชุมชน จากกลุ่มคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือหลายกลุ่มในรูปของสมาคมมูลนิธิ องค์กรต่างๆ โดยอาศัยประชาธิปไตยเป็นพื้นฐานในการอยู่ร่วมกัน	- จัดตั้งส่วนบริหารชุมชน โดยนำกลุ่มประชาคมต่างๆมาทำงานร่วมกัน	ส่วนบริหารโครงการ	- สำนักงานประชาสังคม
4. เป็นสถานศึกษานอกระบบ จากประสบการณ์ตรงที่เกิดขึ้นภายในชุมชนโดยอาศัยการอยู่ร่วมกันปฏิบัติตนร่วมกับผู้อื่นภายใต้ชุมชนเดียวกัน	- จัดกิจกรรมที่ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมได้พบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความคิดเห็นกัน	ส่วนบริการสาธารณะ ส่วนบริการชุมชน	- ลานเอนกประสงค์กลางแจ้ง - สถานฝึกสอนอาชีพและวัฒนธรรมชุมชน
5. เป็นสถานที่เผยแพร่ความรู้ในหลายๆด้านตามความสนใจของคนในชุมชน	- จัดแสดงนิทรรศการ สาธิตฝึกอบรมตามวาระต่างๆ	ส่วนบริการชุมชน	- พื้นที่จัดนิทรรศการ - สถานฝึกสอนอาชีพและวัฒนธรรมชุมชน
	- รวบรวมหนังสือเอกสารความรู้ทั่วไปให้ประชาชนได้ค้นคว้าศึกษา	ส่วนบริการชุมชน	- ห้องสมุดประชาชน - ส่วนข้อมูลและสารสนเทศชุมชน
	- เผยแพร่ข่าวสารการดำเนินงานของโครงการต่างๆของโครงการอย่างทั่วถึง	ส่วนบริหารโครงการ	- สำนักงานประชาสังคม

วัตถุประสงค์โครงการ	การจัดการ	ส่วนประกอบ	องค์ประกอบ
6. ให้บริการสินค้าและบริการที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน รวมทั้งเป็นสถานที่ที่เหมาะต่อการนัดพบพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน	- จัดพื้นที่ที่ร้านค้าให้คนในชุมชน โดยเป็นสินค้าบริการที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตและเป็นที่ต้องการของคนในชุมชน	ส่วนบริการสาธารณะ	- ร้านค้าสหกรณ์ - ร้านค้าเช่า
7. เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และให้ความบันเทิงในรูปแบบต่างๆ ที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมแก่คนในชุมชน อันเป็นสิ่งจูงใจคนให้มาร่วมกันสร้างมิตรภาพระหว่างกัน และนำไปสู่การร่วมมือร่วมใจกันในการสร้างความเป็นชุมชน	- จัดพื้นที่ในการพักผ่อนออกกำลังกายของคนในชุมชน	ส่วนบริการสาธารณะ	- ลานเอนกประสงค์กลางแจ้ง

4.2. การประเมินความต้องการจากขอบเขตของโครงการ

ขอบเขตของโครงการ	การจัดการ	ส่วนประกอบ	องค์ประกอบ
1. ด้านการจัดชุมชน เป็นส่วนที่จะร่วมกันแสดงความคิดความต้องการของตนเองออกมา เพื่อแสดงความเป็นชุมชนความเป็นศูนย์รวมของประชาสังคม	- จัดการประชุมสัมมนาตามวาระต่างๆ ในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาของชุมชน และจัดกิจกรรมตามความต้องการของคนในชุมชนเพื่อสร้างความเป็นสังคมให้เกิดขึ้น	ส่วนบริการชุมชน ส่วนบริการสาธารณะ	- หอประชุมชุมชน - ลานเอนกประสงค์กลางแจ้ง - โถงพักผ่อนทำกิจกรรม
2. ด้านการบริหารชุมชน จัดตั้งขึ้นจากปัญหาด้านต่างๆ ภายในชุมชนแยกกลุ่มตามลักษณะส่วนบุคคล เช่น อายุ เพศ สถานภาพทางการงาน เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาให้ตรงกับความต้องการของแต่ละกลุ่ม	- เป็นศูนย์ประสานงานของกลุ่มประชาคมต่างๆ ที่จัดขึ้น ทั้งภายในโครงการและภายนอกโครงการ	ส่วนบริหารโครงการ	- สำนักงานประชาสังคม
3. ด้านการบริการการศึกษา เป็นสถานที่เก็บรวบรวมข้อมูล และเผยแพร่ความรู้ทั่วไปหรือเรื่องที่ประชาชนสนใจ	- รวบรวมหนังสือเอกสารความรู้ทั่วไป - จัดนิทรรศการ บรรยายฝึกอบรมในเรื่องที่ประชาชนสนใจ	ส่วนบริการชุมชน	- ห้องสมุดประชาชน - พื้นที่จัดนิทรรศการ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
NONTHABURI CIVIC CENTRE NONTHABURI

ขอบเขตของโครงการ	การจัดการ	ส่วนประกอบ	องค์ประกอบ
4. ด้านสินค้าและบริการ ให้บริการสินค้าและบริการทั่วไปที่เป็นที่ต้องการของคนในชุมชนในแต่ละสถานภาพ	- จัดพื้นที่ร้านค้าให้คนในชุมชน โดยเป็นสินค้าบริการที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตและเป็นที่ต้องการของคนในชุมชน	ส่วนบริการสาธารณะ	- ร้านค้าสหกรณ์
5. ด้านความบันเทิงและพักผ่อนหย่อนใจ เป็นสิ่งจูงใจให้คนในชุมชนมาทำกิจกรรมร่วมกัน	- จัดกิจกรรมด้านบันเทิงที่คนในชุมชนสนใจเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้มาทำกิจกรรมร่วมกัน - จัดพื้นที่ในการพักผ่อนออกกำลังกายของคนในชุมชน	ส่วนบริการชุมชน ส่วนบริการสาธารณะ ส่วนบริการสาธารณะ	- ห้องประชุมชุมชน - ลานเอนกประสงค์กลางแจ้ง - ลานเอนกประสงค์กลางแจ้ง - โถงพักผ่อนทำกิจกรรม
6. ด้านงานบริหารโครงการ เป็นฝ่ายควบคุมดูแลกิจกรรมที่เกิดขึ้นในโครงการและประสานงานกับหน่วยงานภายนอก	- จัดสรร คัดเลือก แต่งตั้ง ผู้บริหารโครงการในหน้าที่ต่างๆ จากสมาชิกในชุมชนทุกคน	ส่วนบริหารโครงการ	- คณะกรรมการบริหารโครงการ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ห้ามนำไปใช้ในเชิงพาณิชย์ ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น

ธนบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ THONBURI UNIVERSITY
THONBURI COMMUNITY CENTRE NONTHABURI

4.3 การประเมินความต้องการจากกิจกรรม

4.3.1 การประเมินความต้องการจากกิจกรรมที่สนองความต้องการและความสนใจของสมาชิกในสังคม

กิจกรรมที่สนใจ	การจัดการ	ส่วนประกอบ	องค์ประกอบ
วัยเด็ก (1 – 12 ปี)			
กิจกรรมการเล่นสร้างสรรค์ เช่น การวาดภาพ การระบายสี การเย็บผ้าสร้างรูปภาพต่างๆ การร้องเพลง สิ่งเหล่านี้ทำให้เด็กเกิดความสนุกสนานเกิดความคิดสร้างสรรค์ต่างๆ	- จัดกิจกรรมรองรับความสนใจของเด็กวัยนี้ เช่นการประกวดวาดภาพ , ระบายสี ,ร้องเพลง	ส่วนบริการสาธารณะ	- โถงพักผ่อนทำกิจกรรม - เวทีประกวดจัดแสดง
เกมส์และกีฬา เด็กจะมีการเล่นเกมส์ที่เป็นเกมส์ง่ายๆก่อน หลังจากนั้นเป็นเกมส์ที่ยากขึ้นตามลำดับ มีการฝึกเล่นบาสเกตบอล , ฟุตบอล	- จัดพื้นที่เล่นเกมส์ให้เด็ก ส่วนกีฬาซึ่งต้องใช้กำลังมากจะจัดไว้ภายนอกโครงการ	ส่วนบริการสาธารณะ	- โถงพักผ่อนทำกิจกรรม - ลานเอนกประสงค์กลางแจ้ง
การอ่าน ลักษณะการอ่านของเด็กเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับลักษณะที่เด็กสามารถใช้จินตนาการของตนต่อไปอีก	- ภายในห้องสมุดควรจัดให้มีมุมหนังสือของเด็กตามลักษณะการอ่านของเด็กวัยนี้	ส่วนบริการชุมชน	- ห้องสมุดประชาชน - มุมหนังสือเด็ก

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY CENTRE MONTHABURI

กิจกรรมที่สนใจ	การจัดการ	ส่วนประกอบ	องค์ประกอบ
การดูภาพยนตร์ เด็กวัยนี้มักชอบดูภาพยนตร์เกี่ยวกับการ์ตูน การชอบนี้จะเกิดมากที่สุดเมื่อเด็กอายุ 9 –10 ปี การดูภาพยนตร์ในวัยนี้นับว่ามีผลต่อเด็กมาก เพราะเด็กจะมีการเลียนแบบจากภาพยนตร์ เช่น เด็กจะมีความก้าวร้าวได้ถ้าดูภาพยนตร์ที่เกี่ยวข้องกับการฆาตกรรม	- จัดฉายภาพยนตร์การ์ตูนที่เด็กวัยนี้ชอบและเลือกเฉพาะภายยนตร์ที่ส่งเสริมความรู้ความคิดสร้างสรรค์ให้กับเด็ก	ส่วนบริการชุมชน	- ห้องประชุมชุมชน - ห้องสมุดประชาชน
วิทยุและโทรทัศน์ เด็กวัยนี้มักชอบดูโทรทัศน์มากกว่า เพราะโทรทัศน์เป็นเรื่องราวที่มีทั้งเสียงและภาพประกอบ การดูโทรทัศน์เป็นเรื่องที่มีความสำคัญไม่น้อย เพราะเด็กจะเชื่อในสิ่งที่เด็กได้ดูได้ยินทางโทรทัศน์มากกว่าที่จะเชื่อครู หรือเชื่อในคำบอกเล่าของพ่อแม่	- จัดบริเวณพักผ่อนชมรายการทางโทรทัศน์ โดยทางศูนย์ต้องคัดสรรสิ่งที่นำมาเสนอให้กับเด็ก	ส่วนบริการสาธารณะ	- โถงพักผ่อนทำกิจกรรม - บริเวณชมรายการโทรทัศน์

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY CENTRAL LIBRARY
KOH-PET CIVIC CENTRE NONTHABURI

กิจกรรมที่สนใจ	การจัดการ	ส่วนประกอบ	องค์ประกอบ
2. วัยรุ่นตอนต้น (12 – 16 ปี)			
เกมส์และกีฬา วัยนี้จะชอบการเล่นกีฬาที่ใช้กำลังมากเช่น ว่ายน้ำ ฟุตบอล บาสเกตบอล เทนนิส	- จัดส่วนเล่นเทเบิลเทนนิสให้เด็กได้ออกกำลังกายเบาๆ ในร่ม โดยไม่รบกวนผู้อื่น ส่วนประกอบที่ต้องใช้กำลังมากจะจัดไว้ภายนอกโครงการ	ส่วนบริการสาธารณะ	- ส่วนเล่นเทเบิลเทนนิส
การอ่าน วัยรุ่นตอนต้นชอบอ่านนวนิยาย ชอบอ่านหนังสือพิมพ์ หรือเรื่องที่มีความตื่นเต้น	- ภายในห้องสมุดจัดประเภทของหนังสือตามที่วัยรุ่นสนใจ	ส่วนบริการชุมชน	- ห้องสมุดประชาชน
การดูภาพยนตร์ วัยรุ่นจะชอบชมภาพยนตร์ที่เกี่ยวกับความรัก และจำได้รับอิทธิพลจากภาพยนตร์ไม่ว่าจะเรื่องการแต่งกาย ลักษณะบุคลิกภาพของตัวแสดง หรือแม้แต่เนื้อเรื่องของภาพยนตร์เด็กก็จะมีการจดจำและลอกเลียนแบบ	- จัดฉายภาพยนตร์ที่วัยรุ่นสนใจ โดยการคัดสรรเรื่องที่เห็นว่าเป็นประโยชน์เหมาะสมต่อพัฒนาการของวัยรุ่น	ส่วนบริการชุมชน	- ห้องประชุมชุมชน
การฟังวิทยุและดูโทรทัศน์ วัยรุ่นจะชอบรายการที่ตื่นเต้นลึกลับ เรื่องที่เกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวน	- จัดบริเวณพักผ่อนชมรายการโทรทัศน์ที่วัยรุ่นสนใจ	ส่วนบริการสาธารณะ	- โถงพักผ่อนทำกิจกรรม - บริเวณชมรายการโทรทัศน์

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
KOHNRET CHIC CENTRE NONTHABURI

กิจกรรมที่สนใจ	การจัดการ	ส่วนประกอบ	องค์ประกอบ
กิจกรรมทางสังคม วัยรุ่นจะสนใจในเรื่องการจัดเลี้ยง เต้นรำ หรือการพูดในที่ชุมชนเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากสังคมมากที่สุด	- จัดกิจกรรมงานเลี้ยงเต้นรำในเทศกาลประเพณีที่สำคัญ เช่น วันขึ้นปีใหม่ งานวันสงกรานต์ เพื่อให้วัยรุ่นเข้าร่วม	ส่วนบริการสาธารณะ	- ลานเอนกประสงค์กลางแจ้ง
	- จัดเวทีแสดงความคิดเห็นของวัยรุ่น เช่น การโต้วาที เพื่อส่งเสริมการพูดและพัฒนาการทางความคิด	ส่วนบริการสาธารณะ	- เวทีแสดงกลางแจ้ง
ความสนใจในตนเอง เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย วัยรุ่นต้องการความสนใจจากบุคคลอื่น จึงสนใจในเรื่องของทรงผม ใบหน้า ผิวหนังและการแต่งกาย	- จัดพื้นที่ร้านค้าเช่า เช่น ดำเนินการเกี่ยวกับเครื่องแต่งกาย ร้านตัดแต่งผม	ส่วนบริการสาธารณะ	- ร้านค้าให้เช่า

กิจกรรมที่สนใจ	การจัดการ	ส่วนประกอบ	องค์ประกอบ
3. วัยรุ่นตอนปลาย (17 – 20 ปี)			
ความสนใจในสังคม เช่น การจัดงานเลี้ยงสังสรรค์การเต้นรำ การดื่มสุรา การพูดคุยในหัวข้อต่างๆ เมื่อวัยรุ่นรู้สึกสนใจในสิ่งใดก็ตามจะมีการแสดงออกโดยการพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเพื่อน กีฬา เสื้อผ้า อาหาร รัฐบาล ประเทศชาติ	- จัดกิจกรรมงานเลี้ยงเต้นรำที่ให้วัยรุ่นได้มีโอกาสเข้าร่วมพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันตามโอกาสต่างๆ	ส่วนบริการสาธารณะ	- ลานเอนกประสงค์กลางแจ้ง
กิจกรรมการสำรวจค้นคว้า เป็นกิจกรรมที่วัยรุ่นตอนปลายให้ความสนใจเพราะได้มีโอกาสพบเห็นสิ่งแปลกๆใหม่ๆ ในโลกกว้างได้ดี	- จัดซ่อมหนังสือที่สนใจ	ส่วนบริการชุมชน	- ห้องสมุดประชาชน
การอ่าน วัยรุ่นชอบอ่านเรื่องความรัก การผจญภัย เพ้อฝัน การปรับตัวของวัยรุ่น หนังสือพิมพ์	- จัดเตรียมหนังสือที่วัยรุ่นสนใจ	ส่วนบริการชุมชน	- ห้องสมุดประชาชน
	- จัดพื้นที่ร้านค้าขายหนังสือตามที่วัยรุ่นต้องการ	ส่วนบริการสาธารณะ	- ร้านขายหนังสือ
การดูภาพยนตร์ วัยรุ่นตอนปลายมีการดูภาพยนตร์น้อยกว่าวัยรุ่นตอนต้น แต่จะมีกิจกรรมทางสังคมในการพูดคุยวิจารณ์เกี่ยวกับภาพยนตร์นั้น	- จัดฉายภาพยนตร์ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็นวิจารณ์เกี่ยวกับเรื่องที่จัดฉาย	ส่วนบริการชุมชน	- ห้องประชุมชุมชน

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
KOHRAET CIVIC CENTRE MONTHABURI

กิจกรรมที่สนใจ	การจัดการ	ส่วนประกอบ	องค์ประกอบ
4 วัยผู้ใหญ่ตอนต้น (20- 40 ปี) **ความสนใจในลักษณะท่าทางที่ปรากฏ** สนใจในรูปร่าง น้ำหนัก ส่วนสูง ใบหน้าสีสรรค์เครื่องแต่งกาย พยายามออกกำลังกายให้รูปร่างดีขึ้น โดยเฉพาะสตรีที่เพิ่งคลอด หรือคนที่มีอายุเกือบ 30 ปี จะให้ความสนใจเรื่องน้ำหนักไม่น้อยทีเดียว **การพูด** เป็นเรื่องที่มีความนิยมมากในคนวัยนี้โดยเฉพาะผู้หญิงที่แต่งงานแล้วและไม่มีโอกาสไปประกอบอาชีพนอกบ้าน จะมีเวลาที่จะพูดคุยสังสรรค์กับเพื่อนบ้านใกล้เคียง ส่วนผู้ชายจะพูดคุยกันในวงทำงาน วงอาหาร วงกาแฟ วงเหล้า เรื่องที่คุยก็เกี่ยวกับครอบครัว การทำงาน การเข้าสังคม เครื่องแต่งกาย และลักษณะท่าทาง	จัดพื้นที่ออกกำลังกายที่มีอุปกรณ์การบริหารร่างกายครบถ้วน	ส่วนบริการสาธารณะ	- ลานเอนกประสงค์กลางแจ้ง
	- จัดพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการพบปะพูดคุยของคนในวัยนี้ตามลักษณะพฤติกรรม	ส่วนบริการสาธารณะ	- ร้านขายอาหารเครื่องดื่ม

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

กิจกรรมที่สนใจ	การจัดการ	ส่วนประกอบ	องค์ประกอบ
เต้นรำ เป็นกิจกรรมที่วัยผู้ใหญ่ตอนต้นยอมรับและสนใจมากเช่นเดียวกับวัยรุ่นแต่เนื่องจากสภาวะการทำงาน และความรับผิดชอบต่อครอบครัว จึงทำให้มีความสนใจน้อยกว่าวัยรุ่นหรือวัยผู้ใหญ่ที่กำลังศึกษาอยู่	- จัดกิจกรรมสังสรรค์จัดเลี้ยงตามวาระ เช่น การจัดแสดงดนตรีสัปดาห์ละครั้ง จัดงานเลี้ยงในวันนักขัตฤกษ์ต่างๆ รวมถึงจัดพื้นที่ให้ได้เช่าใช้ทำกิจกรรมตามต้องการ เช่น การจัดงานวันเกิด จัดงานแต่งงาน	ส่วนบริการสาธารณะ ส่วนบริการชุมชน	- ลานเอนกประสงค์กลางแจ้ง - ห้องประชุมชุมชน
เกมส์กีฬา ผู้ใหญ่ตอนต้นจะสนใจในเรื่องกีฬาลดน้อยลงไป เนื่องจากมีเวลาน้อยและจำเป็นต้องหารายได้พิเศษเพิ่มเติม	- จัดลานกีฬาเพื่อสนับสนุนอุปกรณ์ในการเล่นเกมส์กีฬาส่งเสริมสุขภาพร่างกาย	ส่วนบริการสาธารณะ	- ลานเอนกประสงค์กลางแจ้ง
การอ่าน ผู้ใหญ่วัยนี้จะสนใจเรื่องของรัฐบาล การเมือง ดังนั้นจะเป็นลักษณะของการอ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสาร มากกว่าหนังสืออื่น ซึ่งหัวข้อที่อ่านก็จะเกี่ยวกับกีฬา แฟชั่น บุคลิกภาพ สภาพของสังคม เรื่องเกี่ยวกับอาชญากรรมและการเงิน	- จัดพื้นที่อ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสาร ในห้องสมุด	ส่วนบริการชุมชน	- ห้องสมุดประชาชน - บริเวณอ่านหนังสือพิมพ์
การฟังวิทยุชมโทรทัศน์ภาพยนตร์ ในวัยนี้จะไม่ค่อยมีโอกาสทำกิจกรรมเหล่านี้มากนัก เนื่องจากต้องทำงาน จะสนใจก็เรื่องที่ตนสนใจอย่างจริงจังเท่านั้น เช่น ข่าวสาร กีฬา เพลง และดนตรี	- จัดฉายภาพยนตร์ รายการโทรทัศน์ ที่เป็นที่สนใจของวัยผู้ใหญ่ตอนต้น	ส่วนบริการสาธารณะ	- โถงพักผ่อนทำกิจกรรม - บริเวณชมรายการโทรทัศน์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
KOH-KRET CIVIL CENTRE : NONTHABURI

กิจกรรมที่สนใจ	การจัดการ	ส่วนประกอบ	องค์ประกอบ
5. วัยผู้ใหญ่ตอนกลาง (40 – 60 ปี) **ลักษณะร่างกายและเครื่องแต่งกาย** การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายทำให้วัยกลางคนมีการควบคุมอาหาร พยายามออกกำลังกาย พยายามแต่งกายให้ดูภูมิฐานเพื่อปกปิดสิ่งบกพร่อง **ความร่วมมือในชุมชน** วัยกลางคนมีเวลามากยิ่งขึ้นใช้เวลากับชุมชนทำกิจกรรมต่างๆเพื่อพัฒนาชุมชนด้วยความเต็มใจ เป็นการแสดงออกตามหน้าที่ของพลเมืองดี **การอ่าน** วัยกลางคนมีเวลามากขึ้นมีขอบเขตของเนื้อเรื่องที่จะอ่านอย่างกว้างขวาง ชอบอ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสารเรื่องเกี่ยวกับชีวประวัติและกีฬา **การชมภาพยนตร์โทรทัศน์** วัยกลางคนส่วนใหญ่จะสนใจในภาพยนตร์น้อย แต่จะชอบดูรายการโทรทัศน์ เพราะมีเวลาว่างจากภาระรับผิดชอบต่างๆ	- จัดลานกีฬามีเครื่องบริหารร่างกายพร้อม	ส่วนบริการสาธารณะ	- ลานเอนกประสงค์กลางแจ้ง
	- จัดตั้งกลุ่มองค์กรที่พัฒนาชุมชนในด้านต่างๆเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ใหญ่วัยกลางคนได้เข้าร่วมด้ใช้เวลาว่างให้ประโยชน์	ส่วนบริหารโครงการ	- สำนักงานประชาสังคม
	- จัดบริเวณอ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสารและหนังสือที่วัยกลางคนสนใจ	ส่วนบริการชุมชน	- ห้องสมุดประชาชน
	- จัดส่วนพักผ่อนชมรายการโทรทัศน์ ให้คนวัยกลางคนในยามว่าง	ส่วนบริการสาธารณะ	- โถงพักผ่อนกิจกรรม - บริเวณชมรายการโทรทัศน์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ห้ามนำไปใช้ในการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น

กิจกรรมที่สนใจ	การจัดการ	ส่วนประกอบ	องค์ประกอบ
การพบปะเพื่อนบ้านเพื่อนร่วมงาน เป็นการเข้าร่วมสังคมช่วยให้บุคคลไม่รู้สึกโดดเดี่ยว	- จัดพื้นที่ที่เหมาะต่อการนัดพบพูดคุย รวมทั้งทำกิจกรรมร่วมกันของคนในชุมชน เพื่อเป็นศูนย์กลางในการสร้างความเป็นสังคม	ส่วนบริการสาธารณะ	- ลานเอนกประสงค์ กลางแจ้ง - โถงพักผ่อนทำกิจกรรม - ร้านค้าเช่า
6. **วัยชรา (60 ปีขึ้นไป)** **ความสนใจในตนเอง** คนชราจะรู้สึกว่าตนถูกทอดทิ้ง ต้องถูกแยกตัวให้อยู่ตามลำพัง จึงทำให้คนชรามีลักษณะยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง สนใจในตนเอง ไม่ยอมรับความปรารถนาดีของผู้ใดสนใจในเรื่องความตายมากที่สุด **ความสนใจในลักษณะรูปร่าง** ส่วนใหญ่ให้ความสนใจในรูปร่างที่ปรากฏน้อยมาก ไม่มีความสนใจที่จะทำตนให้เป็นที่น่าดึงดูดใจแก่บุคคลอื่นต่อไป **ความสนใจในเรื่องเครื่องแต่งกาย** คนชราส่วนใหญ่ไม่สนใจในเรื่องเครื่องแต่งกายเท่าใดนัก แต่งกายเพื่อปกปิดร่างกายเท่านั้น	- จัดหนังสือที่เป็นที่สนใจของคนชราภายในห้องสมุด ช่วยให้ได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	ส่วนบริการชุมชน	- ห้องสมุดประชาชน

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

กิจกรรมที่สนใจ	การจัดการ	ส่วนประกอบ	องค์ประกอบ
ความสนใจในกิจกรรมสันทนาการ วัยชราจะสนใจในกิจกรรมพวกการฝีมือ หมากรุก การอ่านหนังสือ การท่องเที่ยว ทัศนาจร	- จัดพื้นที่นั่งพักผ่อนทำกิจกรรม โต๊ะเล่นหมากรุก	ส่วนบริการสาธารณะ	- ลานเอนกประสงค์กลางแจ้ง
ความสนใจทางสังคม วัยชราบางคนอาจมีการเข้าร่วมประชุมรวมทั้งแสดงความคิดเห็นให้กับที่ชุมนุมชน แต่บางคนไม่ยอมเข้าร่วมสังคมใดๆ เลย	- จัดกิจกรรมที่ให้คนชราได้มีโอกาสเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น เป็นการช่วยให้คนชราได้ใช้เวลาว่างที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์กับทั้งตนเองและสังคม	ส่วนบริการชุมชน ส่วนบริการสาธารณะ	- ห้องประชุมชุมชน - โถงพักผ่อนทำกิจกรรม - ลานเอนกประสงค์กลางแจ้ง
7. คนพิการ ได้แก่ คนตาบอด หูหนวก พิการในอวัยวะต่างๆ เช่น มือ แขนขา ความบกพร่องทางประสาทและสมอง คนพิการเหล่านี้ก็สนใจในกิจกรรมต่างๆ เช่นเดียวกับคนปกติ เช่น ดนตรี ร้องเพลง การเล่านิทาน เกมส์กีฬา ศิลปหัตถกรรม การเล่นละคร การพักแรม	- จัดกิจกรรมให้คนพิการเข้าร่วมกับคนทั่วไป เพื่อให้คนพิการเกิดความรู้สึกอบอุ่นไม่รู้สึกว่าสังคมทอดทิ้ง รวมทั้งจัดตั้งกลุ่มองค์กรช่วยเหลือคนพิการในสังคม	ส่วนบริการสาธารณะ	- ลานเอนกประสงค์กลางแจ้ง - โถงพักผ่อนทำกิจกรรม

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

4.3.2 การประเมินความต้องการจากกิจกรรมในการพัฒนาและแก้ปัญหาสังคม

ปัญหาที่เสนอ	ส่วนประกอบ	องค์ประกอบ
ด้านการศึกษา		
- พัฒนาการศึกษา	ระบบจัดโครงสร้างการบริหาร	- สำนักงานประชาสังคม
- ให้ความสนใจในการดำเนินงานของ		(กองทุนการศึกษาและ
- เพิ่มประสิทธิภาพ		พัฒนาการศึกษา)
ด้านสังคม		
- ปัญหาเยาวชน	ระบบจัดโครงสร้างการบริหาร	- ที่ปรึกษา
- ปัญหาผู้สูงอายุ		- สภาเด็กและเยาวชน
- ปัญหาผู้ด้อยโอกาส		- ชมรมผู้สูงอายุ
ด้านสาธารณสุข		
- ปัญหาสุขภาพ	ระบบจัดโครงสร้างการบริหาร	- ที่ปรึกษา
- ปัญหาสิ่งแวดล้อม		- สภาเด็กและเยาวชน
- ปัญหาผู้สูงอายุ		- ชมรมผู้สูงอายุ
ด้านการเมืองการปกครอง		
- ปัญหาการเมืองการปกครอง	ระบบจัดโครงสร้างการบริหาร	- ที่ปรึกษา
- ปัญหาการเลือกตั้ง		- สภาเด็กและเยาวชน
- ปัญหาการมีส่วนร่วมของ		- ชมรมผู้สูงอายุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

ปัญหาที่สนอ	ธนบดีธุรกิจ	ส่วนราชการ	องค์ประกอบ
ปัญหาที่ 1 ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ	ระบบบริหารจัดการที่ดี	ระบบธรรมาภิบาล	- ระบบธรรมาภิบาล
	ระบบบริหารจัดการที่ดี	ระบบการบริหารงานที่ดี	- ระบบการบริหารงานที่ดี
	ระบบบริหารจัดการที่ดี	ระบบการบริหารงานที่ดี	- ระบบการบริหารงานที่ดี
	ระบบบริหารจัดการที่ดี	ระบบการบริหารงานที่ดี	- ระบบการบริหารงานที่ดี
ปัญหาที่ 2 ขาดการประสานงานที่ดีระหว่างหน่วยงาน	ระบบบริหารจัดการที่ดี	ระบบการบริหารงานที่ดี	- ระบบการบริหารงานที่ดี
	ระบบบริหารจัดการที่ดี	ระบบการบริหารงานที่ดี	- ระบบการบริหารงานที่ดี
	ระบบบริหารจัดการที่ดี	ระบบการบริหารงานที่ดี	- ระบบการบริหารงานที่ดี
	ระบบบริหารจัดการที่ดี	ระบบการบริหารงานที่ดี	- ระบบการบริหารงานที่ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

ปัญหาที่พบ	ภารกิจ	ส่วนราชการ	องค์กรภาคประชาสังคม
ความต้องการที่จะมีส่วนร่วม	- ขอให้ กทม. มีช่องทางการมีส่วนร่วม	ส่วนบริหารโครงการ	- สำนักงานประชาสังคม
ความไม่เข้าใจ	บทบาทของชุมชนในการมีส่วนร่วม		
ความไม่เข้าใจ	ความไม่เข้าใจในการมีส่วนร่วม	ระบบคุณธรรมจริยธรรม	- มูลนิธิสถาบันการศึกษาเพื่อการพัฒนาสังคม - สำนักงานประชาสังคม
ความไม่เข้าใจ	ความไม่เข้าใจในการมีส่วนร่วม	ระบบคุณธรรมจริยธรรม	- สำนักงานประชาสังคม
ความไม่เข้าใจ	ความไม่เข้าใจในการมีส่วนร่วม	ระบบคุณธรรมจริยธรรม	- สำนักงานประชาสังคม - งานออมทรัพย์และเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัย (งานออมทรัพย์และเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัย)
ความไม่เข้าใจ	ความไม่เข้าใจในการมีส่วนร่วม	ระบบคุณธรรมจริยธรรม	- สำนักงานประชาสังคม - งานออมทรัพย์และเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัย (งานออมทรัพย์และเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัย)
ความไม่เข้าใจ	ความไม่เข้าใจในการมีส่วนร่วม	ระบบคุณธรรมจริยธรรม	- สำนักงานประชาสังคม - งานออมทรัพย์และเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัย (งานออมทรัพย์และเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัย)
ความไม่เข้าใจ	ความไม่เข้าใจในการมีส่วนร่วม	ระบบคุณธรรมจริยธรรม	- สำนักงานประชาสังคม - งานออมทรัพย์และเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัย (งานออมทรัพย์และเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัย)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาที่เสนอ	การจัดการ	ส่วนประกอบ	องค์ประกอบ
	- ขอให้ชาวบ้านย้ายออกด้วยความสมัครใจ	ส่วนบริหารโครงการ	- สำนักงานประชาสังคม (งานออมทรัพย์และเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัย)
	- เห็นควรให้รัฐบาลจัดหางบประมาณมาปรับปรุงให้ได้ในที่ดินเดิม หรือหาที่ดินรองรับของรัฐที่เป็นที่ดินว่างเปล่าให้กับชาวชุมชน	ส่วนบริหารโครงการ	- สำนักงานประชาสังคม (งานออมทรัพย์และเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัย)
เรื่องปัญหายาเสพติด			
เยาวชนติดยาเสพติด	- ส่งเสริมให้เยาวชนเล่นกีฬามากขึ้น	ลานกีฬานอกโครงการ	- สำนักงานประชาสังคม (งานปัญหายาเสพติด)
	- เด็กถูกจับให้ประกันสิทธิของเด็กด้วย	ส่วนบริหารโครงการ	
เรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อม			
1. กลิ่นที่มาจากสารระเหย 2. การทิ้งขยะในคูคลอง 3. หน้าบ้านหน้ามอง	- ขอให้ กทม. ตรวจสอบ - ชาวบ้านจะช่วยกันเอง - ให้ชาวบ้านช่วยกันปลูกต้นไม้และดูแล	ส่วนบริหารโครงการ	- สำนักงานประชาสังคม (งานปัญหาสิ่งแวดล้อม)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ห้ามนำไปใช้ในทางที่ผิดกฎหมาย ห้ามนำไปจำหน่าย ห้ามดัดแปลงเนื้อหาไม่ว่าส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ก่อนได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

ปัญหาที่เหมาะกับ	ธรรมาภิบาล	ส่วนประกอบ	องค์ประกอบ
(ผอ. รอง ฯ, ปลัดฯ, หน้าที่ระดับ)	ใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย	- ระบบราชการ	- สำนักงานประสานงานกลาง
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	ยึดหลักนิติธรรม	- ระบบตุลาการ	- ศาลปกครองและวินัยการคลัง
	ยึดหลักคุณธรรม	- ระบบการเมือง	- สำนักงานประสานงานกลาง
	ยึดหลักความโปร่งใส	- ระบบตรวจสอบ	- (หน่วยงานตรวจสอบ)
	ยึดหลักความมีส่วนร่วม	- ระบบการเมือง	- สำนักงานประสานงานกลาง
	ยึดหลักความรับผิดชอบ	- ระบบตรวจสอบ	- (หน่วยงานตรวจสอบ)
	ยึดหลักความคุ้มค่า	- ระบบการเมือง	- สำนักงานประสานงานกลาง
	ยึดหลักนิติธรรม	- ระบบตรวจสอบ	- (หน่วยงานตรวจสอบ)
	ยึดหลักคุณธรรม	- ระบบการเมือง	- สำนักงานประสานงานกลาง
	ยึดหลักความโปร่งใส	- ระบบตรวจสอบ	- (หน่วยงานตรวจสอบ)
	ยึดหลักความมีส่วนร่วม	- ระบบการเมือง	- สำนักงานประสานงานกลาง
	ยึดหลักความรับผิดชอบ	- ระบบตรวจสอบ	- (หน่วยงานตรวจสอบ)
	ยึดหลักความคุ้มค่า	- ระบบการเมือง	- สำนักงานประสานงานกลาง
		- ระบบตรวจสอบ	- (หน่วยงานตรวจสอบ)

ตารางที่ 2 ตัวอย่างการวิเคราะห์ปัญหาที่เหมาะกับการใช้ธรรมาภิบาลในการแก้ไขปัญหา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

ปัญหาที่เสนอ	การจัดการ	ส่วนประกอบ	องค์ประกอบ
เรื่อง กลุ่มออมทรัพย์เพื่อที่อยู่อาศัย การออมทรัพย์เพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัย	- ให้มีการรวมตัวกันในชุมชน จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อต่อรองกับสถาบันการเงิน - เมื่อจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ ต้องให้สัมแข็ง และนำเงินที่มีอยู่ไปฝาก พช. หรือหน่วยงานเงินหลังอื่นๆ เพื่อจัดตั้งหรือจัดซื้อจัดหาที่ดิน - นำกฎหมายประชาสังคมมาตรา 40 "ผู้ประกอบอาชีพอิสระมีสิทธิร่วมกันให้ธุรกิจทำประชาสังคมให้ด้วย" โดยอาศัยรายละ 100 บาท และชาวบ้านไม่น้อยกว่า 20บาท / เดือนรวมเป็น 120 บาทเพื่อจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ประเภทต่างๆ	ส่วนบริหารโครงการ - สำนักงานประชาสังคม (งานออมทรัพย์และเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัย) ส่วนบริหารโครงการ - สำนักงานประชาสังคม (งานประสานงานภาคีธุรกิจ) ส่วนบริหารโครงการ - สำนักงานประชาสังคม (ออมทรัพย์และเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัย)	องค์ประกอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาที่เสนอ	การจัดการ	ส่วนราชการ	องค์กรภาคี
๑. ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	ระบบตำรวจชุมชนสัมพันธ์	สถานีตำรวจภูธรปากเกร็ด	-
	ระบบป้องกันอาชญากรรม	สภ.ปากเกร็ด	-
	ระบบตำรวจจราจร	สภ.ปากเกร็ด	-
	ระบบตำรวจท่องเที่ยว	สภ.ปากเกร็ด	-
	ระบบตำรวจชุมชนสัมพันธ์

ปัญหาที่เสนอ	การจัดการ	ส่วนประกอบ	องค์ประกอบ
เรื่องที่อยู่อาศัย			
1. สาธารณูปโภค			
1.1 ผู้ประกอบการไม่ได้ทำตามคำมั่น	- ให้ตรวจสอบคำมั่นก่อนการตัดสินใจซื้อขายและขอดูหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้ละเอียด - แจ้งสำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค - รวมตัวกันเกินกว่า 10 คน ดำเนินการตามกฎหมาย	ส่วนบริหารโครงการ	- สำนักงานประชาสังคม (กรรมการอาคารและหมู่บ้าน)
1.2 ขาดผู้ดูแลสาธารณูปโภค	- ยกให้เป็นที่สาธารณะทั้งหมด - จัดตั้งคณะกรรมการดูแลอาคารและหมู่บ้านให้เข้มแข็ง และให้มีกฎหมายรองรับให้เป็นนิติบุคคล		
1.3 การก่อสร้างไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน	- ให้หมู่บ้านทุกหมู่บ้านปฏิบัติตามกฎหมายการจัดการที่ดินอย่างเคร่งครัด		
1.4 ที่รกร้างว่างเปล่า	- ให้มีการจัดการดูแลที่รกร้างว่างเปล่าให้เน้นการปรับปรุงและการพัฒนา เช่น เก็บค่าบำรุงรักษาให้มากกว่าที่ผู้อาศัยอยู่จริง		

KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

ปัญหาที่เสนอ	การจัดการ	ส่วนประกอบ	องค์ประกอบ
1.5 การนำที่สาธารณะ ที่ส่วนกลางของหมู่บ้านไปใช้ประโยชน์เป็นอย่างอื่น	- จัดตั้งคณะกรรมการดูแลอาคารและหมู่บ้านให้เข้มแข็ง และให้มีกฎหมายรองรับให้เป็นนิติบุคคล เช่นเดียวกับอาคารชุม เมื่อมีกฎหมายรองรับให้เป็นนิติบุคคลแล้ว จึงจะสามารถดำเนินการควบคุมดูแลดำเนินงานและมีบทลงโทษสำหรับผู้ไม่ให้การร่วมมือเช่นเดียวกับอาคารชุด	ส่วนบริหารโครงการ	- สำนักงานประชาสังคม (กรรมการอาคารและหมู่บ้าน)
2. การเงินเพื่อการจัดการ	- ให้จัดตั้งกองทุน เพื่อการสาธารณูปโภค เมื่อมีการซื้อขาย โดยนำไปซื้อพันธบัตรและนำดอกเบี้ยมาใช้จ่าย	ส่วนบริหารโครงการ	- สำนักงานประชาสังคม (งานกองทุนเพื่อการสาธารณูปโภค)
3. องค์กรและกรรมการชุมชน	- ให้มีการรวมตัวกันทุกหมู่บ้าน ให้มีกรรมการชุมชน ซึ่งเป็นนิติบุคคล หรือองค์กรตามกฎหมายอื่นๆ ก็ได้ - จัดดำเนินรูป "สมาพันธ์" ของชุมชนเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเป็นส่วนหนึ่งในการใช้อำนาจต่อรองและพัฒนาชุมชน	ส่วนบริหารโครงการ	- สำนักงานประชาสังคม (คณะกรรมการชุมชน)
		ส่วนบริการชุมชน	- ห้องประชุมชุมชน

ปัญหาที่เสนอ	การจัดการ	ส่วนประกอบ	องค์ประกอบ
	- ให้องค์กรนิติบุคคล กรรมการชุมชน มีบทบาทในเชิงการปกครอง เช่น ดูแลที่การตรวจสอบการก่อสร้าง	ส่วนบริหารโครงการ	- สำนักงานประชาสังคม (คณะกรรมการชุมชน)
	- ให้มีการพัฒนาความรู้กรรมการชุมชน เพื่อให้เกิดความชัดเจนในบทบาทหน้าที่ตลอดจนมีการตอบแทนเพื่อเสริมสร้างศักดิ์ศรีแก่ผู้เสียสละต่อชุมชน	ส่วนบริการชุมชน	- ห้องประชุมชุมชน
4. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	- ให้มีอาสาสมัครทำหน้าที่เป็นตัวแทน ในการดูแลรักษาความปลอดภัยของหมู่บ้าน โดยทำเป็น 3 ระดับคือ 1. รัฐ รับผิดชอบโดยตำรวจ 2. ชมรมชุมชนจัดการเสริมโดยใช้ภาคเอกชน 3. อาสาสมัครชุมชน	ส่วนบริหารโครงการ ส่วนบริการชุมชน	- สำนักงานประชาสังคม (ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน) - กลุ่มประชาคม (ภาครัฐบาล) - ส่วนรักษาความปลอดภัยชุมชน - ส่วนจัดนิทรรศการ - สถานฝึกอาชีพและวัฒนธรรมชุมชน - ห้องประชุมชุมชน
	- ให้มีการยอมรับ ยืนยันและมีการอบรมพัฒนาจัดแสดง เสริมสร้างความรู้ในการสร้างความปลอดภัยกับชีวิตและทรัพย์สิน		

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

ปัญหาที่เสนอ	การจัดการ	ส่วนประกอบ	องค์ประกอบ
5. ความมั่นคงในการอยู่อาศัย	- ให้มีการตรวจสอบคุณสมบัติและความรับผิดชอบของผู้ประกอบการอย่างต่อเนื่อง - ให้กำหนดข้อกฎหมายเพื่อให้การประกอบการเป็นไปตามคำมั่น หรือตามการประชาสัมพันธ์ที่ให้ได้ - จะต้องมีเจ้าหน้าที่ของรัฐที่รับผิดชอบที่อยู่ถูกต้อง และเป็นไปตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง	ส่วนบริหารโครงการ ส่วนบริหารโครงการ บริหารงานทั่วไป	- สำนักงานประชาสังคม (กรรมการอาคารและหมู่บ้าน) สำนักงานประชาสังคม (กรรมการอาคารและหมู่บ้าน) สำนักงานประชาสังคม (งานประสานงานภาครัฐบาล)
6. บทบาทหน้าที่ของรัฐ			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

4.4 การประเมินความต้องการของโครงการจากสำรวจภาคสนาม

การสำรวจภาคสนามเป็นการออกไปเก็บข้อมูลจากประชากรจริงในพื้นที่ วิธีเก็บมูลภาคสนามที่เลือกใช้คือ การใช้แบบสอบถาม เป็นการเก็บข้อมูลด้วยการจัดทำชุดคำถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบ โดยให้ผู้ตอบนำคำถามชุดนั้นๆ ไปตอบที่ใดก็ได้

4.4.1 รูปแบบของแบบสอบถาม

สำหรับการใช้แบบสอบถามนี้พยายามใช้คำถามที่ผู้ตอบโดยทั่วไปจะเข้าใจได้ตรงกัน ไม่ถ่มซ้ำไปซ้ำมา ไม่ถามนำ และให้ความสะอาดเรียบร้อยของแบบสอบถาม เพราะโดยทั่วไปแล้วผู้ได้รับแบบสอบถาม มีแนวโน้มที่จะทิ้งแบบสอบถามนั้นไป การทำแบบสอบถามจึง ทำให้แสดงถึงความตั้งใจในการทำ จะเป็นการให้เกียรติผู้ตอบ และมีความรู้สึกใส่ใจในการตอบคำถาม

รูปแบบคำถามที่ใช้ ได้แก่

1. คำถามปลายเปิด เป็นคำถามที่ให้อิสระแก่การตอบ ได้แก่คำถามที่สามารถเลือกได้มากกว่า 1ข้อ และคำตอบแสดงความเห็น
2. คำถามปลายปิด เป็นคำถามที่ให้เลือกตอบอันใดอันหนึ่ง

4.4.2 การแจกจ่ายและติดตามแบบสอบถาม

วิธีการกระจายแจกจ่ายแบบสอบถาม ใช้วิธีการฝากหน่วยงานในชุมชนเพื่อช่วยเผยแพร่ เช่น สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งจะเป็นแหล่งที่ช่วยกระจายแบบสอบถามในชุมชนได้ดี อีกส่วนหนึ่งเป็นการสำรวจโดยกระจายไปตามชุมชนเอง โดยแบ่งดังนี้

- ฝากสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด	15 ชุด
- ฝากโรงเรียนวัดศาลากุล	15 ชุด
- การเดินสำรวจหมู่บ้านละ 10 ชุด รวม	70 ชุด
รวมแบบสอบถาม.....	100 ชุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

4.4.3 รูปแบบของแบบสอบถามที่ใช้ในการสำรวจภาคสนาม

แบบสอบถามความคิดเห็นเรื่อง
เรื่องพฤติกรรมและความต้องการในการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม
ของประชาชนชุมชนเกาะเกร็ด ตำบลปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการเก็บข้อมูล เพื่อทำวิทยานิพนธ์ " **โครงการสถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี** (Koh-kred civic centre) " โดยมีวัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อที่จะให้เป็นสถานที่ของชุมชนที่เกิดการทำกิจกรรมร่วมกันของคนภายในชุมชนเกาะเกร็ด เป็นสถานที่ในการติดต่อสื่อสาร เรียนรู้ร่วมรักษาและเผยแพร่เอกลักษณ์ของชุมชนให้แก่ประชาชนในชุมชนและผู้สนใจ ให้เหมาะสมทุกเพศทุกวัย ก่อให้เกิดการฟื้นฟูและอนุรักษ์ชุมชนเกาะเกร็ดไว้ให้ยั่งยืนสืบไป สอดคล้องกับนโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่เก้า พ.ศ.2545 – 2549 ที่ต้องการให้ชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถยืนหยัดได้ด้วยตัวเอง เสริมสร้างจิตสำนึกแห่งการอยู่ร่วมกันในชุมชนด้วยความเกื้อกูลกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และร่วมมือทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม ส่งเสริมวัฒนธรรมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ผลการตอบของท่าน จะนำมาประมวลผลเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ ต่อไป จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน สละเวลาอันมีค่า เพื่อการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ ขอขอบพระคุณอย่างยิ่งที่ให้ความร่วมมือ

นายพนธวรรธน์ วงษ์รักษ์
วิทยานิพนธ์ทางสถาปัตยกรรม รหัสวิชา 02015554
ภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

แบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วน

ส่วนที่1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่2 ข้อมูลและความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของประชาชนชุมชนเกาะเกร็ด

ส่วนที่3 ข้อมูลความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการสถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

ส่วนที่1 : ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง
2. อายุ.....ปี
1. ที่อยู่ปัจจุบัน

☐ หมู่ที่1 บ้านลัดเกร็ด ☐ หมู่ที่2 บ้านศาลากุลนอก
☐ หมู่ที่3 บ้านคลองศาลากุล ☐ หมู่ที่4 บ้านคลองสระย้ำอ้อย
☐ หมู่ที่5 บ้านท่าน้ำ ☐ หมู่ที่6 บ้านเสาธงทอง
☐ หมู่ที่7 บ้านโอ่งอ่าง ☐ อื่นๆระบุ.....

4. อาชีพ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ นักเรียนและนักศึกษา ☐ ค้าขาย
☐ ตำรวจและทหาร ☐ รับราชการ
☐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ☐ พนักงานเอกชน
☐ กิจการส่วนตัว ☐ ไม่ประกอบอาชีพ
☐ อื่นๆระบุ.....

5. กิจกรรมที่ท่านชอบมากที่สุดระบุ 5 กิจกรรมตามลำดับ
   1. .....
   2. .....
   3. .....
   4. .....
   5. .....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

ส่วนที่2 : ข้อมูลและความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์ชุมชน ของประชาชนชุมชนเกาะเกร็ด

1. ความถี่ของการทำกิจกรรมร่วมกันของชุมชนโดยประมาณ

☐ 1 - 3 วัน / สัปดาห์ ☐ 4 - 6 วัน / สัปดาห์

☐ 1 - 3 วัน / เดือน ☐ 4 - 6 วัน / เดือน

2. ช่วงวันของการทำกิจกรรมร่วมกันของชุมชน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ วันทำงานปกติ ☐ วันหยุดเสาร์และอาทิตย์

☐ วันหยุดราชการและงานประเพณี ☐ อื่นระบุ.....

3. ช่วงเวลาของการทำกิจกรรมร่วมกันของชุมชนมากที่สุด

☐ 6.00 - 11.00 น. ☐ 11.00 - 13.00 น.

☐ 13.00 - 18.00 น. ☐ 18.00 น. เป็นต้นไป

☐ ไม่แน่นอน

2. วัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมร่วมกันของชุมชน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ สนทนาส่วนตัว ☐ ประชุมและแสดงความคิดเห็น

☐ กีฬาและนันทนาการ ☐ งานพิธีกรรมและประเพณี

☐ ประกอบอาชีพและงานอดิเรก ☐ อื่นๆระบุ.....

.....

3. ความสะดวกสบายของสถานที่ที่ร่วมทำกิจกรรมร่วมกันของชุมชน

☐ ดีหรือดีมาก ☐ น้อยหรือน้อยมาก

☐ พอใช้หรือปานกลาง ☐ ไม่สะดวกสบาย เหตุผล.....

.....

4. ความรู้สึกที่มีต่อการทำกิจกรรมร่วมกันของชุมชน

☐ รู้สึกดี ☐ รู้สึกเฉยๆหรือปานกลาง

☐ รู้สึกไม่ดี เหตุผล.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

5. ความต้องการการทำกิจกรรมร่วมกันของชุมชน

☐ ต้องการบ่อยๆ หรือต้องการมาก

☐ ไม่ต้องการ หรือถ้าไม่จำเป็นก็ไม่ต้องการ

☐ เฉยๆ หรือปานกลาง

6. ปัญหาและอุปสรรคที่พบการจากการทำกิจกรรมร่วมกันของชุมชน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ไม่มีสถานที่ หรือสถานที่ไม่เพียงพอ ☐ การสัญจรและการจราจร

☐ ความไม่ปลอดภัยของชุมชน ☐ มลพิษและมลภาวะของชุมชน

☐ ความไม่เหมาะสมกับตัวเอง ☐ สนองความต้องการไม่เพียงพอ

☐ อื่นๆ ระบุ.....

ส่วนที่3 : ข้อมูล ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการสถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด

ท่านคิดว่าชุมชนเกาะเกร็ดขาดสิ่งอำนวยความสะดวก หรือมีไม่เพียงพออันใดบ้าง

ถ้าหากมีโครงการนี้เกิดขึ้นในชุมชนเกาะเกร็ด เพื่อสนองการมีส่วนร่วมในชุมชน และการอยู่ร่วมกันในสังคม

1. ☐ สารสนเทศองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด
2. ☐ การบริการชุมชน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ สถานที่ประชุมชุมชน

☐ ห้องสมุดชุมชน

☐ สถานฝึกสอนและพัฒนาอาชีพชุมชน

☐ สถานีตำรวจภูธรตำบล

☐ สถานีอนามัย

☐ สถานพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

☐ อื่นๆ ระบุ.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

3. ☐ การบริการสาธารณะ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ร้านค้าและสหกรณ์ชุมชน
- ☐ ร้านอาหาร
- ☐ ร้านอินเตอร์เน็ตและคอมพิวเตอร์สาธารณะ
- ☐ ธนาคารย่อยและจุดแลกเปลี่ยนเงินตรา
- ☐ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว
- ☐ พิพิธภัณฑ์ชุมชน
- ☐ ที่เทียบเรือและที่จอดรถจักรยาน
- ☐ ห้องน้ำสาธารณะ
- ☐ อื่นๆ ระบุ.....

.....

4. ข้อเสนอแนะต่อโครงการสถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4.4 สรุปผลการตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่1 : ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ
   - ชาย 39 คน
   - หญิง 61 คน
2. อายุ
   - 1 – 20 ปี 42 คน
   - 21 – 40 ปี 39 คน
   - 41 – 60 ปี 18 คน
   - 61 – 80 ปี 5 คน
   - 81 – 100 ปี 1 คน
3. ที่อยู่ปัจจุบัน
   - หมู่ที่1 บ้านลัดเกร็ด 9 คน
   - หมู่ที่2 บ้านศาลากุลนอก 20 คน
   - หมู่ที่3 บ้านคลองศาลากุล 21 คน
   - หมู่ที่4 บ้านคลองสระน้ำอ้อย 9 คน
   - หมู่ที่5 บ้านท่าน้ำ 13 คน
   - หมู่ที่6 บ้านเสาธงทอง 10 คน
   - หมู่ที่7 บ้านโอ่งอ่าง 10 คน
   - อื่นๆ 8 คน
4. อาชีพ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
   - นักเรียนและนักศึกษา 36 คน
   - ค้าขาย 23 คน
   - ตำรวจและทหาร 1 คน
   - รับราชการ 13 คน
   - พนักงานรัฐวิสาหกิจ 4 คน
   - พนักงานเอกชน 7 คน
   - กิจการส่วนตัว 10 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไม่ประกอบอาชีพ	11 คน
อื่นๆ	2 คน

ส่วนที่2 : ข้อมูลและความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ของประชาชนชุมชนเกาะเกร็ด

5. ความถี่ของการทำกิจกรรมร่วมกันของชุมชนโดยประมาณ

1 - 3 วัน / สัปดาห์	39 คน
4 - 6 วัน / สัปดาห์	16 คน
1 - 3 วัน / เดือน	28 คน
4 - 6 วัน / เดือน	17 คน

" แสดงว่าความถี่ในการการทำกิจกรรมร่วมกันของชุมชน มีอยู่2กลุ่มคือ กลุ่มที่อยู่ในระดับปานกลาง และกลุ่มที่อยู่ในระดับน้อยมาก จากการสัมภาษณ์ประชาชนในชุมชน ได้ให้รายละเอียดไว้ว่า ประชาชนในชุมชนส่วนมากต้องออกไปทำงานนอกชุมชน ไม่ค่อยได้สังคมร่วมกัน บางส่วนต้องทำการค้าขาย จะมีการสังคมกันเองในละแวกร้านค้าใกล้ ส่วนประชาชนที่เป็นแม่บ้าน จะมีโอกาสในการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ "

6. ช่วงวันของการทำกิจกรรมร่วมกันของชุมชน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

วันทำงานปกติ	22 คน
วันหยุดเสาร์และอาทิตย์	61 คน
วันหยุดราชการและงานประเพณี	44 คน
ไม่แน่นอน	7 คน

" สรุปได้ว่าโอกาสในการร่วมปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมากที่สุด คือวันหยุดเสาร์และอาทิตย์ และช่วงเวลาที่ไม่ทำงาน บางส่วนจะพบปะกันในงานเทศกาลประจำปีเช่น แข่งเรือพาย สงกรานต์ งานวัด โครงการนี้จึงควรมีส่วนที่จะรองรับงานประเพณีได้ เพราะเป็นส่วนหนึ่งในการรวมคนชุมชน "

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. ช่วงเวลาของการทำกิจกรรมร่วมกันของชุมชน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

6.00 - 11.00 น.	10 คน
11.00 - 13.00 น.	14 คน
13.00 - 18.00 น.	15 คน
18.00 น. เป็นต้นไป	16 คน
ไม่แน่นอน	48 คน

" จากการตอบแบบถามและสัมภาษณ์ สรุปได้ว่าช่วงเวลาของการทำกิจกรรมร่วมกันของชุมชนไม่แน่ไม่นอน ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดโอกาสคือ ภาระหน้าที่ในการทำงานเป็นตัวตั้ง เพราะฉนั้นโครงการนี้จะต้องพร้อมที่จะรองรับในช่วงเวลาที่หลากหลาย และพร้อมที่ทำงานเสมอ "

8. วัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมร่วมกันของชุมชน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

สนทนาส่วนตัว	32 คน
ประชุมและแสดงความคิดเห็น	45 คน
กีฬาและนันทนาการ	41 คน
งานพิธีกรรมและประเพณี	59 คน
ประกอบอาชีพและงานอดิเรก	26 คน
งานอนามัย	1 คน

" กิจกรรมร่วมกันของชุมชน ส่วนใหญ่จะเป็นงานพิธีกรรมและประเพณีเป็นหลัก นอกนั้นจะเล่นกีฬา และประชุมกันเป็นประจำ โครงการควรส่งเสริมในส่วนดังกล่าวอันที่จะรองรับประชาชนได้อย่างดี "

9. ความสะดวกสบายของสถานที่ที่ร่วมทำกิจกรรมร่วมกันของชุมชน

ดีหรือดีมาก	20 คน
น้อยหรือน้อยมาก	14 คน
พอใช้หรือปานกลาง	65 คน
ไม่สะดวกสบาย	1 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

" จากการสำรวจได้ข้อมูล สถานที่ที่ร่วมทำกิจกรรมร่วมกันของชุมชนยังไม่ดีเท่าควร จึงเป็นเหตุที่จะสนับสนุนให้มีโครงการนี้ "

10. ความรู้สึกที่มีต่อการทำกิจกรรมร่วมกันของชุมชน

รู้สึกดี	73 คน
รู้สึกเฉยๆหรือปานกลาง	27 คน
รู้สึกไม่ดี	0 คน

" ความรู้สึกดีที่มีต่อการทำกิจกรรมร่วมกันของชุมชน แสดงว่าประชาชนในชุมชน มีทัศนคติที่ดีต่อการมีสังคม เป็นการบ่งชี้ว่าสนับสนุนการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม "

11. ความต้องการการทำกิจกรรมร่วมกันของชุมชน

ต้องการบ่อยๆ หรือต้องการมาก	68 คน
ไม่ต้องการ หรือถ้าไม่จำเป็นก็ไม่ต้องการ	11 คน
เฉยๆ หรือปานกลาง	21 คน

" การสำรวจความต้องการการทำกิจกรรมร่วมกันของชุมชน สำรวจได้ว่าประชาชนในชุมชนมีความต้องการการทำกิจกรรมร่วมกันของชุมชนสูง เป็นเหตุผลหนึ่งในการสนับสนุนโครงการนี้ "

12. ปัญหาและอุปสรรคที่พบการจากการทำกิจกรรมร่วมกันของชุมชน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ไม่มีสถานที่ หรือสถานที่ไม่เพียงพอ	49 คน
การสัญจรและการจราจร	22 คน
ความไม่ปลอดภัยของชุมชน	23 คน
มลพิษและมลภาวะของชุมชน	13 คน
ความไม่เหมาะสมกับตัวเอง	21 คน
สนองความต้องการไม่เพียงพอ	24 คน
ความร่วมมือของคนในชุมชน	3 คน
ไม่มี	11 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

" อุปสรรคที่พบการจากการทำกิจกรรมร่วมกันของชุมชน โดยมากเกิดจากการที่สถานที่ไม่เพียงพอ และไม่สนองความต้องการอันหลากหลายแตกต่างกัน อีกทั้งอยู่ห่างไกลกัน ไม่อยู่ในศูนย์กลางของชุมชน "

ส่วนที่3 : ข้อมูล ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการ สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด

ท่านคิดว่าชุมชนเกาะเกร็ดขาดสิ่งอำนวยความสะดวก หรือมีไม่เพียงพออันใดบ้าง ถ้าหากมีโครงการนี้เกิดขึ้นในชุมชนเกาะเกร็ด เพื่อสนองการมีส่วนร่วมในชุมชน และการอยู่ร่วมกันในสังคม

1. การบริการข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด 23 คน

" แสดงว่าชุมชนยังต้องการการบริการข่าวสารให้แก่ชุมชนอยู่ "

2. การบริการชุมชน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

สถานที่ประชุมชุมชน	33 คน
ห้องสมุดชุมชน	47 คน
สถานฝึกสอนอาชีพและวัฒนธรรมชุมชน	59 คน
สถานีตำรวจภูธรตำบล	48 คน
สถานีอนามัย	19 คน
สถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียน	25 คน
สนามกีฬา	18 คน

" ส่วนบริการชุมชนที่ชุมชนยังต้องการตามลำดับคือคือ

- สถานฝึกสอนอาชีพและวัฒนธรรมชุมชน
- สถานีตำรวจภูธรตำบล
- ห้องสมุดชุมชน
- สถานที่ประชุมชุมชน
- สถานรับเลี้ยงเด็กแรกเกิด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

โครงการนี้ จึงต้องมีส่วนรองรับความต้องการดังกล่าว แต่ในส่วนของสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนให้อยู่ในความดูแลของโรงเรียนวัดศาลากุล ที่ไม่ไกลจากโครงการมากนัก และสถานีตำรวจจัดให้เป็นส่วนรักษาความปลอดภัยชุมชนมีเจ้าหน้าที่หมุนเวียนกัน มาดูแล "

3. การบริการสาธารณะ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ร้านค้าและสหกรณ์ชุมชน	48 คน
ร้านอาหาร	21 คน
ร้านอินเตอร์เน็ตและคอมพิวเตอร์สาธารณะ	52 คน
ธนาคารย่อยและจุดแลกเปลี่ยนเงินตรา	37 คน
ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	25 คน
พิพิธภัณฑ์ชุมชน	30 คน
ที่เทียบเรือและที่จอดรถจักรยาน	26 คน
ห้องน้ำสาธารณะ	43 คน

" ส่วนบริการสาธารณะที่ชุมชนยังต้องการตามลำดับคือคือ
- ร้านอินเตอร์เน็ตและคอมพิวเตอร์สาธารณะ
- ร้านค้าและสหกรณ์ชุมชน
- ห้องน้ำสาธารณะ
- ธนาคารย่อยและจุดแลกเปลี่ยนเงินตรา
- ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว
- พิพิธภัณฑ์ชุมชน
โครงการนี้ จึงต้องมีส่วนรองรับความต้องการดังกล่าวไว้ "

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

45 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหลักของโครงการกับองค์ประกอบเสริมผู้ใช้งานระบบ

ผู้ใช้งานระบบ	องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบเสริม
ผู้ให้บริการระบบ	- งานเตรียมน้ำดิบ น. 03.8 เขตหนอก - อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง - ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี - นายกเทศมนตรีเมืองปากเกร็ด - นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด	- งานเตรียมน้ำดิบ น. 03.8 เขตหนอก - อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง - ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี - นายกเทศมนตรีเมืองปากเกร็ด - นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด
ผู้ใช้ระบบ	- งานเตรียมน้ำดิบ น. 03.8 เขตหนอก - อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง - ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี - นายกเทศมนตรีเมืองปากเกร็ด - นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด	- งานเตรียมน้ำดิบ น. 03.8 เขตหนอก - อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง - ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี - นายกเทศมนตรีเมืองปากเกร็ด - นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด
ผู้ดูแลระบบ	- งานเตรียมน้ำดิบ น. 03.8 เขตหนอก - อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง - ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี - นายกเทศมนตรีเมืองปากเกร็ด - นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด	- งานเตรียมน้ำดิบ น. 03.8 เขตหนอก - อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง - ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี - นายกเทศมนตรีเมืองปากเกร็ด - นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

ผู้ใช้โครงการ	พฤติกรรม	องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบเสริม
ส่วนบริหารโครงการ			
- 8.30 – 12.00 น. แยกกันปฏิบัติงาน ตามหน้าที่ตามฝ่ายของตนเอง	- ห้องทำงานผู้บริหาร - โครงการฝ่าย	- โถงพักรับรอง - ห้องเก็บเอกสาร - ห้องเก็บของอุปกรณ์	
	- ห้องพักนักการและช่าง	- ห้องเครื่องเทคนิค	
	- เทคนิค (ช่องแต่ละช่าง)	- ห้องเก็บของอุปกรณ์ - ห้องน้ำ - ส้วม	
	- ห้องทำงาน	- ห้องเก็บหนังสือ – ชุดม หนังสือ - บริเวณติดต่อสอบถาม - ห้องเก็บของอุปกรณ์ - ห้องน้ำ – ส้วมเจ้าหน้า ที่	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

ผู้ใช้โครงการ	พฤติกรรม	องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบเสริม
		- ห้องทำงานหัวหน้าโสตทัศนศึกษาและผู้ใช้หน้าที่	- ห้องเก็บซ่อมอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา - บริเวณติดต่อสอบถาม - ห้องเก็บเทปเสียง - เทป โทรทัศน์ - ห้องเก็บภาพถ่าย ภาพสไลด์ - ส่วนประชาสัมพันธ์ - ห้องเก็บของอุปกรณ์ - ห้องน้ำ – ส้วมพนักงาน
		- ห้องทำงานผู้ใช้หน้าที่	- ส่วนประชาสัมพันธ์ - ห้องเก็บของอุปกรณ์ - ห้องน้ำ – ส้วมพนักงาน
		ส่วนบริการสมาชิกชุมชน	ส่วนห้องประชุม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

ผู้ใช้โครงการ	พฤติกรรม	องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบเสริม
-	12.00 – 13.00 น. พักกลางวันรับ ประทานอาหาร เข้าห้องสมุด ตัว พักผ่อนเหมือนช่วงเช้า	- ร้านขายอาหาร - ร้านกาแฟ - ห้องสมุด	
-	13.00 – 16.30 น. กลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละฝ่ายมีการติดต่อประสานงานทั้งภายในสถานบริหารโครงการและชุมชน	- ห้องประชุมเจ้าหน้าที่	- ส่วนเตรียมอาหารว่าง - ห้องเก็บของอุปกรณ์ - ห้องน้ำ - ส้วม
-	16.30 น. เลิกงานเดินทางกลับที่พัก		
ทะเบียน	ทำกิจกรรมต่อเนื่องในวันต่อไป		
ส่วนกรณีที่มีกิจกรรมพิเศษในวันหยุดราชการ			
ขึ้น	เจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องจะต้องอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไป		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

ผู้ใช้โครงการ	พฤติกรรม	องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบเสริม
๑. เจ้าหน้าที่บริหารชุมชน	- ก่อนเวลา 8.30 น. เจ้าหน้าที่ของแต่	- ท่าเทียบเรือ	
	ละท่านเดินทางมายังโถงรับรองใหญ่	- ที่จอดรถจักรยาน	
	อรเอรีย์ ขนยนจิโย		
	ชื่อเสียง		
	- บางส่วนพักทานอาหาร	- โรงพักรับรองรับแขก	- ส่วนเตรียมอาหารว่าง
	ระหว่างรับประทานอาหาร		ห้องน้ำ - ซิ้งค์
	ได้พูดคุยกันเป็นกลุ่มเล็กๆ		
	- ในช่วงพักเที่ยง	- ห้องสมุด	- ห้องทำงานหัวหน้า
	ได้เข้าใช้บริการห้องสมุด		และเลขานุการ
	- ในช่วงบ่ายได้เข้าร่วม	- สำนักงานประชาสังคม	- ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่
	กิจกรรมของชุมชน		ฝ่าย
	- 8.30 – 12.00 น. แยกย้ายกันไปทำ		- ห้องประชุมขนาดใหญ่
	ตามกลุ่มของตนเอง		
	ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ		- ห้องเอนกประสงค์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

ผู้ใช้โครงการ	พฤติกรรม	องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบเสริม
	- 12.00 – 13.00 น. พักกลางวันรับ ประทานอาหาร ทำธุระส่วนตัวตามอัธยาศัย ช่วงเช้า	- ห้องประชุมเจ้าหน้าที่	- ส่วนเตรียมอาหารว่าง - ห้องเก็บของเบ็ดเตล็ด - ห้องน้ำ - ห้องน้ำ
	- 13.00 – 16.30 น. กลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละฝ่าย - 16.30 น. เดินทางกลับทำงานหรือแยกกลุ่มของตนเองทำกิจกรรมต่อตามความสนใจส่วนกรณีที่มีกิจกรรมพิเศษที่โครงการจัดขึ้น เจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องจะต้องอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไป		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้ใช้โครงการ	พฤติกรรม	องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบเสริม
ผู้ใช้งาน	- ก่อนเวลา 6.00 น. เดินทางเข้าสู่โครงการ	- สถานที่จำหน่ายสินค้า	
ผู้ใช้งานด้านการบริหาร	- เดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว - เดินทางโดยรถประจำทาง - เดินทางโดยรถจักรยานยนต์ - เดินทางโดยเรือ	- ที่จอดรถ	
	- ลงทะเบียนเข้าปฏิบัติงาน	- ห้องเก็บสินค้า	
	- เตรียมพื้นที่ร้านค้าและอุปกรณ์ที่ใช้ในการขาย	- ห้องน้ำ	
	- พักผ่อน ทำธุระส่วนตัว	- ห้องพักงาน	
	- บริการต้อนรับนักท่องเที่ยว	- ห้องน้ำ – สำนักงาน	
	- ขายสินค้า	- ห้องครัว	
	- ปิดร้านค้าและเก็บสินค้า	- ห้องน้ำ - ผู้ขาย	
	- ขนย้ายสินค้าขึ้นรถ	- ส่วนจัดจำหน่าย	
	- ลงทะเบียนออกจากโครงการ	- ทางเดินรับประทานอาหาร	
	- ขับรถออกจากโครงการ	- ที่พักผ่อนหย่อนใจ	
		- ที่จอดรถ	
		- ห้องเก็บอุปกรณ์ทำความสะอาด	
		- สวนหย่อม	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

ผู้ใช้โครงการ	พฤติกรรม	องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบเสริม
ผู้ใช้บริการ ประชาชนในพื้นที่ คณะกรรมการชุมชน ที่ปรึกษา คณะกรรมการ	- ผู้ดูแลสถานที่ - เดินทางมาสังเคราะห์ ส่วนใหญ่ - ทำกิจกรรมในส่วนต่างๆ - มาทำกิจกรรมต่างๆ - ประชุมคณะกรรมการ - ประชุมคณะกรรมการ - ประชุมคณะกรรมการ

ผู้ใช้โครงการ	พฤติกรรม	องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบเสริม
	โถงพักผ่อนทำกิจกรรม		
- วัยเด็กตอนปลายถึงวัยชราและคนพิการ	- เดินทางมายังโครงการโดยวิธีเดินมาหรือขี่จักรยานมา	- ลานจอดรถ	- ที่จอดรถจักรยาน
	- เข้าสู่โถงพักผ่อนทำธุระส่วนตัว ล้างหน้า ดื่มน้ำติดต่อนัดหมายกับผู้อื่น ก่อนที่จะมานั่งพักบริเวณโถง	- โถงพักผ่อนทำกิจกรรม	- ห้องน้ำ – ส้วม - ห้องน้ำ – ส้วมคนพิการ - ตู้ดื่มน้ำ ตู้โทรศัพท์
	- ทำกิจกรรมตามที่คนแต่ละวัยสนใจ เช่น พบปะพูดคุยเล่นเกมส์ ชมรายการโทรทัศน์ การประกวดวาดภาพระบายสี ร้องเพลง โต้วาที	- โถงพักผ่อนทำกิจกรรม	- บริเวณเล่นเกมส์ทำกิจกรรมสำหรับเด็ก - เวทีจัดแสดงประกวด - บริเวณชมรายการโทรทัศน์ - บริเวณนั่งเล่นพักผ่อน - ห้องเก็บของอุปกรณ์การเล่น
	- เมื่อทำกิจกรรมที่สนใจเสร็จแล้ว อาจไปทำกิจกรรมที่ส่วนอื่นของโครงการก่อนเดินทางกลับ		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้ใช้โครงการ	พฤติกรรม	องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบเสริม
	ส่วนร้านค้าเช่า		
- วัยเด็กตอนปลายถึงวัยชรา คนพิการ และเจ้าหน้าที่	- เดินทางมายังโครงการเข้าสู่ส่วนร้านค้าเช่า - เลือกซื้อสินค้าและบริการตามความต้องการ เข้าร่วมทำกิจกรรมต่างๆที่ร้านจัดขึ้น เช่นการพูดคุยวิจารณ์ถึงหนังสือที่น่าสนใจ เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ภายในชุมชน	- ร้านขายหนังสือ	- ส่วนจ่ายเงิน - บริเวณพูดคุยวิจารณ์หนังสือ
		- ร้านขายอาหารเครื่องดื่ม	- ส่วนจัดขายอาหาร
- วัยเด็กตอนปลายถึงวัยชรา คนพิการ และเจ้าหน้าที่	**ส่วนห้องสมุดและโสตทัศนศึกษา** - เดินทางมายังโครงการ เข้าสู่โถงห้องสมุด	- ห้องสมุดชุมชน	- โถงห้องสมุด
	- ฝากของกับเจ้าหน้าที่ก่อนเดินเข้าห้องสมุด	- ห้องสมุดชุมชน	- ชั้นฝากของ
	- ตรวจบัตรรายการหนังสือ หรือรายการเทปเสียงภาพสไลด์ หรือสอบถามกับเจ้าหน้าที่	- ห้องสมุดชุมชน	- ตู้ตรวจบัตรรายการ - ส่วนติดต่อสอบถาม
	- ไปยังชั้นวางหนังสือเลือกหนังสือที่ต้องการ หรือติดต่อกับเจ้าหน้าที่เพื่อนำเทปเสียงภาพสไลด์ มาอ่าน ฟังหรือชม	- ห้องสมุดชุมชน	- ชั้นวางหนังสือ - โต๊ะอ่านหนังสือ - โต๊ะฟังเทปเสียงสไลด์
	- ใช้บริการถ่ายเอกสาร	- ห้องสมุดชุมชน	- บริเวณถ่ายเอกสาร
	- นำหนังสือคืนเจ้าหน้าที่ก่อนออกสู่โถงห้องสมุด	- ห้องสมุดชุมชน	- ส่วนติดต่อสอบถาม

ผู้ใช้โครงการ	พฤติกรรม	องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบเสริม
	- รับหนังสือคืน ทำธุระส่วนตัวก่อนออกจากห้องสมุด - ทำกิจกรรมอื่นภายในโครงการ เมื่อเสร็จธุระแล้วจึงเดินทางกลับ	- ห้องสมุดชุมชน	- ชั้นฝากของ - ห้องน้ำ - ส้วม
2. ประชาชนภายในเขต - วัยเด็กตอนปลายถึงวัยชรา และคนพิการ	**ส่วนประชุมชน** - เดินทางมายังโครงการโดยรถจักรยานยนต์หรือเรือพาหนะ		- ที่จอดรถจักรยานยนต์ - ท่าเทียบเรือ
	- เข้าสู่โถงพักรอของส่วนประชุมชน ทำธุระส่วนตัวติดต่อสอบถามเจ้าหน้าที่ ซื้อบัตรเข้าชม	- โถงพักรอส่วนประชุม	- ส่วนติดต่อสอบถาม - ห้องน้ำ – ส้วม - ห้องน้ำ – ส้วมคนพิการ - ตู้โทรศัพท์
	- เมื่อได้เวลาก็จะเข้าร่วมทำกิจกรรมภายในหอประชุมหรือห้องจุดเลี้ยงเต้นรำ	- ห้องประชุมชุมชน	- ที่นั่งประชุม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ใช้โครงการ	พฤติกรรม	องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบเสริม
	- เดินทางมายังโครงการโดยรถจักรยานยนต์หรือเรือพาหนะ		
	- ส่วนเวทีการแสดงกลางแจ้ง ผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมสามารถเข้าร่วมได้เลย	- ลานเอนกประสงค์กลางแจ้ง	- เวทีแสดงกลางแจ้ง
	ห้องแสดงนิทรรศการ ห้องบรรยายอบรม		
- วัยเด็กตอนปลายถึงวัยชราและคนพิการ	- เดินทางมายังโครงการโดยรถจักรยานยนต์หรือเรือพาหนะ		- ท่าเทียบเรือ - ที่จอดรถจักรยานยนต์
	- เข้าสู่ส่วนบริการการศึกษา พักทำธุระส่วนตัวในโถงพักรอ	- โถงพักรอส่วนบริการการศึกษา	- ห้องน้ำ – ส้วม - ห้องน้ำ – ส้วมคนพิการ - ตู้โทรศัพท์
	- ติดต่อสอบถามกับเจ้าหน้าที่ถึงรายละเอียดการจัดแสดง		- ส่วนติดต่อสอบถาม
	- เข้าฟังการบรรยายฝึกอบรมตามรอบที่กำหนด		- เวทีจัดบรรยาย
	- ฝากของกับเจ้าหน้าที่ก่อนเข้าสู่ส่วนแสดงงาน เดินชมนิทรรศการ	- สถานฝึกอาชีพและวัฒนธรรมชุมชน - ห้องจัดนิทรรศการ	- ชั้นฝากของ

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

ผู้ใช้โครงการ	พฤติกรรม	องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบเสริม
นักวิชาการ นักวิจัย นักศึกษา เทศบาล อบต. อบจ. ชุมชนเกาะเกร็ด	- ชมนิทรรศการเกร็ด ๑ ครั้งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ชุมชน - ธุรกิจส่งเสริมการท่องเที่ยวและการบริการ - ศึกษา - ดูกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้นในโครงการก่อนหน้านี้ - ทางด้านการ - เดินทางมาโดยรถยนต์ส่วนตัว - หรือรถโดยสารประจำทาง - จักรยาน - เดินทางมาโดยรถยนต์ส่วนตัว - หรือรถโดยสารประจำทาง - ใช้เวลาในการเดินทางมาโดยประมาณ - ๑ ชั่วโม

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

ผู้ใช้โครงการ	พฤติกรรม	องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบเสริม
- บุคลากรผู้ให้ความรู้ บันเทิง	รู้ความ - เดินทางมายังโครงการโดยรถจักรยานยนต์ หรือเรือพาหนะ - เจ้าหน้าที่เปิดไปยังห้องรับรองของส่วน ประชาชนหรือ ส่วนบริหารการศึกษา เปลี่ยนเครื่องแต่งกาย	- ห้องพักรับรอง - ห้องเปลี่ยนเครื่องแต่งกาย	- ท่าเทียบเรือ - ที่จอดรถจักรยานยนต์ - ส่วนเตรียมอาหารว่าง - ห้องน้ำ – ส้วม - ตู้เก็บเสื้อผ้าอุปกรณ์
	- ฝึกซ้อมการแสดง การบรรยายฝึกอบรม - แสดง บรรยายฝึกอบรม - เสร็จจากการแสดง บรรยายฝึกอบรม ส่งมอบให้กับเจ้าหน้าที่ของส่วนประชาสัมพันธ์ ส่วนตัว เข้าพักผ่อนในห้องรับรอง - เจ้าหน้าที่โครงการจัดเตรียมอาหารว่าง ให้กับบุคลากรที่เดินทางก่อนเดินทางกลับ	- ห้องเตรียมการแสดง - หอประชุมเอนกประสงค์ - ประชาสัมพันธ์ - ห้องบรรยายฝึกอบรม	- ห้องเก็บอุปกรณ์การแสดง - เวทีแสดง - ถนนรอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้ใช้โครงการ	พฤติกรรม	องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบเสริม
5. ผู้มาติดต่อทำธุรกิจกับโครงการ	- เดินทางมาด้วยโดยสารรถยนต์ส่วนตัว หรือรถจักรยานยนต์	- ท่าเทียบเรือ - ที่จอดรถจักรยานยนต์	
	- เข้าใช้งานห้องสุขาที่ให้บริการ	- ห้องน้ำสาธารณะ	- ป้ายบอกทางไปห้องน้ำ
	- ติดต่อสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการใช้งานโครงการ	- ส่วนบริหารโครงการ	- ป้ายบอกทางไปส่วนบริหารโครงการ
	- ใช้งานห้องประชุมขนาดใหญ่	- ห้องประชุมขนาดใหญ่	- ป้ายบอกทางไปห้องประชุมขนาดใหญ่
	- ใช้งานห้องประชุมขนาดเล็ก	- ห้องประชุมขนาดเล็ก	- ป้ายบอกทางไปห้องประชุมขนาดเล็ก
	- ใช้งานห้องสมุดชุมชน	- ห้องสมุดชุมชน	- ป้ายบอกทางไปห้องสมุดชุมชน
	- ใช้งานห้องนิทรรศการ	- ห้องนิทรรศการ	- ป้ายบอกทางไปห้องนิทรรศการ
6. ผู้ให้บริการกับโครงการ	- เดินทางมาด้วยโดยสารรถยนต์ส่วนตัว หรือรถจักรยานยนต์	- ที่จอดรถจักรยานยนต์	
	- ดูแลทำความสะอาดพื้นที่ส่วนกลาง	- ห้องเก็บอุปกรณ์ทำความสะอาด	
	- ดูแลรักษาความปลอดภัยภายในโครงการ	- ห้องพักเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย	
	- ดูแลระบบไฟฟ้าและระบบประปาภายในโครงการ	- ห้องเก็บอุปกรณ์	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

4.6 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักโครงการ

ผู้ให้บริการ

1. เจ้าหน้าที่บริหารโครงการ

		1	2	3	4	5	6	7
1	โถงพักรับรองสำนักงาน		2	2	2	2	1	1
2	ห้องคณะกรรมการบริหารโครงการ			1	1	1	1	0
3	ห้องฝ่ายธุรการ				1	1	0	0
4	ห้องฝ่ายกิจกรรมการศึกษา					1	0	0
5	ห้องฝ่ายเผยแพร่ประชาสัมพันธ์						0	0
6	ห้องประชุมเจ้าหน้าที่							0
7	ที่เทียบเรือและที่จอดรถจักรยาน							

ตารางที่ 4.1 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักโครงการในส่วนเจ้าหน้าที่บริหารโครงการ

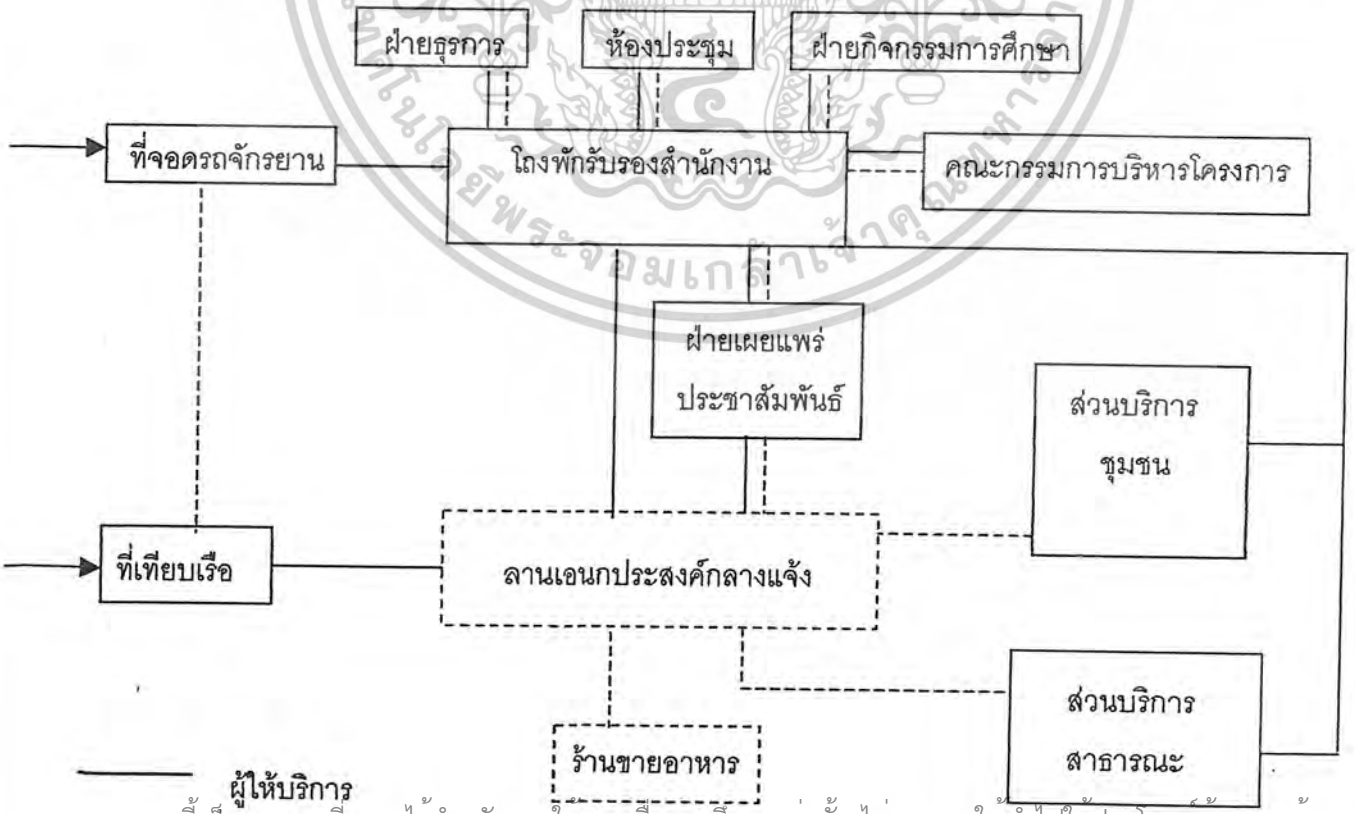

แผนภูมิที่ 4.1 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. เจ้าหน้าที่บริหารชุมชน

		1	2	3	4
1	ที่เทียบเรือและที่จอดรถจักรยาน		1	0	0
2	โถงพักรับรองสำนักงาน			2	2
3	ห้องสำนักงานประชาสังคม				0
4	ห้องประชุมเจ้าหน้าที่				

ตารางที่ 4.2 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักโครงการในส่วนเจ้าหน้าที่บริหารชุมชน

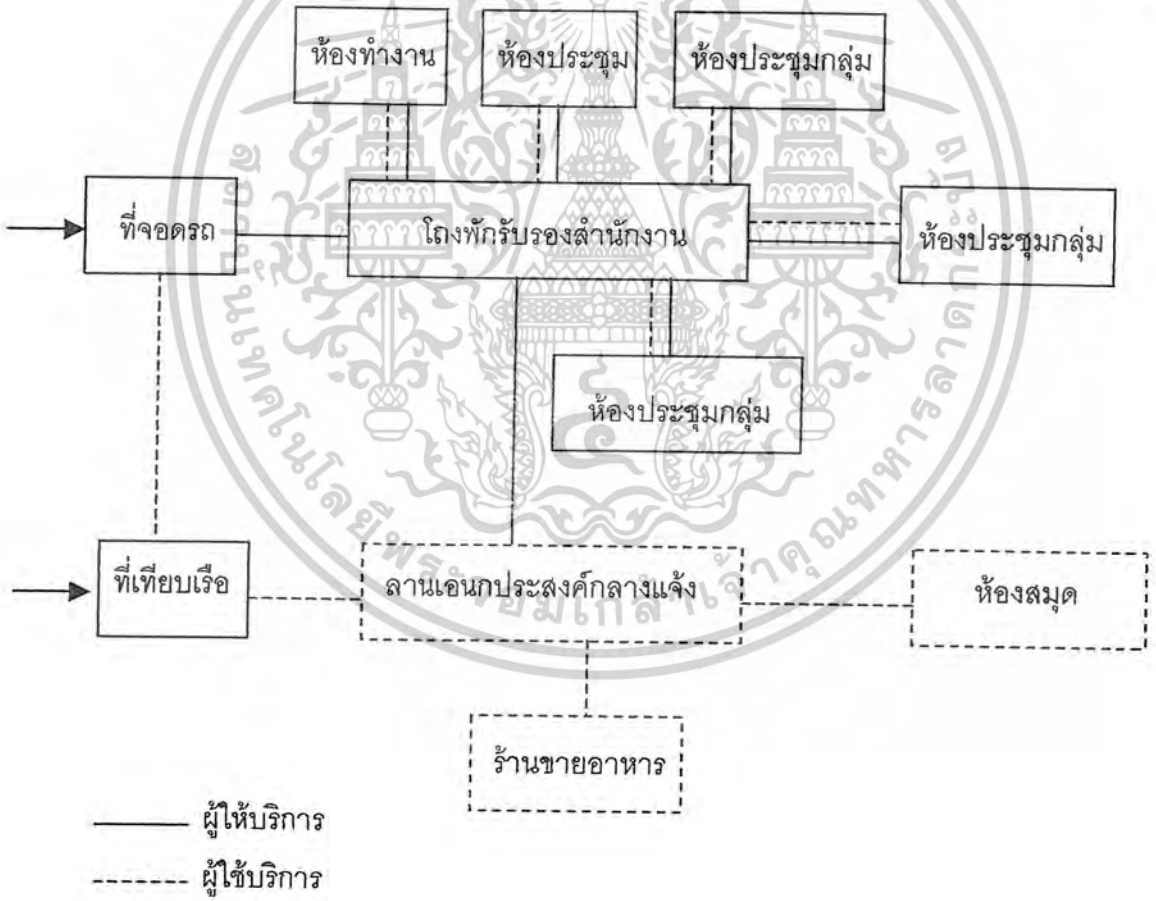

แผนภูมิที่ 4.2 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักโครงการในส่วนเจ้าหน้าที่บริหารชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

3. ผู้เช่าร้านค้า

		1	2	3	4	5	6
1	ลานรับสินค้า		0	0	0	0	1
2	ร้านค้าสหกรณ์			0	0	0	2
3	ร้านคอมพิวเตอร์สาธารณะ				0	0	2
4	ร้านขายอาหาร					0	2
5	ร้านค้าให้เช่า						2
6	ส่วนบริการร้านค้า						

ตารางที่ 4.3 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักโครงการในส่วนผู้เช่าร้านค้า

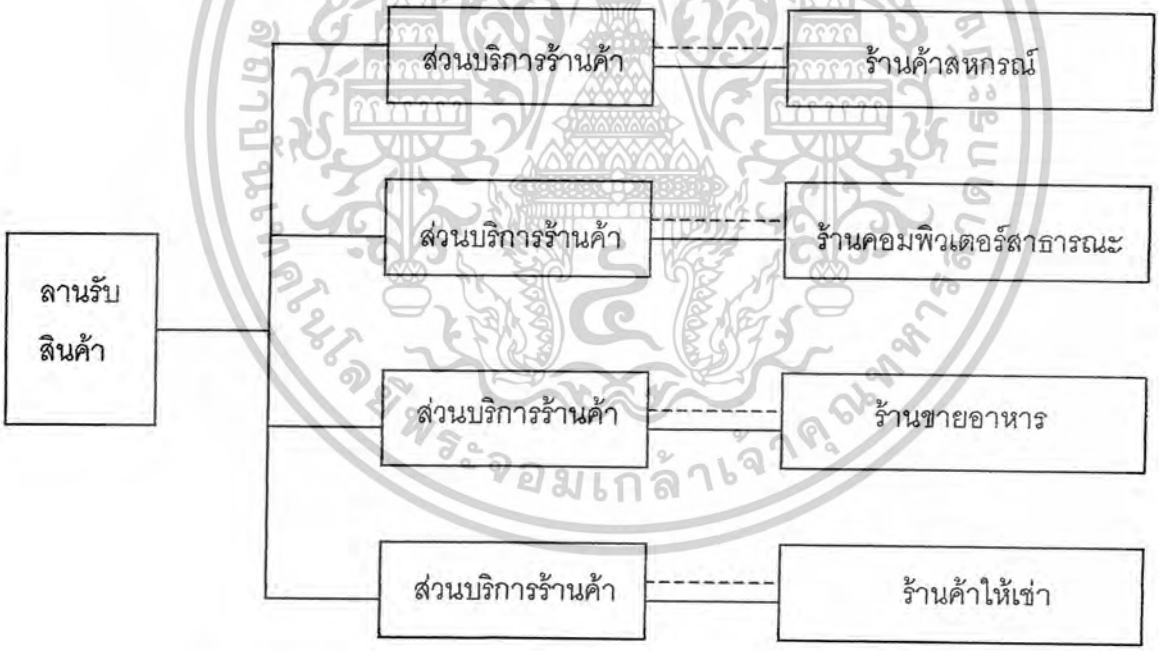

แผนภูมิที่ 4.3 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักโครงการในส่วนผู้เช่าร้านค้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้ใช้บริการ

1. ประชาชนภายนอกชุมชน

		1	2	3	4	5	6	7	8
1	ที่เทียบเรือและที่จอดรถจักรยาน		2	1	0	0	0	0	1
2	ลานเอนกประสงค์กลางแจ้ง			2	1	2	2	1	1
3	โถงพักผ่อนทำกิจกรรม				0	0	0	0	1
4	ส่วนฝึกสอนอาชีพและวัฒนธรรม					1	0	0	1
5	ส่วนร้านค้าให้เช่า						1	0	1
6	ส่วนร้านอาหาร							0	1
7	ส่วนห้องสมุดชุมชน								1
8	ส่วนบริการนักท่องเที่ยว								

ตารางที่ 4.4 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักโครงการในส่วนประชาชนภายนอกชุมชน

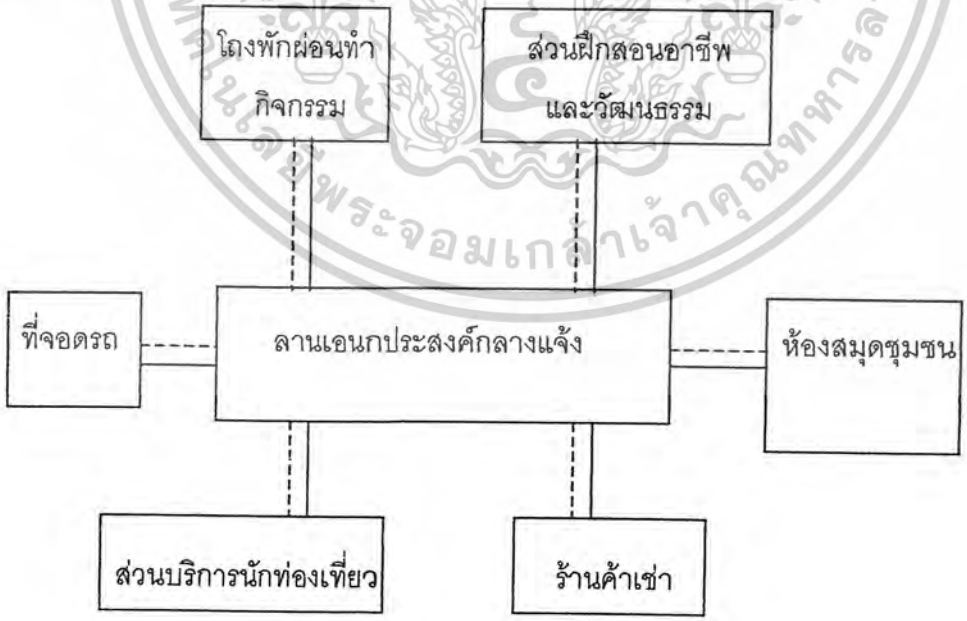

แผนภูมิที่ 4.4 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักโครงการในส่วนประชาชนภายนอกชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

2. ประชาชนภายในชุมชน

		1	2	3	4	5	6	7
1	ที่เทียบเรือและที่จอดรถจักรยาน		0	0	0	2	0	0
2	โถงพักรอส่วนประชุม			2	2	2	0	0
3	ห้องประชุมชุมชน				0	0	0	0
4	ส่วนจัดนิทรรศการ					0	0	0
5	ลานเอนกประสงค์กลางแจ้ง						2	0
6	ห้องสมุดประชาชน							0
7	ส่วนฝึกสอนอาชีพและวัฒนธรรม							

ตารางที่ 4.5 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักโครงการในส่วนประชาชนภายในชุมชน

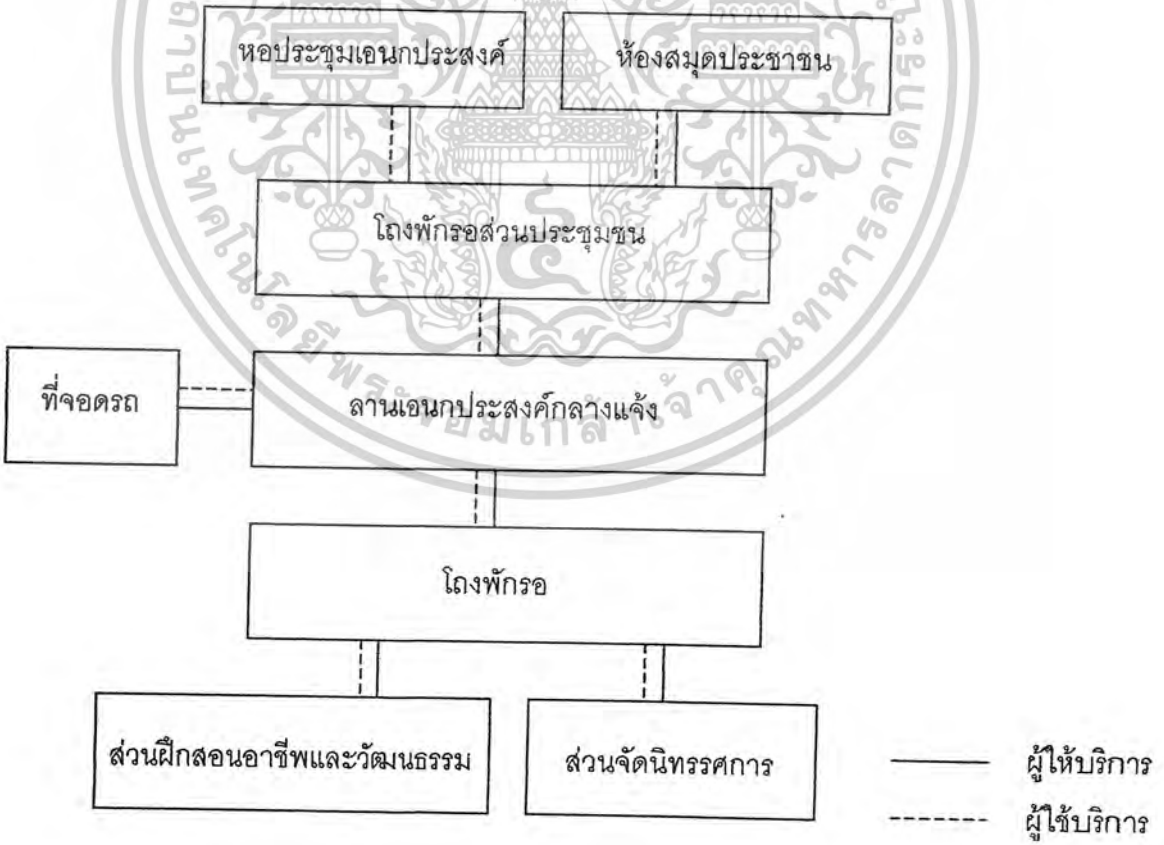

แผนภูมิที่ 4.5 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักโครงการในส่วนประชาชนภายในชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

3. นักวิชาการ นักธุรกิจ นักพัฒนาเอกชน ภาครัฐบาล กรรมการชุมชน

		1	2	3	4
1	ที่จอดรถ		1	0	0
2	โถงพักรับรองส่วนบริหารชุมชน			2	2
3	ห้องพักรับรอง				2
4	ห้องประชุม				

ตารางที่ 4.6 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักโครงการ
ในส่วนนักวิชาการ นักธุรกิจ นักพัฒนาเอกชน ภาครัฐบาล กรรมการชุมชน

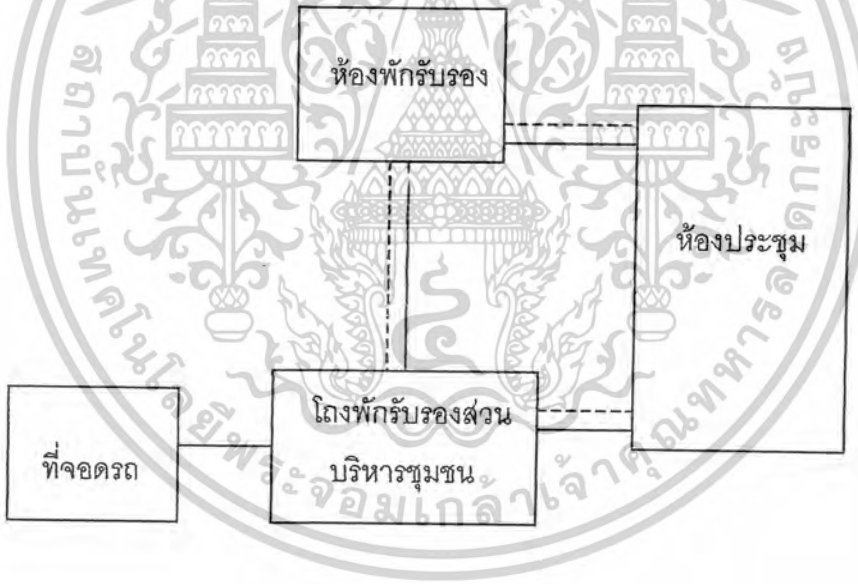

—— ผู้ให้บริการ
------- ผู้ใช้บริการ

แผนภูมิที่ 4.6 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักโครงการ
ในส่วนนักวิชาการ นักธุรกิจ นักพัฒนาเอกชน ภาครัฐบาล กรรมการชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

4. ผู้มาติดต่อทำธุระกับโครงการ

		1	2	3
1	ที่จอดรถ		1	0
2	โถงพักรอสำนักงาน			2
3	ส่วนติดต่อสอบถาม			

ตารางที่ 4.7 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักโครงการ ในส่วนผู้มาติดต่อทำธุระกับโครงการ

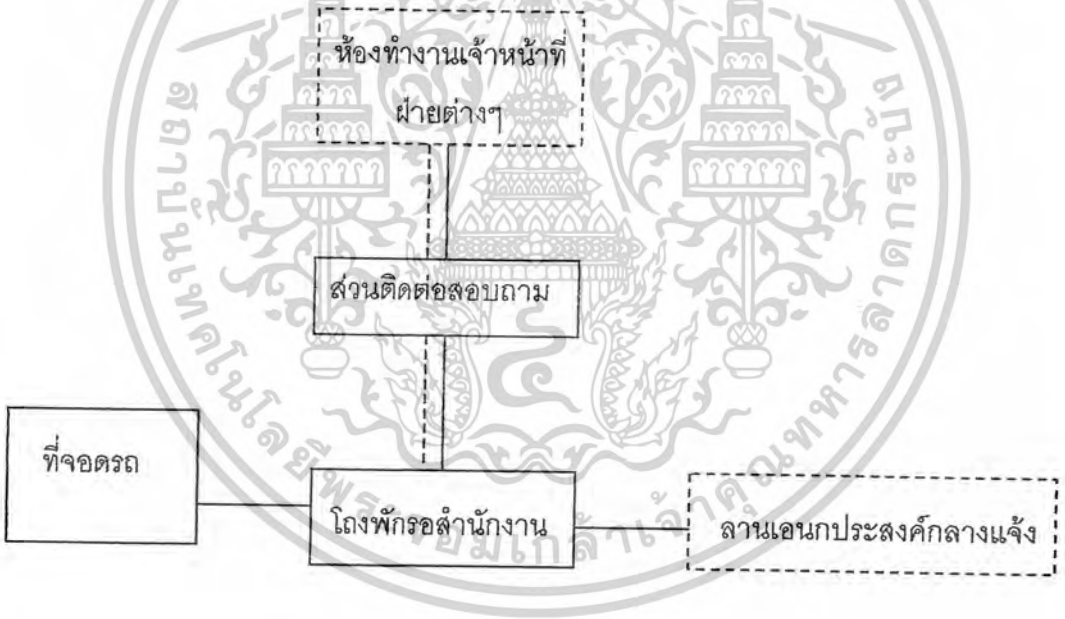

——— ผู้ให้บริการ

-------- ผู้ใช้บริการ

แผนภูมิที่ 4.7 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักโครงการ ในส่วนผู้มาติดต่อทำธุระกับโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. บุคลากรรับเชิญผู้ให้ความรู้ความบันเทิง

		1	2	3	4	5	6
1	ที่จอดรถ		1	0	0	0	0
2	ห้องพักรับรอง			2	2	1	0
3	ห้องเปลี่ยนเครื่องแต่งกาย				2	1	0
4	ห้องเตรียมการแสดง					2	0
5	หอประชุมเอนกประสงค์						0
6	ส่วนฝึกสอนอาชีพและวัฒนธรรม						

ตารางที่ 4.8 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักโครงการ ในส่วนบุคลากรรับเชิญผู้ให้ความรู้ความบันเทิง

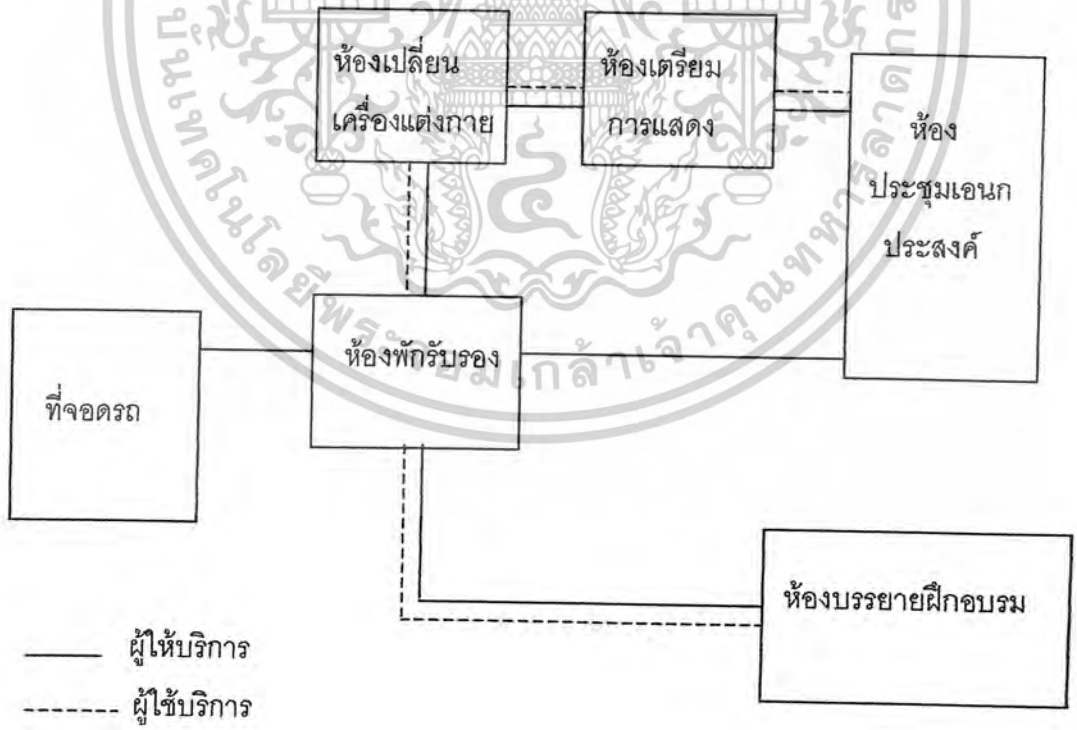

แผนภูมิที่ 4.8 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักโครงการ ในส่วนบุคลากรรับเชิญผู้ให้ความรู้ความบันเทิง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. ผู้ให้บริการกับโครงการ

		1	2	3
1	ลานรับส่งสินค้า		1	2
2	ส่วนบริหารโครงการฝ่ายพัสดุอาคารสถานที่			1
3	ห้องเก็บพัสดุอุปกรณ์			

ตารางที่ 4.9 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักโครงการ ในส่วนผู้ให้บริการกับโครงการ

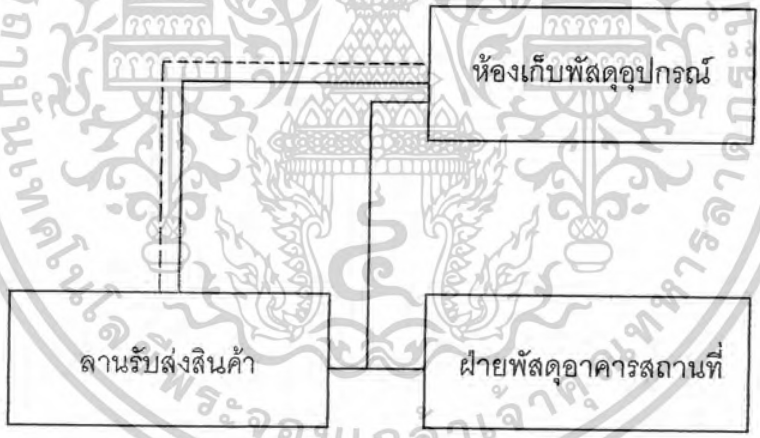

——— ผู้ให้บริการ

------- ผู้ใช้บริการ

แผนภูมิที่ 4.9 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักโครงการ ในส่วนผู้ให้บริการกับโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.7 การสรุปองค์ประกอบโครงการโดยละเอียดและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบโครงการ

ส่วนสำนักงานบริหารโครงการ

1. โถงพักรับรองสำนักงาน
   - โถงพักรับรอง
   - บริเวณลงทะเบียนทำงานฝ่ายธุรการ
   - ห้องน้ำ – ส้วม
   - ส่วนเตรียมอาหารว่าง
2. ห้องทำงานคณะกรรมการบริหารโครงการ
   - โถงพักรับรอง
   - ห้องทำงานผู้อำนวยการ และเลขานุการ
   - ห้องเก็บเอกสาร
   - ห้องเก็บของเก็บอุปกรณ์
3. ห้องทำงานฝ่ายธุรการ
   - โถงพักรับรอง
   - ส่วนทำงานฝ่ายการเงินและบัญชี
   - ส่วนทำงานฝ่ายพัสดุอาคารสถานที่
   - ส่วนทำงานฝ่ายรักษาความปลอดภัย
   - ส่วนทำงานฝ่ายร้านค้าเช่า
   - ส่วนรับพัสดุอุปกรณ์
   - ห้องเก็บของเก็บอุปกรณ์
4. ห้องทำงานฝ่ายกิจกรรมและการศึกษา
   - โถงพักรับรอง
   - ส่วนทำงานฝ่ายวิชาการและประเมินผล
   - ส่วนทำงานฝ่ายกิจกรรมและวางแผน
   - ห้องเก็บเอกสาร
   - ห้องเก็บของเก็บอุปกรณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ห้องทำงานฝ่ายเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
   - โถงพักรับรอง
   - ส่วนทำงานฝ่ายประชาสัมพันธ์
   - ส่วนทำงานฝ่ายประสานงาน
   - ส่วนทำงานฝ่ายจัดข้อมูลข่าวสาร
   - ส่วนทำงานฝ่ายจัดพิมพ์
   - ส่วนทำงานฝ่ายเทคนิค
   - ห้องเก็บหนังสือ , เอกสาร
   - ห้องพิมพ์เอกสาร
   - ห้องเก็บของเก็บอุปกรณ์
6. ห้องประชุมเจ้าหน้าที่
   - ส่วนเตรียมอาหารว่าง
   - ห้องเก็บของเก็บอุปกรณ์การประชุม
7. ส่วนรักษาความปลอดภัยชุมชน
   - ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่
   - ส่วนพักผ่อน
   - ห้องน้ำ

ส่วนสำนักงานประชาสังคม

1. โถงพักรับรองสำนักงาน
   - โถงพักรับรอง
   - ส่วนเตรียมอาหารว่าง
   - ห้องน้ำส้วม
   - ห้องรับรองตัวแทนภาคสังคม
2. ห้องทำงานฝ่ายจัดการและประสานงาน
   - ห้องทำงานฝ่าย
   - ส่วนประสานงานประชาสัมพันธ์
   - ห้องเก็บเอกสาร
   - ห้องเก็บของเก็บอุปกรณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ห้องประชุมเจ้าหน้าที่
   - ส่วนเตรียมอาหารว่าง
   - ห้องเก็บของเก็บอุปกรณ์
4. ห้องทำงานกลุ่มประชาคม
   - โถงพักรับรอง
   - ส่วนทำงาน
   - ส่วนเก็บเอกสาร , เก็บของ

ส่วนบริการสาธารณะ

1. ลานเอนกประสงค์กลางแจ้ง
   - ส่วนประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร
   - ส่วนนั่งเล่นพักผ่อน
   - เวทีแสดงกลางแจ้ง
2. โถงพักผ่อนทำกิจกรรม
   - บริเวณเล่นเกมส์ทำกิจกรรมสำหรับเด็ก
   - เวทีจัดแสดงและประกวด
   - บริเวณชมรายการโทรทัศน์
   - บริเวณนั่งเล่นพักผ่อน
   - ห้องเก็บของเก็บอุปกรณ์
   - ห้องน้ำ – ส้วม
3. ร้านค้า

   3.1 ร้านค้าสหกรณ์ชุมชน
   - ส่วนจัดขายและเก็บสินค้า
   - ส่วนพักพนักงาน
   - ส่วนจ่ายเงิน
   - บริเวณพูดคุยวิจารณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 ร้านขายหนังสือ
- ห้องเก็บหนังสือ
- ส่วนพักพนักงาน
- ส่วนจ่ายเงิน
- บริเวณพูดคุยวิจารณ์

3.3 ร้านขายอาหาร
- ห้องครัว
- บริเวณรับประทานอาหาร
- ส่วนจัดขายและเก็บสินค้า

3.4 ร้านกาแฟ
- ส่วนจัดขายและเก็บสินค้า
- บริเวณนั่งดื่มพูดคุย

3.5 ร้านค้าให้เช่า
- ส่วนจัดขายและเก็บสินค้า
- ส่วนพักพนักงาน
- ส่วนจ่ายเงิน

4. ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว
- เคาน์เตอร์ให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว
- โถงทางเข้าและส่วนพักคอย
- ห้องจัดแสดง
- ส่วนเตรียมจัดแสดง
- ห้องซ่อมสงวนรักษา

5. ที่จอดรถและท่าเทียบเรือ
- ที่จอดรถจักรยานยนต์เจ้าหน้าที่
- ที่จอดรถจักรยานยนต์ผู้ใช้บริการศูนย์
- ท่าเทียบเรือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนบริการชุมชน

1. หอประชุมเอนกประสงค์
   - ห้องเก็บของเก็บอุปกรณ์
   - ห้องน้ำ – ส้วม
   - โถงพักรอผู้เข้าชม
   - ที่นั่งชมและเวทีแสดง
   - ห้องพักรับรองบุคลากร
   - ห้องเตรียมการแสดง
   - ห้องแต่งตัวบุคลากร
   - ส่วนเตรียมอาหารว่าง
   - ห้องน้ำเจ้าหน้าที่และบุคลากร
   - ห้องเก็บอุปกรณ์การแสดงการบรรยายการประชุม
   - ห้องควบคุมแสงเสียง การฉายภาพยนตร์
2. ห้องสมุด
   - ห้องทำงานบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่
   - ห้องเก็บ – ซ่อมหนังสือ
   - ห้องทำงานฝ่ายโสตทัศนศึกษา
   - ห้องเก็บซ่อมอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา
   - ห้องน้ำ – ส้วม
   - ชั้นฝากของ
   - ตู้ตรวจบัตรรายการ
   - ส่วนติดต่อสอบถาม
   - มุมหนังสือเด็ก
   - บริเวณอ่านหนังสือพิมพ์, นิตยสาร
   - บริเวณถ่ายเอกสาร
   - ห้องโสตทัศนศึกษา
   - ห้องเก็บอุปกรณ์และสื่อ
   - ห้องฉายภาพนิ่งและแถบบันทึกภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ส่วนฝึกอาชีพและวัฒนธรรมชุมชน
   - ห้องพักรับรองผู้มาบรรยาย
   - ส่วนเตรียมอาหารว่าง
   - ห้องน้ำ – ส้วม ล็อคเกอร์ผู้มาบรรยาย
   - ห้องเก็บอุปกรณ์การบรรยายฝึกอบรม
   - ห้องบรรยายและฝึกสอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

4.8 การศึกษาองค์ประกอบและวิเคราะห์พื้นที่โครงการ

4.8.1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานขององค์ประกอบหลักโครงการ

ส่วนสำนักงาน

เป็นส่วนสำนักงานปฏิบัติการภายในเพื่อบริหารโครงการและรวมทั้งบริหารชุมชน อันจะทำให้กิจการดำเนินไปด้วยดี ส่วนทำงานในส่วนสำนักงานนี้แบ่งออกได้เป็น

- ส่วนทำงานที่ต้องการความเป็นส่วนตัว (PRIVACY) เป็นส่วนทำงานตั้งแต่ ระดับบริหารซึ่งต้องการความเป็นส่วนตัว เพื่อให้มีสมาธิในการบริหารงานและมีความเป็นพิเศษ มีห้องประชุมวางแผนบริหารห้องรับแขกต้อนรับบุคคลสำคัญ พร้อมอุปกรณ์อำนวยความสะดวก ส่วนฝ่ายที่มีการปฏิบัติงานพิเศษ ได้แก่ ไฟฟ้า ระบบปรับอากาศ ระบบดับเพลิง ต้องแยกควบคุมเป็นพิเศษ
- ส่วนงานที่ต้องการติดต่อกับบุคคลผู้มาติดต่อ ได้แก่ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายธุรการ ในส่วนนี้ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ชุดรับแขก เพื่อกันมิให้เข้าไปยุ่งยากในส่วนสำนักงานภายในหากเป็นส่วนหนึ่งที่อาจมีผู้คนเข้ามาติดต่อมากๆ เช่น ฝ่ายธุรการ อาจใช้เคาน์เตอร์แยกผู้มาติดต่อโดยเด็ดขาดจากภายใจ เพื่อความปลอดภัยและความสะดวกในการทำงาน ส่วนงานนี้จะต้องการเป็นห้องที่อยู่ในชั้นใกล้พื้นดิน เพื่อเปิดให้เห็นได้ชัดจากผู้สัญจรผ่านไปมา

การจัดสำนักงานปัจจุบันแบ่งออกเป็น 2 ระบบคือ

1. ระบบการจัดเป็นห้องโดยเฉพาะ (INDIVIDUAL ROOM LAY - SYSTEM) ระบบที่ประเทศในยุโรปนิยมมาก มีกฎคือ การกำหนดการติดต่อเข้าถึงห้องต่างๆ ลักษณะนี้จะมี

   ข้อดี คือ เป็นสัดส่วน (PRIVACY) และสบาย

   ข้อเสีย คือ มีราคาสูง

2. ระบบการจัดแบบเปิด (OPEN PLAN LAY – OUT SYSTEM) ไม่ต้องคำนึงถึงการใช้ทางติดต่อภายในระหว่างห้อง (CORRIDOR) ระบบนี้เราสามารถใช้เนื้อที่ของห้องทั้งหมดได้อย่างเต็มที่ในการจะจัดเป็นส่วนทำงานต่างๆ โดยไม่มีผนังห้องมาบัง ราคาจึงถูกกว่าแบบแรก แต่ต้องมีระบบระบายอากาศที่มีคุณภาพสูง และระบบไฟฟ้าที่กระจายได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพด้วย

ในการจัดผังบริเวณส่วนทำงาน มักจะขึ้นกับสัดส่วนของห้อง โดยจะมีเส้นแบ่งเนื้อที่ภายในห้องเอาไว้ โดยถือหลักการใช้เนื้อที่ต่อพนักงาน 1 คนเป็นเกณฑ์ แล้วแบ่งเนื้อที่ออกเป็นกำหนดในช่วงหนึ่งๆ ทำงานได้กี่คน โดยก่อนที่จะกำหนดส่วนต่างๆ จะต้องแน่ใจถึงความต้องการและประโยชน์ใช้สอยว่าจะไม่มี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การผิดพลาดเกิดขึ้นในภายหลัง พื้นที่สำหรับพนักงานกับเจ้าหน้าที่อาวุโส ควรจะแยกออกจากกันเป็นส่วนๆ โดยเฉพาะ

การจัดผังแบบเปิดเป็นที่นิยมมากในประเทศสหรัฐอเมริกา การจัดแบบนี้มักจะขึ้นกับการแบ่งพื้นที่ห้องในชั้นที่จะจัดสำนักงาน ซึ่งมักจะมีพื้นที่กว้างขวาง และการที่จะจัดเป็นห้องเล็กๆ จะไม่ทำกันก็แค่ห้องของระดับผู้จัดการ หรือห้องสำหรับผู้อาวุโสเท่านั้น การจัดห้องแบบเปิดเป็นการจัดที่ประหยัดในด้านราคา และมีความเหมาะสมในด้านการใช้เนื้อที่ ผนังที่ใช้แบ่งส่วนก็มักจะทำให้เคลื่อนที่ได้ (CLEARANGE MOVABLE PARTITION) เพื่อความยืดหยุ่นในการจัดสำนักงานการจัดแบบเปิดมีความสะดวกในการควบคุมการทำงาน และประหยัดไฟฟ้าแสงสว่าง แต่มีข้อเสียในเรื่องเสียงรบกวน เพราะส่วนทำงานเปิดโล่ง อาจแก้ไขโดยใช้วัสดุป้องกันเสียงที่เพดาน แต่ก็ไม่สามารถแก้ไขได้ทั้งหมด

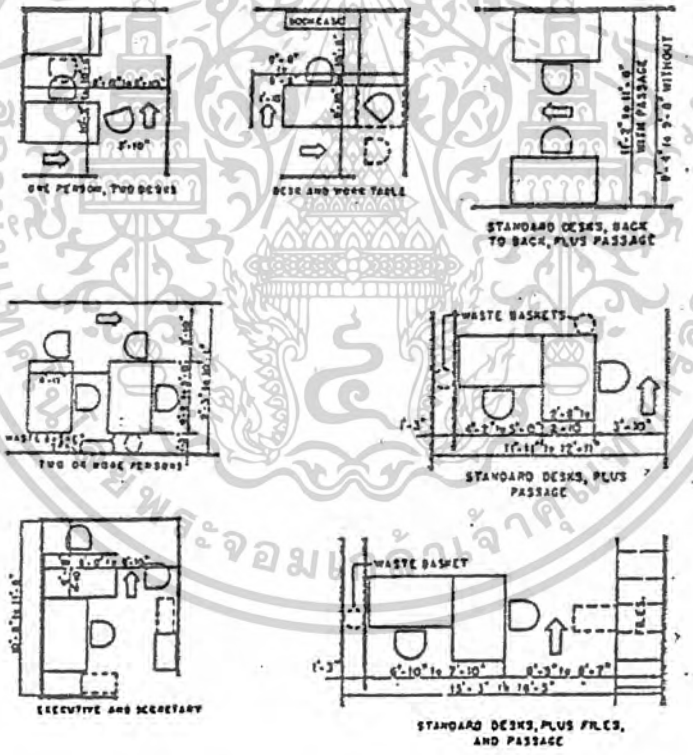

ภาพที่ 4.1 การจัดที่นั่งแบบต่างๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนบริการสาธารณะ

1. เวทีแสดงกลางแจ้ง

SITE การเลือกสถานที่ตั้ง ต้องสำรวจทางด้าน ACDUSTICAL RROPERTIES ผ่าน SPEECH ARTICULATION TEST หรือกำหนดสถานที่ ดังนี้

1. อยู่บริเวณที่เงียบสงบ
2. ห่างไกลจากการจราจร
3. ควรกำบังด้วยธรรมชาติ เช่นหมู่ไม้ทึบ
4. ไม่มีกระแสลมรบกวน จะมีลมพัดผ่านไม่ควรเกิน 5 –10 ไมล์ต่อชั่วโมง

ARRANGEMENT

1. วางแปลนตามทิศทางลม
2. SLOPE ของบริเวณที่นั่ง ควรอยู่ห่างระหว่าง 10 – 20 องศา
3. เสียงที่จุดต่างๆ ไม่ควรน้อยกว่า 75 เปอร์เซ็นต์ ของเสียงที่จุดกำเนิด
4. ระยะจากเวทีแสดงถึงแถวหลังสุดไม่ควรเกิน 140 ฟุต และส่วนกลางไม่ควรเกิด 180 ฟุต
5. CENTER OR THEATRE ของแถวที่นั่ง ควรอยู่ห่างจากกำแพงเวทีไม่น้อยกว่า 30 ฟุต
6. OPEN AIR THEATRE ที่ดีทาง ACOUSTIC นั้นจะจุไม่เกิน 3,000 คน

ACOUSTICAL TREATMENT

พิจารณาถึงด้าน DESIRABLE SOUND ซึ่งประกอบด้วย

1. TREATMENT ในทาง STRUCTURE โดยการใช้ SHECE ซึ่งเรียกว่า ORCHESTRA SHECE ไม่ควรเป็นแบบ CURVE SURFACE เพราะจะทำให้เสียงไปรวมกันเป็นจุด ควรทำเป็นแบบ REFLECTIVE PANEL จัดมุมต่างๆ ให้เสียงสะท้อนกระจายไปยังผู้ฟังทั่วทุกๆ จุด
2. TREATMENT ในทางวัสดุ ผนัง เพดาน พื้น ควรเป็นวัสดุที่ทำจากพวก HIGH REFLECTIVE MATERIAL ถ้าเป็นเวทีที่ใช้แสดงดนตรี ควรจะทำด้วยไม้ เช่น PLYWOOD เพื่อเสียงจะได้นุ่มนวลขึ้น
3. ถ้าไม่สามารถ TREAT ดังกล่าวข้างต้น ก็ควรใช้เครื่องขยายเสียงเฉพาะจุดได้ยิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

UNDERSIRABLE SOUND

มักเป็นเสียงรบกวนจากภายนอก มีวิธีป้องกัน ดังนี้

1. ABSORBTION METHOD โดยการปลูกต้นไม้ล้อมรอบ เพื่อดูดเสียงต่างๆ จากภายนอก
2. PROVENTION METHOD โดยการก่อกำแพงขึ้นโดยรอบ ป้องกันเสียงรบกวนได้ดี

TIME FOR PERFORMANCE

นอกจากต้องเลือกฤดูกาลตามลักษณะภูมิศาสตร์ของท้องที่แล้ว ยังต้องคำนึงถึงอุณหภูมิและทิศทางของลมประจำฤดูกลาง และฤดูที่ลมบนมีความเร็วมากกว่าลมล่าง เพราะเสียงจะไปได้ไกล และอุณหภูมิของอากาศข้างบนมากกว่าข้างล่าง เพื่อเหตุผลเดียวกัน ฉะนั้น เวลาที่แสดงควรเป็นตอนเย็น หรือตอนกลางคืน นอกจากจะเย็นสบายแล้ว ยังให้ผลทาง ACOUSTIC ด้วย

ภาพที่ 4.2
แสดงตัวอย่างเวทีแสดงกลางแจ้ง

2. ส่วนร้านค้าเช่า

ทางโครงการจะเปิดประมูลให้ประชาชนเข้ามาดำเนินการเช่าร้านค้า เพื่อประกอบการค้าประเภทต่างๆ ตามที่โครงการกำหนดไว้ โดยเฉพาะร้านขายอาหาร จะจัดแบ่งบริเวณจำหน่ายอาหาร ภายในห้องอาหารออกเป็นร้านค้าย่อย แต่ละร้านจะมีบริเวณประกอบอาหาร และบริเวณขายอาหารของตนเอง การให้บริการอาหารโดยวิธีสั่งอาหาร แล้วจะมีคนบริการจัดส่งอาหารถึงที่ซึ่งการจัดด้วยวิธีนี้มีข้อดีคือ

- สามารถเลือกสั่งอาหารได้โดยไม่ต้องรอคิว
- บริการส่งถึงโต๊ะ
- การชำระเงินครั้งเดียว คนบริการจะนำเงินไปจ่ายตามร้านที่ส่งให้
- แต่ละร้านจะรับผิดชอบความสะอาดของโต๊ะอาหารในบริเวณของตน
- มีการแข่งขันในด้านการบริการและคุณภาพ
- ให้โอกาสได้เลือกที่จะซื้ออาหารตามสะดวก ไม่จำกัดกฎระเบียบและเวลา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายละเอียดของห้องอาหาร

เนื้อที่บริเวณห้องอาหารทั้งหมดจะแบ่งเป็น

- **ส่วนรับประทานอาหารไม่ต่ำกว่า 50% ของห้องทั้งหมด**
- **ส่วนบริการ 25 – 30 %**
  1. **พื้นที่ประกอบอาหาร 15 – 25 % ของห้องอาหาร**
     1.1 ที่เตรียมอาหาร 15 % ของครัว
     1.2 ส่วนปรุงอาหาร 85% ของครัว
  2. ส่วนเคาน์เตอร์จำหน่ายอาหาร
  3. ห้องเก็บของ ที่เข้าได้จากครัวและใกล้กับที่จอดรถส่งของ

ข้อคำนึงในการออกแบบ

1. การให้แสงสว่างตามธรรมชาติ ห้องอาหารควรได้รับแสงธรรมชาติทั้งสองด้าน
2. การใช้สีที่สบายตา ทำให้สดชื่น ก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีต่อการรับประทานอาหาร สีที่เหมาะสมได้แก่ สีเหลือง หรือครีมอ่อน ๆ
3. การระบายลมและความร้อน ควรใช้เครื่องระบายความร้อนและควันในครัว อาจจะใช้บ้างในส่วนรับประทานอาหาร
4. ที่ดื่มน้ำ เป็นบริการของห้องอาหาร ทั้งในบริเวณที่เข้าถึงได้สะดวก และเป็นสัดส่วน
5. โต๊ะ เก้าอี้ ควรเคลื่อนย้ายได้ และไม่ทำให้เกิดเสียงดังนัก

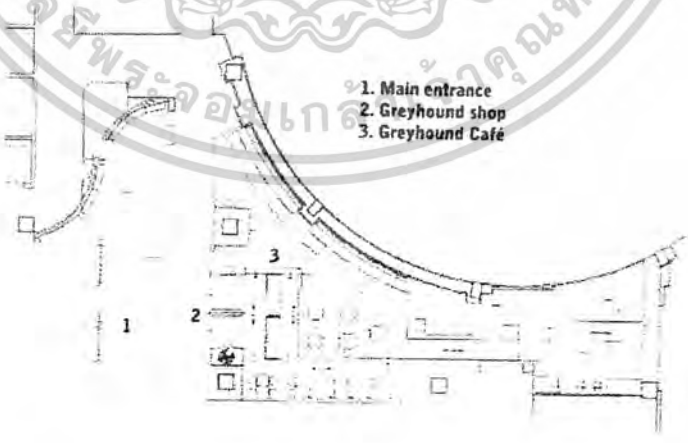

ภาพที่ 4.3 แสดงตัวอย่างการจัดร้านค้าและร้านอาหาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

ร้านค้าสหกรณ์ คือ สหกรณ์ที่มีผู้บริโภครวมกันจัดตั้งขึ้นเพื่อจัดหาสินค้าเครื่องอุปโภคบริโภคมาจำหน่ายแก่สมาชิกและบุคคลทั่วไป โดยจดทะเบียนตามกฎหมายสหกรณ์ในประเภท สหกรณ์ร้านค้า มีสภาพเป็นนิติบุคคลซึ่งสมาชิกผู้ถือหุ้นทุกคนเป็นเจ้าของ สมาชิกลงทุนร่วมกันในสหกรณ์ด้วยความสมัครใจเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนในการซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคและเพื่อผดุงฐานะทางเศรษฐกิจของตนและหมู่คณะ

วัตถุประสงค์ของร้านค้าสหกรณ์

1. จัดหาสิ่งของและบริการที่สมาชิกต้องการมาจำหน่าย
2. ช่วยจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของสมาชิก
3. ส่งเสริมความรู้ทางการค้าและการสหกรณ์แก่สมาชิก
4. ส่งเสริมให้รู้จักการประหยัด การช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
5. ร่วมมือกับสหกรณ์และสถาบันอื่นๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ

วิธีดำเนินงานสหกรณ์ร้านค้า

1. ขายสินค้าตามราคาท้องตลาด หรือถูกกว่าบ้างเล็กน้อย
2. จัดหาสินค้าคุณภาพดี ไม่ปลอมปน และอยู่ในความต้องการของสมาชิกจำหน่าย
3. เที่ยงตรงในการชั่ง ตวง วัด
4. จัดหาสินค้าที่จำเป็นในการครองชีพมาจำหน่าย และมีสินค้าให้เลือกมากชนิด
5. ขายสินค้าด้วยเงินสด

ข้อคำนึงในการออกแบบ

1. การนำเสนอข้อดีของตัวสินค้า โดยการให้ลูกค้าเห็นสินค้าได้โดย
   - การแสดงสินค้า โดยจัดวางในตำแหน่ง ที่เป็น MAIN STAGE หรือที่ WINDOW ภายในร้าน
   - การจัดโชว์ตัวสินค้าที่จะขายกับสินค้าที่จะประกอบการขายไว้ ณ.ตำแหน่งที่จะขายและรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่จะเสนอสินค้าให้กับลูกค้าได้ทราบ
   - การแบ่งแยกสินค้าอย่างเด่นชัดตามหลักเบื้องต้นเช่น ชนิด, สี, ขนาด, ราคา, ยี่ห้อ และแหล่งกำเนิดของสินค้า เพื่อจะได้สะดวกและง่ายต่อการเลือกซื้อสินค้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. การแบ่งแยกสถานที่ขาย คือ การที่จะให้ลูกค้าเกิดความเข้าใจในสินค้าได้ง่าย และให้เข้าถึงหลักจิตวิทยาในการเลือกซื้อ

- การเข้าถึง ซึ่งการที่จะทำให้ลูกค้าซื้อสินค้าที่จะขายนั้น ประการแรกต้องทำให้ลูกค้าสะดุดตาสินค้านั้นๆก่อน เพราะฉะนั้น จะต้องพยายามดึงความสนใจลูกค้าให้ได้มากที่สุด กล่าวคือเป็น ZONE ที่พยายามสร้างให้ลูกค้าอยากซื้อสินค้า ฉะนั้นก็คือบริเวณสถานที่ขายนั้นจะวางสินค้าที่อยากทำการขายมากที่สุด เพราะฉะนั้น ต้องเป็นพื้นที่ที่ตกแต่ง และจัดให้สามารถมองเห็นสินค้าได้ง่าย
- เมื่อทำให้ลูกค้าเกิดความสนใจในตัวสินค้าขึ้นมาแล้ว ต่อไปก็ต้องมาทำการเลือกสินค้า จุดที่สำคัญมากที่สุดก็คือไม่ใช่เพียงแต่ให้ลูกค้าดูสินค้าเท่านั้น แต่จุดประสงค์ที่สำคัญก็คือ เพื่อทำการขายสินค้า ดังนั้นสินค้าต่างๆต้องมีความแตกต่างกันทั้งขนาด, สีและแบบ เพื่อที่ลูกค้าจะได้เปรียบเทียบและเลือกได้ง่าย ดังนั้นเมื่อสินค้า APPROACH ZONE เปลี่ยนแปลง สินค้า SELECT ZONE ก็จะเปลี่ยนไปด้วย

3. การที่มีสินค้าชนิดเดียวกัน หลายๆแบบ หรือต่างชนิดกันหลายๆแบบ ไว้ให้ลูกค้าสามารถเลือกตัดสินใจได้ กล่าวคือ การที่มีสินค้าหลายอย่างมากมาย ให้ลูกค้าสามารถเลือกชม เพราะฉะนั้นสินค้าจะต้อง ดูง่าย เลือกง่าย หยิบง่าย และต้องคิดถึงวิธีการที่จะแบ่งแยกสินค้า และวิธีการจัดเรียงสินค้าด้วย

จิตวิทยาในการซื้อ : โดยทั่วไปแล้ว ลูกค้าแต่ละรายจะมีวิธีการในการเลือกซื้อสินค้าเอง เพราะฉะนั้นจะลบล้างสิ่งปลูกฝังได้ยากดังนั้นจะต้องรู้จิตวิทยาในการที่จะทำให้ลูกค้าซื้อสินค้าของเรา

จิตวิทยาในการซื้อ ประกอบด้วย :

A (ATTENTION) = สังเกต

I (INTEREST) = สนใจ

D (DESIRE) = อยากได้

C (CONVICTION) = ความเชื่อ

A (ACTION) = เลือกซื้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. **ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว**

เป็นสถานที่ที่มีหน้าที่ในการเผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวในเกาะเกร็ด ให้ความรู้จักในเกาะเกร็ด เช่น สถานที่ที่น่าสนใจ แหล่งท่องเที่ยว ประเพณีและวัฒนธรรมที่น่าสนใจ เหล่านี้นักท่องเที่ยวจะสามารถเพลิดเพลินกับการท่องเที่ยว หน้าที่หลักๆของศูนย์บริการนักท่องเที่ยวมรดังต่อไปนี้

- ให้บริการข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว
- ให้บริการในแง่ของการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เช่น บ้านพักแบบ Homestay
- ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ในการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว เช่น เอกสารข้อมูลสิ่งพิมพ์เผยแพร่การท่องเที่ยว

ข้อคำนึงในการออกแบบ

1. สถานที่ต้องอยู่ในที่ใกล้ทางสัญจร และควรเป็นพื้นที่ที่มีความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวตลอดเวลา
2. ควรมีป้ายหรือสัญลักษณ์ที่ชี้แจงจุดต่างๆ โดยรอบ
3. มีบริการสื่อสารข่าวสารการท่องเที่ยว ที่จะต้องสื่อความหมายของการท่องเที่ยวในแง่ที่เป็นภาษาสากล (Universal language of art) ซึ่งรวมถึง ภาพถ่าย งานกราฟฟิก สัญลักษณ์ต่างๆ เพลงและการแสดงของระบบภาพและเสียง
4. มีเอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าของท้องถิ่นแก่นักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน
5. มีอุปกรณ์ในการให้บริการข่าวสารที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวที่น่าสนใจแก่นักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน
6. ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับตารางเส้นทางเดินเรือ ที่พักแรม เป็นข้อมูลที่มีความสำคัญซึ่งเป็นข้อมูลการท่องเที่ยวที่ให้กับนักท่องเที่ยวอยู่เสมอ ควรจะมีการให้ข่าวสารอย่างถาวร เช่นป้านแสดง สิ่งพิมพ์หรือสื่อต่างๆด้วยระบบภาพสามมิติ เช่น วีดีทัศน์เพื่อสร้างคามน่าสนใจแก่นักท่องเที่ยวที่ในการใช้บริการนี้
7. ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์ที่สามารถบริการแก่นักท่องเที่ยวเช่น โทรศัพท์สาธารณะ ห้องน้ำห้องส้วม ม้านั่งหรือที่พักคอย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มาตรฐานของการให้บริการข่าวสารการท่องเที่ยว

- พื้นที่เคาน์เตอร์ติดต่อสอบถาม (Attendant counter) โดยมีเจ้าหน้าที่ให้ข้อมูลข่าวสารซึ่งควรจะเป็นเจ้าหน้าที่ ที่สามารถพูดภาษาต่างประเทศได้ มีโทรศัพท์ซึ่งสามารถให้บริการข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวทางโทรศัพท์

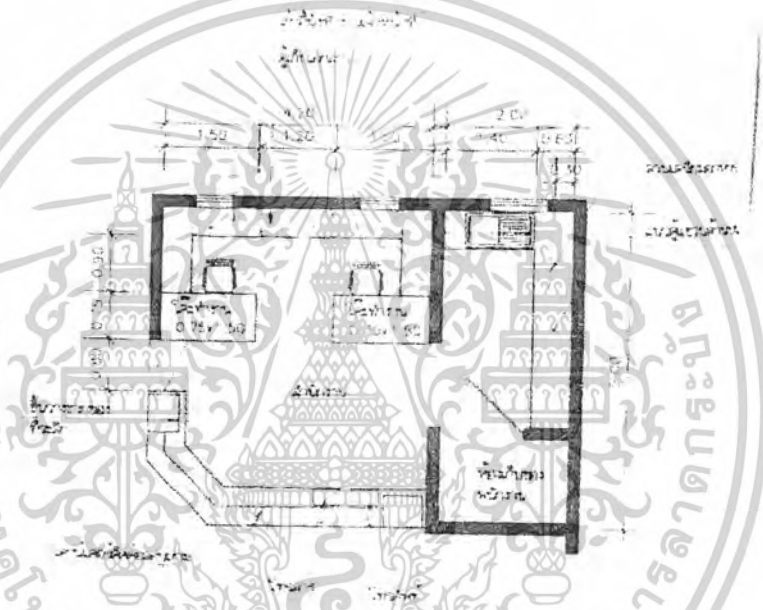

ภาพที่ 4.4 แสดงพื้นที่เคาน์เตอร์ติดต่อสอบถาม

- พื้นที่วางสิ่งตีพิมพ์เอกสารข้อมูลการท่องเที่ยว (Free counter material available small area) สามารถครอบคลุมถึงข้อมูลได้ดังต่อไปนี้
  - แหล่งท่องเที่ยว
  - ที่พัก
  - เส้นทางการเดินทางและตารางเวลาเรือ
  - สถานที่เลือกซื้อสินค้า
  - ร้านอาหาร
  - แผนที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

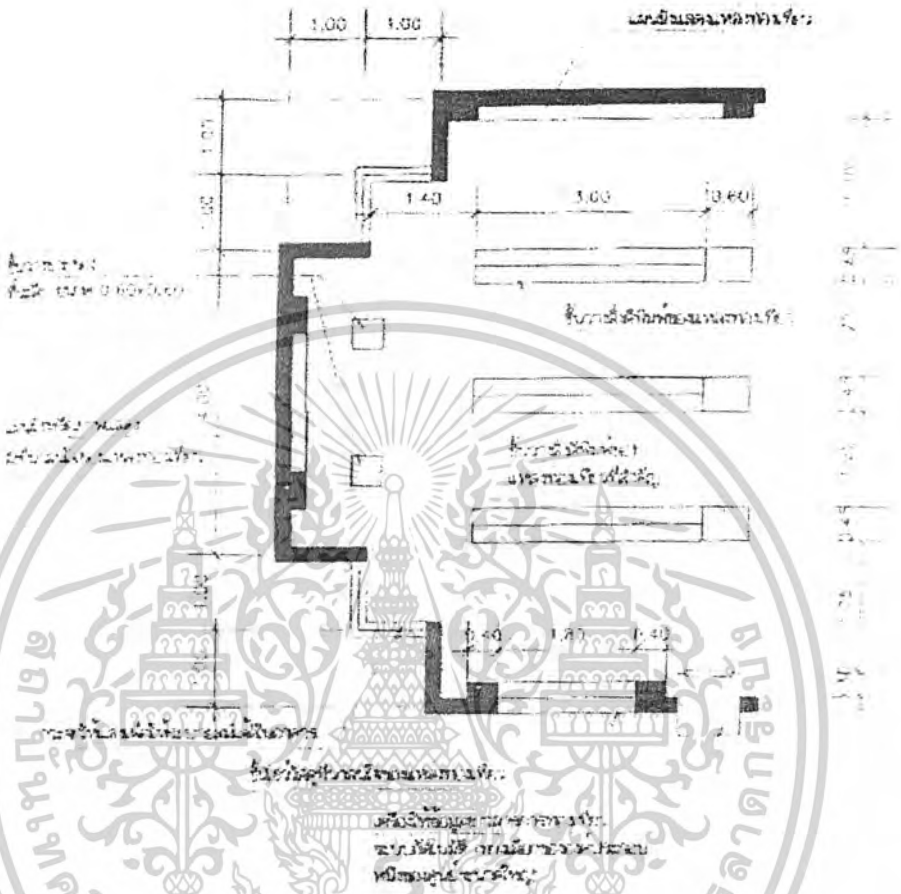

ภาพที่ 4.5 แสดงพื้นที่วางสิ่งตีพิมพ์เอกสารข้อมูลการท่องเที่ยว

- พื้นที่จำหน่ายหรือขายของที่ระลึก เช่น โปสการ์ด หนังสือ เสื้อยืด ของชำร่วย เปียงานฝีมือของท้องถิ่นในพื้นที่ท่องเที่ยว (โครงการนี้จัดรวมไว้กับร้านค้าสหกรณ์)

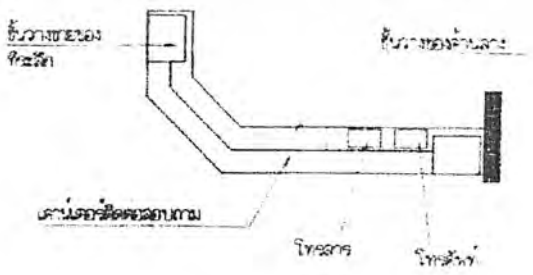

ภาพที่ 4.6 แสดงพื้นที่จำหน่ายหรือขายของที่ระลึก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- พื้นที่ผนังที่แสดงถึงที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว หรือแสดงถึงจุดที่น่าสนใจต่างๆ ของท้องถิ่น รวมถึงวัฒนธรรมซึ่งหมายถึง เป็นผังแสดงแผนที่รวมของพื้นที่ทั้งหมด

ภาพที่ 4.7 แสดงพื้นที่ผนังที่แสดงถึงที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว

- พื้นที่พักคอยและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในการพิจารณาข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว เพื่อทำการวางแผนในการท่องเที่ยวกับผู้ร่วมเดินทาง การให้บริการการท่องเที่ยวในส่วนเพิ่มเติมในการบริการ โดยเจ้าหน้าที่ให้ข่าวสารการท่องเที่ยว ช่วยในการจองที่พักหรือจองโปรแกรมท่องเที่ยวต่างๆ ซึ่งจะสามารถใช้พื้นที่เคาน์เตอร์ติดต่อสอบถามได้ที่มีเจ้าหน้าที่คอยให้บริการอยู่

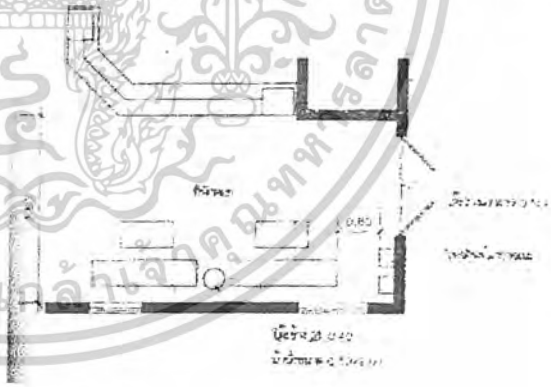

ภาพที่ 4.8 แสดงพื้นที่พักคอยและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

- อุปกรณ์ในการให้ข่าวสารการท่องเที่ยวในระบบวีดีทัศน์ ซึ่งเป็นรูปแบบที่ให้ข่าวสารที่สามารถให้รายละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยให้นักท่องเที่ยวเกิดแรงดลใจในการเที่ยวแหล่งท่องเที่ยว
- มีโทรศัพท์สาธารณะท้องถิ่น และโทรศัพท์สาธารณะติดต่อนานาชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

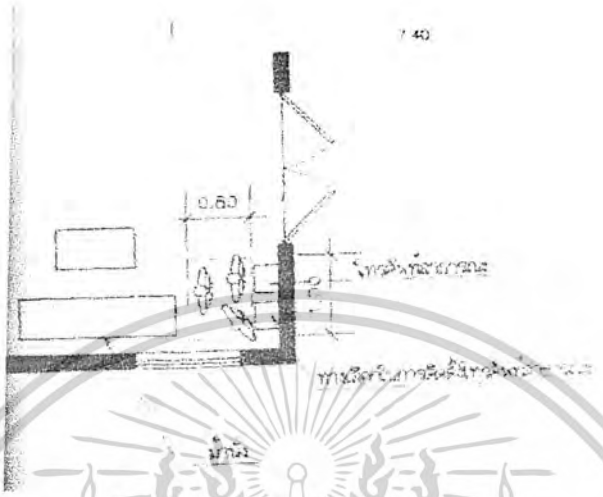

ภาพที่ 4.9 แสดงพื้นที่วางโทรศัพท์สาธารณะ

- มีบอร์ดฝากข้อความและประกาศ เพื่อบริการนักท่องเที่ยวในกรณีที่บอกข้อความต่างๆ แก่นักท่องเที่ยวอื่นๆ

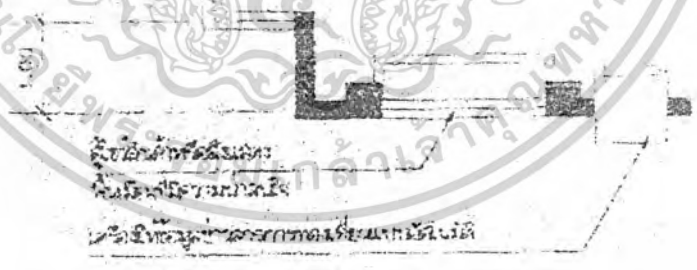

ภาพที่ 4.10 แสดงพื้นที่บอร์ดฝากข้อความและประกาศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- มีบอร์ดข้อมูลข่าวสารที่ให้เป็นประจำในกรณีที่นักท่องเที่ยวไม่ต้องรอสอบถามจากเจ้าหน้าที่โดยตรง

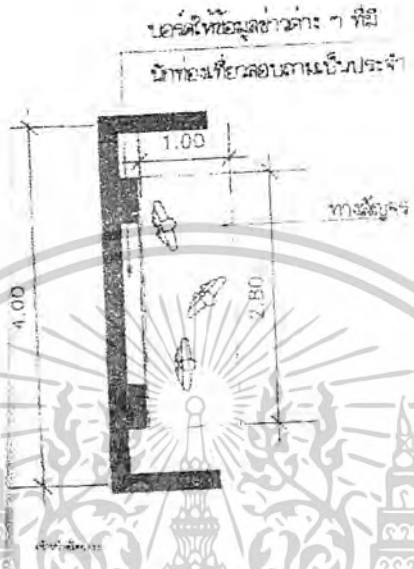

ภาพที่ 4.11 แสดงพื้นที่บอร์ดข้อมูลข่าวสาร

- อุปกรณ์ที่นั่งพัก ซึ่งรวมถึง ม้านั่งและถังขยะ

ห้องจัดนิทรรศการ

หน้าที่ประการสำคัญของโครงการก็คือ การให้ความรู้แก่ประชาชนในรูปของการศึกษาการจัดแสดงต่างๆ เพราะฉะนั้นส่วนจัดแสดงนิทรรศการ จึงเป็นส่วนที่มีกิจกรรมสำคัญที่จะต้องคำนึงถึง การจัดนิทรรศการชั่วคราวหรือนิทรรรศการพิเศษ (TEMPORARY EXHIBITION) นิทรรศการประเภทนี้ เป็นกิจกรรมที่มีบทบาทต่อโครงการมากที่สุด เพราะปัจจุบันประชาชนมีเรื่องราวที่จะต้องศึกษาหาความรู้และความเพลิดเพลินจากสื่อมวลชนต่างๆ มากมายทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งทางโครงการจะต้องจัดกิจกรรมต่างๆ เร้าความสนใจและอำนวยประโยชน์ในการศึกษาและเพิ่มพูนความรู้แก่ประชาชนด้วย บทบาทของการจัดนิทรรศการพิเศษจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพราะหากเรื่องราวต่างๆ ของการจัดแสดงไม่มีการเปลี่ยนแปลง ความเบื่อหน่ายจะเกิดขึ้น และจะทำให้ประสบความล้มเหลวในการดำเนินการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

ลักษณะของห้องจักแสดง

- **ห้องแสดงแบบธรรมดา** (SIMPLE CHAMBER) คือห้องที่มีหน้าต่าง หรือช่องแสง หรือมีหน้าต่างด้านใดด้านหนึ่ง และใช้แสงไฟช่วยในการจัดแสดง

- **ห้องแสดงแบบมีชั้นลอย** (HALL WITH BALCONY) คือ ห้องแสดงในพิพิธภัณฑ์แบบเก่าในยุโรป คือมีห้องโถงชั้นล่าง ขึ้นบันไดไปชั้นบนเป็นห้องโล่ง มองลงมาเห็นข้างล่าง

- **ห้องแสดงขนาดใหญ่** (CLEARSTORY HALL) ห้องแสดงมีขนาดใหญ่ มีหน้าต่างสูงสองด้านผนัง ในลักษณะของห้องประชุม

- **ห้องแสดงแบบเฉลียง** (EXHIBITION CORRIDOR) คือ จัดเฉลียงให้เป็นที่แสดงด้านหนึ่งเป็นผนังสำหรับแสดงภาพเขียน หรือวัตถุ และตรงกลางเป็นทางเดิน อีกด้านหนึ่งเป็นหน้าต่างหรืออาจจัดแสดงทั้ง 2 ด้านโดยใช้ช่องแสงจากเพดาน หรือแสงไฟฟ้าช่วย

- **ห้องแสดงภาพเขียนแบบแสงธรรมชาติ** (SKYLIGHT PICTIRE GALLERY) ห้องแสดงภาพเขียน งานศิลปะ ที่ใช้แสงธรรมชาติจากด้านบน โดยเปิดช่องแสงที่หลังคา

- **ห้องแสดงแบบ CABINET** เป็นห้องแสดงแบบใช้ตู้ติดผนังตลอดผนัง และอีกด้านหนึ่งเป็นหน้าต่าง และใช้ตู้หรือแผงแบ่งเนื้อที่ใช้สอย

- **ห้องแสดงแบบไม่มีหน้าต่าง** ปล่อยเนื้อที่ผนังไว้ สำหรับดัดแปลงการจัดแสดงให้ตามต้องการ เนื่องจากส่วนผนังจะเป็นพื้นที่จัดแสดงที่มีประสิทธิภาพสูงสุด สำหรับการแสดงภาพเขียนหรือการจัดแบบชิดผนัง

การจัดกลุ่มของห้องแสดง

แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะคือ

1. ROOM TO ROOM ARRANGEMENT เป็นการจัดห้องแสดงที่ใช้ผู้ชมเดินเรื่อยไปโดยไม่ต้องย้อนกลับ ทำให้ชมได้ทั่วถึงตามลำดับ อาจจะใช้ห้องใหญ่ห้องหนึ่ง แล้วกั้นเป็นส่วนๆ

ข้อดี เป็นการจัดแบบง่ายๆ ประหยัดเนื้อที่

ข้อเสีย ถ้าใช้ในอาคารจัดแสดงที่ใหญ่ เมื่อปิดห้องใดห้องหนึ่งแล้วจะกระทบกระเทือนห้องอื่นด้วย และไม่อาจเลือกชมเฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่งได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

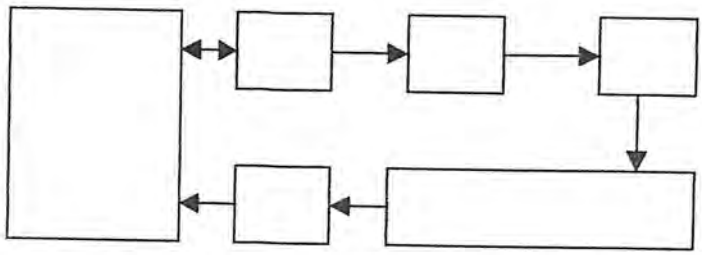

ภาพที่ 4.12 แสดงการจัดห้องแสดงแบบ ROOM TO ROOM ARRANGEMENT

2. CORRIDOR TO ROOM ARRANGEMENT การจัดกลุ่มห้องแสดงมีลักษณะเป็นทางเดินยาวแล้วมีทางแยกออกไปยังห้องแสดงต่างๆ แต่ละห้องมีทางออก ทางเข้าโดยตรง ไม่ต้องผ่านห้องอื่น และส่วนทางเดินอาจใช้เป็นที่แสดงภาพได้อีกด้วย

ข้อดี ผู้ชมสามารถเลือกได้ตามชอบใจ

ข้อเสีย การแสดงจะไม่ติดต่อกัน เป็นการขัดจังหวะการแสดง และเปลืองเนื้อที่ทางเดินอีกด้วย

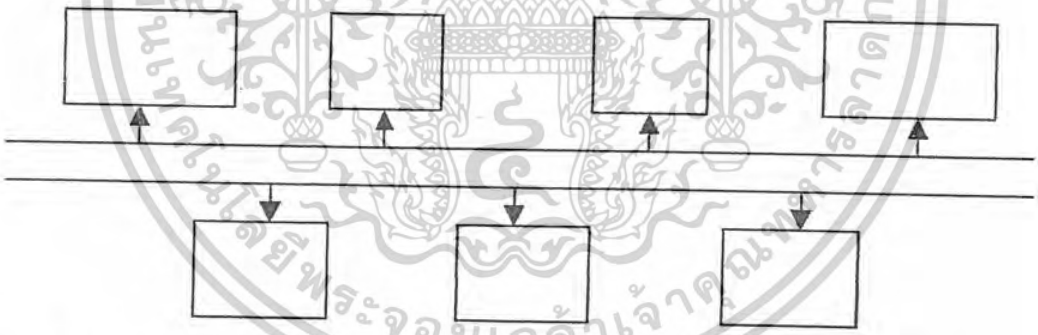

ภาพที่ 4.13 แสดงการจัดห้องแสดงแบบ CORRIDOR TO ROOM ARRANGEMENT

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. NAVE TO ROOM ARRANGEMENT จัดกลุ่มห้องแสดงที่มีห้องโถงเป็นจุดศูนย์กลาง หรือ CENTRAL CORE จากห้องโถงสามารถเข้าถึงส่วนต่างๆ ได้ทุกห้อง อาจจะนัดการแสดงหลายๆ ชิ้นได้ โดยมีห้องโถงเป็นจุดศูนย์กลางเช่นเดิม เป็นการเลือกเอาข้อดีจากข้อ 1 และ 2 มาใช้ ทำให้สามารถชมได้ตามชอบใจ และประหยัดเนื้อที่อีกด้วย แต่ต้องระวังเรื่องการจราจรของผู้ชมด้วยในกรณีที่มีคนมาก

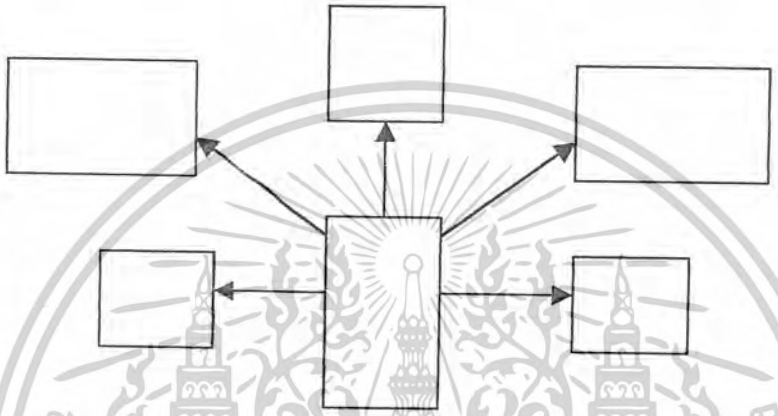

ภาพที่ 4.14 แสดงการจัดห้องแสดงแบบ NAVE TO ROOM ARRANGEMENT

4. CENTRAL ARRANGEMENT เป็นการรวมเอาระบบการจัดทั้ง 3 ลักษณะเข้าด้วยกันมีห้องโถงเป็นตัวกลางแยกสู่ห้องต่างๆ แต่ละห้องสามารถติดต่อกันได้เมื่อปิดห้องใดห้องหนึ่งก็สามารถใช้ COURT หรือ HALL เป็นจุดจ่ายไปยังห้องแสดงต่างๆ ได้

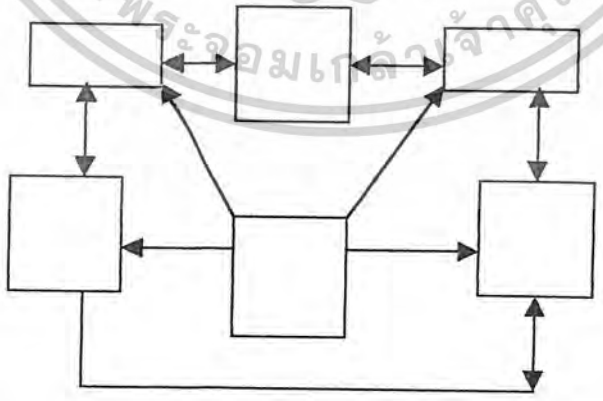

ภาพที่ 4.15 แสดงการจัดห้องแสดงแบบ CENTRAL ARRANGEMENT

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

เนื้อหาในการจัดแสดง

เนื้อหาในการจัดแสดงในส่วนนิทรรศการมีความสอดคล้องกับเป้าหมายของโครงการ คือ ศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรมชาวมอญ ทั้งในเกาะเกร็ดเป็นหลักและในภูมิภาคอื่น ๆ ดังนั้นรายละเอียดต่าง ๆ จึงเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม วิถีชีวิต คติความเชื่อเป็นสำคัญ การจัดแสดงจึงแบ่งออกเป็น

1) การจัดแสดงเกี่ยวกับชาวมอญที่มีในประเทศไทย นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อจะได้รู้ถึงประวัติความเป็นมา เห็นข้อเปรียบเทียบความเหมือนหรือความแตกต่างทางวัฒนธรรม คติความเชื่อ ประเพณี การแต่งกาย การทำมาหากิน ของชาวไทยรามัญในพื้นที่ต่าง ๆ

2) การจัดแสดงเกี่ยวกับชาวไทยรามัญ เกาะเกร็ด รายละเอียดในการจัดแสดงจะเน้นที่วัฒนธรรม คติความเชื่อ ประเพณี การละเล่น ฯลฯ โดดเด่นของชาวไทยรามัญ เกาะเกร็ด ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชาวไทยรามัญเกาะเกร็ดก อีกส่วนหนึ่งจะจัดแสดงเกี่ยวกับศิลปะหัตถกรรม งานประณีตศิลป์ ที่มีชื่อเสียงของเกาะเกร็ด

1. **แนวความคิดในการจัดแสดง**

แนวความคิดในการจัดแสดงเกิดจากความต้องการให้นักท่องเที่ยวหรือผู้ชมที่เข้ามาในโครงโครงการ ได้รับรู้เรื่องราวความเป็นมา ทั้งวัฒนธรรม ประเพณี คติความเชื่อต่าง ๆ ของชาวไทยรามัญทั้งที่หาชมได้ง่าย หาชมได้ยาก หรือหาชมไม่ได้แล้ว ก่อนจะได้สัมผัสกับวิถีชีวิตจริง ๆ ของชาวชุมชนเกาะเกร็ดที่ยังคงหลงเหลือ

การจัดแสดงจึงเป็นสิ่งที่เล่าเรื่องราวที่ถ่ายทอดสู่ผู้ชม ซึ่งอธิบายผ่านการจัดแสดงด้วยภาพและคำอธิบาย โดยเน้นการจัดแสดงให้น่าสนใจด้วยจังหวะ เทคนิค สิ่งสำคัญที่ช่วยการจัดแสดงให้มีความน่าสนใจนอกจากการแสดงด้วยภาพแล้ว การใช้วัสดุนำมาจัดแสดงก็สร้างความน่าสนใจได้เป็นอย่างดี เพราะสามารถมองเห็นได้ สัมผัสได้ โดยจัดให้มีความสัมพันธ์กับอาคาร บรรยากาศ เรื่องราวที่ใช้จัดแสดง เช่น ห้องเก็บผีบรรพบุรุษซึ่งไม่สามารถเข้าไปดูได้ตามบ้านเรือนชาวบ้านทั่ว ๆ ไป ผู้ชมสามารถสัมผัสและรับรู้เหมือนกับของจริงโดยการออกแบบให้อาคารเป็นส่วนหนึ่งของงานจัดแสดง นอกจากนั้นสร้างความรู้สึกของผู้ชมให้คล้อยตามด้วยเสียง โดยใช้ประกอบการจัดแสดงในบางหัวข้อของการจัดแสดง และนำธรรมชาติและสภาพแวดล้อมที่มีมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น การนำแสงธรรมชาติ การระบายอากาศแบบธรรมชาติมาใช้ เนื่องจากเป็นลักษณะงานแบบพื้นถิ่น จึงไม่เหมาะที่จะนำเทคโนโลยีอาคารมาใช้จนเกิดความขัดแย้งกับสภาพชุมชนเดิม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

2. รูปแบบของการจัดแสดง

1) ในส่วนของประวัติความเป็นมา วิถีชีวิตในบางส่วนจะจัดแสดงด้วยภาพและคำอธิบาย โดเน้นการจัดให้มีความน่าสนใจ

2) การอธิบายเรื่องราวผ่านวิธีการจัดแสดงด้วยวัตถุ โดยเน้นเรื่องของรูปทรง สีสัน การจัดวางให้มีความสนใจ

3) การสร้างบรรยากาศแบบเหมือนจริง โดยจะจัดขึ้นสำหรับส่วนที่หาดูได้ยากหรือไม่สามารถหาดูได้

ซึ่งรูปแบบของการจัดแสดงแต่ละแบบก็ต้องสร้างความน่าสนใจทั้งเรื่องของที่ว่าง จังหวะ แสง สีสัน รวมทั้งเสียงในบางส่วนของการจัดแสดงที่ต้องการให้รู้สึกสมจริง โดยต้องมีความสัมพันธ์กับผู้ชมและรูปแบบการเดินชมเป็นสำคัญด้วย จึงจะทำให้การจัดแสดงมีความน่าสนใจโดยสมบูรณ์

3. เทคนิคการจัดแสดง[1]

1) ประเภทวัตถุ 3 มิติ (Object & Model)

เป็นวัตถุ 3 มิติซึ่งมีขนาดแตกต่างกันมากมายตั้งแต่ขนาดเล็กเช่น การจัดแสดงอาจจัดแสดงวัตถุแบบเดี่ยว ๆ ชนิดเดียวหรือนำเอาวัตถุทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่มาประกอบกัน เพื่อเพิ่มความน่าสนใจ โดยวัตถุที่มีขนาดเล็กจำเป็นต้องมีฐานตั้งหรือที่รองรับ ในขณะที่วัตถุขนาดใหญ่สามารถวางแสดงด้วยตนเอง ซึ่งทำให้สะดุดตาผู้เข้าชม หรืออาจใช้การแขวน เพื่อให้ความเหมาะสมกับเนื้อหา

2) ประเภทแผ่น 2 มิติ (Board)

ส่วนใหญ่จัดเป็น Panal เป็นจุด ๆ โดยมีขนาดที่แตกต่างกันไม่มากนัก เพราะการนำบอร์ดมาจัดแสดงคราวละมาก ๆ และต่อเนื่องกันเป็นจำนวนมากจะทำให้ผู้เข้าชมเกิดความเบื่อหน่ายได้ อาจจัดเป็นบอร์ดที่ตั้งแสดงลอยตัวหรือติดกับผนัง แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

2.1 Board แบบธรรมดาใช้จัดแสดงภาพ 2 มิติทั่วไป

2.2 Eiectronic Board เป็นบอร์ดที่ใช้อุปกรณ์ทางไฟฟ้าเข้ามาช่วยในการจัดแสดงเพื่อเพิ่มความน่าสนใจ และสามารถตอบสนองประสาทสัมผัสได้มากกว่าการใช้สายตาเพียงอย่างเดียว เช่น การใช้ไฟฟ้า ไฟกระพริบ เครื่องบันทึกเสียง ฯลฯ โดยอาศัยการกดปุ่ม มือหมุนหรือทอลองในแบบต่าง ๆ บอร์ดชนิดนี้มีความหนามากเพราะต้องการพื้นที่ในการบรรจุอิเลคโทรนิคประเภทต่าง ๆ ไว้

---

(1) HAROLD R. SLEEPER. BUILDING PLANNING AND DESIGN STANDARD. NEW YORK: JOHN WILEY & SONS INC., 1995.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

3) อันตรทัศน์ (Diorama)

เป็นการนำเอาการจัดประเภทบอร์ด ซึ่งจัดเป็นฉากและวัตถุประเภท 3 มิติ มาประกอบกันเพื่อแสดงให้เห็นบรรยากาศและเนื้อเรื่องที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงได้มากขึ้น การจัดแสดงมีขนาดเล็กสุดเป็นตู้ประมาณ 60 ซม. และมีขนาดใหญ่จนถึงขนาดเป็นห้อง ซึ่งผู้เข้าชมสามารถเดินเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการจัดแสดงได้

4) Mock Up

มีลักษณะคล้าย Diorama โดยเป็น Model ขนาดใหญ่ 1 ชิ้น ที่ให้ผู้เข้าชมเดินเข้าในนั้นได้ เช่น Mock Up เรือกระแชง ซึ่งให้ผู้เข้าชมเดินเข้าไปชมในเรือนั้นเอง โดยจะแตกต่างกับ Diorama ในแง่ของจุดสนใจ โดย Diorama จุดสนใจจะอยู่ที่วัตถุที่นำมาจัดภายในห้องนั้น ส่วน Mock Up จุดสนใจ จะอยู่ที่ตัวมันเองทั้งหมด ส่วนขนาดก็ขึ้นอยู่กับการจัดแสดง

5) อุปกรณ์อิเลคโทรนิค (Equipment) ได้แก่

- Computer Display ปัจจุบันคอมพิวเตอร์มีบทบาทสำคัญต่อมนุษย์ การใช้คอมพิวเตอร์ ทำให้เกิดความน่าสนใจ เช่น การใช้ Touch Screen Kiosk ซึ่งสามารถทำงานได้จากการใช้มือสัมผัสหน้าจอของคอมพิวเตอร์

- Video Wall คล้ายกับ Electronic Board แต่เป็นบอร์ดที่มีแต่จอโทรทัศน์จำนวนมาก มีหลายรูปแบบลักษณะ ทั้งที่เป็นกล่องสี่เหลี่ยมหรือทรงกลม ขนาดจะขึ้นอยู่กับจำนวนและขนาดของจอโทรทัศน์ ความลึกประมาณ 0.80 - 1.00 เมตร

- Virtual Reality คือการใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation Technique) โดยที่ไม่ต้องสร้างวัตถุขึ้นมาจริง ๆ แต่เป็นภาพที่สร้างขึ้นมาจาก Computer ขนาดของอุปกรณ์นี้มีขนาดไม่ใหญ่มาก เนื้อหาของงานเปลี่ยนได้อยู่เสมอ

- Holygrm คือเครื่องมือที่ทำให้เกิดภาพสามมิติ เหมือนกับมีสิ่งของนั้นจริง ๆ ภาพเกิดจากการแยกแยะแสงเลเซอร์ที่ยิงออกมาจากเครื่องกำเนิดมายังสิ่งจัดแสดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การหาขนาดพื้นที่ส่วนของส่วนจัดแสดง

Board แบบธรรมดา

ภาพที่ 4.16 แสดงการจัด Board แบบธรรมดา

A = ความยาวของ board

กำหนดให้มี 3 ขนาดคือ 1.20 x 1.20 ม.

1.20 x 1.80 ม.

1.20 x 2.40 ม.

B = ระยะห่างของพื้นที่ : คน (0.60) ม.

C = ความกว้างของพื้นที่ : คน (0.60 x 1.00) ม.

เพราะฉะนั้นพื้นที่สำหรับ board 1 = 1.20 x (0.60 + 0.60) = 1.44 ตร.ม.

board 1 = 1.80 x (0.60 + 0.60) = 2.16 ตร.ม.

board 1 = 2.40 x (0.60 + 0.60) = 2.88 ตร.ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Display Board

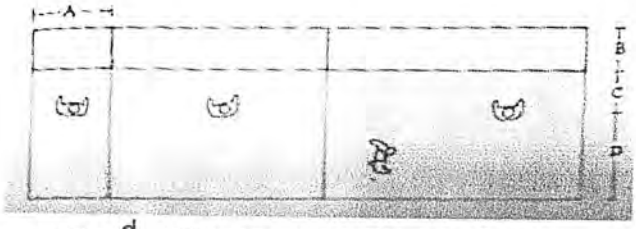

ภาพที่ 4.17 แสดงขนาด Display Board

A = ความยาวของตู้กระจก

กำหนดให้มี 3 ขนาด คือ 1.20 x 1.80 ม.

1.20 x 3.00 ม.

1.20 x 3.60 ม.

B = ความลึกตู้ (0.60) ม.

C = ระยะยืนสบาย (0.60 x 1.20) ม.

D = ระยะช่วงก้าวสำหรับการเดิน : คน (1.20) ม.

เพราะฉะนั้นพื้นที่สำหรับ Display board 1 = 1.80 x (0.60 + 0.60 + 1.20) = 4.32 ตร.ม.

Display board 2 = 3.00 x (0.60 + 0.60 + 1.20) = 7.2 ตร.ม.

Display board 3 = 3.60 x (0.60 + 0.60 + 1.20) = 8.64 ตร.ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Diorama

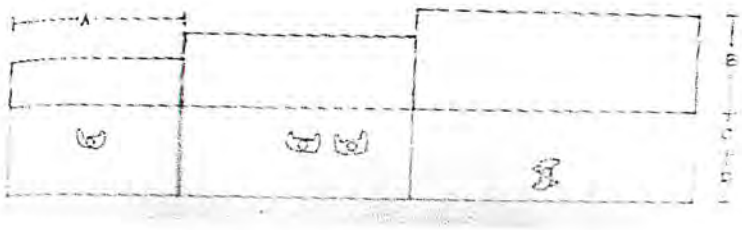

ภาพที่ 4.18 แสดงขนาด Diorama

A = ความยาวของตู้

ซึ่งกำหนดให้มี 3 ขนาดคือ 1.20 x 2.40 ม.

1.20 x 3.00 ม.

1.20 x 3.60 ม.

B = ความลึกตู้ กำหนดให้มี 3 ขนาด (0.60) ม.

C = ระยะห่างของพื้นที่ : คน (0.60) ม.

D = ความกว้างของพื้นที่ : คน (0.60 x 1.20) ม.

เพราะฉะนั้นพื้นที่สำหรับ Diorama board 1 = 2.40 x (0.60 + 1.20) = 4.32 ตร.ม.

Diorama board 2 = 3.00 x (0.90 + 1.20) = 6.3 ตร.ม

Diorama board 3 = 3.60 x (1.20 + 1.20) = 8.64 ตร.ม

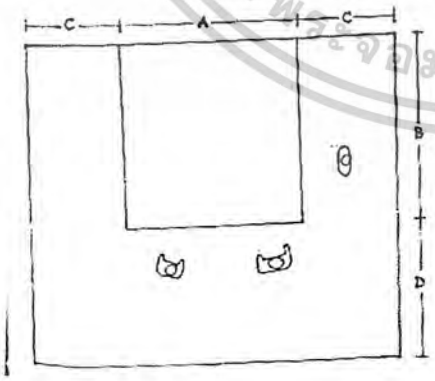

A = ความกว้าง Diorama (2.40 ม.)

B = ระยะยืนดูสบาย (1.20 ม.)

C = ความลึกของ Diorama (2.40 ม.)

D = ระยะในการยืนดูและการเดินทาง สำหรับ Diorama (1.80 ม.)

เพราะฉะนั้นพื้นที่ Diorama

ภาพที่ 4.19 แสดงขนาด Diorama

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Electronic Board

ภาพที่ 4.20 แสดงขนาด Electronic Board

A = ความยาวของ board

กำหนดให้มี 3 ขนาด คือ 1.20 x 1.20

1.20 x 1.80

1.20 x 2.40

B = ความลึกของ board (0.06)

C = ระยะห่างของพื้นที่ : คน (0.06)

D = ความกว้างของพื้นที่ : คน (0.06 x 1.00)

เพราะฉะนั้นพื้นที่สำหรับ Electric board 1 = 1.20 x 1.80 = 2.18 ตร.ม.

Electric board 2 = 1.80 x 1.80 = 3.24 ตร.ม.

Electric board 3 = 2.40 x 1.80 = 4.32 ตร.ม.

หมายเหตุ ขนาดของ board จะใช้ module มาตรฐานของวัสดุแผ่นทั่วไป เพื่อความสะดวกและประหยัดซึ่งขนาดมาตรฐานเท่ากับ 0.06 x 0.06 ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Model Object

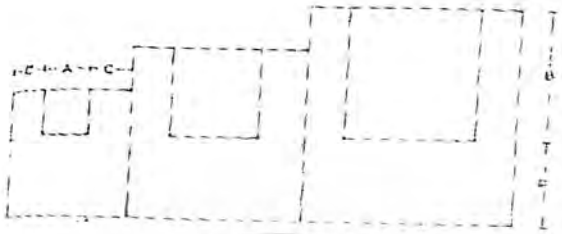

ภาพที่ 4.21 แสดงขนาด Model Object

A และ B = ความกว้าง x ความยาวของวัตถุที่จัดแสดง

กำหนดให้มีวัตถุ 3 ขนาด คือ 0.6 x 0.6 ม.

1.20 x 1.20 ม.

1.80 x 1.80 ม.

C = ระยะห่างของพื้นที่ : คน (0.6) ม.

D = ระยะที่ใช้ยืนดูสบาย (1.20) ม.

เพราะฉะนั้นพื้นที่สำหรับ Model 1 = (0.60 + 1.20) + (0.60 + 1.20) = 3.24 ตร.ม.

Model 2 = (1.20 + 1.20) + (1.20 + 1.20) = 5.76 ตร.ม.

Model 3 = (1.80 + 1.20) + (1.80 + 1.20) = 9.00 ตร.ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

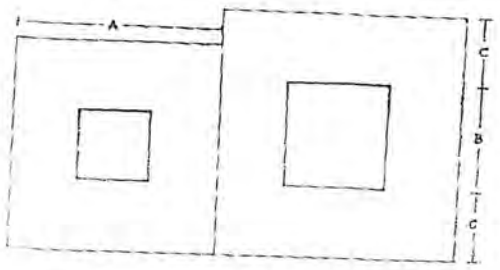

ภาพที่ 4.22
แสดงขนาด Model Object

A = ความยาวของอุปกรณ์แสดง
B = ความกว้างอุปกรณ์แสดง
C = ระยะที่ใช้ยืนดูสบาย (1.20 ม.)

ขนาดของ Plate Model แบบลอยตัวมี 4 ขนาด
0.6 x 0.6 , 1.20 x 1.20 , 1.80 x 1.80 , 2.40 x 2.40
พื้นที่จัดแสดง = (A + 2.40) + (B + 2.40)
เพราะฉะนั้นพื้นที่จัดแสดง 1 = 9.00 ตร.ม.
2 = 13.00 ตร.ม.
3 = 17.64 ตร.ม.
4 = 23.00 ตร.ม.

การจัดแสดงโลงเหม

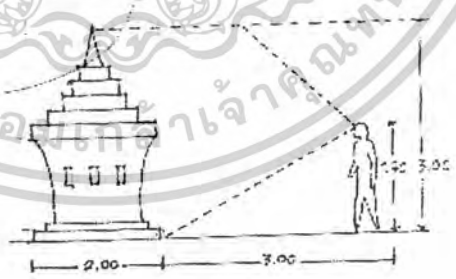

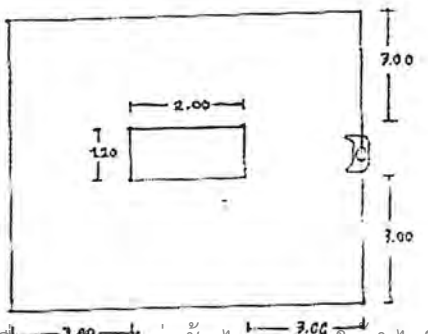

ภาพที่ 4.23
แสดงขนาดการจัดแสดงโลงเหม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดแสดงธงตะขาบ

ภาพที่ 4.24 แสดงขนาดการจัดแสดงธงตะขาบ

การจัดแสดงยอดพระมหารามัญเจดีย์

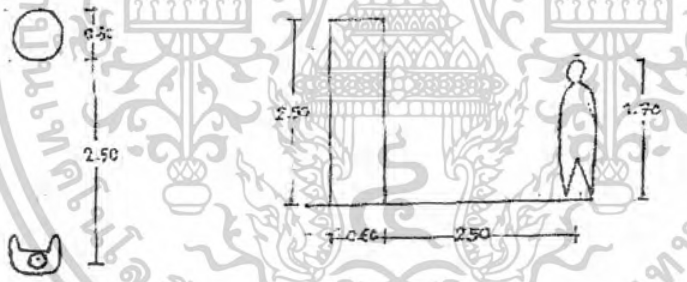

ภาพที่ 4.25 แสดงขนาดการจัดแสดงยอดพระมหารามัญเจดีย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Eguipment

computer Graphic , Video

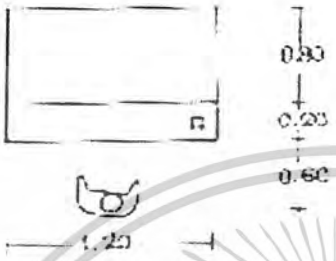

ภาพที่ 4.26 แสดงขนาดการจัด
computer Graphic และ Video

เพราะฉะนั้นพื้นที่ = 1.92 ตร.ม.

Video Display (สำหรับ 2 คน)

A = ความกว้างในการชม (3.00 ม.)

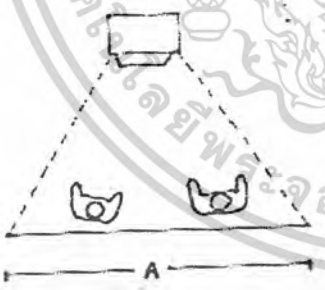

ภาพที่ 4.30 แสดงขนาดการจัด
computer Graphic และ Video

เพราะฉะนั้นพื้นที่ = 7.20 ตร.ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

รายละเอียดเนื้อหาจัดแสดงและวิเคราะห์พื้นที่จัดแสดง

รายละเอียด	เทคนิควิธี	ขนาด	จำนวน	พื้นที่ 1 หน่วย (ตร.ม.)
1.ชาวไทยรามัญ เกาะเกร็ด				
@ ประวัติความเป็นมา	WALL BOARD	1.20x1.80	2	2.16
@ ชุมชนเกาะเกร็ดในปัจจุบัน	WALL BOARD	1.20x3.00	1	6.30
2.วัฒนธรรมชาวไทยรามัญ เกาะเกร็ด				
@ ภาษาและวรรณกรรม	WALL BOARD	1.20x1.80	2	2.16
@ นาฏศิลป์ และดนตรี				
- ปี่พาทย์มอญ	WALL BOARD	1.20x1.80	2	2.16
- รำมอญ	DIORAMA	1.20x1.40	2	4.32
- เครื่องดนตรีมอญ	DISPLAY BOARD	1.20x3.60	2	8.64
@ การละเล่น				
- สะบ้า	WALL BOARD	1.20x1.80	3	2.16
- ทะแยมอญ	DIORAMA	1.20x3.00	2	6.30
- การจุดลูกหนู	DISPLAY BOARD	1.20x1.80	2	4.32
@ อาหารพื้นบ้าน	OBJECT MODEL	1.20x1.20	1	6.80
	WALL BOARD	1.20x1.80	2	2.16
@ การแต่งกาย	WALL BOARD	1.20x1.80	1	2.16
@ คติความเชื่อ				
- การนับถือผีบรรพบุรุษ	WALL BOARD	1.20x1.80	1	2.16
- การรำผี	MOCK UP		1	31.08
@ ประเพณีชาวไทยรามัญ เกาะเกร็ด	WALL BOARD	1.20x1.80	3	2.16
ก) ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต	DIORAMA	1.20x2.40	3	4.32
- การเกิด	OBJECT	1.80x1.80	1	17.64
- การโกนผมไฟ	MODEL			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

รายละเอียด	เทคนิควิธี	ขนาด	จำนวน	พื้นที่ 1 หน่วย (ตร.ม.)
- การบวช				
- การปลูกบ้าน				
- การแต่งงาน				
- การทำศพ				
ข) ประเพณีเนื่องในวันสำคัญทางศาสนา	WALL BOARD	1.20x1.80	2	2.16
- วันอัฏฐมีบูชา				
- วันออกพรรษา				
ค) ประเพณีเนื่องใน	WALL BOARD	1.20x1.80	4	2.16
- เทศกาล	DIORAMA	1.20x3.00	1	6.30
- วันสงกรานต์ เช่น ขนมกะละแม , หุงข้าวแช่ , แห่หางหงส์ ธงตะขาบ ฯลฯ				
3. ศิลปพื้นบ้านชาวไทยรามัญ เกาะเกร็ด				
@ เครื่องปั้นดินเผา	WALL BOARD	1.20x1.80	3	2.16
- การผลิต	VDO. DISPLAY		1	2.50
- พิธีกรรมเกี่ยวกับการผลิต	DIORAMA	1.20x3.00	1	6.30
- รูปแบบเครื่องปั้นดินเผา	OBJECT MODEL		10	5.76
@ งานฉลุกระดาษ	OBJECT MODEL		1	57.6
- โลงเหม	OBJECT MODEL		1	5.76
- ธงตะขาบ	OBJECT MODEL		1	4.65
-ฉัตรยอดพระมหารามัญเจดีย์				
รวม				204.85
คิด CIRCULATION 30 %				266.30

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนบริการชุมชน

1. ห้องประชุมชุมชน

เป็นห้องสำหรับแสดงการบรรยาย หรือปาฐกถาในโอกาสที่ทางโครงการได้จัดรายการไว้รวมทั้งจัดฉายภาพยนตร์ประกอบด้วย เพื่อการเผยแพร่ทางด้านวิชาการ หรือใช้เป็นที่ประชุมอบรมทางวิชาการ ซึ่งอาจจัดขึ้นตามแต่โอกาสอันควร การใช้งานคล้ายโรงภาพยนตร์ ลักษณะทั่วไปแบ่งได้เป็น 2 แบบคือ

1. แบบมี BALCONY
2. แบบไม่มี BALCONY

ในโอกาสที่เหมาะสมที่สุด ไม่ควรทำ BALCONY เพราะถึงแม้ว่าแบบมี BALCONY จะสามารถจุคนได้มากกว่าในการใช้พื้นที่เท่าๆ กัน แต่มีข้อเสียในด้านระบบเสียงที่ลดความดังลงไปสำหรับที่นั่งบริเวณใต้ BALCONY เพราะเสียงจะถูกดันไว้จนเข้ามาได้น้อย

การจัดแถวที่นั่งในห้องประชุม [1] โดยทั่วไปมี 3 วิธีคือ

1. COMMON ONE BANK เป็นการจัดที่นั่งตอนเดียวตลอด มีทางเดิน 2 ข้าง กว้างอย่างน้อย 1.50 เมตร เหมาะสำหรับห้องขนาดเล็ก จัดได้ 2 แบบ

1.1 STRAIGHT ROW แบบแถวตรงตลอด คนที่นั่งแถวมองเวทีไม่สะดวก

1.2 CURVED ROW แบบแถวโค้ง รัศมีความโค้งอย่างน้อย 20 ฟุต คนนั่งทั้งหมดสามารถมองเห็นได้ทั่วถึงกัน

ซึ่งทั้งสองแบบไม่เหมาะกับห้องที่มีขนาดกว้างมาก เพราะที่นั่งแต่ละแถวจะยาวจนบริเวณตอนกลางเข้าออกลำบาก ระหว่างแถวควรกว้างไม่ต่ำกว่า 0.80 เมตร แต่ละแถวมีที่นั่งไม่เกิน 14 ที่นั่ง

2. TWO BANK ROW แบบที่นั่ง 2 ตอน มีทางเดินตรงกลาง และทางเดิน 2 ข้างเป็นแบบที่นิยมใช้มากในประเทศไทย ซึ่งจัดได้ 2 แบบ

2.1 STRAIGHT ROW สามารถบรรจุที่นั่งได้มาก แต่ริมแถวจะมองไม่สะดวก

2.2 CURVED ROW ดีกว่าแบบแรก เพราะผู้นั่งชมได้รับความสะดวก

---

(1) JOSEPH E CHAIRA & JOHN HANCOCK. TIME SAVER STANDARD FOR BUILDING TYPES. NEW YORK: MC GRAW-HILL, 1973.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

3. THREE BANK ROW ในแต่ละแถวมี 3 ตอน มีทางเดิน 2 ข้างของตอนกลาง ส่วนริมที่นั่งชิดผนัง การจัดแบบนี้ใช้กับห้องขนาดใหญ่

เสียงในห้องประชุม [1]

เสียง คือปัญหาสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในการออกแบบห้องประชุมหรือบรรยาย ความบกพร่องของเสียงในห้องประชุมหรือบรรยายมีหลายลักษณะ คือ

1. เสียงก้อง (ECHO)
2. เสียงรวมเป็นจุด (SOUND FOCUS)
3. เสียงกระซิบ (WHISPERING)
4. จุดอับเสียง (DEAD POINT)
5. เสียงสะท้อนกลับไป – มา (ROOM FLUTTER)

เสียงเดินทางไปถึงผู้ฟังใน 2 ลักษณะ คือ

- เสียงทางตรง
- เสียงที่สะท้อนมา

1. **เสียงก้อง** (ECHO) ถ้าระยะเสียงสะท้อนเดินทางห่างกันกว่า 65 ฟุต ซึ่งเป็นเวลาต่างกัน 0.06 วินาที เสียงที่เดินทางถึงผู้ฟังด้วยเวลาต่างกันนี้ จะเกิดเป็นเสียงก้อง อาการก้องจะรุนแรงมาก หากผนังห้องเป็นผนังเว้า ที่จะทำให้เสียงสะท้อนมารวมกัน และในทางตรงข้าม ผนังที่นูนออกก็จะลดการก้องของเสียงให้น้อยลงด้วย

2. **เสียงรวมเป็นจุด** (SOUND FOCUS) เนื่องจากผนังและเพดานเป็นส่วนเว้า จะทำให้เสียงที่สะท้อนออกมาไปรวมยังจุดๆ หนึ่ง ทำให้เกิดเสียงดังในบริเวณนั้นเป็นจุด ซึ่งสามารถแก้โดยการทำผนังให้นูนออกเพื่อกระจายเสียงสะท้อนออกจากกัน

3. **เสียงกระซิบ** (WHISPERING) เกิดจากเสียงจากผู้ที่พูดไปกระทบผนัง แล้วสะท้อนกลับมายังผู้พูดอีก เสียงจึงดังออกทางลำโพง เกิดเสียงกระซิบขึ้น

4. **จุดอับเสียง** (DEAD POINT) เกิดจากพื้นที่เว้าลง ทำให้เสียงทางตรงและเสียงสะท้อนไปไม่ถึง มักจะเกิดกับห้องประชุมขนาดใหญ่

---

[1] EGAN M. DAVID. CONCEPT IN ARCHITECT ACOUSTIC. NEW YORK: MC GRAW-HILL, 1972.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

5. **การสะท้อนกลับไป – มา** (ROOM FLUTTER) มักจะเกิดกับห้องที่มีกำแพงขนานกันโดย ถ้าห้องยิ่งยาว จะยิ่งสังเกตได้มากขึ้น ผนังที่เป็นวัสดุสะท้อนเสียงคู่หนึ่ง หากห่างกันตั้งแต่ 50 องศาขึ้นไป จะเกิดการสะท้อนกลับไป – มาเป็นจังหวะ แล้วจางหายไป การสะท้อนจะเป็นจังหวะห่าง ถ้าผนังยิ่งห่างกันมากขึ้น สามารถแก้โดยการเปลี่ยนวัสดุผนังให้ดูดเสียงหรือบังเสียงได้ หรือการทำผนังที่ไม่ขนานกัน

ข้อพิจารณาในการออกแบบรูปร่างของห้อง

1. จัดวางตำแหน่งของเก้าอี้ภายใน ห้องประชุม ให้มีประมาณใกล้กับเวทีมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

2. จัดวางกำแพง เพดาน และเวทีให้เหมาะสมที่จะทำให้ได้ทิศทางของเสียงตามที่ต้องการมากที่สุด

ดังนั้น ห้องประชุม ที่กว้างและตื้น จึงดีกว่าแคบและลึกและ ห้องประชุม ที่ผนังเรียบ สะท้อนเสียงอยู่ใกล้จุดกำเนิดเสียงจะมีรูปร่างดีกว่า ห้องประชุม ที่มีผนังโค้งเว้า และอยู่ห่างจากจุดกำเนิดเสียงและผู้ฟัง

3. อัตราส่วนของความกว้างยาวของ ห้องประชุม ไม่ตายตัวแน่นอน ขึ้นอยู่กับการจัดขนาดของแถวที่นั่ง ซึ่งคงสะดวกสบายและให้ทุกที่นั่งได้ยินเสียงชัดเจนทั่วกัน และขึ้นอยู่กับระบบการขยายเสียงที่นำมาใช้

อัตราส่วนโดยประมาณคือ ความยาว : ความกว้าง : เท่ากับ 2 : 1 หรือ 1.2 : 1

4. ห้องประชุม ที่มีผังเป็นรูปวงรี (CIRCULA OR ELLIPTICALLLY SHAPE) มักจะทะให้เกิด FOCUSING EFFECTS คือเสียงจะไปรวมกันที่จุดๆ หนึ่ง ไม่กระจายสม่ำเสมอทำให้เกิดเสียงก้องขึ้น แต่จะแก้ไขโดยใช้ผนังแบบ CONVES SURFACE เป็นช่วงๆ ในกรณีที่จำเป็นต้องใช้ PLANรูปนี้

5. ผังที่ดีที่สุดของ ห้องประชุม ต้องเป็นรูปคล้ายๆ พัด (FAN SHAPED PLAN) เพราะผนังด้านข้างซึ่งผายออก ทำหน้าที่เป็นฉากสะท้อนเสียงได้อย่างดี จะช่วยสะท้อนเสียงไปอยู่ด้านหลังของ ห้องประชุม แต่ต้องระวังไม่ให้ระยะระหว่างเสียงตรงและเสียงสะท้อนต่างเกินกว่า 50 – 65 เพราะจะทำให้เกิดเสียง ECHO ขึ้นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตอนที่นั่งใกล้เวทีถ้าเกิน 65 ฟุต จะเกิดเสียง ECHO ขึ้น

6. PLAN ที่ไม่ควรนำมาใช้คือ รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ถ้าไม่จำเป็นควรหลีกเลี่ยง เพราะจะเกิด FLUTTER ECHO แต่จะแก้ไขได้บ้างโดยกรุผนังและเพดานด้วยวัสดุดูดเสียงเป็นอย่างดีและเหมาะสม ตามส่วนที่เกิดเสียง ECHO นอกจากนี้ควรหลีกเลี่ยง PLAN ที่จะทำให้เกิด FOCUSING OF SOUND คือดังมากบางแห่ง และเกือบจะไม่ได้ยินเลยในบางแห่ง และหลีกเลี่ยง PLAN ที่จะก่อให้เกิดเสียง ECHO ขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. การจัดแถวที่นั่งของห้อง การจัดให้ STAGE ได้มีความสัมพันธ์กับที่นั่งนี้เพื่อ VISIBILITY และ DISTRIBUTION OF SOUND (ให้มีการกระจายเสียงอย่างทั่วถึงกัน) RATIO ของความกว้างต่อความยาว ควรอยู่ระหว่าง 1 : 1 : 1 หรือ 1 : 1 : 4 จึงควรออกแบบ FLOOR PLAN ให้มีรูปร่างที่เหมาะสม FLOOR PLAN ที่มีรูปร่างเป็นวงรี (CIRCULAR ELLIPITICAL) มักจะทำให้เกิด FOCUSING EFFECT คือ เสียงไปรวมกันเป็นจุดไม่กระจายไปทั่วห้อง

การจัดระยะห่างระหว่างแถว (SPANCING)

- ระยะห่างระหว่างแถวต้องกว้างพอให้สามารถเดินเข้าออกได้สะดวก ไม่รบกวนผู้นั่งชมอยู่ SPACING จากพนักพิงถึงพนักพิงอีกแถว ในแบบเก้าอี้พับได้เป็นระยะห่าง 77.5 – 85.0 ซม.
- ที่นั่งใช้เนื้อที่ประมาณ 0.63 – 0.2 ตร.ม. ต่อ 1 ที่นั่ง

MINIMUM DIMENTION

- A ระยะพนักพิงถึงพนักพิง 760 มม.
- D ความกว้างของผนังแบบมีเท้าแขน 510 มม.
- E ระยะทางสัญจร 305 มม.

SIZE OF CONFERENCE ROOM

ในการออกแบบไม่ควรประหยัดเกินไป จนบกพร่องในการสนองประโยชน์และเสียความงาม การประหยัดที่พอดีนับว่าประหยัดแล้ว คือประหยัดงบประมาณในการก่อสร้าง ค่าตกแต่งภายใน ค่าไฟฟ้า ค่าเครื่องปรับอากาศ ฯลฯ

ขนาดของ ห้องประชุม ที่มีปริมาณน้อย ช่วยในเรื่องเสียงได้มาก เพราะว่าม่าน พรมปูพื้น คนดูเก้าอี้ย่อมดูดเสียงอยู่แล้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

สิ่งที่ต้องระวังเกี่ยวกับเรื่อง Acoustic

1. Echoes จะเกิดขึ้นเมื่อสะท้อนมาถึงหลังจากเกิดเสียงจริงแล้วประมาณ 1/17 วินาที ตามปกติเสียวเดินทางในอากาศได้วินาทีละ 1,125 ฟุต ใน 1/17 วินาที เสียงจะเดินทางได้ ประมาณ 66 ฟุต (20 เมตร) ถ้าเกินนี้จะเกิดเสียงสะท้อน แต่ถ้าระยะทางที่แตกต่างในระหว่าง 50-65 ฟุต จะเกิดเสียงซ้อนหรือเสียงพร่า แล้วจะเกิดการ echo เสียงที่สะท้อนจากผนังห้องข้างหลังห้องเสียงที่สะท้อนจากผนังห้องข้างหลังที่ตรงข้ามกับแหล่งกำเนิดเสียงจะเป็นตัวการทำให้เกิด echo สามารถแก้ไขได้โยการใช้ diffuser หรือ absorber หรือโดยการแก้ไขตำแหน่งของระบบที่เกิดการสะท้อนนั้น
2. Flutter echoes เกิดจากเสียงสะท้อนไปมาระหว่างผิวที่ขนานกัน 2 ด้าน ซึ่งสามารถแก้ไขได้โดยการใช้วัตสุ diffuser หลายทิศทางติดไว้ที่ผนังหรือการเอียงผนังออกจากกัน หรือติดวัสดุ absorber ไว้เล็กน้อยก็ได้
3. Sound Foci เกิดจากเสียงกระทบผนังที่เป็น concave surface ทำให้เสียงที่สะท้อนไปรวมกันที่สุดพิเศษ แต่ส่วนอื่นก็ไม่ได้ค่อยลง ถ้าจุดเกิดเสียงอยู่ตรงกลางของรัศมีความโค้งพอดี จะเกิดเสียงดังเป็น 2 เท่า
4. Dead Spot สืบเนื่องมาจาก Sound Foci ซึ่งรวมเสียงไว้เป็นจุดๆ ไม่กระจายออกไปตามส่วนอื่นๆ ทำให้ส่วนเหล่านี้ได้ยินเสียงไม่ชัดเจน
5. Distortion เป็นการเปลี่ยนคุณภาพเสียง เนื่องจากการดูดซับเสียงของผนังห้องมากไป หรือผิดปกติที่คุณสมบัติดูดซับได้เท่าๆ กันตอดในทุกความถี่เสียง
6. Room Resonance เกิดเมื่อย่านความถี่ที่แคบมีแนวโน้มที่จะดังกว่าย่านความถี่อื่นๆ จะเป็นมากให้ห้องเล็กๆ วิธีกำจัดสามารถทำได้โดยการออกแบบห้องอัดเสียงให้เสียงให้เสียงสามารถถูกอัดได้โดยใช้ไมโครโฟน การป้องกันเสียงสะท้อนจัดว่ามีความสำคัญต่ออาคารและโครงสร้างทัดเทียมกัน

วัสดุที่ใช้ก่อสร้างอาคารนั้น บางอย่างมีคุณสมบัติในการดูดเสียงสะท้อนได้ดี เช่น เซลโลแทกซ์ พรม ผ้าม่าน ส่วนผนังต่างๆ นั้น ต้องให้มีรอยแต่น้อยที่สุด ส่วนวัสดุที่บางนั้นการทำผนัง 2 ชั้น จะกันเสียงได้ดีขึ้น การกันเสียงสะท้อนในงานสถาปัตยกรรมนั้นมีความต้องการ 2 ทางคือ

1. เพื่อให้สิ่งแวดล้อมในการป้องกันเสียงสะท้อนได้เป็นผลที่น่าพอใจ
2. เพื่อให้สภาวะการรับเสียงชัดเจนยิ่งขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

สิ่งแวดล้อมในการป้องกันเสียงสะท้อน

1. ความเข้มและลักษณะของเสียงต่างๆ ที่จะเกิดในโถง
2. วิธีที่เสียงต่างๆ กระจายไปยังจุดต่างๆ ของห้องโถง

AUDITORIUM ปัญหาสิ่งแวดล้อม ในการป้องกันเสียงสะท้อนยิ่งมากขึ้นเป็นทวีคูณ ห้องฝึกซ้อมดนตรี ต้องป้องกันไม่ให้เกิดเสียงเล็ดลอดออกจากห้อง ห้องปรับอากาศต้องป้องกันภาวะการฟังเสียง ภาวะการฟังเสียงในห้องจะได้ผลเป็นที่น่าพอใจต้องการส่วนต่างๆดังนี้

1. เสียงเบื้องหลัง ต้องมีระดับต่ำ
2. การขจัดเสียงสะท้อนกลับ ซึ่งต่อเนื่องกันหลายครั้ง
3. จัดการกระจายเสียงไปทั่วที่ว่างในห้องให้เหมาะสม
4. ให้เสียงไปถึงผู้ฟังอย่างเพียงพอ

เสียงเบื้องหลังเกิดขึ้นจากเสียงที่ลอดออกมานอกห้องรวมทั้งเสียงที่เกิดในห้องด้วยจำเป็นตัดลงให้เหลือน้อยที่สุดเพื่อให้การฟังดีขึ้น เสียงสะท้อนกลับที่ต่อเนื่องกันหลายครั้งจำเป็นต้องมีการป้องกัน สำหรับห้องบรรยายและห้องซ้อมดนตรี เพราะเสียงสะท้อนกลับนี้จะทำให้เกิดเสียงพร่า ความจริงแล้วเสียงสะท้อนที่พอเหมาะจะทำให้ดนตรีมีความไพเราะยิ่งขึ้น แต่ต้องไม่สม่ำเสมอทั่วห้อง การจัดเสียงให้กระจายไปยังที่ว่างต่างๆ ในห้องอย่างเหมาะสมนั้น ควรกำจัดจุดที่มีเสียงพร่า เสียงก้อง และเสียงรวมให้มีน้อยที่สุด ส่วนการจัดให้เสียงไปถึงหูผู้ฟังได้อย่างชัดเจนนั้น เพื่อทำให้ผู้ฟังได้ดนตรีเท่าๆกัน

การป้องกันเสียงสะท้อน

ขึ้นตรงกับภาวะการฟังเสียงทั้ง 4 ข้อ

ปัญหาแรกเกี่ยวกับภาวะการฟังเสียงคือ การควบคุมเสียงด้านหลัง ระดับเสียงนี้ในห้องต่างๆ สามารถมีได้ไม่เท่ากัน เช่น ห้องส่งวิทยุ ต้องพยายามให้ระดับเสียงต่ำสุด

การควบคุมเสียงสะท้อนต่อเนื่อง

คือการกั้นเสียงให้จางไป แม้ว่าจุดที่เปล่งเสียงจะหยุดแล้วก็ตาม ก็จะยังมีเสียงต่อเนื่องอีกช่วงระยะหนึ่ง เรียกว่า เวลาของเสียงสะท้อนต่อเนื่อง โดยทั่วไปแล้วห้องที่ขนาดใหญ่ต้องการเวลาของเสียงสะท้อนต่อเนื่องนานกว่าเสียงดนตรีและเสียงวงดนตรี สิ่งแวดล้อมในการป้องกันเสียงสะท้อนนั้น ต้องประกอบด้วยเวลาของเสียงต่อเนื่องอยู่ในระหว่างเขตจำกัด ซึ่งอาจน้อยกว่าเสียงพูดหรือเสียงดนตรี หากห้องนั้นประกอบด้วยวัตถุกันเสียง ซึ่งจะทำให้เวลาของเสียงสะท้อนต่อเนื่องราวๆ เดียวกับการฟังเสียงพูด ห้องนี้จึงจะมีสภาพที่เหมาะสมที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

PANEL ABSORBERS

การลดเสียงที่มีความถี่ต่ำๆ ควรใช้วัสดุที่เป็นแผ่นบางๆ เช่น แผ่นใย ไม้อัด กระดาษหรือแผ่นพลาสติก เป็นฝ้าเพดานหรือไม้บังผนัง ตามปกติวัสดุเหล่านี้มีคุณสมบัติในการสะท้อนเสียงได้ดี ถ้าทำให้แข็งแรงหรือเป็น mass เช่น ติดแบบกับโครงสร้าง หรือติดกับผนังคอนกรีต หรือทำให้มีช่องอากาศอยู่หลังวัสดุ จะทำให้วัสดุมีคุณภาพดูดเสียงต่ำๆ ได้ดี แต่จะดูดได้มากน้อยเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับระยะของช่องอากาศ

RESONATOR PANEL ABSORBERS

การควบคุมการดูดเสียงตามความต้องการโดยใช้หลักการสั่นสะเทือน เช่น ใช้วัสดุดูดเสียงซึ่งมีรูพรุนทำเป็น panel แล้วตัดบานพับให้เปิดปิดได้ ทำให้ปริมาตรของช่องอากาศหลังเปลี่ยนแปลง อันมีผลกับปริมาตรการดูดเสียง ถ้าต้องการดูดเสียงมากก็เปิด panel ออกให้พอดีกับขอบที่ยกสูงขึ้น แต่ถ้าต้องการให้สะท้อนเสียงก็ปิด panel ทำให้ไม่มีช่องว่าง การใช้วัสดุพวก light parous cloth ปิดผิวหน้า panel ทั้งภายนอกและภายใน จะช่วยเพิ่มคุณสมบัติดูดเสียง

การกันเสียงของผนัง

จุดประสงค์ทางโครงสร้างของผนังหรือ partition ใช้เป็นที่แบ่งขอบเขตและรับน้ำหนักถ้ามีน้ำหนักบรรทุกอยู่บนกำแพง หรือผนังแบบนี้มักเป็น mass แข็งแรงและมีคุณสมบัติกันเสียงได้ดี แต่ในโครงสร้างเหล็กหรือคอนกรีตเสริมเหล็กการใช้ผนังมักใช้แบบ partition เบาๆ เพื่อให้ประหยัด ทำให้คุณสมบัติการกั้นเสียงลดลง

ประเภทผนังที่ใช้กั้นเสียง

1. SINGLE HOOGENOUS PARTITION เป็นผนังชั้นเดียว ใช้วัสดุเป็น solid nonferrous ขนาดที่ประหยัด คือใช้ก่ออิฐหนา 9" คอนกรีตหนา 6"
2. Single Inhomogeneous เป็นผนังวัสดุเป็นโพรงใช้ hollow tiles ซึ่งมีช่องอากาศอยู่ภายในผนังแบบนี้เบากว่าแบบแรกแต่มีคุณสมบัติคล้ายกัน
3. Double Partition เป็นผนังหนาๆ อาจทำให้เป็นตัว insulation ได้ดีขึ้น โดยแยกเป็นผนังบางๆ 2 ชั้น แต่เว้นช่องอากาศระหว่างกลาง การยึดระหว่างผนังทั้ง 2 นั้น ถ้าห่างมากความมั่นคงจะลดลง สำหรับผนังหนักๆ อาจทำให้ห่างกัน และไม่ต้องการช่องอากาศมากนัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

การป้องกันเสียงที่มีความถี่ต่ำที่รอยต่อของผนังกับผนัง พื้นเพดานควรจะรองด้วยวัสดุที่ยืดหยุ่นได้ อาจใช้ porous materials เช่น cock หรือ pelp stip แล้วจึงใช้ plaster หรือใยบัว

4. Complex Partition เป็นแบบ stud partition จะมีช่องอากาศระหว่างผนังหรือไม่มีก็ได้ ผิวหน้าใช้วัสดุที่เรียบ เช่น แผ่นไม้อัด หรือระแนงฉาบปูน

เสียงรบกวนที่ส่งผ่านมาตามพื้นและเพดานได้แก่

- คลื่นเสียงต่างๆ ที่มีอากาศเป็นสื่อ ซึ่งไม่ค่อยมีปัญหามากนัก เพราะส่วนมากพื้นจะกั้นเสียงชนิดนี้ได้ดีพอสมควร เนื่องจากในโครงสร้างนี้มักมีช่องอากาศซึ่งกั้นคลื่นเสียงได้ดี
- เสียงที่เกิดจากการสั่นไหวโดยตรง เช่น การสั่นไหวของเครื่องจักร การทำพื้นให้ลอยจากโครงสร้างสำคัญ โดยใช้วัสดุพวกยางหรือแผ่นโฟมเสริมก็สามารถช่วงได้มาก โดยเฉพาะถ้ามีการสั่นสะเทือนและมีความถี่ต่ำ
- เสียงที่ผ่านมาตามโครงบ้างหรือใช้โครงสร้างเป็นสื่อเช่นเสียงของตกเสียงเดิน จะส่งผ่านโครงร้างที่เป็นวัสดุแข็งๆ ได้ดี อาจแก้ไขโดยการรูปผิวหน้าพื้นหรือทำช่องอากาศคั่นระหว่างพื้นกับเพดานของชั้นที่อยู่ใต้ลงไป จะช่วยกั้นการส่งผ่านของเสียงได้ดี

การลดเสียงรบกวน

1. จากระบบปรับอากาศ

- Compressors ไม่จำเป็นต้องวาง Compressorsให้ห่างจากโครงสร้างที่รองรับ เพียงแต่ให้โครงสร้างนั้นมีความยืดหยุ่นได้
- Cooling Tower เป็นหอที่ใช้ระบายความร้อนออกจากน้ำที่ไหลเวียนมาจากการดูดความร้อนให้กับห้องต่างๆ แล้วจะให้เสียงรบกวนส่วนนี้มักอยู่บนดาดฟ้าและมีอากาศเป็นตัวช่วยดูดเสียง ส่วนการป้องกันเสียงที่จะลงไปข้างล่างคือ การใช้แผ่นยางที่เรียกว่า Neofreme ซึ่งเป็นยางสังเคราะห์ มีคุณสมบัติทนความร้อน แสงแดด น้ำมัน และการทำปฏิกิริยา กับอากาศรองไว้ ซึ่งก็จะช่วยลดเสียงที่เกิดจากการสั่นสะเทือนที่ลงไปข้างล่างได้
- Piping การลดเสียงดังที่เกิดจากการสั่นของท่อ โดยการทำตัวยึดจับท่อนั้นให้เป็นยางยืดหยุ่นได้ ที่เป็นข้อต่อหรือจุดเชื่อมก็พยายามให้ยืดหยุ่นได้เช่นกัน
- Condensers ไม่ค่อยเกิดเสียงดังมาก แต่ควรคำนึงถึงตำแหน่งการวาง ไม่ควรให้อยู่ในที่มืดทึบหรือมีอะไรมาเกาะ เพราะจะทำให้ขาดคุณสมบัติในการระบายความร้อน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

- Fans เป็นระบบที่จะเกิดเสียงดังมาก ประกอบด้วยมอเตอร์ที่จะหมุนพัดลมเพื่อส่งลมไปยังหัวจ่ายลมที่อยู่ตามห้องต่างๆ บางระบบจัดให้พัดลมอยู่ในท่อจ่ายลม เช่นเดียวกับเครื่องกรองอากาศ คอยล์เย็น ระบบควบคุมความชื้นสัมพันธ์ก็จะช่วยลดเสียงจากห้องเครื่องและตัวจ่ายลมได้ถึง 10-20 เดซิเบล แต่ถ้าระบบนี้อยู่นอกท่อลมแล้ว ท่อลมก็จะทำหน้าที่เป็นเหมือนม่านกรองเสียงรบกวนจากระบบนี้ไม่ให้เข้ารบกวนห้องต่างๆ ได้มากเช่นกัน

2. ห้องเครื่อง

ศูนย์กลางของระบบเครื่องกลต่างๆ ขณะทำงานจะเกิดเสียงรบกวนบริเวณข้างเคียงโดยรอบ ควรแก้ไขโดยแยกพื้นส่วนนั้นออกจากพื้นที่ข้างเคียง แล้วอุดรอยแยกตรงส่วนที่สัมพันธ์กันโดยรอบด้วยวัสดุที่มีความยืดหยุ่น โครงสร้างผนังต้องสามารถป้องกันการส่งผ่านของเสียงได้โดยอาจทำผนังหนาเป็นพิเศษหรือทำผนัง 2 ชั้น มีช่องอากาศตรงกลางก็ได้ (ในกรณีหลังสามารถใช้กับเพดานได้ด้วย)

3. ประตูและหน้าต่าง

เป็นโครงสร้างทางสถาปัตยกรรมที่มีผลกับการกับการเล็ดลอดของเสียง มีหลักอยู่ว่า หากประตูหรือหน้าต่างมีน้ำหนักมาก เสียงก็จะผ่านน้อยลงเรื่อยๆ และควรปิดรอยต่อที่เกิดขึ้นให้หมด เช่นรอยแยกระหว่างพื้นกับขอบประตู เป็นต้น

ระบบการกระจายเสียง Auditorium เพื่อประโยชน์ดังนี้คือ

1. เพิ่มระดับเสียงใน auditorium ให้ฟังเสียงได้ดีขึ้น
2. เพื่อให้เสียง over flow ถึงหูผู้ฟัง
3. เพิ่มระดับเสียงพูดบนเวที
4. ลดหรือเพิ่มค่า R.T.
5. เพื่อสร้าง sound effect

ระบบเครื่องขยายเสียงที่ใช้ใน Auditorium [1]

การแสดงบางประเภทอาจไม่ใช้เครื่องขยายเสียง แต่ควรมีการติดตั้งเครื่องขยายเสียงสำหรับประยุกต์ใช้กับการแสดงอื่นๆได้ ระบบได้แบ่งตามลักษณะการติดตั้ง

---

(1) ปรีชญา รังสิรักษ์. <u>การควบคุมเสียงในอาคาร</u>. กรุงเทพฯ : คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

1. Central loudspeaker system ติดตั้งตรงกลางเหนือเวทีจุดเดียว ซึ่งเป็นระบบ mono หรืออสจ ติดตั้งบริเวณริมเวทีทั้ง 2 ข้างให้เสียงระบบ stereo หรืออาจติดตั้งทั้ง 3 จุด ระบบการติดต่อริมเวทีทั้ง 2 ข้าง ให้เสียงระบบ stereo หรืออาจติดตั้งทั้ง 3 จุด ระบบการติดตั้งแบบนี้ต้องใช้เครื่องกำลังสูง เพื่อให้เสียงสามารถครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดได้ ให้ความรู้สึกสมจริงสมจัง เพราะเสียงดังมากทางเดียวกับแหล่งกำเนิดเสียงบนเวที

2. Distributed loudspeaker system จะติดตั้งกระจายทั่วโรง โดยลำโพงเล็กติดตั้งทั่วโรง ไม่สมจริงสมจังแต่มีข้อดีคือ ประหยัดกำลังเครื่องขยายเสียง แต่อาจเกิดปัญหาคือ เสียงจากลำโพง 2 จุดเกิดการสอดแทรกกัน ทำให้ฟังไม่รู้เรื่องการเลือกใช้แต่ละระบบจะแตกต่างกัน เช่นใน Theatre อาจใช้ทุกระบบ โดยแยกหน้า ที่กันคือ ระบบ mono ใช้สำหรับการประกาศ ระบบ sterio สำหรับการแสดง ระบบ distributed ส่งกระจายเสียงไปตามส่วนต่างๆใน lobby

2. ห้องสมุดประชาชน

ห้องสมุดประชาชน หมายถึง ห้องสมุดที่จัดให้บริการแก่ประชาชนทุกเพศทุกวัยทุกอาชีพ และทุกระดับการศึกษา จัดตั้งขึ้นโดยหน่วยงานของรัฐให้เป็นส่วนหนึ่งของบริการทางการศึกษา ซึ่งรัฐมีหน้าที่ต้องดำเนินการ ทั้งนี้มิได้จำกัดสิทธิของภาคเอกชน หรือองค์การต่าง ๆ ที่มีศรัทธาจัดขึ้นเพื่อบริการสังคม ห้องสมุดประชาชน มีหน้าที่เก็บรวบรวมวัสดุสารนิเทศต่าง ๆ ได้แก่ หนังสือ วารสาร เอกสาร สิ่งพิมพ์โสตทัศนวัสดุ ฐานข้อมูล ตลอดจนสารนิเทศในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อให้บริการแก่ประชาชนทั่วไปที่อาศัยอยู่ใกล้ห้องสมุดในเขตจังหวัด อำเภอ และท้องถิ่นที่ห้องสมุดประชาชนนั้น ๆ ตั้งอยู่ ห้องสมุดประชาชนจึงเป็นแหล่งความรู้และข่าวสารที่ทันต่อเหตุการณ์ และความเคลื่อนไหวของสังคม ที่ทุกคนมีสิทธิเข้าศึกษาค้นคว้าได้ตลอดเวลา ตลอดจนส่งเสริมและเผยแพร่วัฒนธรรมของชุมชน และประเทศ นอกจากนี้ยังมุ่งส่งเสริมให้ประชาชน มีนิสัยรักการอ่านและการศึกษาค้นคว้า รู้จักใช้เวลาว่าให้เป็นประโยชน์ สร้างนิสัยให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม จึงจำเป็นที่ห้องสมุดประชาชนจักต้องได้รับการสนับสนุนทุกด้านจากรัฐบาลหรือองค์การ เพื่อให้ดำเนินงานและจัดบริการได้โดยมีประสิทธิภาพ

การประชุมสัมมนาการพัฒนารูปแบบการอบรมบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก ณ โรงแรมเอเชียพัทยา จังหวัดชลบุรี เรื่องโฉมใหม่ของห้องสมุดประชาชนไว้ดังนี้ "ห้องสมุดประชาชนโดยทั่วไปหมายถึง สถานที่ให้บริการทางด้านการค้นคว้า ความรู้ข่าวสาร และข้อมูลแก่ประชาชนในท้องถิ่นโดยทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมเอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อทางด้านความรู้และความบันเทิงในทุกด้าน มีบุคลากรที่มีความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์เป็นผู้จัดระบบ และอำนวยความสะดวกในการให้บริการทางด้านความรู้แก่ประชาชน" และได้ให้แนวคิด นิยาม และรูปแบบห้องประชาชนโฉมใหม่ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ห้องสมุดตามโฉมหน้าใหม่ จะมิใช่เป็นแต่เพียงสถานที่เก็บรวบรวมเอกสารสิ่งพิมพ์หรือวัสดุต่าง ๆ เพื่อการศึกษาหาความรู้แต่เพียงอย่างเดียว หากจะมีลักษณะที่เด่นชัด 2 ประการ คือ

1) ลักษณะทางกายภาพของห้องสมุด มิใช่เป็นแต่เพียงตัวอาคารที่สร้างไว้ แต่ห้องสมุดประชาชนในมิติใหม่จะเป็นแหล่งความรู้ทั้งปวงที่มีอยู่ในชุมชน ซึ่งอาจจะเป็นอาคารที่รัฐก่อสร้างหรือเป็นแหล่งความรู้ที่มีอยู่ในชุมชนตามธรรมชาติ

2) องค์ความรู้ องค์ความรู้ทั้งหลายที่มีอยู่ในห้องสมุด จะมิใช่จำกัดอยู่แต่เพียงความรู้ที่ปรากฏในเอกสาร และสื่อต่าง ๆ หากแต่ยังครอบคลุมถึงองค์ความรู้ที่มีอยู่ในตัวบุคคล มีอยู่ในท้องถิ่น เช่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน

3) ห้องสมุดประชาชนตามโฉมหน้าใหม่จะมิใช่องค์กรของรัฐที่ทำหน้าที่ของตนเองแยกออกเป็นอิสระจากองค์กรรัฐ หรือองค์กรอื่น ๆ ในชุมชน แต่ทว่าจะต้องบูรณาการกิจกรรม และบริการของห้องสมุดให้สอดคล้องกับภารกิจการศึกษาตลอดชีวิต โดยห้องสมุดจะต้องทำหน้าที่เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชนด้วย

4) ห้องสมุดประชาชนในอนาคตจะต้องไม่ใช่สถานที่แปลกหน้าที่เป็นส่วนเกินของชีวิตแต่จะเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประชาชน เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตประจำวัน ทั้งในเรื่องการพัฒนาคุณภาพและการประกอบอาชีพเพื่อการดำรงชีวิตด้วย

5) ในด้านกิจกรรมและบริการของห้องสมุดประชาชนตามโฉมหน้าใหม่นั้น จะประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ที่สำคัญดังนี้

5.1 บริการและกิจกรรมเพื่อการส่งเสริมการอ่านและการศึกษาค้นคว้าสำหรับบุคคลทั่วไป ซึ่งถือว่าเป็นบริการและกิจกรรมพื้นฐานของห้องสมุด ประกอบด้วยบริการสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อโสตทัศนศึกษา บริการตอบคำถาม บริการให้ยืมหนังสือ เป็นต้น

5.2 บริการและกิจกรรมเพื่อการส่งเสริมการอ่านและการศึกษาค้นคว้าสำหรับเด็ก ซึ่งจะเป็นจุดเน้นที่สำคัญอีกประการหนึ่งของห้องสมุด โดยการเพิ่มกิจกรรมและการบริการที่ดึงดูดความสนใจของเด็กให้สนใจการอ่านและการศึกษาค้นคว้า เช่น มีการจัดมุมเด็ก การบริการหนังสือสำหรับเด็ก การจัดกิจกรรมเนื่องในโอกาสพิเศษสำหรับเด็ก การจัดศูนย์เด็กเล็กเพื่อเป็นสถานที่ที่มีของเด็กเล่นที่พัฒนาความคิดสร้างสรรค์เหล่านี้เป็นต้น

บริการห้องสมุดเคลื่อนที่ ห้องสมุดประชาชนจะทำหน้าที่ในการให้บริการความรู้สำหรับประชาชนทั่วไปที่ไม่มีโอกาสเข้ามาใช้ในห้องสมุด เพื่อให้ประชาชนเหล่านั้นได้มีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งความรู้และวิทยาการที่ทันสมัย โดยมีรูปแบบของการจัดบริการห้องสมุดเคลื่อนที่ในลักษณะต่าง ๆ เช่น หีบหนังสือเคลื่อนที่ รถเคลื่อนที่ ฯลฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

5.4 บริการและกิจกรรมในลักษณะของศูนย์ประชาชน โดยห้องสมุดจะทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของชุมชนที่ประชาชนมาร่วมชุมนุมกันเพื่อการจัดกิจกรรมของชุมชนหรือการจัดกิจกรรมร่วมกันของบุคคลบางกลุ่ม บางคณะ เช่น เป็นสถานที่สำหรับการประชุม เป็นสถานที่สำหรับการพบปะสังสรรค์ เป็นสถานที่สำหรับการจัดงานเลี้ยง เป็นสถานที่สำหรับการจัดงานประเพณีต่าง ๆ หรือเป็นสถานที่สำหรับการจัดงานฉลอง การแสดงศิลปวัฒนธรรมตลอดจนกิจกรรมเพื่อการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสมาชิกในชุมชน

5.5 การจัดกิจกรรมเพื่อนุรักษ์และการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นและชุมชน ห้องสมุดประชาชนจะเป็นสถานที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งที่ช่วยธำรงและอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของทิ้งถิ่น และประเทศชาติโดยมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะช่วยในการปลูกฝังค่านิยมเหล่านี้ให้กับเด็กและเยาวชนพร้อมกับการส่งเสริมกิจกรรมเหล่านี้ให้งอกงามต่อไป เช่น การจัดห้องแสดงตัวอย่างของวัฒนธรรมพื้นบ้านการจัดกิจกรรมพิเศษร่วมกับชุมชน การจัดและรวบรวมสื่อทุกประเภททางด้านศิลปวัฒนธรรมในทิ้งถิ่น เป็นต้น

5.6 การจัดสวนสาธารณะ ส่วนรุกขชาติ เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจและการศึกษาค้นคว้าเรื่องธรรมชาติสำหรับประชาชน โดยห้องสมุดที่มีสถานที่เพียงพอจะมิใช่แต่เพียงอาคารเก็บหนังสือ แต่บริเวณรอบ ๆ ห้องสมุดยังทำหน้าที่เป็นแหล่งการศึกษาและนันทนาการ ซึ่งจะทำให้ประชาชนมีความรู้สึกอยากเข้ามาห้องสมุดเพราะมีบรรยากาศสบาย ร่มรื่นและสะอาด

5.7 การจัดกิจกรรมเพื่อการส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชน ในอนาคตห้องสมุดจะเป็นส่วนหนึ่งของระบบเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชนที่มีการเชื่อมโยงระบบการบริการข่าวสารข้อมูลของแหล่งความรู้อื่น ๆ ที่มีอยู่ในชุมชน ซึ่งจะมีกิจกรรมและบริการที่เกื้อหนุนและสนับสนุนซึ่งกันและกัน อันจะทำให้ประชาชนได้มีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งบริการข่าวสารข้อมูลอย่างทั่วถึงและกว้างขวาง หน้าที่สำคัญของห้องสมุดในระบบเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชนคือ การสนับสนุนและการแลกเปลี่ยนสื่อ การเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาบุคลากร และการเป็นผู้นำในการนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการบริการข่าวสารข้อมูล

5.8 การให้บริการด้านข่าวสารข้อมูลโดยใช้เครื่องมือการสื่อสารใหม่ในอนาคต ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีจะมีอิทธิพลต่อการให้บริการข่าวสารข้อมูลเป็นอย่างยิ่ง ระบบสารสนเทศจะมีการพัฒนาการอย่างรวดเร็ว ดังนั้นห้องสมุดประชาชนในอนาคตจะต้องมีการเตรียมการและแสวงหาเครื่องมืออุปกรณ์ทันสมัย เพื่อการทำหน้าที่ศูนย์บริการข่าวสารข้อมูลที่ทันต่อเหตุการณ์ ด้วยเหตุนี้เครื่องมือและอุปกรณ์ประเภทต่อไปนี้ จะเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับห้องสมุดในทศวรรษหน้า ได้แก่ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อคำนึงในการออกแบบห้องสมุด [1]

- ตำแหน่งที่ตั้ง ไม่ให้มีเสียงรบกวนจากภายนอกได้
- มีการควบคุมดูแลโดยเจ้าหน้าที่หรือบรรณารักษ์ของห้องสมุด
- การให้แสงอย่างสม่ำเสมอ
- สามารถขยายได้เมื่อหนังสือเพิ่มขึ้น
- มีการควบคุมอุณหภูมิ ความชื้น เพื่อรักษาสภาพหนังสือ โดยระบบปรับอากาศภายในอย่างสม่ำเสมอ และยังให้ความสบายแก่ผู้ใช้ห้องสมุดอีกด้วย
- การให้แสงธรรมชาติ เพื่อช่วยประหยัดพลังงานไฟฟ้า

องค์ประกอบย่อยในห้องสมุด

ชั้นวางหนังสือ การจัดชั้นชิดผนัง เพื่อประหยัดที่ การวางเรียงบริเวณกลางห้องช่วยให้การบริการที่รอบนอกมีความเป็นสัดส่วนมากขึ้น ระยะห่างระหว่างชั้นวาง อย่างต่ำ 0.80ม. รถเข็นหนังสือสามารถผ่านได้ ระยะห่างมากที่สุด 1.20 ม. สามารถหยิบหนังสือได้โดยสะดวก

ชั้นวางเอกสาร ควรตั้งอยู่ใกล้ทางเข้า เพื่อให้เข้าถึงได้ง่าย และสะดวกต่อการควบคุมเนื่องจากเอกสารเป็นสิ่งพิมพ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จึงต้องให้ผู้ใช้ห้องสมุดได้รับข่าวสารทันต่อเหตุการณ์

โต๊ะรับจ่ายหนังสือ สำหรับผู้มาติดต่อขอยืมหนังสือ มักจะอยู่ใกล้ทางเข้าออก สำหรับห้องสมุดขนาดเล็กจำต้องรวมกับส่วนควบคุมทางเข้าออกของห้องสมุด เพื่อประหยัดเจ้าหน้าที่และสะดวกต่อผู้ใช้ห้องสมุดในการยืมและส่งหนังสือคืน

ตู้บัตรรายการ อยู่ในบริเวณที่มองเห็นได้ง่ายจากทางเข้า สำหรับห้องสมุดขนาดเล็ก ตู้บัตรรายการมีจุดเดียวควรอยู่ระหว่างหนังสือทั่วไปกับหนังสืออ้างอิง ใกล้กับบริเวณรับจ่ายหนังสือเพื่อให้ผู้มาค้นคว้าใช้ได้สะดวก

หนังสืออ้างอิง สำหรับห้องสมุดเล็กๆ ไม่จำเป็นต้องมีห้องเฉพาะ ใช้เป็นชั้นวางและบริเวณอ่านที่แยกจากส่วนอื่น ควรอยู่ใกล้บรรณารักษ์ เพื่อให้คำอธิบายแนะนำและควบคุมไปด้วย

---

(1) สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย. **มาตรฐานห้องสมุดในประเทศไทย**. พิมพ์ครั้งที่2, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ สหธรรมมิก จำกัด, 2537.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

โต๊ะอ่านหนังสือ แทรกอยู่ตามบริเวณชั้นหนังสือ มีความเป็นสัดส่วนเพื่อสมาธิในการอ่าน และสามารถมองเห็นได้จากจุดควบคุมระยะห่างระหว่างโต๊ะประมาณ 1.50 – 1.80 ม.

เครื่องถ่ายเอกสาร ควรอยู่ในบริเวณหนังสืออ้างอิง เพื่อสะดวกในการบริการ

เครื่องครุภัณฑ์ห้องสมุด

- ชั้นหนังสือ 1 ชั้น ชนิดไม้ สูง 1.55 เมตร
  2 ชั้น โลหะ สูง 2.10 – 2.75 เมตร
- ความลึก 0.20 – 0.25 วางได้ 1 แถว
  หรือ 0.40 – 0.60 วางได้ 2 แถว
- ชั้นวางต่อเนื่องแต่ละห้องกว้างไม่เกิน 1 เมตร
- โต๊ะอ่านหนังสือ

ขนาดความสูงทั่วไป	0.75	เมตร
กว้าง	0.90	เมตร
ยาว	1.50	เมตร
โต๊ะสี่เหลี่ยมจัตุรัส	1.50 × 1.50	เมตร
โต๊ะกลม	36 “ ,42”,48”	เมตร

- โต๊ะสำหรับวางพจนานุกรม หรือหนังสือขนาดใหญ่ ตอนบนจะเอนลาด ตอนล่างมีชั้นสำหรับวางหนังสือเล่มใหญ่ๆ

ความสูง	1.08 – 1.10	เมตร
กว้าง	0.60	เมตร
ลึก	0.30	เมตร

- รถเข็นหนังสือ ขนาดมาตรฐาน

กว้าง	0.37 – 0.40	เมตร
ยาว	0.75	เมตร
สูง	0.90	เมตร

- ตู้บัตรรายการ เป็นตู้ที่ประกอบด้วยลิ้นชักขนาดมาตรฐานสำหรับใส่บัตรรายการหนังสือขนาด 3 “× 5” โดยทั่วไป 1 ตู้ ประกอบด้วยลิ้นชัก 5 แถว กว้าง 33” × 39” ความสูงแล้วแต่จำนวนชั้นที่เพิ่มขึ้น ลิ้นชักมาตรฐานยาว 14” จุบัตรได้ 1,000 – 1,200 ใบ ซึ่งหนังสือ 1 เล่มต้องการบัตรรายการอย่างน้อย 5 ใบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

การป้องกันเสียงในห้องสมุด

การป้องกันเสียงภายในห้องสมุดเอง ขึ้นกับการเลือกใช้วัสดุที่ช่วยลดเสียงสะท้อน เช่นเสียงสะท้อนจากพื้นห้องจะถูกดูดขึ้นไว้ 3% อีก 97% จะสะท้อนออกมา จึงต้องเลือกพิจารณาเลือกวัสดุพื้นที่จะเพิ่มความสามารถในการดูดกลืนเสียงไว้ เพื่อให้เสียงสะท้อนลดลง

วัสดุที่ใช้ดูดเสียง มีอยู่หลายชนิด เช่น กระเบื้องยาง กระดาษอัด ผ้าม่านหนาๆ เป็นต้นส่วนการป้องกันเสียงจากภายนอก ขึ้นอยู่กับตำแหน่งที่เหมาะสมของห้องสมุดเอง ส่วนการใช้ระบบปรับอากาศจะเป็นการช่วยกันเสียงภายนอกที่สมบูรณ์เนื่องจากเป็นห้องปิด ข้อควรระวังคือเสียงดันที่เกิดจากเครื่องปรับอากาศเอง

การให้แสงสว่างภายในห้องสมุด

เป็นปัญหาที่สำคัญในการออกแบบ รายละเอียดที่ต้องคำนึงคือ ความเข้มของแสง การสะท้อนของแสง การตัดแสง การเกิดเงาเนื่องจากแสงสะท้อนการใช้แสงสว่างโดยธรรมชาติ ควรหลีกเลี่ยงแสงโดยตรงจากดวงอาทิตย์ และแสงที่แรงกล้าจากท้องฟ้า เนื่องจากมีความสว่างจ้าทำให้สายตาอ่อนล้า เพราะกล้ามเนื้อตาต้องหรี่ม่านตามากเมื่อใช้เวลายาวนาน

เงาและแสงสะท้อนจะรบกวนประสาทตามาก การหลีกเลี่ยงทำได้โดยการเลือกใช้วัสดุที่ทำให้ฝ้าเพดานและฝาผนังที่มีความสว่าง แต่ความเข้มของแสงที่เพดานและผนังจะต้องน้อยกว่าบริเวณที่อ่านหนังสือ เนื่องจากหากเกิดการตัดกันของแสง จะเป็นผลร้าย เพราะจะทำให้เกิดการเพ่งมองและเกิดความล้าในการใช้สายตาม

การปรับอากาศในห้องสมุด

การระบายอากาศภายในห้องสมุดให้เกิดความสบาย และอากาศที่เหมาะสม เป็นสิ่งที่ละเลยไม่ได้ หากอากาศภายในห้องมีความอบอ้าวหรือหนาวเกิดไปจะเป็นสิ่งรบกวนสมาธิในการอ่านอย่างมาก และยังสร้างความรำคาญขึ้นด้วย หากห้องสมุดมีอากาศสบายพอเหมาะแล้วผู้ใช้จะสามารถใช้เวลาในห้องสมุดได้ยาวนานดยไม่เบื่อหน่าย

การปรับอุณหภูมิและความชื้นให้เหมาะสมคงที่ยังเป็นการรักษาสภาพหนังสือที่เก็บไว้ในห้องสมุดอีกด้วย ดังนั้นหากไม่สามารถควบคุมอุณหภูมิและความชื้นในห้องสมุดโดยวิธีธรรมชาติแล้วจึงจำเป็นต้องใช้เครื่องปรับอากาศเข้าช่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

วัตถุประสงค์ของห้องสมุดเฉพาะ มี 3 ประการคือ

1. เพื่อบริการด้านความรู้ ส่วนใหญ่จะให้บริการน้อย เป็นข้อมูลเฉพาะเรื่อง ซึ่งแหล่งค้นคว้าได้จากบทความในวารสาร งานวิจัย สิ่งพิมพ์ และเอกสารอื่น

2. เพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้บริการมากที่สุด ตรงตามวัตถุประสงค์ และประหยัดเวลามากที่สุด ให้บริการด้านข้อมูลและเอกสารที่ทันต่อเหตุการณ์

3. เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยราชการ หรือสถาบัน องค์การต่างๆ ได้ศึกษาหาความรู้ในด้านวิชาที่เกี่ยวกับเรื่องนั้นเพิ่มเติมเสมอ ซึ่งจะทำให้การทำงานของเจ้าหน้าที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1. **ส่วนโสตทัศนศึกษา**

จัดขึ้นเพื่อการใช้บริการทางโสตทัศนูปการแก่ผู้สนใจ ซึ่งการจัดเก็บรักษาจะต้องมีความระมัดระวังเป็นพิเศษ

การเก็บรักษาแผ่นเสียง แผ่นเสียงควรจะเก็บในที่ที่ห่างจากแหล่งที่อาจทำให้เกิดไฟได้และต้องไม่ได้รับแสงอาทิตย์โดยตรงเป็นเวลานานๆ เพราะจะทำให้เกิดการยืดหดตัวบิดเบี้ยวไปได้เมื่ออุณหภูมิเกิน 120 องศาฟาเรนไฮต์

การรักษาเทป เทปบันทึกแล้วที่มีจำนวนมาก การจัดเก็บรักษาก็เป็นทำนองเดียวกับการเก็บหนังสือ ซึ่งเทปบางม้วนนานๆ จะหยิบมาเปิดฟังสักครั้งหนึ่ง การเก็บเทปไว้นานๆ ถ้าไม่ระมัดระวังให้ดี กาลเวลาอุณหภูมิ และความชื้น ก็จะเป็นตัวทำลาย ทำให้เทปไว้นานๆ ถ้าไม่ระมัดระวังให้ดี กาลเวลาอุณหภูมิและความชื้น ก็จะเป็นตัวทำลาย ทำให้เทปบันทึกเสียหายได้

สำหรับที่เก็บแผ่นเสียงทำเป็นชั้นมีช่องสูงประมาณ 14" ลึก 12.5" กว้างช่องละ 6" วิธีการเก็บแผ่นเสียงขนาดลองเพลย์ ต้องเก็บในซองกระดาษแข็งก่อน แล้วจึงนำมาเก็บทางตั้งตามช่องอีกทีหนึ่ง ส่วนการเก็บเทป เก็บบนชั้นซึ่งทำเป็นช่องสูง 8" ลึก 7.5" กว้างตามความเหมาะสม

การแบ่งส่วนโสตทัศนศึกษา

1. LISTENING AREA เป็นบริเวณที่มีการส่งรายการมาจากสถานีควบคุม ผู้ส่งจะต้องให้หูฟังเสียงกับ OUT LET ลักษณะการฟังเป็นแบบบันเทิง พักผ่อนหย่อนใจ

2. SLIDE FILM STRIP AREA เป็นบริเวณสำหรับการดูสไลด์ และฟิล์มสตริปต่างๆ ซึ่งจะต้องมีอุปกรณ์จัดไว้ให้โดยเฉพาะ

3. RECORDING ROOM เป็นห้องบันทึกเสียงสำหรับผู้ที่ต้องการใช้บริการทางด้านนี้และใช้บันทึกเสียงในการที่มีการแสดงเพื่อการศึกษา จึงควรมีการป้องกันและเก็บเสียงที่ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

4. CONTROL STATION เป็นที่ควบคุมการจ่ายแผ่นเสียงจาก CLOSE STACK และควบคุมการส่งรายการไปยัง LISTENING OUT LET ต่างๆ

การให้บริการฟังเทป แผ่นเสียง เลือกใช้ระบบที่ประกอบด้วย

1. CONTROL STATION ทำหน้าที่ควบคุมการส่งรายการ ไม่มีการนำแผ่นเสียงหรือเทปออกจาก CONTROL AREA

2. LISTENING STATION ประกอบด้วยหูฟังอย่างเดียว

ข้อดี

1. การใช้สถานที่ควบคุมโดยพนักงาน ทำให้สามารถจ่ายเพลงหนึ่งๆ ไปยังผู้ฟังได้ครั้งละหลายๆชุด ทำให้ใช้ประโยชน์ได้มากกว่า

2. แผ่นเสียง เทป ไม่เสียหายง่าย เพราะเจ้าหน้าที่เป็นผู้ควบคุมดูแล

ข้อดี

1. ค่าใช้จ่ายในการติดตั้งอุปกรณ์สูงกว่าเล็กน้อย

2. การใช้หูฟังไม่สะดวก

3. ผู้ฟังต้องฟังไปเรื่อยๆ เพราะการควบคุมโดยเจ้าหน้าที่ ไม่เหมาะกับผู้ที่สนใจศึกษาดนตรีอย่างจริงจัง

เหตุผลในการเลือกใช้ระบบนี้ เนื่องจากสามารถให้ผู้ใช้เปิดดูรายชื่อ และเลขหมู่บัตรรายการแล้วจึงนำมาให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการให้บริการ เป็นการควบคุมไม่ให้เทป แผ่นเสียง เสียหายได้ง่าย รวมทั้งเป็นการประหยัด เพราะเมื่อใช้หูฟัง จึงไม่จำเป็นต้องทำเป็นห้องแยกฟัง ซึ่งสิ้นเปลืองในการทำ ACCOUSTICAL UNIT มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE - NONTHABURI

มาตรฐานของห้องสมุดประชาชน [1]

1. บริการและความร่วมมือระหว่างห้องสมุด

ห้องสมุดประชาชนควรให้บริการแก่ประชาชนในชุมชนที่รับผิดชอบอย่างกว้างขวาง โดยเท่าเทียมกัน

1.1 ห้องสมุดประชาชนควรกำหนดวัน – เวลา เปิดทำการที่แน่นอน โดยมีวันทำการอย่างน้อย สัปดาห์ละ 5 วัน และมีเวลาปฏิบัติการอย่างน้อย สัปดาห์ละ 40 ชั่วโมง ทั้งนี้ควรเปิดทำการในวันเสาร์และวันอาทิตย์ด้วย

1.2 ห้องสมุดประชาชนควรจัดบริการและกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้ใช้ห้องสมุดและชุมชน โดยคำนึงถึงผู้มาใช้และผู้ไม่มาใช้ห้องสมุด ได้แก่ กลุ่มผู้ใหญ่ เด็ก และวัยรุ่น ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ต้องขัง และผู้ประกอบการต่าง ๆ ตลอดจนผู้อยู่ในสถานสงเคราะห์และพักฟื้น

1.3 ห้องสมุดประชาชน ควรจัดบริการและกิจกรรมดังนี้

- บริการยืม - คืน
- บริการแนะนำการใช้วัสดุสารนิเทศ
- บริการตอบคำถาม ช่วยการค้นคว้า และบริการสารนิเทศ
- บริการแนะแนวการอ่าน

1.4 บริการชุมชน ได้แก่ การจัดห้องสมุดสาขา ห้องสมุดเคลื่อนที่ ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน บริการสารนิเทศทางไปรษณีย์ และโทรศัพท์

1.5 ห้องสมุดประชาชน ควรดำเนินการให้เกิดความร่วมมือระหว่างห้องสมุดทุกประเภทในการแลกเปลี่ยนวัสดุสารนิเทศ แลกเปลี่ยนความรู้ และการปรับปรุงพัฒนาห้องสมุด

2. วัสดุสารนิเทศ

ห้องสมุดประชาชน ควรมีวัสดุสารนิเทศทุกประเภท ได้แก่ วัสดุตีพิมพ์ เช่น หนังสือ วารสาร หนังสือจุลสาร เอกสาร และวัสดุไม่ตีพิมพ์ เช่น รูปภาพ แถบบันทึกเสียง วิดิทัศน์ ภาพยนตร์ สไลด์ ฯลฯ ตลอดจนวัสดุสารนิเทศในรูปแบบอื่น ๆ รวมทั้งวัสดุสารนิเทศที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมของท้องถิ่น

---

(1) สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย. **มาตรฐานห้องสมุดในประเทศไทย**. พิมพ์ครั้งที่2, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ สหธรรมนิก จำกัด, 2537

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

3. บุคลากร

ห้องสมุดประชาชน ควรมีบุคคลากร เพียงพอที่จะให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยประกอบด้วยหัวหน้าห้องสมุด บรรณารักษ์ เจ้าหน้าที่ ธุรการ เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด นักการภารโรง และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ

3.1 หัวหน้าห้องสมุดระดับกองหรือฝ่ายขึ้นไป มีวุฒิอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

3.1.1 ปริญญาโทสาขาบรรณารักษศาสตร์ หรือสารนิเทศศาสตร์ และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานห้องสมุดมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี

3.1.2 ปริญญาตรีสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ หรือสารนิเทศศาสตร์ และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานห้องสมุดมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี

3.1.3 ปริญญาตรีสาขาวิชาอื่น และได้รับการอบรมทางบรรณารักษศาสตร์ หรือสารนิเทศศาสตร์ และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานห้องสมุดมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี

3.2 หัวหน้าห้องสมุดระดับแผนกควรมีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ หรือสารนิเทศศาสตร์ และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานห้องสมุดมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี

3.3 หัวหน้าบรรณารักษ์ มีวุฒิอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

3.3.1 ปริญญาโทสาขาบรรณารักษศาสตร์ หรือสารนิเทศศาสตร์

3.3.2 ปริญญาตรีสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ หรือสารนิเทศศาสตร์ และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานห้องสมุด มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี

3.4 การคัดเลือก บรรจุ แต่งตั้งบรรณารักษ์ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด นักวิชาการโสตทัศนศึกษา เจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา ช่างศิลป์ เจ้าหน้าที่ธุรการ เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด นักการภารโรง และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ให้เป็นไปตามมาตรฐานการกำหนดตำแหน่งและความต้องการของหน่วยงานเจ้าสังกัด

3.5 บุคลากรห้องสมุดควรได้รับการส่งเสริม ให้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาชีพ โดยให้เข้าร่วมประชุมสัมมนาทางวิชาการ ฝึกอบรม ดูงาน ศึกษาต่อ และแลกเปลี่ยนความรู้กับบุคลากร หรือห้องสมุดอื่น

4. การดำเนินงานด้านเทคนิค

ห้องสมุดประชาชน ควรใช้บุคคลากรที่มีความรู้ความสามารถดำเนินงานด้านเทคนิคของห้องสมุดให้ถูกต้องตามหลักวิชา และสอดคล้องกับมาตรฐานสากล ดังนี้

4.1 การกำหนดนโยบายจัดหา และการคัดเลือกวัสดุสารนิเทศ โดยคำนึงถึง ความสนใจ ความต้องการของประชาชน และสังคม ให้สอดคล้องกับแนวทางในการพัฒนาประเทศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

4.2 จัดหาวัสดุสารนิเทศที่มีคุณภาพ เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น และความจำเป็น

4.3 จัดหมวดหมู่วัสดุสารนิเทศ และทำบัตรรายการระบบสากล มีการทำบรรณานุกรม และดัชนี เพื่อความสะดวกในการให้บริการ

4.4 จัดหาอุปกรณ์สำหรับดำเนินงานด้านเทคนิคอย่างเหมาะสมและเพียงพอ

4.5 จัดเก็บวัสดุสารนิเทศไว้ในสถานที่ที่เหมาะสมปลอดภัย ดูแล สำรวจ และบำรุงรักษาวัสดุสารนิเทศให้อยู่ในสภาพที่ดีตลอดเวลา

5. อาคารห้องสมุดและครุภัณฑ์

5.1 อาคารสถานที่

5.1.1 สถานที่ตั้ง ต้องอยู่ใกล้แหล่งชุมชน และการคมนาคมสะดวก

5.1.2 อาคารห้องสมุดและที่ตั้ง หัวหน้าห้องสมุดควรประสานงานกับสถาปนิกในการออกแบบอย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอย บริการ และกิจกรรมของห้องสมุด และสามารถรองรับการเจริญเติบโตของห้องสมุดได้ภายในระยะเวลา 20 ปี

5.1.3 ห้องสมุดควรมีแสงสว่างอย่างเพียงพอ มีการระบายอากาศ มีระบบควบคุมความชื้นและระบบป้องกันสาธารณภัยอย่างเหมาะสมได้มาตรฐาน

5.2 ครุภัณฑ์ของห้องสมุดควรเป็นครุภัณฑ์ที่ได้มาตรฐาน คงทน สะดวกต่อการเคลื่อนย้ายและรักษาความสะอาด มีขนาดและสัดส่วนเหมาะสมกับผู้ใช้ และบุคคลากรของห้องสมุด

6. จำนวนวัสดุสารนิเทศ

ห้องสมุดประชาชนควรจะมีวัสดุสารนิเทศเป็นสัดส่วนกับจำนวนประชากรดังนี้

6.1 วัสดุตีพิมพ์

6.2 หนังสือ

ห้องสมุดประชาชนขนาดเล็ก สำหรับชุมชนที่มีประชากร 5,000 คนขึ้นไป ให้มีหนังสือจำนวน 8 เล่มต่อคน และให้เพิ่มขึ้น 300 เล่มต่อปี ทั้งให้เป็นหนังสือวิชาการและสารคดี ร้อยละ 50 หนังสือสำหรับเด็กร้อยละ 30 หนังสืออ้างอิงร้อยละ 10 และหนังสือบันเทิงคดี ร้อยละ 10

6.3 วารสาร

ห้องสมุดประชาชนขนาดเล็ก ให้มีวารสาร 5 ชื่อ โดยเป็นหนังสือพิมพ์ภาษาต่างประเทศ 1 ชื่อ ทั้งนี้ควรจัดหาหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นไว้ให้บริการด้วย วัสดุไม่ตีพิมพ์ ห้องสมุดประชาชน ควรมีวัสดุไม่ตีพิมพ์จำนวนดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

ตารางที่ 4.1 มาตรฐานวัสดุไม่ตีพิมพ์ในห้องสมุดประชาชนขนาดเล็ก

ลำดับที่	รายการวัสดุ	หน่วย	จำนวน
1	รูปภาพ	แผ่น	300
2	สไลด์	เรื่อง	20
3	แถบบันทึกเสียง	ตลับ	1,000
4	วิดิทัศน์	ตลับ	100
5	แผนที่	แผ่น	5

7. จำนวนบุคคลากร

ห้องสมุดประชาชน ควรมีจำนวนบุคคลากรปฏิบัติงาน 1 คนต่อประชากร 2,000 คน

ตารางที่ 4.2 มาตรฐานจำนวนบุคคลากรในห้องสมุดประชาชนขนาดเล็ก

ตำแหน่ง	จำนวน
หัวหน้าบรรณารักษ์	1
บรรณารักษ์	1
นักวิชาการโสตทัศนศึกษา	-
เจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา	1
เจ้าหน้าที่ห้องสมุด	1
ช่างศิลป์	1
เจ้าหน้าที่ธุรการ	1
เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด	1
นักการภารโรง	1
รวม	8

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8. ครุภัณฑ์

ห้องสมุดประชาชน ควรมีอาคารสถานที่และครุภัณฑ์ สำหรับเก็บวัสดุสารนิเทศ จัดกิจกรรมและบริการที่นั่งสำหรับผู้อ่าน ผู้ปฏิบัติงาน ตลอดจนห้องเก็บของ ห้องน้ำ และอื่น ๆ อย่างเพียงพอ

8.1 ขนาดของห้องสมุด

ห้องสมุดประชาชนขนาดเล็กสำหรับชุมชนที่มีประชากรตั้งแต่ 5,000 คนขึ้นไป ให้มีเนื้อที่ใช้สอยภายในอาคาร 500 ตารางเมตร และมีที่นั่งอ่าน 150 ที่นั่ง

ครุภัณฑ์ห้องสมุด ห้องสมุดประชาชน ควรมีครุภัณฑ์ห้องสมุดอย่างเพียงพอ โดยคำนึงถึงเนื้อที่ของห้องสมุดที่จะรองรับครุภัณฑ์ดังกล่าวด้วย

ตารางที่ 4.3 มาตรฐานขนาดของห้องสมุดห้องสมุดประชาชนขนาดเล็ก

ลำดับที่	รายการครุภัณฑ์	หน่วย	จำนวน
1	ชั้น		
	1.1 ชั้นวางวารสารและนิตยสารขนาดสูง	ชั้น	2
	1.2 ที่วางหนังสือพิมพ์ วางได้ประมาณ 10-20 ฉบับ พร้อมแค่หนีบ	ที่	1
	1.3 ชั้นวางสารสารฉบับเย็บเล่ม	ชั้น	2
	1.4 ชั้นวางหนังสือสำหรับเด็ก	ชั้น	4
	1.5 ชั้นวางหนังสือ 2 หน้า ขนาดสูง	ชั้น	10
	1.6 ชั้นวางหนังสือขนาดเตี้ย	ชั้น	5
	1.7 ชั้นเก็บโสตทัศนวัสดุ	ชั้น	1
	1.8 แท่นวางพจนานุกรม	แท่น	1
2	ตู้		
	2.1 ตู้เก็บเอกสารขนาด 2 บาน	ตู้	2
	2.2 ตู้เก็บเอกสารชนิด 4 ลิ้นชัก	ตู้	2
	2.3 ตู้เก็บเอกสารและกฤตภาค	ตู้	1
	2.4 ตู้บัตรรายการชนิด 60 ลิ้นชัก	ตู้	1
	2.5 ตู้เก็บแผนที่ แผนภูมิและรูปภาพ	ตู้	1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลำดับที่	รายการครุภัณฑ์	หน่วย	จำนวน
	2.6 ตู้เก็บเครื่องโสตทัศนูปกรณ์	ตู้	1
	2.7 ตู้นิทรรศการ	ตู้	1
3	โต๊ะเก้าอี้		
	3.1 โต๊ะอ่านหนังสือพร้อมเก้าอี้	ที่นั่ง	150
	3.2 โต๊ะอ่านเฉพาะบุคคลพร้อมเก้าอี้	ชุด	8
	3.3 โต๊ะอ่านหนังสือสำหรับเด็กพร้อมเก้าอี้	ชุด	3
	3.4 เคาน์เตอร์ / โต๊ะยืม - คืนหนังสือ	ตัว	1
	3.5 ที่รับฝากสิ่งของ	ชุด	1
	3.6 ชุดรับแขก	ชุด	1
	3.7 โต๊ะซ่อมหนังสือ	ตัว	1
4	โสตทัศนูปกรณ์	เครื่อง	1
	4.1 เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ	เครื่อง	1
	4.2 เครื่องฉายสไลด์	จอ	1
	4.3 จอสำหรับฉาย	เครื่อง	1
	4.4 เครื่องรับโทรทัศน์	เครื่อง	1
	4.5 เครื่องเล่นวิดีทัศน์	เครื่อง	6
	4.6 เครื่องรับวิทยุและบันทึกเสียง	เครื่อง	1
	4.7 หูฟังชนิดครอบศีรษะ	เครื่อง	1
	4.8 เครื่องขยายเสียงพร้อมลำโพง		
	ครุภัณฑ์สำนักงาน	เครื่อง	2
5	5.1 เครื่องพิมพ์ดีดภาษาไทยและภาษา		
	อังกฤษ	เครื่อง	1
	พร้อมโต๊ะและเก้าอี้	เครื่อง	1
	5.2 เครื่องอัดสำเนา	เครื่อง	1
	5.3 เครื่องถ่ายเอกสาร	เครื่อง	10
	5.4 เครื่องปรับอากาศสำหรับห้องโสตทัศน	เครื่อง	1
	ศึกษา		
	5.5 พัดลม	เครื่อง	1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

ลำดับที่	รายการครุภัณฑ์	หน่วย	จำนวน
	5.6 เครื่องทำน้ำเย็น	เครื่อง	1
6	อุปกรณ์ซ่อมและเย็บเล่ม	เครื่อง	1
	6.1 เครื่องอัดหนังสือ		
	6.2 เครื่องตัดกระดาษ	ป้าย	2
	6.3 สว่านไฟฟ้า	คัน	2
7	ครุภัณฑ์อื่น ๆ	ตัว	1
	7.1 ป้ายนิเทศ	ที่	1
	7.2 รถเข็นหนังสือ		
	7.3 ที่ปืนหยิบหนังสือ		
	7.4 ชั้นวางสิ่งของก่อนเข้าห้องสมุด		

การศึกษาสื่อภายในห้องสมุด

วัสดุการอ่าน

วัสดุการอ่านมีมากมายหลายประเภท ผู้อ่านสามารถหาอ่านได้จากแหล่งการอ่านประเภทต่าง ๆ ได้แก่ ร้านจำหน่ายหนังสือ ร้านเช่าหนังสือ และห้องสมุดทุกประเภท ซึ่งจะได้กล่าวถึงแหล่งการอ่านโดยละเอียดต่อไป

ห้องสมุดประเภทต่าง ๆ จัดว่าเป็นแหล่งการอ่านที่สำคัญที่สุด และสมบูรณ์ที่สุดในการรวบรวมจัดหาวัสดุการอ่านมาไว้บริการแก่ผู้ใช้ วัสดุการอ่านเหล่านี้เรียกว่า ทรัพยากรห้องสมุด แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ วัสดุตีพิมพ์ (printed material) และวัสดุไม่ตีพิมพ์ (nonprinted material)

1. **วัสดุตีพิมพ์** เป็นวัสดุการอ่านที่มีการจัดพิมพ์ออกมาในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ : -

1.1 หนังสือ คือ สิ่งพิมพ์ที่มีลักษณะเป็นรูปเล่ม มีเนื้อหาสาระอันเกิดจากความรู้ ความคิด สร้างสรรค์ และจินตนาการของผู้เขียน มีความยาวของเรื่องต่าง ๆ กัน อาจจะจบในเล่มเดียวหรือหลายเล่มก็ได้ สามารถแบ่งตามคุณค่าและสาระที่ผู้อ่านจะได้รับคือ หนังสือที่ให้ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ เช่น หนังสือสารคดี ตำราต่าง ๆ และหนังสือที่ให้ความเพลิดเพลิน เช่น หนังสือนวนิยาย เรื่องขำขัน เป็นต้น

นอกจากจะแบ่งหนังสือออกตามคุณค่าและสาระที่ผู้อ่านจะได้รับแล้ว ยังอาจแบ่งหนังสือออกได้ตามลักษณะของการเสนอเนื้อหาสาระ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

1.1.1 หนังสือแบบเรียนและตำรา หมายถึง หนังสือในหมวดวิชาต่าง ๆ ที่ถูกกำหนดให้ใช้ประกอบการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา มีข้อมูลและเนื้อหาสาระที่ถูกต้องตรงตามหลักสูตรในระดับชั้นต่าง ๆ ซึ่งจัดทำโดยผู้ทรงคุณวุฒิและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาระดับนั้น ๆ

1.1.2 หนังสือทั่วไป ได้แก่

(1) หนังสือสารคดี เป็นหนังสือที่ให้ความรู้ทั่วไปในสาขาวิชาต่าง ๆ นอกเหนือไปจากแบบเรียนและตำรา ผู้อ่านอาจใช้อ่านประกอบแบบเรียนและตำรา หรืออ่านเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ให้กว้างขวางขึ้น อาจเป็นหนังสือเฉพาะสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง เช่น ประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เกษตรศาสตร์ หรือเป็นหนังสือสารคดีทั่วไป ที่ชวนอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน เช่น สารคดีท่องเที่ยว ชีวประวัติ

(2) หนังสือนวนิยาย เป็นหนังสือซึ่งนอกจากจะมีคุณค่าในด้านให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่านแล้ว ยังมีคุณค่าในด้านให้ความรู้ประกอบการศึกษาได้ด้วย ในแง่ของประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม สังคม เจตคติต่าง ๆ และวิวัฒนาการของภาษา ดังนั้นหนังสือนวนิยายบางเล่มจึงถูกกำหนดให้เป็นหนังสืออ่านประกอบ เช่น วิชาเกี่ยวกับการอ่านและพิจารณาวรรณกรรมในระดับมัธยมศึกษา จะระบุรายชื่อนวนิยายที่ได้รับรางวัลให้นักเรียนอ่าน นอกจากนี้นิสิต นักศึกษา และอาจารย์ในระดับอุดมศึกษาอาจใช้หนังสือนวนิยายประกอบการเรียนการสอบ และการวิจัยด้านต่าง ๆ เช่น ด้านภาษาและวิวัฒนาการของนวนิยาย

(3) หนังสืออ้างอิง เป็นหนังสือที่จัดทำโดยมีความมุ่งหมายให้ชี้อกับเรื่องราวข้อมูล หรือข่าวสารด้านใดด้านหนึ่ง มากกว่าที่จะให้อ่านโดยละเอียดตลอดทั้งเล่ม ซึ่งจัดทำโดยผู้ทรงคุณวุฒิและเชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้นๆ โดยตรง จึงเป็นหนังสือที่มีคุณภาพสูง เชื่อถือได้และใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงได้ หนังสืออ้างอิงแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ

- หนังสืออ้างอิงทั่วไป ให้ข้อเท็จจริงในวิชาการด้านต่างๆ เช่น พจนานุกรม สารานุกรม และอักขรานุกรมชีวประวัติ
- หนังสืออ้างอิงที่แจ้งให้ผู้ใช้ทราบว่า จะค้นคว้าเรื่องราวที่ต้องการได้จากที่ใด เช่น บรรณานุกรมและดรรชนีวารสาร

1.2 สิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง (serial) คือ สิ่งพิมพ์ที่ออกติดต่อกันตามวาระภายใต้ชื่อเรื่องเดียวกัน อาจมีกำหนดออกที่สม่ำเสมอ ซึ่งได้แก่ นิตยสาร วารสารและหนังสือพิมพ์ แต่สิ่งพิมพ์ต่อเนื่องบางชนิดอาจจะมีกำหนดออกที่ไม่แน่นอน เช่น จดหมายข่าวและเอกสาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

1.2.1 วารสารและนิตยสาร (periodical) เป็นสิ่งพิมพ์ต่อเนื่องประเภทหนึ่งที่มีกำหนดออกแน่นอน เช่น ออกเป็นรายสัปดาห์ รายปักษ์ รายเดือน ราย 3 เดือน เป็นต้น วารสารหรือนิตยสารชื่อหนึ่ง ๆ จะมีลักษณะรูปเล่มภายนอกเหมือนกันทุกฉบับ คือ มีเลขลำดับปีที่ฉบับที่ พร้อมทั้งบอกวันเดือนปีที่ออก เรื่องที่ลงในแต่ละฉบับจะมีหลายเรื่อง หลายแบบ หลายรส ทั้งในด้านบันเทิงคดี สารคดี ข่าวและบทวิจารณ์ต่าง ๆ และเป็นงานเขียนของนักเขียนหลายคน ดังนั้นข้อเขียนในวารสารและนิตยสารจึงให้ทั้งความสนุกสนานเพลิดเพลินและความรู้ใหม่ที่ผู้ใช้สามารถนำไปใช้ประกอบการค้นคว้า วิจัย และเพิ่มพูนประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ได้

คำว่า "วารสาร" ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Journal หมายถึง วารสารทางวิชาการ มีบทความต่าง ๆ ในแขนงวิชาที่เกี่ยวข้องกับผู้จัดทำ ซึ่งอาจจะเป็นเอกชน หน่วยราชการ สถาบัน สมาคม องค์การ ผู้อ่านจะได้รับประโยชน์จากบทความและข้อเขียนในวารสารประเภทนี้อย่างมาก ตัวอย่างของวารสาร เช่น วารสารห้องสมุด วารสารวิทยาศาสตร์ และรัฐสภาสาร

ส่วนคำว่า "นิตยสาร" ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Magazine หมายถึงวารสารทั่วไปที่มีเนื้อเรื่องไม่เน้นหนักทางวิชาการ ข้อเขียนในฉบับประกอบด้วยนวนิยายเรื่องสั้น และข้อเขียนเชิงสารคดีทั่วไป มุ่งที่จะให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่าน และจัดทำโดยเอกชนเป็นส่วนใหญ่ ตัวอย่างของนิตยสาร เช่น สตรีสาร สกุลไทย ดิฉัน แพรว

1.2.2 หนังสือพิมพ์ (Newspaper) คือ สิ่งพิมพ์ที่มีกำหนดออกสม่ำเสมอติดต่อกัน ส่วนใหญ่จะออกเป็นรายวัน โดยมีลักษณะเป็นกระดาษขนาดใหญ่ซ้อนกันเป็นคู่ ๆ ไม่มีการเย็บรวมกันเป็นรูปเล่ม เนื้อหาสาระที่สำคัญที่สุดของหนังสือพิมพ์ คือ ข่าวสดทุกประเภท เช่น ข่าวภายในประเทศ ต่างประเทศ เศรษฐกิจ การศึกษา สังคม บันเทิง กีฬา เป็นต้น นอกจากข่าวแล้วยังมีบทความที่ให้ความรู้ใหม่ ๆ ทันสมัย รวมทั้งข้อเขียนและบทวิจารณ์ด้านต่าง ๆ ที่น่าสนใจ หนังสือพิมพ์โดยทั่วไปแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

(1) หนังสือพิมพ์ประเภทเสนอข่าวให้คิด จะเสนอแต่สาระของข่าว มีข้อเท็จจริง หลักฐาน และข้อเขียนเชิงวิจารณ์ ตัวอย่างหนังสือพิมพ์ประเภทนี้ เช่น สยามรัฐ และมติชน

(2) หนังสือพิมพ์ประเภทเสนอข่าวเร้าใจ หนังสือพิมพ์ประเภทนี้ส่วนใหญ่เป็นข่าวชาวบ้าน ข่าวอาชญากรรม ที่เร้าใจให้คนอยากอ่าน หนังสือพิมพ์ประเภทนี้นิยมเสนอนวนิยายเรื่องยาวที่กำลังอยู่ในความสนใจของคนทั่วไป เช่น เรื่องที่กำลังแสดงทางโทรทัศน์นำเสนอด้วยการลงพิมพ์เป็นตอนๆ ติดต่อกันทุกวัน เพื่อดึงดูดให้มีผู้ติดตามอ่าน ตัวอย่างหนังสือพิมพ์ประเภทนี้ เช่น ไทยรัฐ เดลินิวส์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

1.3 จุลสาร (pamphlet) คือ สิ่งพิมพ์ที่กล่าวถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่งจบสมบูรณ์ในเล่ม มีความยาวไม่มากนัก อาจพิมพ์เป็นเอกเทศหรือพิมพ์ออกติดต่อกันเป็นชุด ส่วนใหญ่จะเป็นข้อเขียนทางวิชาการ สุนทรพจน์ของบุคคลสำคัญในโอกาสต่างๆ ระเบียบข้อบังคับของสมาคมหรือสถาบันต่างๆ เนื้อเรื่องที่พิมพ์ลงในจุลสารจะให้ประโยชน์อย่างมากต่อการศึกษาค้นคว้า ผู้ที่จัดทำจุลสารได้แก่ หน่วยราชการ องค์การ สถาบัน และสมาคมที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่องราวที่เสนอในจุลสารนั้นๆ

1.4 เอกสาร (document) และรายงาน (report) เป็นสิ่งพิมพ์ที่เชื่อถือได้ในด้านความถูกต้องและทันสมัยของเรื่องราวที่พิมพ์ สามารถใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงได้ เพราะเป็นสิ่งพิมพ์ที่จัดทำโดยหน่วยงาน องค์การ สมาคม และสถาบันที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวนั้นๆ เช่น รายงานการวิจัย รายงานผลการสัมมนา เอกสารประกอบการประชุมและการสัมมนาเอกสารที่หน่วยงานต่างๆ จัดพิมพ์เพื่อเผยแพร่วิชาการด้านต่างๆ ตัวอย่างเอกสารประเภทนี้ เช่น เอกสารบรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจัดพิมพ์ออกมาเป็นเรื่องๆ มีเนื้อหาเกี่ยวกับห้องสมุดและวิชาบรรณารักษศาสตร์ เป็นต้น

1.5 กฤตภาค (clipping) คือ เรื่องที่ตัดจากหนังสือพิมพ์ วารสารหรือเอกสารแล้วนำมาติดลงบนกระดาษแข็งเก็บเข้าแฟ้มเป็นเรื่องๆ ไป เป็นสิ่งตีพิมพ์ที่สามารถใช้ประกอบการค้นคว้าได้มากเช่นเดียวกับจุลสาร คุณค่าของกฤตภาคจะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับการคัดเลือกข่าวหรือเรื่องที่ตัดออกมา

1.6 สิ่งพิมพ์รัฐบาล (government publication) คือ สิ่งพิมพ์ที่จัดพิมพ์ขึ้นโดยหน่วยราชการต่างๆ อาจมีลักษณะเป็นหนังสือ วารสาร จุลสาร แผ่นปลิว เป็นต้น เนื้อหาสาระก็อาจเป็นรายงานการปฏิบัติงาน รายงานผลการวิจัย บทความทางวิชาการ สถิติข้อมูลต่างๆ สิ่งพิมพ์รัฐบาลให้ประโยชน์มากต่อการค้นคว้าและอ้างอิง เพราะให้ข้อมูลที่ถูกต้องและทันสมัยเชื่อถือได้

2. วัสดุไม่ตีพิมพ์ ได้แก่ วัสดุการอ่านที่ไม่ใช่หนังสือหรือวัสดุตีพิมพ์ประเภทต่างๆ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น วัสดุไม่ตีพิมพ์เหล่านี้เรียกว่า โสตทัศนวัสดุ (audio visual materials) ซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หลายทางเช่นเดียวกับวัสดุตีพิมพ์ เช่น ใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการแก้ปัญหาหรือให้คำตอบคำถามเฉพาะเรื่อง เป็นแหล่งให้ความบันเทิงและพักผ่อนหย่อนใจ เป็นแหล่งให้การเรียนรู้และช่วยในการสื่อสารระหว่างมนุษย์ง่ายขึ้น โสตทัศนวัสดุแบ่งออกได้ดังนี้คือ

2.1 วัสดุกราฟิก (graphic material) คือ วัสดุที่ได้จากการเขียนประกอบด้วย เส้น ภาพ ตัวเลข และตัวอักษร แบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท คือ

2.1.1 แผนสถิติ (graph) แสดงข้อมูลเป็นตัวเลขจำนวนหรือสัดส่วนที่สัมพันธ์กัน ช่วยให้เข้าใจง่ายและรวดเร็ว แยกออกได้เป็น แผนสถิติแบบเส้น แบบแท่ง แบบวงกลม และแบบรูปภาพ

2.1.2 แผนภูมิและแผนภาพ (chart and diagram) แสดงความสัมพันธ์ของเรื่องราวหรือแนวคิดโดยใช้ภาพ สัญลักษณ์ ตัวเลข และตัวหนังสือ ประกอบเข้าด้วยกัน แผนภูมิที่นิยมใช้กันมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

ได้แก่ แผนภูมิแบบตาราง แผนภูมิแบบต้นไม้ และแบบสารธาร แผนภูมิแบบองค์การและแบบต่อเนื่อง และแผนภูมิแบบพลิก ส่วนแผนภาพนั้นแสดงโครงสร้างและความสัมพันธ์ภายในโครงสร้างของวัตถุหรือกระบวนการ โดยใช้ลายเส้นและสัญลักษณ์และมีคำบรรยายประกอบ แผนภาพที่นิยมใช้กันมากได้แก่ แผนภาพเทคนิค และแผนภาพกระบวนการ

2.1.3 ภาพโฆษณา (poster) ใช้สื่อสารข้อมูลโดยใช้ภาพ สี และคำ หรือข้อความประกอบกัน สามารถนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนได้ดี

2.1.4 การ์ตูน (cartoon) คือ ภาพที่ใช้ล้อเลียนบุคคล แนวความคิดหรือสถานการณ์ เป็นภาพที่มีรายละเอียดน้อย ใช้สัญลักษณ์หรือลักษณะที่ผู้ดูคุ้นเคย ดูแล้วสามารถเข้าใจความหมายได้ทันที การ์ตูนจะปรากฏอยู่ในหนังสือพิมพ์ และนิตยสารเป็นส่วนใหญ่

2.2 ภาพนิ่ง ทำได้หลายลักษณะ คือ อาจทำได้ทั้งในรูปของภาพทึบแสงและภาพโปร่งแสง ซึ่งต้องนำมาใช้กับเครื่องฉายอีกทีหนึ่ง แบ่งออกได้ดังนี้

2.2.1 สไลด์ (slide) คือ ภาพนิ่งที่บันทึกลงบนฟิล์มโปรงแสงหรือกระจก แล้วนำไปเข้ากรอบ โดยปกติจะมีขนาด 2 X 2 นิ้ว หรือ $3\frac{1}{4}$ X 4 นิ้ว ภาพสไลด์จะใช้ประกอบกับเครื่องฉายสไลด์

2.2.2 ฟิล์มสตริป หรือแถบภาพ (filmstrip) เป็นภาพนิ่งโปร่งแสงที่ถ่ายเรียงติดต่อกันบนม้วนฟิล์มขนาด 35 มิลลิเมตร โดยทั่วไปม้วนฟิล์มสตริปจะมีความยาวประมาณ 20-50 กรอบภาพ ภาพฟิล์มสตริปจะใช้ฉายกับเครื่องฉายฟิล์มสตริป ซึ่งเป็นเครื่องฉายระบบเดียวกับเครื่องฉายสไลด์

2.2.3 ภาพโปร่งใสหรือแผ่นโปร่งใส (transparency) เป็นแผ่นฟิล์มหรือแผ่นพลาสติก ขนาดประมาณ 7 X 7 นิ้ว หรือ 8 X 10 นิ้ว เมื่อนำเข้าเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ (overhead projector) ภาพที่ปรากฏบนจอจะมีขนาดใหญ่ได้ชัดเจน นอกจากจะมีลักษณะเป็นแผ่นแล้ว ยังมีชนิดที่เป็นม้วนใช้หมุนไปเรื่อย ๆ จนหมดม้วน การผลิตภาพโปร่งใสอาจใช้วิธีเขียนข้อความและภาพที่ต้องการลงบนแผ่นใสโดยตรง ด้วยปากกาสำหรับเขียนแผ่นใสโดยเฉพาะ ซึ่งนับว่าเป็นวิธีที่สะดวกและรวดเร็ว และได้ภาพที่เหมือนต้นฉบับทุกอย่าง แต่แผ่นฟิล์มที่ใช้กับเครื่องถ่ายจะต้องเป็นชนิดที่มีคุณภาพ ซึ่งสามารถทนความร้อนของเครื่องถ่ายได้

2.3 วัสดุย่อส่วน (microform) คือ ส่วนย่อของเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เป็นการย่อให้เล็กลงกว่าของจริงหรือต้นฉบับเดิมหลายเท่า แล้วถ่ายลงบนแผ่นฟิล์มหรืออัดลงบนบัตร มีทั้งประเภททึบแสงและโปร่งแสง การอ่านข้อความจากวัสดุย่อส่วนจะต้องอ่านด้วยเครื่องอ่านที่นำขึ้นมาโดยเฉพาะ เพราะเครื่องอ่านนี้จะขยายส่วนที่ได้ย่อไว้ให้มีขนาดพอเหมาะแก่สายตาของผู้อ่าน เอกสารและสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดนิยมเก็บไว้ในรูปของวัสดุย่อส่วน ได้แก่ หนังสือหายาก วิทยานิพนธ์ หนังสือพิมพ์ วารสาร และเอกสารสำคัญ ๆ วัสดุย่อส่วนมีหลายแบบ ที่พบมากในห้องสมุด ได้แก่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

2.3.1 ไมโครฟิล์ม (microfilm) คือ วัสดุย่อส่วนลงบนม้วนฟิล์มที่มีขนาดต่าง ๆ กัน ที่นิยมกันมากได้แก่ ขนาด 16 มิลลิเมตร และ 35 มิลลิเมตร ม้วนฟิล์มมีความยาวประมาณ 100 ฟุต บรรจุอยู่ในวงม้วน กล่อง หรือตลับ ฟิล์มที่บรรจุอยู่ในวงม้วนสามารถใช้กับเครื่องอ่านได้หลายชนิด แต่ชนิดที่บรรจุในกล่องหรือตลับต้องใช้กับเครื่องอ่านที่ออกแบบมาโดยเฉพาะ

2.3.2 ไมโครฟิช (microfich) คือ วัสดุย่อส่วนลงบนแผ่นฟิล์มโปร่งแสง มีขนาดแตกต่างกัน ที่นิยมกันมากได้แก่ ขนาด 4 X 6 นิ้ว ไมโครฟิชแต่ละแผ่นสามารถบรรจุส่วนย่อจากหน้าหนังสือได้ประมาณ 72 – 98 หน้า การอ่านข้อความในแต่ละกรอบภาพสามารถทำได้โดยเครื่องอ่าน

2.3.3 ไมโครคาร์ด (microcard) คือ บัตรขนาด 3 X 5 นิ้ว ซึ่งอัดข้อความที่ย่อส่วนของหนังสือ ไมโครคาร์ดแต่ละแผ่นสามารถบรรจุส่วนย่อจากหนังสือได้ประมาณ 50 หน้า

2.3.4 ไมโครพรินท์ (microprint) คือ บัตรทึบแสงเช่นเดียวกับไมโครคาร์ด แต่มีขนาดใหญ่กว่า คือมีขนาดประมาณ 6 X 9 นิ้ว และไมโครพรินท์แต่ละบัตรสามารถบรรจุข้อความได้มากกว่าไมโครคาร์ด

2.4 ภาพยนตร์ (Film) คือ ภาพนิ่งที่ถ่ายทำต่อเนื่องกันไปตามแนวตั้งของฟิล์ม เมื่อนำมาฉายด้วยอัตราความเร็วที่ถูกต้อง ก็จะเห็นภาพเคลื่อนไหวได้ ภาพยนตร์แบ่งออกได้ 5 ประเภท คือ

2.4.1 ภาพยนตร์การศึกษา ให้ความรู้ทั่วไป เช่น ภาพยนตร์สารคดี

2.4.2 ภาพยนตร์การสอน ให้ความรู้ตรงตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ในแต่ละระดับชั้น มักใช้ประกอบการเรียนการสอน

2.4.3 ภาพยนตร์ข่าว มุ่งเสนอข่าวหรือเหตุการณ์ปัจจุบัน

2.4.4 ภาพยนตร์บันเทิง มุ่งให้ความบันเทิงโดยเฉพาะ แต่ก็อาจจำมาใช้ประกอบการศึกษาได้ เช่น ภาพยนตร์ชีวประวัติบุคคลสำคัญ

2.4.5 ภาพยนตร์โฆษณา สร้างขึ้นเพื่อโฆษณาสินค้าหรือจูงใจให้ซื้อสินค้า

2.5 วิทยุโทรทัศน์และวีดิทัศน์

2.5.1 วิทยุโทรทัศน์ (television) แบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

(1) วิทยุโทรทัศน์เพื่อการค้า ให้ความบันเทิงและเสนอข่าวเป็นรายการที่จัดทำขึ้นเพื่อการค้า

(2) วิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ให้การศึกษาโดยทางอ้อม เช่น รายการข่าว รายการแนะแนวอาชีพ รายการสนทนาทางวิชาการด้านต่าง ๆ ตัวอย่าง เช่น รายการวิทยุโทรทัศน์ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

(3) วิทยุโทรทัศน์เพื่อการสอน จัดทำเพื่อการสอนโดยตรงโดยการสร้างขึ้นมาตามหลักสูตร มีกำหนดออกอากาศตามวันและเวลาที่แน่นอน วิทยุโทรทัศน์เพื่อการสอนนี้อาจจัดทำเป็นแบบวงจรปิด คือถ่ายทอดรายการสอนไปตามบ้านและห้องเรียน สถาบันการศึกษาบางแห่งให้วิทยุโทรทัศน์วงจรปิดเพื่อการสอนโดยตรง เช่น วิทยาลัยครูต่าง ๆ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2.5.2 วีดิทัศน์ (video) เป็นภาพและเสียงที่อยู่ในเส้นเทปในรูปของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า และสามารถลบแล้วบันทึกใหม่ได้อีก มีทั้งชนิดม้วน ตลับ และกล่อง ผู้ผลิตสามารถบันทึกภาพที่ต้องการ เช่น รายการวิทยุโทรทัศน์ที่น่าสนใจ นอกจากนี้ ยังใช้บันทึกรายการสดเพื่อนำไปออกอากาศในรายการวิทยุโทรทัศน์ หรือเก็บไว้เป็นหลักฐานอ้างอิงประกอบการศึกษา เช่น รายการข่าวสำคัญ ๆ เป็นต้น วีดิทัศน์มีทั้งชนิดที่จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาและการสอนโดยเฉพาะ และชนิดที่เป็นผลผลิตทางการค้าเพื่อให้ความบันเทิงแก่ผู้ชม ซึ่งได้แก่ เทปบันทึกภาพยนตร์และเทปบันทึกการแสดงดนตรี เป็นต้น วีดิทัศน์เพื่อการค้าเหล่านี้หาเช่าได้จากร้านเช่าวีดิทัศน์ทั่วไป

2.6 วัสดุบันทึกเสียง

2.6.1 แผ่นเสียง (record) มีลักษณะเป็นแผ่นที่บันทึกเสียงลงไว้อาจเป็นคำบรรยาย เพลง หรือดนตรีก็ได้ ส่วนใหญ่จัดทำโดยบริษัทการค้า เสียงที่บันทึกลงบนแผ่นเสียงนี้จะมีความถาวรไม่สามารถลบทิ้งได้ ซึ่งได้ประกอบการสอนและศึกษาวิชาต่าง ๆ ได้ดี เช่น วิชาดนตรี วิชาภาษาต่างประเทศ เป็นต้น แผ่นเสียงนี้สามารถใช้ได้กับเครื่องเล่นแผ่นเสียงที่มีทั้งระบบธรรมดาและระบบสเตอริโอ

2.6.2 เทปบันทึกเสียงหรือแถบบันทึกเสียง (sound tape) มี 3 ลักษณะ คือ

(1) เทปม้วน (open reel tape) ส่วนใหญ่ใช้เป็นต้นฉบับ ขนาดของเส้นเทปกว้าง ¼ นิ้ว

(2) เทปตลับ (cassette tape) มีขนาดของเส้นเทปกว้า 0.15 นิ้ว สามารถกำหนดระยะเวลาในการเล่นเทปแต่ละม้วนได้ล่วงหน้า และสามารถหยุดการเล่นเทปแต่ละม้วนได้ล่วงหน้า และสามารถหยุดการเล่นเทปที่จุดไหนก็ได้ จึงสะดวกที่จะใช้บันทึกคำบรรยาย

(3) เทปกล่อง (cartridge tape) มีขนาดของเส้นเทปกว้า ¼ นิ้ว เท่ากับเทปม้วน เทปชนิดนี้เส้นเทปจะเดินต่อเนื่องกันไปเรื่อย ๆ ไม่สามารถกดปุ่มให้เทปเดินกลับหรือเดินไปข้างหน้าอย่างเร็วได้ จึงเหมาะที่จะใช้บันเสียงเสียงเพลง

2.7 หุ่นจำลองและของจริง

2.7.1 หุ่นจำลอง (model) คือ วัสดุที่ก่อสร้างขึ้นให้มีลักษณะเหมือนของจริง แต่อาจมีขนาดใหญ่กว่าหรือเล็กกว่าก็ได้ เพื่อความเหมาะสมต่อการศึกษาเรื่องนั้น ๆ เช่น หุ่นจำลองเรือนไทย หุ่นจำลองอวัยวะภายในของร่างกาย หุ่นจำลองเครื่องยนต์ชนิดต่าง ๆ เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

2.7.2 ของจริง คือ การนำของจริงมาแสดงเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิชาต่าง ๆ เช่น หินชนิดต่าง ๆ โครงกระดูก ตัวสัตว์ที่สตัฟฟ์ (stuff) ไว้ เป็นต้น

ด้วยเหตุที่วัสดุการอ่านมีมากมายหลายชนิด ทั้งที่อยู่ในรูปของวัสดุตีพิมพ์และวัสดุไม่ตีพิมพ์ เยาวชนควรจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจว่า วัสดุการอ่านชนิดใดมีคุณลักษณะอย่างไร สามารถนำมาใช้สนองความต้องการและจุดประสงค์ของการอ่านแต่ละครั้งได้อย่างไร เพื่อให้การใช้วัสดุการอ่านนั้นได้ผลคุ้มค่าที่สุด

3. ส่วนฝึกสอนอาชีพและวัฒนธรรมชุมชน[1]

ในการออกแบบ การพิจารณาส่วนประกอบที่เป็นปัจจัยสำคัญในการที่จะกำหนดขนาดรูปร่างและลักษณะของห้องบรรยาย การรับฟังและการมองเห็นจะสามารถจัดเนื้อที่สำหรับอุปกรณ์และเฟอร์นิเจอร์ภายในห้องบรรยาย เพื่อให้สามารถใช้เนื้อที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ฉะนั้นการออกแบบเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเข้ารับฟังการบรรยายให้ได้ผลมากที่สุดโดยทั่วไปจะต้องคำนึงถึง

1. การจัดสรรเนื้อที่ให้ใช้ประโยชน์ได้โดยสมบูรณ์ตามกิจกรรมต่างๆในการบรรยาย
2. ขนาดที่เหมาะสม
3. เฟอร์นิเจอร์ อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบในการบรรยาย
4. การวางผังห้องบรรยายให้ได้รับประโยชน์ในด้านแสงสว่างและการระบายอากาศ

ขนาดของที่นั่ง

ระยะระหว่างแถวที่นั่ง (เก้าอี้แบบพับได้)	750	มม.
ความกว้างของที่นั่งไม่มีที่เท้าแขน	460	มม.
ความกว้างของที่นั่งมีที่เท้าแขน	500	มม.

---

(1) วิชาญ สู่พิภักดิ์. " ศูนย์วัฒนธรรมไทยรามัญ เกาะเกร็ด " **วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตร์บัณฑิต**. สาขาวิชาสถาปัตยกรรมไทย คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2544.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

กระดาน

กระดานของห้องบรรยายโดยทั่วไปมี 3 ชนิด คือ

1. ชนิดติดภายกับฝาผนัง
2. ชนิดเลื่อนตามแนวนอน เหมาะกับห้องที่จัดแถวที่นั่งกว้าง
3. ชนิดเลื่อนขึ้นลงตามแนวตั้ง เหมาะสำหรับห้องที่จัดแถวที่นั่งลึกมาก ทำให้ผู้ที่นั่งอยู่แถวหลังสามารถมองเห็นได้สะดวกขึ้น

ปกติกระดานส่วนขอบล่างจะสูงจากพื้นห้องเรียนอย่างน้อย 24" – 32 " และไม่ควรจะจัดตั้งกระดานชิดประตูหรือหน้าต่าง ที่มีแสงสว่างจากภายนอกเข้าทางด้านเข้า ซึ่งจะทำให้เกิดการสะท้อนของแสงรบกวน

การมองเห็น

1. โดยปกติตัวหนังสือบนกระดานจะสูง 3.50 – 4.00 ซม. สามารถมองเห็นได้ไกล 15.00 – 17.00 เมตร
2. ระยะที่วางเก้าอี้ในแนวระดับเดียวกันไม่เกิน 3.00 เมตร ทางเดินระหว่างโต๊ะประมาณ 0.45 เมตร
3. ระยะห่างระหว่างกระดานถึงแถวหน้าสุด ประมาณ 2.50 – 3.00 เมตร และแถวหลังไม่เกิน 7.00 เมตร
4. มุมมองกระดานของคนริมทั้งสองด้านของแถวหน้า ควรทำมุมกับขอบกระดานไม่น้อยกว่า 40 องศา
5. มุมเงยจากระดับสายตาของคนที่นั่งแถวหน้า ควรทำมุมกับขอบกระดานไม่เกิน 35 องศา

แสงสว่าง

1. ควรเป็นแสงธรรมชาติ
2. จัดแสงให้เข้าทางด้านซ้ายมือของที่นั่งเรียน
3. การเปิดช่องแสงเพื่อรับแสงธรรมชาติ ไม่ควรน้อยกว่า 20% ของพื้นที่ห้อง
4. ถ้าเป็นไปได้ ควรเปิดให้แสงเข้าทางอื่นบ้า เพื่อช่วยลดปริมาณแสงที่เข้าตา ซึ่งเข้ามาจากทางด้านเดียว
5. ปริมาณแสงที่เหมาะกับห้องบรรยายประมาณ 30 แรงเทียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

เสียง

1. สัดส่วนของห้องที่ทำให้ได้ยินเสียงชัดเจน คือ สูง : กว้าง : ยาว เป็น 2 : 3 : 5
2. ห้องที่จะให้ได้ยินเสียงชัดเจน ควรมีอัตราส่วน กว้าง : ยาว เป็น 1 : 1
3. ระยะไกลสุดของห้องบรรยายที่ผู้ฟังแถวสุดท้ายสามารถได้ยินธรรมดาจากต้นกำเนิดเสียง คือ 12.50

การระบายอากาศ

ช่องเปิดรับลม ควรให้กระแสลมผ่านที่ระดับศีรษะในเวลานั่งประมาณ 1.20 เมตร จากพื้นห้อง

ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านเกาะเกร็ด

ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านเกาะเกร็ดนั้น สามารถแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ ได้หลายลักษณะ เช่น แบ่งตามลักษณะการใช้สอย ก็แบ่งได้เป็น ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทเครื่องใช้ในครัวเรือน ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านสำหรับจับดักสัตว์ ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านสำหรับใช้ในการประกอบอาชีพ นอกจากนี้ยังอาจจะแบ่งประเภทตามวัสดุที่นำมาใช้ทำศิลปหัตถกรรม ได้แก่ ศิลปหัตถกรรมไม้ ศิลปหัตถกรรมดินเผา เป็นต้น แต่ในที่นี้จะแบ่งตามกรรมวิธีการสร้างและการผลิต ซึ่งแบ่งได้

1. **เครื่องปั้นดินเผา** (poteries)

ได้แก่ ภาชนะเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งที่เป็นดินเผาธรรมดา และดินเผาที่เคลือบด้วยน้ำเคลือบชนิดต่างๆ ซึ่งมีอยู่เกือบทุกหมู่บ้าน มีกรรมวิธีผลิต และมีเอกลักษณ์เฉพาะตนแตกต่างกันไป ภาชนะเครื่องปั้นดินเผาที่ทำกันในท้องถิ่นต่างๆ มีทั้งที่เป็นเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น โอ่ง อ่าง กระถาง จาน ถ้วยโถโอชาม ไห กระปุก ครก น้ำต้น ฯลฯ และเครื่องประดับตกแต่งอาคารบ้านเรือน เช่น กระเบื้อง ลูกกรง ตลอดจนถึงเครื่องประดับต่างๆ เป็นต้น

2. **การทอผ้าและการเย็บปักถักร้อย** (textile and embroidery)

ได้แก่ การทอผ้าต่างๆ ทั้งการทอผ้าไหม การทอผ้าฝ้าย และการทอผ้าชนิดอื่นๆ รวมถึงการเย็บปัก ถักร้อย เพื่อการตกแต่งด้วย เช่น การทอยกดอก การทอจก สำหรับใช้ในงานเทศกาลต่างๆ ด้วย

3. **การแกะสลัก** (carving)

ได้แก่ การแกะสลักเพื่อใช้เป็นเครื่องมือเครื่องใช้วัสดุต่างๆ เช่น การแกะสลักไม้เป็นรูปเคารพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

4. เครื่องจักรสาน (basketry mats)

ได้แก่ หัตถกรรมพื้นบ้านที่ทำขึ้นด้วยวิธีการจักรสาน โดยใช้วัสดุธรรมชาติชนิดต่างๆ เช่น ไม้ไผ่ หวาย กระจูด ใบลำเจียก ใบเตย ย่านลิเภา ฯลฯ เครื่องจักรสานเป็นหัตถกรรมพื้นบ้านที่ยังมีทำกันแพร่หลาย และนิยมใช้กันอย่างกว้างขวาง ทั้งที่ทำขึ้นเพื่อซื้อขายแลกเปลี่ยนเฉพาะฤดูที่ว่างเว้นจากการทำไร่ทำนา และที่ทำเป็นอาชีพหลักตลอดปีก็มี

5. การก่อสร้าง (architectures)

ได้แก่งานสถาปัตยกรรมพื้นบ้านทั่วไป ตั้งแต่การสร้างอาคารบ้านเรือน และการก่อสร้างเพิงพักพิงชั่วคราว นอกจากนี้ก็มีที่พักอาศัยชั่วคราวอีกหลายชนิดที่สร้าง เช่น เพิง กระต๊อบ กระท่อม

6. การทำเครื่องกระดาษ (paper mache)

ได้แก่ การทำกระดาษพื้นบ้าน เช่น การทำกระดาษสา การทำกระดาษสำหรับไว้ใช้ตกแต่งในงานเทศกาล หรืองานนักขัตฤกษ์ต่างๆ แต่เดิมทำแพร่หลายมักตัดเป็นริ้วธงและรูปพวงมาลัย พวงมโหตร รวมไปถึงการทำร่ม ทำว่าว การทำเครื่องกระดาษสำหรับตกแต่งนี้สมัยโบราณมีทำกันแพร่หลายแต่ปัจจุบันไม่นิยม จะมีบ้างก็ตามชนบทที่ห่างไกลความเจริญเท่านั้น

7. ประเภทเบ็ดเตล็ด

ได้แก่ งานหัตถกรรมพื้นบ้านที่ไม่อาจจัดเข้าเป็นประเภทใดได้แน่นอน มีอยู่หลายชนิด เช่น การจัดดอกไม้ การแกะสลักผลไม้ การแทงหยวก นอกจากนี้ก็มีพวกยานพาหนะ เช่น เรือ อย่างไรก็ตามการจัดประเภทหรือแบ่งกลุ่มของงานหัตถกรรมพื้นบ้านดังกล่าว เป็นการจัดเพื่อความสะดวกในการศึกษาเพื่อให้มองเห็นแนวทางและวิวัฒนาการของงานแต่ละประเภทอย่างกว้างๆ ไม่ตายตัว อาจจะแยกออกเป็นกลุ่มหรือเป็นประเภทอื่นๆ ให้ละเอียดออกไปได้อีก แล้วแต่แนวทางของการศึกษาของแต่ละคน ลักษณะศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านแต่ละประเภทนั้นมักจะทำขึ้นเพื่อประโยชน์ใช้สอยของประชาชนแต่ละถิ่นเป็นสำคัญ มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของกลุ่มชนในแต่ละท้องถิ่น อาจทำขึ้นเพื่อซื้อขายแลกเปลี่ยนกับปัจจัยในการดำรงชีวิตอื่นๆ ที่มาจากต่างถิ่น ซึ่งบางประเภทได้พัฒนาเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนไปก็มี ดังนั้นประเภทของหัตถกรรมพื้นบ้านดังกล่าวจึงมักจะผลิตด้วยฝีมือช่างในแต่ละท้องถิ่นที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาจนเป็นงานกึ่งอุตสาหกรรม หรือมีการทำอย่างมีระบบจนดูเป็นอุตสาหกรรมไปแล้วเป็นจำนวนไม่น้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.9 การกำหนดพื้นที่องค์ประกอบโครงการ

ส่วนสำนักงานบริหารโครงการ

1. โถงพักรับรองสำนักงาน

- โถงพักรับรอง

เจ้าหน้าที่ในสำนักงานบริหาร 36 คน เข้ามาลงเวลาทำงานในช่วงเช้า และเย็น
คิดพื้นที่คนละ 0.64 ตร.ม. / คน 23.04 ตร.ม.

- บริเวณลงทะเบียนทำงานฝ่ายธุรการ 5 ตร.ม.
- ส่วนเตรียมอาหารว่าง 6 ตร.ม.
- ห้องน้ำ – ส้วม ผู้ทำงานอยู่ในสำนักงานบริหารโครงการมีทั้งสิ้น
36 คน จาก BUILDING PLANNING FOR DESIGN STANDARD
กำหนด คน 36 คน ใช้ส้วม (ชาย , หญิง) 2 UNIT
UNIT ละ 1.35 ตร.ม. = 2.7 ตร.ม.
ที่ปัสสาวะชาย 2 UNIT
UNIT ละ 0.56 ตร.ม. = 1.12 ตร.ม.
อ่างล้างหน้า (ชาย,หญิง) 2 UNIT
UNIT ละ 0.80 ตร.ม. = 1.6 ตร.ม.
รวม ห้องน้ำ – ส้วม 5.42 ตร.ม.
+ Circulation 30 % 11.84 ตร.ม.
รวมส่วนพักรับรองสำนักงาน 11.84 + 39.46 = 51.3 ตร.ม.

2. ห้องทำงานคณะกรรมการบริหารโครงการ

- โถงพักรับรอง ประกอบด้วย
ชุดรับแขก 1 ชุด , ส่วนเตรียมอาหารว่าง 12 ตร.ม.
ตู้หนังสือ , ชั้นวางของ
- ห้องทำงานผู้อำนวยการ ประกอบด้วย
โต๊ะ , เก้าอี้ทำงาน 1 ชุด ตู้เก็บเอกสาร , ชุดรับแขก 20 ตร.ม.
- ส่วนทำงานเลขานุการ ประกอบด้วย
โต๊ะ , เก้าอี้ทำงาน 1 ชุด ตู้เอกสาร 1 ตู้ 2.40 × 2.10 5.04 ตร.ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ห้องเก็บเอกสาร	6	ตร.ม.
- ห้องเก็บของ เก็บอุปกรณ์	6	ตร.ม.
+ Circulation 30%	14.71	ตร.ม.
รวม	14.71 + 49.04 = 64.11	ตร.ม.

3. ห้องทำงานฝ่ายธุรการ

- โถงพักรับรอง ประกอบด้วย		
ชุดรับแขก 1 ชุด เคาท์เตอร์ติดต่อ , ส่วนเตรียมอาหารว่าง	20	ตร.ม.
- ส่วนทำงานฝ่ายการเงินและบัญชี ประกอบด้วย		
โต๊ะ, เก้าอี้ทำงาน1 ชุด / คน		
ตู้เก็บเอกสาร 1 ตู้ / คน		
ใช้พื้นที่ประมาณ 2.40 × 2.10 = 5.04 ตร.ม. / คน		
มีเจ้าหน้าที่ 1 คน 5.04 × 1	5.04	ตร.ม.
- ส่วนทำงานฝ่ายพัสดุ อาคาร สถานที่		
มีเจ้าหน้าที่ 1 คน		
ใช้พื้นที่ 5.04 × 1	5.04	ตร.ม.
- ส่วนทำงานฝ่ายร้านค้าเช่า		
มีเจ้าหน้าที่ 1 คน		
ใช้พื้นที่ 5.04 × 1	5.04	ตร.ม.
- ห้องเก็บเอกสาร	9	ตร.ม.
- ห้องเก็บของพัสดุอุปกรณ์โครงการ	25	ตร.ม.
- ส่วนรับพัสดุอุปกรณ์ ประกอบด้วย	27	ตร.ม.
Loading Area	12	ตร.ม.
Package Area	6	ตร.ม.
Receiving Area	9	ตร.ม.
+ Circulation 30 %	36.94	ตร.ม.
รวม	36.94 + 123.12 = 160.6	ตร.ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ห้องทำงานฝ่ายกิจกรรมและการศึกษา

- โถงพักรับรอง ประกอบด้วย

ชุดรับแขก 1 ชุด , เคาท์เตอร์ติดต่อ , ส่วนเตรียมอาหารว่าง 20 ตร.ม.

- ส่วนทำงานฝ่ายวิชาการและประเมินผล

มีเจ้าหน้าที่ 2 คน

ใช้พื้นที่ 5.04 × 2 10.08 ตร.ม.

- ส่วนทำงานฝ่ายกิจกรรมและวางแผน 9 ตร.ม.

มีเจ้าหน้าที่ 2 คน

ใช้พื้นที่ 5.04 × 2 10.08 ตร.ม.

- ห้องเก็บเอกสาร 9 ตร.ม.

- ห้องเก็บของเก็บอุปกรณ์ 9 ตร.ม.

+ Circulation 30% 20.45 ตร.ม.

รวม 20.45 + 67.16 = 87.61 ตร.ม.

5. ห้องทำงานฝ่ายเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

- โถงพักรับรอง ประกอบด้วย

ชุดรับแขก 1 ชุด , เคาท์เตอร์ติดต่อ , ส่วนเตรียมอาหารว่าง

บอร์ดข้อมูลข่าวสาร ประชาสัมพันธ์ 25 ตร.ม.

- ส่วนทำงานฝ่ายประชาสัมพันธ์

มีเจ้าหน้าที่ 2 คน 5.04 ตร.ม.

ใช้พื้นที่ 5.04 × 2 10.08 ตร.ม.

- ส่วนทำงานฝ่ายประสานงาน

มีเจ้าหน้าที่ 1 คน

ใช้พื้นที่ 5.04 ตร.ม.

- ส่วนทำงานฝ่ายจัดข้อมูลข่าวสาร

มีเจ้าหน้าที่ 1 คน

ใช้พื้นที่ 5.04 ตร.ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ส่วนทำงานฝ่ายจัดพิมพ์
  มีเจ้าหน้าที่ 2 คน
  ใช้พื้นที่ 10.08 ตร.ม.
- ส่วนทำงานฝ่ายเทคนิค
  มีเจ้าหน้าที่ 2 คน
  ใช้พื้นที่ 10.08 ตร.ม.
- ห้องพิมพ์เอกสาร ประกอบด้วย
  โต๊ะทำงานเจ้าหน้าที่ , เครื่องพิมพ์เอกสาร , เครื่องตัดเอกสาร
  เครื่องเย็บเอกสาร, ชั้นเก็บพัสดุอุปกรณ์ 64 ตร.ม.
- ห้องเก็บหนังสือ เอกสารงานพิมพ์ 30 ตร.ม.
- ห้องเก็บของเก็บอุปกรณ์ 9 ตร.ม.

+ Circulation 30 % 52 ตร.ม

รวม 52 + 173.36 = 225.36 ตร.ม.

6. ส่วนประชุมเจ้าหน้าที่
   - ส่วนห้องประชุม
     จัดประชุมสำหรับเจ้าหน้าที่บริหารโครงการ
     คิดผู้ใช้สูงสุด คือตอนฝ่ายต่างๆ ซึ่งมี 6 คน
     ห้องประชุมขนาด 6 คน ใช้พื้นที่ 2 ตร.ม. / คน
     ใช้พื้นที่ 12 ตร.ม.
   - ส่วนเตรียมอาหารว่าง 6 ตร.ม.
   - ห้องน้ำ – ส้วม ใช้
     ห้องน้ำชาย 1 ห้องส้วม 1 ที่ปัสสาวะ 1 อ่างล้างหน้า
     (1 ×1.35) + (1×0.56) + (1 × 0.80) = 2.71 ตร.ม.
     ห้องน้ำหญิง 1 ห้องส้วม 1 อ่านล้างหน้า
     (1 × 1.35) + (1×0.80) = 2.15 ตร.ม.
     พื้นที่ห้องน้ำ 4.86 ตร.ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ห้องเก็บของเก็บอุปกรณ์การจัดประชุม 6 ตร.ม.

+ Circulation 30 % 8.66 ตร.ม.

รวม 8.66 + 28.86 = 37.52 ตร.ม.

7. ส่วนรักษาความปลอดภัยชุมชน

- ส่วนทำงานฝ่ายเทคนิค

กำหนดให้รองรับเจ้าหน้าที่ได้ 2 คน

ใช้พื้นที่ 10.08 ตร.ม.

- ห้องน้ำ – ส้วม ใช้

ห้องน้ำชาย 1 ห้องส้วม 1 ที่ปัสสาวะ 1 อ่างล้างหน้า

(1 ×1.35) + (1×0.56) + (1 × 0.80) = 2.71 ตร.ม.

- ห้องเก็บของ เก็บอุปกรณ์ 6 ตร.ม.

+ Circulation 30 % 5.64 ตร.ม.

รวม 5.64 + 18.79 = 24.43 ตร.ม.

รวมพื้นที่ส่วนสำนักงานบริหารโครงการ 650.93 ตร.ม.

ส่วนสำนักงานบริหารชุมชน

1. โถงพักผ่อนรับรองสำนักงาน

- โถงพักรับรอง

กำหนด กลุ่มประชาคม 1 กลุ่ม ประกอบด้วย

หัวหน้า 1 คน

เจ้าหน้าที่ 3 คน

รวม 4 คน / 1 กลุ่ม

มีหัวหน้าประชาคมทั้งหมด 14 กลุ่ม = 56 คน

คิดพื้นที่คนละ 0.64 ตร.ม. / คน 56 × 0.64 35.84 ตร.ม.

- ส่วนเตรียมอาหารว่าง 8 ตร.ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ห้องรับรองตัวแทนภาคสังคม ประกอบด้วย
ตัวแทนจาก 5 ภาคของสังคม ได้แก่ ภาครัฐบาล , นักพัฒนาเอกชน,
นักวิชาการ, นักธุรกิจ ,คณะกรรมการชุมชน
กำหนดให้มีประชุมกันภาคละ 2 คน ต่อครั้ง = 10 คน
มีส่วนประกอบคือ ชุดรับแขก 10 คน
ส่วนเตรียมอาหารว่าง , ตู้หนังสือ , ชั้นวางของ 30 ตร.ม.
- ห้องน้ำ - ส้วม
ห้องน้ำชาย 3 ห้องส้วม 3 อ่างล้างหน้า 7 ที่ปัสสาวะ
(3×1.35) + (3×0.80) + (7×0.56) = 10.37 ตร.ม.
ห้องน้ำหญิง 3 ห้องส้วม 3 อ่างล้างหน้า
(3×1.35) + (3×0.80) = 6.45 ตร.ม.
รวมห้องน้ำ – ส้วม 16.83 ตร.ม.
+ Circulation 30% 27.20 ตร.ม.
รวม 27.2 + 90.66 = 117.86 ตร.ม.

2. ห้องทำงานฝ่ายจัดการและประสานงาน
- ห้องทำงานฝ่าย
มีเจ้าหน้าที่ 3 คน หัวหน้าฝ่าย 1 คน
เจ้าหน้าที่ 2 คน
ห้องหัวหน้าฝ่าย ประกอบด้วย
โต๊ะทำงาน 1 ชุด ตู้หนังสือ , ตู้เก็บเอกสาร 16 ตร.ม.
ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่ ประกอบด้วย
โต๊ะทำงาน 1 ชุด / คน ตู้เก็บเอกสาร 1 ตู้ / คน
ใช้พื้นที่ 2.40 × 2.10 = 5.04 ตร.ม. / คน
2 คน ใช้พื้นที่ 5.04 × 2 10.08 ตร.ม.
- ส่วนประสานงาน ประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วย
ชุดรับแขก 1 ชุด , เคาท์เตอร์ติดต่อ ,
ส่วนเตรียมอาหารว่าง , บอร์ดข้อมูล , ข่าวสารประชาสัมพันธ์ 25 ตร.ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องเก็บเอกสารประชาสัมพันธ์	6	ตร.ม.
ห้องเก็บของเก็บอุปกรณ์	6	ตร.ม.
+ Circulation 30%	18.92	ตร.ม.
รวม	63.08 + 18.92 = 82	ตร.ม.

3. ห้องประชุมเจ้าหน้าที่

ห้องประชุม จัดประชุมคิดผู้ใช้จากตัวแทนกลุ่มประชาคมในแต่ละเรื่อง 1 คน คือ หัวหน้าประชาคม , เจ้าหน้าที่ของฝ่ายประสานงาน 1 คน และตัวแทนภาคต่างๆ ของสังคม อีก 5 คน รวม 7 คน

ใช้พื้นที่สำหรับประชุม 3.1 × 5.1	15.81	ตร.ม.
- ส่วนเตรียมอาหารว่าง	6	ตร.ม.
- ห้องเก็บของเก็บอุปกรณ์การจัดประชุม	4	ตร.ม.
- ห้องน้ำ – ส้วม ไม่เกิน 25 คน ใช้		
ห้องน้ำชาย 1 ห้องส้วม 1 อ่างล้างหน้า 2 ที่ปัสสาวะ		
(1×1.35) + (1×0.80) + (2×0.56)	= 3.27	ตร.ม.
ห้องน้ำหญิง 1 ห้องส้วม 1 อ่างล้างหน้า		
(1×1.35) + (1×0.80)	= 2.15	ตร.ม.
รวมพื้นที่ห้องน้ำ	5.42	ตร.ม.
+ Circulation 30 %	9.37	ตร.ม.
รวม	9.37 + 31.23 = 40.6	ตร.ม.

รวมพื้นที่ส่วนบริหารชุมชน 281.06 ตร.ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

ส่วนบริการสาธารณะ

การประมาณการผู้ใช้โครงการในส่วนบริการสาธารณะ คิดจากจำนวนประชากรในชุมชนเกาะเกร็ดที่สามารถเดินทางมายังโครงการ

ประชากรในชุมชนเกาะเกร็ด 6042 คน

5 % ของประชากรในชุมชนเกาะเกร็ด 303 คน

กำหนดให้ประชาชนอยู่ในโครงการประมาณคนละ 1 ชั่วโมง / คน (8.30 –16.30) 38 คน

1. ลานเอนกประสงค์กลางแจ้ง

ส่วนนั่งเล่น พักผ่อน เล่นเกมส์ หมากรุก หมากฮอส ส่วนประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารโครงการ

คิดจากจำนวนคนที่มาใช้โครงการใน 1 ชั่วโมง ใช้พื้นที่ 0.64 / 1 คน 24.32 ตร.ม.

เวทีแสดงกลางแจ้ง ขนาด 9 × 16 ม. = 144 ตร.ม.

ส่วนเทคนิคของเวทีแสดงกลางแจ้ง 30 ตร.ม.

รวม 198.32 ตร.ม.

2. ส่วนโถงพักผ่อนทำกิจกรรม

- โถงทางเข้า คิด 20% ของผู้ใช้สูงสุด (ส่วนบริการสาธารณะมี 5 ส่วน ส่วนละ 20%)

20/100 × 38 = 8 คน

พื้นที่คนละ 0.64 ตร.ม. 0.64 × 8 5.12 ตร.ม.

- บริเวณเล่นเกมส์ทำกิจกรรมสำหรับเด็ก 10 ตร.ม.
- เวทีจัดแสดงและประกวดพร้อมที่นั่งชม ขนาด 8 × 4 96 ตร.ม.
- บริเวณชมรายการโทรทัศน์ ประกอบด้วย

ชุดรับแขก , โทรทัศน์ 64 ตร.ม.

- บริเวณนั่งเล่น พักผ่อน 64 ตร.ม.
- ห้องเก็บของ เก็บอุปกรณ์การเล่น การแสดง 9 ตร.ม.
- ห้องน้ำ – ส้วม ห้องน้ำชาย 2 ห้องส้วม 2 ที่ปัสสาวะ 1 อ่างล้างหน้า

(2×1.35) + (2×0.56) + (1×0.80) = 4.62 ตร.ม.

ห้องน้ำหญิง 3 ห้องส้วม 1 อ่างล้างหน้า

(3×1.35) + (1×0.80) = 4.85 ตร.ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พื้นที่ห้องน้ำ 4.85 + 4.62 9.47 ตร.ม.

+ Circulation 30% 80.12 ตร.ม.

รวม 80.12 + 267.06 = 347.18 ตร.ม.

3. ห้องทำกิจกรรมประชาสังคม

ห้องทำกิจกรรม กำหนดให้มี 6 ห้อง

ตู้เก็บของเก็บอุปกรณ์

เคาท์เตอร์ติดต่อ โต๊ะทำงานกลุ่ม

กำหนด ห้องทำกิจกรรมประชาสังคม ประชาสังคม ละ 24 ตร.ม.

6 ชมรม ใช้พื้นที่ 24 × 6 144 ตร.ม.

+ Circulation 30% 57.6 ตร.ม.

รวม 43.2+144 = 187.20 ตร.ม.

4. ร้านค้าเช่า

- ร้านค้าสหกรณ์ โดยเทียบจากตึกแถวอาคารพาณิชย์ทั่วไป 2 ห้อง

ซึ่งมีขนาด 8×8 = 64 ตร.ม.

- ส่วนเก็บของของร้านค้าสหกรณ์ คิด 25% ของพื้นที่ร้าน 16 ตร.ม.

- ร้านค้าให้เช่า 5 ร้าน โดยเทียบจากตึกแถวอาคารพาณิชย์ทั่วไป 1 ห้อง

ซึ่งมีขนาด 4 x 6 รวมพื้นที่ 120 ตร.ม.

- ร้านขายหนังสือ ประกอบด้วย

ห้องเก็บหนังสือ ส่วนพักพนักงาน ส่วนจัดขายหนังสือ เคาท์เตอร์เก็บเงิน

บริเวณพูดคุยวิจารณ์ และห้องน้ำ – ส้วมพนักงาน

คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 28 ตร.ม.

- ร้านขายอาหาร

ผู้ใช้โครงการรอบพื้นที่ต่อชั่วโมง	38	คน
เจ้าหน้าที่	46	คน
หอประชุม	50	คน
=	134	คน
คิด 70% =	94	คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใช้เวลาในการรับประทานคนละ 15 นาที
เพราะฉะนั้น รับผู้ใช้ได้ 24 ที่นั่ง
จัดโต๊ะ 4 ที่นั่ง ได้ 6 ตัว
พื้นที่โต๊ะอาหาร 4.50 ตร.ม. / ตัว

ส่วนรับประทานอาหาร 6×4.50 27 ตร.ม.
ส่วนครัว 25% ของส่วนรับประทานอาหาร 6.75 ตร.ม.

- ร้านกาแฟ

ส่วนจัดขายและเก็บสินค้า ห้องน้ำ – ส่วมพนักงาน
บริเวณนั่งดื่มพูดคุยรวม 28 ตร.ม.
+ Circulation 30% 86.92 ตร.ม.
รวม 86.92 + 289.75 = 376.67 ตร.ม.

5. ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

จากมาตรฐานของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

- เคาน์เตอร์ให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว 1.44 ตร.ม.
- ชั้นใส่เอกสาร 3 ตร.ม.
- โถงพักรับรอง

พิจารณาจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาบนเกาะเกร็ด

วันอาทิตย์ 2,000 - 2,500 คน
วันเสาร์ 1,000 - 1,500 คน
วันธรรมดา 500 คน

เลือกช่วงวันอาทิตย์เนื่องจากมีจำนวนนักท่องเที่ยวมากที่สุด
พิจารณาเวลามาโครงการตั้งแต่ 8.30 - 16.30 น. รวม 8 ชั่วโมง
เฉลี่ยมีนักท่องเที่ยว 1,500 / 8 = 187.5 คน / ชั่วโมง
เฉลี่ยมีนักท่องเที่ยวที่มาโครงการ คิดเป็น 5 % = 9 คน / ชั่วโมง

คิดพื้นที่คนละ 0.64 ตร.ม. / คน 9 × 0.64 5.76 ตร.ม.

- ส่วนเตรียมอาหารว่าง 8 ตร.ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่ ประกอบด้วย

โต๊ะทำงาน 1 ชุด / คน ตู้เก็บเอกสาร 1 ตู้ / คน

ใช้พื้นที่ 2.40 × 2.10 = 5.04 ตร.ม. / คน

3 คน ใช้พื้นที่ 5.04 × 3 15.12 ตร.ม.

- ห้องจัดแสดง

รวม 204.85 ตร.ม.

คิด CIRCULATION 30 % 266.30 ตร.ม.

- ส่วนคลังนิทรรศการ 30% ของนิทรรศการถาวร

266.3 x 0.3 = 79.89 ตร.ม.

- ส่วนเตรียมจัดแสดง 30% ของคลังนิทรรศการ

79.89 x 0.3 = 23.97 ตร.ม.

+ Circulation 30 % 120.74 ตร.ม.

รวมพื้นที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว 120.74 + 402.48 = 523.22 ตร.ม.

6. ที่จอดรถ

จากสถิติกองสวัสดิการสังคมมีผู้ใช้รถจักรยานยนต์ 13% ของผู้ใช้อาคารสาธารณะทั้งหมด

รถจักรยานยนต์ (13×303) / 100 = 40คน

จักรยานยนต์ 1 คัน มีผู้โดยสาร 2 คน

ต้องมีพื้นที่จอดรถจักรยานยนต์ 20 คัน พื้นที่ 20×2.4 = 48 ตร.ม.

รวมพื้นที่ที่จอดรถจักรยานยนต์ 48 ตร.ม.

รวมพื้นที่ส่วนบริการสาธารณะ 1680.59 ตร.ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

ส่วนบริการการชุมชน

การประมาณการผู้ใช้โครงการในส่วนบริการสาธารณะ สามารถเดินทางมายังโครงการ — คิดจากจำนวนประชากรในชุมชนเกาะเกร็ดที่

ประชากรในชุมชนเกาะเกร็ด — 6042 คน

5 % ของประชากรในชุมชนเกาะเกร็ด — 303 คน

กำหนดให้ประชาชนอยู่ในโครงการประมาณคนละ 1 ชั่วโมง / คน (8.30 –16.30) — 38 คน

1. ห้องประชุมชุมชน

เตรียมพื้นที่นั่งห้องประชุมชุมชนเป็น — 50 คน

- ที่นั่งประชุม

ผู้ชม 1 ที่นั่ง ต้องการพื้นที่ 0.80 x 0.50 — 0.40 ตร.ม.

ผู้ชม 50 ที่นั่ง ต้องการพื้นที่ 0.40 x 50 — 20 ตร.ม.

- โถงพักคอยผู้ประชุม

คิด 25% ต่อส่วนนั่งประชุม — 10 ตร.ม.

- ห้องน้ำ – ส้วม ห้องน้ำชาย 2 ห้องส้วม 2 ที่ปัสสาวะ 1 อ่างล้างหน้า

(2×1.35) + (2×0.56) + (1×0.80) = 4.62 ตร.ม.

ห้องน้ำหญิง 3 ห้องส้วม 1 อ่างล้างหน้า

(3×1.35) + (1×0.80) = 4.85 ตร.ม.

- ห้องพักรับรอง กำหนดให้มีผู้ใช้ 5 คน

คิดพื้นที่คนละ 0.64 ตร.ม. / คน 5 × 0.64 — 30.2 ตร.ม.

- ห้องเก็บของเก็บอุปกรณ์การจัดประชุม — 9 ตร.ม.
- ห้องอเนกประสงค์หลังเวที — 24 ตร.ม.
- ห้องควบคุมระบบแสงและเสียง — 9 ตร.ม.
- พื้นที่บริการหลังเวที — 12 ตร.ม.

+ Circulation 30 % — 37.10 ตร.ม.

รวมพื้นที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว 37.10 + 120.74 = 157.84 ตร.ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.ห้องสมุดประชาชน

ตามมาตรฐานของห้องสมุดในประเทศไทย ประมาณว่า ใน 1 ปี จะมีผู้มาใช้บริการห้องสมุดเท่ากับ 20% ของจำนวนประชากรที่กำหนด

ดังนั้น 20% ของประชากรกลุ่มเป้าหมายในชุมชนเกาะเกร็ดจะเท่ากับ

20/100 × 6042= 1209 คน / ปี

ห้องสมุดเปิดบริการทุกวันราชการโดยประมาณ 210 วัน 1 วัน มีคนใช้บริการ 6 คน

1 คน ใช้พื้นที่ในการอ่าน 2.7 ตร.ม.

6 คน ใช้พื้นที่ในการอ่าน 16.2 ตร.ม.

ปริมาณหนังสือที่ให้บริการควรมีประมาณ 2 เล่ม / ผู้ใช้บริการ 1 คน / ปี

ดังนั้น มีปริมาณหนังสือสำหรับบริการเท่ากับ 2×1209 = 2418 เล่ม

ชั้นวางหนังสือ 1 ชั้น เก็บหนังสือได้ 200 เล่ม

หนังสือ 2418 เล่ม ใช้ชั้นวางหนังสือ 13 ชั้น

1 ชั้นวาง ใช้พื้นที่ 1.17 ตร.ม.

13 ชั้นวาง ใช้พื้นที่ 15.21 ตร.ม.

รวมพื้นที่อ่านหนังสือ และชั้นวาง 16.2+15.21 31.4 ตร.ม.

- ห้องทำงานบรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่

ใช้ 4.00 ตร.ม. ต่อคน

มีเจ้าหน้าที่ 2 คน ใช้ 8 ตร.ม.

ห้องเก็บหนังสือ และซ่อมหนังสือ

คิด 25% ของบริเวณชั้นวางหนังสือ

25/100 ×15.21 3.80 ตร.ม.

- ห้องน้ำ – ส้วม ชาย 2 ห้องส้วม 1 อ่างล้างหน้า 2 ที่ปัสสาวะ

(2×1.35) + (1×0.80) + (2×0.56) = 4.62 ตร.ม.

หญิง 3 ห้องส้วม 1 อ่างล้างหน้า

(3×1.35) + (1×0.80) = 4.85 ตร.ม.

รวมพื้นที่ห้องน้ำ – ส้วม 4.62 + 4.85 9.07 ตร.ม.

- ชั้นฝากของ คิด 25% ของพื้นที่ส่วนบรรณารักษ์

25/100 × 8 2 ตร.ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ตู้ตรวจบัตรรายการ

หนังสือ 36,000 เล่ม ใช้พื้นที่ 12 ตร.ม.

หนังสือ 2418 เล่ม ใช้พื้นที่ประมาณ 0.80 ตร.ม.

- ส่วนติดต่อสอบถาม คิด 25% ของพื้นที่ส่วนบรรณารักษ์

25/100 × 8 2 ตร.ม.

- มุมหนังสือเด็ก คิด 10% ของหนังสือทั้งหมด

10/100 ×15.21 1.52 ตร.ม.

- บริเวณอ่านหนังสือพิมพ์ , นิตยสาร คิด 10%ของหนังสือทั้งหมด

10/100 × 15.21 1.52 ตร.ม.

- บริเวณถ่ายเอกสาร

เครื่องถ่ายเอกสาร 1 เครื่อง ใช้พื้นที่ 2.16 ตร.ม.

- ห้องโสตทัศนศึกษา คิด 50% ของจำนวนผู้ใช้ห้องสมุด

จำนวนผู้ใช้ห้องโสตฯ 6/2 = 3 คน

1 คน ใช้พื้นที่ 0.96 ตร.ม.

3 คน ใช้พื้นที่ 2.88 ตร.ม.

พื้นที่ส่วนเจ้าหน้าที่ควบคุม 4 ตร.ม.

รวมพื้นที่ห้องโสตทัศนศึกษา 7.84 ตร.ม.

- ห้องเก็บเทปเสียง เทปโทรทัศน์ คิด 25% ของพื้นที่ห้องโสตฯ

25/100 ×7.84 1.96 ตร.ม.

- ห้องสมุดภาพถ่าย ภาพสไลด์ คิด 30% ของผู้ใช้ห้องสมุด

จำนวนผู้ใช้ห้องสมุดภาพ 30/100 × 6 = 2 คน

1 คน ใช้พื้นที่ 2.70 ตร.ม.

2 คน ใช้พื้นที่ 5.4 ตร.ม.

รวมเจ้าหน้าที่ 1 คน 4 ตร.ม. 4 + 5.4 9.4 ตร.ม.

- พื้นที่วางสมุดภาพถ่าย ภาพสไลด์ คิด 25% ของส่วนห้องสมุดภาพ

25/100 × 9.4 2.35 ตร.ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ส่วนซ่อมบำรุงภาพถ่ายภาพสไลด์ เทปเสียง เทปโทรทัศน์

คิด 25% ของบริเวณชั้นวางเก็บเทปเสียง เทปโทรทัศน์ ภาพถ่าย ภาพสไลด์

25/100 (1.96 +2.35) 1.08 ตร.ม.

- ห้องทำงานฝ่ายโสตทัศนศึกษา 2 คน

คิดคนละ 4 ตร.ม. ได้ 4 × 2 8 ตร.ม.

+ Circulation 30 % 25.97 ตร.ม.

รวมพื้นที่ส่วนห้องสมุด 25.97 + 86.58 = 112.55 ตร.ม.

3. ส่วนฝึกอาชีพและวัฒนธรรมชุมชน
   - สอนการรำมอญแก่ผู้สนใจ
   - สอนการเล่นเครื่องดนตรีมอญชนิดต่าง ๆ
   - สอนการร้องทะแยมอญโต้ตอบระหว่างฝ่ายชายและฝ่ายหญิง
   - สอนภาษามอญ
   - สอนงานปั้นเครื่องปั้นดินเผา
   - สอนงานทอและเย็บปักถักร้อย
   - สอนงานแกะสลักและฉลุกระดาษ (การต่อโลงเหม และการทำธงตะขาบ)
   - สอนงานจักรสาน

มีการสอนทั้งหมด 8 การสอน ให้เป็นห้องบรรยายอเนกประสงค์ 2 ห้อง

รวมห้องฝึกอาชีพและวัฒนธรรมชุมชน 10 ห้อง

ห้องฝึกขนาดมาตรฐาน 4 x 8 รวมพื้นที่ทั้งหมด 320 ตร.ม.

- ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่ผู้สอน

คิดเป็นพื้นที่ 4 ตารางเมตร / 1 คน

มีเจ้าหน้าที่ประมาณ 10 คน 40 ตร.ม.

- ห้องเก็บอุปกรณ์และทำความสะอาด

คิดเป็น 10 %ของพื้นที่ห้องฝึกอาชีพและวัฒนธรรมชุมชนทั้งหมด 32 ตร.ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ห้องน้ำ – ส้วม ชาย 2 ห้องส้วม 1 อ่างล้างหน้า 2 ที่ปัสสาวะ

(2×1.35) + (1×0.80) + (2×0.56) = 4.62 ตร.ม.

หญิง 3 ห้องส้วม 1 อ่างล้างหน้า

(3×1.35) + (1×0.80) = 4.85 ตร.ม.

+ Circulation 30 % 120.44 ตร.ม.

รวมพื้นที่ส่วนอาชีพและวัฒนธรรมชุมชน 120.44 + 401.47 = 521.91 ตร.ม.

4. โถงพักนักการ และช่างเทคนิค

- โถงพักจำนวน 4 คน ประกอบด้วย

ชุดเก้าอี้นั่ง 5 ตัว ,โต๊ะกลาง , ชั้นวางของ 16 ตร.ม.

- ห้องเก็บอุปกรณ์ทำความสะอาด , เครื่องมือช่างเทคนิค 9 ตร.ม.
- ห้องน้ำ – ส้วม ชาย 1 ห้องส้วม 1 อ่างล้างหน้า 1 ที่ปัสสาวะ

(1×1.35) + (1×0.80) + (1×0.56) = 2.71 ตร.ม.

หญิง 1 ห้องส้วม 1 อ่างล้างหน้า

(1×1.35) + (1×0.80) = 2.15 ตร.ม.

รวม พื้นที่ห้องน้ำ – ส้วม 4.86 ตร.ม.

- ห้องเครื่องไฟฟ้า 40 ตร.ม.
- ห้องปั๊มน้ำ 20 ตร.ม.
- ห้องเครื่องปรับอากาศ 60 ตร.ม.

+ Circulation 30 % 46.96 ตร.ม.

รวม 44.96 + 149.86 = 194.82 ตร.ม.

รวมพื้นที่ส่วนบริการชุมชน 987.12 ตร.ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปพื้นที่ใช้สอยของโครงการ

1. ส่วนสำนักงานบริหารโครงการ	650.93 ตร.ม.
2. ส่วนสำนักงานบริหารชุมชน	281.06 ตร.ม.
3. ส่วนบริการสาธารณะ	1680.59 ตร.ม.
4. ส่วนบริการชุมชน	987.12 ตร.ม.
รวมพื้นที่ประมาณ	3599.70 ตร.ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.10 สรุปพื้นที่ใช้สอยโครงการ

องค์ประกอบ	ผู้ให้บริการ (คน)	ผู้ใช้บริการ (คน)	พื้นที่ต่อ1หน่วย (ตร.ม.)	รวมพื้นที่ (ตร.ม.)
ส่วนสำนักงานบริหาร				
โครงการ				
1.โถงพักรับรองสำนักงาน				
- โถงพักรับรอง		36	0.64	62.72
- บริเวณลงทะเบียนทำงาน		1	5	5
- ห้องน้ำ – ส้วม		36	5.42	5.42
- ส่วนเตรียมอาหารว่าง			6	6
Circulation 30%				11.84
รวม				51.3
2. ห้องทำงานคณะกรรมการ				
บริหารโครงการ				
- โถงพักรับรอง		3	12	12
- ห้องทำงานผู้อำนวยการ	1		20	20
- ห้องทำงานเลขานุการ	1		5.04	5.04
- ห้องเก็บเอกสาร			6	6
- ห้องเก็บของเก็บอุปกรณ์			6	6
Circulation 30 %				14.71
รวม				64.11

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบ	ผู้ให้บริการ	ผู้ใช้บริการ	พื้นที่ต่อ1หน่วย (ตร.ม.)	รวมพื้นที่ (ตร.ม.)
3. ห้องทำงานฝ่ายธุรการ				
- โถงพักรับรอง	3		20	20
- ส่วนทำงานฝ่ายการเงินและบัญชี	1		5.04	5.04
- ส่วนทำงานฝ่ายพัสดุอาคารสถานที่	1		5.04	5.04
- ส่วนทำงานฝ่ายร้านค้าเช่า	1		5.04	5.04
- ส่วนรับพัสดุอุปกรณ์			27	27
- ห้องเก็บของเก็บอุปกรณ์			25	25
Circulation 30%				36.94
รวม				160.6
4. ห้องทำงานฝ่ายกิจกรรมการศึกษา				
- โถงพักรับรอง	3		20	20
- ส่วนทำงานฝ่ายวิชาการและประเมินผล	2		5.04	10.08
- ส่วนทำงานฝ่ายกิจกรรมและวางแผน	2		5.04	10.08
- ห้องเก็บเอกสาร			9	9
- ห้องเก็บของเก็บอุปกรณ์			9	9
Circulation 30%				20.45
รวม				87.61

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบ	ผู้ให้บริการ	ผู้ใช้บริการ	พื้นที่ต่อ1หน่วย (ตร.ม.)	รวมพื้นที่ (ตร.ม.)
5. ห้องทำงานฝ่ายเผยแพร่ประชาสัมพันธ์				
- โถงพักรับรอง	15		25	25
- ส่วนทำงานฝ่ายประชาสัมพันธ์	2		5.04	10.08
- ส่วนทำงานฝ่ายประสานงาน	1		5.04	5.04
- ส่วนทำงานฝ่ายจัดข้อมูลข่าวสาร	1		5.04	5.04
- ส่วนทำงานฝ่ายจัดพิมพ์	2		5.04	10.08
- ส่วนทำงานฝ่ายเทคนิค	2		5.04	10.08
- ห้องเก็บหนังสือเอกสาร			30	30
- ห้องพิมพ์เอกสาร			64	64
- ห้องเก็บของเก็บอุปกรณ์			9	9
Circulation 30%				52
รวม				225.36
6. ห้องประชุมเจ้าหน้าที่	6		2	12
- ส่วนเตรียมอาหารว่าง			6	6
- ห้องเก็บอุปกรณ์การประชุม			6	6
- ห้องน้ำ – ส้วม			4.86	4.86
Circulation 30%				8.66
รวม				37.52
7. ส่วนรักษาความปลอดภัยชุมชน				
- ส่วนทำงาน	2		5.04	10.08
- ห้องน้ำ – ส้วม			2.71	2.71
- ห้องเก็บอุปกรณ์			6	6
Circulation 30%				5.64
รวม				24.43

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบ	ผู้ให้บริการ	ผู้ใช้บริการ	พื้นที่ต่อ1หน่วย (ตร.ม.)	รวมพื้นที่ (ตร.ม.)
ส่วนสำนักงานบริหารชุมชน				
1. โถงพักรับรองสำนักงาน				
- โถงพักรับรอง	56		0.64	35.84
- ส่วนเตรียมอาหารว่าง			8	8
- ห้องน้ำ – ส้วม			16.83	16.83
- ห้องรับตัวแทนภาคสังคม		10	30	30
Circulation 30%				27.2
รวม				117.86
2. ห้องทำงานฝ่ายจัดการและประสานงาน				
- ห้องทำงานฝ่าย	3		16	16
- ส่วนประสานงานประชาสัมพันธ์			25	25
- ห้องเก็บเอกสาร			6	6
- ห้องเก็บของเก็บอุปกรณ์			6	6
Circulation 30%				18.92
รวม				82
3. ห้องประชุมเจ้าหน้าที่		7	15.81	15.81
- ส่วนเตรียมอาหารว่าง			6	6
- ห้องเก็บของเก็บอุปกรณ์			4	4
- ห้องน้ำ – ส้วม				5.42
Circulation 30%				9.37
รวม				40.6

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบ	ผู้ให้บริการ	ผู้ใช้บริการ	พื้นที่ต่อ1หน่วย (ตร.ม.)	รวมพื้นที่ (ตร.ม.)
ส่วนบริการสาธารณะ				
1.ลานเอนกประสงค์กลางแจ้ง			198.32	198.32
- ส่วนประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร				
- ส่วนนั่งเล่นพักผ่อน				
- เวทีแสดงกลางแจ้ง				
รวม				198.32
2. โถงพักผ่อนทำกิจกรรม		8	0.64	5.12
- บริเวณเล่นเกมส์ทำกิจกรรมสำหรับเด็ก			10	10
- เวทีจัดแสดงและประกวด			96	96
- บริเวณชมรายการโทรทัศน์			64	64
- บริเวณนั่งเล่นพักผ่อน			64	64
- ห้องเก็บของอุปกรณ์			9	9
- ห้องน้ำ – ส้วม			9.47	9.47
Circulation 30%				80.12
รวม				347.18
3. ห้องทำกิจกรรมประชาสังคม	6		24	144
- ส่วนติดต่อ				
- บริเวณทำกิจกรรม				
- ตู้เก็บของเก็บอุปกรณ์				
+ Circulation 30%				57.6
รวม				187.20

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบ	ผู้ให้บริการ	ผู้ใช้บริการ	พื้นที่ต่อ1หน่วย (ตร.ม.)	รวมพื้นที่ (ตร.ม.)
4. ร้านค้าเช่า				
- ร้านค้าสหกรณ์			64	64
- ร้านค้าให้เช่า	5		24	120
- ร้านขายหนังสือ			28	28
- ร้านขายอาหาร				27
- ครัวร้านอาหาร				6.75
- ร้านกาแฟ				28
Circulation 30%				86.92
รวม				376.67
4. ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว				
- เคาน์เตอร์ให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว				1.44
- ชั้นใส่เอกสาร				3
- โถงพักรับรอง		9	0.64	5.76
- ส่วนเตรียมอาหารว่าง		9		8
- ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่	3		5.04	15.12
- ห้องจัดแสดง				204.85
- ส่วนคลังนิทรรศการ				79.89
- ส่วนเตรียมจัดแสดง				23.97
Circulation 30%				120.74
รวม				523.22
5. ที่จอดรถ				
- ที่จอดรถ		20	2.40	48

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

องค์ประกอบ	ผู้ให้บริการ	ผู้ใช้บริการ	พื้นที่ต่อ1หน่วย (ตร.ม.)	รวมพื้นที่ (ตร.ม.)
ส่วนบริการชุมชน				
1. ห้องประชุมชุมชน				
- ที่นั่งประชุม		50	0.64	30.2
- ห้องเก็บของเก็บอุปกรณ์การจัดประชุม			9	9
- ห้องน้ำ – ส้วม				9.47
- โถงพักรอผู้เข้าชม		50		10
- ห้องพักรับรองบุคลากร		5	0.64	3.20
- ห้องเก็บอุปกรณ์การจัดประชุม				9
- ห้องอเนกประสงค์หลังเวที				24
- ห้องควบคุมแสงเสียง				9
- พื้นที่บริการหลังเวที				12
Circulation 30%				37.10
รวม				157.84
2.ห้องสมุด		6	31.40	31.40
- ห้องทำงานบรรณารักษ์	2		4	8
- ห้องเก็บซ่อมหนังสือ			3.80	
- ห้องทำงานฝ่ายโสตทัศนศึกษา	2		4	3.80
- ห้องเก็บซ่อมอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา				8
- ห้องน้ำ – ส้วม			3.61	3.61
- ชั้นฝากของ			9.07	9.07
- ตู้ตรวจบัตรรายการ			2	2
- ส่วนติดต่อสอบถาม			0.80	0.80
- มุมหนังสือเด็ก			2	2
- บริเวณอ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสาร			1.52	1.52
			1.5	1.52

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบ	ผู้ให้บริการ	ผู้ใช้บริการ	พื้นที่ต่อ1หน่วย (ตร.ม.)	รวมพื้นที่ (ตร.ม.)
- บริเวณถ่ายเอกสาร			2.16	2.16
- ห้องโสตทัศนศึกษา		3	7.84	7.84
- ห้องเก็บเทปเสียงเทปโทรทัศน์				1.96
- ห้องสมุดภายถ่ายภาพสไลด์		2	4.70	9.40
- ห้องซ่อมบำรุง			1.80	1.80
Circulation 30%				25.97
รวม				112.55
3. ส่วนฝึกอาชีพและวัฒนธรรมชุมชน				
- ห้องบรรยายการสอน		10 น.	32	320
- ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่ผู้ฝึกสอน	10		4	40
- ห้องเก็บของเก็บอุปกรณ์			32	32
- ห้องน้ำ – ส้วม			9.47	9.47
Circulation 30%			120.44	120.44
รวม				521.91
3.โถงพักนักการช่างเทคนิค	5		16	16
- ห้องเก็บของเก็บอุปกรณ์			9	9
- ห้องน้ำ – ส้วม			4.86	4.86
- ห้องเครื่องเทคนิค			120	120
Circulation 30%				46.96
รวม				194.82

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

องค์ประกอบ	ผู้ให้บริการ	ผู้ใช้บริการ	พื้นที่ต่อ1หน่วย(ตร.ม.)	รวมพื้นที่ (ตร.ม.)
รวมพื้นที่				
ส่วนบริหารโครงการ				650.93
ส่วนบริหารชุมชน				281.06
ส่วนบริการสาธารณะ				1680.59
ส่วนบริการชุมชน				987.12
รวมพื้นที่โครงการ				3599.70

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5 การศึกษาและวิเคราะห์ที่ตั้งของโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

บทที่ 5
การศึกษาและวิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ

โครงการสถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เป็นโครงการหลักที่เป็นสถานที่ชุมชนคนในชุมชนทุกเพศทุกวัย ได้มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีความพยายามทำอะไรร่วมกัน มีการเรียนรู้ร่วมกันในการกระทำ ซึ่งรวมถึงการติดต่อสื่อสาร (communicate) แสดงความเห็นกันในรูปแบบต่าง ๆ โดยไม่ทำลายความโดดเด่นและเอกลักษณ์ของชุมชน ดังนั้นโครงการนี้จึงมุ่งบริการให้ประชาชนในชุมชนเกาะเกร็ด มากกว่าคนชุมชนอื่นๆหรือประชาชนต่างพื้นที่ ซึ่งนอกจากความสำคัญของผู้ใช้โครงการและองค์ประกอบโครงการแล้ว จำเป็นต้องอาศัยหลักเกณฑ์ในการพิจารณาประกอบเพื่อให้ได้ที่ตั้งโครงการที่มีความเหมาะสมที่สุด

5.1 การวิเคราะห์และกำหนดที่ตั้งโครงการ

หลักเกณฑ์ในการนำเอาที่ดินมาพิจารณาที่ตั้งโครงการในขั้นต้นคือ

1. ต้องเป็นที่ดินที่อยู่ติดกับแม่น้ำเจ้าพระยา
   ที่ตั้งโครงการสถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด ต้องสามารถเข้าถึงโครงการได้โดยสะดวก ส่วนการคมนาคมในเกาะจะเดินทางโดยอาศัยเรือเป็นพาหนะในการคมนาคมขนส่ง อีกทั้งโครงการยังต้องแสดงออกถึงความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับแม่น้ำเจ้าพระยา และมองเห็นแม่น้ำเจ้าพระยาได้ ฉะนั้นที่ตั้งโครงการควรจะอยู่ติดกับแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นสำคัญ โดยจะต้องเข้าถึงแม่น้ำเจ้าพระยาได้โดยตรง
2. ในด้านกรรมสิทธิ์ที่ดิน
   โครงการสถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด เป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในชุมชนเกาะเกร็ด ดังนั้นการเลือกที่ตั้งของโครงการ ควรสร้างความลำบากให้เจ้าของที่ดินเดิมน้อยที่สุด โดยจากการสอบถามองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด ทราบว่าพื้นที่ว่างเปล่าในเกาะเกร็ด ส่วนใหญ่เป็นที่ดินธรณีสงฆ์ ที่ดินขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งการเลือกที่ตั้งโครงการ ควรคำนึงถึงการสร้างความลำบากให้เจ้าของที่ดินเดิมเป็นจุดแรก โดยถ้าไม่มีทางเลือกที่ดีกว่านี้อาจนำที่ดินเดกชนเข้ามาพิจารณาเป็นทางเลือกสุดท้าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

3. ต้องเป็นพื้นที่ที่ส่งเสริมในด้านการปฏิสัมพันธ์ของประชาชนในชุมชน
โครงการสถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด เป็นโครงการเพื่อชุมชนทางด้านการสังคม ติดต่อสื่อสารกัน จึงต้องการการสนับสนุนจากประชาชนพื้นที่โดยรอบ โครงการจึงจะประสบความสำเร็จได้ ถ้าหากขาดการสนับสนุนจากประชาชนพื้นที่โดยรอบหรือขัดแย้งในเรื่องการใช้ที่ดินกับพื้นที่โดยรอบ จะทำให้โครงการไม่ประสบผลดังวัตถุประสงค์โครงการ

หลักการพิจารณาการเลือกที่ตั้งโครงการ กำหนดการใช้เกณฑ์ในการพิจารณา แบ่งออกเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

1. แหล่งที่ตั้ง (zone)
   1.1 ความเหมาะสมของย่าน (land use) (ค่าน้ำหนักการพิจารณา 4)
   ให้สอดคล้องกับข้อกำหนดทางด้านผังเมือง
   1.2 โครงสร้างประชากร (population structure) (ค่าน้ำหนักการพิจารณา 4)
   เป็นการพิจารณาจากความหนาแน่นของประชากร ในรอบๆที่ตั้งโครงการ
   1.3 ความเป็นศูนย์กลาง (center) (ค่าน้ำหนักการพิจารณา 4)
   ควรมีความเป็นศูนย์กลางของแหล่งชุมชนและสัมพันธ์กับหมู่อาคารข้างเคียง เพื่อการติดต่อประสานงานได้อย่างทั่วถึง
   1.4 ความสัมพันธ์กับเส้นทางท่องเที่ยว (route of tourist) (ค่าน้ำหนักการพิจารณา 2)
   เพื่อสะดวกในการตั้งทิศทางในการเข้าใช้โครงการของนักท่องเที่ยว
   1.5 ความสัมพันธ์กับศาสนสถาน (religion zone) (ค่าน้ำหนักการพิจารณา 3)
   อยู่ไม่ไกลจากศาสนสถาน เพราะศาสนสถานเป็นส่วนที่จะดึงดูดการใช้งานสูง เนื่องจากมีประชาชน มาใช้งานตลอด
   1.6 ความสัมพันธ์กับสถานศึกษา (education zone) (ค่าน้ำหนักการพิจารณา 3)
   อยู่ไม่ไกลจากสถานศึกษา เพราะสถานศึกษาเป็นส่วนที่จะดึงดูดการใช้งานสูง เนื่องจากมีนักเรียน ผู้ปกครอง มาใช้งานตลอด
   1.7 ที่ตั้งมีคุณค่าทางทัศนียภาพ (atmosphere) (ค่าน้ำหนักการพิจารณา 2)
   บริเวณที่ตั้งโครงการควรมีลักษณะที่จะเกิดประโยชน์และส่งเสริมโครงการในด้านความงามของพื้นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

2. ลักษณะกายภาพของที่ตั้ง (geography)

2.1 รูปร่างและขนาดของที่ดิน (existing site) (ค่าน้ำหนักการพิจารณา 3)
ควรมีขนาดและเหมาะสมกับพื้นที่โครงการ รวมถึงแนวทางการขยายตัวในอนาคต ควรมีความยืดหยุ่น

2.2 สภาพปัจจุบันและการปรับปรุงพื้นที่ (land development) (ค่าน้ำหนักการพิจารณา 2)
บริเวณที่ต้องมีการปรับปรุงมาก ต้องมีการจ่ายค่าใช้จ่ายมากและยุ่งยาก

2.3 สภาพแวดล้อมของโครงการ (environment) (ค่าน้ำหนักการพิจารณา 2)
สภาพแวดล้อมของโครงการต้องเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อที่ตั้งโครงการ ไม่มีมลภาวะรบกวน

3. การเข้าถึงโครงการและการสัญจร (accessibility & traffic)

3.1 การสัญจรของคนและพาหนะที่มาสู่โครงการ (access) (ค่าน้ำหนักการพิจารณา 2)
ควรอยู่ในที่ตั้งที่มีสัญจรเหมาะสมสะดวก โครงข่ายทางครองคลุมพื้นที่ เส้นทางไม่ถูกรบกวน

3.2 การดึงดูดและจูงใจการเข้าสู่โครงการ (approach & ventilation) (ค่าน้ำหนักการพิจารณา 3)
เนื่องจากเป็นโครงการบริการชุมชน มีกิจกรรมหลายอย่างรวมกันและรองรับประชาชนในชุมชนจำนวนมากพอสมควร โครงการควรอยู่ในย่านที่รู้จักกันดี ควรอยู่ในจุดที่เข้าถึงง่าย สังเกตมองเห็นง่าย

3.3 การคมนาคม (transportation) (ค่าน้ำหนักการพิจารณา 2)
ควรมีความสะดวกในการเข้าถึงของรถจักรยานยนต์ส่วนตัว เรือ และการสัญจรทางเท้า

4. ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ (public utilities) (ค่าน้ำหนักการพิจารณา 3)
ควรอยู่ในบริเวณที่มีระบบสาธารณูปโภคอย่างพร้อมมูล ตอบสนองความต้องการของโครงการได้มีประสิทธิภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

5. ความปลอดภัย (safety factor) (ค่าน้ำหนักการพิจารณา 2)
   5.1 บริเวณที่ตั้งควรอยู่ในบริเวณที่สามารถติดต่อได้ง่าย จากองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งจาก อัคคีภัย ภัยทางธรรมชาติและอาชญากรรม
   5.2 สภาพโดยรอบที่ตั้งโครงการควรอยู่มนบริเวณซึ่งให้ความรู้สึกปลอดภัย
6. ความเป็นไปได้ในการพัฒนาพื้นที่ (ค่าน้ำหนักการพิจารณา 4)
   6.1 การได้มาซึ่งที่ดิน
   6.2 เจ้าของที่ดินและกรรมสิทธิการถือครองที่ดิน

หลักเกณฑ์การให้คะแนนจะแบ่งออกเป็น 4 ระดับคือ

การให้คะแนน
- ระดับ 4 หมายถึง ดีมาก
- ระดับ 3 หมายถึง ดี
- ระดับ 2 หมายถึง พอใช้
- ระดับ 1 หมายถึง ไม่ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

ภาพที่ 5.1 แสดงการวิเคราะห์การเลือกตำแหน่งที่ตั้งโครงการภายในชุมชนเกาะเกร็ด (site selection analysis)

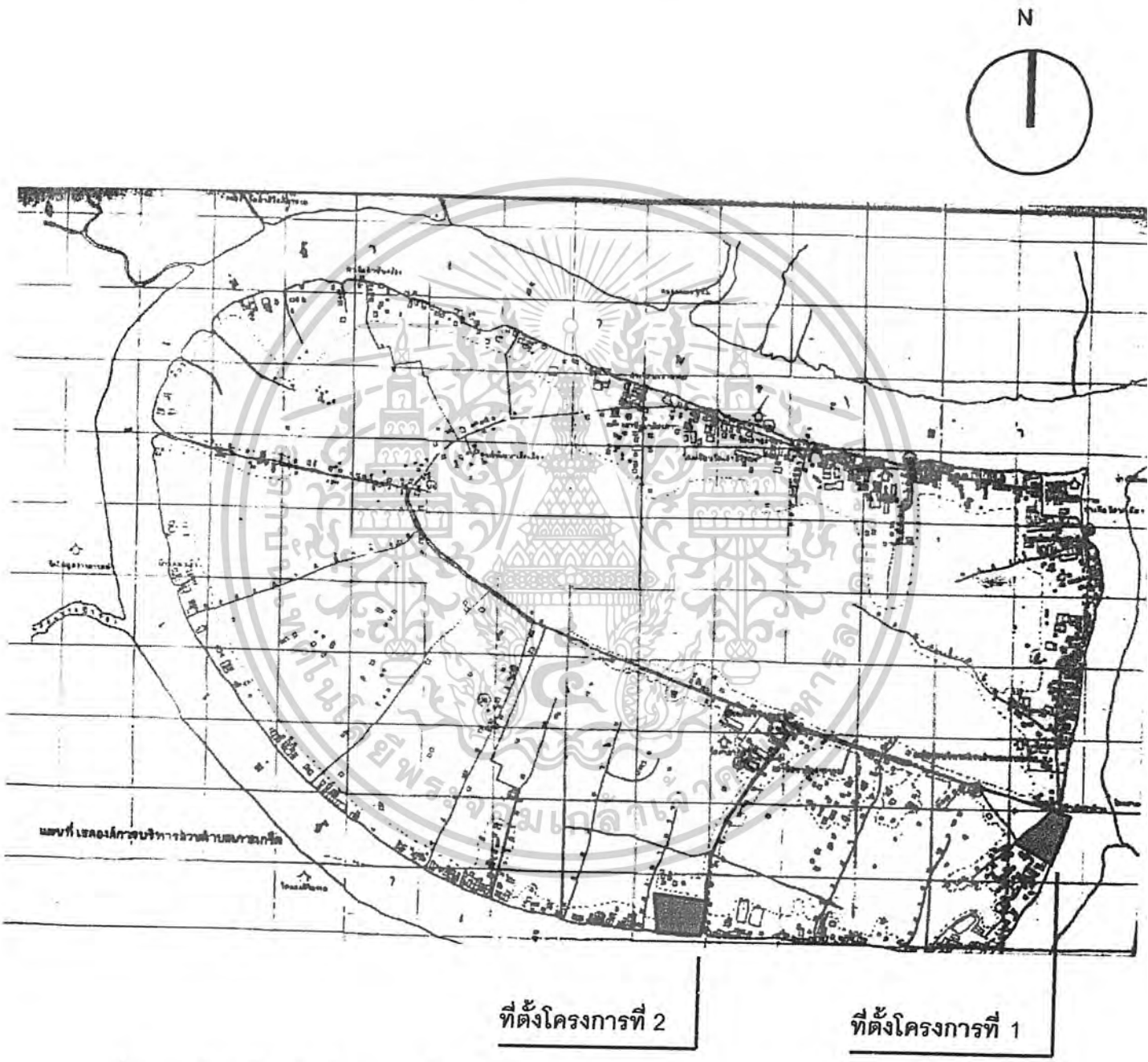

ที่มา องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด, <u>รายงานและแผนพัฒนาตำบลเกาะเกร็ดประจำปี 2545</u>. นนทบุรี : มกราคม 2545

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

การพิจารณาที่ตั้งโครงการ 1

ภาพที่ 5.2 แสดงที่ตั้งโครงการ 1 ที่นำมาพิจารณาวิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ

ตำแหน่งที่ตั้งโครงการ 1 มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ - ติดกับท่าเรือตรงข้ามวัดกลางเกร็ดและถนนภายในชุมชน บริเวณนี้มีที่พักคอยรถจักรยานยนต์รับจ้าง

ทิศใต้ - ติดกับทุ่งหญ้าและบ้านเรือนบ้านศาลากุลใน

ทิศตะวันออก - ติดกับถนนภายในหมู่ที่ 3

ทิศตะวันตก - ติดกับแม่น้ำเจ้าพระยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

1. แหล่งที่ตั้ง (zone)

1.1 ความเหมาะสมของย่าน (land use)

- เนื่องจากที่ตั้งอยู่ในชุมชนหมู่ 4 อยู่ติดกับท่าเรือวัดกลางเกร็ด

1.2 โครงสร้างประชากร (population structure)

- ความหนาแน่นของประชากรอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ความเป็นศูนย์กลาง (center)

- ที่ตั้งนี้ติดกับท่าเรือที่สำคัญหนึ่งของเกาะเกร็ดและยังเป็นบริเวณทางแยกภายในชุมชนที่เชื่อมระหว่างชุมชนที่อยู่กลางเกาะเกร็ด ชุมชนริมแม่น้ำลัดเกร็ด

1.4 ความสัมพันธ์กับเส้นทางท่องเที่ยว (route of tourist)

- อยู่ไม่ห่างจากศูนย์เครื่องปั้นดินเผา บ้านทำขนมมากนัก

1.5 ความสัมพันธ์กับศาสนสถาน (religion zone)

- อยู่ระหว่างวัดศาลากุล วัดฉิมพลี และวัดกลางเกร็ด

1.6 ความสัมพันธ์กับสถานศึกษา (education zone)

- อยู่ใกล้กับโรงเรียนวัดศาลากุล

1.7 ที่ตั้งมีคุณค่าทางทัศนียภาพ (atmosphere)

- ที่ดินตั้งอยู่บนพื้นที่เกษตรกรรมรอบๆ มีการถ่ายเทอากาศได้สะดวก สามารถเปิดมุมมองทิวทัศน์รอบด้านได้

2 ลักษณะกายภาพของที่ตั้ง (geography)

2.1 รูปร่างและขนาดของที่ดิน (existing site)

- พื้นที่มีขนาดใหญ่ สามารถรองรับการขยายตัวได้ในอนาคตทั้งทางด้านข้างและด้านหลัง

2.2 สภาพปัจจุบันและการปรับปรุงพื้นที่ (land development)

- สภาพเป็นพื้นที่เกษตรกรรม การปรับปรุงสะดวก

2.3 สภาพแวดล้อมของโครงการ (environment)

- สภาพแวดล้อมของโครงการต้องเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อที่ตั้งโครงการ มีมลภาวะรบกวนจากเสียงของเรือที่สัญจร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

3 การเข้าถึงโครงการและการเข้าถึง (accessibility & traffic)

3.1 การสัญจรของคนและพาหนะที่มาสู่โครงการ (access)

- ที่ตั้งนี้สามารถเข้าถึงได้ง่ายเนื่องจาก มีถนนรอบ ๆ ทางทิศเหนือ ทิศตะวันตก และบางส่วนทางทิศใต้ สามารถเข้าสู่โครงการได้โดยตรงจากเรือ จักรยานยนต์รับจ้าง

3.2 การดึงดูดและจูงใจการเข้าสู่โครงการ (approach & ventilation)

- ชุมชนตั้งอยู่กลางหมู่4 เข้าถึงได้ง่ายมาก ดังที่กล่าวมาแล้ว

3.3 การคมนาคม (transportation)

- การคมนาคมสะดวกมากเนื่องจากตั้งติดกับท่าเรือวัดกลางเกร็ด บริเวณนี้มีที่พักคอยรถจักรยานยนต์รับจ้าง

4 ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ (public utilities) (ค่าน้ำหนักการพิจารณา 2)

- ควรอยู่ในบริเวณที่มีระบบสาธารณูปโภคอย่างพร้อมมูล ตอบสนองความต้องการของโครงการได้มีประสิทธิภาพ

5 ความปลอดภัย (safety faster)

- สามรถติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลได้ดีพอควร

6. ความเป็นไปได้ในการพัฒนาพื้นที่

- เป็นพื้นที่เช่าการเกษตรของประชาชน ที่เช่าจากองค์การบริหารส่วนตำบล สามารถถือครองได้เลย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

การพิจารณาที่ตั้งโครงการ 2

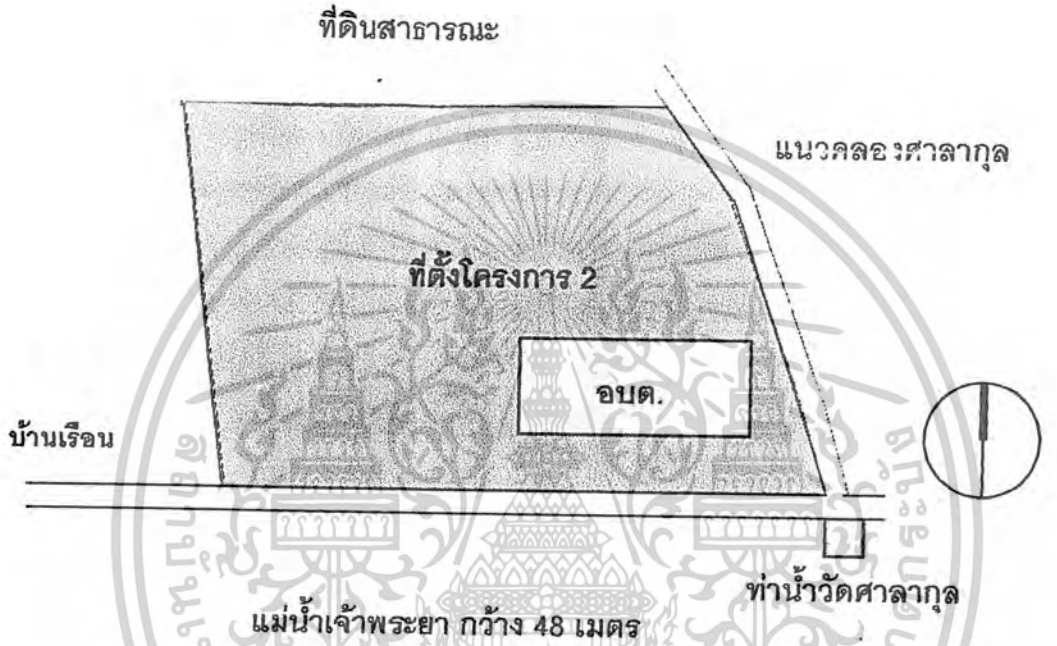

ภาพที่ 5.3 แสดงที่ตั้งโครงการ 2 ที่นำมาพิจารณาวิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ

ตำแหน่งที่ตั้งโครงการ 2 มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ - ติดกับที่ดินสาธารณะ (ที่โล่ง)

ทิศใต้ - ติดกับแม่น้ำเจ้าพระยา

ทิศตะวันออก - ติดกับสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด และคลองศาลากุล

ทิศตะวันตก - ติดกับบ้านคลองศาลากุลใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

1. แหล่งที่ตั้ง (zone)

1.1 ความเหมาะสมของย่าน (land use)

- เนื่องจากที่ตั้งอยู่ในชุมชนหมู่ 3 อยู่ติดกับท่าเรือวัดศาลากุล เป็นศูนย์กลางของเกาะเกร็ด

1.2 โครงสร้างประชากร (population structure)

- ความหนาแน่นของประชากรอยู่ในระดับเบาบาง

1.3 ความเป็นศูนย์กลาง (center)

- ที่ตั้งนี้ติดกับวัดศาลากุลซึ่งเป็นศูนย์กลางของเกาะเกร็ด อีกทั้งยังเป็นที่ตั้งเดียวกับองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด

1.4 ความสัมพันธ์กับเส้นทางท่องเที่ยว (route of tourist)

- อยู่ห่างจากเส้นทางท่องเที่ยว

1.5 ความสัมพันธ์กับศาสนสถาน (religion zone)

- อยู่ใกล้และเป็นทางเข้าของวัดศาลากุล

1.6 ความสัมพันธ์กับสถานศึกษา (education zone)

- อยู่ใกล้และเป็นทางเข้ากับโรงเรียนวัดศาลากุล

1.7 ที่ตั้งมีคุณค่าทางทัศนียภาพ (atmosphere)

- ที่ดินตั้งอยู่บนพื้นที่เกษตรกรรมรอบๆ มีการถ่ายเทอากาศได้สะดวก สามารถเปิดมุมมองทิวทัศน์รอบด้านได้ แต่มีปัญหามลภาวะทางน้ำเล็กน้อย ของคลองศาลากุลซึ่งเป็นคูน้ำคลำ ที่เป็นทางระบายน้ำออกจากชุมชน

2 ลักษณะกายภาพของที่ตั้ง (geography)

2.1 รูปร่างและขนาดของที่ดิน (existing site)

- พื้นที่มีขนาดปานกลาง สามารถรองรับการขยายตัวได้ในอนาคตทั้งทางด้านข้างและด้านหลัง

2.2 สภาพปัจจุบันและการปรับปรุงพื้นที่ (land development)

- สภาพเป็นที่ดินโล่งเปล่า ไม่มีการเกษตรกรรม

2.3 สภาพแวดล้อมของโครงการ (environment)

- สภาพแวดล้อมของโครงการต้องเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อที่ตั้งโครงการ มีมลภาวะรบกวนจากเสียงของเรือที่สัญจร และปัญหามลภาวะทางน้ำเล็กน้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

3 การเข้าถึงโครงการและการเข้าถึง (accessibility & traffic)

3.1 การสัญจรของคนและพาหนะที่มาสู่โครงการ (access)

- ที่ตั้งนี้สามารถเข้าถึงได้ง่ายเนื่องจาก มีถนนรอบ ๆ ทางทิศใต้ ทิศตะวันออก สามารถเข้าสู่โครงการได้โดยตรงจากเรือ จักรยานยนต์รับจ้าง

3.2 การดึงดูดและจูงใจการเข้าสู่โครงการ (approach & ventilation)

- เป็นปากทางเข้าของวัดศาลากุลและโรงเรียนวัดศาลากุล และเป็นที่ตั้งเดียวกับสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล จูงใจต่อเข้าถึงอย่างมาก

3.3 การคมนาคม (transportation)

- การคมนาคมสะดวกมากเนื่องจากตั้งติดกับท่าน้ำวัดศาลากุล บริเวณนี้มีที่พักคอยรถจักรยานยนต์รับจ้าง

4 ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ (public utilities) (ค่าน้ำหนักการพิจารณา 2)

- ควรอยู่ในบริเวณที่มีระบบสาธารณูปโภคอย่างพร้อมมูล ตอบสนองความต้องการของโครงการได้มีประสิทธิภาพ

5 ความปลอดภัย (safety factor)

- สามรถติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลได้โดยตรง เมื่อมีเหตุภัย

6. ความเป็นไปได้ในการพัฒนาพื้นที่

- เป็นพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล สามารถพัฒนาได้อย่างอิสระ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

การวิเคราะห์เปรียบเทียบตัวเลือกของที่ตั้งโครงการ

เกณฑ์ในการพิจารณา	ค่าน้ำหนัก	ตัวเลือกที่ 1		ตัวเลือกที่ 2	
		คะแนน	น้ำหนัก	คะแนน	น้ำหนัก
1. แหล่งที่ตั้ง					
1.1 ความเหมาะสมของย่าน	4	3	12	3	12
1.2 โครงสร้างประชากร	4	4	16	2	8
1.3 ความเป็นศูนย์กลาง	4	3	12	4	16
1.4 ความสัมพันธ์กับเส้นทางท่องเที่ยว	2	4	8	1	2
1.5 ความสัมพันธ์กับศาสนสถาน	3	4	12	3	9
1.6 ความสัมพันธ์กับสถานศึกษา	3	3	9	4	12
1.7 ที่ตั้งมีคุณค่าทางทัศนียภาพ	2	3	6	2	4
2. ลักษณะกายภาพของที่ตั้ง					
2.1 รูปร่างและขนาดของที่ดิน	3	3	9	3	9
2.2 สภาพปัจจุบันและการปรับปรุงพื้นที่	2	2	4	3	6
2.3 สภาพแวดล้อมของโครงการ	2	3	6	2	4
3. การเข้าถึงโครงการและการเข้าถึง					
3.1 การสัญจรของคนและพาหนะที่มาสู่โครงการ	2	4	8	3	6
3.2 การดึงดูดและจูงใจการเข้าสู่โครงการ	3	4	12	3	9
3.3 การคมนาคม	2	3	6	3	6
4. ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ	3	3	9	3	9
5. ความปลอดภัย	2	3	6	4	8
6. ความเป็นไปได้ในการพัฒนาพื้นที่	4	2	8	4	16
รวม			143		136

จากการวิเคราะห์ให้ค่าคะแนนแต่ละพื้นที่ที่ตั้งโครงการ พบว่า ***บริเวณที่ตั้งโครงการ 1*** มีความเหมาะสมสำหรับเป็นที่ตั้งของโครงการสถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

5.2 การศึกษาข้อมูลกายภาพของที่ตั้งโครงการ

ที่ตั้งของโครงการตามแผนงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด ตั้งอยู่ที่ บริเวณสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่ที่2 บ้านศาลากุลนอก ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยมีพื้นที่ประมาณ 7 ไร่ โดยติดแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณคลองลัดเกร็ด อยู่ในเขตผังการใช้ที่ดินลักษณะที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ - ติดกับท่าเรือตรงข้ามวัดกลางเกร็ดและถนนภายในชุมชน บริเวณนี้มีที่พักคอยรถจักรยานยนต์รับจ้าง

ทิศใต้ - ติดกับทุ่งหญ้าและบ้านเรือนบ้านศาลากุลใน

ทิศตะวันออก - ติดกับถนนภายในหมู่ที่ 3

ทิศตะวันตก - ติดกับแม่น้ำเจ้าพระยา

ภาพที่ 5.4 แสดงภาพถ่ายทางอากาศที่ตั้งโครงการ

ที่มา กรมแผนที่ทหาร กระทรวงกลาโหม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

กรรมสิทธิ์ในที่ดินทั้งหมดเป็นขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด ซึ่งสภาพปัจจุบัน เป็นพื้นที่เกษตรกรรม และมีบ้านเรือนริมน้ำที่รุกล้ำเข้ามา ทำให้รื้อถอน ย้ายไปปลูกใหม่ ซึ่งช่วยให้เป็นผลดีในแง่มุมมองของโครงการ ความปลอดภัยและป้องกันอาชญากรรมด้วย

ภาพที่ 5.5 แสดงที่ตั้งโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

5.3 การศึกษาข้อมูลทางภูมิศาสตร์ของที่ตั้งโครงการ

5.3.1 สภาพภูมิประเทศและธรณีวิทยา

ลักษณะของภูมิประเทศของโครงการนั้น ตั้งอยู่บนเกาะมีแม่น้ำเจ้าพระยาน้ำล้อมรอบ บริเวณที่ดินโครงการเป็นพื้นที่ราบลุ่มน้ำท่วม เอียงลาดต่ำไปทางพื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาตลอดแนวทางทิศใต้ของโครงการ โดยความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ +1.42เมตร ระดับตลิ่ง 3.10 เมตร จากระดับน้ำทะเล

ลักษณะทางธรณีวิทยา สภาพดินทั้งบริเวณที่ตั้งโครงการและบริเวณใกล้เคียงนั้นมีสภาพเป็นดินร่วนปนเลน เป็นดินที่อุดมด้วยความสมบูรณ์ที่พัดมาตามแม่น้ำเจ้าพระยา โดยสภาพเป็นดินตะกอนที่เหมาะแก่ปลูกผลไม้ สำหรับที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยานั้นเป็นส่วนหนึ่งของบริเวณที่ราบภาคกลางตอนใต้ ประกอบไปด้วยชั้นกรวดทรายและแทรกสลับด้วยดินเหนียว ในชั้นกรวดทรายจะมีช่องว่างเพื่อเก็บกักน้ำที่ซึมลงไป โดยบริเวณที่ตั้งโครงการและบริเวณใกล้เคียงไม่ได้เป็นพื้นที่ที่มีโอกาศเกิดแผ่นดินไหว

ลักษณะดินบริเวณเกาะเกร็ดส่วนใหญ่เป็นดินเหนียว สีเทาปนสีเขียวมะกอกหรือมีจุดประสีเทา และสีน้ำตาลปนเหลืองหรือสีน้ำตาลอ่อนปนเขียนมะกอก เนื้อละเอียดน้ำซึมผ่านได้ยาก เหมาะแก่การทำเครื่องปั้นดินเผา ชาวเกาะเกร็ดใช้ดินเหนียวที่เกาะเกร็ดทำเครื่องปั้นดินเผาเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน

5.3.2 สภาพทางอุทกศาสตร์

แหล่งน้ำผิวดินของพื้นที่โครงการและบริเวณใกล้เคียงนั้นจะใช้แม่น้ำเจ้าพระยาเป็นแหล่งน้ำสำคัญ โดยปริมาณน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาจะค่อยๆมีระดับสูงขึ้นในระยะต้นเดือนมิถุนายน อันเป็นระยะเริ่มต้นฤดูฝน จะมีปริมาณสูงสุดช่วงแรกประมาณเดือนมิถุนายน แล้วปริมาณน้ำค่อยๆ ลงเนื่องจากเป็นระยะฝนทิ้งช่วงต้นฤดูเป็นเวลา 2-3 สัปดาห์ ในระยะปลายเดือนมิถุนายนต่อต้นเดือนกรกฎาคม ต่อมาปริมาณจะเพิ่มขึ้นอีกจนถึงระดับน้ำสูงสุดประมาณเดือนพฤศจิกายนซึ่งช่วงนี้เองที่ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมน้ำจะท่วมบริเวณพื้นที่เกาะเป็นประจำ แล้วน้ำจะลดลงตามฤดูกาลและเข้าสู่ปริมาณน้ำน้อยในฤดูแล้ง ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงปลายเดือนพฤษภาคม

ทางด้านคุณภาพของแม่น้ำเจ้าพระยานั้น ทางตอนบนของแม่น้ำเจ้าพระยาคือ จังหวัดปทุมธานีและพระนครศรีอยุธยา มีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่กระจัดกระจายตามริมแม่น้ำ ซึ่งมีอยู่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

จำนวนมาก ทำให้เกิดการเน่าเสียอย่างสูง ค่าบีโอดี (ปริมาณของออกซิเจนที่จุลินทรีย์ใช้ในการย่อยสลายสารอินทรีย์ที่ละลายปนเปื้อนอยู่ในน้ำ)ต่ำ

แม่น้ำเจ้าพระยาช่วงที่ผ่านจังหวัดนนทบุรีนั้น มีมาตรฐานและวิธีการตรวจสอบคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน ที่มิใช่ทะเล ตามประกาศของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2537) จัดคุณภาพน้ำอยู่ในประเภทที่ 3 คือเป็นระดับที่พอใช้ สามารถใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรกรรม ใช้อุปโภคบริโภคได้ โดยต้องผ่านการฆ่าเชื้อตามปกติและผ่านการปรับปรุงคุณภาพน้ำโดยทั่วไปก่อนและสัตว์น้ำโดยทั่วไปสามารถดำรงชีวิตได้ตามปกติ โดยมีออกซิเจนละลายในน้ำไม่ต่ำกว่า 4.0 มิลลิกรัมต่อลิตร ค่าบีโอดีไม่เกิน 2.0 มิลลิกรัมต่อลิตรและมีแบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม ไม่เกิน 4,000 MPN ต่อลิตร

แหล่งน้ำบาดาลในหินร่วนซึ่งที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง แม่น้ำเจ้าพระยา ดินเหนียวจะทำหน้าที่เป็นชั้นดินกั้นน้ำทำให้เกิดชั้นน้ำบาดาลขึ้นได้ในบริเวณเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีชั้นน้ำบาดาลขึ้นได้ ระดับผิวดินจนถึงความลึกประมาณ 600 เมตร โดยคุณภาพแหล่งน้ำในบริเวณนนทบุรีนั้นจะมีคุณภาพไม่เหมือนกับตอนบนของลุ่มน้ำ บางแห่งจะมีรสกร่อยถึงเค็ม เพราะมีคลอไรด์สูงแต่ในระดับลึกลงไปถึงชั้นน้ำที่ระดับ 100 เมตรจะพบน้ำจืด

ภาพที่ 5.6
สภาพแหล่งน้ำ
แม่น้ำเจ้าพระยา

5.3.3 สภาพภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศอยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ระหว่างกลางเดือนพฤษภาคมจนถึงตุลาคม ลมนี้มีจุดกำเนิดจากมหาสมุทรอินเดีย พัดพาความชื้น ทำให้มีเมฆมากและมีฝนตกทั่วไป ในส่วนระยะระหว่างเดือนพฤศจิกายนจนถึงประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ จะได้รับอิทธิพลมจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีจุดกำเนิดในประเทศจีน เป็นลมแห้งและหนาวเย็น ภูมิอากาศอากาศที่เกาะเกร็ดเป็นอากาศร้อนชื้น มีฝนตกชุกในช่วงฤดูฝน บางปีเกิดอุทกภัย พื้นที่ทั่วไปไม่แห้งแล้งเพราะมีพื้นที่ที่เป็นสวนผลไม้อยู่มากและมีน้ำล้อมรอบทำให้มีความชุ่มชื้นตลอดปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

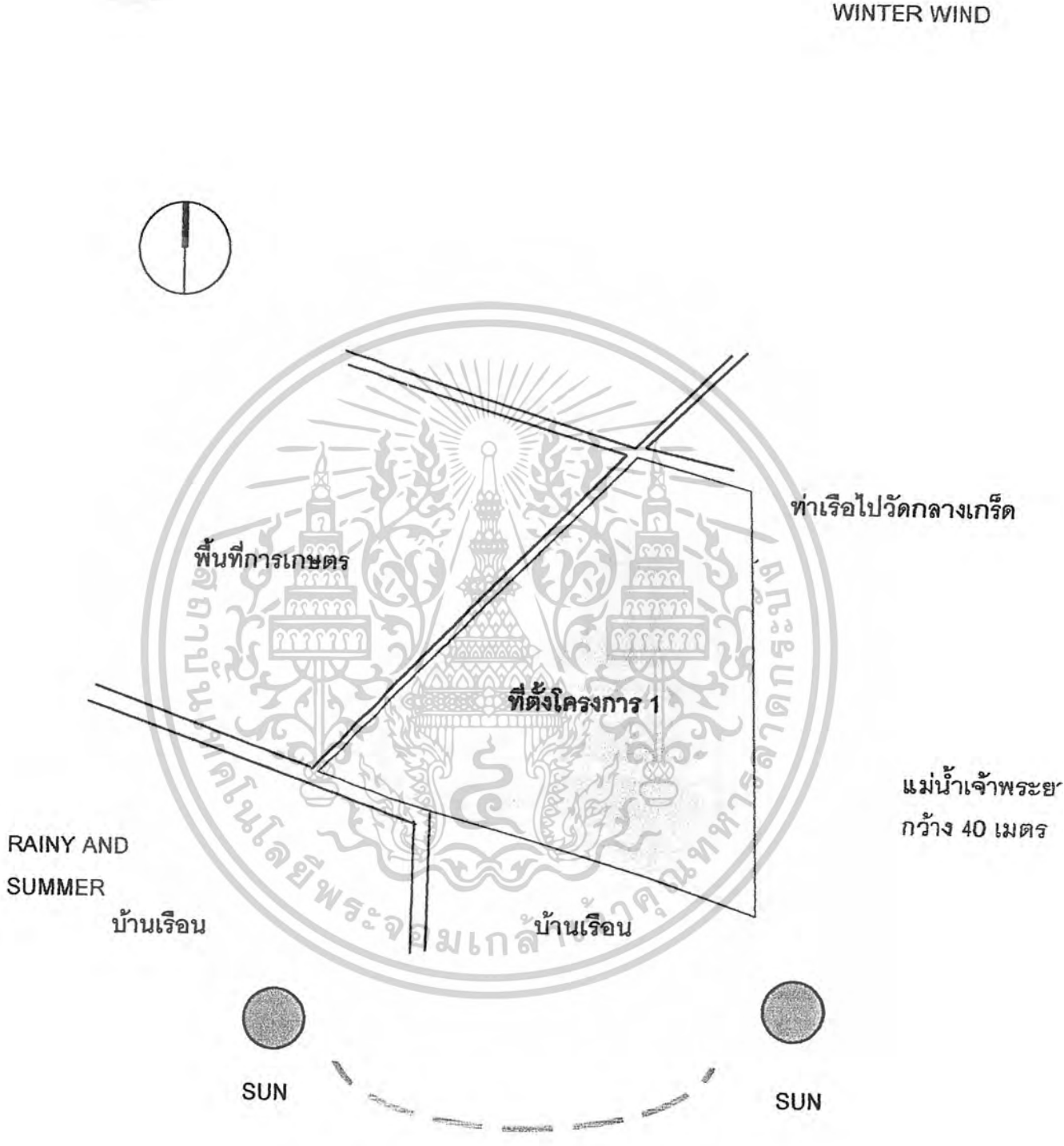

ภาพที่ 5.7 สภาพภูมิอากาศของที่ตั้งโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE , NONTHABURI

มีฤดูกาลแบ่งได้ดังนี้

1. ฤดูฝน จะเริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมจนถึงเดือนตุลาคม เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งเป็นลมร้อน มีความชุ่มชื้นค่อนข้างสูง นอกจากนั้นในระยะนี้อาจจะมีพายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนตัวเข้าสู่ประเทศไทยและมีอิทธิพลทำให้ฝนตกชุก โดยปกติฝนตกชุกมากในเดือนกันยายน

2. ฤดูหนาว จะเริ่มตั้งแต่ประมาณต้นเดือนพฤศจิกายนจนถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ในช่วงนี้ท้องฟ้าโปร่งเป็นส่วนมาก มีฝนตกน้อยและเป็นช่วงที่มีอุณหภูมิต่ำสุดของปี

3. ฤดูร้อน จะเริ่มตั้งแต่ประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์จนถึงกลางเดือนพฤษภาคม ในระยะนี้อากาศจะร้อนโดยทั่วไป ความชื้นในอากาศต่ำ ฝนตกน้อยเป็นครั้งคราว อุณหภูมิสูงสุดจะประมาณเดือนเมษายน

ในปี 2544 (มกราคม - พฤศจิกายน) จังหวัดนนทบุรี ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย รวมตลอดปี 1,295.7 มิลลิเมตร จำนวนวันฝนตก 77 วัน ฝนตกมากที่สุดในช่วงเดือนกันยายน วัดได้ 236.6 มิลลิเมตร เดือนตุลาคม มีจำนวนวันที่ฝนตกมากที่สุด 17 วัน ปริมาณน้ำฝน 318.7 มิลลิเมตร (ที่มา กองบริหารข้อมูล กรมอุตุนิยมวิทยา)

อุณหภูมิจะเห็นว่าในฤดูร้อนนั้นจะร้อนจัด มีอุณหภูมิสูงสุดในเดือนเมษายน 40.8 – 42.7 องศาเซลเซียส ส่วนในระยะฤดูหนาว อากาศจะหนาวเย็น มีอุณหภูมิต่ำสุด 8.2 – 10.0 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปีอยู่ในพิสัยระหว่าง 27.9 – 28.3 องศาเซลเซียส

ความชื้นสัมพัทธ์มีพิสัยค่าเฉลี่ยทั้งปีระหว่าง 70 – 74 เปอร์เซ็นต์ ค่าความชื้นสัมพัทธ์สูงสุดระหว่าง 92 – 96 เปอร์เซ็นต์ และค่าความชื้นสัมพัทธ์ต่ำสุดระหว่าง 36 - 66 เปอร์เซ็นต์

การหมุนเวียนของลมในพื้นที่ค่อนข้างแน่นอนตลอดทั้งปี คือ ในระยะฤดูหนาวจะมีลมฝ่ายตะวันออกพัดผ่าน เช่นเดียวกับในระยะฤดูร้อน ส่วนในฤดูฝนจะเป็นลมฝ่ายใต้ ความเร็วสูงสุดที่เกิดขึ้นมักจะเป็นช่วงฤดูร้อนเสียส่วนใหญ่ โดยมีความเร็วสูงสุดระหว่าง 48 น็อต ถึง 52 น็อต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

5.4 การศึกษาข้อมูลการคมนาคมและขนส่ง

ในพื้นที่ที่ตั้งโครงการและบริเวณใกล้เคียงนั้นซึ่งมีลักษณะเป็นเกาะกลางแม่น้ำเจ้าพระยา การคมนาคมภายใน พื้นที่จะใช้การคมนาคมทางเรือเป็นส่วนใหญ่ และมีทาง คสล. สำหรับการเดินด้วยเท้าและยานพาหนะสองล้อ ซึ่งไม่ไกลจากย่านพักอาศัยมากนัก จากการสำรวจขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด ได้สำรวจข้อมูลการคมนาคมของเกาะเกร็ดไว้คือ

- เส้นทาง คสล.ถนนหลัก 1 สาย เส้นทาง คสล. ทางแยก มีจำนวน 9 ซอย
- ท่าเรือ มีจำนวน 6 แห่ง
- โป๊ะเทียบเรือ มีจำนวน 16 แห่ง

สำหรับการเดินทางมายังเกาะเกร็ด สามารถเดินทางมาได้ 2 ทางคือ

1. **ทางรถยนต์** โดยนำรถยนต์ไปจอดที่วัดสนามเหนือ หรือวัดกลางเกร็ด อำเภอปากเกร็ด แล้วลงเรือที่ท่าวัดสนามเหนือ หรือท่าวัดกลางเกร็ด ไปยังเกาะเกร็ดได้
2. **ทางรถขนส่งมวลชน** โดยการเดินทางรถโดยสารไปก็สะดวกมาก เพราะมีรถโดยสารหลายสายไปปากเกร็ด แล้วเดินไปลงเรือที่ท่าวัดสนามเหนือไปยังเกาะเกร็ด หรือจากท่าน้ำปากเกร็ดได้เช่นกัน ถ้าหากไปทางเรือจะมีเรือด่วนจากกรุงเทพมหานครไปปากเกร็ด ซึ่งจอดรับคนโดยสารที่ท่าวัดราชสิงขร ท่าราษฎร์บูรณะ ท่าเตียน ท่าช้างวังหน้าท่าพระจันทร์ ท่าศิริราช และท่าเทเวศวร์ เป็นต้น

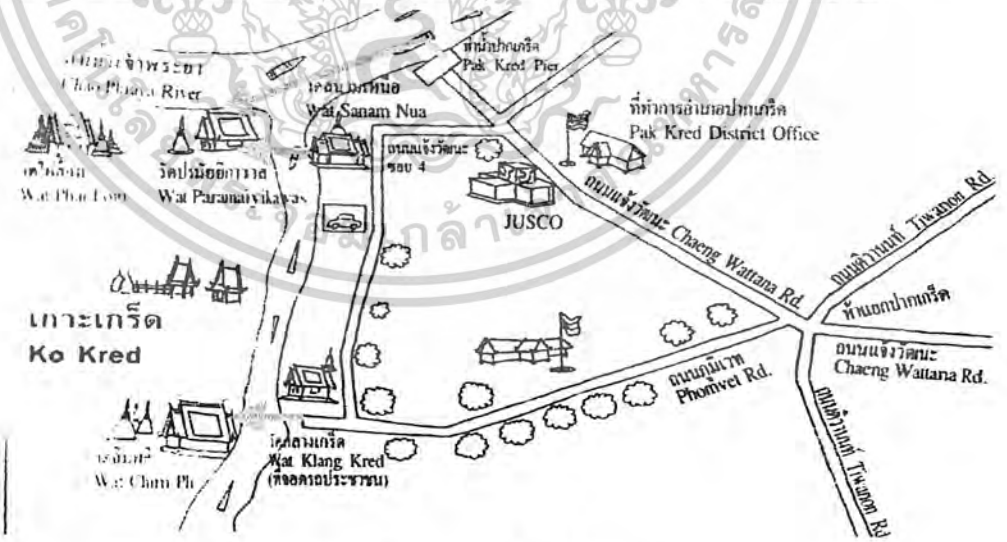

ภาพที่ 5.8 ภาพแสดงเดินทางมายังที่ตั้งโครงการ

ที่มา อาภา ศรีสงคราม. **วัฒนธรรมพื้นบ้านเกาะเกร็ด**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาไทย, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, สถาบันราชภัฏจันทรเกษม, 2539.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อเดินทางมายังเกาะเกร็ด สามารถต่อเรือโดยสารรอบเกาะเพื่อมาถึงยังองค์การบริหารส่วนตำบลได้โดยสะดวก

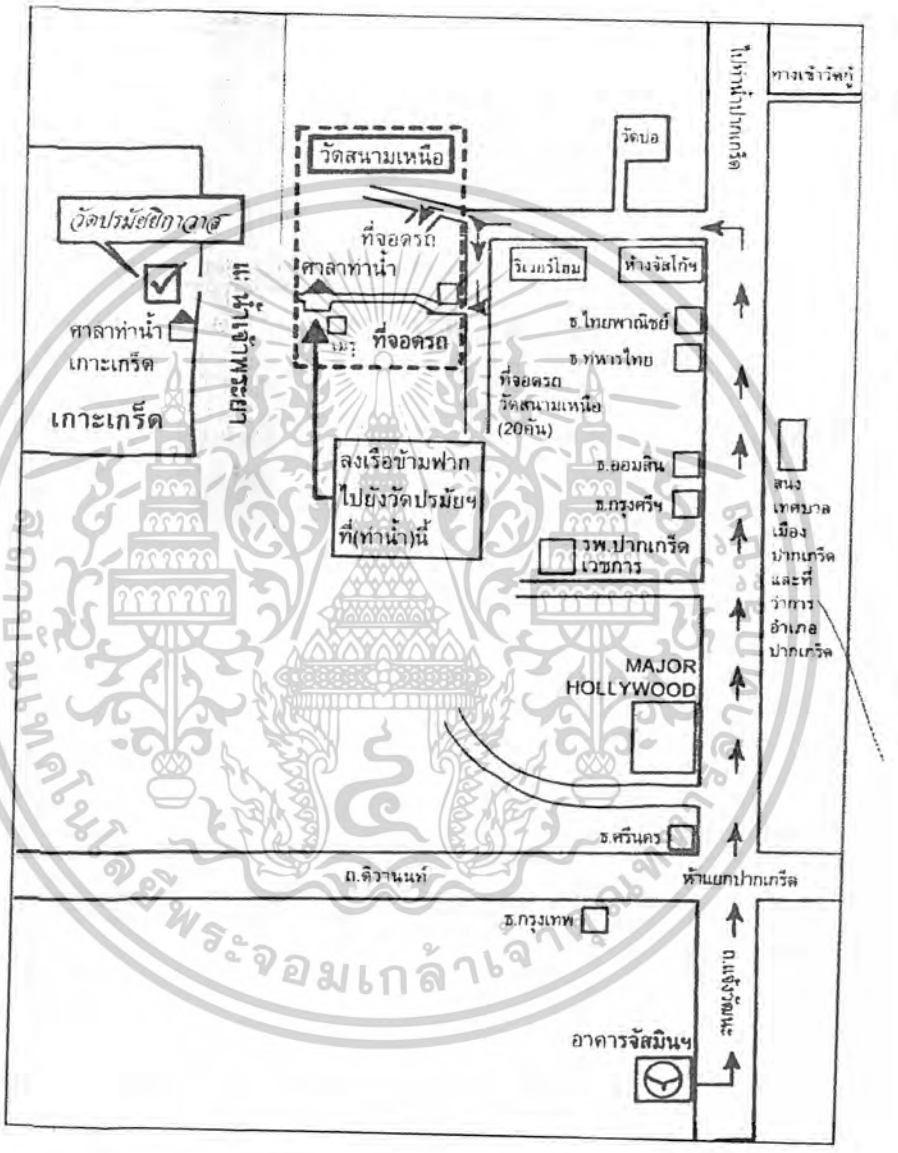

ภาพที่ 5.9 ภาพแสดงการเดินทางมายังเกาะเกร็ด บริเวณวัดสนามเหนือ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ที่มา อาภา ศรีสงคราม. <u>วัฒนธรรมพื้นบ้านเกาะเกร็ด</u>. กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาไทย, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, สถาบันราชภัฏจันทรเกษม, 2539.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.5 การศึกษาข้อมูลสภาพแวดล้อมและผลกระทบที่ตั้งโครงการ

จากสภาพทางกายภาพของที่ตั้งโครงการ และการสำรวจเบื้องต้นบริเวณโครงการและบริเวณข้างเคียงพบว่า โดยทั่วไปแล้วบริเวณนี้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอยู่พอสมควร เนื่องจากเป็นบริเวณที่มีสภาพความเป็นอยู่ไม่พลุกพล่านแออัดเป็นชุมชนที่กระจัดกระจาย และสภาพการจราจรไม่มีผลกระทบ เนื่องจากใช้การคมนาคมทางน้ำเป็นหลัก นอกนั้นใช้การคมนาคมด้วยเท้าและยานพาหนะสองล้อ ทำให้ประสบปัญหาไม่มาก แต่จากการสำรวจข้อมูลขององค์การบริหารส่วนตำบลก็ยังพบผลกระทบบางประการ ซึ่งบริเวณที่ตั้งโครงการนี้มีผลกระทบต่อที่ตั้งดังนี้

ชื่อปัญหา	สภาพปัญหา
1. ปัญหาด้านเศรษฐกิจ	
- ผลผลิตทางการเกษตรราคาต่ำ	1. ผลผลิตทางการเกษตรมีราคาต่ำแต่ปุ๋ยและยาฆ่าแมลงมีราคาสูงมาก
- ขาดสถานที่สำหรับจำหน่ายสินค้า	2. ตลาดสำหรับจำหน่ายสินค้ามีน้อย
- ค่าครองชีพไม่เหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่	3. รายได้ต่ำ แต่ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันสูง
2. ปัญหาด้านสังคม	
- ปัญหายาเสพติด	1. มีการแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยเฉพาะยาบ้าในหมู่เยาวชนสูง การแก้ไขปัญหายังไม่ประสบผลสำเร็จ
- ปัญหาการว่างงาน	2. มีการจ้างงานในท้องถิ่นอย่างไม่ต่อเนื่องสม่ำเสมอ
- ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	3. ขาดกำลังเจ้าหน้าที่ที่จะคุ้มครองรักษาความปลอดภัยในชุมชน
- ขาดแคลนเครื่องมือและอุปกรณ์บรรเทาสาธารณสุข	4. ไม่มีเครื่องมือและเจ้าหน้าที่ด้านบรรเทาสาธารณะภัย
3. ปัญหาโครงการพื้นฐาน	
- ถนนภายในชุมชนยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด	1. ประชาชนบางส่วนยังขาดทางเดินเท้าออกสู่ถนนสาธารณะ
- ไม่มีไฟฟ้าสาธารณะ	2. พื้นที่ส่วนใหญ่ยังขาดไฟฟ้าสทางสาธารณะ
- การผังเมือง	3. ขาดการวางแผนการจัดการด้านผังเมือง
- ขาดสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและออกกำลังกาย	4. ไม่มีสถานที่สำหรับพักผ่อนและเล่นกีฬาอย่างเพียงพอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชื่อปัญหา	สภาพปัญหา
4. ปัญหาแห่งน้ำ - ลำคลองตื้นเขิน - น้ำสำหรับอุปโภคและบริโภค	1. ลำคลองส่วนใหญ่ตื้นเขิน มีวัชพืชปกคลุมและมีการรุกล้ำลำคลองสาธารณะ 2. คุณภาพน้ำบาดาลยังไม่มีคุณภาพพอที่จะใช้บริโภคได้
5. ปัญหาด้านสาธารณะสุข - มีการแพร่ระบาดของโรคติดต่อ - การให้บริการด้านสาธารณะสุข	1. ประชาชนยังขาดความรู้ ความร่วมมือในการกำจัดแหล่งเพาะพันธ์ยุงลาย 2. บุคลากรและงบประมาณในการดำเนินการไม่เพียงพอ 3. การให้บริการด้านสาธารณะสุข ยังเป็นการรักษาขั้นต้นเท่านั้น
6. ปัญหาด้านการเมือง การบริหาร - การมีส่วนร่วมของประชาชน - ขาดการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ	1. ประชาชนยังขาดการมีส่วนร่วม การตรวจสอบการทำงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น 2. หน่วยงานของรัฐ ยังไม่มีเครื่องไม้เครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ ที่มีประสิทธิภาพ เช่น หอกระจายข่าว เป็นต้น
7. ปัญหาด้านการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม - คุณภาพการจัดการศึกษาของท้องถิ่น - การอนุรักษ์ศิลปะวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น	1. สถานที่และการจัดการด้านการศึกษายังมีความแตกต่างกับชุมชนอื่นทำให้ประชาชนส่วนใหญ่นำลูกไปศึกษานอกพื้นที่ 2. ขาดการจัดกิจกรรมด้านการส่งเสริม อนุรักษ์และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น
8. ปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - การขาดจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม - การจัดการขยะมูลฝอย	1. มีการทิ้งขยะและสิ่งปฏิกูลลงสู่แม่น้ำต่างๆ 2. ประชาชนยังไม่มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้งและท้องถิ่นยังไม่สามารถจัดการเก็บขยะได้อย่างทั่วถึง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชื่อปัญหา	สภาพปัญหา
9. ปัญหาด้านการท่องเที่ยว - ขาดสิ่งอำนวยความสะดวก - ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว - การเอาเปรียบนักท่องเที่ยว	1. การขาดแคลนหน่วยบริการข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว 2. การขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น เช่น การให้บริการด้านการเงิน ห้องน้ำสาธารณะที่ได้มาตรฐานที่เพียงพอ 3. ไม่มีมาตรฐานการป้องกันและควบคุมการให้บริการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะทางเรือโดยสาร เช่น อุปกรณ์ช่วยเหลือฉุกเฉิน ความมั่นคงแข็งแรงของเรือและท่าจอดเรือต่างๆ ตลอดจนอุบัติเหตุทางน้ำ 4. ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวบางคนเอารัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยว เช่น การจำหน่ายสินค้าราคาแพงการคิดค่าบริการเรือท่องเที่ยวแพงกว่าความเป็นจริง

สำหรับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จากการสำรวจบริเวณโครงการและบริเวณข้างเคียง พบปัญหาที่เกี่ยวข้อง เนื่องบริเวณนี้เป็นที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย ซึ่งก่อนที่จะมีการพื้นที่สร้างหน่วยงานท้องถิ่น จำเป็นต้องศึกษาผงกระทบของพื้นที่ต่างๆ รวมทั้งสิ่งแวดล้อม และปัญหาทางมลพิษ เพราะโครงการตั้งอยู่ในเขตปริมณฑล อันเป็นที่ตั้งของแหล่งก่อมลภาวะบ้าง ไม่ว่าจะเป็น ย่านโรงงานอุตสาหกรรม ชุมชนริมน้ำ ดังนั้นการศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จึงเป็นสิ่งที่สำคัญหลีกเลี่ยงไม่ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE - NONTHABURI

5.6 การศึกษาข้อมูลทางสิ่งแวดล้อม

5.6.1 ปัญหาการใช้ทรัพยากรน้ำและมลภาวะทางน้ำ

1 การใช้ทรัพยากรน้ำ

เนื่องจากที่ตั้งโครงการตั้งอยู่ในเกาะกลางแม่น้ำเจ้าพระยา จึงมีระบบสาธารณูปโภคที่ครบถ้วน ดังนั้นในเรื่องของการอุปโภคบริโภคน้ำประปาจึงไม่มีปัญหาทั้งน้ำประปาและน้ำบาดาล นอกจากในช่วงหน้าแล้งที่มีน้ำน้อยก็อาจจะมีการขาดแคลนบ้าง แต่ไม่รุนแรง โดยส่วนใหญ่จะใช้น้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยามาทดแทน เกาะเกร็ดล้อมรอบด้วยแม่น้ำเจ้าพระยา และมีคลองแยกจากแม่น้ำเจ้าพระยาเข้าไปภายในพื้นที่ทั้ง 7 หมู่บ้าน เป็นทั้งคลองส่งน้ำเข้าไปใช้ในการเกษตรกรรมและการอุปโภคต่างๆ และเป็นคลองระบายน้ำหรือระบายน้ำโสโครกลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยา ปัจจุบันคลองเหล่านี้ตื้นเขินไม่มากยังไม่ได้รับการขุดลอก ชาวเกาะเกร็ดจึงใช้น้ำบาดาลในการอุปโภคและใช้น้ำจากคลองต่างๆ เพื่อการเกษตรกรรมเป็นหลัก

ลักษณะการใช้ทรัพยากรน้ำในชุมชน

1. เพื่อการดื่มและปรุงอาหาร
2. เพื่อการชำระล้างร่างกาย
3. เพื่อการซักล้างเสื้อผ้าและสิ่งของต่างๆ
4. เพื่อการเกษตรกรรมและปศุสัตว์
5. เพื่อใช้ในขบวนการผลิตอุตสาหกรรมในครัวเรือน
6. เพื่อสำรองไว้ใช้

แหล่งทรัพยากรน้ำได้แก่

1.1 แหล่งทรัพยากรน้ำตามธรรมชาติ

- แม่น้ำอ้อมเกร็ด แม่น้ำลัดเกร็ด แม่น้ำเจ้าพระยา
- คลองวัดฉิมพลี
- คลองวัดปรมัยยิกาวาส
- คลองวัดศาลากุล
- คลองชมพูลาย
- คลองปากด่าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE / NONTHABURI

- คลองวัดเสาธงทอง
- คลองน้ำอ้อย
- คลองวัดไผ่ล้อม
- คลองตาหยด

1.2 แหล่งทรัพยากรน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น

- ประปาบาดาล 7 แห่ง
- คูน้ำในแปลงเกษตรกรรม

2 มลภาวะทางน้ำ

น้ำเสีย เป็นน้ำที่มีสิ่งเจือปนต่าง ๆ มากมาย จนกระทั่งกลายเป็นน้ำที่ไม่เป็นที่ต้องการ และน่ารังเกียจของคนทั่วไป ไม่เหมาะสมสำหรับใช้ประโยชน์อีกต่อไป หรือถ้าปล่อยลงสู่ลำน้ำธรรมชาติก็จะทำให้คุณภาพน้ำของธรรมชาติเสียหายได้ น้ำเสียที่เกิดในโครงนี้เกิดขากน้ำเสียชุมชนเป็นส่วนใหญ่

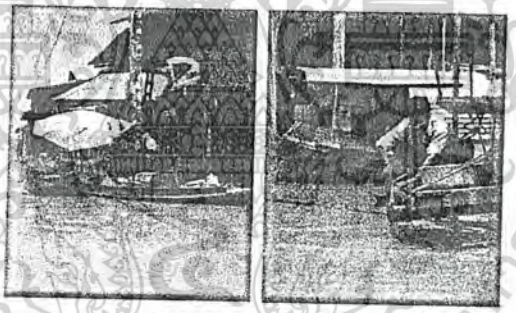

ภาพที่ 5.10 แสดงการใช้ทรัพยากรน้ำจนนำไปส่การเกิดน้ำเลีย

น้ำเสียชุมชน (Domestic Wastewater) หมายถึง น้ำเสียที่เกิดจากกิจกรรมประจำวันของประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน และกิจกรรมที่เป็นอาชีพ ได้แก่ น้ำเสียที่เกิดจากการประกอบอาหารและชำระล้างสิ่งสกปรกทั้งหลายภายในครัวเรือน ปริมาณน้ำเสีย ที่ปล่อยทิ้งจากบ้านเรือนอาคาร จะมีค่าประมาณร้อยละ 80 ของปริมาณน้ำใช้ แผนสิ่งแวดล้อม 2538

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

ลักษณะน้ำเสีย

เกิดจากบ้านพักอาศัยประกอบไปด้วยน้ำเสียจากกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ซึ่งมีองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

1. สารอินทรีย์ ได้แก่ คาร์โบไฮเดรต โปรตีน ไขมัน เช่น เศษข้าว ก๋วยเตี๋ยว น้ำแกง เศษใบตอง พืชผัก ชิ้นเนื้อ เป็นต้น ซึ่งสามารถถูกย่อยสลายได้ โดยจุลินทรีย์ที่ใช้ออกซิเจน ทำให้ระดับออกซิเจนละลายน้ำ (Dissolved Oxygen) ลดลงเกิดสภาพเน่าเหม็นได้ ปริมาณของสารอินทรีย์ในน้ำนิยมวัดด้วยค่าบีโอดี (BOD) เมื่อค่าบีโอดีในน้ำสูง แสดงว่ามีสารอินทรีย์ปะปนอยู่มาก และสภาพเน่าเหม็นจะเกิดขึ้นได้ง่าย

2. สารอนินทรีย์ ได้แก่ แร่ธาตุต่าง ๆ ที่อาจไม่ทำให้เกิดน้ำเน่าเหม็น แต่อาจเป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิต ได้แก่ คลอไรด์, ซัลเฟอร์ เป็นต้น

3. โลหะหนักและสารพิษ อาจอยู่ในรูปของสารอินทรีย์หรืออนินทรีย์และสามารถสะสมอยู่ในวงจรอาหาร เกิดเป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิต เช่น ปรอท โครเมียม ทองแดง ปกติจะอยู่ในน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม และสารเคมีที่ใช้ในการกำจัดศัตรูพืชที่ปนมากับน้ำทิ้งจากการเกษตร สำหรับในเขตชุมชนอาจมีสารมลพิษนี้มาจากอุตสาหกรรมในครัวเรือนบางประเภท เช่น ร้านชุบโลหะ อู่ซ่อมรถ และน้ำเสียจากโรงพยาบาล เป็นต้น

4. น้ำมันและสารลอยน้ำต่าง ๆ เป็นอุปสรรคต่อการสังเคราะห์แสง และกีดขวางการกระจายของออกซิเจนจากอากาศลงสู่น้ำ นอกจากนั้นยังทำให้เกิดสภาพไม่น่าดู

5. ของแข็ง เมื่อจมตัวสู่ก้นลำน้ำ ทำให้เกิดสภาพไร้ออกซิเจนที่ท้องน้ำ ทำให้แหล่งน้ำตื้นเขิน มีความขุ่นสูง มีผลกระทบต่อการดำรงชีพของสัตว์น้ำ

6. สารก่อให้เกิดฟอง/สารซักฟอก ได้แก่ ผงซักฟอก สบู่ ฟองจะกีดกันการกระจายของออกซิเจนในอากาศสู่น้ำ และอาจเป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิตในน้ำ

7. จุลินทรีย์ น้ำเสียจากโรงฟอกหนัง โรงฆ่าสัตว์ หรือโรงงานอาหารกระป๋อง จะมีจุลินทรีย์เป็นจำนวนมาก จุลินทรีย์เหล่านี้ใช้ออกซิเจนในการดำรงชีวิตสามารถลดระดับของออกซิเจนละลายน้ำ ทำให้เกิดสภาพเน่าเหม็น นอกจากนี้จุลินทรีย์บางชนิดอาจเป็นเชื้อโรคที่เป็นอันตรายต่อประชาชน เช่น จุลินทรีย์ในน้ำเสียจากโรงพยาบาล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

8. ธาตุอาหาร ได้แก่ ไนโตรเจน และฟอสฟอรัส เมื่อมีปริมาณสูงจะทำให้เกิดการเจริญเติบโตและเพิ่มปริมาณอย่างรวดเร็วของสาหร่าย (Algae Bloom) ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญทำให้ระดับออกซิเจนในน้ำลดลงต่ำมากในช่วงกลางคืน อีกทั้งยังทำให้เกิดวัชพืชน้ำ ซึ่งเป็นปัญหาแก่การสัญจรทางน้ำ

9. กลิ่น เกิดจากก๊าซไฮโดรเจนซัลไฟด์ ซึ่งเกิดจากการย่อยสลายของสารอินทรีย์แบบไร้ออกซิเจน หรือกลิ่นอื่น ๆ จากโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ เช่น โรงงานทำปลาป่น โรงฆ่าสัตว์ เป็นต้น

ตารางที่ 5.1 ตัวอย่างลักษณะน้ำเสียจากบ้านพักอาศัย

พารามิเตอร์	น้ำเสียจากส้วม	จากห้องอาบน้ำ		จากการซักผ้า		จากครัว	
		ห้องอาบ	ห้องซัก	ด้วยมือ	ด้วยเครื่อง	ล้างผ่านตะแกรง	ไม่ผ่าน
pH	7.7	7.1	7.0	7.2	7.7	7.2	6.3
COD (mg/l)	1,500	230	400	200	560	960	2,900
BOD (mg/l)	700	120	260	70	150	540	1,800
TKN (mg/l)	300	8	38	14	12	18	120
$PO4_{4\ (mg/l)}$	24	6	1	10	24	13	90
SS (mg/l)	560	45	80	60	55	210	1,200
FOG (mg/l)	540	400	480	500	520	500	2,700

ที่มา : น้ำเสียชุมชนและปัญหามลภาวะทางน้ำในเขต กทม. และปริมณฑล, ธงชัย พรรณสวัสดิ์ และคณะสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ, 2530

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

ผลกระทบน้ำเสียต่อสุขภาพอนามัย

โดยทั่วไปเชื้อโรคที่พบในน้ำเสียที่ก่อให้เกิดโรคต่อมนุษย์ได้ มี 4 ชนิด คือ แบคทีเรีย ไวรัส โปรโตซัว และพยาธิ โดยมีสาเหตุมาจากอุจจาระของมนุษย์ปนมากับน้ำเสีย โรคติดเชื้อจากสิ่งขับถ่ายสามารถติดต่อสู่คน มี 2 วิธี คือ เกิดจากเชื้อโรคที่อยู่ในสิ่งขับถ่ายของบุคคลหนึ่งแพร่กระจายออกสู่สิ่งแวดล้อมแล้วเข้าสู่บุคคลอื่น และเกิดจากเชื้อโรคจากสิ่งขับถ่ายเข้าทางปาก โดยที่สัตว์พาหนะ เช่น หนูหรือแมลงต่าง ๆ ที่อาศัยสิ่งขับถ่ายในการขยายพันธุ์ จะรับเชื้อโรคเข้าสู่ร่างกาย โดยเชื้ออาจอยู่ในตัว ลำไส้ หรือในเลือดของสัตว์พาหนะนั้น โดยที่คนจะได้รับเชื้อผ่านสัตว์เหล่านั้นอีกทีหนึ่ง ซึ่งองค์การอนามัยโลก (WHO)

5.6.2 ปัญหาน้ำท่วม

ปัญหาน้ำท่วมนั้น เป็นปัญหาทางธรรมชาติที่มักจะเกิดขึ้นตามริมฝั่งแม่น้ำ โดยจะท่วมล้นตลิ่งในฤดูที่มีฝนตกชุก ประเทศไทยตั้งอยู่ในเขตมรสุม ซึ่งมีฝนตกชุก ชุมชนเกาะเกร็ดเป็นชุมชนที่ตั้งอยู่บนเกาะแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งเป็นแม่น้ำสายหลักของประเทศ ซึ่งเป็นพื้นที่ลุ่มที่มีขนาดใหญ่และมีพื้นที่รับน้ำประมาณ 160,000 ตารางกิโลเมตร คือ ประมาณ 1 ใน 3 ของพื้นที่ทั้งประเทศ และนอกจากนี้อยู่ในเขตอิทธิพลของการขึ้นลงของน้ำทะเลอีกด้วย แม่น้ำเจ้าพระยาเป็นแม่น้ำที่น้ำท่วมล้นตลิ่งอยู่เป็นประจำและพื้นที่จะมีลักษณะที่ลุ่มต่ำกว้างขวางมาก พื้นที่ในบริเวณนี้ จึงมีน้ำท่วมเกิดขึ้นบ่อยครั้ง แม้กระทั่งในปีที่มีฝนตกในเกณฑ์ต่ำกว่าปกติก็จะมีน้ำล้นตลิ่ง

สภาพทางภูมิศาสตร์ของที่ตั้งโครงการ เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อปัญหาน้ำท่วม กล่าวคือ เป็นเกาะกลางแม่น้ำ ทำให้เป็นที่ที่มีอัตราเสี่ยงต่อภัยธรรมชาติในลักษณะของพื้นที่ที่น้ำท่วมถึง มีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ +1.42เมตร ระดับตลิ่ง 3.10 เมตร จากระดับน้ำทะเล นอกจากลักษณะทางธรรมชาติแล้ว ประชาชนในชุมชนเกาะเกร็ดนั้น ยังต้องการใช้แหล่งน้ำประปา น้ำท่า หรือน้ำผิวดิน อันเนื่องมาจากปริมาณความต้องการน้ำมีมาก จึงเกิดการสูงน้ำบาดาลจากใต้ดินขึ้นมาใช้ ซึ่งเป็นผลให้พื้นที่มีลักษณะเป็นแอ่งขังน้ำ จึงมีน้ำท่วมขังเป็นเวลานาน และอีกประการหนึ่ง คือ น้ำที่ไหลมาจากทางเหนือตามแม่น้ำ ในปัจจุบันจะไหลแรงกว่าในอดีตเพราะป่าไม้ลดน้อยลง เพราะป่าไม้นั้นช่วยในการดูดซับน้ำได้เป็นอย่างดี จึงเป็นผลให้น้ำเหนือจากตอนบนของประเทศไหลลงสู่ทางตอนใต้ในระยะเวลาที่ค่อนข้างเร็ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมนั้น สามารถแบ่งออกได้ 2 ลักษณะดังนี้คือ

1. **สาเหตุจากธรรมชาติ โดยสามารถแบ่งออกได้ ดังนี้คือ**

1.1 น้ำฝน

ฤดูฝนในประเทศไทย นั้นเริ่มในเดือนพฤษภาคม และสิ้นสุดในเดือนตุลาคม มีประมาณและความถี่ของฝนสูงสุดระหว่างกลางเดือนสิงหาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งช่วงนี้เองอาจมีโอกาสเกิดพายุหมุนเขตร้อนขึ้นได้ โดยจะเคลื่อนเข้ามาในประเทศไทยและเกาะเกร็ด ประมาณฝนทั้งปีวัดที่กรมอุตุวิทยานั้นมีค่าประมาณ 1,400 มิลลิเมตร

ในปี 2544 (มกราคม - พฤศจิกายน) จังหวัดนนทบุรี มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย รวมตลอดปี 1,295.7 มิลลิเมตร จำนวนวันฝนตก 77 วัน ฝนตกมากที่สุดในช่วงเดือนกันยายน วัดได้ 236.6 มิลลิเมตร เดือนตุลาคม มีจำนวนวันที่ฝนตกมากที่สุด 17 วัน ปริมาณน้ำฝน 318.7 มิลลิเมตร ที่อำเภอไทรน้อย (ที่มา กองบริหารข้อมูล กรมอุตุนิยมวิทยา)

ตารางที่ 5.2 แสดงความรุนแรงของฝนตามระยะเวลาต่างๆ(มิลลิเมตรต่อชั่วโมง)

ระยะเวลาฝนตก	15 นาที	30 นาที	1 ชั่วโมง	2 ชั่วโมง	6 ชั่วโมง	12 ชั่วโมง	24 ชั่วโมง
ความรุนแรงในคาบ 2 ปี	99.8	84.9	58.7	36.2	14.3	7.5	3.9
ความรุนแรงในคาบ 5 ปี	126.7	108.6	76.0	47.5	19.0	10.0	5.1

หมายเหตุ ฝนตกในระยะเวลาสั้นจะรุนแรงมาก หากฝนตกทั้งวันจะรุนแรงน้อย

ลักษณะฝนโดยทั่วไปจะมีช่วงระยะฝนตกรุนแรงประมาณ 15-30 นาที นอกจากมีสภาพอากาศผิดปกติ จะมีช่วงฝนรุนแรงเกินกว่า 1 ชั่วโมง และอาจมีฝนตกมากกว่าวันละ 1 ครั้ง หรือต่อเนื่องได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

1.2 น้ำทุ่ง

คือน้ำฝนหรือน้ำเพื่อการกสิกรรมที่มีในพื้นที่ใกล้เคียง ได้แก่ เขตปริมณฑล รวมถึงเกาะเกร็ดเองด้วย โดยจะไหลเข้าพื้นที่ป้องกันน้ำท่วมตามความลาดเอียงของระดับดิน โดยความรุนแรงจะขึ้นกับประมาณและระดับน้ำจากภายนอก พื้นที่ป้องกันน้ำท่วมและความลาดเอียงของระดับดินอันเกิดจากปัญหาแผ่นดินทรุด

1.3 น้ำเหนือ

น้ำฝนที่ตกในลุ่มน้ำเจ้าพระยา จะกระจายอยู่ตามทุ่งเพาะปลูกและพื้นที่ต่างๆ กว่า 160,000 ตารางกิโลเมตร บางส่วนเก็บกักโดยเขื่อนต่างๆ ส่วนที่เหลือประมาณ 70 เปอร์เซ็นต์จะไหลผ่านกรุงเทพมหานคร ซึ่งจะส่งผลให้แม่น้ำเจ้าพระยาในช่วงที่น้ำเหนือไหลผ่านนั้นมีระดับน้ำสูงสุดคือในช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนพฤศจิกายน

1.4 น้ำทะเลหนุน

จากการที่พื้นที่โครงการและบริเวณใกล้เคียงมีระดับพื้นดินสูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลางเฉลี่ยไม่เกิน 1 เมตรนั้น เมื่อระดับน้ำทะเลเคลื่อนไหวขึ้นและลงตามธรรมชาติ ก็จะส่งผลกระทบต่อแม่น้ำเจ้าพระยา คือการขึ้นลงนั้นจะคล้อยตามกันโดยมีช่วงน้ำทะเลหนุนสูงสุดอยู่ในเดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคม

1.5 ระดับแม่น้ำเจ้าพระยา

จากสาเหตุที่น้ำเหนือมีปริมาณมากและน้ำทะเลหนุนสูงมีช่วงเวลาที่สัมพันธ์กันคือในเดือนตุลาคมถึงเดือนพฤศจิกายน จึงเป็นสาเหตุให้ระดับน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยานั้นสูงกว่าปกติมาก

2. **สาเหตุจากสภาพทางกายภาพ** โดยสามารถแบ่งออกได้ ดังนี้ คือ

2.1 ปัญหาระบบระบายน้ำ

จากปัญหาทางด้านการวางแผน และการขาดการวางแผนหลักในการระบายน้ำที่ถูกต้อง คูคลองที่ตื้นเขินและการสร้างท่อระบายน้ำขนาดใหญ่ไม่เพียงพอ ประกอบกับการขยายตัวของชุมชนในปัจจุบัน ท่อระบายน้ำส่วนใหญ่จึงมีขนาดเล็กกว่าความต้องการของแผนหลัก

2.2 แผ่นดินทรุด

ปัญหาแผ่นดินทรุดเป็นอีกปัญหาหนึ่งที่น่าวิตกที่สุด ซึ่งการทรุดตัวนั้นเป็นการทรุดอันเกิดมาจากการสูบน้ำบาดาลเป็นจำนวนมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

5.6.3 ปัญหามลพิษทางอากาศและฝุ่นละออง

สำหรับปัญหามลพิษทางอากาศและฝุ่นละอองที่เกิดขึ้นจากโครงการนั้นเกิดจาก

1. ภายนอกอาคาร
   - อากาศเสีย ไอพิษเขม่า จากเรือพาหนะ
   - กลิ่นเน่าเหม็นจากคลองวัดศาลากุลด้านข้างโครงการ เกิดจาก โรงสีข้าว ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาตรงข้ามโครงการ
2. ภายในอาคาร
   - ในโครงการบริเวณส่วนบริการและร้านอาหาร ซึ่งต้องใช้เชื้อเพลิงประกอบการ
   - ฝุ่นละอองที่เกิดจากการเผาเชื้อเพลิงในการทำภาชนะดินเผา ในส่วนพัฒนาอาชีพ

ภาพที่ 5.8 แสดงมลภาวะทางอากาศ

มลพิษทางอากาศ หมายถึง ภาวะอากาศที่มีสารเจือปนอยู่ในปริมาณที่สูงกว่าระดับปกติเป็นเวลา นานพอที่จะทำให้เกิดอันตรายแก่มนุษย์ สัตว์ พืช หรือทรัพย์สินต่าง ๆ อาจเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น ฝุ่นละอองจากลมพายุ ภูเขาไฟระเบิด แผ่นดินไหว ไฟไหม้ป่า ก๊าซธรรมชาติอากาศเสียที่เกิดขึ้น โดยธรรมชาติเป็นอันตรายต่อมนุษย์น้อยมาก เพราะแหล่งกำเนิดอยู่ไกลและปริมาณที่เข้าสู่สภาพ แวดล้อมของมนุษย์และสัตว์มีน้อย กรณีที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ ได้แก่ มลพิษจากท่อไอเสีย ของรถยนต์จากโรงงานอุตสาหกรรมจากขบวนการผลิตจากกิจกรรมด้านการเกษตรจากการระเหย ของก๊าซบางชนิด ซึ่งเกิดจากขยะมูลฝอยและของเสีย เป็นต้น

ส่วนประกอบของมลพิษทางอากาศ มี 2 ประเภท คือ

1. ก๊าซและไอ
2. อนุภาคมลสาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

1. **ก๊าซและไอ** ได้แก่มลพิษในอากาศซึ่งอยู่ในสภาพก๊าซและไอ เมื่อมีปริมาณมลพิษในบรรยากาศเช่นคาร์บอนไดออกไซด์มากเกินไป ส่งผลให้เกิดปรากฏการณ์เรือนกระจก (Green house effect)

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นพบว่าประเภทของมลพิษทางอากาศที่เกิดกับที่ตั้งโครงการน่าจะเป็นจำพวกฝุ่นที่เกิดจากธรรมชาติ จากดินลูกรัง ละอองที่เกิดจากการเผาไหม้เชื้อเพลิง และควันที่เกิดจากการทำอาหาร หรือเผาขยะ ซึ่งมีปริมาณไม่มาก เนื่องจากบริเวณที่ตั้งโครงการอยู่ในบริเวณที่สภาพการจราจรไม่คับคั่ง

2. **อนุภาคมลสาร** ได้แก่มลพิษทางอากาศซึ่งอยู่ในสภาพของแข็งหรือของเหลว ยกเว้นไอน้ำ มีขนาดตั้งแต่ 0.1 ไมครอน จนถึง 200 ไมครอน

2.1 ของแข็ง อาจแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ ฝุ่น ละอองและควัน

- ฝุ่น เป็นสารอินทรีย์ หรืออนินทรีย์ ได้แก่ฝุ่นเกิดจากการอุตสาหกรรม หรือโดยธรรมชาติ ฝุ่นเหล่านี้อาจมีขนาดใหญ่ ซึ่งมองเห็นได้จนถึงขนาดเล็กซึ่งต้องใช้กล้องจุลทัศน์ส่องดู ฝุ่นที่เกิดจากธรรมชาติได้แก่ เกสรดอกไม้ ดินและสปอร์ต้นไม้ เป็นต้น อนุมลสามีขนาดใหญ่ จนกระทั่งเล็กกว่า 10 ไมครอน โดยทั่วไปถ้าอนุภาคเล็กกว่า 5 ไมครอนแล้วจะสามารถลอยได้ โดยความสามารถในการอยู่ในอากาศ ก็ขึ้นอยู่กับขนาดและความหนาแน่นของฝุ่นนั้นด้วย

- ละออง เกิดจากการเผาเชื้อเพลิง การกลั่นตัว หรือปฏิกิริยาเคมี เช่น ตะกั่ว ได้รับความร้อนทำให้เกิดไอระเหย ซึ่งกลั่นตัวเป็นละอองของแข็งในบรรยากาศ มีขนาดตั้งแต่ 1 – 0.0001 ไมครอน

- ควัน เกิดจากการสันดาป เช่น การเผาไหม้ ถ่าน ถ่านหิน หรือใบยาสูบ มีขนาดเล็กกว่า 0.5 ไมครอน

2.2 ของเหลว ได้แก่หมอกต่างๆ เช่น ในการทำให้เกิดกรดหรือด่างร้อนจนกลายเป็นไอ เมื่อปล่อยทิ้งไว้ ไอเหล่านี้จะกลายเป็นหมอกขึ้น มีขนาดตั้งแต่ 0.1 – 25 ไมครอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

5.6.4 ปัญหามลภาวะทางเสียง

เสียงที่เราได้ยินทุกวันนี้ ช่วยให้เราดำเนินกิจกรรมและแสวงหาความเพลิดเพลินในชีวิต เสียงที่เกิดขึ้นก่อให้เกิดเสียงในระดับต่าง ๆ กัน อาจก่อความรำคาญและเป็นอันตรายได้

มลภาวะทางเสียง หมายถึง ภาวะที่เกิดระดับเสียงที่ผู้ฟังไม่ต้องการจะได้ยินเพราะสามารถกระทบต่ออารมณ์ ความรู้สึกได้แม้จะไม่เกินเกณฑ์ ที่เป็นอันตราย แต่ก็เป็นเสียงรบกวนที่มีผลต่อผู้ฟังได้ การใช้ความรู้สึกทำวัดได้ยากกว่า เป็นเสียงรบกวนหรือไม่เช่น เสียงดนตรีที่ดังมาก ในสถานที่เต้นรำ ไม่ทำให้ผู้ที่เข้าไปเที่ยวรู้สึกว่าถูกรบกวน แต่ในสถานที่ต้องการความสงบ เช่น ห้องสมุด เสียงพูดคุยตามปกติที่มีความดัง ประมาณ 60 เดซิเบลเอ ก็ถือว่าเป็นเสียงรบกวนได้

สำหรับโครงการนี้มีผลกระทบที่เกิดจากมลภาวะทางเสียงไม่รุนแรงนัก โดยอยู่ในประเภทที่มีอันตรายต่อสุขภาพกายและจิตใจ คือก่อให้เกิดความรำคาญ ไม่ได้ทำอันตรายต่อหูโดยตรง คือ เป็นเสียงที่เกิดจากรถยนต์ รถจักรยานยนต์ และรถบัสประจำทางสายราชสีมา – โชคชัย ซึ่งมีการวิ่งในช่วงกลางวัน ผลกระทบมีอยู่ 2 ทาง คือ

1. เสียงรบกวนจากภายนอกโครงการ
   - เสียงเรือพาหนะในแม่น้ำเจ้าพระยา
   - เสียงประกอบพิธีกรรมในศาสนสถานจากวัดศาลากุลและมัสยิดด้านข้างโครงการ
   - เสียงรบกวนจากบ้านเรือนในชุมชน
2. เสียงรบกวนจากภายในโครงการ
   - เสียงจากร้านอาหารและสถานฝึกอาชีพ
   - เสียงจากห้องทำงานที่ใช้เครื่องจักร เครื่องมือต่างๆ
   - เสียงจากห้องประชุมชุมชน

เพราะเสียงเป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิตของมนุษย์ มนุษย์จำเป็นต้องใช้เสียงเพื่อการติดต่อสื่อสาร ความเข้าใจ และความบันเทิง แต่เสียงอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่มนุษย์ได้ถ้าเสียงนั้นดังเกินไป สามารถแบ่งอันตรายที่เกิดจากเสียงได้เป็น 2 ประการ คือ

1. อันตรายต่อการได้ยิน
2. อันตรายต่อสุขภาพทั่วไปและด้านจิตใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

1. **อันตรายต่อการได้ยิน** ความไวของหู มีความไวมากที่สุดต่อความถี่ระหว่าง 3.000 – 4,000 Hz แต่ก็ฟังได้ในช่วงความถี่ 30 – 16,000 Hz เสียงดังที่คนสามารถฟังได้ยินคือ 0 – 120 dB ถ้ามากเกินกว่านี้แล้วจะเป็นอันตรายแก่หู

เสียงที่ดังมากเกินไปมีผลเสียระบบการได้ยิน 2 กรณี คือ ผลเสียชั่วคราวและผลเสียถาวร ถ้าเป็นกรณีผลเสียชั่วคราวการได้ยินก็สามารถคืนดีได้ในไม่นานนัก แต่ถ้าเป็นกรณีผลเสียถาวรก็ไม่สามารถคืนดีได้

2. **อันตรายต่อสุขภาพทั่วไปและทางด้านจิตใจ** นอกจากอันตรายต่อการได้ยินแล้วยังรบกวนต่อสภาพปกติของร่างกายและจิตใจอีกด้วย เช่นการรบกวนต่อการนอนหลับทำให้สุขภาพโทรม เสียงรบกวนยังก่อความรำคาญหงุดหงิงไม่สบายใจซึ่งมีผลต่อสภาพจิตใจและการทำงาน ซึ่งมีผลมากน้อยขึ้นอยู่กับ สภาพความคิด ลักษณะงาน และลักษณะของเสียง

5.6.5 ปัญหาอาชญากรรมและความปลอดภัยชุมชน

พื้นที่บริเวณนี้มีปัญหาอาชญากรรมน้อย เพราะชุมชนเกาะเกร็ดเป็นชุมชนที่มีฐานนะปานกลาง การปลูกสร้างอาคารจึงไม่มีรั้วรอบขอบชิด หรือเป็นรั้วต้นไม้ หรือรั้วไม่ไผ่ ไม้รวก โครงการตั้งอยู่ห่างจากแหล่งเสื่อมโทรมชุมชนแออัด นอกจากนี้สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล ยังมีพนักงานรักษาความปลอดภัยออกตรวจตรารักษาความปลอดภัย แสดงให้เห็นว่าเป็นพื้นที่ที่ตั้งโครงการเป็นพื้นที่ที่สงบและมีความปลอดภัยสูง

จากเดิมบริเวณที่ตั้งโครงการไม่มีปัญหาอาชญากรรมชุมชน แต่เมื่อโครงการเกิดขึ้นย่อมส่งผลกระทบให้ต้องมีการรักษาความปลอดภัยที่ดี เพื่อเป็นการป้องกันอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้น

5.6.6 ปัญหาอัคคีภัย

อัคคีภัยเป็นอุบัติเหตุที่ทำให้สูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ทำให้สิ่งแวดล้อมเสียหาย มักเกิดกับอาคารโดยทั่วไปซึ่งป้องกันได้ด้วยความไม่ประมาทและมีความพร้อมในการรับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

สาเหตุของอัคคีภัยที่เกิดกับอาคาร

1. การใช้กระแสไฟฟ้า มีสาเหตุที่จะทำให้ไฟไหม้ ถ้าขาดการระมัดระวัง เช่น สายไฟฟ้าเก่าชำรุดมาก ไฟช็อตหรือการใช้ไฟผิดพลาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

2. ความประมาทเผลอเรอของเจ้าหน้าที่ ได้แก่ การใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ไฟฟ้าในห้องทำงาน ตลอดจนเครื่องมือทำความสะอาดทุกห้อง การเก็บเชื้อเพลิงระมัดระวังอย่างรอบคอบการเผาหญ้า การเผาขยะ
3. ความประมาทเผลอเรอของผู้ใช้อาคาร เช่น การสูบบุหรี่
4. การลอบวางเพลิงและวินาศกรรม

ปัญหาการเกิดอัคคีภัยสำหรับสถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ดนั้น เป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเพราะเป็นสถานที่ของชุมชนที่ทำกิจกรรมร่วมกันของคนในชุมชน ในลักษณะที่มีความชัดเจนในการดำเนินกิจกรรมอันเกิดจากการรวมตัวกันของประชาชนในชุมชน ให้เป็นไปอย่างมีระบบและสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของคนในชุมชน ซึ่งจะส่งผลกระทบทางด้านสังคม

5.6.7 ปัญหาขยะมูลฝอยและของเสีย

ในชีวิตประจำวันของมนุษย์ มีของที่หมดประโยชน์ใช้สอย หมดคุณภาพหรือชำรุดแตกหักมากมาย สิ่งของทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นวัสดุชิ้นเล็ก ๆ เช่น เศษกระดาษ เศษอาหาร เศษผ้า แก้วแตก หลอดไฟที่เสียแล้ว หรือวัสดุชิ้นใหญ่ ๆ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ที่ชำรุดหักพัง พัดลม หรือตู้เย็นที่เสียใช้การไม่ได้ เรียกว่า ขยะมูลฝอย ทั้งสิ้น จะพบขยะมูลฝอยได้ตามบ้านเรือนที่พักอาศัย ร้านค้า ตลาด โรงเรียน โรงพยาบาล ตามท้องถนน และในแม่น้ำลำคลองทั่วไป ขยะมูลฝอยเหล่านี้ ถ้าทิ้งกระจัดกระจาย ไม่เป็นที่เป็นทาง จะทำให้บ้านเมืองสกปรกไม่เป็นระเบียบ ขยะมูลฝอยที่บูดเน่านอกจากจะส่งกลิ่นเหม็น รบกวนผู้ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงยังเป็นแหล่งแพร่เชื้อโรคต่าง ๆ อีกด้วย

ขยะมูลฝอยแยกออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่

1. เศษอาหารและพืชผัก ที่เหลือจากการรับประทานและการประกอบอาหาร
2. เศษแก้วแตก กระเบื้องแตก เศษวัสดุก่อสร้าง เช่น ไม้ อิฐ หิน และอื่น ๆ
3. วัสดุชิ้นใหญ่ เช่น รถจักรยานพัง หรือเครื่องไฟฟ้าที่ใช้การไม่ได้ ฯลฯ
4. วัสดุที่มีสารพิษ เช่น หลอดไฟ หลอดนีออน แบตเตอรี่ที่ใช้การไม่ได้ วัสดุติดเชื้อต่าง ๆ เช่น ขยะมูลฝอยที่เก็บได้จากโรงพยาบาล และวัสดุสารเคมีจากโรงงาน เป็นต้น
5. วัสดุที่ยังมีสภาพดี เช่น กระดาษหนังสือพิมพ์ กล่องกระดาษ ขวดที่ไม่แตก ขยะมูลฝอยประเภทนี้ อาจนำไปขายต่อได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE , NONTHABURI

นอกจากนี้อาจแบ่งประเภทของขยะมูลฝอยออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ

1. ขยะมูลฝอยที่เผาไหม้ได้ ได้แก่ กระดาษ ผ้าหรือสิ่งทอ ผักผลไม้และเศษอาหารพลาสติก หญ้าและไม้

2. ขยะมูลฝอยที่เผาไหม้ไม่ได้ ได้แก่ เหล็กหรือโลหะอื่น ๆ แก้ว หิน กระเบื้องเปลือกหอย ฯลฯ แหล่งกำเนิดขยะมูลฝอย

ขยะมูลฝอยมีแหล่งกำเนิดต่าง ๆ กัน ซึ่งจะมีผลต่อชนิดและส่วนประกอบของขยะมูลฝอยดังได้สรุปรวมไว้ในตารางแสดงแหล่งกำเนิดของขยะมูลฝอย แหล่งกำเนิดของขยะมูลฝอย

ตารางที่ 5.3 แสดงแหล่งกำเนิดขยะ

ชนิดของขยะมูลฝอย	ส่วนประกอบ	แหล่งกำเนิด
ขยะเปียก	ขยะที่เกิดจากการเตรียมการประกอบ หรือบริการอาหาร ขยะจากตลาด ขยะจากการผลิตอาหาร	อาคารบ้านเรือน ภัตตาคาร ร้านค้า สถานที่ทำงาน ตลาดสด
ขยะแห้งที่ติดไฟได้	พวกที่เผาไหม้ได้ เช่น กระดาษหีบหรือกล่อง เศษไม้ กิ่งไม้ใบไม้ หญ้า เครื่องเรือน เครื่องใช้ ฯลฯ	อาคารบ้านเรือน ภัตตาคารร้านค้า สถานที่ทำงานตลาดสด
ขยะแห้งที่ไม่ติดไฟ	พวกที่เผาไหม้ไม่ได้ เช่น เหล็กและโลหะอื่น ๆ กระป๋องเครื่องเรือน เครื่องใช้ที่ทำจากโลหะ แก้ว เครื่องปั้นดินเผา	อาคารบ้านเรือน ภัตตาคารร้านค้า สถานที่ทำงานตลาดสด
ขี้เถ้า	สิ่งที่เหลือจากการเผาไหม้	อาคารบ้านเรือน ภัตตาคารสถานที่ทำงาน ตลาดสด
ขยะที่เก็บกวาดจากถนน	ดิน เศษหิน ผง ฝุ่น ใบไม้	ถนน ข้างถนน บริเวณที่ดินรกร้างว่างเปล่า
ซากสัตว์	สุนัข แมว ฯลฯ	ถนน ข้างถนน บริเวณที่ดินรกร้างว่างเปล่า
เศษชิ้นส่วนของยานพาหนะ	ซากรถยนต์/ยานพาหนะอื่น ๆ	อู่ซ่อมรถยนต์ สถานที่ราชการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขยะมูลฝอยมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทำให้เกิดการปนเปื้อนของพื้นดิน แหล่งน้ำและอากาศ ทำให้บ้านเมืองไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่เป็นที่เจริญของผู้ที่ได้พบเห็น ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนโดยทั่วไป การแก้ไขปัญหาของขยะมูลฝอย จึงควรปฏิบัติเพื่อป้องกันและแก้ไขผลเสียที่จะเกิดขึ้น สำหรับการป้องกันและแก้ไขที่ดีควรพิจารณาถึงต้นเหตุที่ก่อให้เกิดขยะมูลฝอยขึ้นมา ซึ่งก็คงจะหมายถึง มนุษย์ หรือผู้สร้างขยะมูลฝอย นั้นเอง การป้องกันและการแก้ไขปัญหาของขยะมูลฝอย เริ่มต้นด้วยการสร้างจิตสำนึกแก่มนุษย์ให้รู้จักรับผิดชอบในการรักษาความสะอาดทั้งในบ้านเรือนของตัวเอง และภายนอกบ้าน ไม่ว่าจะเป็นถนนหนทาง สถานที่ทำงาน หรือที่สาธารณะอื่น ๆ ให้รู้จักทิ้งขยะมูลฝอยลงในภาชนะให้เป็นที่เป็นทาง ไม่มักง่ายทิ้งขยะเกลื่อนกลาด ทั้งนี้เป็นการช่วยให้พนักงานเก็บขยะนำไปยังสถานที่กำจัดได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น

สำหรับโครงการสถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีผลกระทบจากขยะมูลฝอยและของเสีย นั้นเกิดขึ้นมากที่สุดในโครงการคือร้านอาหาร ร้านค้า และส่วนของห้องน้ำ ซึ่งขยะที่เกิดขึ้นเป็นขยะที่ก่อให้เกิดมลพิษด้านอื่นตามมาด้วย เช่นเรื่องกลิ่น สุขอนามัยและมลพิษเรื่องน้ำ นอกจากนั้นขยะที่เกิดขึ้นในส่วนอื่น จะเป็นขยะแห้งเป็นส่วนใหญ่อันได้แก่ส่วนบริหาร ส่วนหอประชุมชุมชน ห้องสมุดประชาชน และส่วนแสดงบริการนักท่องเที่ยว

สภาพเกาะเกร็ดที่มีลักษณะเป็นเกาะ ทำให้การขนส่งขยะทางเรือ แวลารอการขนส่งจะเกิดปัญหากองขยะที่ทับถม ดังนั้นถ้าโครงการมีการกำจัดขยะได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะเป็นผลดีแก่สิ่งแวดล้อม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

5.6.8 ปัญหาการจราจร

จากการศึกษาข้อมูลการคมนาคมขนส่งของที่ตั้งโครงการ ที่ผ่านมาแล้วนั้น ในพื้นที่ที่ตั้งโครงการและบริเวณใกล้เคียงนั้นซึ่งมีลักษณะเป็นเกาะกลางแม่น้ำเจ้าพระยา การคมนาคมภายใน พื้นที่จะใช้การคมนาคมทางเรือเป็นส่วนใหญ่ และมีทาง คสล. สำหรับการเดินด้วยเท้าและยานพาหนะสองล้อ ซึ่งไม่ไกลจากย่านพักอาศัยมากนัก บริเวณหน้าโครงการที่ติดกับแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล จะมีท่าเรือสำหรับการเดินทางติดต่อราชการ

สำหรับการเดินทางมายังเกาะเกร็ด สามารถเดินทางมาได้ 2 ทางคือ

1. **ทางรถยนต์** โดยนำรถยนต์ไปจอดที่วัดสนามเหนือ หรือวัดกลางเกร็ด อำเภอปากเกร็ด แล้วลงเรือที่ท่าวัดสนามเหนือ หรือท่าวัดกลางเกร็ด ไปยังเกาะเกร็ดได้
2. **ทางรถขนส่งมวลชน** โดยการเดินทางรถโดยสารไปก็สะดวกมาก เพราะมีรถโดยสารหลายสายไปปากเกร็ด แล้วเดินไปลงเรือที่ท่าวัดสนามเหนือไปยังเกาะเกร็ด หรือจากท่าน้ำปากเกร็ดได้เช่นกัน ถ้าหากไปทางเรือจะมีเรือด่วนจากกรุงเทพมหานครไปปากเกร็ด ซึ่งจอดรับคนโดยสารที่ท่าวัดราชสิงขร ท่าราษฎร์บูรณะ ท่าเตียน ท่าช้างวังหน้าท่าพระจันทร์ ท่าศิริราช และท่าเทเวศวร์ เป็นต้น หรือเดินทางมาโดยเรือ มีเรือด่วนเจ้าพระยาบริการระหว่างเส้นทาง จากท่าน้ำวัดราชสิงขร เขตยานนาวา ถึงท่าน้ำวัดเตย อ.ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

เมื่อเดินทางมายังเกาะเกร็ด สามารถต่อเรือโดยสารรอบเกาะเพื่อมาถึงยังองค์การบริหารส่วนตำบลได้โดยสะดวก

ระบบขนส่งมวลชนของรัฐ ที่เดินทางสู่อำเภอปากเกร็ด มีดังนี้

1. รถโดยสารปรับอากาศ (ขสมก.)

ปอ.5 (ปากเกร็ด-วงเวียนใหญ่)
ปอ.6 (ปากเกร็ด-พระประแดง)
ปอ.9 (นนทบุรี-หมู่บ้าน เศรษฐกิจ)
ปอ.126 (นนทบุรี-สำโรง)
ปอ.9 (นนทบุรี-หมู่บ้าน เศรษฐกิจ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

2. รถประจำทาง ขสมก.

สาย 104 (อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ-ปากเกร็ด)
สาย 33 (สนามหลวง-ปทุมธานี)
สาย 64 (สนามหลวง-ถนนสามเสน-นนทบุรี)
สาย 114 (แยกลำลูกกา-นนทบุรี)
สาย 127 (เชิงสะพานกรุงธน-อ.บางบัวทอง)
สาย 128 (เชิงสะพานกรุงธน-อ.บางใหญ่)
สาย 32 (วัดโพธิ์-ปากเกร็ด)
สาย 51 (ท่าน้ำบางโพ-ปากเกร็ด)
สาย 52 (สถานีรถไฟบางซื่อ-ปากเกร็ด)
สาย 65 (ท่าเตียน-วัดปากน้ำ)

5.6.9 ปัญหาสัตว์กัดแทะและสัตว์พาหะนำโรค

การออกแบบสถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จำเป็นต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมในด้านชีววิทยาโดยเฉพาะสัตว์ที่มีผลในการแพร่เชื้อโรคโดยตรงและพาหะนำโรคที่อาจเข้ามาในอาคารอันเนื่องมาจากการเข้ามาหาอาหารและอยู่ร่วมกับคน

ยุง พาหะโรคมาลาเรีย เท้าช้าง ไข้เลือดออก กาฬหลังแอ่น
แมลงวัน พาหะโรคอหิวาตกโรค ท้องร่วง วัณโรค
แมลงสาบ นำเชื้อไวรัสกว่า 40ชนิด ทำลายข้าวของเสียหาย ส่งกลิ่นรบกวน
เหา หมัด เห็บ หิน ลิ้น ไร โลน พาหะโรคอัมพาต ผิวหนัง กาฬโรค
แตน ต่อ ผึ้ง แมลงภู่ แมลงตด ภูมิแพ้ ต่อย
หมาร่า เหลือบ
ปลวก มด มอด ทำลายโครงสร้างอาคาร
หนู พาหะนำโรคกาฬโรคและฉี่หนู ทำลายข้าวของเสียหาย ส่งกลิ่นรบกวน

จากการสอบถามองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าปัญหาในเรื่องของสัตว์กัดแทะอยู่ในสูง เนื่องจากอยู่ใกล้พื้นที่เกษตรกรรม ส่วนในเรื่องของยุงและแมลงวันนั้น พบปัญหาคือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

บริเวณดังกล่าวอยู่ใกล้แหล่งน้ำทำในมียุงมาก ส่วนแมลงวันนั้น เนื่องจากมีการปลูกมะม่วงทำให้มีแมลงวันมากในบางช่วงเวลาเท่านั้น นอกเหนือจากนี้ก็ถือว่ามีจำนวนปกติ และเนื่องจากโครงการมีส่วนร้านอาหารอาหาร ซึ่งย่อมเกิดขยะ ถ้าจัดการไม่ดีอาจเป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์ที่เป็นพาหะนำโรค อันได้แก่แมลงวัน แมลงสาบ และ หนู

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 6 การศึกษาอิทธิพลที่มีผลต่อการออกแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

บทที่ 6
การศึกษาอิทธิพลที่มีผลต่อการออกแบบ

ในการศึกษาอิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับโครงการ มีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการออกแบบ เพื่อที่จะสามารถออกแบบให้อาคารมีความเหมาะสมสอดคล้องกับระบบงานจริง โดยในส่วนของโครงการสถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ได้ทำการศึกษาอิทธิพลที่มีผลต่อการออกแบบดังนี้

1. ตัวอย่างอาคารประเภทเดียวกันกับโครงการ
2. งานระบบที่เกี่ยวข้องกับโครงการ
3. กฎหมายและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

6.1 ตัวอย่างอาคารประเภทเดียวกันกับโครงการ

6.1.1 ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

เจ้าของโครงการ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม

ที่ตั้งโครงการ ถนนรัชดาภิเษก เขตห้วยขวาง จังหวัดกรุงเทพมหานคร

สถาปนิก Kume Architects & Engineers

คณะรัฐมนตรีได้มีมติในคราวประชุม เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2526 ให้กระทรวงศึกษาธิการรับผิดชอบดำเนินการจัดตั้ง ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทยขึ้น โดยรัฐบาลญี่ปุ่นเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือในรูปของการให้เปล่า เพื่อการก่อสร้างอาคาร และการจัดหาอุปกรณ์ คิดเป็นมูลค่าประมาณ 6.38 ร้อยล้านบาท รัฐบาลไทยรับผิดชอบในการจัดเตรียมที่ดินสำหรับการก่อสร้าง จัดสาธารณูปโภค และงบประมาณในการดำเนินการต่อไป

เมื่อการก่อสร้างแล้วเสร็จ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินวางศิลาฤกษ์อาคารศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2528 และทรงมีพระมหากรุณาธิคุณ พระราชทานนามหน่วยงานแห่งใหม่นี้ว่า "ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย" และชื่อภาษาอังกฤษว่า "THAILAND CULTURAL CENTRE"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระมหากรุณาธิคุณ เสด็จพระราชดำเนิน ทรงเปิดศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2530

ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย เมื่อเริ่มแรกก่อตั้งเป็นหน่วยงาน ในสังกัดกรมศิลปากร ต่อมาในปีพุทธศักราช 2532 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ มาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการมีบทบาทหน้าที่สำคัญทางด้านศิลปวัฒนธรรม คือเป็นศูนย์กลางในการให้บริการทางการศึกษา ส่งเสริมและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยสาขาต่าง ๆ แก่เยาวชนและประชาชนชาวไทย ซึ่งจะมีผลให้คนไทยตระหนักถึงคุณค่าของวัฒนธรรมไทย เกิดความรักหวงแหนมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ และช่วยกันรักษาไว้เป็นศักดิ์ศรี และเกียรติภูมิของชาติสืบไป นอกจากนี้ยังเป็นสถานที่สำหรับแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกันในบรรดาประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก

ปัจจุบันศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม นอกจากจะมีบทบาทที่อันสำคัญในการเป็นแหล่งกลาง ของการจัดกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ แล้ว ยังเป็นสถานที่สำหรับให้เช่าหรือบริการ เพื่อการแสดงออกซึ่งกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมที่เยาวชน และประชาชนสร้างสรรค์ขึ้น ซึ่งรวมถึงการจัดประชุมสัมมนาระดับชาติ และนานาชาติด้วย

ส่วนประกอบของศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

หอประชุมใหญ่

เป็นหอประชุมขนาด 2,000 ที่นั่ง ซึ่งได้รับการออกแบบและก่อสร้างอย่างดีเยี่ยม ทางด้านคุณภาพของเสียงสำหรับใช้งานทางด้านการแสดงทุกประเภท ตลอดนการประชุมระดับนานาชาติ โดยมีรายละเอียดดังนี้

- ที่นั่งในหอประชุมใหญ่ แบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ

ชั้นล่าง 1,394 ที่นั่ง
ชั้นสอง 242 ที่นั่ง
ชั้นสาม 364 ที่นั่ง

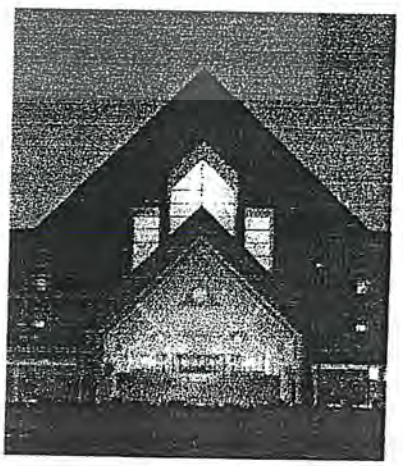

ภาพที่ 6.1 ทัศนียภาพยามค่ำของหอประชุม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

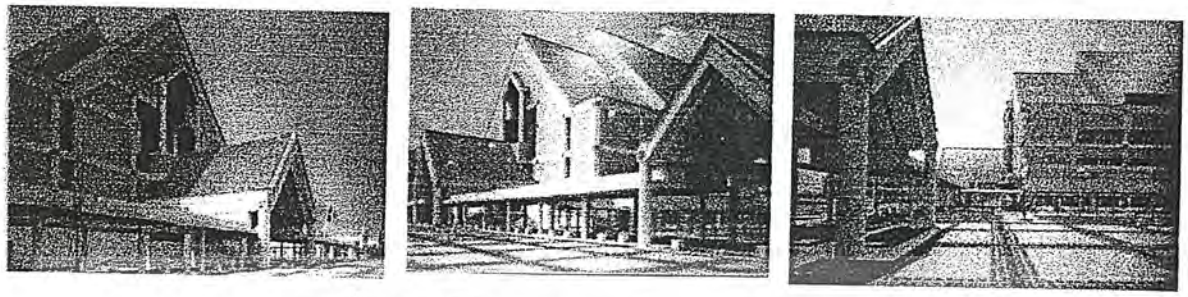

ภาพที่ 6.2 ทัศนียภาพภายนอกของหอประชุมใหญ่

เวทีใหญ่
กว้าง 19.50 เมตร
สูง11.00 เมตร
ลึก 16.00 เมตร
เวทีสำหรับการแสดงของไทย
กว้าง 14.50 เมตร
สูง 9.50 เมตร
ลึก 14.50 เมตร
เวทีหน้ามีความลึก 7.50 เมตร

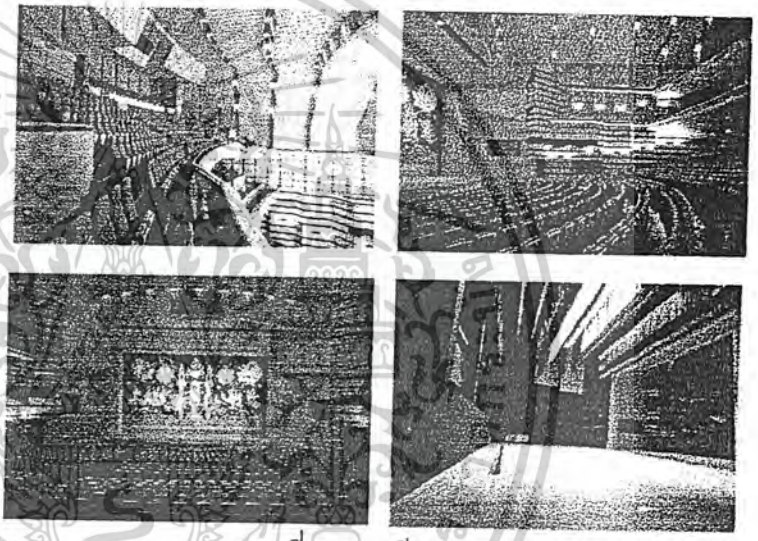

ภาพที่ 6.3 เวทีการแสดง

ภาพที่ 6.4 ห้องควบคุมเสียง

ภาพที่ 6.5 ห้องฉายภาพยนตร์

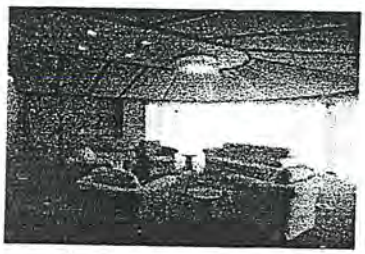

ภาพที่ 6.6 ห้องรับรองแขกพิเศษ

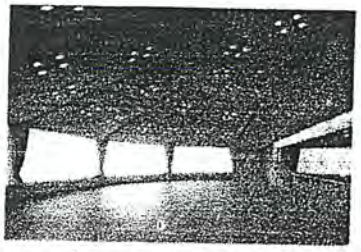

ภาพที่ 6.7ห้องฝึกซ้อมการแสดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.8 ห้องแต่งตัวนักแสดง

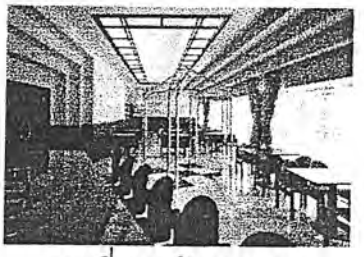

ภาพที่ 6.9 ห้องอาหาร

(รวมทั้งหลุมวงดุริยางค์ ซึ่งยกระดับเป็นเวทีได้)เมื่อจัดเวทีสำหรับแสดงดนตรีโดยติดแผงสะท้อนเสียง เวทีจะมีความลึก 18.00 เมตร บนเวทีใหญ่มีเวทียก 2 ชุด ขนาด 12 เมตร x 3.6 เมตร และ 2.7 เมตร x 1.8 เมตร ตามลำดับ อุปกรณ์ประกอบการแสดงติดตั้งไว้อย่างครบครัน และทันสมัย เช่น ระบบม่าน และฉากทุกประเภทตามมาตรฐานสากล ระบบแสดงซึ่งควบคุมด้วยไมโครคอมพิวเตอร์ ระบบขยายเสียงที่สมบูรณ์แบบ สามารถถ่ายทอดการแปลภาษาของล่ามไปยังที่นั่งคนดูได้ถึง 4 ภาษาในขณะเดียวกัน มีเครื่องฉายภาพยนตร์ทั้งระบบ 16 มม. และ 35 มม.
ส่วนบริการอื่น ๆ ประกอบด้วย ห้องโถง และห้องรับรองระดับต่าง ๆ ห้องอาหารสำหรับบริการประชาชนทั่วไป ด้านหลังเวทีมีห้องฝึกซ้อม ห้องแต่งตัวขนาดต่าง ๆ รวม 7 ห้อง ห้องสำหรับไหว้ครูและห้องพักนักแสดง

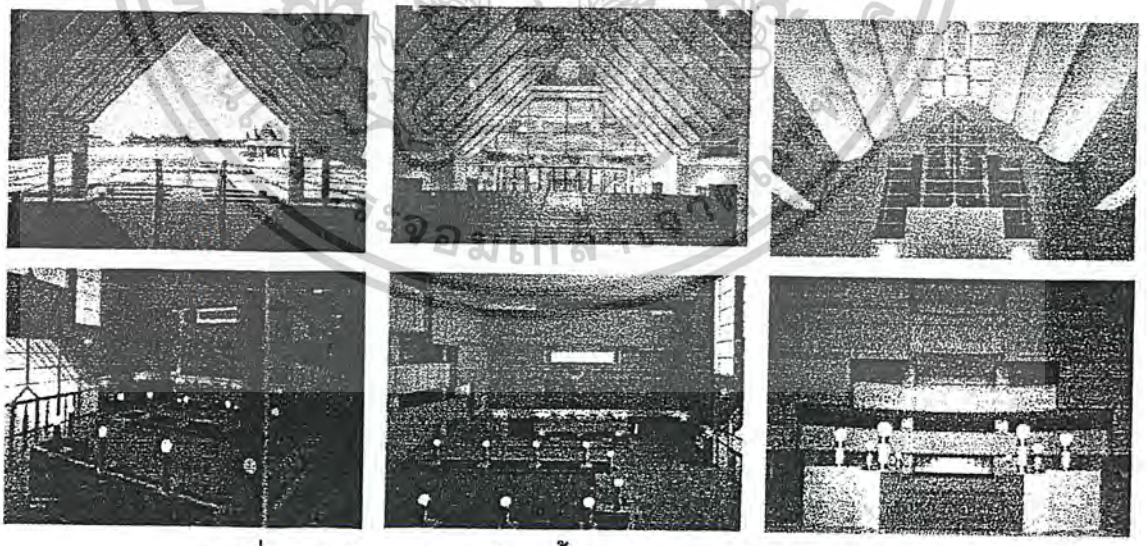

ภาพที่ 6.10 โถงหอประชุมใหญ่ทั้งภายนอกและภายในอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

หอประชุมเล็ก

เป็นหอประชุมอเนกประสงค์ ขนาด 2,000 ตารางเมตร สามารถปรับแต่งใช้งานได้หลายลักษณะ ตั้งแต่จัดการแสดง จัดการประชุมประเภทต่าง ๆ จัดนิทรรศการ และการเลี้ยงรับรอง เป็นต้น มีรายละเอียดที่สำคัญดังนี้

ที่นั่ง

จัดเป็นระบบอัฒจันทร์ชั่วคราว 240 ที่นั่ง ซึ่งสามารถพับเก็บได้ นอกจากนั้นยังสามารถตั้งเก้าอี้เพิ่มเติม หากตั้งเต็มพื้นที่ หอประชุมนี้จุได้ทั้งสิ้น 500 ที่นั่ง

เวที

เวทีมีกรอบขนาดความกว้าง 12 เมตร สูง 6 เมตร ลึก 6 เมตร

อุปกรณ์การแสดง

มีครบถ้วนเช่นเดียวกับหอประชุมใหญ่ และมีระบบปรับแต่งปริมาตรของห้อง และแผงสะท้อนเสียงที่สามารถปรับแต่งให้สอดคล้องกับปริมาตรของห้อง และการใช้สอย

ส่วนบริการ

ห้องโถง ร้านค้า ห้องเตรียมงานจัดเลี้ยงขนาดใหญ่ ห้องแต่งตัวนักแสดงขนาดต่าง ๆ รวม 7 ห้อง ซึ่งสามารถใช้งานร่วมกับโรงละครกลางแจ้งได้

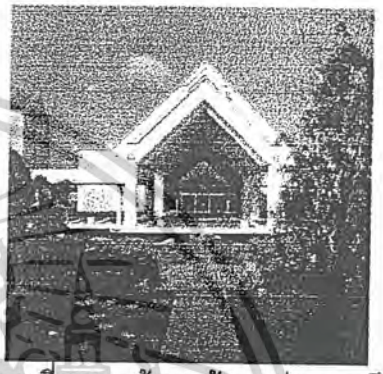

ภาพที่ 6.11 ด้านหน้าหอประชุมเล็ก

ภาพที่ 6.12 อัฒจันทร์ภายในอาคาร

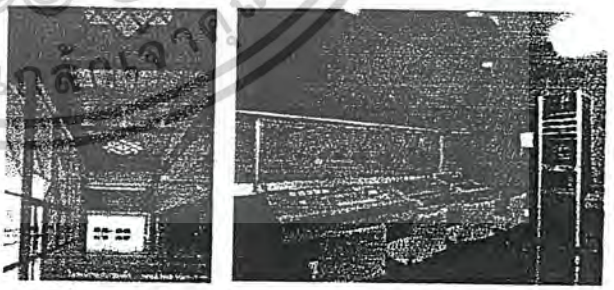

ภาพที่ 6.13 โถงหอประชุมเล็กและห้องควบคุมเสียง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

โรงละครกลางแจ้ง

ตั้งอยู่ด้านหลังของหอประชุมเล็ก ใช้สำหรับจัดการแสดงกลางแจ้งประเภทต่าง ๆ เช่น การแสดงดนตรี การแสดงการละเล่นพื้นเมือง และอื่น ๆ มีนั่ง สำหรับผู้ชมจำนวน 1,000 ที่นั่ง โดยมีห้องแต่งตัว และห้องพักผ่อนสำหรับนักแสดงอยู่ในส่วนหนึ่งของหอประชุม

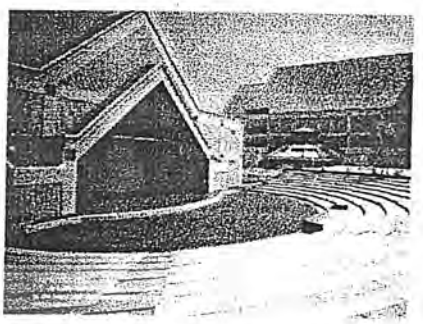

ภาพที่ 6.14 โรงละครกลางแจ้ง

อาคารนิทรรศการและบริการทางด้านการศึกษา

เพื่อเป็นศูนย์รวมและบริการ การศึกษา ค้นคว้า วิจัย ผลงานวิชาการด้านวัฒนธรรมของชาติ ส่งเสริมเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจทางวิชาการด้านวัฒนธรรมในรูปแบบของหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และโสตทัศนูปกรณ์ และยังประสานงานและเชื่อมโยงข้อมูลทางด้านวัฒนธรรมกับเครือข่ายในการอนุรักษ์ ส่งเสริม และถ่ายทอดวัฒนธรรม ประกอบไปด้วย

1. อาคารนิทรรศการ
2. ห้องบรรยายและห้องประชุม
3. ห้องโสตทัศนูปกรณ์
4. ศูนย์ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เด็ก
5. ศูนย์สารนิเทศ
6. ห้องสมุดวัฒนธรรม
7. หอไทยนิทัศน์

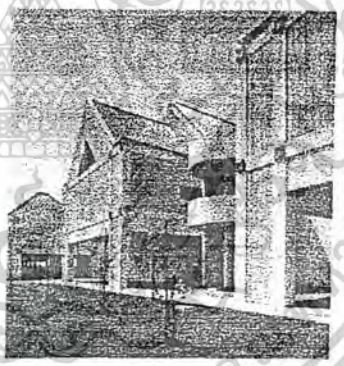

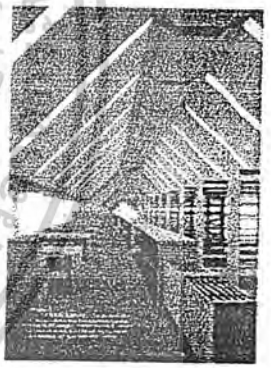

ภาพที่ 6.15 ห้องสมุดวัฒนธรรม

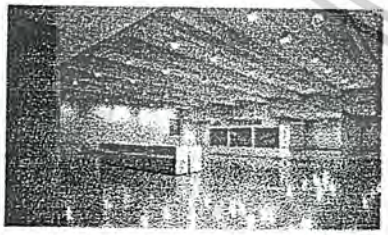

ภาพที่ 6.16 ห้องนิทรรศการหมุนเวียน

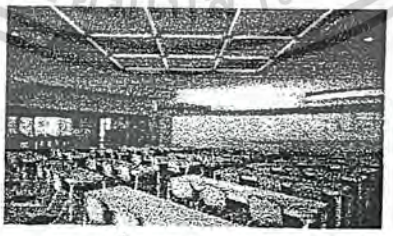

ภาพที่ 6.17 ห้องบรรยาย

ภาพที่ 6.18 ห้องประชุม

ภาพที่ 6.19 ศูนย์สารนิเทศ

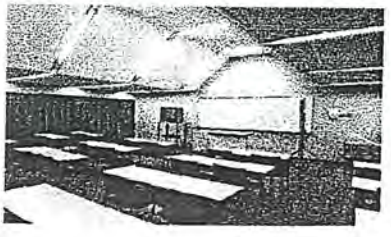

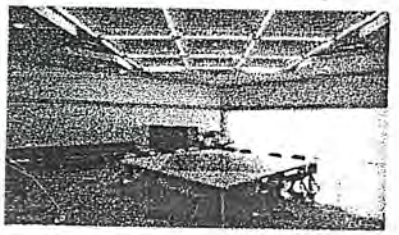

ภาพที่ 6.20ศูนย์ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เด็ก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

ส่วนศาลาไทยและศาลาญี่ปุ่น

เป็นส่วนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม ความสัมพันธ์ไมตรีอันดีระหว่างไทยและญี่ปุ่น

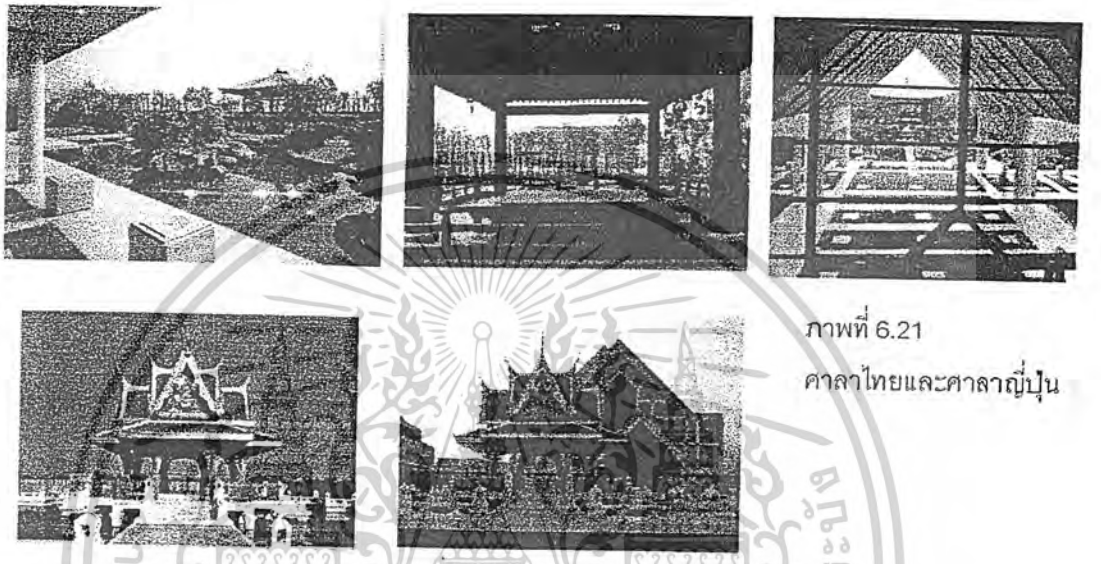

ภาพที่ 6.21
ศาลาไทยและศาลาญี่ปุ่น

แนวความคิดในการออกแบบศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

การจัดระบบการสัญจร - แยกทางสัญจรทางรถและทางคน ทางเข้าหลักอยู่ทางด้านหน้าโครงการทางตะวันออก อันเป็นระบบความเชื่อของคนไทย ในโครงการมีทางเดินเชื่อมระหว่างอาคารทุกอาคาร เพื่อความสะดวกในการติดต่อภายในโครงการ

การจัดส่วนปิดล้อมอาคาร - เพื่อสอดคล้องกับจุดประสงค์การใช้สอย ผนังภายนอกอาคารค่อนข้างจะทึบตัน จึงไม่มีลักษณะที่เหมาะสมกับสถาปัตยกรรมเมืองร้อน ส่วนปิดล้อมอาคารที่เป็น COURT ในส่วนอาคารนิทรรศการและบริการทางด้านการศึกษา ได้นำแบบอย่างสถาปัตยกรรมไทยมาใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบันประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

การวางผัง - กำหนดให้หอประชุมใหญ่ ตั้งอยู่กลางพื้นที่ ล้อมทางด้านหน้าอาคารด้วย PLAZA ด้านข้างเป็น COURTYARD เพื่อการใช้สอยกิจกรรมทางสถาปัตยกรรมที่มีความถี่สูง ตำแหน่งที่ตั้งอาคารนิทรรศการและบริการทางด้านการศึกษาค่อนไปทางด้านในของที่ตั้ง สามารถติดต่อได้โดยทางเข้าทางประตูส่วนบริการทางด้านทิศเหนือ การวางผังโดยรวมเป็นแบบสมมาตร เพื่อความสง่างาม

การจัดรูปทรงอาคาร - แสดงเอกลักษณ์ไทย ในเทคโนโลยีปัจจุบัน และประโยชน์ใช้สอยอันสอดคล้องกับวิธีการก่อสร้าง

การจัดสวนและสภาพแวดล้อม - ให้ต้นไม้เป็นฉากกั้นเขต บริเวณแนวทางสัญจร เพื่อร่วมสร้างบรรยากาศในบางส่วน มีการจัดสวนญี่ปุ่นสวนหย่อมบริเวณโรงอาหาร เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศในส่วนต่างๆ

บทวิเคราะห์

- โครงการขาดความมีชีวิตชีวา เพราะโอกาสในการใช้งานน้อย จะมีก็ต่อเมื่อมีการประชุมหรือสัมมนาเท่านั้น ในวันธรรมดาส่วนใหญ่เข้ามาใช้โครงการค่อนข้างน้อย
- ห้องนิทรรศการขนาดเล็กไปและพื้นที่จำกัด
- อาคารไม่ได้คำนึงถึง การออกแบบที่สนองต่อภูมิอากาศเขตร้อนชื้น
- คำนึงถึงการปรับเปลี่ยนได้เป็นสำคัญ เช่นส่วนหอประชุมเล็ก การจัดที่นั่งแบบเก่าแต่ก็ทำให้สามารถตอบรับกิจกรรมหลายอย่างได้

ที่มา : www.thaiculturalcenter.com

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

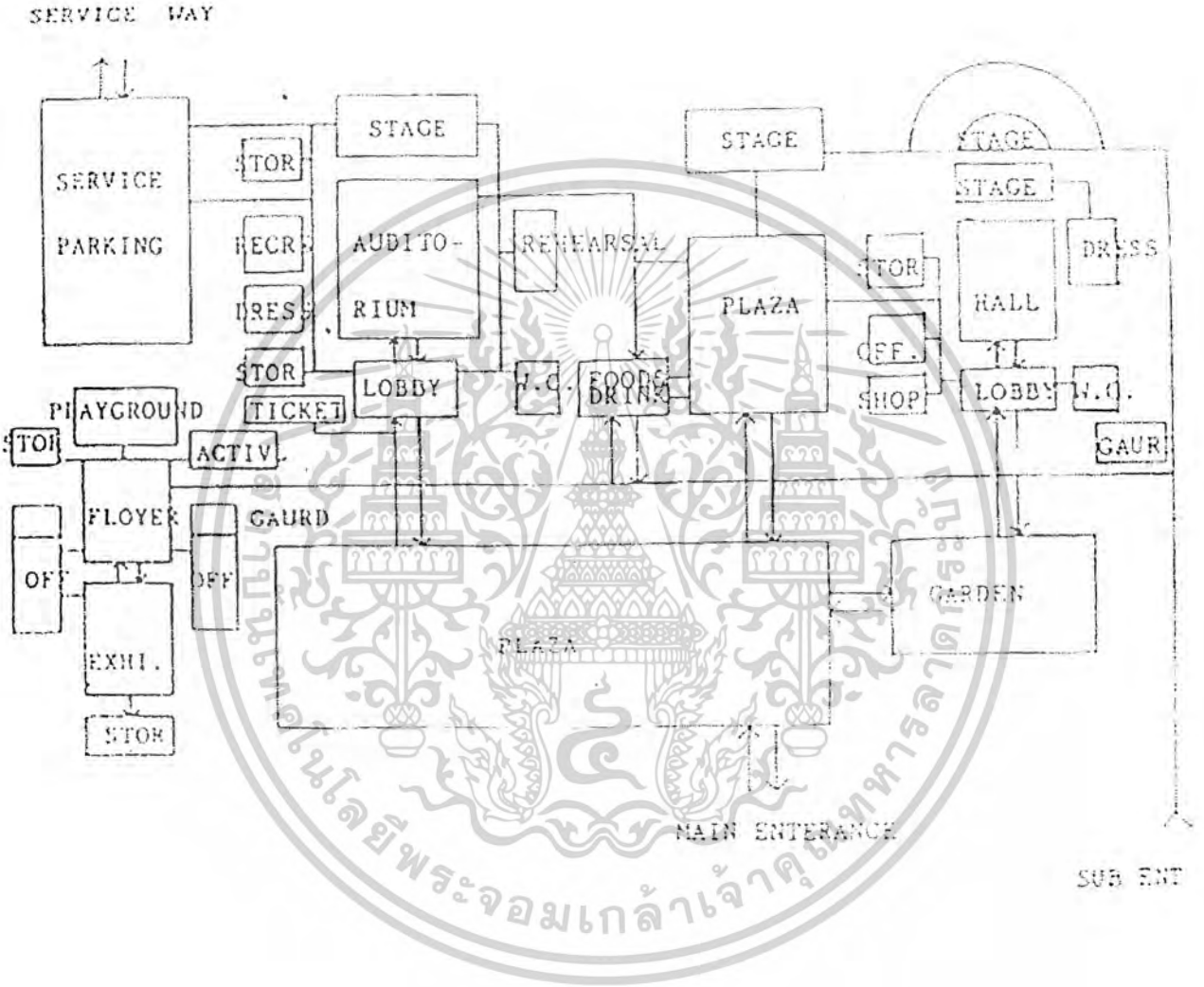

ภาพที่ 6.22 แสดงผังการใช้สอยของศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

ภาพที่ 6.23 แสดงผังบริเวณศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

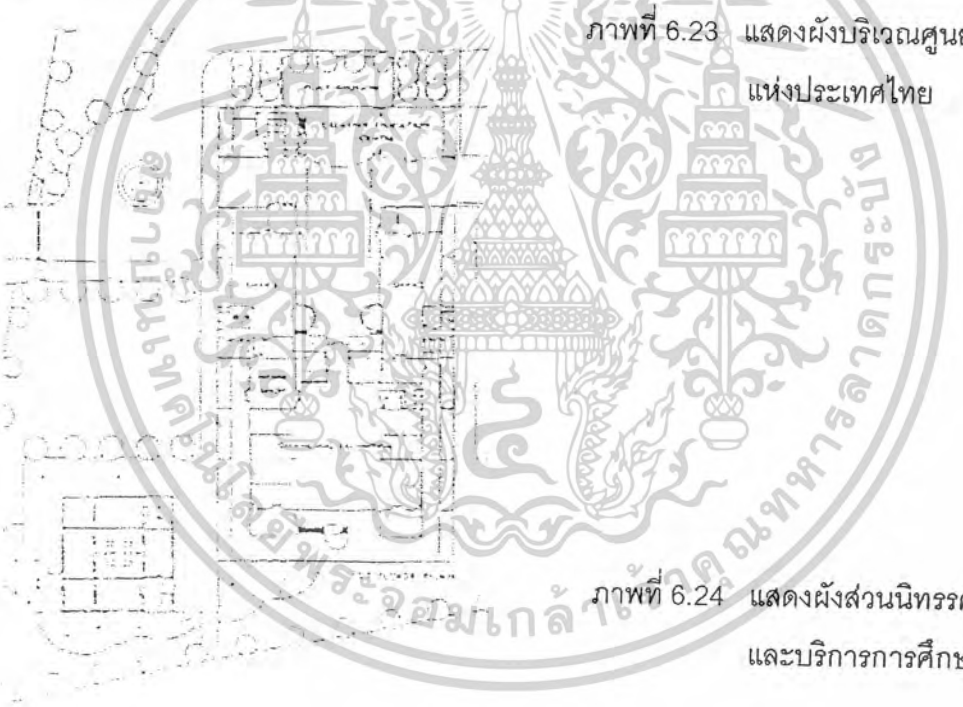

ภาพที่ 6.24 แสดงผังส่วนนิทรรศการและบริการการศึกษา

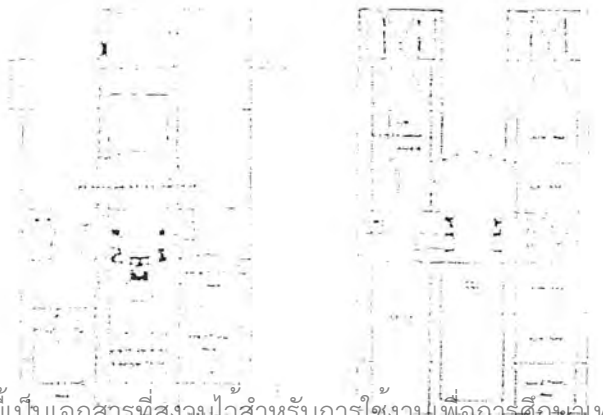

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

6.1.2 MUSICON BREMEN , PHIHARMONIC HALL[1]

ที่ตั้ง	Bremen , Germany
สถาปนิก	Daniel Libeskind
ร่วมกับ	Robert Claibone , Dietmar Leyk , Jason Payne
รางวัลที่ได้รับ	International Competition
ที่ปรึกษา	Ove Arup Acoustics , Los Angeles

ภาพที่ 6.25 รูปทรงของ MUSICON BREMEN , PHIHARMONIC HALL

เป็นโครงการศูนย์ดนตรีสำหรับภูมิภาค ในบริบทที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ โดยต้องตอบสนองกับแนวทางของวัฒนธรรมการแสดงรูปแบบใหม่ การมีส่วนร่วมของผู้ฟัง และการปรับปรุงเมือง (Urban Revitalization) แต่ปัจจัยเหล่านี้ต้องตอบรับกับสภาพทางนิเวศวิทยาใหม่ โดยประสานการใช้สอยกับจังหวะเมือง

ภาพที่ 6.26 การปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองรอบโครงการ

[1] www.archimation.com

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบันพระปกเกล้า
KHOHKRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

แนวความคิดด้านการวางผังเมือง

มีแนวคิดที่จะประสานที่ว่างของช่องดนตรีของเมือง และทางนิเวศวิทยา เพื่อสร้างที่ว่างใหม่ของเมือง ที่มีความสำคัญกับเมือง และมี Concert Hall ของเมือง ที่จะนำเมืองเข้าสู่ศตวรรษที่21 โดยการจัดที่ว่างสาธารณะที่ลื่นไหล สามารถปรับเปลี่ยนทั้งภายในและภายนอกอาคาร หาวิธีสร้างที่พักผ่อนหย่อนใจ กระตุ้นวัฒนธรรมและชีวิตเมืองใหม่ๆ ให้กับชาวเมือง Bremen กำหนดรูปร่างของที่ว่างทั้งภายในและภายนอกอาคาร โดยปล่อยให้ตัวอาคารเป็นไปตามแนวคิดทางนิเวศน์วิทยา เช่น พยายามลดพื้นที่อาคารในส่วนที่สัมผัสกับดินให้น้อยที่สุด สร้างความเชื่อมต่อของธรรมชาติ กับการเดินเท้า โดยขยายพื้นที่ที่เชื่อมต่อกับสวนสาธารณะ ทั้งในระดับดินและตัวสวน เพื่อนำประโยชน์จากแสงแดด น้ำและดิน มาใช้กับรูปแบบพื้นที่ชุมชน พยายามรวมอาคารเข้ากับเนื้อเมือง โดยหลีกเลี่ยงการขาดการเชื่อมต่อ และการทำลายที่ว่างของเมืองที่ระดับดิน

ที่ตั้ง ออกแบบให้สามารถเชื่อมต่อกับส่วนอื่นของเมืองโดยรอบได้ โดยมี Burger Park ทางตะวันออก Burgerweide ทางตะวันตก สถานีรถไฟฟ้าทางใต้ และ Stadhalle และสวนทางเหนือ วิธีนี้ทำให้อาคารเป็นเหมือนโถงรองรับของเมือง พื้นที่เปิดโล่งในโครงการสร้างความสัมพันธ์ให้ส่วนที่ต่างกัน 2 ส่วนคือ ส่วนโค้งของ The Klangbogen กับ ส่วนโค้งของ Gustav Deetjan Allee และทำให้รับกับสถานีรถไฟ the Park Hote และสระน้ำ โดยใส่องค์ประกอบขนาดเล็กลงไปด้วย เช่น ทางเดิน ศาลา น้ำพุ สนามเด็กเล่น โดยองค์ประกอบเหล่านี้จะเชื่อมทางเดินเท้า กับทางรถรางจากตัวเมือง

ภาพที่ 6.27 ผังที่ตั้งโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

แนวความคิดด้านการออกแบบประโยชน์ใช้สอย

โดยพื้นฐานอาคารเป็นกล่องที่ล้อมด้วยที่สาธารณะที่เชื่อมต่อกัน ระหว่างร้านค้า และทางเข้าที่ชั้นพื้นดิน โถงรองรับที่เปิดสู่สวน และโถงประชุมที่ลอยอยู่ ทำหน้าที่เป็นหลังคาให้กับชั้นล่าง การสัญจรและการกระจายตัวต่อเนื่องชัดเจนสำหรับประชาชน ในชั้นลอยที่อยู่ระหว่างกลาง ประกอบด้วยโถงต้อนรับ ร้านหนังสือ ส่วนสำหรับเด็ก พื้นที่นิทรรศการ ส่วนสำหรับนักดนตรี โถงบรรยาย และร้านอาหาร ในชั้นบนประกอบด้วยโถงประชุมและพื้นที่ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

การกำหนดพื้นที่และการใช้สอยสำหรับส่วน Concert Hall คำนึงถึงการใช้สอยที่ต่างชนิดกัน และต้องปรับเปลี่ยนได้เพื่อสามารถรองรับการแสดง และผู้ชมที่หลากหลายได้ โดยเน้นที่การใช้งานของส่วนเวทีหลัก ที่อยู่ตรงกลาง และความสะดวกรวดเร็วในการ Service ทั้งหมด สอดประสานด้วยกิจกรรมสาธารณะ เช่นส่วนขายตั๋ว ร้านเสื้อผ้า ศูนย์ข้อมูลข่าวสารเมือง พื้นที่ให้เช่า ส่วนปฏิบัติการ คาเฟ่ และ Green Bar ที่ถูกออกแบบให้สามารถต่อเชื่อม หรือขยายตัวในอนาคตได้ และยังทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมโยงที่ว่าง และระบบนิเวศน์ทั้งทางแนวดิ่ง และแนวราบของพื้นที่ใช้สอย

มิติที่สำคัญของโครงการนี้คือ ส่วนของโถงรับรองที่กระจายตัวไปยังส่วนต่างๆของอาคารที่สามารถรองรับการใช้สอยที่แตกต่างกันทั้งในด้านความหนาแน่น และขนาดได้อย่างเหมาะสม โถงเหล่านี้ ยังเป็นทั้งส่วนขยาย และเป็นตัวกลางระหว่างส่วนการแสดง และส่วนสาธารณะอีกด้วย

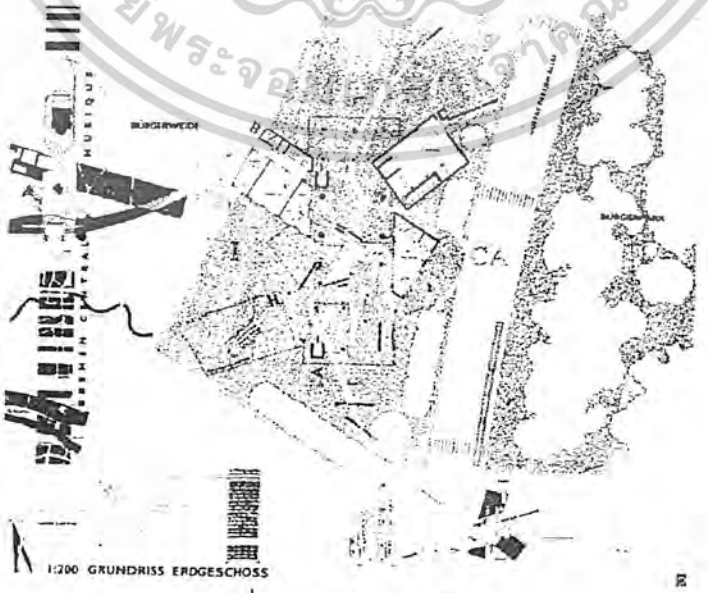

ภาพที่ 6.28 ผังอาคารโดยรวม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE - NONTHABURI

ส่วนพื้นที่ให้เช่า ห้องปฏิบัติการ และส่วนบริหารมีทางเข้าต่างหาก แต่ยังมีความสัมพันธ์กับตัวอาคารโดยรวม ทางเข้านักดนตรี และที่จอดรถ ทำให้เกิด World within a World คือเหมือนมีอีกโลกหนึ่งอยู่ภายใน ด้วยการมี Circulation แยกออกจากส่วนอื่น

ส่วนคลัง ห้องทำงาน ส่วนรับ-ส่งของ แยกจากทางสัญจรของส่วนสาธารณะโดยจะใช้ลิฟท์ หรือเครื่องยก ในการขนถ่ายบริการสู่ส่วนต่างๆ

แนวความคิดด้านการออกแบบรูปทรงสถาปัตยกรรม

รูปทรง Geometry ของอาคารถูกกำหนดโดย ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สอยของอาคารในพื้นที่ที่มีความสำคัญของเมือง ทั้งส่วนที่เป็นอาคาร และส่วนที่ไม่ใช่ตัวอาคาร กลยุทธ์ทางผังเมืองถูกนำมาใช้ในการกำหนดรูปร่างที่ว่าง ทั้งภายในและภายนอก

แนวความคิดด้านการออกแบบเทคโนโลยีอาคาร

อาคารนี้เป็นอาคารแบบ Low-tech คือเป็นแบบทั่วไป ระบบที่นั่งปรับเปลี่ยนได้ และคำนึงถึงการประหยัดพลังงาน วัสดุอาคารเป็นวัสดุราคาถูกที่เป็นผลผลิตของเมืองเอง รวมไปถึงวัสดุ Cladding หินของท้องถิ่น และวัสดุบุผิวราคาประหยัด เพราะความตั้งใจที่จะสร้างอาคารสำหรับประชาชนทั่วไป ที่คนเข้าถึง สัมผัสได้ และมีสีสันงดงามทั้งภายในและภายนอก ไม่มีการเคลือบผิววัสดุ จะมีแต่เพียงส่วน Green Bar ที่มีการจัดแสงเคลื่อนไหว เพื่อสร้างความเป็นสวนระบบนิเวศน์

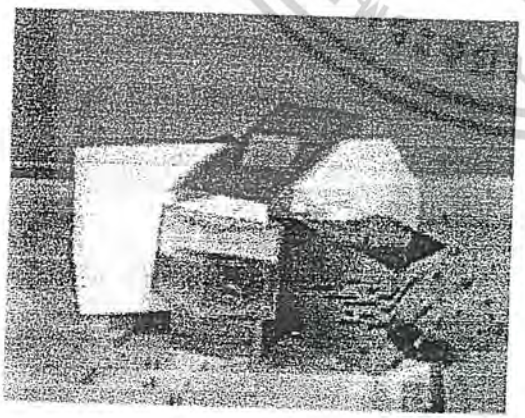

ภาพที่ 6.29 หุ่นจำลองโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.30
แบบอาคาร

ส่วน Facade ที่ขนาดใหญ่ เป็นที่ประกอบด้วยทรงเรขาคณิต และการจัดองค์ประกอบวัสดุบุผิว จะมีการจายภาพ แสดงประวัติศาสตร์การเมือง และประวัติศาสตร์ดนตรีของ Bremen การจัดตกแต่งภายในตอบรับการศึกษาเรื่องเสียงที่ทันสมัยที่สุด ขณะที่ภายนอกแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงไม่หยุดนิ่งของเมือง Bremen

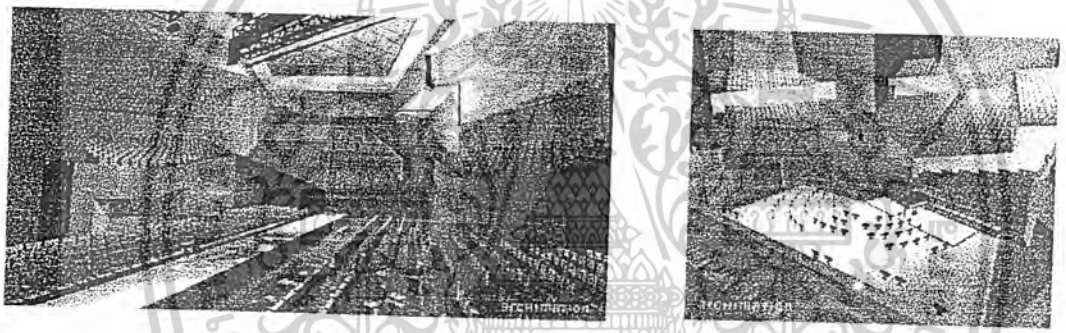

ภาพที่ 6.31 รูปทัศนียภาพภายในหอประชุม

บทวิเคราะห์

- มีการคำนึงถึงการเชื่อมต่อส่วนต่างๆของเมือง การทำให้อาคารมีผลกระทบต่อเมืองน้อยที่สุด โดยพยายามทำให้อาคารโปร่งใสด้วยการที่ประชาชนสามารถผ่านไปยังส่วนอื่นๆ ได้ ไม่ block เส้นทางการจราจร
- คำนึงถึงการอนุรักษ์ธรรมชาติ โดยให้อาคารสัมผัสดินน้อยที่สุด
- คำนึงถึงการปรับเปลี่ยนได้เป็นสำคัญ เช่นส่วน Concert Hall เป็นการจัดที่นั่งแบบเก่า แต่ก็ทำให้สามารถตอบรับกิจกรรมหลายอย่างได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

6.2 งานระบบที่เกี่ยวข้องกับโครงการ [1]

6.2.1 ระบบไฟฟ้า (Electrical system)

เป็นระบบการจ่ายกระแสไฟฟ้าให้แก่อุปกรณ์ไฟฟ้าในสถานประชาสังคมและเครื่องมือต่างๆ ที่ต้องการใช้กระแสไฟฟ้าโดยทั่วไประบบกระแสไฟฟ้าหลักของโครงการได้จาก ระบบการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดนนทบุรี ขนาดแรงเคลื่อน 12 kV โดยต่อจากสายเมนกระแสแรงสูงแล้วจึงผ่านการแปลงกำลังไฟฟ้าให้มีแรงเคลื่อนต่ำลง โดยผ่านหม้อแปลงขนาด 12 kV แปลงกระแสแรงสูงเป็น 2 ขนาด คือ

1. ขนาดแรงดันไฟฟ้า 220 Vเฟสเดียว 50 รอบ / วินาที ใช้สำหรับระบบไฟฟ้าส่องสว่างทั่วไป , เต้าเสียบพัดลมดูดอากาศ , เครื่องใช้สำนักงาน และอุปกรณ์อื่นๆ เป็นต้น
2. ขนาดแรงดันไฟฟ้า 380 V เฟสเดียว 50 รอบ / วินาที ใช้สำหรับจ่ายกระแสไฟฟ้าให้กับระบบปรับอากาศ ระบบระบายอากาศ และระบบลิฟท์ เป็นต้น

การจ่ายกระแสไฟฟ้าเข้าแต่ละขั้นของอาคาร โดยการจ่ายผ่าน Bus duct riser เข้าไปยังแผงจ่ายไฟย่อยในแต่ละชั้น การเดินสายไฟภายในและภายนอกอาคารทั้งหมดเดินด้วยระบบเดินในระบบท่อร้อยสาย

1. **ระบบไฟฟ้ากำลัง**

สำหรับการจ่ายกระแสไฟฟ้าให้กับเครื่องคอนเดนเซอร์ปั๊ม และหอผึ่งน้ำของระบบปรับอากาศ ขนาดของกำลังไฟใช้ระบบ 3 เฟส 4 สาย 50 รอบ / วินาที โดยการติดตั้งสายเคเบิลจากระบบสายส่งของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในท่อโลหะฝังดินเข้าไปยังห้องติดตั้งหม้อแปลงไฟฟ้าขนาด 1,600 KVA เพื่อทำการลดขนาดของแรงเคลื่อนไฟฟ้าให้มีขนาด 380 / 210 V จากนั้นจึงจะสามารถจ่ายกระแสไฟฟ้าเข้าสู่แผงจ่ายไฟฟ้าแรงเคลื่อนต่ำและแผงจ่ายกระแสไฟฟ้าแรงเคลื่อนสูงและอุปกรณ์ไฟฟ้าอื่นๆ ตามลำดับ สำหรับหม้อแปลงไฟฟ้าที่นิยมใช้กัน เป็นหม้อแปลงไฟฟ้าชนิดที่

---

[1] เดชา ธีรโกเมน. <u>ความรู้เบื้องต้นวิศวกรรมงานระบบ</u>. พิมพ์ครั้งที่2, กรุงเทพฯ :บริษัท เอ็มแอนด์อี จำกัด, 2540.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

ใช้ระบบการระบายความร้อนด้วยอากาศ (Castreasin dry – type) เพราะไม่เปลืองพื้นที่ในการติดตั้งและสามารถบำรุงรักษาได้ง่าย

2. **ระบบไฟฟ้าส่องสว่าง**

เป็นระบบการจ่ายกระแสไฟฟ้าสำหรับใช้ในดวงโคมต่างๆ ตลอดจนอุปกรณ์เครื่องใช้สำนักงานต่างๆ ทั่วไป ทั้งในส่วนรับรองและส่วนบริการสาธารณะซึ่งมีความต้องการความเข้มของแสงในการส่องสว่างและปริมาณไฟฟ้าในแต่ละส่วนของอาคารแตกต่างกันตามลักษณะการใช้งานและช่วงเวลาของแต่ละประเภท ซึ่งจะต้องมีการพิจารณาถึงตำแหน่ง จำนวน ระยะห่างและความเข้มของอุปกรณ์แต่ละชนิดที่นำมาติดตั้งตามความเหมาะสมของแต่ละประเภท ระบบไฟฟ้าที่ใช้สำหรับการส่องสว่างใช้ระบบ 200 Vเฟสเดียว 50 รอบ / วินาที ดวงไฟและอุปกรณ์ที่ใช้ในอาคารควรคำนึงถึงเรื่องการประหยัดพลังงานในอาคารด้วย เพราะอุปกรณ์บางชนิดต้องเปิดใช้งานตลอดเวลา 24 ชั่วโมง เช่น ห้องแช่เย็นในห้องครัว เป็นต้น รวมทั้งอุปกรณ์หลอดไฟฟ้าต่างๆ ควรเลือกใช้หลอดประหยัดพลังงาน และอุปกรณ์ที่มีระบบประหยัดพลังงาน เพื่อที่จะสามารถลดภาระค่าใช้จ่ายด้านค่าไฟฟ้าของโครงการไปได้มาก

3. **ระบบไฟฟ้าสำรอง**

ใช้ในกรณีที่ระบบกระแสไฟฟ้าหลักเกิดการขัดข้องเครื่องไฟฟ้าฉุกเฉินจะทำงานทันทีภายใน 10 วินาที เครื่องกำเนิดไฟฟ้าฉุกเฉินต้องสามรถผลิตกำลังไฟฟ้าได้ไม่น้อยกว่า 30% ของอัตรากำลังไฟฟ้าสูงสุดในยามปกติ โดยทั่วไปแบ่งประเภทของแหล่งกำเนิดไฟฟ้าฉุกเฉินสำหรับโครงการนี้คือ

ก. **เครื่องยนต์ดีเซลเจนเนอร์เรเตอร์** (Diesel Generator)

ทำงานโดยการใช้ Micro Processor เป็นจัวควบคุมการทำงานของเครื่องโดยสามารถทดสอบการทำงานของเครื่องได้ทุกขณะโดยไม่ไปรบกวนระบบไฟฟ้า ในระบบปกติกระแสไฟฟฟ้าที่ได้จากระบบไฟฟ้าฉุกเฉินระบบนี้จะถูกจ่ายให้แก่ระบบไฟฟ้าต่างๆ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

1. ระบบไฟฟ้าส่องสว่าง สามารถแบ่งออกได้ดังนี้
   - จำนวน 50% ของไฟฟ้าส่องสว่างบริเวณบันได
   - จำนวน 20 % ของไฟฟ้าที่ใช้บริเวณโถงทางเดิน
   - ไฟฟ้าส่องสว่าง 1 จุดภายในส่วนห้องพักแขก
2. ระบบดับเพลิง เช่นระบบปั๊มสูบน้ำดับเพลิง
3. ปั๊มน้ำทั่วไปในระบบสาธารณูปโภค เช่น ระบบน้ำร้อน น้ำเย็น รวมทั้งปั๊มของระบบบำบัดน้ำเสีย
4. ลิฟท์โดยสารภายใน
5. ห้องอาหาร
6. ครัว

ข. **ระบบแบตเตอรี่** (Battery)

ใช้สำหรับวงจรของอุปกรณ์สัญญาณเตือนภัยทุกระบบ เช่น ระบบแจ้งเหตุเพลิงไหม้ระบบรักษาความปลอดภัย รวมทั้งป้ายบอกทางหนีไฟ และไฟฟ้าฉุกเฉินในลิฟท์ เป็นต้น

6.2.2 **ระบบติดต่อสื่อสาร** (Communication system) [1]

1. **ระบบโทรศัพท์** (Telephone)

เป็นระบบการสื่อสารที่สามารถทำการติดต่อได้ทั้งภายในและภายนอกโครงการการติดต่อค่อนข้างเป็นวิธีที่สะดวกรวดเร็วกว่าวิธีอื่นๆ สามารถให้บริการได้ทั้งการติดต่อภายในและต่างประเทศ ในปัจจุบันโทรศัพท์ที่ใช้ในโครงการ เลือกใช้แบบ Private Automation branch exchange (PABX or PBX) และ Public telephone

Private Automation branch exchange (PABX or PBX)

เป็นระบบการติดต่อระหว่างภายในกับภายใน หรือติดต่อระหว่างภายในกับภายนอก โดยผ่านเครื่องรับอัตโนมัติหรือต่อผ่านพนักงานรับสาย สามารถติดต่อได้มากกว่า 50 คู่สาย

---

[1] เดชา ธีรโกเมน. **ความรู้เบื้องต้นวิศวกรรมงานระบบ**. พิมพ์ครั้งที่2, กรุงเทพฯ :บริษัท เอ็มแอนด์อี จำกัด, 2540.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

เหมาะสำหรับโรงแรมที่ได้มารฐานทั่วไป โครงการแห่งนี้จึงเลือกใช้ระบบโทรศัพท์ PABX เพราะสามารถให้บริการคู่สายได้มากกว่าระบบแรก และทำการติดตั้งระบบโทรศัพท์ภายในเพื่อเพิ่มความสะดวกในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน และการซ่อมบำรุง เช่น ในลิฟท์โดยสาร ห้องวิศวกรรมเครื่องกล ห้องครัว ห้องอาหาร เป็นต้น

Public telephone

ระบบนี้จะต่อสายโดยตรงกับคู่สายภายนอกโดยไม่ผ่านพนักงานต่อสายหรือระบบชุมสายอัตโนมัติของทางสถานปฏิสังคมชุมชนเกาะเกร็ด ได้แก่ระบบโทรศัพท์สาธารณะขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ที่ติดตั้งไว้ให้บริการในส่วนต่างๆ เช่น ในส่วนบริเวณ lobby ,ห้องอาหาร , ห้องประชุมชุมชน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้บริการของทางสถานปฏิสังคมชุมชนเกาะเกร็ด ในส่วนสาธารณะเป็นหลัก ระบบโทรศัพท์แบบนี้มีทั้งระบบที่ใช้เหรียญหยอด และระบบที่ใช้บัตรโทรศัพท์ขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย

2. **เทเล็กซ์ และ แฟกซ์**

ระบบโทรพิมพ์ (Telex) และแฟกซ์ (Fax) เป็นอุปกรณ์ที่สำคัญของระบบการติดต่อสื่อสารในปัจจุบัน เพราะสามารถส่งข้อความที่เป็นเอกสาร หรือข้อความต่างๆ ไปถึงผู้รับได้อย่างรวดเร็ว นอกเหนือจากการใช้เสียงติดต่อกันเพียงอย่างเดียว สถานปฏิสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จึงควรจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้ไว้บริการ เพื่อเพิ่มความสะดวกแก่ผู้ใช้โครงการด้วย

3. **อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ**

ระบบประชาสัมพันธ์และบริการเพลงตามสาย (Back ground music and paging system) เป็นบริการที่สร้างความประทับใจให้กับแขกที่มาพักด้วยการเปิดเพลงเบาๆ กระจายตามสายไปยังบริเวณส่วนต่างๆ ของ สถานปฏิสังคมชุมชนเกาะเกร็ด เช่นบริเวณโถง Lobby ,ส่วนห้องอาหาร เป็นต้น เพื่อการผ่อนคลายอารมณ์ ระบบอุปกรณ์ของส่วนนี้ประกอบด้วย เครื่องรับวิทยุ , เครื่องเล่นแผ่นเสียง , เทป , ลำโพงกระจายเสียง และไมโครโฟนสำหรับประชาสัมพันธ์ เป็นต้น สามารถแบ่งลักษณะการกระจายเสียงออกเป็น 2 ส่วนด้วยกันคือ ส่วนแรกเป็นการกระจายเสียงและประชาสัมพันธ์ในส่วนทั่วๆ ไปของสถานปฏิสังคมชุมชนเกาะเกร็ด ครอบคลุมทั้งส่วนของผู้มาใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

บริการและบริเวณที่ทำงานของพนักงานแผนกต่างๆ การกระจายเสียงและประชาสัมพันธ์ในอีกส่วนหนึ่งได้แก่การกระจายเสียงในลักษณะเฉพาะบริเวณ เช่น ส่วนของห้องประชุม เป็นต้น ซึ่งจะต้องอาศัยอุปกรณ์ที่มีลักษณะเฉพาะสำหรับการกระจายเสียงในห้องประชุม เพื่อให้ได้คุณภาพของเสียงตามที่ต้องการ

4. **ระบบโทรทัศน์และวิทยุ** (TV and Radio system)

เป็นระบบการให้บริการด้านการพักผ่อน และความบันเทิงสำหรับผู้ที่มาใช้บริการของสถานปฏิสังคมชุมชนเกาะเกร็ด ในส่วนบริเวณอื่นๆ ที่มีผู้ใช้บริการจำนวนมาก เช่น บริเวณร้านอาหาร เป็นต้น การรับและการแพร่สัญญาณขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่ในการจัดและการตั้งอุปกรณ์ซึ่งโดยทั่วๆ ไป จะประกอบด้วย ระบบเสาอากาศหลัก เครื่องขยายสัญญาณ และระบบการกระจายสัญญาณไปยังเครื่องรับแต่ละเครื่อง

6.2.3 ระบบประปาและการใช้ทรัพยากรน้ำ[1]

ระบบประปา

เนื่องจากโครงการต้องใช้น้ำจำนวนมาก ดังนั้นจึงต้องคำนึงถึงการสำรองน้ำให้เพียงพอกับการใช้งาน ดังนั้นจึงต้องมีการออกแบบระบบให้เหมาะสม ระบบประปาในโครงการนี้ใช้แบบจ่ายลงมาจากชั้นบน (DOWN FEED DISTRIBUTION) โดยรับน้ำจากท่อประปาสาธารณะแล้วผ่านเข้ามาเก็บในถังพักน้ำใต้ดิน (SUNCTION TANK) จากถังพักนี้จะใช้เครื่องสูบน้ำที่เก็บไว้ผ่าน (WATER TANK) ซึ่งอยู่บนดาดฟ้าของอาคาร เพราะเป็นระบบที่ประหยัดพลังงานในการใช้เครื่องปั๊มน้ำ สำหรับการประหยัดน้ำนั้นจะเป็นการแก้ปัญหาโดยการใช้สุขภัณฑ์ประหยัดน้ำ สำหรับน้ำใช้ภายในแต่ละวัน แบ่งได้ดังนี้

- น้ำที่ใช้สำหรับผู้ใช้อาคาร
- น้ำที่ใช้ในระบบอาคาร

โครงการรับน้ำประปาจากการประปาส่วนภูมิภาค ซึ่งส่งมาทางท่อเมนใต้ดินบริเวณที่ตั้งของโครงการ ระบบการจ่ายน้ำในโครงการเลือกใช้ระบบจ่ายน้ำจากถังเก็บน้ำใต้ดิน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

---

(1) เดชา ธีรโกเมน. <u>ความรู้เบื้องต้นวิศวกรรมงานระบบ</u>. พิมพ์ครั้งที่2, กรุงเทพฯ :บริษัท เอ็มแอนด์อี จำกัด, 2540.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบันวิจัยและพัฒนา

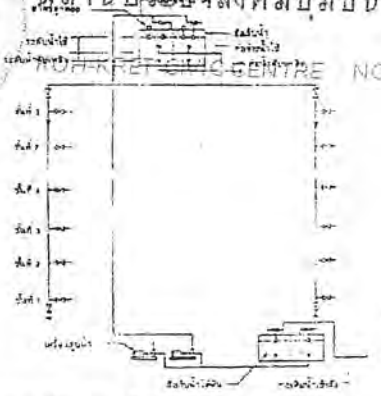

ภาพที่ 6.32 แสดงระบบประปา DOWN FEED DISTRIBUTION

การหาปริมาณน้ำใช้

ปริมาณการใช้น้ำคำนวณจากประเภทของอาคารและปริมาณของผู้ใช้น้ำ

จำนวนผู้มาใช้บริการโครงการเฉลี่ย	303	คน / วัน
จำนวนเจ้าหน้าที่ในโครงการ	86	คน
ปริมาณการใช้น้ำของอาคาร	80 ลิตร / คน / วัน	
ดังนั้นปริมาณการใช้น้ำทั้งหมด	389 × 80 = 31120 ลิตร / วัน	
1 ลบ.ม. 1000 ลิตร ดังนั้น	31.12 ลบ.ม.	

ถังเก็บน้ำใต้ดิน

ขนาดของถังน้ำที่เล็กที่สุดต้องสามารถเก็บน้ำไว้ได้ไม่น้อยกว่า ผลต่างระหว่างปริมาณที่สูบออกของถังน้ำ กับปริมาณน้ำที่ไหลเข้าถังเก็บน้ำ ในแต่ละรอบของการเดินเครื่องสูบน้ำ และขนาดของถังยังขึ้นอยู่กับความต้องการในการสำรองน้ำเอาไว้ว่าต้องการระยะนานเท่าใด ปกติจะอยู่ในระหว่าง 6 – 24 ชม. รวมทั้งปริมาณน้ำสำรองไว้ดับเพลิงอีกส่วนหนึ่งด้วย

การหาขนาดถังใต้ดิน	120	ลบ.ม.
การประมาณความลึกของถังเก็บน้ำใต้ดิน	3.00	ม.
ดังนั้นคิดเป็นพื้นที่ขนาดถังเก็บน้ำใต้ดิน	120/3 = 40 ตร.ม.	

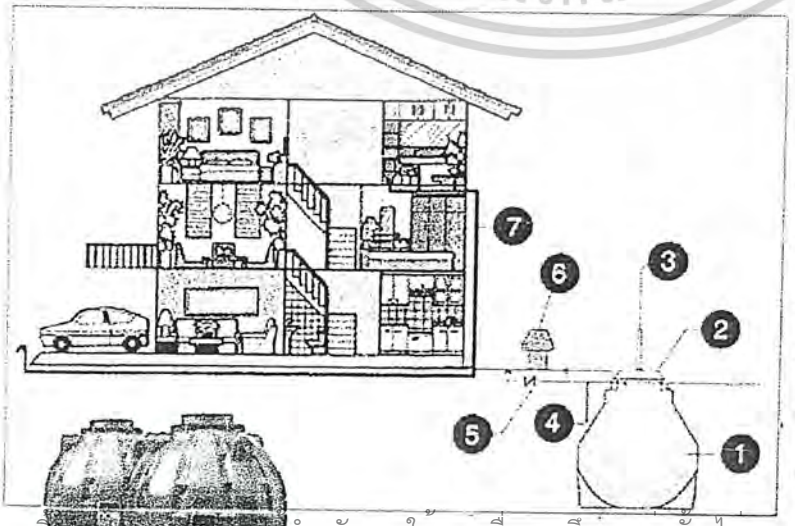

ภาพที่ 6.33 ตัวอย่างถังเก็บน้ำใต้ดิน

1. ถังเก็บน้ำใต้ดินดอสติดตั้งแบบฝังดิน
2. ฝาถัง MSC
3. AIR VENT ท่อระบายอากาศ
4. ระบบ BYPASS
5. CHECK VALVE
6. ปั๊มน้ำ

เอกสารนี้ใช้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น ห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

ระบบระบายน้ำ ระบบระบายน้ำของโครงการสามารถแยกเป็นสองส่วนคือ

1 การระบายน้ำฝน

การระบายน้ำฝนในส่วนหลักๆที่นำมาพิจารณา คือ น้ำฝนไหลจากบริเวณหลังคา เพราะโครงการนี้เป็นโครงการซึ่งมีพื้นที่หลังคาใหญ่มาก อุปกรณ์ที่สำคัญในการระบายน้ำฝนได้แก่

- รางระบายน้ำฝน ซึ่งขนาดของรางจะถูกกำหนดโดยลักษณะของหลังคา ขนาดของรางระบายไม่ค่อยมีความสำคัญเท่ากับรูปร่างของราง เพราะถ้าน้ำฝนสามารถระบายได้ในแนวดิ่งได้ทันน้ำฝนก็จะไม่ล้นราง ดังนั้นส่วนที่มีความสำคัญในการออกแบบอีกส่วนคือ ความลึกของราง ซึ่งควรจะมีการเผื่อเอาไว้ในกรณีที่ท่อระบายน้ำฝนมีการอุดตัน
- ช่องระบายน้ำฝน ที่มีขายอยู่ตามท้องตลาดมีอยู่หลายแบบตามลักษณะการใช้งาน ช่องระบายน้ำฝนที่ดีจะต้องมีที่กรองติดอยู่ และจะต้องมีช่องให้น้ำไหลลงไม่น้อยกว่าครึ่งนึงของพื้นที่หน้าตัดของท่อ
- ท่อระบายน้ำฝน ขนาดและจำนวนของท่อระบายน้ำฝนขึ้นอยู่กับขนาดพื้นที่หลังคาที่รองรับและอัตราการตกของฝน การใช้ท่อระบายน้ำฝนจำนวนมากจะได้ผลดีกว่าการใช้จำนวนน้อยแต่มีขนาดใหญ่ จำนวนของท่อระบายน้ำฝนควรมีอย่างน้อย 2 ช่อง / 1000 ตร.ม. แรก และ 1 ช่อง / 1000 ตร.ม. ต่อไป

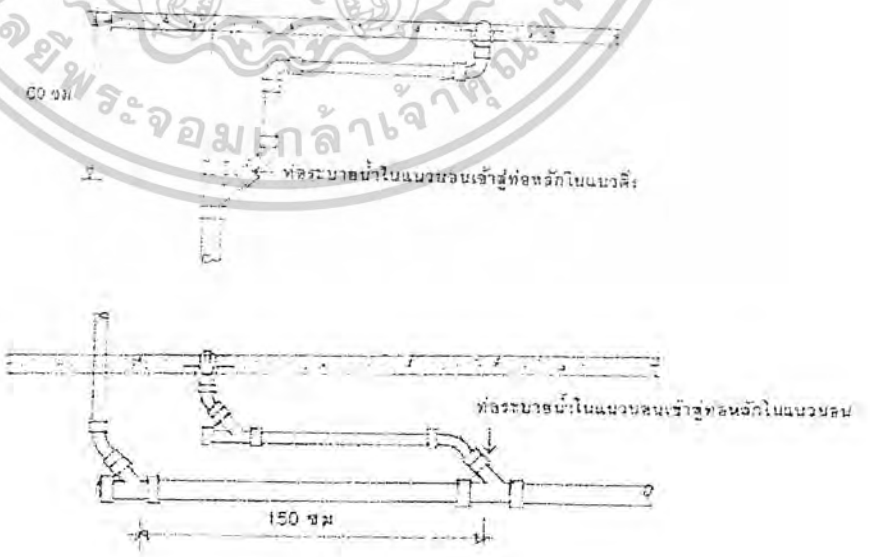

ภาพที่ 6.34 แสดงท่อระบายน้ำฝน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

2 การระบายน้ำทิ้ง

น้ำทิ้งหมายถึง น้ำที่ผ่านการใช้งานจากสุขภัณฑ์ต่างๆ โดยไม่รวมจากน้ำทิ้งส้วม ซึ่งน้ำทิ้งสำหรับโครงการนี้เป็นน้ำจากการใช้งานปกติ ที่ไม่สกปรกมาก ไม่มีสารเคมี และสิ่งสกปรกมากจนเกินไปซึ่งจะระบายลงส่วนกำจัดน้ำเสียก่อนจึงระบายลงส่วนสาธารณะเพื่อไม่ก่อให้เกิดปัญหามลภาวะต่อสังคม

ระบบน้ำทิ้งในโครงการประกอบด้วย ท่อระบายน้ำทิ้งและท่ออากาศเป็นหลัก โดยท่อระบายอากาศจะเป็นส่วนที่ให้อากาศผ่านเข้าออกจากระบบ และยังทำให้อากาศเกิดการหมุนเวียนเพื่อรักษาระดับและกลิ่นน้ำภายในท่อ

ภาพที่ 6.35 แสดงท่อระบายน้ำทิ้ง

ระบบการกำจัดน้ำโสโครก

น้ำทิ้งที่มาจากท่อระบายน้ำ อ่างล้างมือหรืออ่างอาบน้ำ ต้องบำบัดด้วยตะแกรงดักขยะ และบ่อดักไขมันก่อนระบายสู่ท่อระบายน้ำสาธารณะ

การติดตั้งตะแกรงเป็นสิ่งที่สำคัญมากและเป็นประโยชน์ต่อการบำบัดน้ำเสีย โดยปกติน้ำทิ้งจากอาคารมักมีเศษขยะไหลปนมาด้วยเสมอ ดังนั้นจึงควรดักขยะออกจากน้ำทิ้งก่อนที่ไหลเข้าสู่ระบบบำบัดน้ำเสียของอาคารต่อไป เลือกใช้ตะแกรงแบบเอียงอยู่นิ่งที่มีมุมเอียงของตะแกรง 30 – 40 องศา

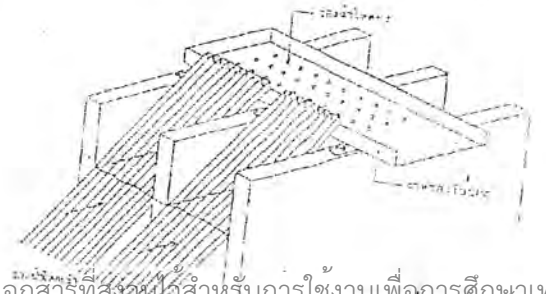

ภาพที่ 6.36 ตะแกรงดักขยะแบบเอียง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

ส่วนบ่อดักไขมัน มีไว้ดักของเสียพวกไขมันที่มาจากห้องครัว ก่อนที่จะไหลเข้าสู่ระบบบำบัดน้ำเสียอาคารต่อไป เพราะของเสียพวกไขมันอาจก่อปัญหาให้เครื่องจักรกลต่างๆ ในระบบเกิดการชำรุดเสียหาย

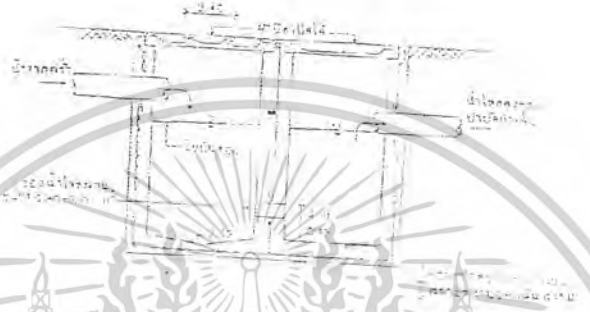

ภาพที่ 6.37 บ่อดักไขมัน

ส่วนน้ำที่มาจากส้วมหรือที่ปัสสาวะ จะเป็นต้องนำมาผ่านกรรมวิธีการทำน้ำให้สะอาดเสียก่อน สำหรับที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเป็นแบบวิธี ANEROBIC แบบวิธี AEROBIC

แบบ ANEROBIC เป็นการใช้การตกตะกอนของสิ่งปฏิกูล โดยปล่อยน้ำที่ลอยอยู่ไหลลงท่อระบายน้ำสาธารณะเลยหรือซึมลงพื้นดิน ในการปล่อยลงท่อน้ำทิ้งสาธารณะเลยนั้นไม่ควรกระทำอย่างยิ่งเพราะยังมีความสกปรกอยู่มาก ตามปกติน้ำทิ้งเข้าบ่อเกรอะจะมีค่าความสกปรกประมาณ 200 – 300 มิลลิกรัม / ลิตร เมื่อน้ำออกจากบ่อจะมีค่าความสกปรกประมาณ 60 – 80 มิลลิกรัม / ลิตร ซึ่งถือว่าเป็นค่าที่สูงอยู่และสามารถทำให้เกิดการเหม็นเน่าได้ ดังนั้นเพื่อความสะอาดยิ่งขึ้นจึงได้มี บ่อน้ำซึมเกิดขึ้นเป็นบ่อลักษณะกลมก่อด้วยอิฐหรือคอนกรีตเจาะรูพรุนขนาดของท่อจะต้องมีความสัมพันธ์กับอัตราการซึมของน้ำ การซึมสามารถต่อท่อจากบ่อไปยังพื้นที่ที่ต้องการได้ เรียกว่า ท่อซึมสนาม สำหรับอัตราการซึมของน้ำใต้ดินมีว่าหลุมที่มีน้ำเต็มในเวลาเกือบ 60 นาที น้ำลดลงเพียง 1 นิ้วเท่านั้น ที่ตรงนั้นไม่ควรทำบ่อซึม สำหรับราคาในการก่อสร้างไม่แพงสามารถทำได้ในอาคารที่ไม่ใหญ่โตและไม่สูง

แบบ AEROBIC มีขนาดเล็ก แต่มีความยุ่งยากในการเดินเครื่องกรรมวิธีต่างๆ ของ AEROBIC มีตั้งแต่วิธี EXTENDED AEROTION, CENTACT STABILIZATE ไปถึง ACTIVATED SLUDGE ซึ่งต้องการสถานที่สำหรับการก่อสร้างมาก น้อย แตกต่างกันออกไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

การออกแบบถังเกรอะสี่เหลี่ยมควรให้มีความยาวเป็น 2 เท่าของความกว้าง (อย่างให้เกิน 3 เท่าของความกว้าง) ความลึกของของเหลวในถังไม่ควรน้อยกว่า 1.2 ม. (4 ฟุต) แต่อย่าให้เกิน 1.7 ม. (5.5 ฟุต) สำหรับถังเกรอะขนาดใหญ่ช่องว่างเหนือระดับของเหลวในถังไม่ควรจะน้อยกว่า 30 ซม. (12 นิ้ว)

สถานที่ที่จะวางถังเกรอะ (Location of Septic Tank) ควรจะอยู่ในบริเวณที่จะสะดวกต่อการรับน้ำโสโครกมากที่สุดและให้อยู่ในบริเวณที่จะสะดวกต่อการกำจัดของเหลวจากถังเกรอะเพื่อเข้าสู่ "พื้นซึม" ที่จัดเตรียมไว้อย่างเพียงพอ

โดยทั่วไปแล้ว ถังเกรอะไม่ควรจะฝังให้ลึกกว่าผิวดินกว่า 30 – 45 ซม. (12 – 18 นิ้ว) ถังฝังไว้ลึกกว่าระดับผิวดินควรจะทำช่องสำหรับตรวจตราดูแล (Inspection Hole) เตรียมไว้ แต่ต้องคำนึงถึงอยู่เสมอว่าจะสามารถป้องกันน้ำฝนไหลลงสู่ถังเกรอะไว้ด้วย ในบางแห่งทำถังเกรอะให้สูงพื้นระดับดินบ้างเล็กน้อย เพื่อทำให้ระดับของของเหลวไหลออกจากถังสู่ "พื้นซึม" สะดวกยิ่งขึ้น การป้องกันความไม่น่าดูจากส่วนที่พ้นพื้นดินขึ้นมาก็อาจทำได้โดยการถมดินให้เป็นเนินและปลูกหญ้าแพรกปกคลุมดินเสีย

ข้อที่ควรระวังคำนึงถึงอีกอย่างก็คือ โอกาสของการรั่วซึมจากท่อน้ำเข้าและน้ำออกจากถังเกรอะ ควรจะวางถังเกรอะให้อยู่ระดับต่ำกว่าบ่อน้ำ หรืออยู่ด้านปลายกระแสน้ำใต้ดินอย่างน้อยก็ประมาณ 15 ม. (50 ฟุต) เพื่อเป็นใช้การป้องกันความสกปรกอันจะเกิดแก่ท่อน้ำ

โครงการนี้ใช้ถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูป ซึ่งมีการทำงานภายในเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นส่วนแยกกากและตะกอนของเสีย เป็นส่วนแรกที่รับของเสียมาบำบัด กาก และตะกอนจะจมลงสู่ก้นถัง น้ำและของเหลวส่วนบนจะไหลลงสู่ส่วนที่2

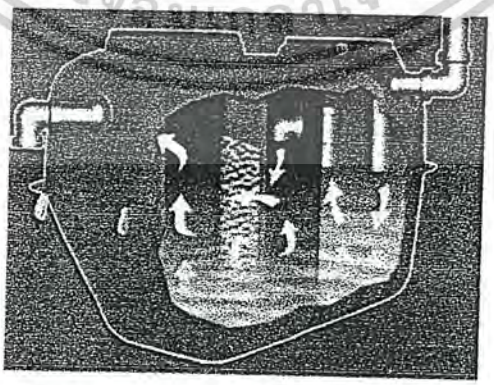

ภาพที่ 6.38 ถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

ส่วนที่ 2 เป็นส่วนที่มีการเติมอากาศ เพื่อเร่งการทำงานของแบคทีเรีย ตะกอนจะยังจมสู่ก้นถัง ของเสียส่วนบนจะไหลลงสู่ส่วนที่ 3

ส่วนที่ 3 เป็นส่วนสุดท้านที่ปล่อยให้ตกตะกอนและอาจมีการเติม คลอรีนฆ่าเชื้อโรค น้ำส่วนบนจะไหลลงสู่สาธารณะ และจะเป็นน้ำที่ได้คุณภาพมาตรฐาน

การบำบัดน้ำเสียขั้นสุดท้ายก่อนลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยาจะบำบัดด้วย บึงประดิษฐ์ ซึ่งเป็นระบบบำบัดน้ำเสียที่อาศัยกระบวนการทางธรรมชาติกำลังเป็นที่นิยมมากขึ้นในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการใช้ปรับปรุงคุณภาพน้ำทิ้งที่ผ่านการบำบัดแล้ว แต่ต้องการลดปริมาณไนโตรเจนและฟอสฟอรัสก่อนระบายออกสู่แหล่งรองรับน้ำทิ้ง นอกจากนี้ระบบบึงประดิษฐ์ก็ยังสามารถใช้เป็นระบบบำบัดน้ำเสียในขั้นที่ 2 (Secondary Treatment) สำหรับบำบัดน้ำเสียจากชุมชนได้อีกด้วย ซึ่งข้อดีของระบบนี้ คือ ไม่ซับซ้อนและไม่ต้องใช้เทคโนโลยีในการบำบัดสูง โดยใช้แบบFree Water Surface Wetland (FWS) ที่มีลักษณะใกล้เคียงธรรมชาติ

ระบบบึงประดิษฐ์แบบ Free Water Surface Wetland (FWS) เป็นแบบที่นิยมใช้ในการปรับปรุงคุณภาพน้ำทิ้งหลังจากผ่านการบำบัดจากบ่อปรับเสถียร (Stabilization Pond) แล้ว ลักษณะของระบบแบบนี้จะเป็นบ่อดินที่มีการบดอัดดินให้แน่นหรือปูพื้นด้วยแผ่น HDPE ให้ได้ระดับเพื่อให้น้ำเสียไหลตามแนวนอนขนานกับพื้นดิน บ่อดินจะมีความลึกแตกต่างกันเพื่อให้เกิดกระบวนการบำบัดตามธรรมชาติอย่างสมบูรณ์โครงสร้างของระบบแบ่งเป็น 3 ส่วน (อาจเป็นบ่อเดียวกันหรือหลายบ่อขึ้นกับการออกแบบ) คือ

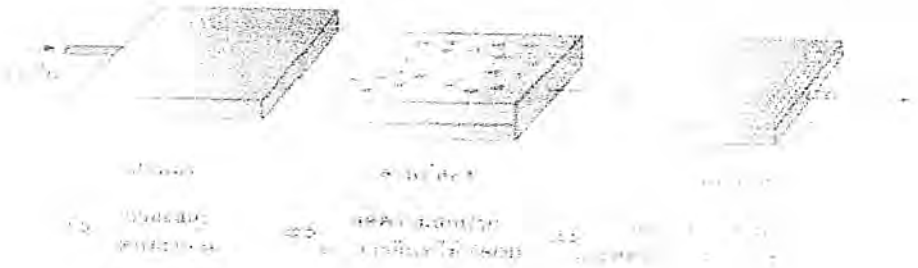

ภาพที่ 6.39 แสดงการทำงานบึงประดิษฐ์แบบ Free Water Surface Wetland

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศูนย์ประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

ส่วนแรก เป็นส่วนที่มีการปลูกพืชที่มีลักษณะสูงโผล่พ้นน้ำและรากเกาะดินปลูกไว้ เช่น กก แฝก ธูปฤาษี เพื่อช่วยในการกรองและตกตะกอนของสารแขวนลอยและสารอินทรีย์ที่ตกตะกอนได้ ทำให้กำจัดสารแขวนลอยและสารอินทรีย์ได้บางส่วน เป็นการลดสารแขวนลอยและค่าบีโอดีได้ส่วนหนึ่ง

ส่วนที่สอง เป็นส่วนที่มีพืชชนิดลอยอยู่บนผิวน้ำ เช่น จอก แหน บัว รวมทั้งพืชขนาดเล็กที่แขวนลอยอยู่ในน้ำ เช่น สาหร่าย จอก แหน เป็นต้น พื้นที่ส่วนที่สองนี้จะไม่มีการปลูกพืชที่มีลักษณะสูงโผล่พ้นน้ำเหมือนในส่วนแรกและส่วนที่สาม น้ำในส่วนนี้จึงมีการสัมผัสอากาศและแสงแดดทำให้มีการเจริญเติบโตของสาหร่ายซึ่งเป็นการเพิ่มออกซิเจนละลายน้ำ (DO) ทำให้จุลินทรีย์ชนิดที่ใช้ออกซิเจนย่อยสลายสารอินทรีย์ที่ละลายน้ำได้เป็นการลดค่าบีโอดีในน้ำเสีย และยังเกิดสภาพไนตริฟิเคชั่น (Nitrification) ด้วย

ส่วนที่สาม มีการปลูกพืชในลักษณะเดียวกับส่วนแรก เพื่อช่วยกรองสารแขวนลอยที่ยังเหลืออยู่ และทำให้เกิดสภาพดีไนตริฟิเคชั่น (Denitrification) เนื่องจากออกซิเจนละลายน้ำ (DO) ลดลง ซึ่งสามารถลดสารอาหารจำพวกสารประกอบไนโตรเจนได้

ภาพที่ 6.40 ภาพตัดบึงประดิษฐ์แบบ Free Water Surface Wetland

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

6.2.4 การป้องกันน้ำท่วม[1]

การป้องกันน้ำภายนอกไหลเข้าพื้นที่โครงการส่วนที่เป็นพื้นดิน ใช้คันคันดินรูปแบบต่างๆ คันดินถม (Earth Embankments) คันดินถมจะก่อสร้างจากวัสดุดินในพื้นที่และจะต้องมีความซึมน้ำเพียงพอ เพื่อหลีกเลี่ยงการรั่วซึมมากเกินไป ควรปลูกหญ้าแฝกหรือสิ่งปกคลุมอื่นเหนือระดับน้ำที่ต่ำสุด เพื่อป้องกันการกัดเซาะจากฝน ทำให้เกิดการพลังทลายของหน้าดิน **หญ้าแฝก** ซึ่งเป็นพืชพื้นบ้านของไทย ที่มีคุณสมบัติพิเศษในการช่วยป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดินและอนุรักษ์ความชุ่มชื้นในดิน ซึ่งมีวิธีการปลูกแบบง่าย ๆสามารถดำเนินการได้เองโดยไม่ต้องให้การดูแลหลังการปลูกมากนัก ทั้งประหยัดค่าใช้จ่ายกว่าวิธีอื่น ๆ อีกด้วย มีด้วยกัน 2 สายพันธุ์ คือ หญ้าแฝกดอน (Vetiveria nemoralis A. Camus) และหญ้าแฝกหอม (Vetiveria zizanioides Nash) เป็นพืชที่มีอายุได้หลายปี ขึ้นเป็นกอแน่น มีใบเป็นรูปขอบขนานแคบปลายสอบแหลม ยาว 35-80 ซม.มีส่วนกว้าง 5-9 มม. หญ้าแฝกจะมีการขยายพันธุ์ที่ได้ผลรวดเร็ว โดยการแตกหน่อจากลำต้นใต้ดิน ในบางโอกาสสามารถแตกแขนงและรากออกในส่วนของก้านช่อดอกได้ เมื่อหญ้าแฝกโน้มลงดินทำให้มีการเจริญเติบโตเป็นกอหญ้าแฝกใหม่โตเป็นกอหญ้าแฝกใหม่ได้

การใช้ประโยชน์จากหญ้าแฝกเพื่อการแก้ปัญหาน้ำท่วมและอนุรักษ์ดินน้ำ

1) การปลูกเป็นแถวตามระดับขวางความลาดชัน เพื่อชะลอความเร็วของน้ำและดักตะกอนดิน ส่วนน้ำจะไหลซึมลงไปสู่ดินชั้นล่างได้มากขึ้น เป็นการเพิ่มความชุ่มชื้นในดิน ส่วนรากหญ้าแฝกจะหยั่งลึกลงไปในดินอาจถึง 3 เมตร ซึ่งสามารถยึดดินป้องกันการพังทลายได้
2) การปลูกเพื่อแก้ปัญหาการพังทลายของดิน
3) การปลูกเพื่อการอนุรักษ์ความชุ่มชื้นในดิน โดยปลูกแถวหญ้าแฝกขนานไปกับแถวของไม้ผล ปลูกแบบวงกลมรอบไม้ผล และปลูกแบบครึ่งวงกลมหงายรับน้ำฝน
4) การปลูกเพื่อป้องกันตะกอนดินทับถมลงสู่คลองส่งน้ำ ระบายน้ำ อ่างเก็บน้ำในไร่นา ตลอดจนปลูกรอบสระ หรือปลูกเป็นแถวขนานไปกับแม่น้ำ ลำคลองเพื่อกรองตะกอนดิน
5) การปลูกเพื่อฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรม

---

[1] เอกสารประกอบการเรียนวิชา เทคโนโลยีสภาพแวดล้อม ของนายวิวัฒน์ อุดมปีติทรัพย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

6) การปลูกเพื่อป้องกันการปนเปื้อนของสารพิษในแหล่งน้ำ รากหญ้าแฝกจะเป็นกำแพงกักกั้นดินและสารพิษที่ปะปนมากับน้ำไม่ให้ไหลลงสู่แหล่งน้ำเบื้องล่างและรากยังมีประสิทธิภาพในการดูดซับธาตุโลหะหนักและสารเคมีบางอย่างได้ดีกว่าพืชชนิดอื่น

กำแพงกันตลิ่ง (Retaining Walls)ใช้กำแพงคอนกรีตแบบครอบหัวเสาเข็ม โดยเสาเข็ม และแผ่นคอนกรีต สามารถผลิตจากภายนอกได้ ต้องขุดดินบริเวณหน้าแผ่นคอนกรีตออก การยกระดับทางเท้าและอาคาร ส่วนที่เป็นทางระบายน้ำ ใช้ประตูระบาย ประตูท่อ ทำนบจุดอุดกั้นน้ำ

- การระบายน้ำในพื้นที่โครงการ ใช้ระบบระบายน้ำใช้จากอาคารไปสู่ภายนอกโดยท่อระบายน้ำ และคลองวัดสาลากูล
- การระบายน้ำออกพื้นที่โครงการ
  - ระบายโดยธรรมชาติใช้ ประตูระบายน้ำ ประตูท่อ
  - ระบายออกโดยใช้เครื่องสูบน้ำ
- บริเวณที่น้ำท่วมสูงกว่า จะไม่สร้างอาคาร แต่ทำเป็นบริเวณลานอเนกประสงค์แทน

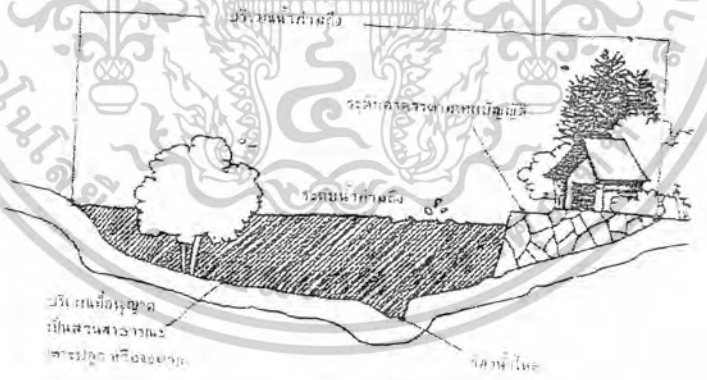

ภาพที่ 6.41 การแก้ปัญหาน้ำท่วม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

6.2.5 ระบบปรับอากาศและการป้องกันมลพิษในอากาศในอาคาร[1]

ระบบปรับอากาศ

ระบบปรับอากาศให้เย็นลงมีอยู่หลายระบบ แต่ระบบที่นิยมใช้กันในปัจจุบันมีอยู่ดังนี้

1. ระบบทำความเย็นโดยตรง (DERECT REFRIGERATION - SYSTEM) เป็นระบบที่ให้อากาศที่จะถูกทำไปใช้ในการทำความเย็นผ่านหน่วยทำความเย็นของเครื่องปรับอากาศโดยตรง เช่น เครื่องปรับอากาศที่ติดตามห้องที่มีขนาดเล็ก ซึ่งเรียก "แบบหน้าต่าง"

2. ระบบทำความเย็นโดยอ้อม (INDIRECT REFRIGERATION - SYSTEM) เป็นระบบที่มีหน่วยความเย็นดูดความร้อนจากตัวกลาง ซึ่งอาจจะเป็นน้ำหรือน้ำเกลือ ทำให้ตัวกลางเย็นลงเสียก่อนแล้วจึงจำตัวกลางนี้ไปหมุนเวียนทำความเย็นให้แก่อากาศที่จะถูกนำไปใช้อีกทอดหนึ่ง

หลังจากเลือกระบบของการทำความเย็นเรียบร้อยแล้วต่อมาต้องนึกถึงระบบการส่งจ่ายอากาศไปยังบริเวณที่ทำความเย็นต่อไป การติดตั้งระบบส่งจ่ายอากาศไปยังบริเวณที่มีความสำคัญมาก มีผลต่อการปรับอากาศในสถานที่ที่ต้องการเป็นอย่างยิ่ง ตัวอย่างเช่น ตัวท่อ (AIR DUCT) ที่เราต้องส่งอากาศไปนั้นถ้าไม่มีฉนวนหุ้มกันความร้อนจากภายนอกก็จะทำให้ท่ออากาศเย็นภายในท่อร้อนขึ้นทำให้เราไม่สามาถควบคุมอุณหภูมิของสถานที่ให้เป็นไปตามต้องการได้

1. หลักการทั่วไปของเครื่องปรับอากาศ

ก่อนที่จะทำความเข้าใจถึงหลักการทำความเย็นนั้น ก็ต้องทราบถึงคุณสมบัติทางธรรมชาติบางประการของเหลวไว้เสียก่อนว่า ของเหลวที่ความดันสูงจะมีจุดเดือดสูงและที่ความกดดันต่ำจะมีจุดเดือดต่ำเรานำคุณสมบัติของของเหลวอันนี้ไปใช้ในการทำเครื่องปัจจุบันนิยมใช้สารที่ไอไม่เป็นพิษและไม่ติดไฟ ซึ่งก็นิยมใช้ ฟรีออน (FREON) เป็นส่วนมาก

---

[1] เดชา ธีรโกเมน. ความรู้เบื้องต้นวิศวกรรมงานระบบ. พิมพ์ครั้งที่2, กรุงเทพฯ :บริษัท เอ็มแอนด์อี จำกัด, 2540.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

2. **ระบบการทำงานของเครื่องปรับอากาศ**

การทำให้น้ำยามีความดันต่ำลงมากๆ ซึ่งมีความดันต่ำมากนั้นก็จะมีจุดเดือดต่ำมากด้วย ทำให้ของเหลวกลายเป็นไอที่อุณหภูมิต่ำกว่าอุณหภูมิโดยรอบ การกลายเป็นไอของเหลวน้ำยานี้จะดูดความร้อนจากบริเวณโดยรอบทำให้ส่วนบริเวณนั้นเย็นลง

ระบบปรับอากาศที่พบเห็นได้ในเมืองไทยทุกวันนี้ คือ

ก. ระบบแยกส่วนที่เรียกกันสั้นๆ ว่า "สปลิท" (SPLIT SYSTEM)

ข. ระบบศูนย์รวมที่เรียกกันว่า "ชิลเลอร์" (CHILLED WATER SYSTEM)

ค. ระบบแบบหน้าต่างที่ใช้ แอร์หน้าต่าง (เขาเรียกกันอย่างนี้มานานแล้ว ถึงจะติดที่กำแพงก็เรียกว่าแอร์หน้าต่างเหมือนกัน)

สำหรับโครงการสถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด เลือกใช้ทั้งระบบ SPLIT SYSTEM และ WATER COOLED WATER SYSTEM ทั้งสองระบบ

เครื่องปรับอากาศแบบแยกส่วน

สปลิท แปลตรงตัว "สปลิท" แปลว่าแยก แอร์สปลิท คือแอร์ที่เขาแยกอุปกรณ์สำคัญ 2 ส่วนออกจากกัน คือแยกเอาส่วนระบายความร้อน ออกจากส่วนที่ให้ความเย็น เหตุที่ต้องแยก 2 ส่วนนี้ออกจากกัน เพราะส่วนระบายความร้อนมีเครื่องที่เรียกว่า "คอมเพรสเซอร์" เป็นตัวที่ส่งเสียงดัง ส่วนที่ระบายความร้อน ภาษาช่างเรียกว่า "คอนเดนซิ่งยูนิท" (CONDENSING UNIT) ส่วนที่ให้ความเย็น ภาษาช่างเรียกว่า "แฟนคอย์ ยูนิท" (FAN COIL UNIT) คำนี้มักจะใช้กับเครื่องขนาดเล็ก หรือ "แอร์แฮนลิ่ง ยูนิท" (AIR HANDILING UNIT) คำนี้มักจะใช้กับเครื่องโตหน่อย เช่น แบบที่ใช้ประกอบกับท่อลม ส่วนประกอบระบบ "สปลิท' เครื่องเล็กเครื่องระบายความร้อน หรือคอนเดนซิ่งยูนิท เพื่อความสะดวกในการออกแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOHKRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

ข้อดี

1. มีหลายขนาดตั้งแต่ขนาดเล็กไปจนขนาดใหญ่
2. เครื่องเดินเงียบเพราะอุปกรณ์บางส่วนอยู่ภายนอกตัวอาคาร
3. หน่วยทำความเย็นสามารถออกแบบให้สวยงามเป็นอุปกรณ์ตกแต่งภายในได้

ข้อเสีย

1. ระยะห่างระหว่าง คอนเดนซิ่งยูนิท กับแฮร์แฮนด์ลิ่งยูนิทถ้ามากนัก (ขนาดเกิน 15 เมตร) ประสิทธิภาพ ของเครื่องจะเลว
2. เมื่อระยะห่างมากนักไม่ได้ คอนเดนซิ่งยูนิททำให้การจัดเตรียมสถานที่ยุ่งยาก
3. อาคารที่ต้องการความสวยงาม จะไม่ได้สิ่งที่ต้องการ เพราะเครื่องคอนเดนซิ่งตั้งอยู่ตามกันสาด หลังคา ฟุตบาท
4. ประยุกต์ให้เข้ากับงานเฉพาะบางอย่างไม่ได้มีท่อน้ำยาต่อระหว่างหน่วยทำเย็น

ข้อดีและข้อเสียของระบบชิลเลอร์

ข้อดี

1. มีขนาดใหญ่เหมาะกับอาคารขนาดใหญ่
2. ไม่มีเสียงดังรบกวน
3. มีท่ออากาศทั่วถึงไปอาคารทำให้การกระจายอากาศเป็นไปอย่างสม่ำเสมอสามารถควบคุมความเย็นได้ตลอดทั้งอาคาร

ข้อเสีย

1. ต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการติดตั้งสูงมาก
2. มีความร้อนแทรกซึมเข้าไปตามท่อส่ง อากาศได้ทำให้ประสิทธิภาพการทำงานลดลง
3. อาคารที่ติดตั้งเครื่องนี้ต้องมีการออกแบบเป็นพิเศษสำหรับการเดินท่อต่างๆ

การป้องกันมลพิษในอากาศในอาคาร

ร้านอาหาร มีควันจากการประกอบอาหาร ต้องแก้ปัญหาโดยทำ Stack Ventilation เพิ่มความเร็วลมด้วยระบบเครื่องดูดควัน

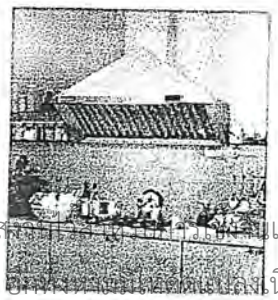

ภาพ 6.42 แสดงเครื่องดูดควันในครัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งไม่อนุญาตให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

ระบายอากาศต้องมีระบบที่ทำให้มีปริมาณอากาศสะอาดเพียงพอไม่ให้มีอากาศสกปรกไหลผ่าน แม้เพียงเล็กน้อยก็ตาม และติดตั้งพัดลมดูดอากาศใกล้กับแหล่งอากาศสกปรกที่ต้องการดูดออก

1. ในห้องปรับอากาศควรมีการนำอากาศบริสุทธิ์เข้าไปให้น้อยที่สุดสำหรับการปรับสภาวะอากาศที่กำลังสบายพอดี โดยมีข้อมูลแสดงในตารางที่ 6.1

ตารางที่6.1 ข้อมูลความต้องการออกซิเจนของคนเราในสภาพการทำงานต่าง ๆ

ลักษณะการใช้งานของอาคาร	ปริมาณอากาศบริสุทธิ์น้อยที่สุด (ลบ.ม. ต่อ ชม.ต่อคน)	ปริมาณอากาศบริสุทธิ์น้อยที่สุด (ลบ.ม.ต่อ ชม.ต่อ ตร.ม.)
ภัตตาคาร	17	10
ห้องทำงานหรือสำนักงาน	13	1.2
ห้างสรรพสินค้าหรือร้านค้า	13	2.3
ห้องโถง	13	0.9
ห้องปฏิบัติการและโรงงาน	13	1.8
ห้องเรียนและโรงภาพยนต์	8.5	6.0

ที่มา ตรึงใจ บูรณสมภพ, ศ. การออกแบบสถาปัตยกรรมเมืองร้อนในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : ศึกษาภัณฑ์พาณิชย์, 2516.

2. โครงการควรมีขนาดหน้าต่างประมาณ 15% ของพื้นที่แต่ละชั้นเพื่อให้มีแสงสว่างและการระบายอากาศเพียงพอ โดยใน 50%ของขนาดหน้าต่างนี้ควรเป็นลักษณะที่เปิดปิดได้สำหรับการระบายอากาศ
3. ต้องมีช่องทางลมทั้งสองแบบคือ ช่องทางลมเข้าและช่องทางลมออก โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้
   - ช่องทางลมเข้ามีขนาดใหญ่กว่าช่องทางลมออก จะทำให้แรงลมที่เข้ามาในห้องมีน้อย
   - ช่องทางลมเข้ามีขนาดเท่ากับช่องลมออก จะทำให้แรงลมที่เข้ามาในไห้องได้มากที่สุด โดยขนาดช่องทางลมมีขนาดเหมาะสม
   - ช่องทางลมเข้ามีขนาดเล็กกว่าช่องทางลมออก จะทำให้แรงลมที่เข้ามาในห้องมีความเร็วขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE , NONTHABURI

4. ภายในอาคารบางแห่งอาจไม่มีทางระบายากาศอย่างทั่วถึง อาจนำฉากมาช่วยเป็น wind break เพื่อทำให้ได้รับลมอย่างทั่วถึง
5. อาคารบางแห่งอาจอยู่ในที่ติดชุมชน โดยไม่ได้หันรับลมเลย อาจใช้วิธีระบายอากาศทางปล่องขึ้นบนหลังคา
6. ต้นไม้รอบๆอาคารที่รับลมจะช่วยทำให้ลมที่พัดเข้ามาเย็น สำหรับต้นไม้บริเวณลมออกจากอาคารจะไม่มีผลต่อการเคลื่อนที่ของลมพัดภายในอาคาร
7. ในเขตภูมิอากาศของประเทศไทยต้องการลมพัดประมาณ 2 เมตรต่อวินาที แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความชื้นและอุณหภูมิด้วย
8. การวางอาคารควรให้ด้านยาวของอาคารอยู่ในแนวทิศเหนือ-ใต้ และให้ด้านกว้างของอาคารอยู่ในแนวทิศตะวันออก-ตะวันตก เพื่อให้สามารถรับลมได้เต็มที่และไม่ถูกแสงแดดมากเกินไป
9. อาคารที่ปลูกสร้างใกล้ๆกันควรมีระยะห่างซึ่งกันและกันอย่างน้อยประมาณ 2 เท่าของความสูงของอาคารที่บังลมอยู่
10. ภายในห้องทั่วไปควรมีการผลัดเปลี่ยนอากาศในหนึ่งครั้งต่อทุกๆ 2 ชั่งโมง
11. ภายในห้องทำงาน ต้องมีการระบายอากาศทิ้งออกประมาณ0.90 ลบ.ม. /(คน.นาที) สำหรับห้องที่มีคนสูบบุหรี่ และสำหรับห้องที่ไม่มีใครสูบบุหรี่และไม่มีก่รทำงานหนักอาจใช้เพียงประมาณ 0.30ลบ.ม./ (คน.นาที)
12. ในห้องทำงานทั่วไป ควรมีบริเวณว่างปราศจากคนข้างๆไม่ต่ำกว่า 11.5 ลบ.ม.ของอากาศ
13. สำหรับการระบายอากาศในห้องห้องที่ไม่มีการใช้เครื่องปรับอากาศ ต้องมีอัตราการระบายอากาศออกดังแสดงในตารางที่ 6.2
14. สำหรับการระบายอากาศในห้องที่มีการใช้เครื่องปรับอากาศต้องมีอัตราการระบายอากาศออกดังแสดงในตารางที่ 6.3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

ตารางที่6.2 อัตราการระบายอากาศของลักษณะการใช้งานภายในอาคารต่าง ๆที่ไม่มีการใช้เครื่องปรับอากาศ

ลักษณะการใช้งานของอาคาร	อัตราการระบายอากาศออกในหนึ่งชั่วโมงไม่น้อยกว่าจำนวนเท่าของปริมาตรห้อง
ห้องน้ำ ห้องส้วมของที่พักอาศัยหรือสำนักงาน	2
ห้องน้ำ ห้องส้วมของอาคารสาธารณะ	4
ที่จอดรถที่อยู่ต่ำกว่าระดับพื้นดิน	4
โรงงาน	4
ร้านอาหารทั่วไป	7
สำนักงาน	7
ห้องพักในโรงแรมหรืออาคารชุด	7
ห้องครัวของร้านอาหารทั่วไป	24
ลิฟต์ทั่วไป	30

ตารางที่ 6.3 **อัตราการระบายอากาศของลักษณะการใช้งานภายในอาคารต่าง ๆที่มีการใช้เครื่องปรับอากาศ**

ลักษณะการใช้งานของอาคาร	อัตราการระบายอากาศออก (ลม.ม./ชม. ตร.ม.)
โรงงาน	2
สำนักงาน	2
ห้องปฏิบัติการ	2
โรงมหรสพ	4
ห้องเรียน	5
ห้องประชุม	6
ห้องน้ำ,ห้องส้วม	10
ร้านอาหารทั่วไป	10
ห้องครัว	30

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

6.2.6 ระบบเสียงและการป้องกันมลพิษทางเสียงในอาคาร[1]

ในการออกแบบสถานประชาสังคม จำต้องคำนึงถึงด้านระบบเสียงซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ คือจะต้องให้มีการรับฟังเสียงของผู้ประชุมในหอประชุมชุมชนอย่างเต็มที่ตามความต้องการของปาฐก ซึ่งการรับฟังเสียงของผู้ชมในหอประชุมนั้นต้องควบคุมในด้านการรับฟังเสียง 2 ประเภทคือ

ก. การป้องกันเสียงจากภายนอก เพื่อไม่ให้เสียงจากภายนอกเข้าไปรบกวนการใช้งานในโครงการ

ข. ระบบเสียงภายในอาคาร ที่ต้องใช้การออกแบบ ACOUSTIC เพื่อให้การรับฟังเสียงได้ชัดเจนเท่าเทียมกันทุกที่นั่ง

การป้องกันเสียงจากภายนอก

เสียงรบกวนคือเสียงที่ดังเกิน 120 เดซิเบลขึ้นไป แต่โดยปกติ เมื่อมีระดับความดังมากกว่า 75 เดซิเบลแล้ว ผู้ฟังจะเริ่มรู้สึกรำคาญขึ้นมาบ้างแล้ว เสียงรบกวนจะทำให้ประสิทธิภาพในการรับฟัง หรือชมการแสดงลดลง อาจเกิดผลกระทบทางด้านอารมณ์ให้ไม่เป็นที่พึงพอใจซึ่งเสียงรบกวนภายนอกที่สำคัญของโครงการได้แก่เสียงจากยานพาหนะต่างๆ ที่สัญจรผ่านที่ตั้งโครงการ ซึ่งเดินทางมาถึงโครงการได้โดยใช้อากาศเป็นตัวกลาง มีวิธีการป้องกันเสียงรบกวนจากภายนอกดังนี้

1. การวางผังอาคารให้อยู่ห่างจากแหล่งกำเนิดเสียงให้มากที่สุด โดยพิจารณาจากโซนการใช้งานของอาคาร และแหล่งที่ก่อให้เกิดเสียงโดยรอบที่ตั้งโครงการ ส่วนที่อยู่ในบริเวณที่เกิดเสียงดังและต้องการความเงียบสงบ คงต้องหาวิธีป้องกันหรือควบคุมเช่น การทำกระจก 2 ชั้น เป็นต้น

2. ใช้โครงสร้างหรือวัสดุที่มีความมั่นคงแต่ยืดหยุ่นได้ เช่น ผนังอิฐ ผนังคอนกรีต เพื่อช่วยดูดซับเสียง

3. ทำสนามหญ้า ปลูกต้นไม้เป็นกลุ่มเป็นแถว เพื่อช่วยดูดซับเสียง

4. ทำ SCREEN หรือ บังเกอร์ กั้นระหว่างถนนด้านหน้าและอาคาร

5. การป้องกันเสียงบนหลังคาโดยการทำสวนบนหลังคา (ROOF GARDEN)

---

(1) ปรีชญา รังสิรักษ์. <u>การควบคุมเสียงในอาคาร</u>. กรุงเทพฯ : คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

6. ทำหลังคาให้สูงเพื่อให้เกิดช่องว่างใต้หลังคากับฝ้าเพดาน หรือทำหลังคา 2 ชั้น เพื่อช่วยลดระดับของเสียงลง โดยปกติหลังคาคอนกรีตสามารถป้องกันเสียงได้ 45- 50 เดซิเบล กระเบื้องและฝ้าเพดานป้องกันเสียงได้ 25 –40 เดซิเบล และกระเบื้องแผ่นเล็กจะป้องกันเสียงได้ดีกว่ากระเบื้องแผ่นโต

การใช้ภูมิสถาปัตย์เพื่อช่วยในการลดความดังของเสียง

การปลูกต้นไม้หรือการจัดภูมิสถาปัตย์ ก็สามารถช่วยในการลดความดังของเสียงได้ดังตัวอย่างในรูป การปลูกต้นไม้เป็นแนวให้หนาแน่น อย่างต่ำ 100 ฟุต จะช่วยลดความดังของเสียงได้ประมาณ 7-11 เดซิเบล แต่ในลักษณะต้นไม้ที่ผลัดใบหรือใบไม้ร่วง ก็จะไม่สามารถลดขนาดความดังของเสียงได้

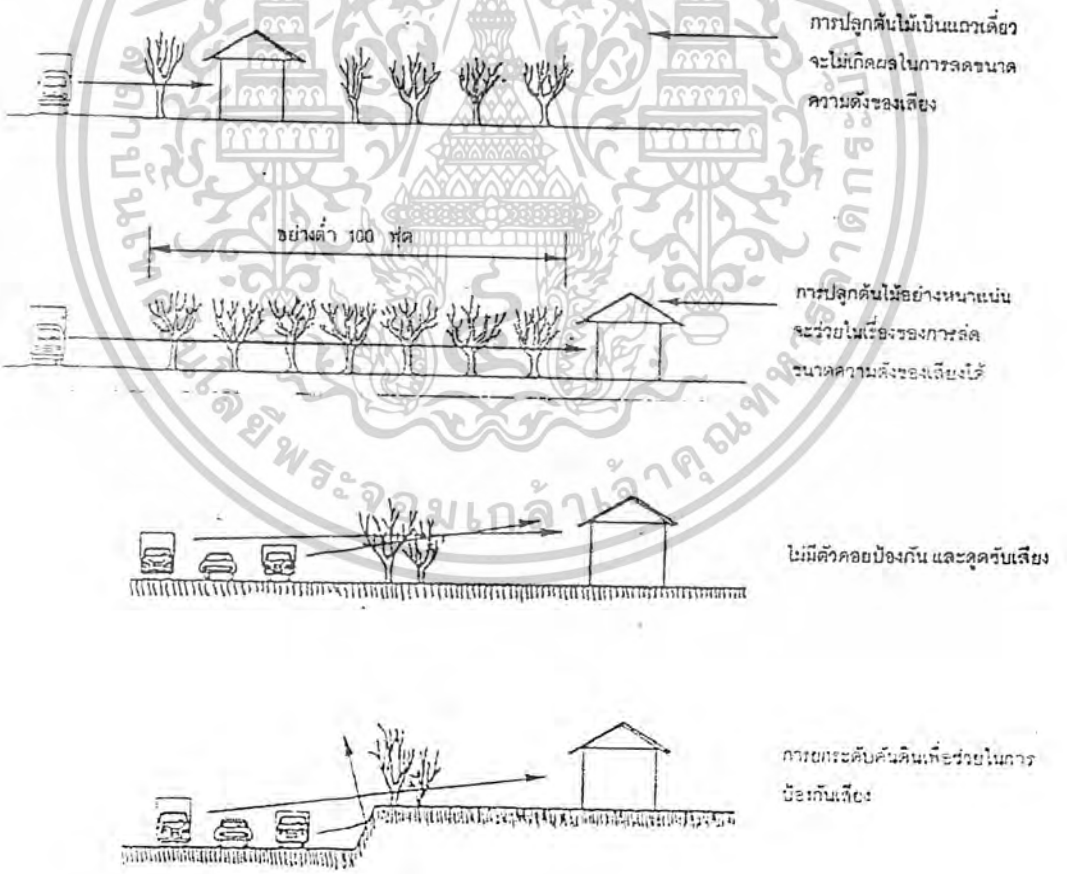

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE - NONTHABURI

ตัวป้องกันเสียงก็มีผลต่อการลดความดังของเสียงได้โดยเฉพาะเสียงที่มีความถี่สูง เช่น เสียงเสียดสีของล้อรถยนต์ ส่วนเสียงที่มีความถี่ต่ำเช่น เสียงของเครื่องยนต์ จะสามารถลอดผ่านตัวป้องกันออกมาได้บ้าง ซึ่งในความเป็นจริง เราสามารถลดขนาดความดังของเสียงได้ จากการวิเคราะห์เพื่อหารูปแบบของตัวป้องกันเสียงที่สามารถนำมาใช้ในการจัด LANDSCAPE ได้

ระบบเสียงภายในอาคาร

ในการออกแบบ ACOUSTUIC ภายในหอประชุมที่ดีนั้นผู้ฟังในทุกจุดภายในห้องจะต้องได้ยินเสียงชัดเจนเท่าเทียมกันโดยมีการสะท้อนเสียง (REVERBERATION) ที่เหมาะสม

การได้ยินเสียงในห้องมีผลมาจาก

1. รูปร่างของห้อง (SHAPE OF ROOM)
2. ขนาดของห้อง(SIZE OF ROOM)
3. สิ่งตกแต่งภายในห้องและเครื่องเรือน (ROOM FINISHING AND FINISHING)
4. ตำแหน่งและต้นกำเนิดเสียง (POSITION OF SOUREC OF SOUND)
5. ช่วงเวลาเสียงสะท้อน (REVERBERATION PERIOD)
6. ปริมาตรของเสียง (SOUND VOLUME)
7. การกระจายของเสียง (DIFFUSION)

1. **รูปร่างของห้อง** (SHAPE OF ROOM)

รูปร่างของห้องควรเป็น 4 เหลี่ยมผืนผ้า (RECTANGULAR) หรือรูปสี่เหลี่ยมคางหมู (TRAPEZOID) มีด้านขนานกัน 2 ด้าน รูปร่างห้องที่ควรหลีกเลี่ยงคือ รูป 4 เหลี่ยมจัตุรัส (SQUARE) รูปวงกลม (CIRCLE) รูปวงรี (OVAL SHAPE) พื้นที่โค้งกว้าง (LARGE CURVED AREAS) จะรวมเสียงเป็นจุด ส่วนยื่นแขวนต่างๆ จะครอบหรือบังเสียงบางส่วน ซึ่งทั้งสองอย่างนี้เป็นสิ่งทำลายการได้ยินเสียงที่ดี การทำที่นั่งฟังเป็นขั้นบันได จะทำให้ผลการได้ยินเสียงที่ดีขึ้นการแบ่งผนังและเพดานเป็นส่วนในการช่วยการกระจายเสียงที่สม่ำเสมอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

2. ขนาดของห้อง (SIZE OF ROOM)

การพูดธรรมดาจะได้ยินในระยะประมาณ 20 – 30 เมตร ในทิศทางด้านหน้าของผู้พูด 13 เมตร ในทิศจากด้านข้างของผู้พูด และ 10 เมตรในทิศทางหลังของผู้พูด คิดเป็นพื้นที่รวมสูงสุดเป็นสี่เหลี่ยมลูกบาศก์ไม่ควรเกิน 18000 ลบ.ม. สำหรับการพูดธรรมดา และ 30000 ลบ.ม. สำหรับดนตรี โดยไม่ใช้เครื่องกระจายเสียงและขยายเสียงเลย สำหรับความสูงไม่ควรเกิน 5 เมตร สำหรับดนตรี โดยไม่ใช้เครื่องกระจายเสียงและขยายเสียงเลย สำหรับความสูงไม่ควรเกิน 5 เมตร ซึ่งได้สัดสวนของห้องดังต่อไปนี้คือ ความสูง : ความกว้าง : ความยาว ดังนี้คือ 2 : 3 : 5 , 1 : 2 : 4 GOLDEN SECTION 3 : 4 : 8

3. สิ่งตกแต่งภายในห้องและเครื่องเรือน (ROOM FINISHING AND FINISHING)

โดยทั่วไปหลังคาและผนังที่แข็งกลับจะไม่ช่วยให้ผลการได้ยินเสียงดีเท่าเพดานแบบแขวนและบุด้วยฝ้า โดยมีช่องแทรกระหว่างกัน ซึ่งจะเป็นส่วนทำให้เกิดการกำทอนกับเสียงภายในห้องถ้าวัสดุนั้นเป็นไม้ หรือ CELOTEX เป็นต้น ในการออกแบบระบบทำความร้อนและการระบายอากาศ ควรหลีกเลี่ยงการลอยตัวของกระแสอากาศร้อนที่จะมากั้นระหว่างต้นกำเนิดเสียงกับผู้ฟัง วัสดุดูดซึมเสียงควรจะติดอยู่บนฝ้าเพดานหลังบนผิวโค้ง และบนรางระเบียบที่ทำด้วยวัสดุทึบเป็นค่าการดูดซึมของวัสดุชนิดต่างๆ ที่ผนังควรจะเป็นลักษณะเป็นขั้นบันไดโดยมีช่วง STEP 800 มม. ตามมาตรฐานฝรั่งเศส และ 100 เมตร ตามมาตรฐานอังกฤษ ทั้งนี้เพื่อให้ทุกที่นั่งได้รับฟังเสียงโดยตรง

4. ตำแหน่งและต้นกำเนิดเสียง (POSITION OF SOURCE OF SOUND)

ควรจะอยู่ด้านหน้าของแผ่นแข็งสะท้อนเสียง (GARD REFLECTING SURFACE) และถ้าความสูงของห้องสูงจนเกินไป ควรมีแผ่นสะท้อนเหนือต้นกำเนิดเสียง ถ้ามีต้นกำเนิดเสียงหลายจุด แต่ละจุดต้องอยู่ใกล้กันในระยะเพียงพอ ลำโพงเสียง (SOUND SPEAKER) ที่เป็นต้นกำเนิดเสียงในห้องเดียวกันควรจะอยู่ห่างจากต้นกำเนิดเสียง 24 ม. สำหรับหอประชุม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

5. ช่วงเวลาเสียงสะท้อน (REVERBERATION PERIOD)

เสียงสะท้อนเกิดจากการสะท้อนของเสียงตรงจากผนังและเพดานในกรณีที่มีช่วงเวลาต่างกันมากระหว่างเสียงตรงและเสียงสะท้อน (ระยะระหว่างเสียงตรงและเสียงสะท้อนมากกว่า 29 เมตร) เสียงสะท้อนจะได้ยินเป็นเสียง ECHO ซึ่งเป็นเสียงที่ต้องหลีกเลี่ยงมากที่สุด

REVERBERATION TIME ที่เหมาะสมสำหรับประเภทของห้องชนิดต่างๆ ซึ่ง REVERBERATION TIME นี้จะขึ้นอยู่กับขนาดของห้องและการปรับแผ่นดูดซึมเสียงภายในห้อง โดยค่า REVERBERATION TIME จะมีผลต่อการฟังคือค่า REVERBERATION TIME มากจะให้เสียงที่กลมกลืนและเสียงฟังดูแน่น ถ้ามากเกินไปจะทำให้เกิดขาดความกระจ่างในการรับฟังรวมทั้งการจับทิศทางเสียงซึ่งไม่เหมาะสำหรับการแสดงแต่ให้ผลดีต่อการจัด ดนตรี

REVERBERATION TIME ที่ดีที่สุดสำหรับห้องใดๆ ก็ตามขึ้นอยู่กับปริมาตรของห้องและลักษณะการใช้สอย เช่น ปาฐกถา การแสดง ดนตรี ห้องที่ออกแบบสำหรับใช้ในการพูดหรือปาฐกถา จะเพิ่มขึ้นจากปริมาตรของห้องจาก 0.5 – 1.0 วินาที

6. ปริมาตรของเสียง (SOUND VOLUME)

ต้นกำเนิดแต่ละชนิด มีขนาดสูงสุดของปริมาตรเสียงที่แน่นอน เมื่อปริมาตรของห้องเพิ่มขึ้น ผิวของวัสดุดูดซับเสียงก็จะเพิ่มขึ้น เป็นผลให้ปริมาตรของเสียงน้อยลงซึ่งความดังของเสียงและ REVERBERATION TIME ได้รับอิทธิพลจากคุณสมบัติการดูดกลืนเสียงของวัสดุที่เลือกเพื่อให้เหมาะสมกับชนิดของเสียงที่ต้องการดูดกลืน เช่น AIRBORNE SOUND STRUCTURE BORNE , SOUND FOOT STEP เป็นต้น

7. การกระจายของเสียง (DIFFUSION)

ผนังของห้องควรจะสะท้อนเสียงและกระจายอย่างสม่ำเสมอ ผนังที่ขนานกันควรจะหลีกเลี่ยง และพื้นผิวที่เรียบควรจะแบ่งทุกๆ ระยะ 1 ม. อย่างไรก็ตามการออกแบบ ACOUSTIC SPECIALISTS สำหรับโครงการใหญ่ๆ ควรจะปรึกษา ACCUSTIC SPECIALISTS

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

รูปแบบการติดตั้งวัสดุช่วยในการสะท้อนเสียง

รูปแบบของการติดตั้งวัสดุในการช่วยสะท้อนเสียงประกอบด้วย 3 รูปแบบใหญ่ๆ คือ

1. การสะท้อนเสียงของแผ่นโค้งเว้า
(CONCAVE REFLECTOR)

แผ่นสะท้อนเสียงที่มีลักษณะโค้งเว้าเข้าหาจุดกำเนิด จะทำให้เกิดการรวมกันของเสียงบริเวณอื่นจะไม่ได้ยิน ซึ่งนับเป็นการกระจายเสียงที่ไม่เหมาะสมและควรหลีกเลี่ยง

2. การสะท้อนเสียงของวัสดุแผ่นเรียบ
(FLAT FRFLECTIOR)

แผ่นสะท้อนที่มีลักษณะเป็นแผ่นเรียบแบบถ้ามีขนาดใหญ่พอและเหมาะสมจะช่วยในการกระจายเสียงที่มีประสิทธิภาพ การสะท้อนของเสียงประเภทนี้จะช่วยทำให้พลังของเสียงส่งไปได้ไกลถึงยังส่วนหลังของหอประชุม

3. การสะท้อนเสียงของแผ่นโค้งนูน
(CONVEX REFLECTOR)

แผ่นสะท้อนที่มีลักษณะโค้งนูนออกจากจุดกำเนิดเสียง ถ้ามีขนาดที่ใหญ่พอก็จะสามารถกระจายเสียงได้อย่างมีประสิทธิภาพมากเสียงที่เกิดจากการสะท้อนในลักษณะนี้ให้คุณภาพเสียงที่ดีและเหมาะในการฟัง

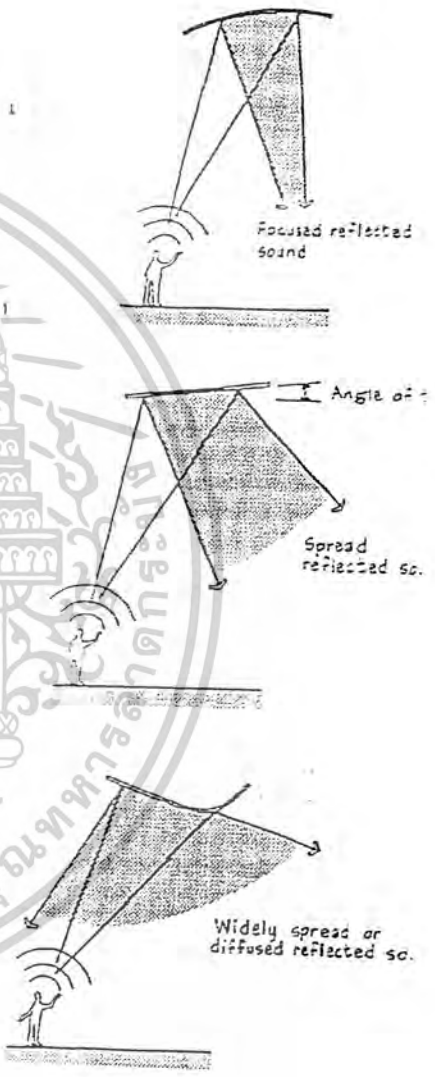

ภาพที่ 6 44 แสดงรูปแบบการติดตั้งวัสดุช่วยในการสะท้อนเสียง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

การป้องกันการสะท้อนเสียง

การป้องกันการสะท้อนของเสียง จัดว่ามีความสำคัญต่ออาคารโครงสร้างทัดเทียมกับการประดับโคมไฟ การปรับอากาศ ฯลฯ และการวางผังที่สมบูรณ์จะต้องไม่ละเลยในเรื่องนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาคารประเภทหอประชุม

ในการออกแบบป้องกันเสียงสะท้อนได้อย่างสมบูรณ์ ต้องใช้สถาปนิกและวิศวกรที่ชำนาญประกอบกับวิทยาการทางเทคนิค ถ้าหากสร้างอาคารมาแล้วเกิดปัญหาทางด้านเสียงเนื่องจากสถาปนิกไม่ได้คำนึงมาก่อน ก็นับเป็นการยากมากที่จะดูแลแก้ไขใหม่ ซึ่งสิ้นเปลืองมากทั้งยังอาจไม่สามารถควบคุมระบบสะท้อนได้ดีเหมือนกับอาคารที่ได้วางผังป้องกันเสียงสะท้อนได้อย่างถูกต้อง

วัสดุที่ใช้ก่อสร้างในอาคารนั้น บางอย่างมีคุณสมบัติในการดูดเสียงสะท้อนได้ดี เช่น CELOTEX พรม เฟอร์นิเจอร์บุผนัง ผ้าม่านหนา ฯลฯ ส่วนวัสดุที่เป็นเครื่องกั้นเสียงเป็นพวกผนังต่างๆ เช่น กำแพง อิฐ ฝาไม้ กระจก ฯลฯ ทั้งนี้จะต้องให้ช่องรอยแตกต่างๆ มีน้อยที่สุด คุณภาพในการกั้นเสียงจึงจะมีมากที่สุด วัตถุกั้นเสียงที่ดีจะต้องเป็นปฏิภาคกลับกับน้ำหนักของวัตถุสำหรับวัตถุที่บาง เช่น ไม้อัด กระจก ถ้ากั้นเป็น 2 ชั้น โดยมีช่องอากาศตรงกลาง จะมีคุณภาพดีกว่าผนังชั้นเดียวมาก ป้องกันเสียงสะท้อนในทางสถาปัตยกรรมนั้นมีความต้องการ 2 ประการคือ

1. เพื่อให้สิ่งแวดล้อมในการป้องกันเสียงสะท้อนได้ผลเป็นที่พอใจ
2. เพื่อให้สภาวะการรับฟังเสียง การฟังเสียง ชัดเจนดีขึ้น

เพื่อให้วัตถุประสงค์ทั้ง 2 ข้อนี้บรรลุตามความมุ่งหมายการวางผังอาคารและการควบคุมเสียงสะท้อน จึงอาศัยความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ เรื่องเสียงสำหรับหอประชุม จะต้องวางผังจุดเล่นดนตรี ลักษณะอาคาร ปริมาตรของห้อง วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้าง และวัสดุที่ประดับห้องประตู – หน้าต่าง ฯลฯ ให้มีคุณลักษณะและคุณสมบัติในการป้องกันเสียงสะท้อนได้ดี

มาตรฐานในการป้องกันเสียงสะท้อน

มาตรฐานในการป้องกันเสียงสะท้อนขึ้นตรงต่อภาวะการฟังเสียงทั้ง 4 ข้อ ซึ่งได้รวบรวมขึ้นเป็นสูตรและกฎเกณฑ์ต่างๆ เพื่อเป็นประโยชน์ในการออกแบบให้มีประสิทธิภาพดีขึ้นปัญหาแรกซึ่งเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและภาวะการฟังเสียงคือ การควบคุมเสียงเบื้องหลัง BACKGROUND NOISE ระดับเสียงนี้เราอนุญาติให้มีในห้องต่างๆ ไม่เท่ากัน เช่น ในห้องส่งวิทยุกระจายเสียงเราพยายามให้ระดับเสียงต่ำที่สุด ดังตารางต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

ตารางที่ 6.4 มาตรฐานทั่วไปสำหรับเสียงเบื้องหลังที่อนุญาตให้มีได้

หน้าที่ของห้อง	ระดับเสียงอึกทึกเฉลี่ยเป็นเดซิเบล
- ห้องประชุมเล็กสำหรับบรรยาย หรือ ห้องประชุมใหญ่ที่มีระบบการขยายเสียง	35 – 40
- ห้องสมุดหรือห้องทำงานที่ต้องใช้สมาธิ	35 – 50
- ที่ทำการทั่วไป	40 – 60

การควบคุมเสียงสะท้อนที่ต่อเนื่อง

ปัญหาต่อไปนี้ ได้แก่ การควบคุมเสียงต่อเนื่องกัน ซึ่งได้แก่การกั้นเสียงหายจางไปแม้ว่าจุดที่เปล่งเสียงนั้นจะหยุดแล้วก็ตาม ก็ยังมีเสียงต่อเนื่องกันอีกระยะหนึ่ง เรียกว่า "เวลาของเสียงสะท้อนต่อเนื่อง 0" ได้แก่เวลาเป็นวินาที ซึ่งเสียงสะท้อนต่อเนื่องจะจางลงถึง 1 ในล้านของความเข้มของเสียงเดิมสำหรับขนาดของหน้องและภาวะการใช้สำหรับห้องหนึ่งๆ จะมีระยะเวลาของเสียงสะท้อนต่อเนื่องนานยิ่งกว่าเสียงจากปาฐก สิ่งแวดล้อมของการป้องกันเสียงสะท้อนนั้นต้องประกอบไปด้วยเวลาของเสียงสะท้อนต่อเนื่อง โดยให้เวลาของเสียงสะท้อนต่อเนื่องอยู่ในระหว่างเขตจำกัด ซึ่งอาจน้อยกว่าเสียงพูด ถ้าหากห้องนั้นประดับไปด้วยวัสดุเก็บเสียง ซึ่งจะให้เวลาของเสียงสะท้อนต่อเนื่องราวๆ เดียวกับการฟังเสียงพูดห้องนี้จะมีความเหมาะสมที่สุด ในกรณีส่วนมาก ห้องที่ให้เวลาสะท้อนเสียงต่อเนื่องมากกว่าเวลาที่กล่าวมาแล้ว 3 เท่าการป้องกันเสียงสะท้อนจะไม่ได้ผลดี เนื่องจากห้องจะมีเสียงสะท้อนก้องและพร่าไปหมด สำหรับห้องที่ต้องการความเงียบมากๆ เช่นห้องสมุด หรือโถงรับแขก เวลาของเสียงสะท้อนต่อเนื่องไม่ควรเกิน ½ ของเวลาสูงสุดของเสียงพูด

สำหรับความต้องการให้เสียงกระจายไปทั่วห้องอย่างเหมาะสมนั้น ห้องควรปราศจากจุดเสียงสะท้อน และจุดรวมเสียงที่ทำให้เกิดเสียงรบกวนขึ้น ยิ่งในห้องใหญ่ด้วยแล้วการจัดเสียงจากเวทีกระจายไปทั่วห้องซึ่งไกล เป็นปัญหาซึ่งสำคัญมาก ห้องใหญ่ขนาด 50000 ลบ.ฟ. จะต้องให้เครื่องขยายเสียงช่วย จะต้องใช้วิธีจัดจุดกระจายเสียงที่ดีเพื่อให้เสียงนั้นมีคุณภาพที่ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

การดูดซับเสียง (SOUND ABSORPTION)

พลังงานของเสียงที่เป็นพลังงานที่เกิดจาการสั่นสะเทือนเมื่อคลื่นเสียงกระทบวัตถุต่างๆ ถ้า พลังงานของเสียงมากพอก็จะทำให้ตัวกลางที่มันไปกระทบสั่นได้ทำให้เกิดการสูญเสียพลังงานไปในการสั่นด้วย โดยเฉพาะถ้าตัวกลางนั้นสั่นสะเทือนได้ดี เช่น ใยแก้ว คลื่นเสียงเมื่อมากระทบก็จะมีการสูญเสียพลังงานไปมาก แต่ถ้าเสียงกระทบกับวัสดุแข็งผิวเรียบ เช่น ไม้อัดหนา กำแพง ค.ส.ล. คลื่นเสียงก็จะทำการสะท้อนเป็นส่วนใหญ่

ในบางกรณีวัสดุที่ใช้ในการสะท้อนเสียงอาจทำให้การสะท้อนเสียงเป็นไปได้ดีขึ้นหรืออาจช่วยแก้ปัญหาเสียงสะท้อน ได้เช่น การติดตั้งแผ่นไม้อัดบน แผ่นสปริงทำให้ช่วยดูดซับเสียงได้ดีขึ้น ถ้าความถี่ของเสียงมีความใกล้เคียงกับความยืดหยุ่นของไม้

ตารางที่ 6.5 ตารางแสดง ส.ป.ส. การดูดซับเสียงของวัสดุ

วัสดุที่ใช้	ส.ป.ส. ของการดูดกลืนเสียงที่ความถี่		
	128 HTz	512 HTz	2048 HTz
ผนังก่ออิฐ	0.012	0.017	0.023
ผนังก่ออิฐไม่ทาสี	0.024	0.036	0.043
พรมธรรมดา	0.09	0.20	0.27
พรมสักหลาด	0.10	0.37	0.27
พื้นคอนกรีต	0.01	0.015	
ไม้	0.05	0.03	
กระเบื้องยาง	0.035	0.03 – 0.68	
กระจก	0.01	0.027	
หินอ่อนหรือกระเบื้องเคลือบ	0.13	0.01	
ผนังฉาบปูน	0.08	0.023	
ผนังไม้ขนาด ½ - 1 นิ้ว หรือผนังไม้อัดขนาด 1/6 – 1/8 นิ้ว		0.06	0.055
เก้าอี้บุผนัง		1.6 – 3.00	
ม้านั่งไม้		0.4	
วัสดุตกแต่งเวที (ขึ้นอยู่กับการตกแต่งเวที)		0.075 – 0.2	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE . NONTHABURI

ประเภทของวัสดุดูดซับเสียง

1. วัสดุดูดซับเสียงที่เป็นรูปโปร่งเบาเหมือนฟองน้ำ (POROUS) ดูดซับเสียงได้ดีที่ระดับความถี่ของเสียงสูง

2. วัสดุดูดซับเสียงที่เป็นเยื่อแผ่น (MEMBRANE) ดูดซับเสียงได้ดีที่ระดับความถี่ของเสียงต่ำ

3. วัสดุดูดซับเสียงประกอบกัน โดยประกอบด้วยวัสดุประเภทที่ 1 และ 2 ทำให้การดูดซับเสียงทำได้ดีในช่วงความถี่ที่กว้างขึ้น

รูปแบบวัสดุสำหรับดูดซับเสียง

วัสดุดูดซับเสียงที่มีอยู่และเป็นที่นิยมใช้แบ่งออกเป็น 3 ชนิดใหญ่ ๆ คือ

1. PREFABRICATED ACOUSTICS UNITS เป็นวัสดุดูดซับเสียงที่ทำสำเร็จรูป รวมทั้ง ACOUSTIC TILES ที่นิยมมักทำเป็นแผ่นๆ เจาะรูพรุน

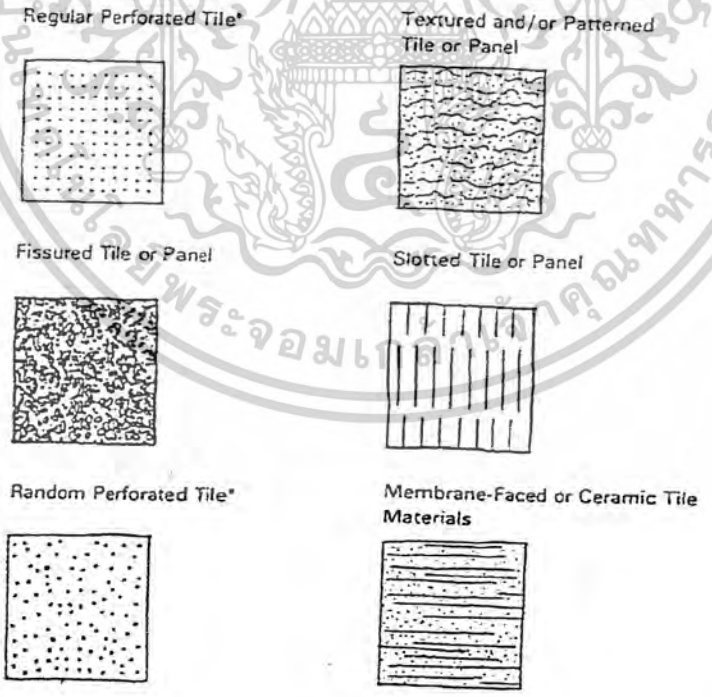

ภาพที่ 6.45 ตัวอย่างของผลิตภัณฑ์ PREFABRICATED ACOUSTICS UNITS

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

2. ACOUSTICS PLASTER AND SPRAY – ON MAT เป็นวัสดุที่ประกอบด้วยรูพรุน POROUS พวกพลาสติก หรือวัสดุที่มีใยผสมกับ BINDER AGENTS ใช้พ่นด้วยกระบอกฉีด

3. ACOUSTICS BLANKER เป็นวัสดุจำพวกเส้นใย โดยส่วนใยทำด้วยใยไม้ใยแก้ว ขนสัตว์ ฯลฯ นำมาอัดประสานกันเป็นแผ่นใหญ่ มีลักษณะอ่อนตัว และม้วนได้ แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

เป็นแผ่นสำเร็จรูปมีรูพรุนหรือผิวขรุขระ

เป็นแผ่นสำเร็จรูปเจาะรูด้วยเครื่องจักร

เป็นแผ่นสำเร็จรูปผิวหนาหยาบมาก (ASSURD SURFACE)

เป็นแผ่นสำเร็จรูปหน้าเป็นใย (TILTED FIBER SURFACE)

การใช้วัสดุดูดซับเสียงควรทำการเลือกใช้ให้ถูกต้อง เช่น บางชนิดทาสีได้ บางชนิดทาสีไม่ได้ และจะต้องพิจารณาชนิดของสีที่ใช้ด้วย เพราะการเลือกใช้ที่ผิดอาจทำให้คุณสมบัติในการดูดซับเสียงเปลี่ยนไป

การเลือกใช้วัสดุดูดเสียงควรพิจารณาคุณสมบัติดังนี้

1. ทนไฟ ไม่ติดไฟง่าย
2. สะท้อนแสง
3. การดูดน้ำและความชื้น
4. ความแข็งแรงและความคงทน แมลงกินหรือไม่
5. ความสวยงาม สีผิวหยาบ หรือละเอียด
6. วัสดุที่เป็นรูหรือโปร่ง จะมีคุณสมบัติดูดเสียงที่มีความถี่มาก
7. วัสดุที่ทำขึ้นเป็นแผ่นๆ หรือเป็นม้วนๆ มีคุณสมบัติดูดเสียงต่ำหรือมีความถี่น้อย

การติดตั้งวัสดุ ACOUSTIC

การติดตั้งวัสดุดูดเสียง มีผลเกี่ยวเนื่องถึงคุณสมบัติของวัสดุด้วยว่ามันจะทำหน้าที่ในการดูดเสียงได้อย่างเต็มที่หรือไม่ ขึ้นอยู่กับการนำเอาไปติดกับพื้นที่ที่ต้องการ เช่น การติดแผ่นพวก ACOUSTIS TILES ให้แนบสนิทกับผนัง อาจจะไม่ได้รับผลดีเหมือนกับการติดให้มีช่องว่างระหว่างผนังกับแผ่นวัสดุ ถ้ามีช่องว่างระหว่างมากจะยิ่งดูดเสียงกังวานลง การติดแผ่นวัสดุมักใช้วัสดุที่เป็นยางเหนียว เช่น กาวหรือยางมะตอยแต่ถ้าแผ่นวัสดุนั้นมีขนาดใหญ่ตั้งแต่ 16 × 14 นิ้ว ขึ้นไปแล้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

จำเป็นจะต้องใช้ตะปูหรือน็อตสกรูช่วยยึดด้วย วัสดุบางจำพวกที่ทำมาจากใยไม้ ใยพืชพวกนี้จะดูดน้ำได้ดีและหดตัวเมื่อแห้ง ดังนั้นถ้าในขณะที่ติด มีความชื้นในอากาศมาก จะต้องวางแผ่นวัสดุให้ติดกันที่สุด เพื่อจะไม่ให้เกิดรอยห่างเมื่ออากาศแห้งและวัสดุหดตัว แต่ถ้าในขณะที่ติดตั้ง อากาศแห้งมาก จะต้องวางแผ่นวัสดุให้ห่างกันเป็นรองประมาณ 1/64 นิ้วหรือ 1/32 นิ้วไว้สำหรับเมื่อแผ่นวัสดุยืดออกเมื่อเกิดความชื้นขึ้น

การทาสีบนแผ่นวัสดุดูดเสียง

วัสดุที่เป็นแผ่นบางๆ ดูดเสียงด้วยการสั่นไหวตัว และวัสดุที่มีรูพรุนผิวหน้าเป็นขรุขระ ถ้าการทาสีไม่ไปอุดรูบนผิว ก็อาจจะใช้สีทุกชนิดทาได้ สำหรับวัสดุพวก ACOUSTIC PLASTER หรือ FIBER BOARD เมื่อทาสีสีจะไปเคลือบผิวทำให้การดูดเสียงลดลง และจะลดลงมากเมื่อไปใช้ดูดเสียงที่มีความถี่ประมาณ 500 HTz จึงควรใช้สีพวก AMILINE DYES อย่างอ่อนๆ GASOLINE หรือ VROSENE STAINS หรือพ่น แลคเกอร์ใสๆ ควรละเว้นสีประเภท สีน้ำมัน สีน้ำ สีวานิช CALCIMINE, DISTEMPER การใช้สีควรจะพ่นมากกว่าใช้แปรง เพราะการพ่นทำให้อณูของสีกระจายไปทั่วไม้เกาะตัวแน่น

ABSORTTION BY PATCHERS OF MATERIALS

การใช้วัสดุดูดเสียงเพื่อลดความดังของเสียงลงนั้น ขึ้นอยู่กับการนำเอาวัสดุมาติดตั้งภายในห้องที่ต้องการ โดยการติดอย่างกระจายทั่วๆไป เพื่อให้คุณสมบัติในการดูดเสียงดีที่สุดควรกระจายติดตั้งวัสดุเป็น PATTERN เล็กๆ แทนการติดตั้งวัสดุที่มีพื้นที่ที่เท่ากันแต่ติดเป็นแผ่นใหญ่ๆ แผ่นเดียว จาการค้นพบ ปรากฏว่าวัสดุดูดเสียงชนิดหนึ่งหนา 1นิ้ว เนื้อที่ 48 ตร.ฟ. หรือ ขนาด 6 X8 ฟ. จะมีคุณภาพน้อยกว่าการนำมาตัดเป็นชิ้นเล็กๆ แล้วนำมาจัดเป็น PATTERN

PANEL ABSORBERS

การลดเสียงที่มีความถี่ต่ำ ควรจะใช้วัสดุที่เป็นแผ่นบางๆ เช่น แผ่นใยไม้อัดกระดาษอัด หรือ แผ่นพลาสติก เป็นแผ่นฝ้าเพดานหรือไม้บังผนัง ตามปกติวัสดุเหล่านี้มีคุณสมบัติในการสะท้อนเสียงได้ดี ถ้าทำให้แข็งหรือเป็น MASS เช่น ติดแน่นกับโครงสร้างอย่างมั่นคง หรือปะติดกับผนังคอนกรีต ถ้าติดแผ่นวัสดุเหล่านี้ให้สามารถเคลื่อนไหวได้ เช่น ปะหน้าวัสดุที่อ่อนตัวได้ หรือทำให้มีช่องอากาสอยู่เบื้องหลังวัสดุจะกลับมีคุณสมบัติดูดเสียงที่มีความถี่ต่ำ ๆ ได้ดีแต่จะดูดได้มากหรือน้อยเพียงไรขึ้นอยู่กับระยะของช่องอากาศและคุณภาพของวัสดุอ่อนตัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

PASONATOR PANEL ABLORBERS

วิธีการควบคุมการดูดเสียงตามความต้องการ โดยใช้หลักการสั่นสะเทือน เช่น ใช้วัสดุดูดเสียง 2 ชนิดซึ่งมีรูพรุนมาทำเป็น PANEL และติดบานพับให้เปิดปิดได้ ทำให้ปริมาตรของช่องอากาศหลัง PANEL เปลี่ยนแปลง อันมีผลถึงปริมาณการดูดเสียง ถ้าต้องการดูดเสียงมาก ก็เปิด PANEL ออก แต่ถ้าต้องการให้มีการสะท้อนเสียง ก็ปิด PANEL ทำให้ไม่มีช่องอากาศ การใช้วัสดุพวก LIGHT POROUS CLOTH ปิดผิวหน้า PANEL ทั้งภายนอกภายใน จะช่วยเพิ่มคุณสมบัติดูดเสียง

6.2.9 การป้องกันอาชญากรรมในอาคาร

วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและข้อมูลทางกายภาพ

ต้องคำนึงถึงความปลอดภัย อันตรายจากสภาพแวดล้อมด้านต่างๆดังนี้

1. การป้องกันภัยจากโจรผู้ร้าย
2. การป้องกันภัยจากสิ่งแวดล้อม

มาตราการป้องกันและแก้ไขปัญหา

1. PERIMETRIC PROTECTION ได้แก่ การจัดให้มีรั้วรอบขอบชิด แน่นหนามั่นคง
2. VOLUMETRIC PROTECTION จัดให้มีการป้องกันภายในอาคาร หน้าต่างมีลูกกรงเหล็กหรือเหล็กดัดแข็งแรง ช่องลม ช่องเพดาน ให้มีลูกกรงเหล็กดัดทั้งสอง ประตูทางเข้ามีทางเดียว ท่อน้ำไม่ให้ปีนได้ ไม่ให้มีต้นไม้ใหญ่ที่จะไต่สู่อาคาร
3. FIXED POINT PROTECTION ได้แก่ การป้องกันเป็นแห่งๆ โดยอาศัยระบบสัญญาณแจ้งภัยช่วย
4. AGAINST DIRECT ATTACK ป้องกันการจู่โจมปล้นวัตถุสำคัญ จะต้องจัดแสดงในที่ซึ่งมั่นคง ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ ใช้ระบบสัญญาณแจ้งภัย เมื่อมีสัญญาณจะปิดประตูหน้าต่างหมด ซึ่งจะช่วยในการดักจับคนร้ายได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การคุ้มครองป้องกันจากโจรผู้ร้าย

ในสมัยก่อนการรักษาความปลอดภัยจากโจรผู้ร้าย อาศัยความมั่นคงแข็งแรงของอาคารรวมทั้งอาศัยความสามารถของเวรยามเจ้าหน้าที่รักษาการณ์ เมื่อวิทยาการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีก้าวหน้า จึงมีอุปกรณ์ช่วย ระบบที่เลือกใช้ให้เหมาะสมกับโครงการได้แก่

ก. **เทคนิคทางกลศาสตร์**

สร้างรั้วล้อมที่มั่นคงแข็งแรงและใช้กุญแจนิรภัย

สร้างห้องนิรภัย หรือตู้นิรภัย ป้องกันผู้ร้ายและอัคคีภัย

ใช้ประตูเหล็กสำหรับห้องสำคัญ และทำประตูปิดเปิดอัตโนมัติ ซึ่งอาจควบคุมด้วยระบบไฟฟ้า

ข. **เทคนิคทางไฟฟ้า** (ELECTRICAL TECHNIQUES)

1. เครื่องดักการกระทบกระเทือน ใช้ป้องกันวัตถุ ตู้แสดง ตู้เซฟ กำแพง ประตูและหน้าต่าง หากมีการกระทบกระเทือนจะเกิดสัญญาณเสียง
2. การควบคุมประตูทางเข้า (ELECTROMECHANICAL CONTROL & LOCKING OF EXISTS) ใช้วิธีทางกลศาสตร์และอีเลคตรอน ใช้แม่เหล็กไฟฟ้า เครื่องควบคุมไฟฟ้า เครื่องดักจับไฟฟ้า นำมาใช้ควบคุมประตู ซึ่งเป็นเครื่องอัตโนมัติ เมื่อเกิดสัญญาณเสียงขึ้น ประตูจะเปิดโดยอัตโนมัติ (หรือจะให้คนกดสวิชเปิดปิดก็ได้)

ค. **เทคนิคทางทัศน์** (OPTICAL TECHNIQUES) เทคนิคที่เลือกใช้ คือ เครื่องโทรทัศน์ (VISIBLE LIGHT TELEVISION) ใช้กล้องโทรทัศน์จับสิ่งที่ต้องการคุ้มครอง กล้องโทรทัศน์มีหลายแบบ ทั้งใช้ในอาคารและนอกอาคาร ทนน้ำ ทนความร้อน – เย็นได้ โดยมากใช้กับทางเข้า แต่ต้องมีเจ้าหน้าที่คอยดูที่จอโทรทัศน์ หรืออาจต่อกับเครื่องสัญญาณได้

ง. **เจ้าหน้าที่รักษาการณ์** (WATCH MEN, GUARD, ATTENDANTS)

การอบรมเจ้าพนักงานและการวางระเบียบ การดูแลรักษาความปลอดภัยของพิพิธภัณฑ์ จะต้องกระทำทั้งกลางวันและกลางคืน ตลอด 24 ชม. ยามคนหนึ่งทำงานได้ไม่เกินวันละ 8 ชม. ดังนั้นจะต้องมียาม 3 ผลัด ต่อวัน

ในด้านการบริหาร ผู้บริหารโครงการจะต้องมีวิธีการอบรมปลูกฝังจิตใจของเจ้าหน้าที่ให้มีความรักหวงแหน ระวังรักษาความปลอดภัยอยู่ทุกขณะ จะต้องวางระเบียบข้อบังคับสำหรับเจ้าหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์ ระเบียบสำหรับผู้เข้าชม เช่น ห้ามผู้เข้าชมนำหีบห่อ กระเป๋า หรือสิ่งที่อาจซุกซ่อนเข้าไปในห้องสำคัญๆ จึงต้องมีสถานที่ตรวจรับฝากของตรงทางเข้า และห้ามผู้เข้าชมสูบบุหรี่ หรือกระทำการใดๆอันจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่วัตถุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

ระเบียบสำหรับเจ้าหน้าที่รักษาการณ์ ได้แก่ ยามและพนักงานเฝ้าห้อง เช่น ห้ามพูดคุยกับผู้ชม แต่ต้องเขียนรายงานเหตุการณ์ประจำวัน เป็นต้น นอกจากนั้น จะต้องมีวิธีการให้พนักงานและเจ้าหน้าที่ตื่นตัวระวังอยู่เสมอ เช่น มีการฝึกหัดใช้อุปกรณ์ในการป้องกันอันตราย มีการซ้อมกันเป็นครั้งคราว มีบำเหน็จความชอบแก่ผู้ปฏิบัติงานเข้มแข็ง วิธีการต่างๆ เกี่ยวกับการกระทำทางจิตวิทยา เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีจิตใจ ระแวดระวังรักษาการณ์รักษาความปลอดภัย

การรักษาความปลอดภัยในเวลาเปิดโดยจัดพนักงานเฝ้าห้อง เจ้าหน้าที่รักษาการณ์และยาม จะมากน้อยแล้วแต่ความจำเป็น และลักษณะการออกแบบของอาคาร ถ้าอาคารมีห้องเล็กห้องน้อยมาก เจ้าหน้าที่ต้องมาก นอกจากจะวางระเบียบให้ผู้ชมฝากสิ่งของ และหีบห่อก่อนเข้าไปในห้องแสดง ห้ามพนักงานเฝ้าพูดคุยกับผู้ชม มียามรักษาการณ์ที่ประตูเข้าออกแล้วก็ตาม ยังต้องใช้อุปกรณ์ ได้แก่ สัญญาณเสียงแจ้งเหตุอันตราย เพื่อช่วยพนักงานด้วย ความจำเป็นของแต่ละห้องใช้ประตูอัตโนมัติ เมื่อเกิดเสียงสัญญาณแจ้งเหตุขึ้นที่ห้องใด ประตูนั้นจะเปิดโดยอัตโนมัติ เพื่อช่วยเจ้าหน้าที่จับผู้ร้ายได้ทันท่วงที

ห้องแต่ละห้อง จะต้องมั่นคงปลอดภัย ตู้แสดงมีกุญแจแน่นหนา ของมีค่าอยู่ในตู้กระจกชนิดทุบไม่แตก ต้องป้องกันด้วยระบบสัญญาณเสียง บางกรณีต้องใส่กราบกระจกทนลูกปืน ยามรักษาการณ์ในเวลากลางคืน หลังเวลาเปิดการแสดงจะต้องมีเวรยามรักษาการณ์รอบบริเวณผลัดเปลี่ยนกันตลอดคืน ผลัดหนึ่งอาจจะเป็น 6-8 ชม. อาจจะมีมากกว่า 1 คน เช่น มียามตรวจและยามรักษาการณ์ที่ห้องยามหรือห้องควบคุมความปลอดภัย การรักษาการณ์ของยามนั้น ถ้าเคร่งครัดตื่นระวังภัยอยู่ตลอดเวลาก็ดี แต่ถ้าเผลอเรอ หรือหลับละเมอต่อหน้าที่จะเกิดผลเสียหาย ดังนั้นจึงได้มีวิธีการต่างๆ ที่จะใช้ยามระหว่างอยู่เวร และมีการรายงานเพื่อส่งงานให้แก่ผลัดต่อไป

วิธีควบคุมให้ยามปฏิบัติงานเคร่งครัดนั้น คือ การให้ตรวจตามจุดต่างๆ ซึ่งกำหนด โดยมีอุปกรณ์ช่วยได้แก่

- บัตรเวลา ใช้นาฬิกาอัตโนมัติ ซึ่งประทับตราหรือเจาะรูลงบัตร เมื่อยามรับเวรและออกเวร จะต้องพิมพ์หรือเจาะรูบอกเวลาที่นาฬิกาซึ่งอยู่ที่ห้องยาม และตามจุดต่างๆที่กำหนดไว้ให้ตรวจ เมื่อตรวจที่ใด เครื่องนาฬิกาจะประทับเวลานั้นบนบัตร
- การควบคุมโดยนาฬิกา วิธีนี้คือ ระบบไขลานนาฬิกา ซึ่งมีกระดาษม้วนบรรจุอยู่ข้างใน ติดตั้งไว้ตามจุดต่างๆ ที่จะให้ยามตรวจ เมื่อยามไปถึง จะใช้กุญแจไขลานนาฬิกา เวลาและเลขกุญแจจะปรากฏอยู่บนม้วนกระดาษ ซึ่งบอกได้ว่ายามได้มาตรวจอาคารส่วนใด เวลาใด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

- การควบคุมโดยแสงไฟ เมื่อยามไปถึงจุดต่างๆ ที่ต้องตรวจ จะมีกุญแจสำหรับไข เมื่อไขกุญแจก็จะปรากฏไฟสว่างขึ้นที่แผงไฟในห้องทำงานยาม เป็นการรายงานว่า ได้ตรวจถึงจุดนั้นแล้ว แต่ต้องมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในห้องยามด้วย

บันทึกที่สำนักงานกลาง ยามจะใช้กุญแจไขตามจุดต่างๆ ที่กำหนดให้ตรวจ เมื่อยามไขกุญแจแล้วจะปรากฏเวลาและเลขที่ของตำแหน่งที่ตรวจบนแผ่นกระดาษในห้องยาม หรือที่สำนักงานกลาง

จ. การป้องกันภัยจากสิ่งแวดล้อม

สิ่งแวดล้อมอาคาร อันได้แก่ แสงแดด ความร้อน ลม ควัน ฝุ่นละออง ฯลฯ ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีส่วนช่วยให้อาคารโดยทั่วไปเสื่อมโทรมเร็ว จึงต้องคำนึงถึงการป้องกันสิ่งเหล่านี้ เช่น การคำนึงถึงการเลือกใช้วัสดุที่ทนทานต่อสภาพดินฟ้าอากาศ ง่ายต่อการทำความสะอาด ไม่ดักฝุ่นละออง หรือจากการใช้เทคนิคก่อสร้างที่ช่วยหลีกเลี่ยงปัญหาเหล่านี้

ภาพที่ 6.46 การรักษาความปลอดภัยด้วย ร.ป.ภ.

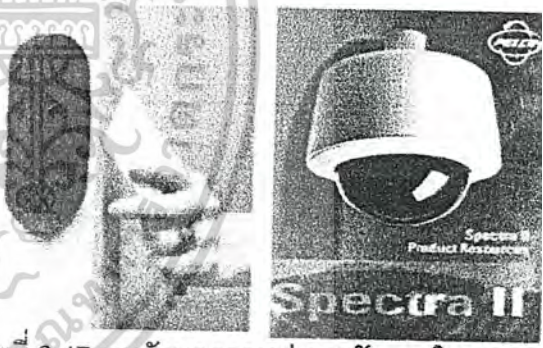

ภาพที่ 6.47 การรักษาความปลอดภัยภายในอาคารด้วย KEY CARD และวงจรปิด

ภาพที่ 6.48 การรักษาความปลอดภัยภายนอกอาคารด้วยกล้องวงจรปิด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

6.2.10 ระบบป้องกันและควบคุมอัคคีภัย

โครงการสถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด เลือกการแก้ปัญหาทางอัคคีภัยโดยใช้ระบบดังต่อไปนี้

1. **ระบบที่สามารถเคลื่อนที่ไปยังที่ต่างๆ ได้**

นิยมติดตั้งในอาคารทุกประเภท โดยจะติดตั้งไว้ในทุกๆ ชั้น ในตำแหน่งที่มองเห็นได้ง่าย สามารถหยิบใช้ได้โดยสะดวก โดยระยะทำการประมาณ 75 ฟุต หรือที่เรียกว่า อุปกรณ์ดับเพลิงมือถือ

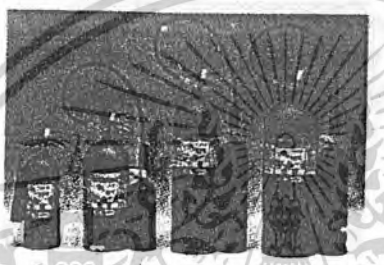

ภาพ 6.49 แสดงอุปกรณ์ดับเพลิงมือถือ

2. **ระบบติดตั้งตายตัวและควบคุมการทำงานด้วยมนุษย์**

2.1 อุปกรณ์แจ้งเหตุเพลิงไหม้ เป็นตู้กระจกเล็กๆ พร้อมมีฆ้องไว้สำหรับทุบกระจกให้แตก แล้วกดปุ่มแจ้งสัญญาณอัคคีภัย

2.2 สายส่งดับเพลิง เป็นแบบหัวฉีดดับเพลิงพร้อมสาย ซึ่งมักใช้ในอาคารที่มีบริเวณกว้างพอสมควร ระบบนี้ต้องติดตั้งให้ลากสายได้สะดวกและไกลพอสมควร รัศมีการทำการควรมากกว่า 20 เมตร น้ำที่ใช้ในการดับเพลิงต้องมีมากพอที่จะใช้และต้องมีระบบปั๊มน้ำซึ่งสามารถเห็นแรงดันน้ำในกรณีที่ไฟไหม้ในชั้นสูงๆ

ภาพที่ 6.50 อุปกรณ์แจ้งเหตุเพลิงไหม้

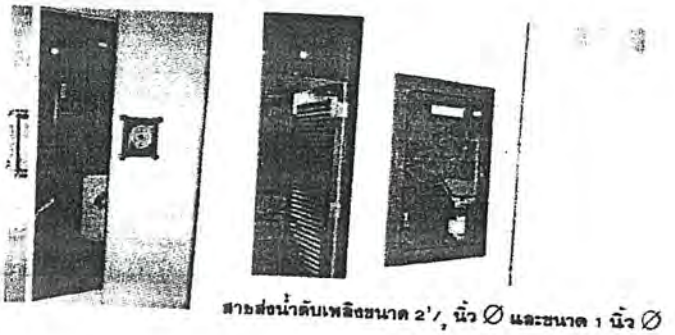

ภาพที่ 6.51 แสดงสายส่งดับเพลิง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่อนุญาตให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE , NONTHABURI

3. ระบบติดตั้งตายตัวและควบคุมการทำงานโดยอัตโนมัติ

3.1 อุปกรณ์แจ้งเหตุเพลิงไหม้ มีหลายชนิด สามารถเลือกใช้ได้ตามความต้องการและความเหมาะสม คือ

- อุปกรณ์ตรวจจับควันไฟ มักใช้กับการเกิดเพลิงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างช้าๆ และมีควันมาก เช่น ห้องคอมพิวเตอร์และห้องเก็บเอกสาร
- อุปกรณ์ดับเพลิง ใช้อุปกรณ์ดับเพลิงชนิดระบบใช้น้ำ

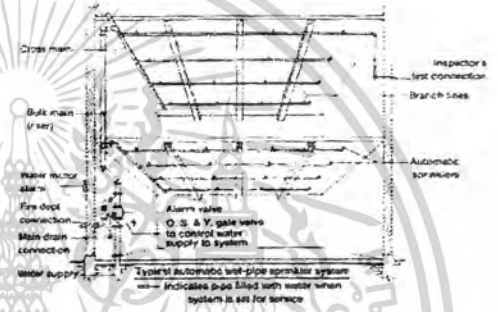

ภาพที่ 6.52 แสดงอุปกรณ์ตรวรจับควันไฟ 6.53 แสดงระบบท่อเปียก

อุปกรณ์ดับเพลิงชนิดระบบใช้น้ำ (SPRINKLE SYSTEM)

การติดตั้งมีอยู่สองแบบ คือ แบบหัวห้อย (PENDENT) และแบบหัวตั้ง (UP - RIGHT) ซึ่งทั้งสองแบบมีการทำงานอย่างเดียวกันคือ เมื่อเกิดเพลิงไม้ หลอดแก้วที่หัวสปริงเกิลจะแตกและน้ำก็จะถูกฉีดออกมาเป็นฝอย หลอดแก้วและหัวสปริงเกิลนี้จะไม่ขึ้นสนิม มีอายุการใช้งานชั่วอายุของสปิงเกิล กล่าวคือ ถ้าไม่เกิดเพลิงไหม้หัวสปิงเกอร์จะอยู่เช่นนั้นตลอดไป

สปิงเกิล 1 ตัว สามารถคลอบคลุมพื้นที่การดับไฟได้ 16 ตร.ม. โดยการติดตั้งแบบหัวห้อยนั้นจะติดใต้ฝ้าเพดาน ซึ่งจะดับเพลิงที่เกิดขึ้นภายในห้อง ส่วนแบบหัวตั้งจะติดภายในฝ้าเพดานเพื่ออาจดับเพลิงที่เกิดใต้ฝ้าได้

ระบบการทำงานของสปิงเกิล ที่เลือกใช้คือ ระบบท่อเปียก

ระบบท่อเปียก (WET PIPE SYSTEM)

ในระบบของท่อสปิงเกิล จะมีน้ำที่มีแรงดันอยู่ตลอดเวลาเมื่อเกิดเพลิงไหม้ความร้อนจะกระตุ้นให้กลไกที่หัวสปิงเกิลเปิดและน้ำที่มีแรงดันสูงจะพ่นกระจายออกมา ระบบนี้เหมาะกับอาคารสถานที่ทั่วๆไปที่ไม่มีการแข็งตัวภายในท่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE - NONTHABURI

สถานประชาสังคมเป็นสถานที่ชุมนุมชน อาจเกิดไฟไหม้ได้ง่าย เช่น ฉาก พรม เก้าอี้ หรืออาจเกิดขึ้นจากไฟฟ้าช็อต จากขี้บุหรี่หรือ ความร้อนจากแสงไฟ

บริเวณที่ป้องกันมากที่สุด คือ

- หอประชุม
- ร้านอาหาร
- ห้องใต้ดิน
- ห้องพัฒนาอาชีพ
- คลังพัสดุ
- ห้องควบคุมไฟ
- ห้องเครื่องยนต์เช่น เครื่องกำเนิดไฟฟ้า และ เครื่องทำความเย็นเป็นต้น

การควบคุมและป้องกันเมื่อเกิดอัคคีภัย

- โครงสร้างอาคารควรเป็นวัสดุทนไฟ
- วัสดุที่ใช้ตกแต่ง เช่น ฉาก ม่าน และสิ่งตกแต่งต่างๆ ควรเป็นวัสดุทนไฟทนความร้อน คือ ไม่ลุกเป็นเปลวไฟ การไหม้เกรียม รัศมีมีวงขยายไม่เกิน 5 นิ้ว และเมื่อเกิดเปลวไฟควรจะดับภายใน 2 นาที คือการหยุดไหม้เกรียม
- หอประชุม ควรมีฉากทนไฟ FIRE CURTAIN ทำด้วยวัสดุทนไฟ แบบแผ่นแข็ง หรือม้วนไว้ก็ได้ ฉาก ASBESTOS หรือผ้าหนาๆ ชุบน้ำยาทนไฟสำหรับปล่อยลงมากั้นระหว่างเวทีกับ กับผู้ฟังขณะที่พยายามรีบออกจากสถานที่
- ส่วนเหนือหอประชุม ควรติดต่อกับ ดับเพลิงอัตโนมัติ (SREMCHER) ปล่อยน้ำลงมาบนเวทีเพื่อดับเพลิงและความร้อนแก่ฉาก พร้อมกับมีสัญญาณแจ้งเหตุเพลิงไหม้ด้วย
- เวที ห้องวัสดุต่างๆ ควรมีหัวต่อท่อดับเพลิงอัตโมมัติ (SPINKLER HEA) และส่งสัญญาณแก่เจ้าหน้าที่ดับเพลิงประจำ

ระบบดับเพลิงเป็นแบบโปรยน้ำเป็นฝอย ซึ่งใช้ระบบท่อเปียกคือ เป็นระบบที่ใช้หัวฉีดอัตโนมัติซึ่งต่อกับท่อ ที่มีน้ำอยู่เต็มเมื่อเกิดเพลิงไหม้ ความร้อนจะทำให้หัวฉีดเปิดออกและโปรยน้ำออกมา หาทางฉุกเฉินจะต้องมีอย่างพอเพียง และเปิดง่าย กำหนดให้อาคารแสดงที่จุผู้ประชุมตามอัตราส่วนดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

ตาราง 6.6 อัตราส่วนทางออกฉุกเฉิน

จำนวนคน	ทางออกฉุกเฉิน
1 – 60	1
61 – 600	2
601 – 1000	3
1001 – 1400	4
1401 – 1700	5
1701 – 2000	6

ช่องทางออกฉุกเฉินทุกช่อง จะจองจัดอักษรโตขนาด 6 นิ้ว สูงจาระดับพื้น 6 ฟุต 9 นิ้ว ประมาณ 2 ม. และเห็นได้ง่าย และมีแสงเรืองข้อความให้เห็นในที่มืด

การทำให้แสงเรือนนี้หลัก 2 ประการ

1. ใช้ไฟฟ้า
2. ใช้ไฟของแบทเตอรี่ ให้ตลอดเวลาแม้ขณะที่ไฟฟ้าขัดข้อง

นอกจากนี้ ตามหลืบมุดหรือที่ขับซ้อน ควรมีลูกศรบอกทิศทางออกไปสู่ทางใหญ่และควรโล่ง ไม่มีเก้าอี้เสริม หรือมีของเกะกะเป็นอันขาด ตรงที่บันไดหรือเป็นขั้นควรทำให้สังเกตได้ง่าย เช่น ใส่ไฟไว้หรือ ทาสีขาว

ภาพที่ 6.54 ป้ายแสดงทางออกฉุกเฉิน

การจัดที่ทิ้งกันบุหรี่ โดยการทำโลหะเป็นถัง ภายในบรรจุทรายสำหรับดับด้วยควรมีฝาปิดเรียบร้อย ตัดวางไว้ตามจุดต่างๆ ให้ห่างเครื่องประดับหรือสิ่งห้อยแขวน นอกจากนี้ช่วงเวลาการแสดง ควรมีเจ้าหน้าที่ดับเพลิงที่มีความชำนาญประจำ 1 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

วัสดุไวไฟ เช่น น้ำมันเชื้อเพลิง ไม่ควรนำมาเก็บไว้ในหอประชุม ควรงดสูบบุหรี่เด็ดขาด และต้องให้เต้าหน้าที่ดับเพลิงของทางการเข้าตรวจดูความเรียบร้อยอยู่เสมอ อย่างน้อย 3 เดือนต่อครั้ง

ติดตั้งสัญญาณแจ้งเหตุไฟไหม้แก่เจ้าหน้าที่ หรือไปยังสถานีดับเพลิง

สำหรับการเลือกระบบป้องกันอัคคีภัยสำหรับโครงการนี้สรุปได้ว่า

- ติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิงที่เคลื่อนย้ายได้ประเภทใช้น้ำตามตำแหน่งที่เห็นได้ชัดในชั้นต่างๆ

- ติดตั้งระบบตรวจจับควันร่วมกับอุปกรณ์ตรวจสอบอัตราการเพิ่มความร้อนเพื่อตรวจสอบอัคคีภัยที่จะเกิดขึ้นในตำแหน่งต่างๆ ของโครงการ

- สำหรับอุปกรณ์ดับเพลิงจะใช้ระบบใช้แก๊สในส่วนของห้องสมุด ส่วนบริเวณงานเทคนิควิศวกรรมและส่วนบริหารเพื่อป้องกันความเสียหายของเอกสารและข้อมูลต่างๆ โดยใช้แก๊ส HALLON ในส่วนอื่นๆ จะใช้การดับเพลิงแบบใช้น้ำโดยจะใช้สปริงเกิลแบบห้อยหัวระบบท่อเปียก เพราะเป็นระบบที่ง่ายและมีความสะดวกรวดเร็วในการทำงานเมื่อเกิดเหตุเพลิงไหม้และปัญหาในเรื่องการแข็งตัวของน้ำในท่อก็ไม่มีด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

6.2.11 ระบบการกำจัดขยะ

ขยะมูลฝอยหมายความถึง บรรดาสิ่งของที่คนไม่ต้องการและทิ้งไป ทั้งนี้รวมตลอดถึง เศษผ้า เศษอาหาร มูลสัตว์และเศษวัสดุที่เก็บของเก็บกวาดจากเคหะสถาน อาคารถนน ตลาด ฯลฯ

แนวคิดในการจดเก็บขยะมูลฝอย คือจะไม่เพียงแต่กำจัดทำลายให้หมดสิ้นไป แต่ควรเกิดประโยชน์ตอบแทนให้มากที่สุดเช่น การ RECYCLE แต่ละขั้นตอนไม่ควรเลือกวิธีที่ยุ่งยากจนเกินไปควรจะประหยัดและเหมาะสมถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล

และหลักเกณฑ์ในการพิจารณาในการประกอบการตัดสินใจ คือ ควรเก็บขยะออกจากสถานที่นั้น ๆ ด้วยความรวดเร็วเรียบร้อย ด้วยวิธีการถูกต้องและประหยัด เกิดมลพิษน้อยที่สุด

วิธีการดำเนินงาน

1. เก็บรวบรวม
2. ขนส่ง
3. แปรสภาพ
4. กำจัดหรือทำลาย

การเก็บรวบรวม

เริ่มตั้งแต่การเก็บขยะมูลฝอยใส่ภาชนะ เพื่อคอยรถที่จะมาเก็บขนจนนำภาชนะที่ใส่ขยะมาเทลงในรถบรรทุกและเก็บภาชนะเข้าที่

องค์ประกอบที่สำคัญในการเก็บขนขยะได้แก่

- ถังขยะ
- เรือขนขยะ
- คนเก็บขนขยะ
- พนักงานเก็บกวาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE - NONTHABURI

วิธีในการเก็บรวบรวม ขนส่ง และกำจัดขยะ

ขั้นตอนในการดำเนินการต่างๆนั้นจะต้องพิจารณา

1.ควรที่จะแยกชนิดของขยะต่างๆตามประเภทที่มีการแยกอยู่ทั่วไปคือ ขยะแห้ง ขยะเปียก ขยะอันตราย เพื่อความสะดวกในการนำขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่มาRECYCLEอีกครั้ง ทำให้การแยกกำจัดขยะในชนิดต่างๆได้มีประสิทธิภาพและรวดเร็วขึ้น

2.ควรที่จะคำนึงถึงค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นว่ามีความเหมาะสมกับวิธีที่เลือกอย่างไรและควง่ายต่อการบำรุงรักษา

3.ที่สำคัญต้องคำนึงถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อมด้วย ซึ่งปัจจุบันปัญหาของขยะในสังคมก็มีมากพออยู่แล้วควรที่จะให้ความสำคัญในจุดนี้ด้วย

4.คำนึงถึงการเอาทรัพยากรบางส่วนที่สามารถนำกลับมาใช้ให้ใช้ได้มากขึ้นเพื่อเป็นประโยชน์ในด้านพลังงาน วัสดุ และทรัพยากรธรรมชาติ

สำหรับระบบการเก็บขยะที่จะนำมาใช้ในโครงการนั้น จะใช้วิธีให้พนักงานเก็บกวาดรวบรวมขยะ จากถังมาตรฐาน ขนาด 75-120 ลิตร ที่วางตามจุดต่างๆของโครงการ มาเก็บรวบรวมที่ห้องเก็บขยะ แล้วคัดแยกขยะเพื่อการแปรสภาพและการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย ขยะที่ไร้ประโยชน์ระไปไว้ที่ถังขยะรวมเพื่อเรือเก็บขยะจาก เทศบาล มาเก็บสัปดาห์ละ 2 ครั้ง

การแปรสภาพและการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย

การนำวัสดุเหลือใช้จากขยะมูลฝอยกลับมาใช้ให้เป็นประโยชน์ จะช่วยลดปริมาณขยะมูลฝอยที่จะต้องกำจัด ในขณะเดียวกันก็เป็นการสงวนทรัพยากรธรรมชาติไว้ได้อีกส่วนหนึ่งด้วยการใช้ประโยชน์จากสิ่งเหลือใช้ อาจใช้วิธีหมุนเวียนวัสดุ

การคัดแยกวัสดุเพื่อนำกลับมาใช้ วัสดุหลายอย่างในขยะมูลฝอยที่อาจนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้อีก เช่น กระดาษ แก้ว ขวด พลาสติก เหล็กและโลหะอื่น ๆ การคัดเลือกวัสดุต่าง ๆ ที่รวมอยู่ในขยะมูลฝอยเพื่อนำกลับไปใช้ให้เป็นประโยชน์ได้อีก นับได้ว่ามีการปฏิบัติกันมาช้านาน จะเห็นได้ว่าตามกองขยะมูลฝอยทุกแห่งมีบุคคลกลุ่มหนึ่งไปคอยคุ้ยเขี่ยเก็บวัสดุจากกองขยะมูลฝอยตลอดเวลาเพื่อหารายได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

6.2.12 ระบบป้องกันสัตว์กัดแทะ และพาหะนำโรค

การออกแบบอาคารและการใช้งานอาหาร ควรแก้ไขปัญหาโดย

การควบคุมยุง

- เลี้ยงปลาในแหล่งน้ำ
- ใช้เครื่องไฟฟ้าไล่ยุง มุ้งลวดไฟฟ้า
- ออกแบบให้ประตูเปิดออกนอกห้อง มุ้งลวดเปิดเข้าในห้อง ขนาดตาถี่ 3-5 มม.
- ใช้พัดลมเพื่อเพิ่มแรงลม
- เพิ่มความชันของท่อระบายน้ำให้ไม่น้อยกว่า 1:100

การควบคุมแมลงวัน

- ทำความสะอาดบริเวณครัวและห้องน้ำให้ดี
- ติดตั้งม่านอากาศ
- ติดตั้งตาข่ายจับแมลงวัน เครื่องฆ่าแมลงวัน
- ห้องขยะมิดชิด
- ติดตั้งปรับอากาศเพื่อลดการเจริญเติบโตของแมลงวัน

การควบคุมแมลงสาบ

- ใช้กับดัก
- ออกแบบท่อน้ำให้มีตะแกรงถี่ มีตะแกรงดักเศษอาหาร
- ประตูควรมี DOOR SILL ไม่ควรมีช่องว่างเกิน3 มม.
- ห้องเก็บขยะติดมุ้งลวด
- ออกแบบพื้นและผนังให้ลื่น

การควบคุมแมลงประเภท PARASITE

- ทำความสะอาดสัตว์เลี้ยง

การควบคุมปลวก มด มอด

- ก่อนการก่อสร้างอาคาร ทำ SOIL INJECTION และมีการดูแลทุกๆ 3 ปี
- วัสดุอาคารที่ใช้ไม้ ควรใช้ไม้ที่ปลวกไม่กินและอายุนาน เช่น ไม้สัก

การควบคุมหนู

- ใช้กับดัก
- ออกแบบให้ประตูเปิดออก ควรเป็นบานเหล็กหรือไม้ที่หนากว่า 1.5 นิ้ว
- ประตู กรุ DOOR ATTACHED ด้วยโลหะสูงจากพื้นอย่างน้อย 8 นิ้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ปรับระดับบางส่วน
- บ่อน้ำมีคันขอบ
- ออกแบบอาคารไม่ให้มีซอกมาก
- ผนังและพื้นครัวลื่น และใช้ LOOSE FURNITURE

ภาพที่ 6.55 เครื่องมือกำจัดแมลงและพาหะนำโรค

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE - NONTHABURI

6.2.13 การใช้พลังงานอาคาร

อาคาร ที่ได้รับการออกแบบที่ดี นอกจากจะทำให้ผู้อยู่อาศัยได้รับความสะดวกสบายแล้ว ยังช่วยลดค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภคของเจ้าของอาคารได้อีกด้วย โดยเฉพาะค่าสาธารณูปโภคด้านพลังงาน โดยทั่วไปตัวอาคารจะได้รับความร้อนจากแหล่งต่างๆ ซึ่งถ้าเราสามารถป้องกันหรือลดความร้อนจากแหล่งต่างๆ เหล่านั้นได้ ก็จะช่วยประหยัดการใช้พลังงาน ในการปรับอากาศหรือเพื่อการส่องสว่างได้ในระดับหนึ่ง

การออกแบบอาคารควรจะคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ คือ

1. เน้นให้มีการระบายอากาศโดยวิธีธรรมชาติ เช่น มีช่องลม มีช่องระบายอากาศใต้หลังคา
2. เน้นให้มีการใช้แสงสว่างจากธรรมชาติมากกว่าการใช้หลอดแสงสว่าง เพื่อลดความร้อนจากการใช้หลอดแสงสว่าง
3. ศึกษาทิศทางที่ตั้งของอาคาร เพื่อดูแนวของแสงอาทิตย์ที่จะส่องถูกผนังอาคารด้านใดบ้างและออกแบบให้เหมาะสม
4. ศึกษาดูสภาพแวดล้อมบริเวณที่ตั้งของอาคาร เช่น ตั้งอยู่ท่ามกลางตึกสูงอื่นๆ ซึ่งจะมีผลต่อการระบายความร้อนของตัวอาคาร หรือตั้งอยู่ใกล้แหล่งน้ำขนาดใหญ่ ซึ่งจะช่วยให้นอกอาคารมีการระบายความร้อนได้ดี
5. เน้นการป้องกันความร้อนเข้าสู่อาคาร โดยเลือกใช้วัสดุก่อสร้างกรอบหรือ ผนังอาคารชนิดที่เป็นฉนวนกันความร้อนได้ดี หรือใช้กระจกหน้าต่างชนิดป้องกันรังสีความร้อน
6. เน้นการป้องกันการถูกความร้อนโดยตรง เช่น การปลูกต้นไม้ให้ร่มเงากับผนัง การทำกันสาด

การออกแบบอาคารที่เหมาะสมในภูมิอากาศแบบเมืองไทย

ในสภาพภูมิอากาศที่ร้อนชื้นแบบเมืองไทย เราควรคำนึงถึงสภาพแวดล้อมและปรับปรุงสภาพแวดล้อม บริเวณที่ตั้งอาคาร เพื่อให้เกิดผลดีที่สุดต่อการประหยัดพลังงาน และควรออกแบบโดยพิจารณาดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

จากนี้แล้วในเวลากลางคืนยังสามารถคายความร้อนได้ดี หรือเก็บรักษาความเย็นไว้ได้มากกว่า ซึ่งจะช่วยลดความร้อนในเวลากลางวันได้อีกทางหนึ่งด้วย

การใช้สีอ่อนหรือวัสดุสะท้อนแสงกับผนังด้านนอกของกรอบอาคาร เพราะสีอ่อนหรือสีโทนสว่าง เช่น สีขาว สีเขียวอ่อน สีเหลืองอ่อน และวัสดุสะท้อนแสงที่มีผิวมันเงา จะช่วยสะท้อนรังสีแสงอาทิตย์ได้ดี

3. หน้าต่าง

อาคารที่ต้องการออกแบบให้สวยงามโดยนิยมทำเป็นกระจกเกือบทั้งหลัง ควรเลือกกระจกที่เป็นชนิดกันรังสีความร้อนได้ หรือติดฟิล์มสะท้อนรังสีความร้อน หรือเป็นกระจกสองชั้นชนิดกันความร้อน เป็นต้น

ควรป้องกันหน้าต่างไม่ให้ถูกแสงแดดกระทบโดยตรงด้วยการทำกันสาดหรือติดฟิล์มสะท้อนรังสีความร้อน

ตารางที่ 6.7 แสดงองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีผลต่อการใช้พลังงานและการออกแบบ

องค์ประกอบ	ผลต่อการใช้พลังงาน	การออกแบบ
การออกแบบอาคาร ทิศทางของอาคาร	เพื่อให้อาคารเป็นที่ให้ความสุขต่อผู้ทำงาน	• ออกแบบอาคารหลีกเลี่ยงการแผ่รังสีความร้อน • ควรหันทิศทางของอาคารไปทางทิศเหนือและใต้ • ออกแบบให้หน้าต่าง ประตู มีแนวอากาศถ่ายเทได้สะดวก และถ้าหน้าต่าง ได้รับแสง โดยตรงควรสร้างกันสาด ช่วยลดความร้อนจากแสงอาทิตย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

1. หลังคา

การออกแบบหลังคาจะต้องคำนึงถึงการป้องกันความร้อนจากแสงอาทิตย์ที่จะ ถ่ายเทเข้าอาคาร โดยการนำความร้อน ซึ่งทำได้โดยการเลือกวัสดุที่มีค่าความต้านทานความร้อนสูง เช่น หลังคาจากหลังคาไม้ หรือใช้วัสดุที่มีผิวมัน วัสดุที่มีผิวโทนสีขาว จะสามารถสะท้อนแสงอาทิตย์ได้ดี ทำให้อุณหภูมิของหลังคาลดลง

การใส่ฉนวนกันความร้อน เป็นวิธีการหนึ่งที่ สามารถป้องกันการนำความร้อนผ่านหลังคาเข้าอาคารได้โดยตรง ในกรณีที่ฉนวนกันความร้อน มีแผ่นฟอยด์ที่มีผิวมันบุอยู่ควรเอาด้านที่มีแผ่นฟอยด์ขึ้นด้านบน เพื่อให้ผิวมันของแผ่นฟอยด์ช่วยสะท้อนรังสีความร้อนจากหลังคา

การระบายอากาศใต้หลังคา เป็นวิธีลดความร้อนที่จะถ่ายเทเข้าอาคารได้ อาคารที่มีลักษณะเป็นจั่วสูง หรืออาคารที่มีช่องว่างอากาศใต้หลังคาเปรียบเสมือนกับเป็นฉนวนความร้อนอยู่แล้วยังช่วยเพิ่มการระบายอากาศใต้หลังคาได้อีกด้วย

การลดพื้นที่รับแสง หรือหลีกเลี่ยงการรับแสงโดยตรง ทำได้โดย อาศัยการบังเงาจากภายนอกอาคาร เช่น การปลูกต้นไม้ให้ร่มเงาแก่หลังคา การใช้อุปกรณ์บังแดดบังหลังคา หรือการใช้หลังคาสองชั้น เป็นต้น จึงจะช่วยลดความแตกต่างของอุณหภูมิผิวหลังคาด้านนอกและด้านใน

2. ผนัง

เป็นส่วนของกรอบอาคารอีกส่วนหนึ่งที่ความร้อนจากแสงอาทิตย์ ถ่ายเทเข้าอาคารโดยการนำความร้อน อาคารขนาดเล็ก จะได้รับผลกระทบจากการนำความร้อนผ่านผนังอาคารมากกว่าอาคารขนาดใหญ่ ทั้งนี้เนื่องจากพื้นที่ใช้งานของอาคารเล็กจะอยู่ใกล้กับผนังอาคารมากกว่าอาคารขนาดใหญ่

ควรเลือกวัสดุที่มีค่าความต้านทานความร้อนสูงมาใช้ทำผนังอาคาร จะช่วยลดปริมาณความร้อนที่ถ่ายเทเข้าอาคารได้มาก เช่น การใช้จาก ไม้หรือ การใช้ผนังเบา การเพิ่มช่องว่างอากาศ และการบุฉนวนกันความร้อนให้กับผนังอาคารที่มีประสิทธิภาพการต้านทานความร้อนต่ำ เป็นวิธีที่ช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพการต้านทานความร้อนของอาคารให้สูงขึ้น

การใช้ประโยชน์จากมวลของผนัง (Thermal Mass) สำหรับอาคารขนาดใหญ่ที่มีบริเวณผนังอาคารหนามากๆ เช่น แกนอาคาร (Core) หรือช่องลิฟท์ ควรจัดให้อยู่ในทิศที่ต้องรับแสงอาทิตย์ในช่วงบ่าย เช่น ทิศตะวันตก เนื่องจากผนังอาคารที่เป็นคอนกรีตหนามาก จะต้านทานความร้อนได้ดี และสามารถหน่วงความร้อนที่ร้อนจัดในช่วงบ่าย ไปไว้ ในช่วงเย็นที่ไม่มีผู้ใช้อาคารได้ นอก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบ	ผลต่อการใช้พลังงาน	การออกแบบ
อาคารถาวรข้างเคียง	ลดความร้อนจากรังสีดวงอาทิตย์	• ใช้อาคารถาวรข้างเคียงช่วยในการบังแสง
รูปร่างของอาคาร	ลดความร้อนจากรังสีดวงอาทิตย์	• เลือกรูปร่างอาคารที่ลดปริมาณการรับความร้อนจากรังสีของดวงอาทิตย์
หลังคา	การนำความร้อนผ่านหลังคา	• หลังคาจั่ว เพื่อเพิ่มช่องว่างอากาศใต้หลังคา • เพิ่มการระบายอากาศใต้หลังคา • ใช้ต้นไม้บังแสงอาทิตย์ • ลดพื้นที่รับแสงหรือหลีกเลี่ยงการรับแสงโดยตรง • บุฉนวนกันความร้อน
ผนัง	การนำความร้อนผ่านผนัง	• เลือกวัสดุที่สามารถกันความร้อนได้ดี • การใช้ประโยชน์จากมวลของผนัง (Thermal mass) • ใช้สีอ่อนหรือวัสดุสะท้อนแสง • รูปร่างและทิศของอาคาร • ใช้สภาวะแวดล้อมลดอุณหภูมิภายนอก
ระบบไฟฟ้าแสงสว่าง เลือกใช้ความสว่างที่เหมาะสม	ประสิทธิภาพในการทำงาน	พิจารณาระดับความสว่าง ขึ้นอยู่กับ • ขนาดของงาน • คุณภาพของงาน • ความเร็วของงาน • อายุของผู้ปฏิบัติงาน • สภาพแวดล้อมในการทำงานอื่นๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

องค์ประกอบ	ผลต่อการใช้พลังงาน	การออกแบบ
เลือกใช้หลอดแสงสว่างที่มีประสิทธิภาพสูง	การประหยัดพลังงาน	โดยพิจารณาถึงคุณภาพของแสง ● ชนิดของหลอด และกำลังไฟฟ้า ● อุปกรณ์ที่ต้องใช้งานร่วมกับหลอดแสงสว่าง เช่น บัลลาสต์ โคมไฟฟ้า ● ขนาดของห้อง
เลือกวิธีใช้แสงที่เหมาะสม	กระจายแสงให้ทั่วถึงและสม่ำเสมอ	● การให้แสงสว่างทั่วไป โดยติดตั้งระบบไฟฟ้าแสงสว่างให้กระจายแสงอย่างสม่ำเสมอ ● การให้แสงสว่างเฉพาะพื้นที่ หรือเฉพาะการทำงานเป็นกลุ่มควรติดตั้งระบบควบคุมการเปิด-ปิดเฉพาะที่นั้น ● การให้แสงสว่างที่ชิ้นงาน เช่นการติดตั้งไฟส่องไปสินค้า ซึ่งควรใช้หลอดฟลูออเรสเซนต์ รูปตัวยูแบบวงกลม
แสงธรรมชาติ	ประสิทธิภาพของแสงธรรมชาติที่ให้ความสว่างสูงกว่าแสงจากหลอดแสงสว่าง เมื่อเทียบกับปริมาณความร้อนต่อวัตต์	● ออกแบบหน้าต่างและกันสาดให้เหมาะเพียงพอต่อการใช้แสงธรรมชาติ ● ควรใช้แสงธรรมชาติมาประกอบกับการใช้แสงจากหลอดแสงสว่างจะเป็นแนวทางหนึ่งในการประหยัดพลังงาน
หน้าต่าง	การแผ่รังสีจากดวงอาทิตย์	● การทำกันสาดให้กับหน้าต่าง ● ทิศทางของหน้าต่าง ● ใช้กระจกกันความร้อนหรือฟิล์มสะท้อนรังสีความร้อน ● ควรทำด้วยกระจกสีชา กระจกสะท้อนแสงหรือกระจก 2 ชั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบ	ผลต่อการใช้พลังงาน	การออกแบบ
การบังแสงอาทิตย์	ลดปริมาณรังสีความร้อนจากดวงอาทิตย์	• ใช้ม่าน มู่ลี่ภายในอาคาร • ภายนอกอาคารควรใช้กันสาดในแนวนอนด้านทิศตะวันออกและทิศตะวันตก แต่ด้านใต้ และทิศเหนือควรใช้กันสาดในแนวตั้ง • การออกแบบอาคารควรป้องกันมิให้หน้าต่างถูกแสงอาทิตย์โดยตรง
การระบายอากาศโดยรอบอาคาร	ลดอุณหภูมิภายในอาคาร	• ใช้การระบายอากาศตามธรรมชาติ • ใช้สภาพภูมิอากาศและทิศทางลมของบริเวณที่ตั้งอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.3 กฎหมายและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

กฎกระทรวง
ฉบับที่ 55 (พ.ศ. 2543)
ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 (3) และมาตรา 8 (1) (7) และ (8) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 31 มาตรา 35 มาตรา 48 มาตรา 49 และมาตรา 50 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมอาคารออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ในกฎกระทรวงนี้

" อาคารพาณิชย์ " หมายความว่า อาคารที่ใช้เพื่อประโยชน์ในการพาณิชยกรรม หรือบริการธุรกิจหรืออุตสาหกรรมที่ใช้เครื่องจักรที่มีกำลังการผลิตเทียบได้น้อยกว่า 5 แรงม้า และให้หมายความรวมถึงอาคารอื่นใดที่ก่อสร้างห่างจากถนนหรือทางสาธารณะไม่เกิน 20 เมตร ซึ่งอาจใช้เป็นอาคารเพื่อประโยชน์ในการพาณิชยกรรมได้

" อาคารสาธารณะ " หมายความว่า อาคารที่ใช้เพื่อประโยชน์ในการชุมนุมคนได้โดยทั่วไป เพื่อกิจกรรมทางราชการ การเมือง การศึกษา การศาสนา การสังคม การนันทนาการ หรือการพณิชยกรรม เช่น โรงมหรสพ หอประชุม โรงแรม โรงพยาบาล สถานศึกษา หอสมุด สนามกีฬา-กลางแจ้ง สนามกีฬาในร่ม ตลาด ห้างสรรพสินค้า ศูนย์การค้า สถานบริการ ท่าอากาศยาน อุโมงค์ สะพาน อาคารจอดรถ สถานีรถ ท่าจอดเรือ โป๊ะจอดเรือ สุสาน ฌาปนสถาน ศาสนสถาน เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

" อาคารพิเศษ " หมายความว่า อาคารที่ต้องการมาตรฐานความมั่นคงแข็งแรง และความปลอดภัยเป็นพิเศษ เช่น อาคารดังต่อไปนี้

(ก) โรงมหรสพ อัฒจันทร์ หอประชุม หอสมุด หอศิลป์ พิพิธภัณฑสถาน หรือศาสนสถาน
(ข) อู่เรือ คานเรือ หรือท่าจอดเรือ สำหรับเรือขนาดใหญ่เกิน 100 ตันกรอส
(ค) อาคารหรือสิ่งที่สร้างขึ้นสูงเกิน 15 เมตร หรือสะพานหรืออาคาร หรือโครงหลังคา ช่วงหนึ่งเกิน 10 เมตร หรือมีลักษณะโครงสร้างที่อาจก่อให้เกิดภยันตรายต่อสาธารณชนได้
(ง) อาคารที่เก็บวัสดุไวไฟ วัสดุระเบิด หรือวัสดุกระจายแพร่พิษ หรือรังสีตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

" อาคารขนาดใหญ่ " หมายความว่า อาคารที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นหรือชั้นหนึ่งชั้นใดในหลังเดียวกันเกิน 2,000 ตารางเมตร หรืออาคารที่มีความสูงตั้งแต่ 15.00 เมตรขึ้นไป และมีพื้นที่รวมกันทุกชั้นหรือชั้นหนึ่งชั้นใดในหลังเดียวกันเกิน 1,000 ตารางเมตร แต่ไม่เกิน 2,000 ตารางเมตรการวัดความสูงของอาคารให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงพื้นดาดฟ้า สำหรับอาคารทรงจั่วหรือปั้นหยาให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงยอดผนังของชั้นสูงสุด

" สำนักงาน " หมายความว่า อาคารหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของอาคารที่ใช้เป็นสำนักงานหรือที่ทำการ

" คลังสินค้า " หมายความว่า อาคารหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของอาคารที่ใช้เป็นที่สำหรับเก็บสินค้าหรือสิ่งของเพื่อประโยชน์ทางการค้าหรืออุตสาหกรรม

" โรงงาน " หมายความว่า อาคารหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของอาคารที่ใช้เป็นโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

" โรงมหรสพ " หมายความว่า อาคารหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของอาคารที่ใช้เป็นสถานที่สำหรับฉายภาพยนต์ แสดงละคร แสดงดนตรี หรือแสดงมหรสพอื่นใด และมีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดให้สาธารณชนเข้าชมการแสดงนั้น โดยจะมีค่าตอบแทนหรือไม่ก็ตาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE NONTHABURI

" ภัตตาคาร " หมายความว่า อาคารหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของอาคารที่ใช้เป็นที่ขายอาหารหรือเครื่องดื่ม โดยมีพื้นที่สำหรับตั้งโต๊ะอาหารไว้บริการภายในอาคารหรือภายนอกอาคาร

หมวด 1
ลักษณะของอาคาร

ข้อ 7 ป้ายหรือสิ่งที่สร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้ายที่อาคารต้องไม่บังช่องระบายอากาศหน้าต่าง ประตู หรือทางหนีไฟ

ข้อ 8 ป้ายหรือสิ่งที่สร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้ายบนหลังคาหรือดาดฟ้าของอาคารต้องไม่ล้ำออกนอกแนวผนังรอบนอกของอาคาร และส่วนบนสุดของป้ายหรือสิ่งที่สร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้ายต้องสูงไม่เกิน 6 เมตรจากส่วนสูงสุดของหลังคาหรือดาดฟ้าของอาคารที่ติดตั้งป้ายนั้น

ข้อ 9 ป้ายที่ยื่นจากผนังอาคารให้ยื่นได้ไม่เกินแนวกันสาด และให้สูงได้ไม่เกิน 60 เซนติเมตร หรือมีพื้นที่ป้ายไม่เกิน 2 ตารางเมตร

ข้อ 10 ป้ายที่ติดตั้งเหนือกันสาดและไม่ได้ยื่นจากผนังอาคาร ให้ติดตั้งได้โดยมีความสูงของป้ายไม่เกิน 60 เซนติเมตรวัดจากขอบบนของปลายกันสาดนั้น หรือมีพื้นที่ป้ายไม่เกิน 2 ตารางเมตร

ข้อ 11 ป้ายที่ติดตั้งใต้กันสาดให้ติดตั้งแนบผนังอาคาร และต้องสูงจากพื้นทางเท้านั้นไม่น้อยกว่า 2.50 เมตร

ข้อ 12 ป้ายโฆษณาสำหรับโรงมหรสพให้ติดตั้งขนานกับผนังอาคารโรงมหรสพ แต่จะยื่นห่างจากผนังได้ไม่เกิน 50 เซนติเมตร หรือหากติดตั้งป้ายบนกันสาดจะต้องไม่ยื่นล้ำแนวปลายกันสาดนั้น และความสูงของป้ายทั้งสองกรณีต้องไม่เกินความสูงของอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

ข้อ 13 ป้ายที่ติดตั้งอยู่บนพื้นดินโดยตรง ต้องมีความสูงไม่เกินระยะที่วัดจากจุดที่ติดตั้งป้ายไปจนถึงกึ่งกลางถนนสาธารณะที่อยู่ใกล้ป้ายนั้นที่สุด และมีความยาวของป้ายไม่เกิน 32 เมตร

หมวด 2
ส่วนต่าง ๆ ของอาคาร

ส่วนที่ 1 วัสดุของอาคาร

ข้อ 14 สิ่งที่สร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้ายที่ติดตั้งบนพื้นดินโดยตรงให้ทำด้วยวัสดุทนไฟทั้งหมด

ข้อ 15 เสา คาน พื้น บันได และผนังของอาคารที่สูงตั้งแต่สามชั้นขึ้นไป โรงมหรสพหอประชุม โรงงาน โรงแรม โรงพยาบาล หอสมุด ห้างสรรพสินค้า อาคารขนาดใหญ่ สถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ ท่าอากาศยาน หรืออุโมงค์ ต้องทำด้วยวัสดุถาวรที่เป็นวัสดุทนไฟด้วย

ข้อ 18 ครัวในอาคารต้องมีพื้นและผนังที่ทำด้วยวัสดุถาวรที่เป็นวัสดุทนไฟ ส่วนฝาและเพดานนั้นหากไม่ได้ทำด้วยวัสดุถาวรที่เป็นวัสดุทนไฟ ก็ให้บุด้วยวัสดุทนไฟ

ส่วนที่ 2 พื้นที่ภายในอาคาร

ข้อ 21 ช่องทางเดินในอาคาร ต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่าตามที่กำหนดไว้ดังต่อไปนี้

ประเภทอาคาร	ความกว้าง
2. อาคารอยู่อาศัยรวม หอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก สำนักงาน อาคารสาธารณะ อาคาร-พาณิชย์ โรงงาน อาคารพิเศษ	1.50 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ 22 ห้องหรือส่วนของอาคารที่ใช้ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ต้องมีระยะดิ่งไม่น้อยกว่าตามที่กำหนดไว้ดังต่อไปนี้

ประเภทการใช้อาคาร	ระยะดิ่ง
1. ห้องที่ใช้เป็นที่พักอาศัย บ้านแถว ห้องพัก - โรงแรม ห้องเรียนนักเรียนอนุบาล ครัวสำหรับอาคารอยู่อาศัย ห้องพักคนไข้พิเศษ ช่องทางเดินในอาคาร	2.60 เมตร
2. ห้องที่ใช้เป็นสำนักงาน ห้องเรียน ห้องอาหารห้องโถงภัตตาคาร โรงงาน	3.00 เมตร
3. ห้องขายสินค้า ห้องประชุม ห้องคนไข้รวมคลังสินค้า โรงครัว ตลาด และอื่น ๆ ที่คล้ายกัน	3.50 เมตร
5. ระเบียง	2.20 เมตร

ระยะดิ่งตามวรรคหนึ่งให้วัดจากพื้นถึงพื้น ในกรณีของชั้นใต้หลังคาให้วัดจากพื้นถึงยอดฝาหรือยอดผนังอาคาร และในกรณีของห้องหรือส่วนของอาคารที่อยู่ภายในโครงสร้างของหลังคาให้วัดจากพื้นถึงยอดฝาหรือยอดผนังของห้อง หรือส่วนของอาคารดังกล่าวที่ไม่ใช่โครงสร้างของหลังคา

ห้องในอาคารซึ่งมีระยะดิ่งระหว่างพื้นถึงพื้นอีกชั้นหนึ่งตั้งแต่ 5 เมตรขึ้นไป จะทำพื้นชั้นลอยในห้องนั้นก็ได้ โดยพื้นชั้นลอยดังกล่าวนั้นต้องมีเนื้อที่ไม่เกินร้อยละสี่สิบของเนื้อที่ห้อง ระยะดิ่งระหว่างพื้นชั้นลอยถึงพื้นอีกชั้นหนึ่งต้องไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร และระยะดิ่งระหว่างพื้นห้องถึงพื้นชั้นลอยต้องไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร ด้วย

ห้องน้ำ ห้องส้วม ต้องมีระยะดิ่งระหว่างพื้นถึงเพดานไม่น้อยกว่า 2 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

ส่วนที่ 3 บันไดของอาคาร

ข้อ 23 บันไดของอาคารอยู่อาศัยถ้ามีต้องมีอย่างน้อยหนึ่งบันไดที่มีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 80 เซนติเมตร ช่วงหนึ่งสูงไม่เกิน 3 เมตร ลูกตั้งสูงไม่เกิน 20 เมตร เซนติเมตร ลูกนอนเมื่อหักส่วนที่ขั้นบันไดเหลื่อมกันออกแล้วเหลือความกว้างไม่น้อยกว่า 22 เซนติเมตร และต้องมีพื้นหน้าบันไดมีความกว้างและยาวไม่น้อยกว่าความกว้างของบันได

บันไดที่สูงเกิน 3 เมตร ต้องมีชานพักบันไดทุกช่วง 3 เมตร หรือน้อยกว่านั้น และชานพักบันไดต้องมีความกว้างและยาวไม่น้อยกว่าความกว้างของบันได ระยะดิ่งจากขั้นบันไดหรือชานพักบันไดถึงส่วนต่ำสุดของอาคารที่อยู่เหนือขึ้นไปต้องสูงไม่น้อยกว่า 1.90 เมตร

ข้อ 24 บันไดของอาคารอยู่อาศัยรวม หอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก สำนักงานอาคารสาธารณะ อาคารพาณิชย์ โรงงาน และอาคารพิเศษ สำหรับที่ใช้กับชั้นที่มีพื้นที่อาคารชั้นเหนือขึ้นไปรวมกันไม่เกิน 300 ตารางเมตร ต้องมีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 1.20 เมตร แต่สำหรับบันไดของ

อาคารดังกล่าวที่ใช้กับชั้นที่มีพื้นที่อาคารชั้นเหนือขึ้นไปรวมกันเกิน 300 ตารางเมตร ต้องมีความกว้าง-สุทธิไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร ถ้าความกว้างสุทธิของบันไดน้อยกว่า 1.50 เมตร ต้องมีบันไดอย่างน้อยสองบันไดและแต่ละบันไดต้องมีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 1.20 เมตร

บันไดของอาคารที่ใช้เป็นที่ชุมนุมของคนจำนวนมาก เช่น บันไดห้องประชุมหรือห้องบรรยายที่มีพื้นที่รวมกันตั้งแต่ 500 ตารางเมตรขึ้นไป หรือบันไดห้องรับประทานอาหารหรือสถานบริการที่มีพื้นที่รวมกันตั้งแต่ 1,000 ตารางเมตรขึ้นไป หรือบันไดของแต่ละชั้นของอาคารนั้นที่มีพื้นที่รวมกันตั้งแต่ 2,000 ตารางเมตรขึ้นไป ต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร อย่างน้อยสองบันได ถ้ามีบันไดเดียวต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า 3 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

บันไดที่สูงเกิน 4 เมตร ต้องมีชานพักบันไดทุกช่วง 4 เมตร หรือน้อยกว่านั้นและระยะดิ่งจากขั้นบันไดหรือชานพักบันไดถึงส่วนต่ำสุดของอาคารที่อยู่เหนือขึ้นไปต้องสูงไม่น้อยกว่า 2.10 เมตร

ชานพักบันไดและพื้นหน้าบันไดต้องมีความกว้างและความยาวไม่น้อยกว่าความกว้างสุทธิของบันได เว้นแต่บันไดที่มีความกว้างสุทธิเกิน 2 เมตร ชานพักบันไดและพื้นหน้าบันไดจะมีความยาวไม่เกิน 2 เมตรก็ได้

บันไดตามวรรคหนึ่งและวรรคสองต้องมีลูกตั้งสูงไม่เกิน 18 เซนติเมตร ลูกนอนเมื่อหักส่วนที่ขั้นบันไดเหลื่อมกันออกแล้วเหลือความกว้างไม่น้อยกว่า 25 เซนติเมตร และต้องมีราวบันไดกันตก บันไดที่มีความกว้างสุทธิเกิน 6 เมตร และช่วงบันไดสูงเกิน 1 เมตร ต้องมีราวบันไดทั้งสองข้าง บริเวณจมูกบันไดต้องมีวัสดุกันลื่น

ข้อ 25 บันไดตามข้อ 24 จะต้องมีระยะห่างไม่เกิน 40 เมตร จากจุดที่ไกลสุดบนพื้นชั้นนั้น

ข้อ 26 บันไดตามข้อ 23 และข้อ 24 ที่เป็นแนวโค้งเกิน 90 องศา จะไม่มีชานพักบันไดก็ได้แต่ต้องมีความกว้างเฉลี่ยลูกนอนไม่น้อยกว่า 22 เซนติเมตร สำหรับบันไดตามข้อ 23 และไม่น้อยกว่า 25 เซนติเมตร สำหรับบันไดตามข้อ 24

ส่วนที่ 4 บันไดหนีไฟ

ข้อ 27 อาคารที่สูงตั้งแต่สี่ชั้นขึ้นไปและสูงไม่เกิน 23 เมตร หรืออาคารที่สูงสามชั้นและมีดาดฟ้าเหนือชั้นที่สามที่มีพื้นที่เกิน 16 ตารางเมตร นอกจากมีบันไดของอาคารตามปกติแล้ว ต้องมีบันไดหนีไฟที่ทำด้วยวัสดุทนไฟอย่างน้อยหนึ่งแห่ง และต้องมีทางเดินไปยังบันไดหนีไฟนั้นได้โดยไม่มีสิ่งกีดขวาง

ข้อ 28 บันไดหนีไฟต้องมีความลาดชันน้อยกว่า 60 องศา เว้นแต่ตึกแถวและบ้านแถวที่สูงไม่เกินสี่ชั้น ให้มีบันไดหนีไฟที่มีความลาดชันเกิน 60 องศาได้ และต้องมีชานพักบันไดทุกชั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ 29 บันไดหนีไฟภายนอกอาคารต้องมีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 60 เซนติเมตรและต้องมีผนังส่วนที่บันไดหนีไฟพาดผ่านเป็นผนังทึบก่อสร้างด้วยวัสดุถาวรที่เป็นวัสดุทนไฟ

บันไดหนีไฟตามวรรคหนึ่ง ถ้าทอดไม่ถึงพื้นชั้นล่างของอาคารต้องมีบันไดโลหะที่สามารถเลื่อนหรือยืดหรือหย่อนลงมาจนถึงพื้นชั้นล่างได้

ข้อ 30 บันไดหนีไฟภายในอาคารต้องมีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 80 เซนติเมตรมีผนังทึบก่อสร้างด้วยวัสดุถาวรที่เป็นวัสดุทนไฟกั้นโดยรอบ เว้นแต่ส่วนที่เป็นช่องระบายอากาศและช่องประตูหนีไฟและต้องมีอากาศถ่ายเทจากภายนอกอาคารได้โดยแต่ละชั้นต้องมีช่องระบายอากาศที่เปิดสู่ภายนอกอาคารได้มีพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่า 1.4 ตารางเมตร กับต้องมีแสงสว่างให้เพียงพอทั้งกลางวันและกลางคืน

ข้อ 31 ประตูหนีไฟต้องทำด้วยวัสดุทนไฟ มีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 80 เซนติเมตรสูงไม่น้อยกว่า 1.90 เมตร และต้องทำเป็นบานเปิดชนิดผลักออกสู่ภายนอกเท่านั้น กับต้องติดอุปกรณ์ชนิดที่บังคับให้บานประตูปิดได้เอง และต้องสามารถเปิดออกได้โดยสะดวกตลอดเวลา ประตูหรือทางออกสู่บันไดหนีไฟต้องไม่มีธรณีหรือขอบกั้น

ข้อ 32 พื้นหน้าบันไดหนีไฟต้องกว้างไม่น้อยกว่าความกว้างของบันไดและอีกด้านหนึ่งกว้างไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

หมวด 3
ที่ว่างภายนอกอาคาร

ข้อ 33 อาคารแต่ละหลังหรือหน่วยต้องมีที่ว่างตามที่กำหนดดังต่อไปนี้
ห้องแถว ตึกแถว อาคารพาณิชย์ โรงงาน อาคารสาธารณะ และอาคารอื่นซึ่งไม่ได้ใช้เป็นที่อยู่อาศัย ต้องมีที่ว่างไม่น้อยกว่า 10 ใน 100 ส่วนของพื้นที่ชั้นใดชั้นหนึ่งที่มากที่สุดของอาคารแต่ถ้าอาคารดังกล่าวใช้เป็นที่อยู่อาศัยด้วยต้องมีที่ว่างตาม (1)

ข้อ 38 คลังสินค้าที่มีพื้นที่ของอาคารทุกชั้นรวมกันตั้งแต่ 100 ตารางเมตร แต่ไม่เกิน 500 ตารางเมตร ต้องมีที่ว่างห่างแนวเขตที่ดินที่ใช้ก่อสร้างอาคารนั้นไม่น้อยกว่า 6 เมตรสองด้าน ส่วนด้านอื่นต้องมีที่ว่างห่างแนวเขตที่ดินไม่น้อยกว่า 3 เมตร

คลังสินค้าที่มีพื้นที่ของอาคารทุกชั้นรวมกันเกิน 500 ตารางเมตร ต้องมีที่ว่างห่างแนวเขตที่ดินใช้ก่อสร้างอาคารนั้นไม่น้อยกว่า 10 เมตร สองด้าน ส่วนด้านอื่นต้องมีที่ว่างห่างจากแนวเขตที่ดินไม่น้อยกว่า 5 เมตร

ข้อ 39 โรงงานที่มีพื้นที่ที่ใช้ประกอบกิจการของอาคารทุกชั้นรวมกันตั้งแต่ 200 ตารางเมตร แต่ไม่เกิน 500 ตารางเมตร ต้องมีที่ว่างห่างแนวเขตที่ดินที่ใช้ก่อสร้างอาคารนั้นไม่น้อยกว่า 3 เมตร จำนวนสองด้านโดยผนังอาคารทั้งสองด้านนี้ให้ทำเป็นผนังทึบด้วยอิฐหรือคอนกรีตยกเว้นประตูหนีไฟ ส่วนด้านที่เหลือให้มีที่ว่างไม่น้อยกว่า 6 เมตร

โรงงานที่มีพื้นที่ที่ใช้ประกอบกิจการของอาคารทุกชั้นรวมกันตั้งแต่ 500 ตารางเมตร แต่ไม่เกิน 1,000 ตารางเมตร ต้องมีที่ว่างห่างแนวเขตที่ดินที่ใช้ก่อสร้างอาคารนั้น ไม่น้อยกว่า 6 เมตรทุกด้าน

โรงงานที่มีพื้นที่ที่ใช้ประกอบกิจการของอาคารทุกชั้นรวมกันเกิน 1,000 ตารางเมตรต้องมีที่ว่างห่างแนวเขตที่ดินที่ใช้ก่อสร้างอาคารนั้นไม่น้อยกว่า 10 เมตร ทุกด้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

หมวด 4
แนวอาคารและระยะต่าง ๆ ของอาคาร

ข้อ 40 การก่อสร้างหรือดัดแปลงอาคารหรือส่วนของอาคารจะต้องไม่ล้ำเข้าไปในที่สาธารณะ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่สาธารณะนั้น

ข้อ 41 อาคารที่ก่อสร้างหรือดัดแปลงใกล้ถนนสาธารณะที่มีความกว้างน้อยกว่า 6 เมตรให้ร่นแนวอาคารห่างจากกึ่งกลางถนนสาธารณะอย่างน้อย 3 เมตร

อาคารที่สูงเกินสองชั้นหรือเกิน 8 เมตร ห้องแถว ตึกแถว บ้านแถว อาคารพาณิชย์ โรงงาน อาคารสาธารณะ ป้ายหรือสิ่งที่สร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้าย หรือคลังสินค้า ที่ก่อสร้าง หรือดัดแปลงใกล้ถนนสาธารณะ

1. ถ้าถนนสาธารณะนั้นมีความกว้างน้อยกว่า 10 เมตร ให้ร่นแนวอาคารห่างจากกึ่งกลางถนนสาธารณะอย่างน้อย 6 เมตร

ข้อ 42 อาคารที่ก่อสร้างหรือดัดแปลงใกล้แหล่งน้ำสาธารณะ เช่น แม่น้ำ คู คลอง ลำราง หรือลำกระโดง ถ้าแหล่งน้ำสาธารณะนั้นมีความกว้างน้อยกว่า 10 เมตร ต้องร่นแนวอาคารให้ห่างจากเขตแหล่งน้ำสาธารณะนั้นไม่น้อยกว่า 3 เมตร แต่ถ้าแหล่งน้ำสาธารณะนั้นมีความกว้างตั้งแต่ 10 เมตรขึ้นไป ต้องร่นแนวอาคารให้ห่างจากเขตแหล่งน้ำสาธารณะนั้นไม่น้อยกว่า 6 เมตร

สำหรับอาคารที่ก่อสร้างหรือดัดแปลงใกล้แหล่งน้ำสาธารณะขนาดใหญ่ เช่น บึง ทะเลสาบ หรือทะเล ต้องร่นแนวอาคารให้ห่างจากเขตแหล่งน้ำสาธารณะนั้นไม่น้อยกว่า 12 เมตร ทั้งนี้ เว้นแต่สะพาน เขื่อน รั้ว ท่อระบายน้ำ ท่าเรือ ป้าย อู่เรือ คานเรือ หรือที่ว่างที่ใช้เป็นที่จอดรถไม่ต้องร่นแนวอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

ข้อ 43 ให้อาคารที่สร้างตามข้อ 41 และข้อ 42 ต้องมีส่วนต่ำสุดของกันสาดหรือส่วนยื่นสถาปัตยกรรมสูงจากระดับทางเท้าไม่น้อยกว่า 3.25 เมตร ทั้งนี้ ไม่นับส่วนตบแต่งที่ยื่นจากผนังไม่เกิน 50 เซนติเมตร และต้องมีท่อรับน้ำจากกันสาดหรือหลังคาต่อแนบหรือฝังในผนังหรือเสาอาคารลงสู่ท่อสาธารณะหรือบ่อพัก

ข้อ 44 ความสูงของอาคารไม่ว่าจากจุดหนึ่งจุดใด ต้องไม่เกินสองเท่าของระยะราบวัดจากจุดนั้นไปตั้งฉากกับแนวเขตด้านตรงข้ามของถนนสาธารณะที่อยู่ใกล้อาคารนั้นที่สุด

ความสูงของอาคารให้วัดแนวดิ่งจากระดับถนนหรือระดับพื้นดินที่ก่อสร้างขึ้นไปถึงส่วนของอาคารที่สูงที่สุด สำหรับอาคารทรงจั่วหรือปั้นหยาให้วัดถึงยอดผนังของชั้นสูงสุด

ข้อ 47 รั้วหรือกำแพงที่สร้างขึ้นติดต่อหรือห่างจากถนนสาธารณะน้อยกว่าความสูงของรั้ว ให้ก่อสร้างได้สูงไม่เกิน 3 เมตร เหนือระดับทางเท้าหรือถนนสาธารณะ

ข้อ 48 การก่อสร้างอาคารใกล้อาคารอื่นในที่ดินเจ้าของเดียวกัน พื้นหรือผนังของอาคารสำหรับอาคารสูงไม่เกิน 9 เมตร ต้องห่างอาคารอื่นไม่น้อยกว่า 4 เมตร และสำหรับอาคารที่สูงเกิน 9 เมตร ต้องห่างอาคารอื่นไม่น้อยกว่า 4 เมตร และสำหรับอาคารที่สูงเกิน 9 เมตร แต่ไม่ถึง 23 เมตรต้องห่างอาคารอื่นไม่น้อยกว่า 6 เมตร ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่ที่ว่างที่ใช้เป็นที่จอดรถ

ข้อ 50 ผนังของอาคารที่มีหน้าต่าง ประตู ช่องระบายอากาศหรือช่องแสง หรือระเบียบของอาคารต้องมีระยะห่างจากแนวเขตที่ดิน ดังนี้
1. อาคารที่มีความสูงไม่เกิน 9 เมตร ผนังหรือระเบียบต้องอยู่ห่างเขตที่ดินไม่น้อยกว่า 2 เมตร
2. อาคารที่มีความสูงเกิน 9 เมตร แต่ไม่ถึง 23 เมตร ผนังหรือระเบียงต้องอยู่ห่างเขตที่ดินไม่น้อยกว่า 3 เมตร

ผนังของอาคารที่อยู่ห่างเขตที่ดินน้อยกว่าตามที่กำหนดไว้ใน (1) หรือ (2) ต้องอยู่ห่างจากเขตที่ดินไม่น้อยกว่า 50 เซนติเมตร เว้นแต่จะก่อสร้างชิดเขตที่ดินและอาคารดังกล่าวจะก่อสร้างได้สูงไม่เกิน 15 เมตร ผนังของอาคารที่อยู่ชิดเขตที่ดินหรือห่างจากเขตที่ดินน้อยกว่าที่ระบุไว้ใน (1) หรือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

(2) ต้องก่อสร้างเป็นผนังทึบ และดาดฟ้าของอาคารด้านนั้นให้ทำผนังทึบสูงจากดาดฟ้าไม่น้อยกว่า1.80 เมตร ในกรณีก่อสร้างชิดเขตที่ดินต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของที่ดินข้างเคียงด้านนั้นด้วย

ให้ไว้ ณ วันที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ. 2543
พินิจ จารุสมบัติ
รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ ปฏิบัติราชการแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 7 ผลงานการออกแบบโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

บทที่ 7
ผลงานการออกแบบโครงการ

7.1 การวางผังบริเวณ

การเชื่อมโยง

เนื่องจากสถานประชาสังคม เป็นโครงการที่ต้องเชื่อมต่อกับชุมชนที่อยู่รอบโครงการคือ

ก.) ด้านที่ติดกับท่าเทียบเรือโดยสารริมแม่น้ำเจ้าพระยา

ข.) ด้านที่ติดกับทางแยกระหว่างทางที่เลียบริมแม่น้ำเจ้าพระยากับทางที่เข้าไปยังชุมชนกลางเกาะเกร็ด

ค.) ด้านติดแม่น้ำเจ้าพระยาทัศนียภาพที่สวยงามมองเห็นได้จากท่าน้ำวัดกลางเกร็ด

ง.) ด้านที่ติดกับทางแยกระหว่างทางไปสถานสงเคราะห์ฯสตรี บ้านเกร็ดตระการกับทางที่ไปยังสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด

จ.) ด้านถนนที่ขนาบยาวติดกับที่ตั้งโครงการด้านทิศตะวันตก

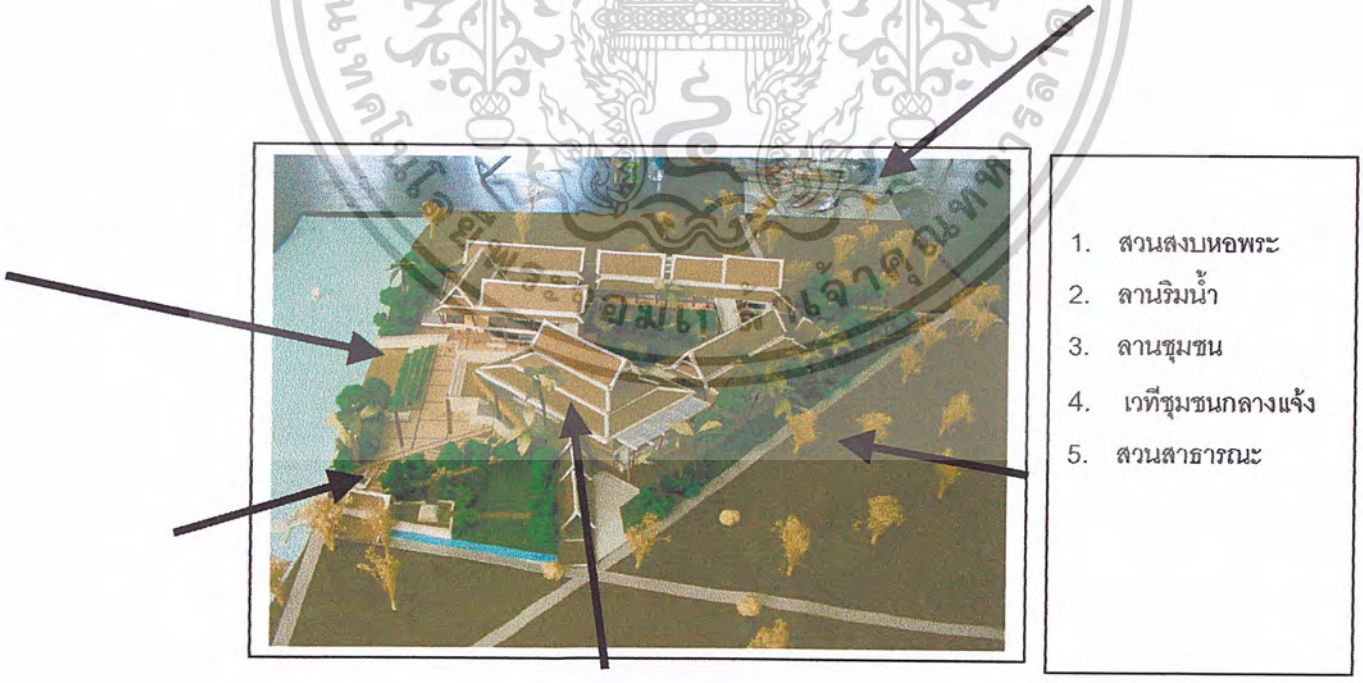

ภาพที่ 7.1 แสดงการเชื่อมต่อกิจกรรมภายนอกกับภายในโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

โดยการเชื่อมต่อของกิจกรรมพิจารณาให้เกิดกิจกรรมกลางแจ้งที่เป็นพื้นที่สาธารณะของชุมชนสามารถมาใช้ได้ไม่จำกัดเวลา ไม่ปิดกั้น เช่นลานริมน้ำ สวนสงบหอพระ สวนสาธารณะ ลานชุมชนกลางแจ้ง เวทีชุมชน เป็นต้น

แกนทางเข้า

ออกแบบแกนทางเข้าหลักมี 2 แกน คือ

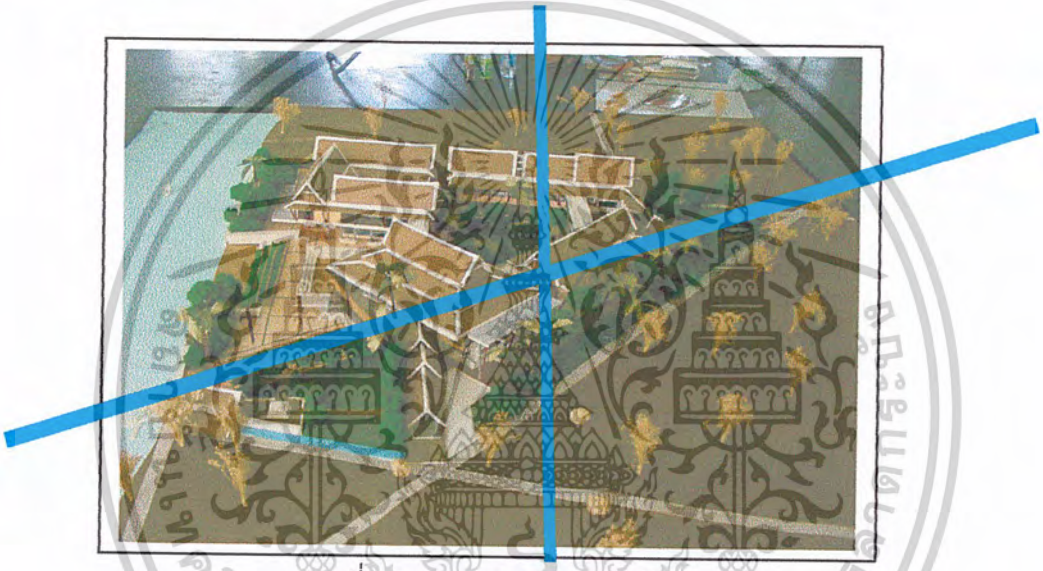

ภาพที่ 7.2 แสดงแกนทางเข้าหลัก

แกนที่1 เป็นแกนหลักที่ลากจากท่าเทียบเรือโดยสารริมแม่น้ำเจ้าพระยาไปจดกับมุมทางแยกระหว่างทางไปสถานสงเคราะห์ฯสตรี บ้านเกร็ดตระการกับทางที่ไปยัง สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด

แกนที่2 เป็นแกนที่ขนานกับแม่น้ำเจ้าพระยา สามารถมองเห็นแม่น้ำระยะไกลตลอดทางที่เดินผ่าน

การวางอาคาร

มีแนวความคิดในการนำเอา ลานชุมชน เป็นเอกลักษณ์ทางสังคมของชุมชนไทยมาเป็นแนวคิดของโครงการ ให้บริเวณลานโล่งเป็นจุดรวมและเชื่อมต่อระหว่างคนหลากหลายวัฒนธรรมในชุมชนเกาะเกร็ด โดยมีการออกแบบแกนอาคารอยู่ 2 แกน คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

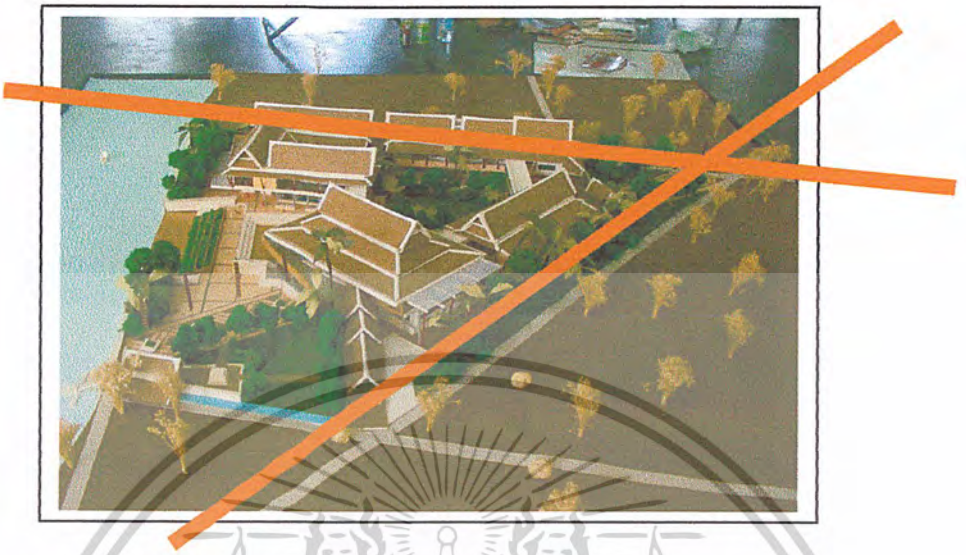

ภาพที่ 7.3 แสดงแกนอาคาร

แกนที่1 เป็นแกนหลักของโครงการ อยู่ในแนวเดียวกับถนนที่ขนาบยาวติดกับที่ตั้งโครงการด้านทิศตะวันตก เป็นส่วนของศาลาประชาคม ผ่านส่วนสารนิเทศชุมชน อาคารของพิพิทธภัณฑ์และห้องสมุดประชาชน

แกนที่2 เป็นแกนที่ขนานกับถนนทางทิศใต้ของโครงการ เป็นที่ตั้งของส่วนสำนักงานบริหารสถานประชาสังคม บริเวณร้านค้าชุมชน ส่วนฝึกอาชีพและวัฒนธรรมชุมชน ห้องศาสนกิจอิสลาม แกนทั้งสองโอบล้อม บริเวณสวนกลางอาคาร โดยมีส่วนใช้สอยต่างๆกระจายรอบสวนดังกล่าว ซึ่งมีแกนทั้งสองเป็นแกนนำ

การวางผังพื้นที่

ในการวางพื้นที่ใช้สอยต่างๆในอาคาร จากสภาพแวดล้อมของที่ตั้งโครงการมีสัณฐานและบรรยากาศที่น่าสนใจมาก การวางพื้นที่ใช้สอยต่างๆในอาคารจึงมีแนวคิดที่เปิดมุมมองสู่แม่น้ำเจ้าพระยา วางผังให้จูงใจแก่ผู้ใช้อาคาร การจัดวางพื้นที่ใช้สอยหลักๆคือ ศาลาประชาคม (civic hall) สำนักงานประชาสังคม (office) ส่วนบริการชุมชน (community facilities) ส่วนบริการสาธารณะ (public facilities) ส่วนบริการ (service) ลงภายในที่ตั้ง และนำทางเข้าโครงการที่มีหลากหลายทางให้มีความเหมาะสม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบันประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

พัฒนาการการวางผังบริเวณ

แบบที่ 1

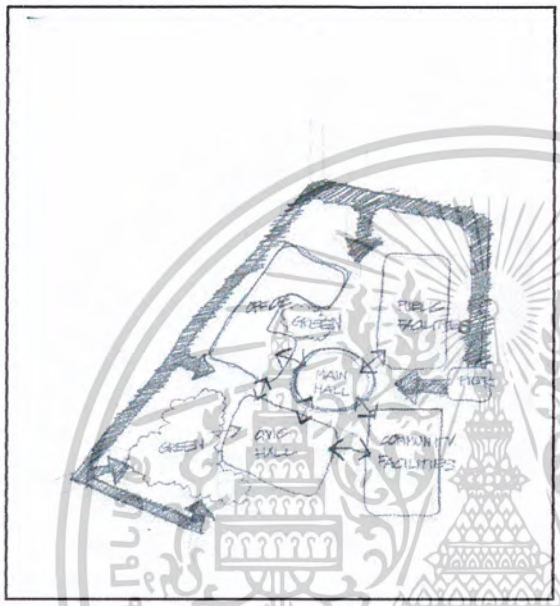

- การจัดศาลาประชาคมถูกปิดกั้น มองเห็นไม่ชัดเจน เพราะถูกการวางอาคารสำนักงานบดบังและโดดเด่นกว่า
- การวางกิจกรรมไม่ได้เน้นกิจกรรมเพื่อคนในชุมชน จัดวางไว้ลึก
- ไม่ได้เปิดมุมมองสู่แม่น้ำเจ้าพระยา
- ทางสัญจร ไม่มีการเชื่อมโยงกัน

ภาพที่ 7.4 แสดงการวางผังบริเวณครั้งที่ 1

แบบที่2

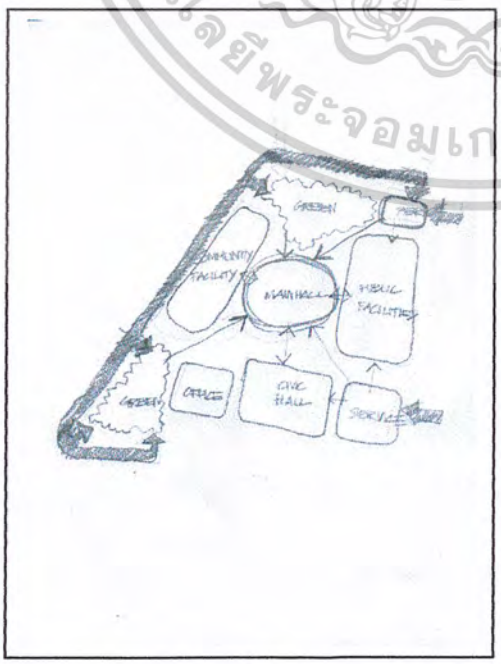

- การจัดศาลาประชาคมมองเห็นได้ชัดเจนขึ้น แต่อยู่ในระยะที่ไกลไป
- ทางส่วนบริการไม่ควรแยกออกไป สามารถใช้งานร่วมกันได้กับทางในชุมชน
- เปิดมุมมองสู่แม่น้ำเจ้าพระยา น้อยไป
- ทางสัญจร เชื่อมโยงกันดีมาก
- พื้นที่สีเขียวน้อย

ภาพที่ 7.5 แสดงการวางผังบริเวณครั้งที่ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบันประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

แบบสุดท้าย

- การจัดศาลาประชาคมมองเห็นได้อย่างชัดเจน อยู่ในระยะที่เหมาะสม
- ทางส่วนบริการใช้ร่วมกับชุมชนไม่เอกเทศ
- เปิดมุมมองสู่แม่น้ำเจ้าพระยามาก
- ทางสัญจร เชื่อมโยงกันดี
- พื้นที่สีเขียวมากและกระจายไปตามจุดเชื่อมต่อทุกจุด และมีพื้นที่สีเขียวกลางอาคาร

ภาพที่ 7.6 แสดงการวางผังบริเวณครั้งที่ 3

ในการวางผังบริเวณ จากการพิจารณาและทดลองออกแบบทางเลือกในการวางตัวอาคารได้ข้อสรุปว่า

1. ส่วนศาลาประชาคม มีการใช้งานสม่ำเสมอตลอด ควรอยู่ด้านหน้าเข้าถึงได้สะดวกโดยตรง
2. มีทางสัญจรหลักที่ชัดเจนในการเชื่อมโยงองค์ประกอบต่างๆ
3. กิจกรรมภายนอกควรเชื่อมโยงกับทางสัญจรหลักและกิจกรรมภายในได้ บริเวณชั้นล่างควรเป็นพื้นที่สาธารณะใช้งานได้หลากหลาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบันประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

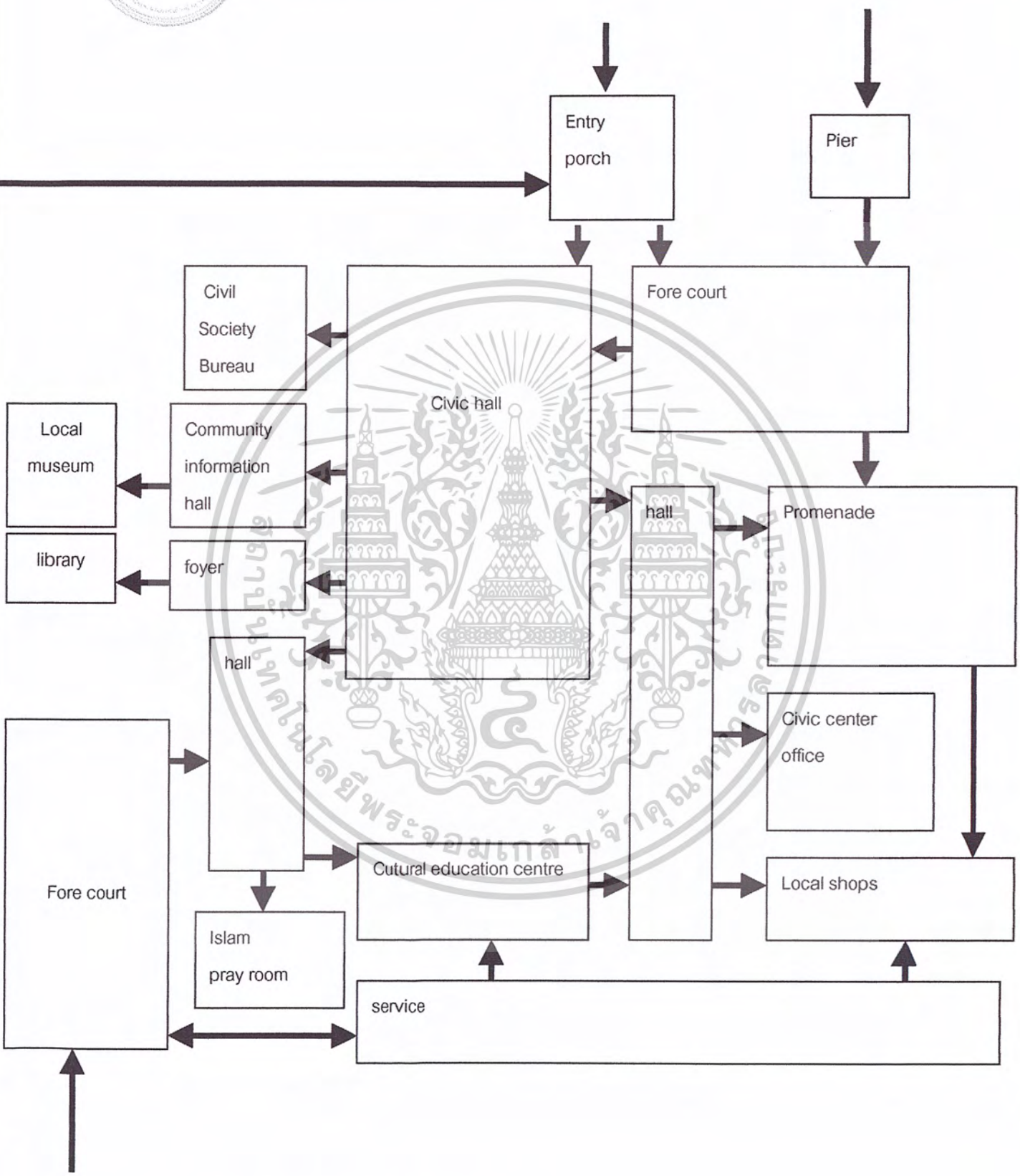

แผนภูมิที่ 7.1 ผังทางสัญจรในโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบันประชาสังคมศึกษาเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

7.2 การออกแบบสถาปัตยกรรม

อาคารแสดงถึงการร่วมกันระหว่างใหม่กับดั้งเดิม อาคารเป็นลักษณะร่วมสมัย ต้องการรูปแบบอาคารให้มีความเหมาะสมกับวัสดุโครงสร้าง กล่าวคือเป็นการผสมผสานระหว่างรูปทรงเรือนเครื่องก่อ กับ อาคารในปัจจุบัน

รูปแบบเรือนเครื่องก่อ

มีเรือนประธาน เรือนบริวาร นอกชาน เหมือนเรือนเครื่องสับ แต่ต่างกันที่วัสดุ

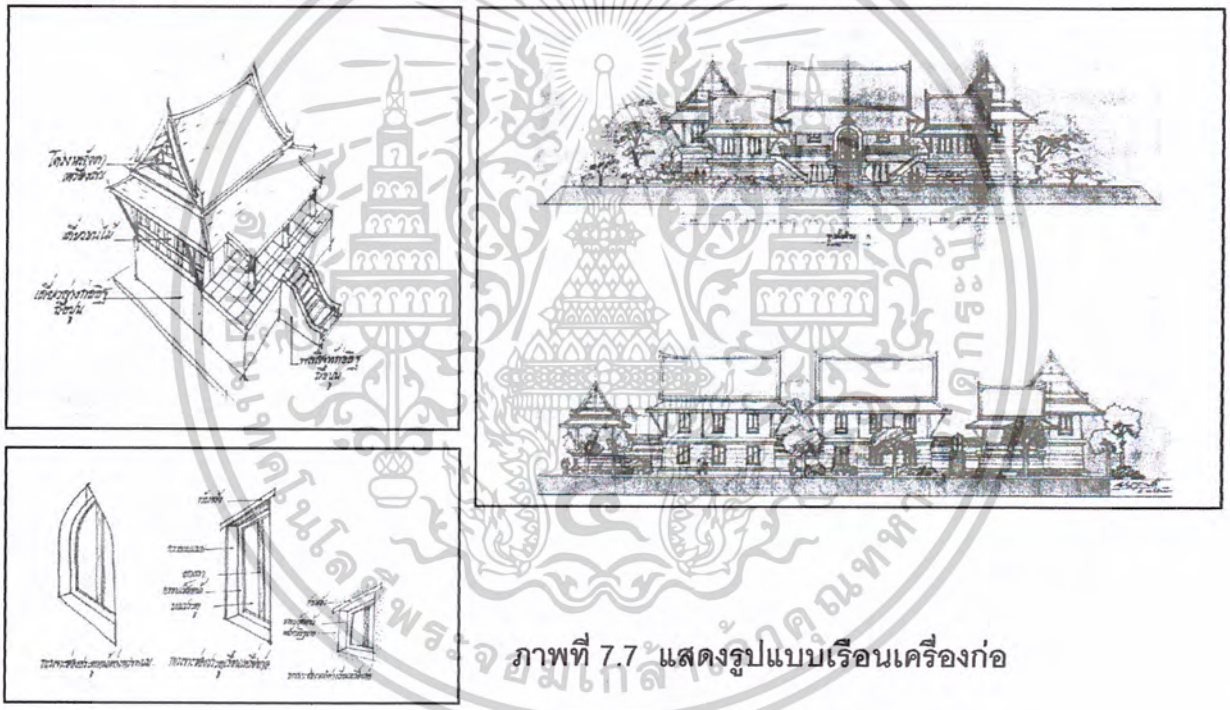

ภาพที่ 7.7 แสดงรูปแบบเรือนเครื่องก่อ

ลักษณะอาคารทั่วไป

1. **ใต้ถุนสูง**
   ทำให้ลมผ่านใต้อาคาร ถ่ายเทความร้อนและความชื้น
2. **หลังคาทรงสูง**
   หลังคาทรงมะนิลา มุงด้วยกระเบื้องดินเผา ความชันของหลังคาตามอย่างมอญสูตรใบดั้ง คัมภีร์โบราณ กำหนดไว้ 40 องศา มีความชันสูง น้ำฝนไม่รั่ว หลังคาทรงสูงช่วยบรรเทาความร้อนที่ถ่ายเทลงมายังห้องต่างๆ ทำให้พักผ่อนได้สบาย ความสูงของหลังคาจะช่วยให้ลมพัดพาความร้อนใต้หลังคาออกจากอาคาร ก่อนที่จะถ่ายเทลงมาสู่ส่วนล่างซึ่งเป็นพื้นที่ใช้สอย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบันประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

3. **ชายคายื่นยาว**

ช่วยในการกันแดดส่อง ฝนสาดเข้าภายในอาคาร ชายคาที่ยื่นยาวต้องมีค้ำยันชายคา กับเสาบ้านเพื่อช่วยในการถ่ายน้ำหนัก

การแสดงออกของรูปลักษณ์อาคาร

1. อาคารแสดงถึงการตอบรับกับอาคารท้องถิ่นเดิมในชุมชน

ประยุกต์รูปทรงงานสถาปัตยกรรมของเกาะเกร็ดในหลายลักษณะ เพื่อรวบรวมเอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเกาะเกร็ดไว้ โดยปรับให้เข้ากัน

รูปทรง

1. **ยอดจั่วหลังคาอาคารนิยมประดับยอดแบบเรือนขนมปังขิง** (ginger bread)

ภาพที่ 7.8 แสดงการปรับรูปแบบยอดจั่วหลังคาอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบันประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

นิยมประดับกระจกสีเพื่อความสวยงาม

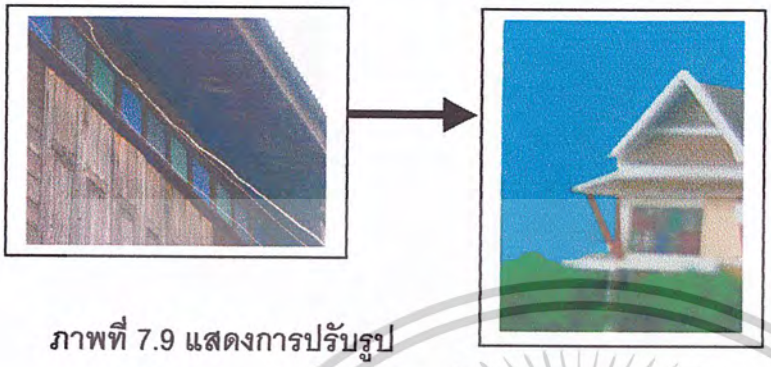

ภาพที่ 7.9 แสดงการปรับรูป
แบบการใช้กระจกสี

รูปทรงหลังคา

การลดหลั่นของหลังคาเป็นชั้นซ้อน เพื่อลดขนาดให้ดูเล็กลง แต่ละชั้นเป็นฝาเตี้ย หลังคาล่างไปบน เอียงลาดต่ำผืนใหญ่ตามลำดับ

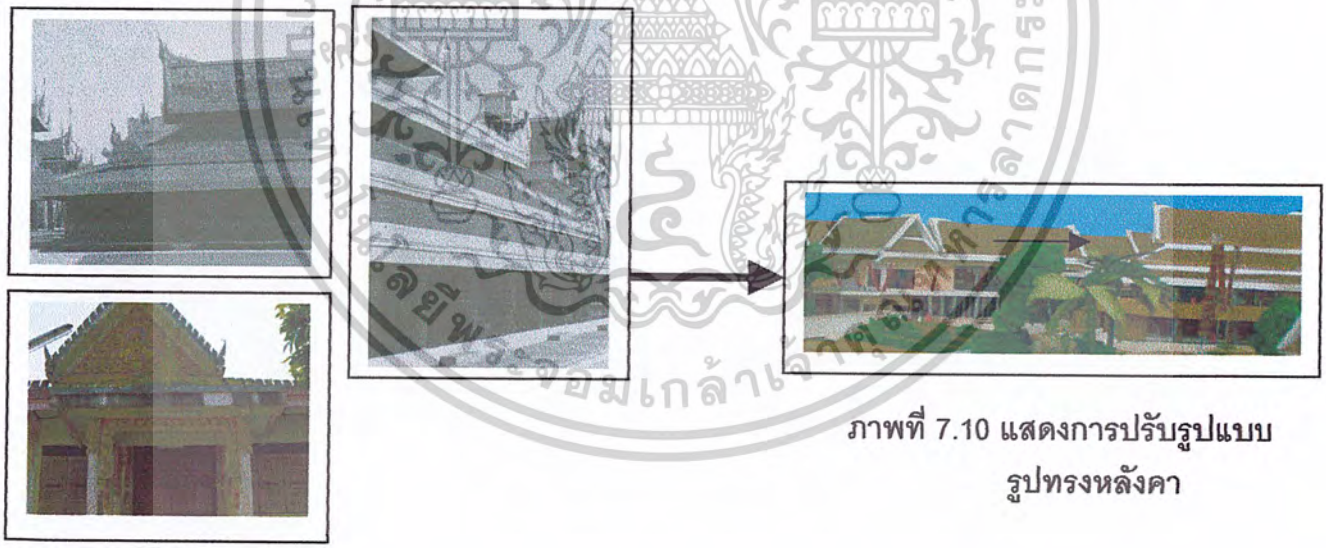

ภาพที่ 7.10 แสดงการปรับรูปแบบ
รูปทรงหลังคา

ทำกำแพงเตี้ย เพื่อลดความเป็นส่วนตัว และทึบตันของอาคาร

ภาพที่ 7.11 แสดงกำแพงเตี้ย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

Enclosure space

ใช้การแยกหมู่อาคารเป็นกลุ่มๆ โอบล้อมเกิดเป็น Enclosure space ดังลักษณะบ้านเรือนไทย และนำเอาบรรยากาศของชานเรือน ซึ่งเป็นจุดเด่นของเรือนไทยมาใช้

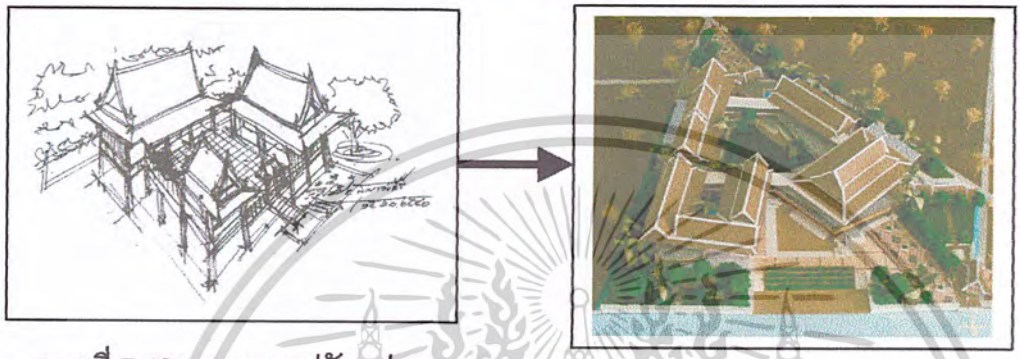

ภาพที่ 7.12 แสดงการปรับรูปแบบพื้นที่ปิดล้อม

Material & Colour

สำหรับวัสดุที่เลือกใช้ เลือกใช้วัสดุที่สอดคล้องกับท้องถิ่น

- กระเบื้องดินเผา
- กระเบื้องปูหลังคา
- อิฐมอญ
- ไม้
- หินล้าง

เนื่องจากอาคารมีความต้องการให้กลมกลืนกับ สภาพแวดล้อมของเกาะเกร็ด นอกเหนือจากการออกแบบทางสถาปัตยกรรม การเลือกใช้วัสดุมีส่วนสร้างความกลมกลืนด้วย สะท้อนความเป็นชุมชนผลิตเครื่องปั้นดินเผาที่มีชื่อเสียง ชุมชนชานเมืองที่มีความใกล้เคียงชนบท มีศิลปะ วัฒนธรรมหลากหลาย

ผนังอาคารภายนอกตกแต่งด้วยหินล้างสีน้ำตาล ผนังสีครีม เพื่อให้มีความกลมกลืนกับสีไม้ ผสมผสานกับวัสดุสมัยใหม่ เช่น กระจก เหล็ก หลังคาเลือกใช้กระเบื้องหางเหยี่ยวดินเผาสีน้ำตาลส้ม เพื่อให้สะท้อนความเป็นชุมชนผลิตเครื่องปั้นดินเผา

การใช้แผงบังแดด (fin) ช่วยสะท้อนแดดมิให้กระทบผิวอาคารโดยตรง ในขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่สะท้อนแสงสว่างธรรมชาติให้เข้าสู่อาคารในลักษณะที่ลดความจ้าของแสงลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบันประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

โทนสีอาคาร

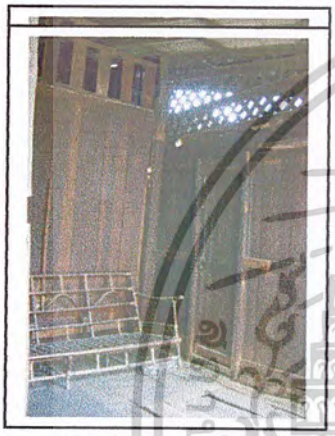

อาคารใช้วัสดุธรรมชาติเป็นหลัก โทนสีอาคารจึงออกมาในแนวสีน้ำตาลไม้ สีส้มดินเผา สีเทา โดยใช้ค้ำยันสีแดงชาด เป็นตัวcontrast กับสีอื่นๆ

ภาพที่ 7.13 แสดงรูปแบบสีสันที่มาใช้กับการออกแบบ

2. **อาคารแสดงออกถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมของประชาชนในชุมชน**

ชุมชนเกาะเกร็ดประกอบไปด้วย ประชาชนต่างถิ่นต่างวัฒนธรรมต่างเชื้อสาย จึงนำเอาเอกลักษณ์เด่นๆ มาใช้กับการออกแบบสถานประชาสังคม

มอญ

ลานชุมชน ออกแบบลวดลายพื้นจากลวดลายผ้าลายตารางหมากรุกที่เรียกว่า ผ้ากะนิน

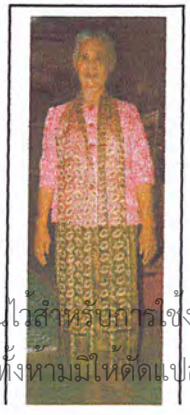

ภาพที่7.14 การประยุกต์ลายผ้ามาใช้กับลาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบันประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

จุดนำสายตา และประดับลาน เป็นที่นั่งพักผ่อนสันทนาการของคนในชุมชน ออกแบบให้นำเอาเสาหงส์ ธงตะขาบ แสดงความเป็นเอกลักษณ์ความเชื่อในหงส์ หงส์จะผลัดขนทุกปีโดยเฉพาะหาง หงส์จะหลุดหมด หางนั้นชาวมอญถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ใช้กำหนดทิศทาง ฉะหงส์จึงเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตของตน

ภาพที่7.15 การประยุกต์เสาหงส์ธงตะขาบ มาใช้กับลาน

ไทย

เวทีชุมชนกลางแจ้ง ได้รูปแบบที่อ้างอิงมาจาก ฐานย่อมุม ทำให้อาคารดูมีมิติ แสดงเอกลักษณ์ความเป็นไทยสอดแทรกเข้ามาใช้

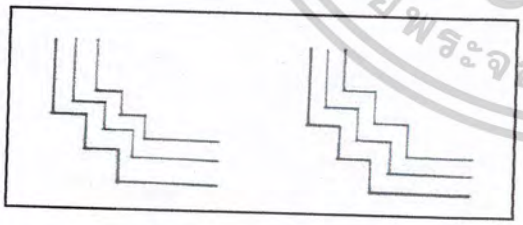

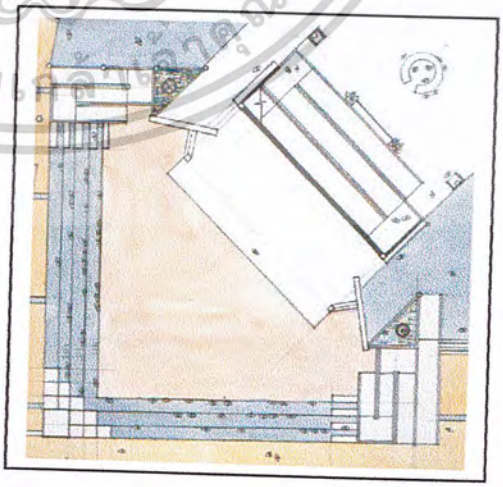

ภาพที่7.16 การประยุกต์ฐานย่อมุม มาใช้กับเวทีชุมชนกลางแจ้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

จีน

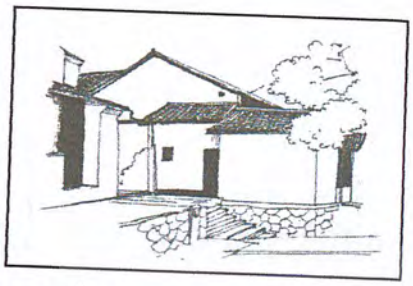

ได้นำรูปแบบการยกพื้นอาคาร มาใช้เพื่อแก้ปัญหาน้ำท่วมหน้าต่างและประตู บางส่วนทำเป็นตารางไม้ระแนงอย่างจีน

ภาพที่7.17 แสดงบ้านจีน

ลานชุมชนทางด้านทิศใต้นั้น ออกแบบโดยนำเอา ซุ้มประตูจีน มาประยุกต์เป็นซุ้มประตูทางเข้าโครงการ

ภาพที่7.18 การประยุกต์ซุ้มประตูมาใช้กับลานทิศใต้

3. อาคารต้องมีสิทธิที่เสมอภาคในการใช้งานอาคาร

องค์ประกอบของอาคารในส่วนต่างๆ ผู้ใช้อาคารทุกคนควรมีโอกาศใช้งานร่วมกันอยู่เสมอ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องจัดให้เกิดความสะดวกต่อคนทั่วไป คนชรา และคนพิการ

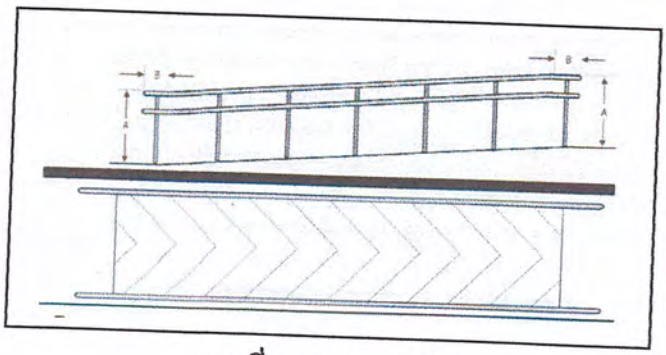

ภาพที่7.19 ทางลาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

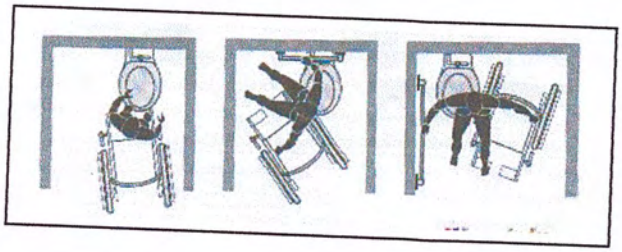

ภาพที่7.20
ขนาดที่ว่างต่างๆ เพียงพอต่อคนพิการและผู้ใช้รถเข็น

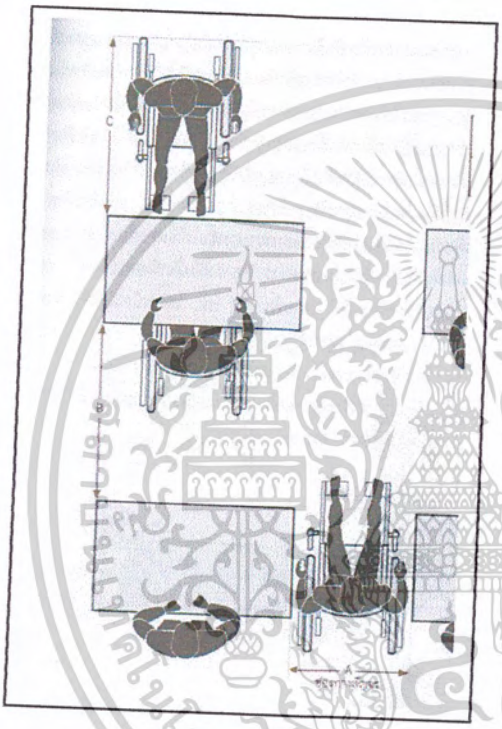

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

7.3 แนวความคิดในการออกแบบภูมิทัศน์

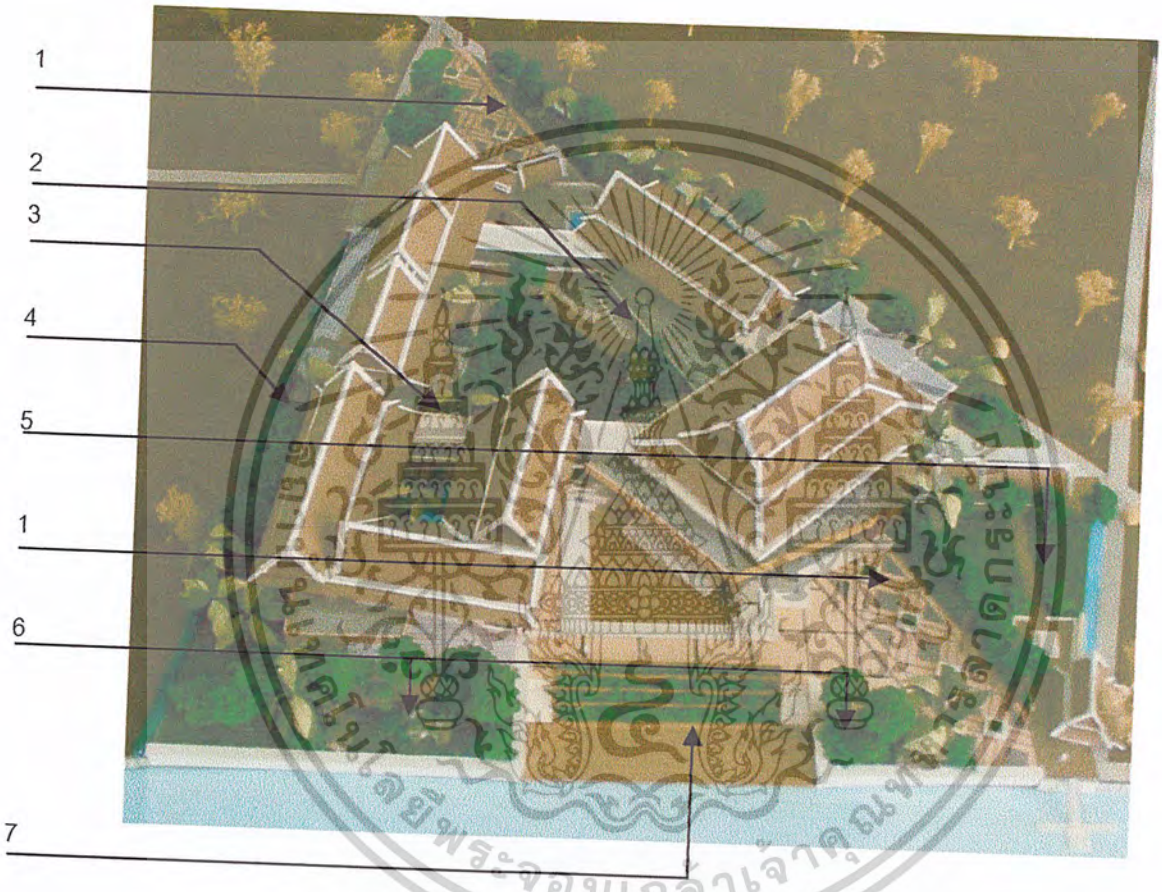

ภาพที่7.21 ผังภูมิสถาปัตยกรรม

1. ลานชุมชน

ออกแบบให้รูปแบบวัฒนธรรมท้องถิ่น มีม้านั่งประดับเสาหงส์ ลวดลายพื้นลายผ้ากะนิน อีกทั้งต้นไม้ที่ปลูกที่ฐานเสาหงส์ เลือกปลูกหน่อกะลาเป็นไม้เอกลักษณ์ประจำเกาะเกร็ด ส่วนต้นไม้นำสายตานั้น ปลูกนนทรี ซึ่งเป็นต้นไม้ประจำจังหวัดนนทบุรีมาใช้ประดับภูมิทัศน์

หน่อกะลา | นนทรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

2. **สวนประดับภาชนะดินเผากลางอาคาร**

เป็นส่วนแสดงภาชนะดินเผาสวยงาม และเรือ เป็นส่วนที่เป็นสวนสาธารณะ พืชที่ปลูกต้องมีสีสันที่ตัดกับกับสีภาชนะดินเผา เพื่อให้ภาชนะดินเผามีความโดดเด่นกว่าบริเวณแวดล้อม จึงเลือกพันธุ์ไม้สีอ่อน เข้ามาประดับในส่วนนี้

ปีบ

ราตรี

แอหนัง

3. **สวนจำลองธรรมชาติพืชพื้นที่ชุ่มน้ำ**

จากสัณฐานของที่ตั้งโครงการเป็นพื้นที่ลุ่มน้ำท่วมถึง ทำให้เกิดพืชทนน้ำทั่วเกาะ การออกแบบสวนในจุดนี้ จึงนำเอาเอกลักษณ์ของพืชท้องถิ่นมาจัดวางให้เกิดความสวยงาม พร้อมประดับเรือให้เกิดความเคลื่อนไหวของสวน

กุ่มน้ำ

เตย

เฟิร์น

บอน

หนวดปลาดุก

4. สวนครัว

ปลูกพืชที่กินได้ หรือใช้ประโยชน์สำหรับทำอาหารมาใช้เป็นประโยชน์กับร้านอาหาร และห้องฝึกสอนคหกรรม และปลูกพืชเป็นแนวรั้วธรรมชาติกั้น แทนการใช้กำแพง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

5. **สวนธรรม**

มีหอพระซึ่งได้แบบอย่างจากธรรมมาสน์มอญ ม้านั่งรอบหอพระ เปิดลานโล่งที่ให้ความรู้สึกปลอดโปร่งสงบ สระน้ำเป็นฉากหน้า ปลูกไม้ประดับที่เป็นมงคลนามตามอย่างพระพุทธศาสนา

บัว

อโศก

พุทธรักษา

6. **สวนริมน้ำ**

เป็นสวนแบบ informal สามารถใช้พักผ่อนออกกำลังกาย ตามความต้องการ มีทางเดินที่ลัดเลาะไปตามแนวไม้ประดับ ดอกไม้กลิ่นหอม ทนทานสูงที่ดูแลรักษาง่ายสร้างบรรยากาศและกลิ่นอายแบบไทยๆ เลือกใช้พืชที่สอดคล้องกับพื้นที่สามารถน้ำได้ดี ระแนงไม้ของชานระเบียงปลูกไม้เลื้อยดอกหอม ทนทานแมลงสูง ไม่ให้สร้างความรำคาญแก่ผู้ใช้อาคาร

มะตาด

ข่อย

ลีลาวดี

มะพร้าว

ชมนาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศูนย์ประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

7. **ลานริมน้ำ**

ต้องการออกแบบให้สนองการใช้งานอย่างเหมาะสม โดยให้บันไดมีขนาดไม่ใหญ่โตเกินไป และมีต้นผักเป็ดเป็นสวนขอบแปลงแบบขั้นบันได คั่นระหว่างบันไดทั้งสอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

7.4 ผลงานการออกแบบ

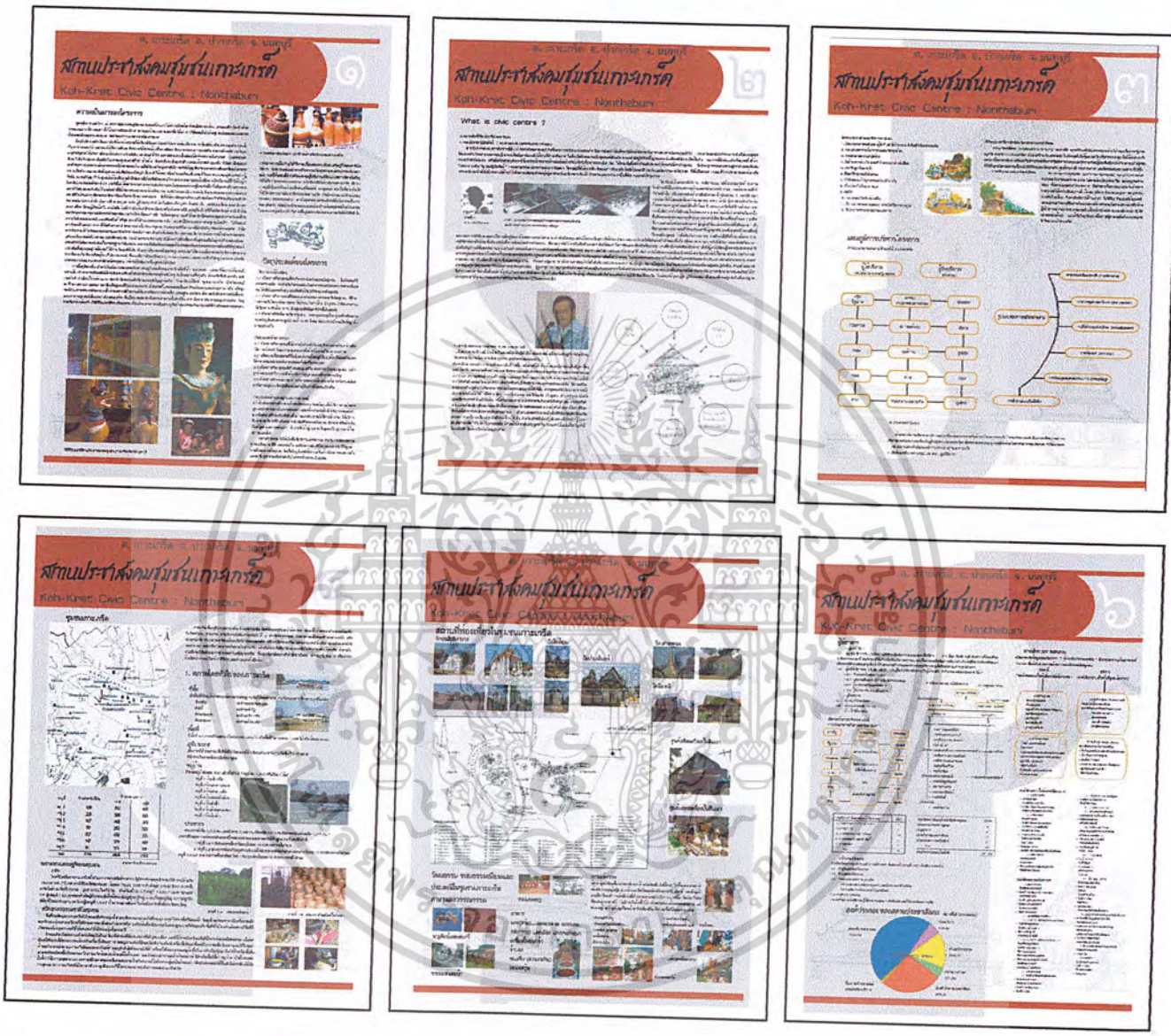

ภาพที่ 7.22 ขั้นตอนการออกแบบ (process) 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบันประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH-KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

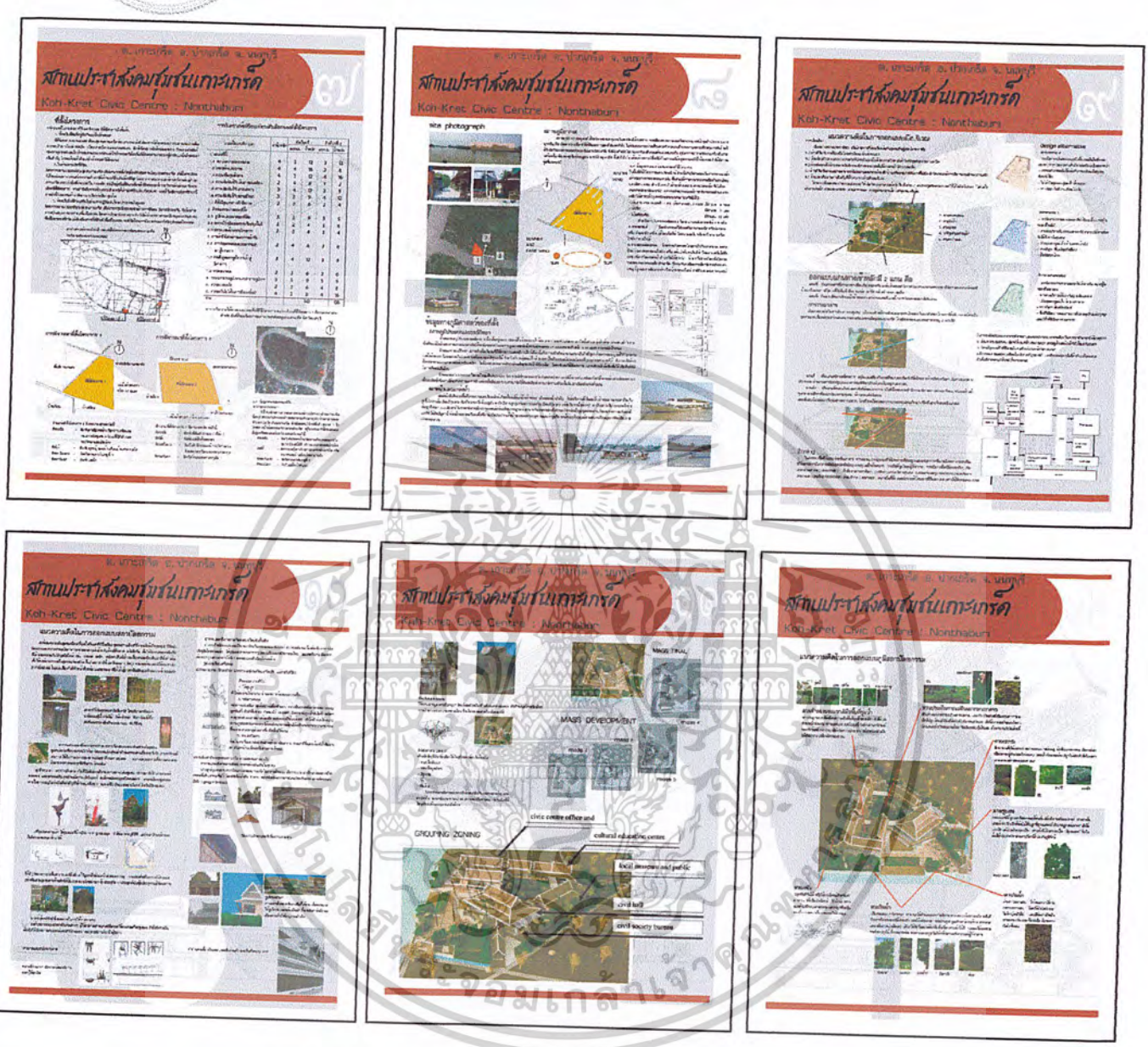

ภาพที่ 7.23 ขั้นตอนการออกแบบ (process) 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

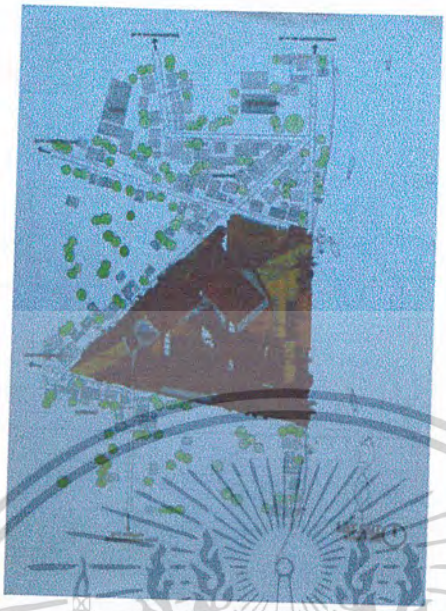

ภาพที่ 7.24 แสดงแบบผังบริเวณโครงการ

ภาพที่ 7.25 แสดงแบบทัศนียภาพบริเวณโครงการโดยรวม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบันประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

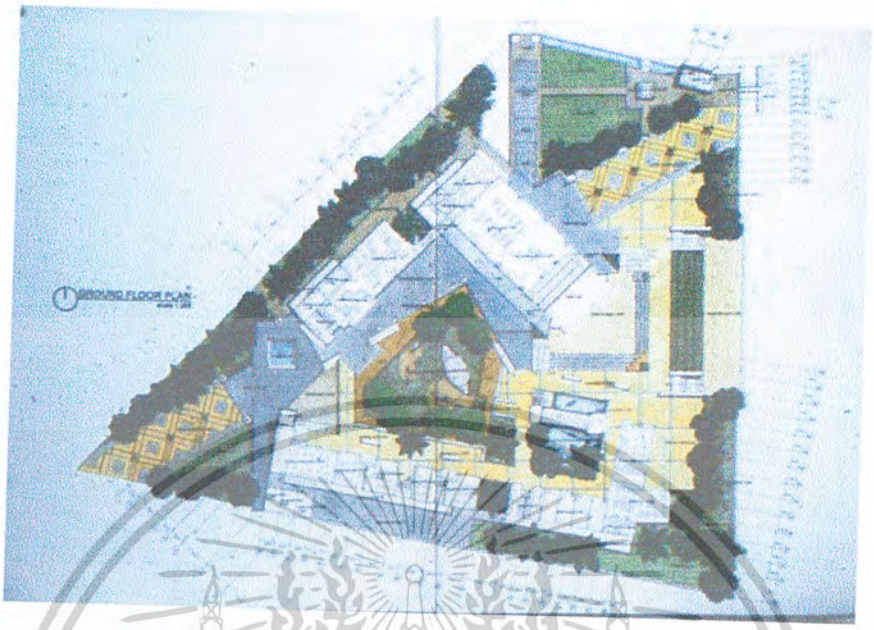

ภาพที่ 7.26 แสดงแบบผังพื้นโครงการ ชั้นล่าง

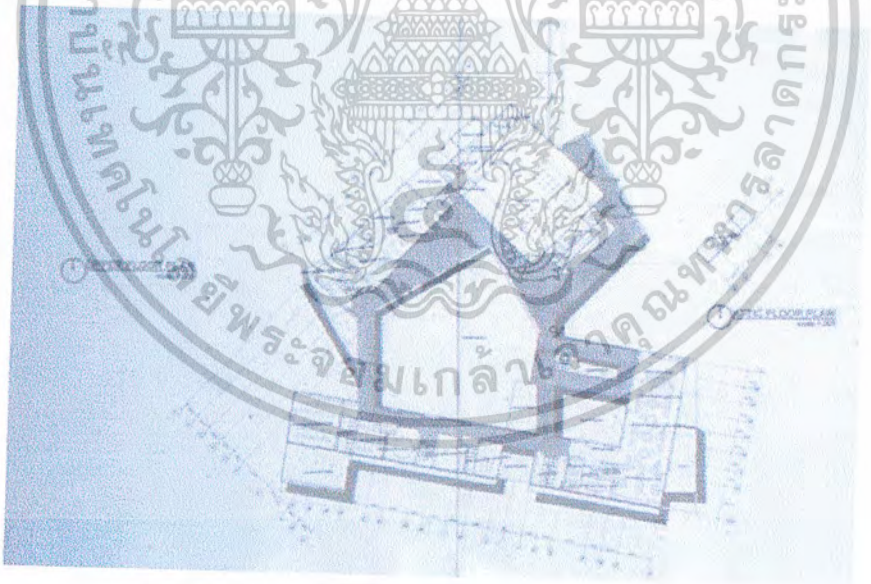

ภาพที่ 7.27 แสดงแบบผังพื้นโครงการ ชั้นล่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

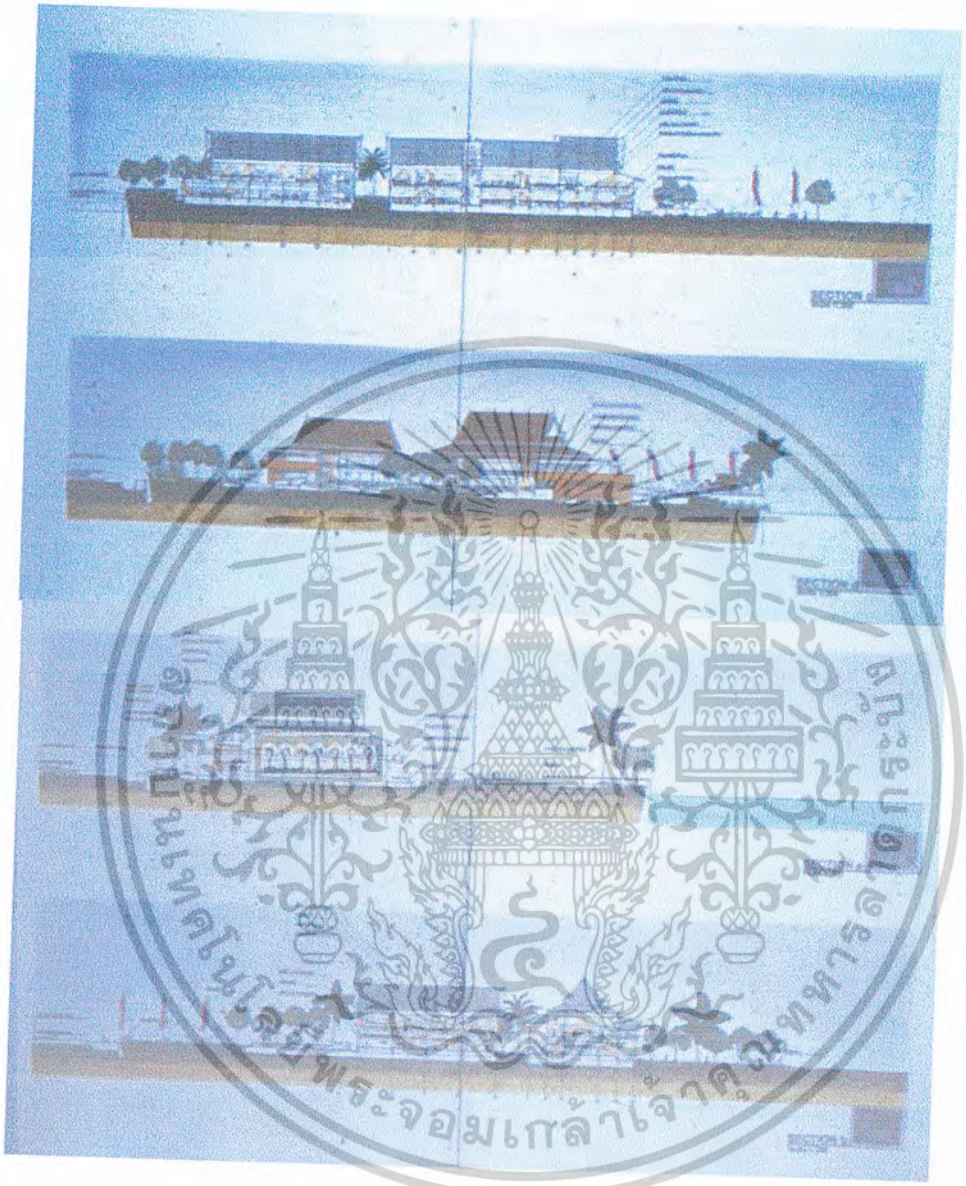

ภาพที่ 7.28 แบบรูปตัดอาคารโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบันประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

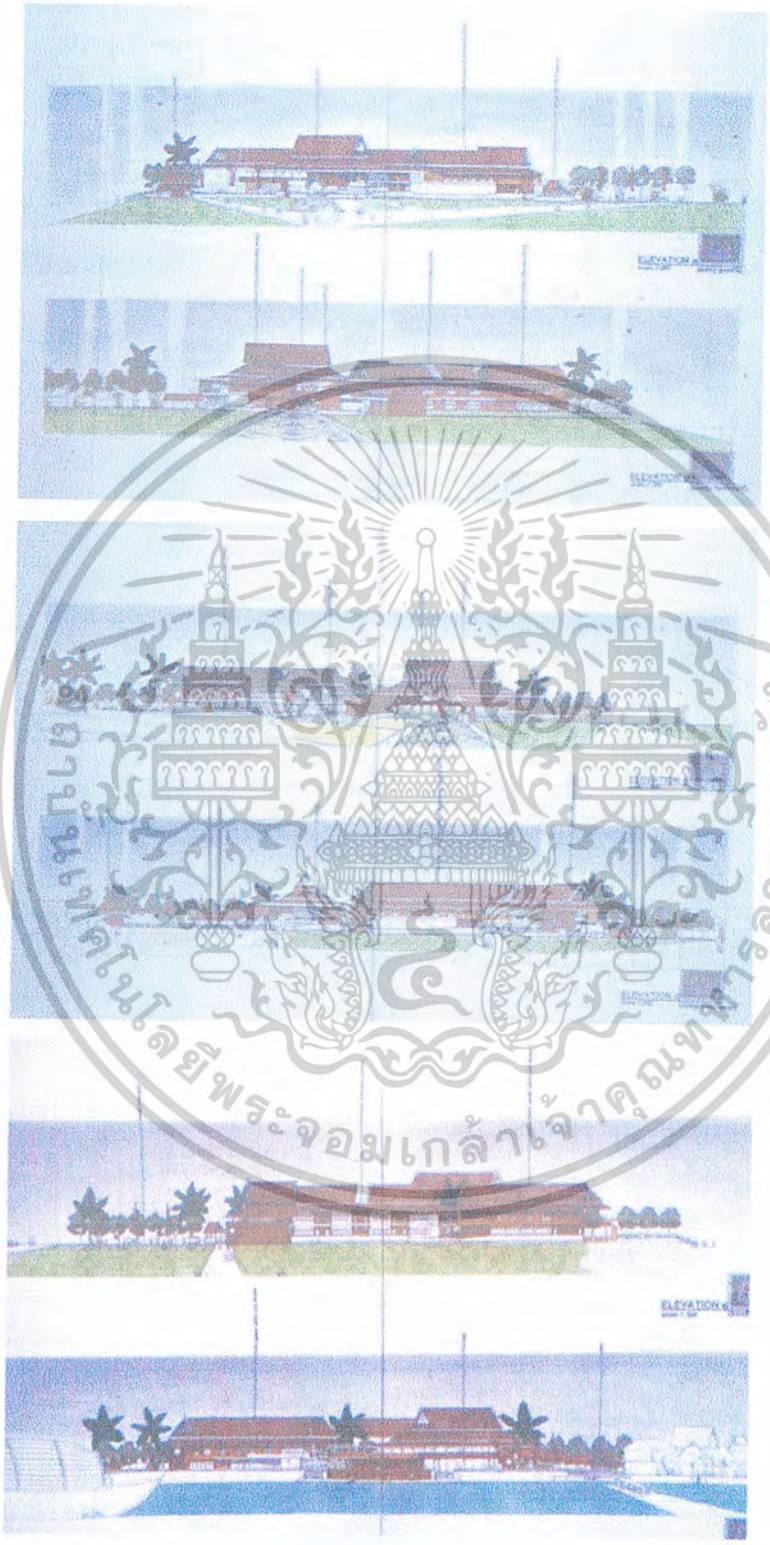

ภาพที่ 7.29 แบบรูปด้านอาคารโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประชาสังคมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
KOH KRET CIVIC CENTRE : NONTHABURI

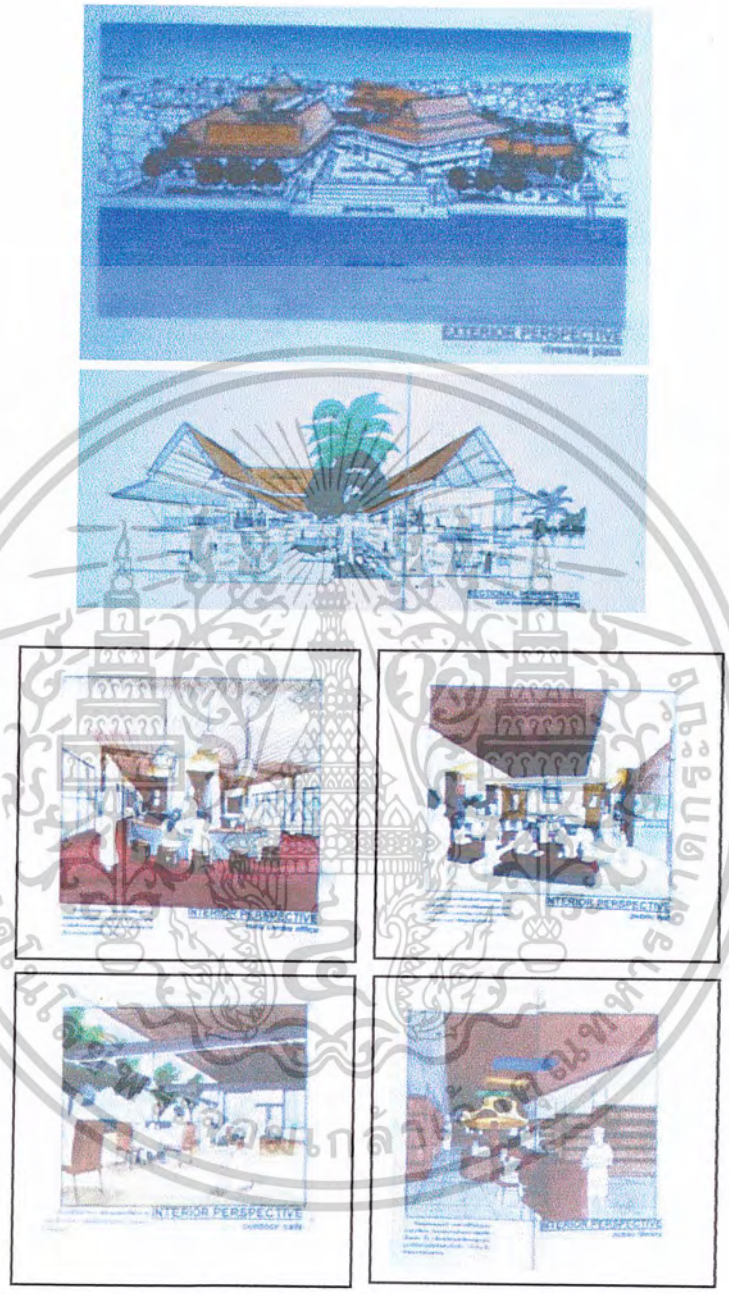

ภาพที่ 7.30 แบบทัศนียภาพ และส่วนขยายที่สำคัญของอาคารโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

http://www.nonthaburi.go.th/

http://www.nonthaburithailand.com/

http://www.thaitambon.com/

http://www.thaitopic.com/mag/mass/chawarong.htm

http://www.thaitopic.com/mag/soc/civilnotsee.htm

http://www.thaiculturalcenter.com/

http://www.archimation.com/

http://www.thai.net/storedesign/

http://www.asa.or.th/

http://www.muangthai.com/pages/place/subplace/kohkret.html

http://www.skn.ac.th/skl/dinpoa/index.htm

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พลชัย ศิริอินทร์. " ศูนย์ประชาคมจังหวัดสงขลา " **ปริญญานิพนธ์ครุศาตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต**. คณะครุศาสตร์สถาปัตยกรรม, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2543.

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย. **มาตรฐานห้องสมุดในประเทศไทย**. พิมพ์ครั้งที่2, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ สหธรรมมิก จำกัด, 2537.

น้ำทิพย์ วิภาวิน, ดร. **ห้องสมุดยุคใหม่กับไอที**. กรุงเทพฯ : SUM PUBLISHING, 2542.

จิรา จงกล. **พิพิธภัณฑสถานวิทยา**. พิมพ์ครั้งที่2, กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร, 2532.

เดชา ธีรโกเมน. **ความรู้เบื้องต้นวิศวกรรมงานระบบ**. พิมพ์ครั้งที่2, กรุงเทพฯ :บริษัท เอ็มแอนด์อี จำกัด, 2540.

ปรีชญา รังสิรักษ์. **การควบคุมเสียงในอาคาร**. กรุงเทพฯ : คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ตรึงใจ บูรณสมภพ, ศ. **การออกแบบสถาปัตยกรรมเมืองร้อนในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : ศึกษาภัณฑ์พาณิชย์, 2516.

สมสิทธิ์ นิตยะ, รศ. **การออกแบบอาคารสำหรับภูมิอากาศเขตร้อนชื้น**. พิมพ์ครั้งที่2, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

สุภาวดี รัตนมาศ. **ออกแบบสถาปัตยกรรมเขตร้อน 1**. กรุงเทพฯ : คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ERNST NEUFERT. ARCHITECTS' DATA – 7ST Ed. LONDON: BSP PROFESSIONAL BOOK, 1991.

HAROLD R. SLEEPER. BUILDING PLANNING AND DESIGN STANDARD. NEW YORK: JOHN WILEY & SONS INC., 1995.

JOSEPH E CHAIRA & JOHN HANCOCK. TIME SAVER STANDARD FOR BUILDING TYPES. NEW YORK: MC GRAW-HILL, 1973.

EGAN M. DAVID. CONCEPT IN ARCHITECT ACOUSTIC. NEW YORK: MC GRAW-HILL, 1972.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

ประเวศ วะสี, **ประชาคมตำบล : ยุทธศาสตร์เพื่อเศรษฐกิจพอเพียง ศีลธรรมและสุขภาพ**. พิมพ์ครั้งที่3, กรุงเทพฯ : มติชน, 2541.

ประเวศ วะสี และคณะ, **ประชาสังคม : ทรรศนะนักคิดในสังคมไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ : มติชน, 2541.

เบ็ญจมาศ ศิริภัทร. **ประชาคมรากหญ้า : ประสบการณ์จากชุมชนเข้มแข็งระดับตำบล 4 ภาค**. กรุงเทพฯ : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา, 2544.

ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม. **ประชาคมตำบล : หมายเหตุจากนักคิด**. กรุงเทพฯ : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา, 2541.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, **ชุมชนนิยม : ฝ่าวิกฤตชุมชนล่มสลาย**. กรุงเทพฯ : ซัคเซสมีเดีย, 2544.

บุญนาค ตีวกุล, ผศ., **ชนบทไทย : ชนบทไทย : การพัฒนาสู่ประชาสังคม**. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2544.

องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด, **รายงานและแผนพัฒนาตำบลเกาะเกร็ดประจำปี 2545**. นนทบุรี : มกราคม 2545.

อลิสา รามโกมุท. **เกาะเกร็ด : วิถีชีวิตชุมชนมอญริมน้ำเจ้าพระยา**. กรุงเทพฯ : กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์, กรมศิลปากร, 2542.

อาภา ศรีสงคราม. **วัฒนธรรมพื้นบ้านเกาะเกร็ด**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาไทย, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, สถาบันราชภัฏจันทรเกษม, 2539.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่เก้า พ.ศ. 2545 – 2549**. กรุงเทพฯ : ศึกษาภัณฑ์พาณิชย์, 2544.

อรมา สยามเศรณี. " ศาลาคนเมือง " **วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตร์บัณฑิต**. สาขาวิชาสถาปัตยกรรม, คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2543.

ชวณัฏฐ์ ล้วนเส้ง. " ประชาคมตำบลทะเลน้อย. " **วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตร์บัณฑิต**. สาขาวิชาสถาปัตยกรรม, คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2542.

กิ่งแก้ว ยมจินดา. " ประชาคมตำบลหาดเสี้ยว อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย " **วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตร์บัณฑิต**. สาขาวิชาสถาปัตยกรรมไทย, คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2544.

วิชาญ สู่พิภักดิ์. " ศูนย์วัฒนธรรมไทยรามัญ เกาะเกร็ด " **วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตร์บัณฑิต**. สาขาวิชาสถาปัตยกรรมไทย, คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2544.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7.31 หุ่นจำลองโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้